

ŠKOLA

BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ.

ČASOPIS PRO KATOLÍKY,
ZVLÁŠTĚ
PRO ZBOŽNÉ SPOLKY A BRATRSTVA MEZI ČECHOSLOVANY.

S POVOLENÍM DUCHOVNÍ URČNOSTI POŘÁDÁ

P. PETR HLOBIL,
BENEDIKTIN RAJHRADSKÝ.

Ročník XXXIX.

Rok 1905.

✓ Brně.

Tiskem a nákladem Papežské knihtiskárny benediktinů rajhradských.

OBSAH.

B á s n ě.

	Strana		Strana
Víra, naděje a láska (Vl. Štastný)	1	Zůstaň s námi! (Vl. Št.)	225
Svatá noc (Fr. Richter)	1	Královno vyznavačů (Vl. Št.)	249
Vánoční koleda (Pr. Zaletěl)	7	Boží bojovník (J. V. Pohorský)	257
Poklona Ježíškovi (Vl. Štastný)	33	Modlitba sv. Františka Xav. (J. V. Pohorský)	289
Boje a koruny (J. Weiß)	53	Krása (Vl. Št.)	289
83, 144, 174, 205, 252, 282, 308, 338		Harfa zvukná (Vl. Št.)	289
Zdrávas Maria! (Fr. Chramosta)	65	Vzájemnost slovanská (F. Polásek)	289
Krásná jsi, Maria! (Fr. Chramosta)	65	Svatostánek (F. Vrátil)	321
Matce-Panně (V. H.)	88	Písmě (V. H.)	321
Měj slitování! (V. H.)	97	Odměna (V. H.)	324
Přijmi obět, Pane! (V. H.)	97	Smutné chvíle (V. H.)	333
Kaplička (V. H.)	109	Synu, dej mi srdce své! (F. Vrátil)	343
Kříž (V. H.)	118	Na štědrý den (Fr. Richter)	353
Nejsladší mňj Ježíši! (Fr. Chramosta)	129	Přijď, Pane! (V. H.)	358
Píseň k Srdci Panny Marie (Fr. Chramosta)	129	Vánoce (Fr. Klinkač)	366
Píseň o Srdci Ježíšovu (A. Brateč)	161	Tvou lásku, Pane! (V. H.)	366
Dvě hvězdy (V. H.)	193	Milujte i nepřátele své (F. Vrátil)	374
V chrámě (V. H.)	209	Kvítko nevinnosti (V. H.)	374

Četba poučná a děpisná.

Na prahu nového roku (B. Hendl)	7	Co jsou jesuité? (I. Zháněl)	210
Svěcení celého roku (J. St. Pavlík)	13	Jak rozšiřovati úctu k božskému Srdci Páně? (J. V. Pojezdny)	238
Marek Kőrösy, Štěpán Pongrácz T. J., Melichar Groděcký T. J., mučedníci košítků (P. Fr. Wirsig T. J.) 19, 59, 83, 114, 153, 179,	216	Korunování posv. soch a obrazů (B. Hendl)	213
Dělnictvo na venkově (V. H.)	24	Dobry pastýř	245
Život blahosl. M. Krescencie (P. M. Vojáček ř. sv. B. v Emausích) 21, 92, 125, 188,	207	Archa úmluvy (J. St. Pavlík)	267
Bázeň lidská (Dr. R. Zháněl)	39, 72	Ó vítě kříží počestný, ty naděje v čas bolestný (I. Zháněl)	270
Masopust a půst (B. Hendl)	44, 75	Všude dobře, doma nejlépe (V. H.)	278
Svatý apoštol Matěj (I. Zháněl)	49	Troji důstojnost Marie Panny (J. St. Pavlík)	290
Ježíš postí se 40 dnů a 40 nocí (Dr. R. Zháněl)	66	Lze ještě věřit ve ctnost lidskou? (B. Hendl)	302
Půst a velikonoce (B. Hendl)	98	Starý-li jest obyčej v církvi za mrtvé se modlit? (B. Hendl)	322
Pevně k Matce! (P. Pavelka)	111, 141, 176	Hroby zdobíme křížem, květinami (I. Zháněl)	331
Doba velikonoční (B. Hendl)	130	Křesťanský otec (F. Janovský)	334
Svátky a doba svatodušní (B. Hendl)	162	Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu zhyne (Dr. R. Zháněl)	341 375
Svátky v pohodí svatodušním (B. Hendl)	194		
226, 258, 293, 325			

Četba k pobožnosti povzbuzující.

Novorozený Ježíšek, učitel hudby (D. Kubis)	2	204, 212, 220, 232, 246, 266, 276, 292,	
Na slavnost vánoční (Dr. R. Zháněl)	5	297, 305, 333, 337, 350, 356, 371	
Úvahy na neděle a svátky v roce (B. Hendl)	11	Život s Ježíšem a bez něho (I. Zháněl)	17
25, 38, 41, 52, 55, 74, 82, 104, 110, 113,		O častém přijímání nejsv. Svátosti oltářní (B. Hendl)	84, 69, 107, 139
117, 140, 143, 149, 169, 173, 186, 200,			

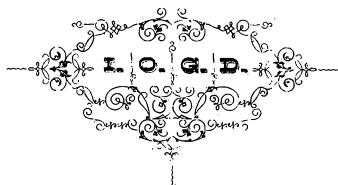
	Strana		Strana
Zrno hořčičné (Dr. R. Zháněl)	42	Klíč nebeské brány (B. Hendl)	306
Boží prozřetelnost (F. Janovský)	47, 274, 300	Dvojí práce	3 4
Rozjímání Srdce Ježíšova nej příjemnější (Dr. R. Zháněl)	79	Každý pahrbek bude ponížen (I. Zháněl)	354
Stála pak blízko kříže Ježíšova Matka jeho (B. Hendl)	105	Období vánoční (B. Hendl)	359
María, láska naše (B. Hendl)	135	Sláva na výsostech Bohu! (J. St. Pavlík)	367
Kdo poslouchá mne, nebude zahanben (I. Zháněl)	147	Na konec roku (B. Hendl)	372
Naplnění jsou všichni Duchem sv. (I. Zháněl)	167		
Nejsv. Srdce Ježíšovo plné lásky k nám (B. Hendl)	170	Hlavní úmysly.	
Srdce Ježíšovo, smír hříchů našich (Dr. R. Zháněl)	201, 235, 272	Dobrý tisk křesťanský	91
Magnet Srdce Ježíšova (J. St. Pavlík)	221	Katechetské cvičení ve svatém náboženství	63
Brána nebes (J. St. Pavlík)	233	Duch modlitby	95
Ježíš učitel pokory (J. St. Pavlík)	241	Ctnost trpělivosti	127
Srdce Ježíšovo nejlepší spojení v boji života (Dr. R. Zháněl)	263	Kongregace Mariánské	159
Aj, stánek Boží s lidmi! (I. Zháněl)	298	Měsíc nejsvětějšího Srdce Páně	191
		Zdar duchovních cvičení	223
		Dobrota křesťanská	255
		Katolické kněžstvo	287
		Spolky ve prospěch mládeže	319
		Spolek šťastné smrti	351
		Svatopetrský halib	383

O křesťanských záležitostech.

Obrázky z katol. misí (M. Weinberger)	27	Nádražní misie	121
56, 89, 122, 150, 183, 213, 247, 270, 311, 344, 379			

Různé zprávy.

Díkůvzdání božskému Srdci Páně	30	Provolání k první moravské lidové pouti do Svaté země	119
62, 94, 127, 158, 190, 250, 286, 318, 350		Oznámení slavnosti velehradské	251
Různé zprávy	30, 157, 250, 285, 317, 347		

Škola Božského Srdce Páně.

Ročník XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

LEDEN 1905.

Stárne zem i slunce dnem i rokem, stárne člověk zemské na pouti, tebe v hrob se chýlí každým krokem; duše jen — ta nesmí stárnouti.

Víra, naděje a láska.

S výšin nebeských Bůh rok co rok
vysílá tři světlé poselkyně,
světem jdou a řídí letný krok,
do každého domu, každé síně;
a kde přijmou nebeské ty hosti,
zavítají s rajskou blažeností.
Jména jimiž družky ty se zvou,
Víra, Naděje a Láska jsou.

O půlnoční slavné hodině
zvony vánoční když oznamují,
že se zrodil lidské rodině
Boží Syn tam ve Betlémské sluji:
Víra svatá s nebe sestupuje,
zpěvem andělů svět pozdravuje:
„Raduj se, plesej každá hrud,
Sláva Bohu, pokoj lidem buď!“

A když v slavnou velkonoční dobu
Alleluje církev zapěje,
na vzkříšení od Božího hrobu
volá všechny svatá Naděje:

„Obzor.“

„Vstát jest Spasitel — smrt překonána,
jasný úsvit pověčného rána
vzchází z hrobu — doufej stvoření,
není smrti, kde je vzkříšení!“

A když o letnicích Boží Duch
celým světem nové divy tvoří,
nový život plá a nový ruch
květem blaha v každém srdci hoří.
Svatá Láska se tu světu jeví,
radostné se nesou k nebi zpěvy:
Přijdi spásy dárce bohatý,
zůstaň s námi Duchu přesvatý!

Tak tři božské ctnosti světem jdou,
po různu však nikde nebyvají;
kde dlí víra tam s ní pojednou
naděje i láska sídlo mají.
Hle, i sem se svorně dostavili
k jesličkám ti nebes hosté milí;
kž je každé srdce vítá dnes,
chvály zpěv ať vstoupá do nebes!

Vl. Štustný.

* * * * *

SVATÁ NOC.

Ty svatá noci nad den světlejší,
v níž Světlo světa slétlo s nebe dolů
na zemi plnou stínů, těžkých bolů
svým tichým dechem duše zkonejší!

Dech tvůj nechť rozlije se v celý kraj
a v slabých sílu, v silných blaho vzbudí,
ať těm, jež sobectví a tvrdost studí,
v srdci vzplane svaté lásky máj!

Ó Dítě Boží! požehnej té noci svatě,
ať kamkoli svým křídlem zaletí,
ať kdekoli se duchem čistým slaví,
všem otevře Tvé srdce přebohaté,
a milosti Tvé proutek černý z zakletí
je vrátí k životu, dotknuv se jejich hlavy.

„Obzor.“

Fr. Richtř.

Novorozený Ježíšek — učitel chudoby.

Dle latinského podává *Daniel Kubiš*.

Zivot všech světcův a každého zvláště podává nám mnoho látky, odkudž nejedné ctnosti přiučiti se můžeme; život každého světce a svěťice, obzvláště však Matky Boží je zdrojem, z něhož čerpati můžeme a máme nejednu osvěžující kapku pro vyprahlá srdce svá, je školou, je zahradou, jest knihou. A co teprve říci o koruně všech svatých, o Kristu Pánu? Každý jeho krok, každé jeho hnutí, každý jeho dech jest mořem, nevyčerpatelným bohatstvím vzorův a příkladů pro život náš. A nyní v této posvátné a radostné době vánoční bychom nechtěli pokleknouti u jeho jesliček a říci: »Ježíšku, nauč nás vpravdě křesťansky žítí«? Pojďme, draží, a učme se od něho! On je tichý a pokorný srdcem.

* * *

Ježíš Kristus, ač bohatý byl, jsa Pánem nebe a země, přece při svém narození dal nejzřejmější důkazy veliké své lásky k chudobě. Zvolil sobě zroditi se ne v domě svém, ale na cestě, aby nezakusil ani mírného pohodlí, jež mu chudý dům Josefův poskytnouti mohl. Nechtěl se radovati z útrpnosti obyvatel betlemských ani z cizího pohostinství, aby se zjevil jako nejnuznější ze všech chudých a aby jim též byl. Vyvolil k svému narození dobu zimní, kdy s většími obtížemi potřebné věci se opatřují; vyvolil noc a místo od městečka odlehlé, aby, co by jinak s obtížemi sice, avšak přece bylo možno zaopatřiti, pro okolnosti času a místa vůbec zjednáno býti nemohlo. Proto všem pohodlím Ježíškovi bylo: chlív, jesle a seno. Všemi dobrými pozemskými a vším pohodlím pohrdnul Kristus, aby ukázal, že i my jimi pohrdati máme, aby nás naučil chudobu trpělivě snášeti nebo horoucně milovati.

Ježíš Kristus tuhou chudobu tak si zamiloval, do té míry ji za rozkoš měl, že se nedal od ní odtrhnouti žádným důvodem, žádným ohledem ani předstíráním. Mohl uvažovati (abychom po lidsku mluvili), pravíme, mohl uvažovati, že taková a tak veliká chudoba, v jaké žiti si zalíbil, se nesrovnává s cílem, pro který na zem sestoupil. Dříve nežli Ježíš na zem sestoupil, byla tu dvě náboženství: jedno pravé, druhé falešné. Pravé náboženství bylo u potomstva Jakubova, a proto malým počtem věrných bylo omezeno; nepravé bylo u ostatního lidstva a hluboce v srdcích jeho zakořeněno.

Israelité, neméně než pohané, oblibovali si rozkošnictví, bohatství a panstvívchtivost. Židé očekávali sice Messiaše, avšak válečníka, bohatého, slavného. Mezi pohany málokterý byl, jenž by poznal spásu světa a po ní toužil. — Přišel již Kristus na svět, aby modlářství vymýtil, zákon Mojžíšův čestně pohrbil a celý svět pravdě evangelické podrobil. Slušelo se tedy všechny lidi, ať židy, ať pohany,

a mezi těmi boháče, vznešené a mocné, kteří před chudobou co nejvíce utíkají a jí se hrozí, sobě získají. A aby si je získal, tu zdá se méně vhodným býti, že objevil se jako nejnuznější a na lepší osud naděje zbavený člověk. Ba též, když dále lichou moudrostí lidskou uvažujeme, bylo třeba bohatství ne-li větší než bylo ono, kterým oplývali mocní tohoto světa, tedy aspoň nanejmeně stejně jim předložiti a všem slíbiti snadný přístup k hodnotám a počtám. Tento důvod lidské moudrosti nemohl neznáti Ten, v němž Otec uložil všechny poklady moudrosti své a vědění svého; avšak zavrhnuv a opominuv tento důvod, způsob života nejchudší hned od narození svého Kristus si vyvolil, aby svou volbou dokázal: že právě štěstí nepozůstává v bohatství.

Ježíš Kristus oblibil si obzvláštním, vynikajícím způsobem chudobu z toho důvodu, aby účinněji nás poučil o tom, že vstupu do života nebeského překáží nejen nezřízená láska k bohatství, nýbrž také pouhé držení jeho. Bohatství totiž, má-li je někdo, aniž by na něm nezřízenou láskou lpěl, neodnímá člověku naděje na zdokonalení a dosažení života věčného; avšak nezřízená touha po něm a lpění na něm, byť ho i člověk neměl, spásu a zdokonalení co nejvíce odporují a v cestu se staví. Abraham, ač velmi bohat, stkvěl se svatostí, poněvadž nelpěl na statcích pozemských; avšak žena Lotova zbavená všech darů štěstěny neunikla trestu své nedokonalosti, poněvadž po statcích, které oheň s nebe trestající viny sodomské

strávil, z nezřízené touhy se ohlédl. Křestan tedy ať se zřekne i nemírné touhy po bohatství, chce-li dojíti svatosti; ať se má na pozor, aby pro strach nouze neztratil svou spravedlnost. Ovšem Duch svatý věřícím, jimž do klína z Boží Prozřetelnosti vylévá hojné poklady, nikdy nerozkázal, aby oněch statků pozemských se zříkali vůbec; pouze zakázal, aby srdcem svým na nich neviseli. »Zboží, jestliže by vám přebývalo, nepřikládejte k němu srdce.« (Žalm 61, 11.) Tímto odloučením srdce od statků pozemských odstraňuje se sice překážka k dosažení svatosti; ale poněvadž snáze jest nemíti bohatství než míti je a zároveň na něm nelpěti, proto buď dosíci spravedlnosti nebo po delší dobu si ji zachovati není možno tomu, kdo celým duchem nezabývá se otroctví mamony. Bůh Evě nezakázal hleděti na strom vědění, dotýkati se ho, vůni plodů jeho dýchat, míti jej; že zakázal pojídání plodů, stačilo, aby nebyla zavržena; ona však, poněvadž strom měla, viděla, přiblížila se dále a jedla z plodů jeho; od dovoleného užívání stromu přešla k nedovolenému.

Týž Bůh nezakazuje křestanu míti bohatství, avšak přikázal mírné užívání jich, zakázal nemírnou vášeň po nich. Ale když nad námi tělesnými lidmi panuje slabost, že tím méně můžeme nezřízené náruživosti po statcích odporovati, čím více ony smyslům a náklonnosti více lahodí, proto je se jich zřící tomu, kdo těžkým překážkám k dosažení spásy chce se vyhnouti.

Ježíš Kristus v tak veliké chudobě se zrodil, že se mu nedostávalo ani toho, čeho nepostrádají děti chudých rodičů. Scházelo pohostinství, ačkoli v zimě a v noci se zrodil; nedostávalo se podušek a obvazů, jimiž nemilosrdnost větrů by byla zmírněna. Mimo dům domnělého otce opustil lůno pravé a panenské své Matky, aby se nemohl radovati ani z nejmenší ochrany a pomoci domu otcovského. Na cestě se narodil, aby ani k sousedům, příbuzným a přátelům Josef a Maria nemohli se utéci o pomoc. V Betlemě, nejmenším městě judském, velmi četné zástupy lidstva byly shromážděny, se zrodil, aby, poněvadž byl nejchudší, od každého prahu byl zahnán. Bože, jak se mohlo státi, aby Syn Tvůj v takové chudobě a ponížení se zrodil? Ano, stalo se tak! Ježíš svobodně tak zvolil sobě!

Ježíš Kristus postrádal vši pomoci, ač zákonitě vládu měl nad Judskem a celým světem: přiblížíš-li k jeho tělesnému zrození, pocházel z královského domu Davidova; přiblížíš-li k věčnému, byl Synem Bohu, Otci svému, rovným. Ale tohoto práva, této moci nechť užiti; proto připustil při svém narození nejtěžší nepohodlí. Ale nikterak nejsou mírněna břemena chudoby proto, že se přijímají dobrovolně; víš přece, že mráz tím se nemírní, když dobrovolně bosou nohou po sněhu kráčíš. Či snad bys se mohl domnívati, že potupný kříž menší bol působil Kristu, větší lotrům, poněvadž on dobrovolně, tito proti své vůli naň přibiti byli?

V městě Betlemě nikoho nebylo, kdo by potřebám zrozeného Spasitele vypomohl. Pro cizince měli obyvatelé betlemští všeho dosti, čeho by poskytl rodičům Ježíšovým, nenalezli. »Do svého vlastního přišel a svoji ho neptjali.« (Jan 1, 11.)

Dva prostředky poslouží nám k tomu, abychom si zamilovali evangelickou chudobu. Jeden z nich jest: časté rozjímání o jeslích Spasitele našeho, druhý vážné a časté zpytování svědomí, jímž seznáme buď náklonnost k následování přisné chudoby Ježíše Krista, anebo velikou nepodobnost s jeho příkladem. Když často v duchu zajdeme k jesličkám Ježíšovým, potlačíme v sobě touhu po zlatě, rozmarilosti a rozkoších. — Slyšíme a budeme poslouchati slov Tvých, náš Ježíšku, jak už z jesli k nám voláš: »Příklad zajisté dal jsem vám, abyste jako já jsem činil i vy činili!«

Na slavnost vánoční.

(První utrpení Srdce Ježíšova.)

Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali... (Jan 1, 11.)

a letního parného poledne seděl Abraham ve dveřích stanu svého; pozdvihnuv oči svých, spatřil tři muže cizince jdoucí nedaleko; hned vstal, běžel jim vstříc, učinil jim poklonu až k zemi a řekl jim: »Pane, našel-li jsem milost před očima tvýma, nepomíjej služebníka svého; ale přinesu trochu vody, umejte nohy své a odpočiňte pod stromem.

A položím skývu chleba, posilíte srdce svého, potom půjdete, nebo jste se proto uchýlili k služebníku svému.« (1. Mojžíšova 18, 1—5.)

Když pocestní přijali srdečné toto pozvání, spěchal Abraham do stanu, poručil, by připravena byla pro unavené hosty posilňující hostina, sám přiložil ruku k dílu, když pak bylo všechno hotovo, obsluhoval sám neznámé hosty.

Jak krásný příklad pohostinství dal Abraham! Ale jak málo nachází následovníků. Dnešní slavnost jest nám toho smutným dokladem.

Přiblížila se již hodina proroky a patriarchy toužebně dávno želaná, kdy Spasitel světa měl přijíti. Již minula přemutná doba temnot pohanských a poblouzení židovských, již uplynuly časy proroky předpovědené, berla vladařská odhata od Judy, idumejský cizinec zasedl na trůn Davidově, nyní s toužebně čekáním Spasitelem měla přijíti doba nová.

»Povstaň, rozsvěť světla, Jerusaleme, poněvadž přichází světlo tvé a vzbývá

nad tebou sláva Páně,« tak volá Bohem zanícený prorok. Vstupuje na svět Onen, o němž mluvili proroci, na něhož těšili se spravedliví starého zákona, kteréhož vydati měla jim země nebo deštiti oblaka. Písmem nesmazatelným byla v Pismech a spravedlivých srdcích zapsána slova prorocká: »Ty Betléme Efratský, nejsi nikterak nejmenším z knížecích měst judských; neboť z tebe má pojití vládce, Israele, jehož východ jest od počátku, od věčnosti« (Micheáš). »Sám Bůh přijde a spasí nás« (Isaiáš), významná, jasná, srozumitelná slova tato nalézala zajisté radostnou ozvěnu ve srdci všech upřímných Israelitů.

Než nastojte! Spasitel »přišel do vlastního a svoji ho nepoznali«.

Znavení dlouhým pochodem, ztrápení sychravou zimou a nevládným počasím, došli Panna Maria a svatý Josef v předvečer hodů vánočního do rodného města svého Betlema. Hledají pro sebe a Spasitele, který v této noci měl přijíti na svět, přístřeší, ale marně. Betlem jest naplněn cizinci, proto jeho obyvatelé nezdají se mítí soucitného srdce s nuznými poutníky Nazaretskými. Podivuhodnou trpělivostí prochází se sv. Josef ulicemi betlemskými, prosí úpěnlivě dům od domu, ale nikdo nesmiluje se nad chudobnými cizinci.

Nebyli to pohané a modláři, ani Samaritané a Egypťané, ale vyvolený národ israelský, Betlemité, které Bůh nad ostatní miloval, a z nichž zvolil si krále Davida, kteří nechtěli nejslavnějšímu potomku z kořene Jessova popřáti přístřeší. Jaká to nelidská tvrdost, nevýslovný nevděk zranil krutě předobré Srdce Spasitelovo hned při prvním vstupu Jeho na tento svět!

Milý křesťane, truchlíš a žasneš nad zpodílými obyvateli betlemskými, kteří vyhánějí božského Spasitele od prahů svých, tak zraňující citelné Srdce Jeho. Ale polož ruku na srdce své, a zkoumej se svědomitě, zda i o tobě neplatí smutná slova evangelistova:

Ale také mnohý bezbožný křesťan klade dobrého Spasitele na tvrdé hříchem ztuhlé srdce své, a obnovuje bolesti Jeho znova. Každoročně připomíná nám církev o vánocích narození Páně, vyzývá věřící, by připravili srdce svá, očištěná slzami

»A svoji ho nepřijali?« Kolikrát stál božský Spasitel milostí svou u dveří srdce našeho, tloukl (Zjev. 3, 2), ale nechtěli jsme ho slyšeti, nechtěli jsme mu otevřítí!

Nejsme pohané, jimž víra by byla neznáma, nýbrž katoličtí křesťané; vzácného daru pravé víry dostalo se nám dříve, než mohli jsme ho oceniti, a přece chováme se k božskému Spasiteli mnohdy hůře, než oni Betlemité. Zda nemusí i nad námi kormoutiti se předobré Srdce Spasitelovo!

Konečně nacházejí Maria a Josef přístřeší v chudobném chlévě a tam kladou novorozeného Ježíška do tvrdých jeslí, zavinující útlé tilko Jeho ve skromné plénky. Celý Betlem leží však pohřben v hluboký spánek, nikdo nestará se o svaté poutníky, nikdo nepřichází pokloniti se božskému Dítěti!

Nejslechetnější Srdce Spasitelovo, které přišlo, aby hledalo, kteří zahynuli, rmoutí se již v jeslích nad nevšímavostí lidskou!

kajivosti ve svátosti pokání! Jak málo křesťanů poslouchá tohoto spasného hlasu!

Slaví vánoce, stavějí ve svých příbytcích vysoké vánoční stromy, osvěcují je bleskotným mořem jasné plápolajících světél, rozdávají si navzájem drahocenné dary, ale v srdci jejich jest pusto a prázdno: nestavějí v nich budovy křesťanské dokonalosti, neroste z nich strom Boží milosti, při plápolajícím stromku zůstává srdce jejich ve smutných tmách těžkých hříchů, ač dary svými oblažují celé své okolí, srdce svého Bohu darovati nechtějí.

A proto truchlí dobrotivé Srdce Pána Ježíše, jako truchlilo kdysi nad nevšímavými Betlemity.

Nerozmnožujme bolesti Ježíšových, nýbrž činme mu radost alespoň na Boží hod vánoční. Připravme mu důstojný příbytek v srdci svém, vyčistivše ho dříve očiistou pokání. Pak vejde Spasitel do srdce našeho a učiní ho milým stánkem svým.

Dr. Rud. Zháněl.

Vánoční koleda.

Co se děje, že tma noční
v den se jasný mění?
Jaký je to ples a jásot
a to krásné pění?

Syn se Boží - Ježíš Kristus -
z Panny čisté zrodil,
aby hříšné, lidské plémě
z hříchů vysvobodil.

Proto plesá nebe, země -
a noc v den se mění,
proto všude jásot plesy,
přeradostné pění!

Slávu Bohu na výsosti
andělů sbor píše,
pastýřům se nitro celé
blažeností chvěje.

„Obzor.“

Vybízíť je anděl Páně
ku Betlému jíti,
tam že oni první mají
Messiáše zřítí.

Pospíchají ku Betlému
plní touhy vřelé,
spatřit vroucně žádaného
světa Spasitele.

Přede chlévem, prostým sešlým
pastuškové stojí -
tisíce myšlenky se
v duši jejich rojí.

Zde že by se Messiáš měl
naroditi v stáji?
Zdaž to možno? Rozmýšleji,
vejít-li mají.

Vejdou přece! A co vidí?
Z jesliček se dívá
na ně dítko přespanilé -
jak se pousmívá!

Na kolena padají hned,
»Děťátku« se koří...
Duše jejich v modlitby se
chvály, díky noří.

Slastí rájskou naplnění
k stádům zase spějí -
o milostném Spasiteli
písně sobě pěji.

A ten zpěv jich letí v dáli -
a svět celý - v plesě -
nad příchodem Krista Pána
jásá, raduje se!

Fr. Zaletěl.

Na prahu nového roku.

Ráčí jsou dnové člověka, počet měsícův u tebe jest, a položil jsem meze jemu, které nebudou uoci překročeny býti. S vážným a pravdivým tímto výrokem trpitele Joba (14, 5) započneme nový rok, děkujice z toho srdce Pánu Bohu, že nás posud na živu zachovati ráčil. Vždyť veliký počet lidí opustil roku minulého tento svět, lidé namnoze ve věku dosti mladém, v síle mužné, o kterých se toho zajisté před rokem nikdo nenadál. Hřbitovům našim zase přibýlo obyvatel a mnohým rodinám ubylo drahých hlav. A my jsme tu ještě. Či je to zásluha? Nikoli naše, nýbrž Boží. Jen z milosti Boží prodloužen nám život, a to jen zase k větší a dokonalejší přípravě na konec a na život věčný. Proto zajisté dobře se na nás hodí volání apoštola sv. Pavla:

»Vizte tedy, bratří,

kteřak byste opatrně chodili, ne jako nemoudří, ale jako moudří vykupujice čas.« (Ef. 5, 15.) I přísloví světské praví: »Čas jsou peníze«, t. j. kdo času svého dobře a pilně užívá, získává bohatství. Tím více platí to o pokladech pro věčnost potřebných. Každý okamžik

života jest nám drahý, neboť může mnoho dobrého nám přinést pro duši. Toho pilen byl sv. Alois, který sice v krátkém životě svém nemohl veliká díla vykonati, ale přece bohatým učiněn jest pro nebe, že se řídil heslem svatého apoštola: »Vykupujte čas«, t. j. užívejte času života svého svědomitě pro spásu duše své. Proto také při všem svém konání měl na mysli otázku: »Co mi to prospěje pro věčnost?« A hle, ač krátký byl život jeho, ani ne 24 let, přece o něm praví církev slovy Písma, že »dokonav v krátku, vyplnil časy mnohé; líbilat se Bohu duše jeho, proto pospíšíl vyvésti ho z prostředku nepravosti.« (Moudr. 4, 5.)

Abychom pak nový rok podle apoštola »moudře« strávili, uveďme si na paměť tuto poučnou a pěknou pověst: Po strmých skalách i po květnatých lukách, městy i dědinami kráčel od milého rána až pozdě do noci poutník oblečený v drsné roucho a opásaný provazem. »Co pak hledáš, milý poutníče, s takým chvatem a s takovou horlivostí? Hledám čistou, svatou duši, odpovídá neznámý. Svatý archanděl Michael, vítěz nad odbojnými anděly, mně zjevil, že připraven jest v nebi trůn pro ni, trůn skvoucí se zlatem a drahým kamením, pod zlatými nebesy mezi trůny Serafinův. Avšak duše, která by chtěla na tento trůn dosednouti, nesmí býti příliš mladá.« Hledej tedy, milý poutníče, hledej, starcův a stařen nalezneš zajisté ve světě dosti. A poutník putuje dál a hledá ustavičně. Konečně našel v malém městečku horském ženu letitou, matku četné rodiny. Tři ze synů jejích slouží ve vojště zeměpánu a vlasti, čtvrtý věnoval se stavu duchovnímu a odešel jako missionář do zemí zámořských pohanům hlásat evangelium. Dvě dcery se zasnoubily Kristu Pánu v klášteře a nejmladší dcera má devět dětí, které pod dozorem pečlivé stařenky vyrůstají. »To bude asi ta duše, pro níž připraven jest onen trůn«, tak pomyslí si poutník náš. Proto vrhne se na kolena, podával chodec ženu tuto se všemi jejími zásluhami svatému archandělu Michaelovi. Ale kníže nebeský odvětil mu: »Služebníče věrný, ještě dále musíš hledati. Žena tato je zajisté ctihodná, ale odměnu onu jí dáti nemohu. Žila sice již na světě 84 let, ale jest přece jen podle počtu svatého Anděla Strážce teprve 20 let stará. Proto jest pro trůn onen příliš mladá a musí ještě několik let v očistci strávit. Jdi dál a hledej zase.« A chodec hledal a hledal a teprve mezi tisíci našel duši, kterou mohl svatému archandělovi nabídnouti. Byly to duše podle úsudku světa svaté, sloužící Bohu na modlitbách, postech a konajíce skutky křesťanské lásky, tak že všichni, kdož je znali, plni chvály o nich byli. Avšak ačkoli mnohé až 100 let života čítaly, ano i nad to, přece byly svatému archandělovi příliš mladé pro trůn nebeský, neboť svatý Anděl Strážce odhadoval jejich stáří na 30—40 let, počítaje od doby obrácení se. A tu poutník náš zdvojnásobil horlivost svou, hledaje dnem i nocí, aby přece nějakou duši do nebe dostal. Po sedminedělním hledání konečně našel ženu, ale ani si netroufal ji svatému andělovi nabídnouti, neboť nevykonala žádných velikých skutků. Napsal tedy jméno její a podal svatému andělovi. Sotva však Michael jméno přečetl, nebeská zář naplnila přibýtek chodcův, přelibězná vůně rozlila se kolkolem a poutník zaslechl zpěv tak krásný a lahodný, že se mu o takovém ani nezdálo. Hned soudil z toho, že konečně duše hledaná nalezena jest. A duše tato ihned vznesla se do nebeského Jerusalema, kde se posadila na zářící trůn uprostřed svatých Serafinů. »Jak pak byla tato duše stará podle počtu nebešťanů?« ptal se poutník anděla. »Teprve 23 let podle pozemských let«, odpovídá Michael, »a přece žila déle nežli 100 let podle výpočtu anděla strážce,

neboť užívala dnů svých horlivě, aby věčného života si zasloužila, tak že velmi často 30-, 40-, ba i stonásobný užitek pro život věčný přinášela. Skutky její víry, naděje, lásky a sebezapření byly tak veliké a tak četné, že vyrovnaly se vysokému věku. Tak musíte Boha milovati na světě, jako my jej milujeme v nebi, a bližního musíte milovati pro Boha a k vůli Bohu, neboť jen tak vás Bůh odmění. Pověděv to, zmizel anděl, poutník pak padna na tvář svou se modlil: »Pane, uč mne znáti pravou cenu života mého a pravou cenu času na zemi. Popřej, abych ničeho z tohoto pomíjehitelného pokladu neztratil, neboť dal jsi mi jej, abych zaň získal si celou věčnost. Uč mne, abych z pokladu sobě svěšeného ničeho neprohýtil, nepromarnil, abych jednou nemusil slyšeti u soudu hrozný ortel: Odejdi, marnotratníče, jsi příliš mladý pro nebe!« — Z příkladu o sv. Aloisiu

vidíme, že nezáleží na tom, kdo déle na světě žije, ale na tom, jak žije, jak času života užívá. Proto drahý je čas, drahá každá chvilka, neboť cenu má před Bohem velikou, dobře-li užita; i trest veliký může mítí v zápětí, strávena-li byla v hříchu.

Proto liší se novoroční přání světa od přání církve. Svět přeje sobě navzájem štěstí, ale co pokládá za štěstí? Bohatství, radost, rozkoše, pocty světské, žádné utrpení, žádný křížek atd. Na duchovní štěstí málokdo zajisté pomýšlí. A přece bez duševního štěstí, dobrého svědomí, míru v srdci není ani štěstí tělesné úplné. Proto církev přeje dítkám svým věřícím štěstí a požehnání, ale v jiném smyslu. Přeje totiž

1. dobrým vytrvalost ve ctnosti, jako v roce starém. Jenom ty, kteří žijí podle vůle Boží, ctnostně, jmenuje Písmo sv. »živoucí« a sv. Ambrož praví: »Kdo čině dobře, pro Boha žije, ten žije v pravdě.« Hříšníky, zejména zatvrzelé a nekající nazývá Duch sv. v Písmě sv. »mrtvé«. Aby tedy dobří a ctnostní křesťané v roce novém vytrvali v ctnosti, ano ještě prospívali, doporučuje jim církev svatá

a) stálost. »Jen kdo vytrvá až do konce, bude spasen.« Co by bylo platno 5, 10, 20 let snad ctnostně žítí, ale potom hříchu se oddati; všechny zásluhy dřívějšího života by byly ztraceny. Písmo sv. praví: »Běda těm, kdož trpělivost ztratili a od pravé cesty se uchýlili a cestu opačnou nastoupili.«

b) Bdělost. Nepřítel náš nelení, nýbrž ustavičně dle slov svatého Petra obchází, hledaje koho by pohltil, proto i dobrý a ctnostný nemá oddávati se klidu,

nýbrž ustavičně býti na stráži; vždyť sám Pán pravi, že když služebníci spali, přišel nepřítel člověk a nasek koukol mezi pšenici.

c) Modlitba. Bez milosti a pomoci Boží byla by všechna naše práce marná, s milostí Boží však můžeme dle slov apoštola Pavla všechno, neboť pravi: »Všecko mohu skrze Toho, jenž mne sílí.« Proto i Spasitel napomínal apoštoly: »Bděte a modlete se!«

d) Odvahu a důvěru v Boha. »Je-li Bůh s námi, kdo proti nám?« táže se svatý apoštol Pavel. Ať je pokušení sebe větší, nepřemůže nás, neboť Bůh nedá zahynouti; ať je křížek sebe těžší, nesklátí nás, neboť neskládá Bůh více, nežli co s pomocí jeho lze unést. Ať jest dobro sebe obtížnější a někdy nepřijemné, s Bohem a pro Boha nic není nemožného. I kdybychom padli, neztrácejme mysle, nýbrž mužně zase povstaňme a s novou silou v dobrém pracujme. Jenom nezoufat!

A konečně e) pokoru. Kdo příliš sobě důvěruje, v pyše tone, a pycha předchází pád. Proto volá apoštol: »Kdo stojíš, hleď, abys nepadl!« Pokora je základní ctnost, bez níž ostatní pozbývají ceny. Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.

2. Zlým a hříšným dětem svým přeje církev obrácení se a pokání, nový život v novém roce. »Vím skutky tvé, jako bys byl živý a jsi mrtvý«, tak píše svatý apoštol Jan ve svém Zjevení (3, 1) o hříšnicích, kteří sice také žijí, činní jsou, ale skutkové jejich nejsou k životu, nýbrž k smrti. Ba i jejich jinak dobré skutky co jsou? Co prospívají? Jsou to plody nezralé, je to pokrm, jehož nemožno požívat. Vždyť pokrm, který zdravému sílu a život dává přináší mnohdy nemocnému smrt. Proto si přeje církev svatá, aby hříšník ozdravěl z nemoci hříchu, aby onen pokrm, který mu podává, také k životu mu pomohl.

Proto přeje dnes církev Páně všem hřešícím 1. upřímné obrácení se. K tomu jim doporučuje

a) nepokoj svědomí. Není nic nebezpečnějšího a horšího nad uspalé svědomí, nad klid vnitřní v hříšném životě. Je to klid hrobu, lhotejnost, zatvrzelost, která ztěžuje probuzení se a obrat k lepšímu. Výčitky svědomí však dohánějí člověka k pokání a vedou k spáse.

b) Poznání stavu duše. Již staří řeční mudrcové měli za pravidlo pořádného života: »Poznej sama sebe.« Ano, kdo pozná nepřítele duše své, hřích, ten zajisté také bude proti němu bojovati. Nepřítel známý není tak nebezpečný jako neznámý.

c) Touhu po Bohu a jeho svatém pokoji. »Pokoj svůj dávám vám«, pravil Spasitel, »ne jako svět dává, já dávám vám.« Pokoj a mír, který Bůh v srdce lidské dává, jest jiný nežli pokoj, který svět nabízí. Svět šálí své ctitelce a přivržence dlouho, konečně zůstavi jim bolest a lítost.

d) Upřímnou lítost a pokání nad bývalým životem hříšným. »Obrat se ke mně«, pravi Hospodin, »a já obrátím se k vám.« Byli velcí hříšníci, na př. David, Maří Magdalena, Petr, lotr na kříži, ale že lítost měli upřímnou, která z lásky k Bohu plyne a pokání činili, odpustil jim Bůh a přijal je v počet vyvolených. Kdo miluje to, co Bůh nenávidí, nemůže mít lásky k Bohu, a bez lásky není možné obrácení se a odpuštění. Lítost srdce smývá hříchy duše a pokání na zemi vykonané ukracuje muka na věčnosti. Lítost tedy vede ku štěstí pravému, věčnému, trvalému. Svět také někdy lituje, ale jak lichá, planá jest lítost

jeho! Lituje z příčin pozemských, zase jen světských a proto nenalezá u Boha milosti; ale lítost vpravdě křesťanská, které křesťané nad úrážkou Boha a ztrátou milosti jeho, ta jest Bohu milá. »Srdce skroušené a pokoržené nezavrhneš, Pane«, tak volá veliký kajcník David. Aby pak hříšníci z toho ze všeho měli vytrvalý prospěch, přeje i jim církev svatá

2. vytrvalost v pokání. »Kdo jest na cestě, ať se neobrací zpět.« Kající křesťan nesmí se podobati Israelitům, kteří vysvobození jsou z otroctví egyptského, na poušti opět toužili po hrncích egyptských. Uslyšíte-li dnes hlas Páně, nezatvrzujte srdci svým, neboť nevíte, jak dlouho ještě Pán vás zvátí bude. Veliká část života uplynula, začínáme nový oddíl. Kolik asi takových ještě nám bude popráno? Proto vytrvej, duše dobrá, v dobrém, i když jest boj těžký a tvůj osud smutný, vždyť brzy, brzičko bude konec zkoušky tvoji. Odstup od zlého, ubohá duše hříšná, začni život nový, podle Boha, vytrvej v něm a nepokoušej již Boha, neboť ač je shovívavý, je také spravedlivý. Oba dva však, dobrý i hříšný, uvažujte přání církve, matky své, které vám dnes vyslovuje; nepřije vám sice statků vezdejších, po nichž svět tolik baží, nepřije vám ani bezstarostného života v hojnosti a bujnosti, ale přeje vám, a to ze srdce upřímného ctnost a zbožnost, neboť vždy bylo a zůstane jejím heslem slovo Spasitelovo: »Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, ale na duši zkázu trpěl?« Církev však nepřije jenom hojných nám darů Božích pro duši a život věčný, nýbrž ona nám napomáhá, abychom jich získati mohli, neboť skrze ni uděluje nám je Pán. Proto uznějme, že přání církve jest daleko účinnější i blahodárnější nežli přání světa namnoze plané, liché a neupřímné. Přičiníme-li se ze sil svých, aby se toto přání církve na nás vyplnilo, pak netoliko pravé štěstí, pravá spokojenost a radost vejde do srdcí našich, neboť láska Boží a milost bude tam sídliti, nýbrž budeme mít i tu blahou naději, že štěstí a radost nepomine s časem, se životem tímto, nýbrž že zůstane, ba že se ještě více rozhojní v životě věčném.

A takové přání přináší dnes i »Škola Božského Srdce Páně« všem svým milým čtenářům. Zdař Bůh!

Boh. Hendl.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na Nový rok.

Evang. A když se naplnilo dni osm. (Luk. 2, 21.)

Vidíš to krásné dítko nebeské, které laskavě se na tebe usmívající stojí u brány temné a neznámé nám budoucnosti: u brány nového roku života našeho? Ježíš jest jméno jeho, božství s člověčenstvím spojené pak jeho podstata. Již od dvoutisíciletí patřili millionové lidí s důvěrou na toto dítko, milliony z lidí vedlo jistě a bezpečně po kluzké dráze životem a žádný, kdo se jemu svěřil, v něho důvěřoval, nebyl zahanben. Podej i ty mu ochotně ruku svou, odevzdej se s důvěrou úplnou jeho vedení. On, vtělený Syn Boží, Spasitel tvůj, povede tě lehce po trnité cestě, převede jistě přes úskalí a propasti, on dovede tě bezpečně až tam, kde pod nohama tvýma svět zmizí a ty zázračně obrozen jsi, procitneš na nebeských luzích, kde on jest domovem, kde všechno tvé přání vyplněno, všechna tvá naděje ukojena bude. O Ježíšku náš, sestup v srdce naše, podej nám dnes, jako vůdce

náš pomocnou ruku svou, zhoj všechny rány srdce našeho, potěš nás v úzkostech, pomáhej nám v pracích a posiluj nás ve slabostech našich, abychom bez bázně, s myslí křesťanskou naději naplněnou vešli v nový rok, strávili jej dle vůle Tvé, a jednou také šťastně dosli kýženého cíle, kde nám pokoj a mír a věčná radost kyne. S Ježíšem započneme rok nový, abychom s Ježíšem skončili život celý.

Slavnost Zjevení Páně či Sv. Tří Králů.

Evang. Když se narodil Ježíš v Betlemě. (Mat. 2.)

Preješ si snad, duše milá, učiniti, co sv. Tři králové učinili, a Ježíška obdarovati, a tak mu lásku svou ukázati? Ó můžeš to učiniti zcela snadno. Vzpomeň si jen na jeho vlastní slova: »Co jste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili.« Nuže tedy můj vždy útrpnost s chudými a bidnými a nemocnými a nešťastnými v osadě tvé, kteří trpí hlad, nemají potřebného oděvu, či v zimavých bydlí obydliých. Podej jim oděvu, kterého postrádají můžeš, sděl se s nimi o chléb, a kdyby to tvoje poslední sousto bylo, pomoz, potěš, posiluj je jak jen můžeš, aby alespoň poněkud umírněn byl neblahý osud ubožáků těch, a oni velebiti mohli dobrotivého Otce na nebesku, který lásku tuto do srdce křesťanů vštípliti ráčil. A Bůh, jenž ve skryté vidí a skutky milosrdenství do knihy života zapisuje, tobě jednou s hojnými úroky vrátí a odplatí dobré skutky tvoje v den posledního soudu. Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.

Na neděli I. po Zjevení Páně.

Evang. A když byl ve dvanácti letech. (Luk. 2.)

Dnešní evangelium jest jak stvořené pro děti křesťanské, ukazující jim povinnosti jejich k rodičům, a to zejména poslušnost. Dítě dobré, poslušné a zbožné jest rodičů největší radost, chloubou a naděje. Majice takové děti zapominají otec a matka na všechny starosti, všechny práce a obtíže i bolesti, kterých zakusili pro děti od hodiny narození jejich. Vždyť jest dítě jejich hodné, dobré, Bohu i lidem milé, to dostačí rodičům, a více si nežádají za všechny přinesené oběti. Protož můj, dítě křesťanské, vždy Ježíška na očích, přičiňuj se, bys bylo poslušné jako on, vděčné jako on, a prospívalo netoliko věkem, ale i moudrostí a milostí u Boha i u lidí, jako on. Pak vyplníš povinnosti, které tobě svaté Boží čtvrté přikázání ukládá a kterému Bůh i veliké zaslíbení učinil na odměnu. Považ, jaká to čest pro tebe, když rodičové svým sousedům a přátelům říci mohou o tobě: naše největší bohatství, naše chloubu, naše radost, naše útěchu i naděje jest náš syn, naše dcera! Takovým dětem se zajisté nikdy příliš zle nepovede na zemi, neboť na nich vyplnit se musí staré příslibení, které Bůh svému lidu dal. O jak lehké budou potom účty, které rodičové za dítky své u Pána Boha skládati musejí.

Na neděli II. po Zjevení Páně.

Evang. O svatbě v Káni Galilejské. (Jan 2.)

Aby tak důležitému ve světě stavu, jako jest stav manželský, ukázal úctu, která mu přísluší, účastnil se Spasitel nás s matkou svojí i sv. apoštoly svatby v Káni Galilejské, kterou také prvním zázrakem svým vyznamenal. Ó kéž by na tento výjev pamatovali všichni, kteří si stavu manželského patričně neváží, lehkomyšlně do něho vstupují, povinnosti s ním spojené neplní, zejména porušení věrnosti manželské za hřích nepokládají a místo v kruhu rodinném u manželky a dítek, raději v kouři a dýmu hospodském s nevázanými soudruhy večery a noci své tráví. Zajisté by se zastyděli a s hrůzou a lítostí poznali, jakým shnilým údem církve jsou, jak se proti svaté přísaze manželské prohřešují, jak podkopávají štěstí své, svých žen a dětí, ba i blaho celého státu, neboť nemůže lidská společnost dobře prospívat tam, kde se nedbá svatosti manželského stavu. Vizte Ježíše Syna Božího, kterak stav náš počtiti ráčil. Dbejte důstojnosti jeho, a tak zabezpečíte sobě i rodinám svým spokojenost i blaženost pozemskou, která bude dobrou přípravou na blaženost věčnou.

Boh. Hendl.

Svěcení celého roku.

Vzdejme chválu Pánu Bohu, jenž nám opět rok života daroval, jenž nás i tohoto nového roku 1905 dočkati se nechal. Má-li již jeden okamžik velikou cenu pro věčnost, jakou cenu má teprv celý rok! Zatracenci v pekle nepřejí si nic jiného, než aby směli jen na jediný okamžik vrátiti se na zem, do stavu zkoušky, tento okamžik by dostačil k jejich záchraně; avšak ani okamžiku pozemského života není jim již přáno. Jsou již na místě, kde se již čas neměří, kde žádného kalendáře nepotřebují, kde jen věčná noc panuje, a ta je hrůzyplná. Když již polární noc, jak cestovatelé vypravují, mysl člověka tak skličuje, že se cítí celý nemocen a brzy by si zoufal, jak musí teprv působiti na duše zavržených ona polární noc, která ne týdny, ale léta, ba tisíce a miliony let trvá, a kde slunce božské lásky nikdy nevychází.

My máme ještě čas k zachránění duše; my ho můžeme ještě, a máme i použití, ba my ho musíme i použití ke spáse nesmrtelné duše; neboť nevíme, jak dlouho život náš potrvá, co den stojíme hrobu blíže. Když z nástěnného kalendáře opět nový lístek strhují, s bolestí musím si pomyslíti: Zas o jeden den hrobu blíže! Když v srpnu první nové kalendáře v knihkupectví spatříme, musíme vzdechnouti: Ach, už zas jeden rok u konce, nový rok už se hlásí. Tak ubíhá den po dni, rok po roce, rychleji, než by si člověk pomyslel. Jsou však všechny ty dny, všechny ty roky ztraceny? Ano, pakli jsme je bez Boha, ne, pakli jsme je s Bohem prožili. Každý den můžeme vsaditi novou perlu do své nebeské koruny, pakli každý den podle vůle Boží ztrávíme, svatě a bez

hříchu, v modlitbě, sebezapírání a umrtvování. Nejkrásnějších perel zasloužíme si v neděle svátky, v dny kající a ve dny, v nichž přijímáme sv. svátosti.

Můj milý čtenáři, svět především neděli, ne jenom tu a onu, ale všech 52, které stojí v kalendáři. 297 dní patří tobě, 68 dní (svátky a neděle) patří Pánu Bohu. Ze všech možných věcí musíš platiti státu daň; i z času musíš daň odváděti, a sice Pánu Bohu. Pracuje-li křestan a dělá obchody v neděli právě tak jako ve všední den, zdaž-li se nepřizpůsobuje zvířeti, jež neví o žádném neděli? Ty se musíš v neděli cítiti jako člověk, jako křestan, jenž není stvořen pro tuto zem, ale pro nebe. Vyplň v neděli svou náboženskou povinnost, buď velmi svědomitým v návštěvě chrámu Páně! Adventní a postní neděle prožij v duchu kajícím, ostatní neděle ve svaté radosti! V neděli máš především nejsvětější Trojici uctívati: Boha Otce, jenž sedmého dne odpočinul, zdržením se pracích služebných; Boha Syna, jenž v neděli vstal z mrtvých, návštěvou chrámu Páně, obcováním mši svaté, v níž se on za nás nekrvavým způsobem obětuje; Boha Ducha svatého, jenž v neděli na apoštoly sestoupil, skutky lásky křesťanské. Každá neděle je nejsvětější Trojici zasvěcena; proto zpívá kněz v neděli zpravidla dlouhou prefaci o nejsvětější Trojici.

Než i ostatní dny každého týdne máme světiti, třebaš jinak, než neděli. V církevní řeči jmenuje se každý všední den »feria«, to jest feriální den, den odpočinku. Pondělí se jmenuje první feria, úterý druhá feria atd., jenom sobota podržela své jméno; neboť sobota (vzato z řeči židovské) též znamená den odpočinku. Dnem feriálním jest však

každý všední den pro kněze v tom smyslu, jakoby celý týden neměl co dělati, a to proto, že každý den jako v neděli musí Pánu Bohu sloužiti. Každý den obětuje Bohu obět mše svaté, jakož i židé podle předpisu zákona každý den měli rukou kněze obět zápalnou vzdávati. Katoličtí křesťané nejsou sice povinni, ve všední dny mši svaté obcovati; než oni mají podle možnosti i ve všední dny mši svaté obcovati, zvláště, když i doma mají den feriální, to jest nic zvláštního co dělati. Církevní modlitby musí kněz říkati každý den; nikdy je nesmí vynechati, jinak by se dopustil hříchu. Tvým breviářem, můj milý čtenáři, je růženec, pak ranní a večerní modlitba. Ranní a večerní modlitby máš říkati každý den. Co je tělo bez snídání, to je duše bez modlitby ranní; co je tělo bez večeře, to je duše bez modlitby večerní. Modlitba je denní potravou naší duše. Zbožný král David neváhá se přiznati: Sedmkrát za den zpíval jsem ti chvály, to jest, sedmkrát za den žalmy jsem se modlil. Sedmkrát za den můžeš i ty, křesťane milý, Pána Boha chváliti: ráno a večer, pak třikrát při klekání a dvakrát při hlavním jídle.

Každý den slaví se v kostele nějaký svátek, obyčejně svátek nějakého světce; bylo by záhodno, aby kněží s kazatelny ohlašovali nejenom svátky zasvěcené, ale i nezasvěcené po pořádku pro všechny dny týhodne, aby věřící lid věděl, ke cti kterého tajemství neb svatého jest mše svatá. Kněz se modlí celé officium ke cti světce, jenž se právě slaví; ostatní křesťané dobře udělají, když se a-poň Otčenáš ke cti toho světce pomodlí.

Kromě toho jsou jednotlivé dny v týdnu jistým tajemstvím neb svatým zasvěceny, a sice: pondělí je zasvěceno svatým andělům. V pondělí můžeme svého strážného anděla obzvlášť uctívati. Úcta anděla strážného mohla by býti

větší, než je. Pobožnost k andělu strážci hodí se nejen pro děti, ale i pro dospělé; modlitba k němu je všem potřebna. V pondělí jde křesťan po své práci, jež je mnohdy nebezpečná, na př. v lese při kácení stromů, ve skále při lámání kamení, v továrně při stroji. Jak příhodným je tedy dnem pondělí, aby se v ně anděl strážný uctíval.

Úterý je zasvěceno svatým apoštolům. Ti se též od nás dosti málo uctívají. Druhdy byly všechny apoštolské svátky dny zasvěcenými s vigilií a postem; později byly svátky polovičními, to jest, lid směl sice v ony dny konati práce služebné, ale až potom, když byl obcova mši svaté. Teď jsou sice dny všedními, kromě svátku sv. Petra a Pavla; ale v církevním kalendáři požívají velké hodnoty; apoštolské dny jsou svátky druhé třídy, a každý samostatný správce duchovní je povinen, v ty dny zrovna jako v jiné neděle a svátky mši svatou obětovati za farníky. Bylo by záhodno, aby kněz v také dny vzal nedělní ornát a nechal rozžati více svící. Den má dvanáct hodin, a noc též čítá dvanáct hodin; počet těch hodin nechť nám připomíná dvanáct apoštolů, jejichžto práci a námaze zavedení křesťanství ve všech zemích děkovati máme. Kromě toho je úterý zasvěceno svaté Anně, jež je nám příkladem tichého působení v domácnosti. V pondělí a v úterý konávají se nejobtížnější domácí práce, na př. praní. Obětujme takové práce Pánu Bohu a pamatujme na sv. Annu, která v malém byla věrnou, která však velikou, svatou, deeru vychovala.

Středa náleží svatému Josefu. Ve středu stojíme právě uprostřed pilné práce; je tudíž zcela v pořádku, že v ten den svatého Josefa, patrona všech dělníků, uctíváme. Po blahoslavené Panně Marii náleží svatému Josefu, jejimu ženichu, největší úcta. Modleme

se ve středu modlitbu o svatém Josefu z litanie loretanské.

Čtvrtek je den eucharistický, den nejsvětější Svátosti, den ustanovení mše svaté, ačkoliv tato právě ve čtvrtek nejslaběji bývá navštěvována, a to proti právu. Nemůžeme-li v ten den velebnou Svátost navštívit, udělejme návštěvu tu aspoň v duchu, a modleme se něco ke cti nejsvětější Svátosti, třeba nějakou píseň k požehnání. Ve čtvrtek máme uctívati i smrtelnou úzkost Pána Ježíše Krista na hoře Olivetské, a za tou příčinou večer se modlíti: Otče, je-li možno atd. (v novém katechismu je ta modlitba), nebo aspoň tři Otčenáše, nebo ještě lépe tajemství: Který se za nás krví potil ráčil.

Pátek je opět dvěma tajemstvím zasvěcen: Předně hořkému umučení Pána našeho Ježíše Krista a svatému kříži. Zbožný křesťan jde obvykle v pátek do kostela, modlí se před misijním křížem pět Otčenášů a Zdravas a pětkrát Sláva Otci, líbá uctivě ostatky svatého kříže, modlí se v kostele nebo doma bolestný růženec a o 3. hodinách: Od hodiny šesté až do hodiny deváté atd. (v novém katechismu), neb 5 Otčenášů ke cti pět ran Krista Pána, anebo desátek: Který pro nás ukřižován býti ráčil. Pátek je za druhé zasvěcen božskému Srdci Páně. Litanie k nejsvětějšímu Srdci jest zde zcela na místě, nebo Otčenáš a Zdravas s průpovědí: Ježíši tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle srdce svého! Nejnověji rozšiřuje se vždy víc a více zvyk, připevňovati na dveře štítek s obrazem Srdce Páně, aby toto takřka stráž drželo u našich dveří, zlého ducha zahánělo a vzházející i vycházející žehnalo.

Sobota patří celá Matičce Boží. V ten den modlíme se růženec, loretanskou litanii, zpíváme mariánské písně, zažiháme lampičku před obrazem Panny

Marie. Zároveň se připravujeme na nastávající neděli, na př. nábožným čtením.

Takým způsobem můžeme světit celý týden. Než i jednotlivé měsíce můžeme obzvláště světit tou neb onou pobožností. Začneme rokem církevním. V prosinci se připravujeme na svátky vánoční; chodíme na roráty a modlíme se pilně radostný růženec. Posledních devět dní před hodem vánočním můžeme vykonati novennu nebo 9denní pobožnost ke cti narození Páně. Začne 16. prosince. Pro čas adventní doporučíme k říkání první dvě tajemství: Kterého jsi, Panno, z Ducha svatého počala a Kterého Panno, v životě nesouc, svatou Alžbětu jsi navštívila. Zároveň se uctívá v adventě Neposkvrněné Početi. Na zpověď adventní nemá se zapomenouti.

V měsíci lednu uctívá se božské Jezulátko a nejsvětější jméno Ježíš. Teď přijde tajemství »Kterého jsi, Panno, v Betlémě porodila« ke svému právu. Jak milo jest, ve vánoční čas v kostele prodlévati vzdor panující zimě, kterou obětujeme novorozenému Ježíšku, jenž též v jesličkách zimou mřel. I svatá rodina uctívá se v měsíci lednu. I ve světnici máme viděti vánoce; malý betlem by neměl chybíti! Nedomnívejme se, že je to jen hračka pro děti; i dospělý má z něho radost.

Hromnicemi v únoru je čas vánoční u konce, a brzo nastává čas postní, utrpení Páně zasvěcený. Co jsem řekl o pátku, platí o celém postě. Konejme pilně křížovou cestu a modleme se bolestný růženec. Do kostela se má zvlášť velmi pilně choditi. Dejme každý pátek nějaký díl z umučení Páně, z pašijí, předčítati (z biblického dějepisu). Kdo má knihu evangelií — velmi doporučuji si ji zjednat, dříve se užívala i ve škole — nechť čte každý den dotýcnou epistolu a připadající evangelium. V postní čas obmezí se návštěvy, i v pití a

kouření můžeme si ujmu učiniti, částečně neb docela. Požíváme-li masitých pokrmů, nezapomeňme na předepsanou náhradní modlitbu.

V pašijový týden dostoupí postní čas svého vrchole návštěvou Božího hrobu. Měsíc březen je kromě toho svatému Josefu zasvěcen; doporučuji 9denní pobožnost, nebo aspoň každý den nějakou modlitbičku k sv. Josefu, dokud březen trvá.

V dubnu započne slavný čas velikonoční se vzkříšením, s prvním svatým přijímáním, čas svaté radosti, v němž přijímáme svaté svátosti. Doporučuji modliti se desátek »Který z mrtvých vstátí ráčil«.

Ještě není čas velikonoční u konce, a již nás vítá líbezný máj. Jak rádi chodíváme na májovou pobožnost! Co jsem řekl o sobotě, platí o celém květnu. I doma můžeme májovou pobožnost konati; zvláště v ony dny, v které se v kostele nekoná

Měsíc červen je zasvěcen nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu. Devítidenní neb 30denní pobožnost k přesvatému Srdci je tu na místě. Zatím vezme čas velikonoční svatodušními svátky a Božím Tělem slavné zakončení. Ještě jinou pobožnost můžeme v měsíci červnu konati; je to pobožnost k sv. Aloisiu, již mládeži kladu na srdce. Mnozí kře-

stané konají šestinedělní pobožnost k sv. Aloisiu. Záleží v tom, že každou Aloisiovou neděli přijímáme svátosti, rozjímáme něco o životě světce a vykonáme příslušnou pobožnost.

V červenci uctívá se přesvatá krev Páně, ač je tato pobožnost méně známa. V tomto měsíci mohli bychom častěji navštívit velebnou Svátost. Ve 4. neděli po sv. Duchu slaví se Opatrnost božská.

V srpnu není žádných zvláštních pobožností; za to v září uctívají se andělé strážní a bolestná Matka Boží. V srpnu a září slaví se krásné mariánské svátky, na něž se 9denní pobožností připravit můžeme.

Říjen patří opět blahoslavené Panně, královně svatého růžence. V tomto měsíci modleme se každý den růženec, nebo aspoň desátek, jež střídati můžeme, tak že se celý velký růženec dvakrát můžeme pomodliti. Údové třetího řádu uctívají v říjnu svatého Františka.

Měsíc listopad náleží duším v očistci, na něž každý den pamatujme, aby i druzí na nás pamatovali, když nás tu již nebude.

Takovým způsobem světi křesťan každou neděli, každý všední den, každý měsíc, každý rok. Opravdu, takový rok není ztracený, ale dobře využitkován.

Takový záslužný rok přeji čtenářům »Školy Božského Srdce Páně.«

Napsal Jar. St. Pavlík.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli III. po Zjevení Páně.

Evang. Ježíš uzdravuje malomocného. (Matouš 8.)

Vždycky měj v účtě výtečné vlastnosti ducha i srdce, na komkoli je nalezeš. Pán Ježíš zavrhuje mínění fariseů, že jen k těm máš býti dobrým a spravedlivým, kteří náležejí k tvé rodině, k tvému stavu a tvému národu. Taková farisejská stranickost přináší tobě jenom škodu. Olupuješ se o tak mnohou radost, kterou bys měl a pocítil, odhaliv na jiných vlastnosti krásné a vznešené, umrtvuješ v sobě horlivost, kráčeš vždycky dále a dále na cestě dokonalosti, podle jiných výtečných vzorů; dáváš však i jiným právo, aby tobě toutéž měrou spláceli a vlastnosti tvé dobré právě tak nepřiznivé a nespravedlivě posuzovali, jako tys jiné nespravedlivě posuzoval. Či myslíš, že tě Pán za to pochválí? Nepochválí tě, neboť nejsi mu podoben.

Život s Ježíšem a bez něho.

Napsal *Ignát Zhdněl*.

Nazváno bylo jméno jeho Ježíš. (Luk. 2, 21.) Bůh sám dal toto nejsvětější a nejsladší jméno svému jednorozenému Synovi, původ jména tohoto jest božský. »Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a k smrti kříže;

proto i Bůh povýšil ho a dal mu jméno, které jest nad všeliké jméno, aby ve jménu Ježíše klekalo každé koleno, nebeských, zemských i pekelných, a každý jazyk aby vyznával, že Pán Ježíš Kristus jest v slávě Boha Otce.« (Filip. 2, 9—11.) Svatý Bernardin ze Sieny píše: »Překratičké jest jméno Ježíš, lehce lze je vysloviti, ale obsažné a plno hlubokých tajemství; vše, co zařídil Bůh ku spáse lidí, jest obsaženo v tomto jméně.«

Kdo vyznává toto nejsvětější jméno, kdo je s tím, jenž ním jmenován byl, spojen, jest nejblazeštějším na světě; kdo ho ztratí, jest nejnešťastnější. S Ježíšem všechna slast, bez něho jen strast.

1. Život s Ježíšem. Co nejúžeji spojeni jsme s Ježíšem, kdykoli zavítá k nám v nejsvětější Svátost oltářní. Lid izraelský jda z Egypta zpět do vyvolené země reptal proti Bohu. Tu hleděli ho upokojiti Mojžíš a Aron a poukazovali, že jest Bůh jejich ochráncem a vůdcem a na rozkaz Boží přislíbil lidu, že pošle jim Bůh pokrm, mannu. Právili: »Večer poznáte, že vyvedl vás Hospodin ze země egyptské, deštiti vám bude chleby s nebe.« (2. Mojš. 16, 4—7.) Na našich oltářích není však pomějici, zkáže podrobená manna, tam přítomen je sám Ježíš pod způsoby chleba a vína. Když popisuje sv. Jan evangelista ustanovení této velebné svátosti, praví, že »miloval Ježíš své až do konce.« (Jan 13, 1.) Ejhle, jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa.« (Mat. 28.)

Jak šťastna jest obec, ve které bydlí

nějaký velký dobrodinec, který podporuje vše dobré, nemocné navštěvuje, chudým dává almužnu, nasycuje lačné a chce býti všem vším. A jaké štěstí pro nás, když uvážíme, že je s námi Ten, který »otvírá ruku svou a naplňuje každého živočicha požehnáním.« (Žalm 144, 16.) Byl-li někdo tak šťasten a měl příležitost mluvit někde se svým mocnářem, jest blažen a vypravuje se o tom v jeho rodině až do kolikátého kolena. Na oltářích však bydlí uprostřed nás Ten, který je mocný Král nad králi a Pán nad pány. (I. Tim. 6, 15.) Je to týž Bůh, který utišil bouři na moři svým slovem, který vyháněl ďábly, uzdravoval nemocné, mrtvé vzkřísil; jest Pán, jemuž není podobného, »veliký jsi Ty a veliké jest jméno Tvé v síle«, dí o něm Jeremiáš prorok (10, 6). Může nám uštědřiti všechny milosti, za které ho prosíme, neboť bohatý jest v milosrdenstvích (Ef. 2, 4), v jeho ruce jsou všechny končiny země a vysosti hor jsou jeho, jeho jest moře. (Ž. 94, 4—5.) Pomůže nám nésti ve svém neskončeném milosrdenství kříže, osladí nám těžké jho naše, posílí nás v boji; těšival zarmoucené, i nás potěší, ujmál se opustěných, byl milostiv hříšníkům; jaká slast pro nás býti spojenu s takovým dobrotivým, nekonečně bohatým, štědrým a milosrdným Bohem! Všichni jsme mu vítáni, všechny zve k sobě: Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, já vás občerstvim. (Mat. 11, 28.) At přijde kdo chce k němu, každý jest mu vítán. Přijde k nám kdykoli chceme, přístup k němu je v každou chvíli, ve dne i v noci, nikdy neodmitne, nikdy nevlídně nepřijme nás, když zaklepeme u dveří jeho obydli. Jak blízky jest nám, snad jen několik kroků máme k němu, nuže pojďme k němu všichni, nikdo se nevyjme! Chceme-li na světě mluvit s nějakým velmožem, třeba se u něho

ohlásiti, kolikrátě vůbec ani nejsme připuštěni. Ale k našemu nebeskému Pánu máme vždy přístup, vždy jsme mu vítáni, vždy přijímá nás s největší radostí a ochotou. »Kdo žizní, přijdiž, a kdo chce, naber vody života darino.« (Zjev. sv. Jana 22, 17.)

Jaká radost, jaká nevyslovitelná slast pro nás, že můžeme spojení býti s takovým Pánem, který nevýslovně mocný, bohatý, milosrdný jest, k němuž máme vždy přístup, brány jeho přibytku vždy jsou nám otevřeny, vítá nás k sobě všechny a jak často chceme, nikdo není tak opovržený, tak bídny, aby jej nevítal, pravíť: »Poďte ke mně všichni.« Ano, nevyslovitelná slast je, míti Ježíše a býti s ním spojen.

2. Život bez Ježíše. »Není pokoje bezbožným.« (Is. 48, 22.) Bez Ježíše jsme, ztratili jsme ho, když jsme ho urazili těžkým hříchem, tu odejde z našeho srdce, vždyť ho sami vyháníme. Sv. František se modlival často celou noc, opakuje slova: »Můj Bože, mé všechno.« Světec jasně poznával, že je vše dobře, je-li s ním Bůh, bez Ježíše však že nic není, nic pro přítomnost, nic pro budoucnost; jaká je bez něho přítomnost, a jak hrozná bude bez něho budoucnost? Neboť zemřeme-li bez něho, nesmíření s ním, jsme na věky ztraceni. Co jest bez Ježíše umřítí, zkusil anglický král Jindřich VIII. Svě pýše, svému pohodlí a rozkoši obětoval vše, i svého Boha, ale i pro něj přišla hodinka, kdy povolal ho k sobě světa Pán. Opuštěn ode všech, od světa i nebe, Bohem i lidmi, naplněn hrůzou volal: »Nyní je vše, všecinko ztraceno.« A tak volati bude každý hříšník, každý, kdo umírá bez Ježíše; vše je ztraceno, ztracena jest věčná blaženost, věčný šťastný život a očekává věčný trest pekelný.

Jak se namáháme, pracujeme, žádného potu nešetříme, pracic se nelekáme, chceme-li docíliti zde na světě nějakého úspěchu, napneme všechny síly tělesné a duševní, ať stojí co chce, cíle vytknutého, ať je jak chce obtížný, chceme dosáhnouti. A pracujeme o cíli, který potrvá snad krátce, snad jen několik let, nikdo z nás neví jak dlouho. Nečiníme-li i my, jako učinila žena, o níž vypravuje svatě evangelium, že

ztrativši malý peníz, svolala všechny své přítelkyně, vymetla vše, prohlédla a hledala tak dlouho, až našla penízek. A my, ztrativše Ježíše jsme klidni, jsme lhotejní, nejsme nikterak nespokojeni, rozrušeni? Jak litujeme známého, který nezaviněně snad postižen neštěstím, ohněm, pádem dobytka anebo jinak pozbyl všechnen majetek a stal se z bohače žebrák; a ztratíme-li spásu své jediné duše, jsme lhotejní! Čteme-li v dějinách, že pozbyl některý mocnář svou říši, že svržen byl s trůnu a vyhnán ze své země, naplněno je srdce naše lítostí; a což ztratiti spásu věčnou, není ještě větší neštěstí? Sv. Augustin praví: »Srdce naše je stvořeno pro Boha a nikde jinde nenajde pokoje, jen v Bohu. Kdo je bez Boha, cítí, že má prázdné srdce, je mu jako člověku, majícímu někde na těle otevřenou ránu; ať ji přikryje sebe drahocennějším a vzácnějším oděvem, ať zaváže si ji jak chce, vždy ho bolí a ztrpčuje mu život. Bezbožní nemají pokoje, a jak by mohli býti pokojni, když jsou odděleni od Boha, od něho zavržení, když údělem jim bude peklo; zemřeš-li dnes, ve dne anebo v noci, bude duše tvá odsouzena do pekla. Špatné svědomí je trn, který ustavičně píchá a poraňuje, a čím více ho chceme utulati, tím více se ozývá. Zdaž neplatí tu hříšníkům slovo proroka Isaiáš: »Hleďte Hospodina, pokud může nalezen býti.« (55, 6.) Použijte času, dokud můžete; se svatým Pavlem volejme: »Hodina jest, abychom povstali již ze sna.« (Řím. 13, 11.)

3. Konec. Jaké štěstí, jaká blaženost býti spojenu s Ježíšem! »Kdo slyšel kdy co takového a kdo viděl co tomu podobného?« (Is. 66, 8.) Pán pánů sestupuje na oltáře, vstupuje do srdce našeho. »Památku učinil divů svých milostivý a milosrdný Hospodin, pokrm dal, kteří se ho bojí. (Ž. 110, 4.) Ano, až do konce nás miloval a zůstal mezi námi v nejsv. Svátosti. Jaké štěstí, jaká slast, jsme-li s ním spojeni, jaké však neštěstí, jaká strast, když jsme ho hříchem urazili, když nemůžeme již zplna srdce k němu volati »Otče náš!« Jediné a pravé zlo je hřích. Nešťastni jsme, zhrěšili-li jsme, a když se s Bohem nesmířime a zemřeme, budeme odsouzeni k věčnému trápení.

Marek Kőrösy, Štěpán Pongrácz T. J., Melichar Grodecký T. J.,

mučenicí košičtí.

Blahořečení budou 15. ledna 1905.

Komise, která před 40 lety v měsíci květnu navštívila klášter voršilek v Trnavě, nepolekala nikterak obyvatelky jeho. Sledovala vyšší zájmy nežli obyčejné komise; sám kardinál-primas vzýval Ducha svatého, aby vedl kroky její; konečně — návštěva platila mrtvým. Do kláštera přišla, by ohledala tělesné ostatky kněží, kteří roku 1619. podstoupili smrt mučnickou v Košicích. Bylo jich tré, jak snad známo: Marek Kőrösy (Crisinus, Křižín), kanovník ostřihomský, a dva jesuité, P. Štěpán Pongrácz a P. Melichar Grodecký. Jejich ostatky odpočívají podnes v klášteře trnavských voršilek, a jejich mučnickou smrt vyšetřovala právě komise, s kterou jsme se seznámili. Provázejme ji v duchu.

V hovorně se shromáždila. Ctihodná M. Marie Ludvika Müllebnerová, sakristánka, odpřisáhla před komisí, že „ta tři těla skutečně nalézají se v cinové rakvi v choru, kde sestry přistupují k sv. přijímání, že dostala se tam ze zrušeného kláštera klarisek (jak slychávala od starších sester), a že nic nezměnilo se od těch časů, leda že roku 1855. lebky, které chovány byly před tím ve zvláštní skřini, uloženy byly k rozkazu vrchnosti duchovní do rakve k ostatním kostem“. Na to učenci a odborníci, které svědomitá komise si pozvala, vzati pod přísahu, a všichni odebrali se na určené místo, do oratoria vedle sakristie.

Vizme, co našli. Na dřevěném podstavci rakev cinovou, pěkně pracovanou, nad ní na stěně obraz Rodičky Boží s obrázkem mučeniců košických. Rakev je stará, ale leskne se jako stříbrná.

Boky ozdobeny hlavami lvími, které drží v tlamách zdvihací kruhy, spodní rohy ozdobeny okřídlenými hlavičkami andlíků. Jest 1 m 21 cm dlouhá; na jednom konci 0·56 m, na druhém 0·51 m vysoká; 0·56 m a 0·43 m široká.

Komise odemkla rakev. Bavlňený povlak odhnut, a zrakům přitomných objevily se tři lebky na hedvábu červeném, pod nimi ostatní kosti, úplně pomíchané, na roušce tmavé, také podložené hedváblím. Rukou šetrnou vybrány. a rozloženy po stole. Nyní nastala práce odborníkům. Nejprve zjistili, že jsou to kosti lidské. Po té jali se zkoumati do podrobná, s vědeckou důkladností jednotlivé lebky, hnáty, kosti, úlomky. Rozlišovali, určovali, třídili kosti podle útvaru, které ke kterému tělu patřily, skládali, sestavovali, číslovali. Duši díla toho byl Ludvík Arányi, na slovo vzatý učenec university Peštské, professor pathologické anatomie. Bylo to dílo namáhavé a strávilo 8 hodin času. Anatomové opírali se o zprávy dějepisné. Podle těch bylo Pongráczovi 40, Kőrösymu 39. Grodeckému 35 let, když podstoupili mučnickiví; dále: Kőrösymu a Grodeckému byla utřata hlava, kdežto Pongrácz byl jenom mečem řazen do hlavy. Lebku tedy, na které našli patrnou stopu sečné rány, přiřkli Pongráczovi. O dvou ostatních rozhodlo stáří; jednu, která se zdála mladší, přiřkli Grodeckému, druhou Kőrösymu. Kosti nejsilnější přiřčeny Pongráczovi, prostřední Kőrösymu, nejslabší Grodeckému, poněvadž bylo o něm znamenáno, že byl postavy velmi útlé. Konečně sepsána zevrubná listina, přečtena, podepsána, a odborníci si oddechli.

Kosti každého těla zvlášť zavinity

byly do bílého plátna, zašity, označeny a s balíčkem úlomků a kůstek, o nichž se nic nedalo určit, složeny opět tam, odkud byly vzaty. Stará cinová rakev uzamčena dvěma klíči a opatřena pečeti Jeho Eminence kardinála Scitovszkého. Klíče dány do pouzdra, zapečetěny a odevzdány představené kláštera. Komise poděkovala voršílkám za pohostinství a všechnu ochotu a opustila klášter. Byla spokojena, neboť vykonala svatou povinnost a odnášela si dokument cenný, důležitý a významný pro beatifikační proces mučedníků košických.

Čtyřicet let uplynulo od té doby, a snad ani jedinký z oné komise nedožil se beatifikačního dekrétu o mučednících košických. Dekrét ten uveřejněn byl 20. února m. r. Dokázáno mučeniectví, dokázána příčina mučeniectví, dokázány zázraky, kterými Bůh oslavil mučedníky. Řím promluvil, a brzičko bude vzdávána veřejná účta mučedníkům košickým, účta, jaká přísluší blahoslaveným.

Lidé mají obdiv a úctu pro muže, kteří tím neb oním vynálezem posloužili jejich pohodlí tělesnému. Křesťan musí mít obdiv a úctu pro muže, které církev blahoslaví a kteří, položivše život za víru, připomínají mu její pravost a cenu. Věnujeme tyto řádky památce mužů, kteří v květu let podstoupili smrt za víru. Věnujeme tyto řádky památce mužů, pro které musíme mít obdiv a úctu. Věnujeme tyto řádky památce mužů, kteří i jinak jsou nám blízcí. Více, než tušíme. Melichar Grodecký pocházel z Těšína a obětoval půl života našemu národu. Štěpán Pongrácz, rodem sic Uher, prožil několik let na Moravě; v brněnském noviciátu počal pěstovati v srdci svém onu ctnost, která uzrála v mučeniectví. Marek Kőrösy — Marek Křížán byl Chorvát, tedy syn pobratimského národa. Hle, netoliko nadpřirozená pouta, jež vízí církev bojující s vítěznou,

ale i přirozené sympatie sblíží nás s nimi.

Abychom si upřímně zamilovali tyto nové blahoslavence, muže tak velikého srdce a ducha, nastíníme dobu, která jim podala palmu mučednickou, podáme životopisy, vyličíme zápas a vítězství a konečně přehlédneme proces beatifikační a vzpomeneme zázraků, kterými Bůh oslavil a potvrdil mučeniectví jejich. Tot obsah odstavců následujících.

1. Doba a místo.

• Marek Kőrösy, kanovník ostřihomský, Štěpán Pongrácz a Melichar Grodecký, otcové Tovaryšstva Ježíšova, podstoupili smrt mučednickou v době pro vlast a církev naši katolickou velmi smutné... Tak vypravovati počíná o našich mučednících knížka, kterou vydala redakce „Posla B. Srdce“ v Trnavě.

A byla smutná, velmi smutná. Její obzor politický i náboženský byl zlověstně zachmuřen. Kalvíni a lutheráni uherští, kteří náramně se vzdolili, chystali se ke krásnému, svatému, velikému a vlasteneckému činu. Korouhev snah svých opatřili nápisem: „Za svobodu víry.“ Ale „lži stejně etiketa láhve vinné, jak vzletný nápis svaté korouhve.“ Jejich korouhev vlála jinam a zlý vítr do ní dul. Povstati, potlačití nenáviděnou církev, mečem a ohněm zničití nebo zotročiti katolíky, nabýti vrchu v zemi a nadvlády neobmezené — hle, víchř vzdouvající korouhev jejich, víchř zrady! Čekali jen na vhodnou příležitost a dočkali se jí r. 1619. Roku toho vzbouřili se protestanti v zemích koruny české a v Rakousích proti Ferdinandovi II., spojili se s uherskými nespokojenci a získali pro povstání Bethlena, knížete Sedmihradska. Bethlen Gábor byl náboženstvím protestant, rodem slechtic, charakterem lstivý, věrolomný pletichář a sobec hrubého zrna. Měl choutky královské a bažil

dávno po trůnu uherském. Jal se těžiti z povstání a ochotně postavil se v jeho čelo. Podtaji vyjednával s Thurnem, slibuje mu hory doly, na veřejnost stavěl se, jakoby chystal se na Turka. Klamal velitele vojska královského, lhal oddanost Ferdinandovi. 13. srpna vytasili se stavové protestantští s tolika stížnostmi a požadavky, že Ferdinand II. musil rozpustiti sněm. 18. srpna Bethlen Gábor strhl škrabošku; vzkázal direktorům českým, že v září přitáhne na moravské hranice, a vytrhl ze Sedmihradska se 40.000 mužů a 40 děly. 24. srpna rozbil tábor na rovině u Debrecina a sbíral povstalce. Jiří Szécsy, Rákócsy a j. přidali se k němu. Szécsy Rákócsy nebyli nováčkové; drze páchali velezradu, brannou mocí napadali poddané královské, drancovali katolíky, týrali kněze, plenili kostely, pustošili

kláštery. Szécsy udeřil v noci na vesnici Jászó, kterou sněm přikl kanovníkům jagerským, a proslavil se. Kanovníky dilem pobil, dilem odvěkl; biskupa Ladislava Mertényiho dal stlouci a vydřel na něm výkupné 1500 tolarů; archiv kapitoly rozmetl. Rákócsy klidil své vavříny v Šaryši, františkány dal vysvléci do naha a zmrskat, jednoho přibil na trám, kostel vyplnil, obrazy roztrhal, sochy roztřískal, posvátné věci zneuctil. Taci lidé byli Bethlenovi spojenci.

Není divu, že nebohým katolíkům naskakovala husi kůže při pouhém zvuku těchto jmen. Úzkost padala na všechny. Povstání doutnalo na celé čáře, a kalvínská surovost neznala mezí. Biskupové ještě doufali, že mračna se přezenou, jako se přihnala, ale konečně kde kdo hleděl spasiti se útekem. (Příště dále.)

Život blahoslavené M. Krescencie.

Napsal P. Method Vojděk ř. sv. B. v Emausích.

Hlava třetí.

Láska nade všecko.

Již od té chvíle, co se zjevil Krescencii Ježíšek, když ještě byla mladým dítkem, zahořela v ní nebeská láska, láska, která nehledá, což jejího jest, a žár její neustále se vzrnající strávil na ní poněmhu nejen přirozené její vady, nýbrž dokonce i její tělesné síly. Co ona sama láskou vyrozumívala, pověděla jedenkrát těmito krásnými slovy: »Boha milovati, poznávati a z lásky k němu dělati, a to tak, jak on sám sebe miluje, sebe poznává a ke cti své a slávě vše dělá; z lásky Boží živa býti, jako Bůh živ je z lásky; o věcech Božích s takovou láskou mluvit, jako Bůh sám o sobě mluví a o svých věčných pravdách; veškeré mohutnosti duše na Boha upírat, tak aby nic nepoznávala než jediného

Boha a nic nemilovala než Boha, a co jeho jest; svrchované lásce Boží vděčnou býti láskou božskou: — to jest a bude jedinou žádostí srdce mého. Neboť Bůh jest láska, moc a síla.«

Tento plápol živé lásky nedal se dlouho tajiti, ač se Krescencie snažila kde kterou ctnost neb dobrou vlastnost ukrývati, seč byla; bylo ho vidět a cítit ve všem, co kde Krescencie mluvila neb dělala. Vždyť i z celé její postavy a povahy sálal onen mile hrávající oheň lásky Boží, kteráž »rozlita byla v srdci jejím skrze Ducha svatého, kterýž dán jest nám.« (Řím. 5, 5.)

Mluvila-li o lásce, bylo cítit, že každé slovo její vychází ze srdce, jež celé láskou jen hořel. Slovy to nelze ani vyličiti, s jakým nadšeným zápalom nabalala spolusestry, a kde kdo ji jen

sluchu popřál, aby milovaly Boha nadevšecko a ničeho sobě neponechávaly, co by neobětovaly této lásce. Kdo ji kdy o předmětu tom mluvit slyšel, doznal, že nikdy ničeho podobného z úst lidských nezaslechl, jako byla slova plná zápalu a božského světla, vycházející z úst této prosté, neučené, ale láskou vzhaté řeholní panny. »Nikdo neodcházel od ní,« dl jeden z očitých svědků, aby nebyl dotknut žárem její lásky a neodnesl si aspoň plamének podobně rozžatý v srdci svém. »Jen kdo ji viděl a slyšel, když mluvila o lásce, mohl si představit, jak mohutně působila na jiné její slova. »Milé sestry,« říkala, »milujte Boha, milujte jedině Boha; ať neuplyne ani jediný okamžik, kde byste Boha nemilovaly. Pozlacujte ohněm lásky všechny práce a skutky své i ty nepatrné, ať činíte co nebo trpíte. Opakujte si ve dne i v noci stokrát, ba tisíckrát po sobě: Bože můj, já tě miluji; miluji tě pro tebe samého, jenž jsi, a protože jsi ó Bože nejvyšší dobro! Raduji se z celého srdce, že jsi nejvyšší dobro, že jsi ty všecko, a já že nejsem nic. Ó Bože, vši lásky nejhodnější! Kéž mohl tě tak milovati, jak tě miluje Matička Boží, jak tě milují andělé a svatí v nebi, všechny zbožné duše na zemi a duše v očistci.« (Summ. N. 9. § 97.)

Za trojí milost mají prý sestry každého dne obzvláště Boha prositi: aby co nejvíce nenáviděly každý, i všední hřích, aby co nejdokonaleji milovaly Boha, a čistou a svatou láskou milovaly bližního. — »Ach, Bože! milujte lásku!« říkala. »Ó jak je to smutné, že lidé nemilují pouhou lásku! Okuste, a vízte, jak sladký jest Hospodin.« Slova ta vycházela z úst jejích jako ohnivé plamenové a dojala srdce i nejzatvrzelejší. Mluvil-li někdo jiný před ní o lásce Boží, plesala s celou duší, naslouchala tiše každému člověku, jako pokorná

učenice, a cítila se jako proudem života znovu občerstvena na těle i na duši. Stůjítež zde vlastní její slova, jež si byla roku 1723. sama zaznamenala na důkaz, jak smýšlela a mluvila o lásce. (Kolb. st. 27.)

»Na perutích lásky vznáším se až před trůn nejsvětější Trojice, abych tam přednášela potřeby církve katolické, veskerého křesťanstva a prosila za nevěřící, za hříšníky a za duše v očistci.«

»Na perutích lásky letím jako holubička do širokých a dalekých končin světa kázat skrze moc a milost Boží svaté evangelium všemu lidu.«

»Láska připíná mi křídla, abych jako včelička, obletovala tvorstvo Boží a ze všeho ssála sladounký med.«

»Láska jest nejlepší učitelkou; učí mne sebe zapírat, poslušnou býti, trpěti a mlčeti.«

»Chci se tudíž celá úplně odevzdati lásce. Budu-li tebe milovati, ó Bože, budu v milování silnou, jako smrt.«

»Milováním mohu tebe, svrchovaný Bože, s nebe přitáhnouti k sobě, do srdce svého a spolu s tebou prorazit každou zeď.«

»Láskou obměkčím zkamenělá srdce hříšníků; láskou zlomím pouta, jež jim ukovala hříšná žádost.«

»Láskou vysvobodím duše uvězněné v očistci. Láskou přemohu zlé myšlenky, napravím svou zvrhlou povahu, a zkrátím svévoli. Láskou vítězně čeliti budu všelikým zlým nástrahám pekelným.«

»Láskou překonám šťastně všeliká protivenství a kříže. Láskou mohu Boha svého vždy víc a více milovati.«

»Již tedy počnu Boha milovati, a to se vši rozhodností a horoucností, nadšeně a svatě, abych dosáhla svého konečného cíle, a aby ve mně ctěn, chválen a milován byl Bůh na věky věkův.«

Již z těchto slov lze posouditi, jak

horoucí byl plamen její lásky. Než vizme ještě některé projevy a výroky, jež nám dovolují ještě hloub vniknouti do této svaté, láskou serafínů jaté duše.

•Žítí mé bylo by mi přímo nesnesitelné, kdybych chovala v srdci svém něco, co by netoužilo po Bohu a jeho lásce. Kdybych srdcí tisíc měla, každým jediné bych Boha milovala, protože Bůh sám jediný jest vši lásky hoden. Můj život jest milování a moje milování jest utrpení a kříž; neboť láska jen tehdy jest pravá, je-li ukřižovaná. Kdyby všichni lidé i ďáblové mne pronásledovali a mukami nejhoršími mne trápili, to všechno bylo by jen olejem na oheň mé lásky, jimž by jen ještě více vzplanul.

•Kdybych jediným slovem, které by nebylo promluveno z lásky k Bohu, státi se mohla andělem, nepromluvila bych je. Roku 1721. zaznamenala toto (Kolb. pro rok 1722): »Daruj mi, ó Pane, toliko lásku tvoji, a budu bohata dosti. Nežádám si ničeho, než jediné, abych já nebyla ničím, ty pak, abys byl všechno, ty, jenž v svrchované dokonalosti vždy zůstáváš týž a jsi všechno ve všem. Chci tě milovati při všem, cokoliv činím, a to tak, jak ty sám sebe miluješ. Chci tě milovati tebou samým; chci tě milovati tvými dary a milostmi. Chci tě milovati, proto že ty jsi mi všechno ve všem; v ničem nebudu se radovati, než jediné v tobě a pro tvou lásku.

Se zvláštním zápalem a nevýslovně libezným výrazem na celé tváři často říkala: »Milujme Boha, že je takým, jakým jest.« Při tom nejdnou ocitla se u vytržení. Někdy bylo ji slyšeti vzdychati: »Bože můj, miluji tě nadevšecko, proto že jsi nejvyšší, a sám od sebe nejdokonalejší dobro. To jest radost má jediná, že ty jsi všechno, a já že nejsem nic.

Pocit blaženého zalíbení v nevýslovné krásě a dokonalosti Boží, jež jest v nebi jako mořem radosti a blaženosti, ve kterém vyvolení Boží se téměř ztápějí, ovládal také srdce její tak mohutně, že pro jiné city v něm taktka ani místa nebylo. V lásce čisté a nezištné nežádala a nepřála si ničeho pro sebe, vše jen přála Bohu, jedinému miláčku svému. A poněvadž sama sobě ničeho si neoponechala a i toho potěšení se zřekla, kteréž mohla míti sama v sobě: proto dáno jí, aby měla potěšení v Bohu a z Boha, kteréž ona opět jediné Bohu přála. Následující modlitba, kterou Ott ve své knize zaznamenal (K. II., h. 3.), svědčí o této vznešené a ryzí lásce její. Zní takto: »Přeji ti z hlubin srdce svého Božství tvé a neskončenou blaženost, kterouž jsi ty sám a kterou požíváš na věky. Ó kéž mohu tobě tak sloužiti a tebe sama jediná tak vroucně milovati, jak to činí všichni vyvolení tvoje dohromady! Kéž miluji Boha, jak jej milují svatí v nebi! Kéž by bylo mnoho milionů nebes a světů, aby od nich všech byla vzdávána čest a chvála miláčku mému! Ó zraň srdce mé láskou, abych tebe neskončeně více milovala, než sebe a než všechno, co na světě jest! Avšak zraň je také bolestí, abych z lásky k tobě vždy víc a více trpěla, a abych ode všech lidí byla opovržena, haněna a tupena.

S přáními podobnými, jež mívají svatí a světice Boží ve své překypující lásce, také u Krescencie se setkáváme. »Kdybych s jistotou věděla,« pravila prý jednou (Gabriela s. 71.), že jen jediný okamžik budu ještě živa na světě, a že mne pak Bůh na věky zavrhne, přece bych tento poslední okamžik Boha lásky plného jediné a nadevšecko milovala, a peklo jediné proto bylo by mi peklem, že tam Boha nemiluji.« (P. a.)

Dělnictvo na venkově.

Starý rok už je za námi se všemi svými starostmi a trampotami. Nastupují se nová místa, neb se zůstává na »staré«. Nebude snad na škodu, když poněkud aspoň pohlédneme na palčivé dnešní poměry hospodáře a čeledi. Komu se dobře dařilo, zůstává, nespokojený si myslí, že jinde je snad lepší.

Náš venkov má vždy citelnější nedostatek pracovních sil, kdežto místa průmyslová jich mají nadbytek. Od roku 1890. do roku 1900. ubylo v celém Rakousku zemědělských dělníků a dělnic téměř 400.000. Dle toho tedy ubývá ročně na 40.000 pracovních sil našim rolníkům.

Jaká je toho asi příčina? Jedni tvrdí, že práce tovární jest placenější a pohodlnější, druzí myslí zase, že naopak, práce zemědělská je více placena, a mimo to není zdraví tak škodlivá, jako ovzduší tovární, ano je přiměřenější a zdravější. Pravdu možno přikrknouti jednou těm, jindy těmto. Co se týká mzdy, je těžko stanoviti nějaké výhody, na některé straně. Dělník tovární má jistě na penězích více, než u sedláka pacholek. Za to pacholek má u hospodáře stravu a byt, dělník však musí za vše platit. Ovšem že dnes, možno říci valná většina dělníků z venkova dochází na noc domů, možno dělníku míti kousek pole, když ne svého, tedy jistě pronajati si může, a obdělání jeho snadno přispěje žena s dětmi, tedy v tomto případě byla by výhodnější práce tovární, zvláště je-li dělník ženatý a má rodinu.

Jiná však je otázka, jak to vypadá s mravním životem. Neboť dělnictvo tovární, plné mladého dorostu, má rozhodně svobodnější pole. Každou sobotu dostává takový mladík peníze do ruky, s nimiž může naložiti dle své libosti,

pracuje určitou dobu pracovní a pak je svoboden. Čeledin však musí pracovati od rána do večera, ovšem práce není tak nalahavá, že by musil pracovati stále intenzivně, to by přirozeně ani nevydržel, ale přece pracuje většinou v přítomnosti samého hospodáře. Poněvadž žije s hospodářem pod jednou střechou, musí jednati dle jeho vůle, musí žiti mravně a spořádaně. Je přirozeno, že takový, do svobody obmezený život na vsi u sedláka se nelíbí. Nevázanost a svoboda, třeba že zhoubná, daleko více se zamlouvá než tichá práce u hospodáře. A pak, časy se změnily, už to není tak, jak to bývalo; nynější hospodáři jsou spíše pouhými jen zaměstnavateli, kteří k čeledi nemají té staré lásky předků, nežijí s ní ve styku, bych řekli rodinném, jako za starodávna, kdy čeleď do rodiny patřila. Nyní hospodář vyniká nad svou čeleď nejen majetkem, leč i vzděláním. Školy hospodářské postavily rolníka výše než stával, na stanovisko širšího zemědělského i povšechného vzdělání. Kdežto čeleď z chudoby vyrostlá, zůstává přirozeně pozadu zu hospodářem i co do vědění i co do vzdělání. Nynější mladý rolník, ať má školy nebo ne (a velká většina má) seká pána, vede »panský« život, nedělá hrubších prací a čeleď, nemajíc příkladu, pojme k práci těž nechut. Dříve práce dělníková byla více ceněna, vážena, neboť nebylo ničeho, co by ji mohlo nahraditi. Nyní však nastal převrat a přerod v celém našem životě, přišly stroje. Namahavou práci, kterou kdysi konaly ruce dělníka, koná hravě a rychleji stroj; výroba průmyslová i zemědělská stala se lehčí, rychlejší, pravidelnější a dokonalejší. Nynější hospodář nemusí se plahočiti tak, jako jeho předkové, a

vykoná více, má k tomu stroje. Přirozené dělnictvo se zprvu bouřilo proti strojům, svým velkým škůdcům, nyní však ne proti hmotě, ale proti pánům, kteří z hmoty té chtěli hodně těžit, se vzpírá. Leč stroje i přes to jistě se budou množit, jako nepopíratelně dobrá věc, a v zemědělství za chvíli nebude oboru práce, jež by se strojem nekonala, ovšem že nebudou moci všichni hospodáři pro velký na stroje náklad si je poříditi, než i cena strojů v budoucnosti jistě klesne na takovou míru, že poněkud jen zámožnější sedlák stroj si jistě koupí. A tak dělnictvo stane se znenáhla jen obstaravatelem stroje a poměry budou se vždy přirostovati, až dostoupí míry, v jaké je vidíme nyní pouze v průmyslu, v továrnách. Dle toho by tedy bylo snad lépe přec jen hrnouti se do továren, mám pracovat u stroje v továrně, neb na venkově u sedláka, a přece život v městě jistě je odlišný od jednotvárného života venkovského. To je nutno uznati. Je však na blbědni, že zdraví prospěšnější je venkov, že v mravním ohledu možno lépe se zachovati dělníku venkovskému, než

továrnímu, kdež hřích proti mravnosti kráčí ruku v ruce se životem továrním. Podívejte se jen na život na př. manželský, lépe řečeno nemanželský továrního dělníka! Jen vizte ženu na př. jak v továrně musí za skývu chleba nasaditi mnohdy svou čest! Kolik dívek padne v továrnách! Vždyť už slovo „fabrička“ dostalo význam nepěkný. Jak to vypadá v ohledu náboženském, národnostním! Zdaž světi dělník tovární neděli? Zda při stěhování se dělníka za hranice zůstane i dále v prsou jeho ta hřejná láska k vlasti, k rodné hroudě? Tedy ono houfné stěhování do začazených měst nesplní asi v každém ohledu růžové naděje hledajících lepší a lehčí skývu chleba, je třeba dobře uvážiti, jakou ztrátu duše ve většině případů ovzduší tovární nese a při poctivé práci na venkově neumírá asi též dělník hladu. Tedy ať uváží dobře chudý člověk při volbě: jíti do továrny, či pracovati u sedláka. Tím ovšem nikterak není řečeno, že by měl řemeslem opovrhovati, ale myslím, že není dobře šmahem opouštěti jistou skývu chleba a na zdařbůh pouštěti se za výtělkem do měst.

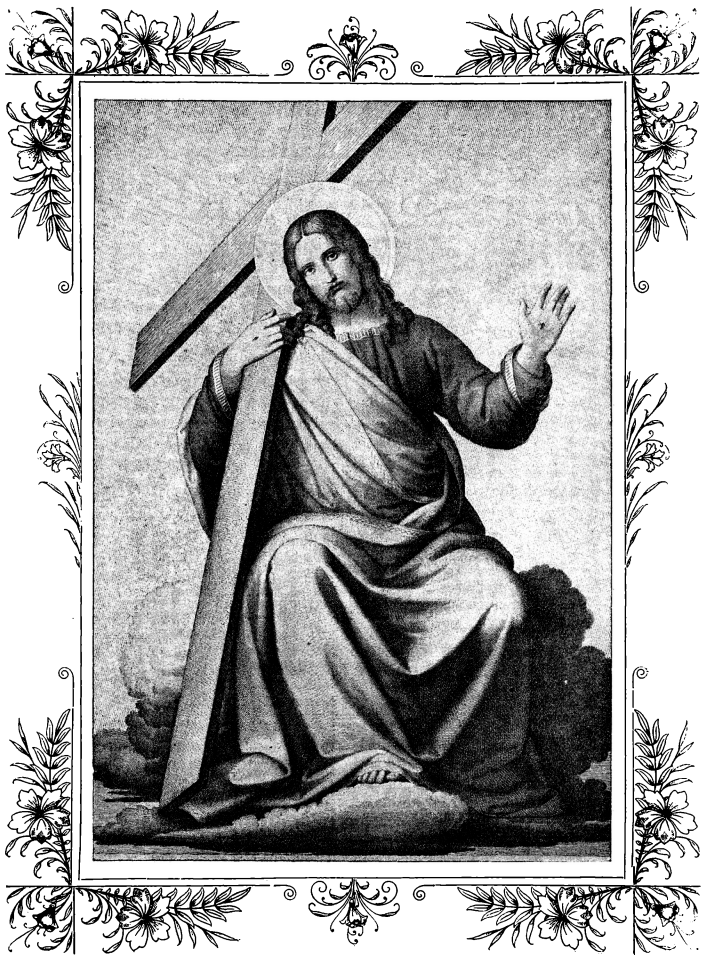
V. II.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli IV. po Zjevení Páně. •

Evang. O utišení bouře na moři. (Mat. 8.)

Blaze tobě, máš-li v bídě a nebezpečí dobrého přítele. Uslyší hlas tvůj, budeš-li jej volati, přispěchá, budeš-li ho potřebovati, podá ti ruku pomocnou odejde od tebe úzkost, potěší tě a upokojí. Avšak nalezneš takového mezi slabými, nestálými lidmi? Nevyklube se z přítele často nepřítel, jenž jenom pro vlastní svůj zisk se tobě naklonil? Tam nad hvězdami jest přítel pravý. Je to všemohoucí Bůh, jenž jen chltí potřebuje a již se stane, jenž poručí a již je to tu, jenž také dodrží, co přislíbil: „Neopustím tě i kdyby otec a matka tebe opustiti měli.“ Ó ziskej si tedy Boha za přítele věrnosti a poslušnosti k svatým jeho příkázáním. Když pak nad hlavou tvoji rozzuří se bouře a lodička života tvého již již ztroskotati se má, když s hrůzou uvidíš nepřátel davy a nikde pomoci tobě nekyne, tu přítel nebeský, Ježíš Kristus, vztáhne ruku svou, poručí bouři i nepřítelům a nastane utišení; božský přítel neopustí nikoho, kdo s důvěrou a láskou k němu volá: „Pomoz, pane, sice zahynu!“ On mocný jest dosti, i laskavý, aby zahnal nebezpečnou bouři v životě a dal zase zářiti slunko štěstí a spokojenosti. Ježíš jest přítel stálý, kterého neztratíme, leč bychom jej sami opustili.

Obrázky z katolických missií.

Podává MAXIMILIAN WEINBERGER

I. Z jižní Ameriky

Již od několika let namáhá se německý missionář P. Albert Ströbele mravně i hmotně povznést chudobné a opuštěné černošské obyvatelstvo na ostrovech Karaibského moře a katolické církvi je získati. Z jeho listů vysvítá, že se blahodárné jeho dílo daří. On píše:

Na ostrovech svatého Ondřeje a Prozřetelnosti stojí nyní missijní kaple a na každém působí dva kněží. Zvláště obyvatelé ostrova Prozřetelnosti mají dobrou vůli. Jsou tomu asi dva roky, když jsem tam v protestantském kostele konal po tři neděle missie. Tehdy byl na ostrově jenom jeden katolik, nyní máme měsíčně 100 svatých přijímání. Mnozí přicházejí denně na mši sv. a k večerní modlitbě, se kterou je vždy spojeno vyučování sv. náboženství. Černé sestry z řádu oblatů, které minulého roku na ostrovech Prozřetelnosti otevřely školu, mají na dorůstající díky velký vliv; mezi obrácenými jest již jedna čekatelka řádu. Mám v úmyslu navštívit i takové ostrovy moře Karaibského, kde ještě nikdy žádného kněze nebylo. Ovšem na zbudování missijní kaple na každém z ostrovů je třeba peněz. Ve Spojených Státech severoamerických je společnost, která zhotovuje missijní kaple rozložitelné. Taková kaple se světíčkou pro missionáře stojí 1500 až 2000 korun a vejde se do ní 50—60 osob. V této příčině jsem odkázán na dobročinnost evropských katolíků.

Z Brazílie píše missionář P. Pavel Weber z řádu Františkánů:

Obyvatelé Státu svaté Kateriny trpí v poslední době nápadně vpády divokých Indianů. Rudí synové pustiny brzy přepadají karavany, které na 20 až 30 mezcích rozličným zbožím obřemených táhnou pralesem, brzy příkrádají se k osamělým domům blíže lesa, vraždí a loupi, co jim padne do rukou a zmizí pak tak rychle, jak byli přišli. Mnohý hodný osadník ztratil již svůj život a zanechal svou rodinu v cizí zemi opuštěnou. Odtud pochází strach a pomstychtivost

osadníků vůči Indianům. Nicméně mám za to, že pronásledování těchto ubohých nevzdělaných synů přírody jde příliš daleko a že způsob, jakým se s nimi zachází, nebezpečí nikdy neodstraní. Po mém náhledu přepadají divoši osadníky nejenom z pomsty, ale i z hladu a nouze. Brasilská zima, t. j. deštivé počasí v měsících červnu, červenci a srpnu, nemilosrdně na ně doléhá. Docela anebo skoro docela bez oděvu, trpí ve vlhkých lesích velmi pronikavou zimou. Látka, kterou ze stromových vláken tkají a která hustě rybářské síti se podobá, nechrání jich proti zimě dostatečně. Proto snaží se na každý způsob, lstí i násilím, lupem i vraždou teplejšího oděvu si zaopatřit. Tak vysvětlují se i nejčastější přepady právě ve zmíněných měsících. Zabití vysvlekou ze všech šatů a mrtvolu nechají ležeti nepohřbené. Na místo dostaví se brzy supi a mrtvolu požtrají, až kolemjdoucí pozůstalé zbytky pochovají. Vitanou kořistí při takových přepadech jsou Indianům všechny předměty ze železa anebo vůbec z kovu, jichž se jim vždycky nedostává. Z nich si zhotovují, a to velmi dovedně šipy, hroty k oštěpům, nože, řetězy a jiné věci.

Nouze tedy je hlavní příčinou, že Indiani osadníky přepadají, ač i pomstychtivost jim nejednou vražednou zbraň vtiskuje do rukou. Starý jeden osadník mi vypravoval, že přišli kolikráte i po 30—50 letech, když už na věc nikdo nepamatoval. Proto také opouštějí osadníci, v jejichž blízkosti některý Indian padl, dům a hospodářství a usazují se v jiné krajině, aby pomstě divochů nepropadli. Dlouhá léta obcházejí divoši dům bělochův, očekávajice příhodný okamžik, až by jej přepadnouti mohli. Běda potom těm, jižto slepému vzteku divoké hordy nemohou uniknouti; bez milosrdenství bývají pobiti. Znajíce přednosti střelné zbraně před svými luky, neodvažují se nikdy, přímo a otevřeně napadat karavany. Z bezpečného úkrytu na okraji cesty vysílají své smrtonosné střely, obvyčejně jedem napuštěné, a nechybují se skoro nikdy

cile. Část karavany padá smrtelně chrápajíc s mezků, část snaží se rychlým útekem se zachrániti.

Mnohý ovšem pomyslí si, že by snad nejlépe bylo, aby rudoši nemilosrdně byli vyhubeni. Kdo však zná všechny okolnosti a povahu Indianovu, snadno si vysvětlí jejich pomstychtivost, byť ji i odsuzoval. Indiani považují se za pány lesův, bývají však z nich víc a více vytlačováni. Od pobřeží mořského odřízli je běloši docela, tak že nemohou více věnovati se lovu ryb, jenž býval jejich nejmilejším zaměstnáním a jim spolu poskytoval výživu. Divokou zvěř jim běloši kde mohou postríleli a Indiani trpí nouzí a hlad. Ano nepřátelství mezi oběma vzmohlo se tak, že běloši na rudochy podnikají pravé honby a na jednu na sta jich pohubí. Vypravoval mi jistý Němec, že již často takové honby se účastnil a že to jest jeho nejmilejší zábavou. Od něho jsem se také dověděl, v čem taková honba po zůstává. Šest až osm mužů, nejlepšími puškami ozbrojených a střelivem opatřených odebere se do hustého lesa na zvědy. Jakkmile najdou stopu Indianů, jdou tiše po ní. Opatrně, jako kočky, plíží se k jejich ležení. Ve vzdálenosti 40—50 metrů Indiany obklíčí, a každý střelec postaví se za strom. Z rána, než ještě slunce vyslo, spustí na dané znamení hrozný křik. »Levantai vos irmass para morrer« = »Povstaňte bratři k smrti!« volají a střelí na ležení. Pověrečná bázeň Indianů, užívají luku a šípů před východem slunce, všeobecný zmatek a beznadějnost všelikého odporu, působí zhoubně na jejich mysl, tak že se ani neodvažují, na útočníky se vrhnouti a svého života hájiti. Bez milosrdenství bývají pak pobiti.

Jak to při takové krvavé řezi chodí, vypravuje očitý svědek:

Za svítání byl přepad proveden. Po prvních výstřelích bylo slyšeti pekelný lomoz, dětský křik, nářek, nesrozumitelné nadávky, kvílení žen a dětí. Střelba způsobila v ležení divochů hrozný zmatek. Mýlil by se však, kdo by se domníval, že Indiani se chopili svých zbraní, aby se bránili; vědouce, že všeliká obrana je marna a útek nemožný, obklopili své ženy a děti, aby je před nepřátelskými

koulemi chránili. Křičíce, skákali okolo poraněných žen a dětí, které se bolesti na zemi svíjely. Pro svou podivuhodnou lásku ke svým milým, obětovali svůj život, nechávajíc útočnickům dosti času, aby palbu obnoviti a jednoho po druhém postríleli mohli. A co prach a olovo začalo, dokončil nůž. V několika okamžicích pokrylo několik tuctů mrtvol ono místo našeho krásného lesa. Ježto Indiani, kteří přišli, když útočníci byli ještě v ležení, vrhli se na ně, hledajíc své příbuzné anebo své zbraně. Nadarmo, jsouce bezbranní, padli všichni kouleми nepřátel. Když útočníci zpozorovali, že některé z dětí, objímajíc mrtvá těla matek ještě žijí, chopili se opět svých nožů a brzy umlklo i srdcelomné kvílení těchto nevinných bytostí.

Korist, která bílým kulturním hrdinům padla do rukou, pozůstávala ze 352 šípů, železem nebo ocelí okutých, 53 hrotů, 5 velkých ostěpů, 53 kousků prádla a 5 nákrčníků ze skleněných perli, zubů, knoflíků, prstenů, přasek a penízků.

Nelze se ovšem diviti, že zbylí obyvatelé lesní, kteří o vzdělanosti a křesťanství nemají tušení, pomýšlejí na pomstu. Kdo jim za takových okolností může mlti za zlé, jestliže na každého bělocha střelí, kterého potkají a jestliže každé příležitosti používají, aby bělochy mohli přepadati! Jednání bělochů divochy jenom roztřepuje, vzdělanosti je na škodu a osadníky vydává v stále nebezpečí. Ano někteří přemrstěnci žádají na vládě, aby do pralesa poslala vojsko a všechny Indiany buďto zajmouti anebo usmrtiti dala. Jak nesmyslný tento návrh byl, dovítí se každý, kdo brasílský prales a brasílské vojáky zná. Vůbec nejsou Indiani lidé, kteří by si vzdělanost a dobré mravy dali puškou a klackem vnutiti. Nasílím se u nich nepořídí nic Jediný, kdo zde pomoci může, je katolický misionář, tento osvědčený průkopník vzdělanosti. Vláda musila by podporovati misionáře, aby do pralesa proniknouti a divochům radostnou zvěst sv. evangelia přinést mohli, čnu zvěst, kterou provází pravá vzdělanost. Bude ovšem třeba mnohých obětí, než se podaří Indiany přiměti, aby zanechali kočovného života a na jistých místech se usadili. Jsouť pro všechno dobré

vnímaví a pohostinní a stali by se jistě dobrými křesťany a hodnými lidmi, kdyby nesvědomití běloši, jak už se často stalo, svým nevazaným životem a vůbec svým špatným příkladem díla missionářům nerušili a v krátkém čase nezničili to, co bylo dlouholetou práci missionářů vystavěno.

Tolik německý františkán. Bohužel stalo se v této příčině dosud velmi málo. Žeň je sice hojná, ale pracovníků málo. Missie jsou tu v prvních začátcích a v doznívající době nelze tak snadno většího úspěchu se nadíti. Z katolických řeholí jsou na poli missijním činní vlastní salesiani, dominikáni, kapucini a otcové Ducha svatého.

II. Z východní Afriky.

Ve východní Africe, jmenovitě v osadách Kigonsera a Lukuledi, mají missijní stanice otcové benediktini. Z obou osad dostáváme o stavu missie zprávy od missionáře P. Antonína Ruedela. Z Kigonsery píše:

Nejdůležitější událostí v naší osadě v roce minulém jest dokončení a posvěcení nového kostela. Hlavní oltář je z cihel a cementem vymazán, podlaha rovněž cihlami dlážděná. Bratr Mořic zhotovil ještě před svým odchodem svatoštánek a dřevěnou skříní pro sákrstii, při čemž mu černý Josef, jenž byl dříve učeníkem na stanici Sv. Ottilie, pomáhal. Na začátku dubna byly práce skončeny, dvě missijní sestry z Peramiha pomohly ještě kostel ozdobiti, tak že na Bílou neděli, dne 10. dubna, mohl býti slavně posvěcen. Zároveň přijalo sedm dětí z Lukuledi první sv. přijímání. Slavnost byla velmi krásná a učinila hluboký dojem na četné přítomné; jejich chování, zvláště prvních komunikantů, bylo vzorné. Po slavnosti bylo rozdáváno maso. Odpoledne byla posvěcena křížová cesta, při čemž rovněž mnoho věřících bylo přítomno. Dne 12. dubna odešel bratr Mořic ze stanice Kigonsery a odebral se do Lukuledi.

Že naši černoši — píše P. Jan — mají odvahu a duchapřítomnost, dosvědčuje tento případ: Asi dvě hodiny odtud pase pastevec své kozí stádo. Z nenadání přijde levhard a chce se na stádo vrhnouti. Pastevec křičí ze všech

sil a volá o pomoc. Levhard upouští od koz, ale neodchází, nýbrž vrhá se na pastýře. Ale pastýř chápe se své těžké, silným knoflíkem opatřené hole, a zasazuje dravci ránu právě do oka, tak že na místě zůstává mrtev.

Dne 3. května vydal jsem se — vypravuje P. Ruedel — na cestu do Lukuledi. Vyšel jsem časně z rána, minul několik černošských vesnic a konečně dorazil jsem do obrovského lesa, kde zřídka jenom divoká zvěř mne vyrušila z mých myšlenek. I ptactvo zde v květnu mlčí, neboť příroda se probouzí a ptáci zpívají v prosinci. Však jsem ani nevyšel z domu proto, abych vykonal květnovou procházku, ale proto, abych v černošské osadě Ndandi, asi tři hodiny vzdálené, navštívil těžce nemocnou dívku, jménem Alfonsu, a vyslyšel její svatou zpověď velkonoční.

Když jsem tak uvažoval, že Alfonsa bezpochyby ještě tento měsíc se odebere na věčnost, zahrnula cesta v pravo a z nenadání stála přede mnou karavana černochoů nesoucích zavazadla a v čele jich Evropan: bratr Mořic, jenž se vracel ze stanice Lukuledi, dvacet dní cesty od Kigonsery vzdálené. Pozdravili jsme se srdečně, jako bychom se už deset let nebyli viděli. Bratr Mořic na cestě trpěl velmi zimnicí a také toho rána cítil na sobě neříjemné její předzvěsti. Byl proto od svých lidí, dřív než ještě slunce začalo vysílati své žhavé paprsky, zaveden na missijní stanici, kde se tamější spolu-bratři ho ujali. Já však pospíšil jsem, abych nemocné poskytl vyžádané útechy a pomoci.

Je-li u černochoů někdo dlouho nemocen, na př. tři čtvrti roku jako Alfonsa, řídnu návštěvy příbuzných a sousedů víc a více a vlastním domácím lidem se každodenní obsluha nemocného omrzí. Alfonsu ošetřovala její matka, avšak ani matka neumí zde nemocného napomínati k trpělivosti a útěchu do srdce jeho vlévat. Proto těšivaji se nemocní na návštěvu missionářovu jako děti a nejednou, když s návštěvou otálel, slýchá výčitku: „Ty jsi na mne docela zapomněl.“

Alfonsa dařilo se dnes mnohem lépe, nežli jsem očekával, neboť za poslední mé návštěvy, když jsem ji zaopatřoval svátostmi umírajících, vypadala jako

kostlivec. Hlavním sídlem její nemoci byla velká rána na noze, která hnisala. Tak ležela celé měsíce, v noci užíraly jí myši obvazky z rány a nešetřily ani prstův ani uší. Již tehdy upozornil jsem nemocnou na její povážlivý stav a připravil jsem ji na smrt. Byla odevzdána do vůle Boží a když jsem se ji tázal, zda se smrti bojí, pravila: »Nikoliv; věřím tvým slovům, že nebe lepším místem jest než tato naše země, a důvěřuji v Boha, že mně mé chyby odpustí.«

Alfonsa byla svobodná a mimo starou

matku neměla nikoho. Před svou smrtí prosila mne, abych i matku pokřtil, aby se spolu v nebi zase shledaly. Když jsem odcházel, řekla ještě: »Pozdravuj ode mne sestru Bernardinu v Nyangau a řekni jí, že jsem nemocna.«

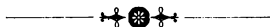
Když jsem se domů vrátil, lomcovala bratrem Mořicem prudká zimnice, tak že jsme se již obávali nejhoršího. Než Bohu díky, svátek Nanebevstoupení Páně přinesl mu po dvanáctidenním strádání značné ulehčení a ponenáhle uzdravení.

Různé zprávy.

Tisk a láska k bližnímu. Družina sv. Petra Klavera, jejíž vrchní představenou jest pi. hraběnka Ledochovská, vytkla si za účel podporovati svaté missie v Africe. Družstvo vydává časopis »Echo z Afriky«, dobře vědouc, že bez tisku nepořídí se nic za našich dob; časopis vychází v němčině o 18.000, v češtině o 6000, v polštině o 5000, v italštině o 4000, ve frančině o 2000 výtiscích. Redaktorem českého vydání je dp. J. Hrabáčka na Hradčanech v Praze a předplácí se na běžný šestý ročník 1 K 20 h. Tento časopis vybízí čtenáře své ku sbírkám pro africké missie a čistý výnos

z něho jest věnován téměř účelu. R. 1903 bylo tímto způsobem sebráno 100 915 K 72 h, kteréž rozděleny byly 27 v Africe působícím řádům a kongregacím. Též bylo odevzdáno missionářům 13.970 stipendií menších, jež odsloužili. Mimo to sbíral časopis »Echo z Afriky« na chléb svatého Antonína, což roku 1903 vyneslo 12.207 K. Též bylo missionářům africkým odesláno r. 1903 rouch bohoslužebných, předmětů náboženských a pod. za 25.000 korun. Zajiště každý vidí, jak jest nyní důležité podporovati dobrý tisk; ne nadarmo napominají k tomu papežové, biskupové, kněží a všichni dobří katolíci.

Díkůvzdání božskému Srdci Páně.

Z Březových Hor. Božskému Srdci Páně, Panně Marii, sv. Janu Nepom., sv. Josefu a sv. Antonínu za přispění při skládání zkoušek a vyprošení jisté milosti srdečně díky vzdává *M. S.*

Z Klášterce. Z celého srdce děkuji Panně Marii, sv. Josefu, sv. Antonínu Pad. za vyslyšení mé prosby a radím všem, kdož přimluvice u Boha potřebují, aby na tyto mé orodovníky s důvěrou se obrátili.

Fr. M.

Dobrý tisk křesťanský.

(Hlavní úmysl.)

Když Guttenberg r. 1540. vynalezl knihtiskářství, chtěl tím jen prospět lidstvu a nenadal se, že vynálezu jeho zneužijí nepřátelé Boží, že s tiskem učiní si mocnou zbraň, již by potírali vše co Božího jest a ničili ctnosti křesťanské. Synové tohoto světa byli a jsou chytřejší než synové světla. Jakmile duch vzpoury a nevěry začal se šířiti, první jeho snahou bylo zmocniti se tisku, prokopati břehy mravnosti, spravedlnosti a práva, jež tisk v mezích udržovaly. Tisk, tento nejdůmyslnější vynález ducha lidského může se státi velikým pomocníkem dobra, krásy a mravnosti; může býti požehnáním pro společnost lidskou v ohledu náboženském, mravním a vzdělávacím. Tentýž tisk, zneužije-li se ho, může býti zkázou všeho dobra, veškeré krásy a místo požehnání může býti příčinou veliké záhuby. A tak se stalo. Svobodný tisk ovládl všecko, podrobil si celou Evropu, ano celý svět. Proto pravil výtečný kazatel Tovaryšstva Ježíšova P. Felix, že největší moc vyjímaje modlitbu, má tisk. Je skutečnou velmocí. Tisk špatný podryl křesťanskou viru a mravnost. Či kdo nadělal z lidí otroky nemravnosti? Kdo jest příčinou nezměrné pýchy mocných tohoto světa? Kdo zanesl v lid nevěru, nemravnost, nespokojenost, vzpouru proti všelike autoritě duchovní a světské? Špatný tisk, který neslouží Bohu, ale slouží ďáblu. Dobře učinili biskupové švýcarští, upozornivše v listu svém na špatný tisk, řkouce: Není-li vám dosti na výstraze slovy, pohleďte na nynější svět jaký jest. Kdo pak tu nevěru, která dříve jen v některých hlavách strašila i mezi lid zasil? Kdo oloupil lid o naději na nebe, takže nyní blaženost svou vylučně jen na zemi vyhledává ve všelike prostopášnosti? Kdo oloupil moc svědomí, moc práva, pořádek ve společnosti, že se zločiny tak úžasně množí, že hyne společenský mír? To většinou zavinil protikřesťanský tisk v denních novinách, v knihách. Tento nepřátelský tisk ovládá všecko. On ovládá lidský rozum, neboť čím dále, tím méně jest lidí, kteří by vlastním rozumem mysleli; rozum nahrazují jim noviny. Špatný tisk ovládá lidskou vůli, naváděje ji k nemravnosti. Špatný tisk rozrývá společnost, rozněcuje vášně a boj všech proti všem.

Kdo pokazil tebe, lide českoslovanský? Kde je tvá zbožnost, kde tvá zachovalost mravů? Noviny nevěrecké, knihy nemravné připravily tě o viru a dobré mravy. A to stalo se s tvou vlastní podporou, tys ještě k tomu všemu napomáhal placením, odebíráním a čtením takových nepřátelských listů a knih. Kdežto nepřátelské listy v tisících se vydávají, křesťanské listy drží se sotva nad vodou. Kdo toho je vinen? My sami! Nekupujte škváry takové, nečtěte jich, nabízejí-li vám je, oddmítněte jich rozhodně, a hleďte podporovat všemožné listy katolické.

My musíme proti špatnému tisku jako hráz postaviti tisk dobrý, křesťanský. Slavné paměti papež Lev XIII. pravil r. 1891. v listu svém k biskupům rakouským: Dobré spisy a časopisy, které buď denně nebo v určité dny vycházejí, napomáhají mnoho v každém národě náboženství i státu. V Rakousku třeba jim však ještě větší užitek připisovati, protože tam nejrozšířenější časopisy z největší části slouží lidem církvi nepřátelským; proto jest naprosto nutno, proti těmto spisům, časopisům jiné v zápas rovný postaviti.

Co tedy jest nám činiti? Nejsme odpůrci pravé svobody tisku, pokud se řídí pravdou, spravedlivostí a mravností, ale protiviti se musíme tisku, který svobody zneužívá k utlačování náboženství, mravnosti a spravedlivosti. Předně jest nám Pána Boha prositi za odvrácení, zamezení zla, které natropil již a dosud šíří špatný tisk. Dále je svatou povinností každého katolika, aby se zdržoval špatného, nevěreckého a nemravného tisku, aby nečetl a nepodporoval listův a knih protináboženských a nemravných. Všude, kam přijdeme, žádejme noviny katolické a knihy mravné. Hlasme se všude ke svému právu. Když se nebude po špatných novinách nikdo ptát a jen po dobrých, katolických bude sbánka, pak budou nuceni jen dobré, křesťanské noviny odbírat. Kdo hmotně nebo čtením podporuje špatný tisk, trojiho se dopouští hříchu: vydává se v nebezpečí, že víru ztratí, napomáhá špatnosti a dává pohoršení. Jako jedu třeba jest chrániti se tisku špatného. Dále je třeba dobrý tisk hmotně podporovati. »Vojínům katolického tisku jest nevyhnutelně třeba milodarů, bez nichž zůstalo by namáhání jejich marné«, pravil sv. Otec Lev XIII. Nestačí, aby se dobré noviny, časopisy a knihy psaly, ale nutno, aby se také odebíraly, četly a šířily. Kdo dobrou knihu nebo časopis odebírá a čte, nepodporuje tak je samy, jako více sebe, vzdělává se a mravně zdokonaluje. Pro pravdu Boží žádná obět nemá býti těžká. Jestli nepřátelé tolik obětují pro šíření zkázy, proč bychom neměli my též obětovati co možno k upevnění víry, mravnosti a spravedlivosti?

Budiž tedy heslem každého upřímného katolíka: Pryč se špatnými novinami, pryč se špatnými knihami! My chceme jen noviny křesťanské, knihy mravné, aby zase víra, zbožnost, bázeň Boží, poslušnost a mravnost zavládly v lidu našem.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(ie), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 8. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za hojné rozšíření katolického tisku a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastíží ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš českoslovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Rozhodně bojovati proti zlému tisku a šířiti tisk dobrý, křesťanský.

Úmysl v únoru: Katechetické naučení.

Úmysly apoštolátu modlitby.

U lednu modleme se o dobrý tisk křesťanský.

(Žehnán Jeho Svatostí papežem Piem X.)

Dne	Na slavnost:	Úmysly:
1. N.	Obřezání Páně. Nový rok. — Za ochranu Boží v tomto roce. Uznání práv a zákona Božího. Obrození společnosti lidské. Dar čistoty. Mládež.	
2. P.	Sv. Makaria, poust. (394). — Křesťanská láska k bližnímu. Za oběti pýchy. Za křesťanské učence. Odložení marnivosti. Za katol. missie v Africe.	
3. Ú.	Sv. Jenovefy, p. (512). — Láska k nevinnosti. Za oběti smyslnosti. Za křesťanské umělce. Odložení marnivosti. Ženské řehole a ústavy. † otec.	
4. St.	Sv. Tita, bisk. m. I. stol. — Důvěra v Boha. Velepastýřové naši. Za oběti mamonu. Odstranění pohoršení. Obrácení jisté osoby. Sirotci.	
5. Č.	Sv. Simeona Styl., poust. (459). — Věrné plnění povinnosti. Obrácení židů. Za křesťanské lékaře. Přemáhání naruživosti. Nemocní. Mládež.	
6. P.	Zjevení Páně. Sv. tři králů. — Spolupůsobení s milostí Boží. Příjezd království tvé. Za všeobecný pokoj. Duch křesť. v rodinách. † kněz.	
7. S.	Sv. Luciana, kn. m. (312). — Touha po sv. přijímání. Rozšíření ducha pobožnosti. Křesťanské školy. Zbožná výchova mládeže. Dar lásky.	
8. N.	<i>Neděle I. po zjevení Páně. Sv. Severina, opata</i> (482). — Útlé svědomí. Zpovědníci a duchovní vůdcové. Odvrácení lhostejnosti. Obrácení hříšníků.	
9. P.	Sv. Juliany, m. (313). — Láska k chudobě. Církev na východě. Odvrácení zlého. Smíření nepřátel. Polepšení jistých osob. † kněží. Dar čistoty.	
10. Ú.	Sv. Pavla, poust. (342). — Zadostučinění za hříchy. Pokoření nepřátel církve. Prává úcta k Bohu. Za vyprošení zdraví. Obrácení více hříšníků.	
11. St.	Sv. Theodosia, opata (529). Ctnost sebezapření. Hlasatelé sv. evangelia. Úcta k zástupcům Božím. Služebné ve městech. Pokoj v rodině. † kněz.	
12. Č.	Sv. Arnošta, bisk. — Prává statečnost křesť. Rozšíření úcty sv. Josefa. Ranni a večerní pobožnost v rodinách. Za svornost v domě. Mládež.	
13. P.	Sv. Hilaria, bisk. a uč. cirk. (268). — Horlivost v dobrém. Živá upomínka na poslední věci. Láska k chudým. Bázeň Boží ve školách. Sirotci.	
14. S.	Sv. Felixe z Noly, muč. (310). — Živá a pevná víra. Horlivá návštěva kostela. Vychování mládeže sv. svátostmi. Jednoty sv. Josefa. † otec.	
15. N.	<i>Neděle II. po zjevení Páně. Nejsv. Jména Ježíš. Sv. Maura, op. ř. sv. B.</i> (584). — Posvět se jméno tvé. Katol. missie. Za dobrodince.	
16. P.	Sv. Bohumíra, vyzn. ř. prem. (1127). — Pohrdání světem a radostmi jeho. Církev ve východní Indii. Křesťanské spolky dělnické. Dobrodinci.	
17. Ú.	Sv. Antonína, poust. (356). — Láska k životu duchovnímu. Upevnění víry v národě našem. Pronásledování katolici. Za Boží požehnání.	
18. St.	Nastolení sv. Petra v Římě. — Oddanost k sv. církvi katol. Sv. Otec Pius X. Obrácení pohanů. Obrácení Anglie na víru katol. Dar lásky.	
19. Č.	Sv. Kanuta, kr. m. (1086). — Ctnost šlechtnosti křesť. Stálost ve víře. Sjednocení národů slov. v církvi katol. Utíšení rozbrojů ve vlasti naší.	
20. P.	Sv. Fabiana a Šebastiana, m. (250 a 288). — Horlivé vyznání víry. Sv. mravy křesťanů. Láska k církvi sv. Ochrana nevinností. Mládež.	
21. S.	Sv. Anežky, p. a m. (304). — Ctnost čistoty srdce. Prává úcta sv. kříže. Oživení víry. Otcové a matky rodin. Odvrácení pokušení. Dar čistoty.	
22. N.	<i>Neděle III. po zjevení Páně. Sv. Rodiny.</i> — Stálost v dobrém. Rodiny křesť. Upevnění naděje křesť. Rozhojnění lásky k Bohu. Napravení muže.	
23. P.	Zasnoubení P. Marie se sv. Josefem. Mravnost dospělé mládeže. Obrácení bludatů a kacířů. Vzrůst lásky k bližnímu. Nábožné vychování dítek.	

Odpušky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Dne	Na slavnost:	Úmysly:
24. Ů.	Sv. Timothea , bisk. muč. (971). — Poslušnost k představeným. Polepšení zbloudilého. Duch modlitby. Apoštolát sv. C. a M. Umírající. Siroteci.	
25. St.	Obrácení sv. Pavla , apošt. (35). — Ochota plnit vůli Boží. Zbožná bratrstva farní. Apoštolát modlitby. Dar kajenosti. Katolický podnik. Dar lásky.	
26. Č.	Sv. Polykarpa , bisk. m. (165). — Věrnost v povinnostech. Dobré užívání darů Božích. Bratrstva nejsv. Svátosti oltární. Katol. missie. Mládež.	
27. P.	Sv. Jana Zlatoustého , bisk. a uč. cirk. (497). — Dar pravé moudrosti. Upomínka na dary věčné slávy. Katolické zájmy. † rodiče. Dar lásky.	
28. S.	Sv. Rajmunda , kn. — Úcta k duchovním. Vzrůst poznání a lásky k Ježíši Kristu. Obrácení pobloudivce. Církevní hodnostáři. Dobrodinci. Umírající.	
29. N.	Neděle IV. po zjevení Páně. Sv. Františka Sal. , bisk. a uč. cirk. (1622). — Dar tichosti a mírnosti. Velepastýřové naši. Vznešenost služeb Božích.	
30. P.	Sv. Martiny , p. a m. II. stol. — Setrvání v dobrém. Nedělní klid. Svoboda církve sv. Úcta nejsv. Rodičky Boží. Duše v očistci. Dar poslušnosti.	
31. Ů.	Sv. Petra z Nol. , zakl. ř. (1256). — Konejme skutky milosrdné. Nově obrácení křesťané. Zeměllá údové katol. bratrstev. Dar čistoty. † kněz.	

Odpustky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Jednou ze světových velmocí jest tisk. Co nyní knih a novin se natiskne, jest až k neuvěření! Protože je tisk takovou mocí, může mnoho dobrého, ale i mnoho zlého způsobit, podle toho, v čí rukou je. Proto povinností naší svatou jest, podporovati a šířiti dobré, křesťanské, mravné knihy a noviny. Sv. Otec Lev XIII. pravil: »Dobré noviny jsou ustavičnou missií ve farnosti.« Jak důležitou jest podporovati a šířiti křesťanský tisk, poznáme z výroku biskupa Kettelera, jenž neváhal říci: »Svatý Pavel, veliký rozséváč slova Božího, kdyby nyní žil, stal by se jistě žurnalistou.« to jest, vydával by jistě apoštolské noviny a knihy. Tisku zmocnili se však nepřátelé Boží a proto tolik zlého, tolik nevěry, nemravnosti, tolik záští a nenávisti na světě. Co máme činit? Potlačovat jak jen možno nevěrecký a nemravný tisk a nepodporovat jej nížádným způsobem. Zavádět máme všude jen noviny a knihy v duchu katolickém psané a vlivem svým všude k tomu působit, aby v obcích, rodinách, spolecích podporován byl dobrý tisk křesťanský. Nezapomeňme také se modlit za odvrácení zlého, které špatný tisk působí.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši, Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltární po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje (ic), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indul. 12. prosince 1885. Dec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za hojně rozšíření katolického tisku a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, řiší rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učňi, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.) Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. r. 1891.)

Sv. Michaeli, archanděle. sv. Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Rozhodně bojovati proti zlému tisku a šířiti tisk dobrý, křesťanský.

Úmysl v únoru: Katechetické naučení.

Škola Božského Srdce Páně.

Ročník XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

ÚNOR 1905.

Znáš-li moc, jež Kristu Pánu těžký kříž nést pomáhala? Byla té to jeho Srdce lidska neskonald. Lidska k lidem, které vidíš na popravu Pána vésti, lidska k tobě, jenž tak chabě vhlídš kříž svůj za Ním nésti.

Poklona Ježíškovi.

ynu Boží, hle, muž práce
k jesličkám Tvým pokleká,
nesestoupils do paláce,
abys spasil člověka.

V chudém chlévě jsi se zrodil,
v nuzných jeslích spočíváš,
v Nazaretě za svůj podíl
práci zvolil's, Pane náš!

S pěstounem a Matkou drahou
třicet let jsi v dílně žil,
a tam vlastní rukou blahou
nám jsi práci posvětil.

Žehnej, Pane, s nebe tránu
našim dílnám poctivým,
žehnej práci v jejich lůnu,
i všem rukám snaživým.

Žehnej Pane každou chvíli,
nás i naše rodiny,
bychom věrni Tobě byli
do poslední hodiny.

Zůstaň našim Mistrem stále
ve práci a životě,
dejž ať ke Tvé cti a chvále
prospíváme v dobrotě.

Až pak jednou v smrti době
skončíme běh všeliký,
Božský Mistře, přijmi k sobě
věrné svoje dělníky.

„Obzor.“

VI. Šťastný.

O častém přijímání nejsvětější Svátosti oltární.

Svaté svatým.

ejšvětější Svátost oltární jest dle slov samého Krista Pána pokrmem a nápojem, kterým věřící oživeni a občerstveni býti mají k nesmrtelnému životu. Ona jest rukojemstvím života věčného vzkříšení a účastenství v lásce a milosti Spasitele našeho. Netřeba tu nežli nahlédnouti do evangelia sv. Jana. Šestá kapitola evangelia toho v druhé své polovici podává nám toho důkazy. Či nedí tam Spasitel: »Já jsem chléb živý, jenž jsem s nebe sstoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na

věky, a chléb, kterýž já dám, tělo mé jest za život světa. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný; a já ho vzkřísím v den nejposlednější. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.« (Jan VI., 51, 59.) Když pak při poslední večeři právě jako na utvrzení nové smlouvy, na dovršení nestihlé lásky své věrným učeníkům podáváje chléb a vino osvědčil: »Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé; tatoť jest krev má, pijte z toho všickni.« Neopominul připojiti rozkaz: »To činite na mou památku.« Takto ustanovena jest svátost, ve kteréž Kristus Pán plný lásky podává pokrm s nebe, tělo a krev svou, sama sebe, aby, kdož s vírou jísti bude pokrm a pítí bude nápoj nebeský, měl život věčný a dosáhl spasení, ježto se dovrší konečným z mrtvých vstáním.

Poněvadž Pán Ježíš tak veliké věci předpověděl a přislíbil těm, kdož jísti budou chléb a pítí nápoj tento božský, proto s velikou horlivostí přijímali v prvních dobách křesťané velebnou Svátost těla a krve Páně. Již ve knize skutků apoštolských čteme, jaký v první církvi jerusalemské panoval obyčej: »Ti,« píše tam svatý Lukáš, »kdož přijali řeč apoštolovu, pokřtěni jsou... a trvali pak v učení apoštolském a ve sdílnosti lámání chleba. Na každý den trvajíce jednomyslně ve chrámě, a po domech lámajíce chléb, přijímali pokrm s veselím a sprostností srdce chválice Boha a majíce milost u všeho lidu.« (Sk. ap. II., 42.) Nenít pak pochybnosti, že co tu sv. Lukáš vypravuje o lámání chleba a přijímání pokrmu s veselím a sprostností srdce, že to platí jen o přijímání nejsv. Svátosti oltární. Vždyť nejnaka mluví i svatý apoštol Pavel, když dí ke Korintským: »Kalich požehnání, kterýž žehnáme, zdali není účastenství těla Páně?« (I. Kor. X., 16.) A jinde praví: »Jáť zajisté přijal jsem od Pána, což i vydal jsem Vám, že Pán Ježíš v tu noc, v kterou byl zrazen, vzal chléb a díky učiniv lámal a řekl: Vezměte a jezte, toto je tělo mé, kteréž za vás vydáno bude, to činite na mou

památku. Tak vzal i kalich když byl povečeřel, řka: »Tento kalich jest nová smlouva o mé krvi; to čiňte, kolikrátkoli budete chléb tento jísti a kalich pítí, smrt Páně zvěstovati budete, dokavadž nepřijde. Proto kdožkoli jísti bude chléb tento aneb pítí kalich nehodně, vinen bude tělem a krví Páně, odsouzení sobě ji a pije.« (I. Kor. XI., 23.) Z těchto míst Písma svatého vidno, že častěji věřící přicházeli ke stolu Páně; podle svědectví sv. Pavla stávalo se tak »kolikrát se vespolek sesli« (I. Kor. XI., 20.), podle sv. Lukáše »bývalo to každodenně« (Sk. ap. II., 42.), kdykoli se shromáždili v domech, aby trvajice o učení apoštolském na památku činili to, co při poslední večeři uložil Pán činiti, dokavadž podruhé k soudu nepřijde, tak až do skonání světa. Prvotní tato horlivost stala se potom jako dědictvím potomním věkům. Křesťané modlívajice se denně »Chléb náš vezdejší dej nám dnes« podle slov sv. Cypriana především o to volali k Bohu, aby každého dne Svátost oltární přijímajice za pokrm spasení, z lásky jeho nikdy nevy-padli. Přijímání toto dělo se pak řádně při službách Božích, čili mši sv. takovým způsobem, že přítomným se podávala, nepřítomným pak skrze jáhny posíla'a převelebná Svátost těla Páně, jak to dosvědčuje svatý mučedník Justín. Kdykoli tedy večeře Páně čili mše svatá se konala, a to se dělo vždycky v neděli, dle možnosti i několikrát v témdni nebo každodenně, pokaždě všickni věřící účast mivali v těle a krvi Páně, přijímajice je s veselím a sprostností srdce. Aby pak nikdo bez vlastní viny své nebyl zbaven pokrmu toho nebeského, posílán k těm, kteří při mši svaté býti nemohli, buď že jim jako na př. otrokům služba bránila, nebo že pro Krista a víru jeho strádali v žalářích.

Mimo to za oněch blahých časů svaté horlivosti bývalo obyčejem, že pravověřící velebnou Svátost netoliko při službách Božích vděčně přijímali, nýbrž ji domů s sebou brávali, aby každého času, zejména v pronásledování i nebezpečí smrti nebeským pokrmem těla a krve Páně mohli opatřiti duše své. Jakmile ale křesťanstvo za císaře Konstantina došlo úplné svobody a jistoty, počala ponenáhle chladnouti láska a mizeti horlivost, kterou obdivujeme při sv. mučednících prvních tří století. Než i tehdáž nepřestaly hned bohumilé staré obyčeje. Ručif nám svatý Jeroným, sv. Ambrož, sv. Augustin a jiní sv. otcové, že i tehdy v Římě, ve Španělských, v Africe, každého dne o službách Božích přistupovali věřící ke stolu Páně. Mezi Řeky na východě, tam ovšem z příčin žalostných počala se brzy tratiti onano prvotní horlivost. Pohanské prostopášnosti páchané na dvoře císařském

v Cařihradě, nastalé spory a pátky náboženské, žalostné bludy se plemenící z bludařství Arioia; to vše dusilo ducha lásky v církvích na východě a tudíž i horlivost ve sv. přijímání.

A z východu přecházela ona vlažnost ponenáhlu k nám na západ. Tu i tam ubývalo těch, kteří každého dne přistupovali ke stolu Páně. Nejedni pobývše na kázáních a modlitbách, potom s kajícníky odcházeli z kostela. Proto pozvedly sněmy církevní hlas svůj proti takové neřesti a tuhými pokutami hleděly starý pořádek udržeti a pohrdání nejsv. obětí vymýtití, kde působili biskupové naplnění duchem apoštolským — tam se i horlivost dob apoštolských zachovala. Tak v Cesareji, kde aspoň čtyřikrát v týdnu věřící nejsv. Svátost přijímali. Stávaloť se to pak v neděli, ve středu, v pátek a sobotu, a mimo to připadli-li nějak svátek na všední den. Sv. otec Augustin dává svědectví, že někteří přijímají každodenně, jinde jenom v neděli a v sobotu, jinde opět toliko v neděli. Tak to bývalo do čtvrtého století. V následujících stoletích však čím dále tím více vzrůstal se obyčej přistupovati ke sv. přijímání toliko v neděli. Ke konci pak sedmého století na mnohých místech, zejména ve Francii nechtělo se mnohým ani v neděli již ke stolu Páně jíti. Tuto netečnost a chladnost hleděli zastříti a omluviti všelijakými výmluvami. Pak zejména na východě se vymlouvali, že nejrady jen jednou za rok přistupují ke stolu Páně a to z bázně a úcty hluboké k nevystižitelnému tajemství lásky Páně. Sv. otcové oněch končin však nedali se mýlití takovými vytáčkami a přísně domlouvali. Tak vece sv. Jan Zlatoústý, k takovému nedbalci: »Což pak nevidíš, že sám všechno mateš, soudíš-li, že jest nečasté přijímání znamením vysoké úcty k Bohu a pobožnosti? Pokud přijímáš nehodně, a byť by se to stalo jen jednou v roce, odsouzení sobě přijímáš. Hodně přijímání děje-li se častěji, není znamením drzosti; ovšem, ale to jest drzé přistoupiti nehodně a třeba by se to přihodilo jenom jedenkrát v celém životě. Nač tedy počítati věc tu na jistý čas? Čisté svědomí každé chvíle tě činí hodným a způsobilým k přijímání.« Podobně sv. Cyrill Alexendrijský napomíná vlažné křesťany, aby horlivěji hleděli se očistiti od hříchův a počnouce vésti život bohobojný, s důvěrou spěchali k účastenství života, to jest ke stolu Páně. Než dokládá tentýž sv. otec, mnohónásobně jsou mamy ducha zlého a tudíž brání člověku. Nad to pak duch ten člověka břichy poskvřeného nutí, aby utíkal milosti, kterouž by vysvobozen jsa z osidel hříšné rozkoše, nabyl rozumu a sežnal, co jest mu ku spasení. Nuže, tedy rozkotejme okovy a odvrhnouce járho tyranské, služme Bohu s bázní a zvítězivé nad žádostmi tělesnými, pospěšme k božské nebeské milosti, povznesme se k svatému spojení s Kristem.«

Než všechny tyto nářky na vlažnost křesťanů a důrazné napominání svatých otců nedovedly již roznutí prvotní horlivosti. V šestém století byli biskupové některých zemí přinuceni obzvláštními rozkazy zavazovati věřící, aby alespoň třikrát za rok přijímali, a sice o Hodech Božích vánočních, velikonočních a svatodušních. Však i potom mizela touha po stolování s Kristem vždy víc a více.

Sněmové církevní ve století 12. a 13. všemožně sice usilovali, aby věřící alespoň třikrát za rok přijímali nejsv. Svátost oltární, ale i jejich napomenutí a hlasy myjeli se s účinkem. Že pak zmáhala se nepravost a láska ku Kristu stydla, tu církev majíc útrpnost s těmito nedostatky duchovního života, posléze na sněmu Lateránském roku 1215. ustanovila, aby každý věřící bez rozdílu alespoň jednou

v roce svátost pokání a nejl. Svátost oltární přijmouti zavázán byl. A k vykonání této svaté povinnosti ustanoven tehdy po celé církvi posvátný čas velikonoční.

Avšak jako vždy tak i ve století 13. vzbudil Bůh církvi své muže výtečné, kteřížto na novo roznítili ducha vroucnosti křesťanské mezi národy katolickými. Dějiny nám dokazují, že celá řada takových výtečníků se objevila za panování velikého papeže Innocence III. Pominouce druhých, zmíníme se jen o dvou velikých mužích a zakladatelech řeholí, sv. Františku Seraf. a sv. Dominiku, kteří sami slovem i příkladem za živa a po smrti skrze řády založené ve všech krajinách křesťanských netušenou mocí probouzeli národy k řádnému životu evangelickému. Než nebyli řádové františkánští a dominikánští jediné, kteří pracovali na povznesení staré horlivosti křesťanské. I starší řádové benediktinští, ve svých reformovaných odvětvích, a premonstrátský, jehož první a hlavní sv. Norbertem, zakladatelem, nucená povinnost jest účta k nejsv. Svátosti a zvelebení účty této mezi lidem, i tito pracovali seč byli na roznění utuchlé lásky křesťanů, příkladnou kázní a rekovskou obětavostí obnovující zase tvářnost země.

A tehdy zase počala se též na novo zmáhati, utuchlá dříve horlivost, co do přijímání těla Páně. K nebeskému stolu valívaly se opět nábožné zástupy a sice tak hlučně a četně, že nastala potřeba netoliko při mši sv., nýbrž i mimo ni, podávatí tělo Páně. Než jak už to u lidí bývá, že není nic bez úhony, tak i za oněch časů musili sv. učitelové církve doléhati na to, aby se sv. přijímání důstojně dalo, aby mysl i srdce i vůle, duše i tělo nebyly nehodným příbytkem přítele božského. Všichni vesměs sice vybízeli k častějšímu přijímání, ale také pamatoval na slova apoštola, Pavla: »Zkusíš sám sebe člověk, a tak z toho chleba jez a z kalicha pij. Nebo kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, jelikož nerozsuzuje těla Páně. (I. Kor. XI., 28, 29.) Tak sv. Bonaventura, jednáje o častějším přijímání, domáhá se náležité přípravy, když dí: »Přenesu-li se duchem do stavu prvotní církve, každodenní přijímání musím schváliti. Jestliže však duch můj, jako za posledních časů studený a vlažný, chvalitebno jest zřídka kdy přijímati. Jsem-li pak jako na prostřední cestě mezi horlivostí prvověkou a chladností nynější, pak ovšem sluší se též u přijímání těla Páně držeti prostředku a časem zase přistoupiti ke stolu Páně, aby se vzbudila a roznítila láska.« Ostatně dokládá tentýž sv. otec: »Každý sám již ze zkušenosti sezná, co by mu bylo více ku prospěchu, a podle toho se říd.« V témž duchu radí a učí sv. Tomáš Akvinský: »Kdyby někdo ze zkušenosti poznával, kterak se každodenním přijímáním nejsv. Svátosti rozmáhá láska bez všelikého ztenčení účty, i takový měl by každého dne přijímati. Jestliže ale pocítí, že přistupuje-li každodenně ke stolu Páně, účta se umenšuje a horlivosti nepřibývá, takový měl by se časem zdržeti od přijímání, aby pak s větší účtou a zbožností přistoupiti mohl.«

Slovo takových světců a učenců církevních stalo se potom pravidlem a heslem. Přetčeme si jen, co blahoslavený spisovatel, zlaté knížky, »o následování Krista«, praví: »Dej mi sebe sama«, tak si vzdychá učedník k Spasiteli, »a dosti mi jest; neboť mimo Tebe neprospěje žádné potěšení. Bez Tebe nemohu byti živ a bez navštívení Tvého nemohu zůstat. A proto musím častěji přistupovati k Tobě a přijímati pro pomoc ku spasení mému, abych snad nezahynul na cestě, zbaven jsa pokrmu nebeského. Tys zajisté sladké občerstvení duše, a který Tebe hodně přijímá, účastníkem a dědicem bude slávy věčné. Že však tak často klesám

i hřeším, tak rychle ochabuji a umdlévám, jest mi též potřebí, abych častými modlitbami, zpověďmi, přijímáním těla Tvého se obnovoval, očišťoval i rozněcoval, abych snad neodstoupil od svatého úmyslu, protože jsem příliš dlouho zdržoval se Tebe. Smyslové člověka zajisté k zlému naklonění jsou od mladosti jeho a pokud nepomáhá božské lékařství, člověk hned do věcí horších upadá.

Jakžkoli tedy nebývám každého dne dobře uzpůsoben a připraven, abych konati mohl nejsv. oběť, nicméně chci se o to snažiti, abych za příhodných časův božské tajemství přijímal a účastným se činil tak veliké milosti. A na jiném místě dokládá tentýž bohomyslný spisovatel, řka: »Třeba často spěchati k studnici milosti a božského slitování k prameni dobroty a všeliké čistoty, aby od vášní a hříchů uzdraven býti mohl a zasloužil sobě učiněn býti silnějším a bedlivějším, proti všelikým pokušením a úkladům ducha zlého. A co ti spomáhá dlouho se zpovědi odkládati, neb vzdalovati se od sv. přijímání? Hleď se co nejdříve očistiti a rychle vyvrhni jed, pospěš si přijmouti lék a seznáš, že ti lépe bude, než abys dlouho poodkládal. Ba velmi na škodu jest dlouho s přijímáním odkládati, poněvadž tudy obyčejně těžká ochablost povstává. Jestliže by se někdo časem z pokory anebo za příčinou slušné překážky zdržel sv. přijímání, pro tuto uctivost hoden jest chvály. Kdo však nedbá se připraviti, leda když přijde svátek anebo jej obyčej dohání, takový asi častěji nepřipraven bude.« Z posudků těchto tří světců středověku vidno, kterak se smýšlelo v církvi ve století 13. a 14. o častém přijímání nejsv. Svátosti oltářní. Vidíme z toho, že vedle vlažných a netečných křesťanů byli i horlivci a že se počet jejich množil, dokud neochabla horlivost pastýřů duchovních podnícená věkem slavného papeže, Innocence III. Avšak tu přišly hrozné doby na církve ve století 14., které zasadily bolestnou ránu téže horlivosti v častém přijímání nejsv. Svátosti, o nichž si povíme přistě.

Boh. Hendl.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na svátek Obětování Páně čili Hromnic.

Evang. A když se naplnili dnové. (Luk. 2, 22—32.)

Přeješ-li si tak blidně, ba radostně pohlížeti za smrt a hrob do onoho lepšího světa, jako ctihodný Simeon stojící na kraji hrobu, když v chrámě jerusalemském držel na loktech svých božské dítě, tu buď toho pilen, a to od časné mladosti své až do věku kmetského, aby žádná výčitka netrapila duši tvou, že jsi špatně užil času života svého. Choď jako Simeon před tvář Pána Boha svého, a buď zbožným a spravedlivým po všechny dny života. Vzdělávej ducha svého a uslechťuj srdce své podle návodu církve, která jediná tebe ku spáse vede, a neposkvrň duši svou kalem světa zkaženého. Skláněj se s láskou k bližním svým, čiň dobré mezi nimi dle možnosti a rozsívěj semě, ze kterého pro budoucí vzejiti může hojný, požehnaný užitek. Potom dobře obстоjiš u Pána Boha, soudce svého, a bez bázně a třesení budeš moci předstoupiti před přísný a spravedlivý jeho soud. Oko nebeského Otce, oko laskavé a milostivé shlédne na tebe a z úst jeho uslyšíš slova lbezná: »Služebníče věrný, vejdi v radost Pána svého. *Boh. Hendl.*

Bázeň lidská.

Bázeň Boží jest počátkem moudrosti, dí Písmo svaté (Přisl. 1, 7), »bázeň lidská jest počátkem vši pošetilosti«, učí staletá zkušenost. Bázní lidskou vedeni bývají lidé, kteří z ohledů lidských opomíjejí konati křesťanské dobré skutky, varovati se hříchu, plniti zákon božský. Písmo svaté srovnává lidi takové se třtinou; jako třtina pohybuje se v tu stranu, v kterou věje vítr, podobně lidé ovládaní bázní lidskou nejednají samostatně dle svého svědomí, dle svého lepšího přesvědčení, nýbrž hledí životem a skutky svými přizpůsobiti se svému vlažnému okolí.

»Co by řekli tomu lidé, vysmáli by se mi, prohlásili by mne za zpátečníka, pobožnůstkaře,« podobné myšlenky jsou pohnutkou jednání lidem, v jichž srdci mizí bázeň Boží a uhosťuje se bázeň lidská. Do chyby této upadají zvláště lidé mladí, nezkušení, kterým živá fantasie upřilishuje mnohé věci, představuje nesnadnějšími než jsou.

Falešným studem tím nechal se ovlásti Nikodém, když ponejprv navštívitel chtěl Krista Pána (Jan 3); viděl jeho zázraky, slyšel jeho učení, byl přesvědčen, že jest poslancem Božím; ale jsa členem vysoké rady a sboru farisejského, obával se dojíti k Pánu ve dne; »vysmějí se mi, že navštěvuji nového mladého učitele z opovrženého Nazareta, nazvou mne potupně 'Galilejským', postaví mne na pranýř jako nehodného stoupence učení svého, snad vyloučí mne z úřadu mého,« tak rozumoval Nikodém, a šel k Spasiteli v noci. Později ovšem napravil vinu

svou, když odebral se k Pilátovi a uctivě pochoval tělo Spasitelovo.

Bohužel nachází Nikodém v chybě své mnoho následovníků; mnoho jest křesťanů, kteří jen zřídka ukazují se v kostele, straní se zpovědnice a stolu Páně, stydí se modliti, zastati křesťanské víry, aby od lidí nebyli zváni pobožnůstkáři; zpátečníky klerikály!

I. Jak nerozumně, pošetile jednají lidé ti, II. jak velice škodí takto nesmrtelné duši lidé!

1. Bázeň lidská jest nerozumem. Za jedinou věc se má toliko člověk stydět — za hřích buď páchaný nebo spáchaný. Hanbiti se za to, že dobře činil a hříchu se varoval, jest největším nerozumem. Kolik natropí zla, a kolik zničí dobra nerozumná bázeň tato? Jsou snad ti lidé, jejichž soudu se bojíme, našimi představenými a pány? Toliko Bůh sám jest našim soudcem a pánem, dal nám život, uděluje nám svou milost, vzbuzuje dobrá vnuknutí, a jemu budeme klásti jedenkrátě účet ze všeho. Či záleží nám na úsudku lidí více než na vůli Boží, oceňujeme přítěž lidskou výše než nelibost Boží?

Božský Spasitel pravil (Luk. 12, 4. 5): »Bojte se těch, kteří mohou uvrhnouti duši do záhuby p kelné«.

Zda lze na zemi něco čestnějšího konati, než plniti vůli Boží? Lidé na zemi pokládají si to za vzácné významání, když vysoký hodnostář vezme je do služby své; sloužiti Bohu, Pánu všehomíra, mocnému Stvořiteli nebe i země, mělo by pak býti potupou? »Kdo by se styděl za mne a za řeči

mé, za toho stydět se bude i Syn člověka, když přijde ve slávě své, a Otce i svatých andělů. (Luk. 9, 26).

Jací jsou ti lidé, jichž výsměchu se obáváme? Jsou to lidé dobří, dokonalí, spravedliví, ctnostní? Jsou to lidé zlí, kteří milují temnoty více než světlo, neboť skutkové jejich jsou špatné. Hříšníci »nenávidí služby Boží« (Eccli. 1, 32); »kdo chodí cestou přímou, a bojí se Boha, potvrzen bývá od toho, kterýž kráčí zlopověstnou cestou« (Přisl. 14, 2). Proč bychom se tedy báli úsudků lidí těch, zda nebylo by nesmyslem největším hledati jejich uznání? Proč bychom měli snažiti se po úchvle jen lidí nešlechetných a naopak neříditi se dle rad a pokynů lidí ctnostných? Věru kdo tak by jednal, byl by velmi nerozumným.

2. Také pošetilostí velikou jest bázeň lidská. Rozčilená zobrazivost zvětšuje nám překážky a nesnáze. Neboť lidé ostatní nemají na nás a jednání našem toho zájmu, jak lichoti nám naše sebe-láska; starají-li se však přece o nás, tu neodváží se nám v cestu se postaviti, uzří-li, že úmysl náš jest pevný a nezvratný. Snad nějaký čásek budou nás znepokojovali, jako psi štěkávají na poutníka; ale když vážně, pevně a klidně ubírá se dále cestou svou, umlknou a nestarají se o něho.

Ba naopak, přecasto mnozí z nich nemohou nám v duchu své vážnosti odepřiti, podivují se, snad i závidí nám, že povznesení nad lichým soudem lidským kráčíme pevně a nezdolaně, jak ukazuje nám vůle Boží; nezřídka přichází se, že i někteří, vidouce příklad ten, opouštějí cestu nepravou a následují nás po cestě ctností. Než kdyby i to se nestalo, považme jen, jak lehce získáme si nebe, když vykoupíme si ho za titěrný posměch několika slabých mozků!

Kdybychom na vlastní oči spatřiti mohli ony vzácné koruny, které při-

chystány jsou těm, již přemohli svět a pokušení jeho, kdybychom zvědět mohli radost, jakou očekávají tam vítězného bojovníka zástupy andělů, cherubů, serafů, všech svatých, tu bychom zajisté rychle a snadno povznegli se nad lichou řeč lidskou a spěchali za hlasem Božím!

3. »Kdo se bojí člověka, tudíž (t. j. rychle) padne« (Přisl. 29, 25), čteme v písmě sv. Ano hluboce klesnouti musí ten, u koho falešný stud lidský příliš se vyvinul na újmu spasné bázně Boží.

Stydí se modliti, v kostele pokleknouti, poznamenati se sv. křížem, v účtě míti obrazy svaté, přijímati svaté svátosti. Umělá chladnost tato poznenáhla vkrádá se mu do srdce, tak že odumírá všemu lepšímu.

Zda nepodobá se člověk ten Jidáši, který pravil: »Co mi chcete dáti, a já vám ho zradím.« (Mat. 26, 15). Žádá po světě chválu a čest, a pro ně zapírá Pána a Boha svého.

Duše taková stává se nehodnou milosti Boží, andělé odvracejí se se zármutkem od ní, ale za to duch zlý vchází s pomocníky svými v ní. Zlé žádosti vzrůstají v nezřízené náruživosti, vášeň se stupňuje a strhuje duši u věčnou záhubu. Ano tam vede převrácená bázeň lidská.

II. Věru nerozumně, zpozdile, pošetile jednají lidé, kteří věsti se dávají ohledy lidskými nedbajíce Boha. Jsou to lidé, kteří dnes volají »Hosanna«, zítra »Ukřižuj Ho«, ráno klaní se Bohu, odpoledne ho zapírají ve špatné společnosti, dnes slouží Bohu, a zítra Belialu.

Kterak vysvětliti si máme tento smutný zjev, kde hledati máme kalné prameny této lidské slabosti?

1. Prvním hříchem oslabeny byly mohutnosti duše lidské; srdce lidské, které dříve jen pro Boha bilo, a láskou nejněžnější s ním bylo spojeno, bylo hříchem seslabeno, útlý svazek lásky

s Bohem porušen; hřích, který do něho se vloudil, prohloubil mezi ním a Bohem ohromnou propast, a vznítit v něm nekalý žár nečisté lásky, nezřízených žádostí.

Proto dí pismo: (1. Mojž. 8, 21) »Smysl a myšlení lidského srdce ke zlému nakloněna jsou od mladosti jejich«, a proto nařiká sv. apoštol (k Řim. 7, 18 až 23). »Vim zajisté, že ve mně, t. j. v mém těle, nepřebývá dobré; nebo chtění se mne přidrží, ale činění dobrého nenalézám. Nebo ne co dobrého chci, to

činím, ale činím to zlé, kteréhož nechci. Pakli čehož nechci, to činím: již ne já to činím, ale hřích, kterýž přebývá ve mně. Nalézám tedy (v sobě) zákon, že když chci činiti dobré, přidrží se mne zlé; nebo libuji sobě v zákoně Božím, podle vnitřního člověka: ale vidím jiný zákon v údech svých, kterýž odporuje zákonu myslí mé, a jímá mne pod zákon hřichu, jenž jest v údech mých«.

(Přistěť dále.)

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli V. po Zjevení Páně.

Evang. Podobenství o dobrém semeni. (Mat. 13, 24–30.)

Právem zajisté se trdiš, milý křestane, vida, že nepřítel tam, kde tys s velikým namáháním nasel dobré símě pravdy, ctnosti a lásky, že tam nasel nepřítel dračí símě nevěry a lži lehkomyšlnosti a nevázanosti, nenávisti a nepřátelství. Boll tě to zajisté, avšak neboj se, práce tvoje dobrá nebude marná. Pravdu nemůže nepřítel umlčeti, ctnost, která s nebe přišla, nemůže zločin jazyk zničit, a lásku, vše oblažující pravou lásku, nemůže žádný zloboh ullumiti. Kolik bludů a lží již odkryl Bůh během století a kolik jich již odsoudil? Kolik nepoctivosti přísně potrestal? Co dělo se v starých dobách, to bude se opakovati i za časů našich, a to tím jistěji opakovati, čím vítěznější jest moc pravdy božské, ctnosti křesťanské a lásky opravdové a čím obsáhlejší, ano neomezené jest panství onoho, jenž moc má zničit všechny úklady nepřátel svých, vždyť pravil: »Strom, který můj otec nesázal, bude vyřat a spálen.« Bůh vždy zvítězí a s ním zvítězí i ti, kdož se pevně jeho drželi.

Na neděli VI. po Zjevení Páně.

Evang. Podobenství o zrně hořčičném. (Mat. 13, 31–35.)

Tak jako Pán a Spasitel náš uměl všechny zevnější předměty v podobenstvích učiniti poučným, a tak od světa smyslného a viditelného obracel zrak náš k světu nadpřirozenému, duchovnímu a neviditelnému, tak podobně ukazuj i ty, otče, matko, učiteli, vychovateli, dítkám ve věcech smyslných a přirozených věci nadsmyslné a nadpřirozené; aby tak dle pozemského učili se znáti nadpozemské i nebeské. Jak krásná jsou podobenství Páně, tak snadná, pochopitelná a jednoduchá, a přece tak poučná a srdce jímající a pravdou dýšící. Tak i ty poučuj sobě svěřené dítky, rozum i srdce jejich zaujímej jednoduchostí pravdy je přesvědčuj, všude na Boha původce, Pána, zachovatele, ředitele všeho poukazuj, a slovo tvé hluboko vnikne do myslí i srdce malých posluchačů. A až jednou vyrostou, a již nebudou pod vedením tvým státi, tu zkušenost je přesvědčí, kterak pravdivá, moudrá a ctnostná byla naučení tvá, a vzpomínka tato zachová je před svůdci a zkárou.

Boh. Hendl.

Zrno hořčičné.

Neděle VI. po Zjevení Páně.

Rozjímání o nejsv. Srdci Ježíšovu pro měsíc únor.

rno hořčičné je sice nejmenší mezi všemi semeny, ale když vzroste, je větší nežli všechny byliny a bývá (jako) strom, takže pláči nebeští přilétají a bydlejí v ratolestech jeho. (Mat. 13, 32.) Kdož pozoruje

nepatrné semínko hořčičné, pomní, že vzroste ve strom veliký, kořenící v zemi a korunou do nebe zasahující? Právem srovnává Spasitel se zrnkem hořčičným svou církev. Jak nepatrnou byla církev, když božský Mistr přednášel podobství toto? Členy jejími byli tenkrát pouze apoštolové, učedníci, několik zbožných žen, hlouček to prapamatný. Kdo by byl tenkrát na to pomyslit, že tato církev rozšíří se za krátko po celém okrsku zemském, přijme všechny národy, obejmě všechny země, vzroste ve strom v zemi pevně zakořeněný, pod jehož mohutnými ratolestmi spočinou národové celé země?

Jak církev mohutná, podobně vyvíjí se také duchovní život věřících. Mnohá pobožnost obsažena jest v Písmě svatém tak, jak zrnko hořčičné v náručí rozsíváčové stává se však dle vůle Boží časem stromem mohutným, který větve své vysílá do celého světa.

Tak je to s pobožností k nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše. Již v Písmě svatém činí se zmínka o Srdci nejsvětějším, křesťanstvo uctívalo je po vše věky spolu se člověčenstvím Syna Božího, ale úplný vývin a krystalisace pobožnosti této ponecháno božskou Prozřetelností době naší. Podivuhodný tento počátek spasné účty této, jak jeví se nám v Písmě svatém Nového Zákona, buď předmětem našeho rozjímání.

Počátek pobožnosti k nejsv. Srdci Pána Ježíše spadá hned v první počátky církve svaté. Sotva se narodil božský Spasitel, poklekli Panna Maria a svatý Josef v uctivosti a libali svaté Srdce jeho, které již tenkrát bilo pro spásu duší. Nelze ani slovy vyličiti lásky, kterou nejsvětější Srdce mělo k lidem! Pro spásu ztracených duší opustilo svůj

trůn nebeský, stalo se nám podobným a poslušným až k potupné smrti kříže. Proto také láska k němu nikdy neutuchla, nýbrž provázela ho celým životem a trvá doposud. Již k jeho jesličkám připutovali tři mudrci z dálných krajin a obětovali mu: zlato, kadidlo a myrrhu, na důkaz nejhlubší oddanosti a nevroucenější lásky; z tváří nevinného Dítěte zářila k nim tatáž vroucí láska, která chudé pastýře již před nimi zcela okouzila.

Když dospěl v muže, následovali ho puzeni citem lásky k neodolatelnému Srdci jeho

nesčíslní zástupové, provázeli ho na poušť, naslouchali tam plni dychtivosti laskavým slovům jeho, když kázal z lodičky. Když pak dokonal sv. život svůj na kříži, neochabla láska k němu. Tam na kříži Srdce jeho zraněno kopím, ale zároveň otevřeno pro všechny, kteříž ho milují.

1. Velikou láskou k Srdci Ježíšovu plálo čisté Srdce jeho Matky. Láska rodičů k dětem jest nejněžnějším a nepevnějším pojtkem srdcí; lze ji pocíti, ale nikoliv slovy vystihnouti. Přirozená láska tato byla ještě stupňována milostí Boží. Ano někteří církevní učitelé míní, že Marie Panna, jejíž Srdce po celý pozemský život nejtěplejší páskou se Srdcem

Ježíšovým spojeno bylo, zemřela bez nemoci a bolesti, pouze následkem nevýslovné lásky k Srdci Ježíšovu, která způsobila, že duše se oddělila od těla, a povznese se v ony kraje, kde na věky radovati a spojití se může s tím, kterého nade všechno miluje.

2. Po Marii Panně neměl snad nikdo vroucnější lásky k Srdci Ježíšovu, než sv. Josef, jeho pěstoun. Miloval ho jako svého syna, jako nejvzácnější poklad, který světil mu Bůh, miloval ho také jako svého Pána, Stvořitele, Boha a Vykupitele. Denně se s ním stýkal, mluvil s ním, nosil ho na rukou. Andělé zjevili mu, že jest to pravý Syn věčného Otce, nevinný Ježíš pak dával mu tisícere milé důkazy oddaného, upřímného, dětiného Srdce.

3. Z dvanácti apoštolů jmenuje se svatý Jan miláčkem Páně; kdo dovede lásku jeho k Srdci Ježíšovu slovy jen poněkud nastínit? Při poslední večeři spočinul na nejsvětějším Srdci Páně, a čerpal z této studnice věčné lásky. Proto napsal pln svatého zápalu své svaté evangelium, v němž líčí lásku Boha k lidem, který poslal Syna svého jednorozeného a touží po spasení celého světa. Proto také jako vysoko létající orel povznese se láskou dýšící duch jeho až do nejvyššího nebe a tam uviděl, co sepsal nám ve svém prorockém Zjevení.

4. Ne menší láskou plála i srdce ostatních apoštolů k Srdci Ježíšovu; či neplesala mysl jejich, když důstojnými učinění jsou trpěti pro jméno Ježíšovo? S horlivostí hlásali po celém světě evangelium, radovali se, když pro Mistra svého protiventství snášeli, pro něj vylili i poslední krůpěj srdce svého.

Obzvláště miloval Pána svatý Petr, jak třikrát veřejně vyznal; proto světil mu také Spasitel nejmilější církev, ná-městkyňi svou.

5. Heroická láska k Srdci Ježíšovu dýše z každé řádky výborných epistol sv. Pavla. Zřeknuv se úplně dřívějšího postavení svého, věnoval se jemu srdcem celým. »Ne já žiji, ale žije ve mně Kristus«, psal Galatským. »Kdož nás odloučí od lásky Kristovy? Zdali souzení? aneb úzkost? nebo hlad? či-li nebezpečení? zdali protiventství, či-li meč? . . . Jist jsem

zjistě, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížectvo, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani věci budoucí, ani síla, ani vysokost, ani hlubokost, ani jiné stvoření, nebude moci nás odloučiti od lásky Boží, která jest v Kristu Ježíši, Pánu našem« (k Řím. 8, 35—39). Láska svatého Pavla k Srdci Spasitelovu byla tak veliká, že odměnil ji Spasitel vetknuv v tělo apoštolovo svaté rány své.

Vroucí úcta k Nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše, kterou zbožné duše po všechny časy cítily, jest právě tak starobylá, jako láska tohoto Srdce k nám, počíná u Panny Marie a svatého Josefa, přechází pak na apoštoly, po nichž přijala ji století následující.

Svatý Bernard, svatá Mechthilda, Gertruda, Brigitta a četní jiní svatí byli upřímnými cititeli nejsvětějšího Srdce.

Nevyzpytatelná Prozřetelnost ponechala rozšíření a rozkvět pobožnosti této až dobám pozdějším; máť nyní po celém světě takto rozvíti se onen oheň, jímž plála slechetná srdce obětavých apoštolů.

Poslední obět lásky, kterou Spasitel pro nás na zemi přinesl, označuje svatý apoštol Jan, slovy: »Jeden z vojáků otevřel bok jeho kopím, a hned vyšla krev a voda.« (Jan 19, 34.)

Jako toto probodnutí nejsvětějšího Srdce tvoří vznešený konec tajemných utrpení Kristových pro spásu lidstva, tak i úcta k tomuto tajemství, ač od počátku vyskytuje se v církvi, pozůstavena jako obzvláštní lék a prostředek obnovy dobám pozdějším. Nejsvětější Srdce Ježíšovo, tento nejbohatší pramen všech milostí a zdroj všeho požehnání jest otevřen časům našim, kdy víra zdá se odumírat, láska chladnouti; z čistého pramene toho má se pro zkaženou společnost nynější, která sytí se jen z vod kalných, vyprýstiti nový život, nové milosti bez počtu a míry. Nynější svatý Otec Pius X. učinil heslem doby nynější »renovare omnia Christo«, »obnoviti vše v Kristu«, nuže spějme proto k prameni Srdce Ježíšova, pijme z něho douškem plným milosti, tak obnovíme sebe, tak obnoví se celý svět v Kristu.

Dr. Rud. Zhánel

Masopust a půst.

Doba roční od svátku sv. tří králů až do popeleční středy nazývá se »masopust«, od popeleční středy až do bílé soboty má jméno »půst«. Doba masopustní věnována jest světem radovánek všeho druhu, mumrajím, tancům, ba i takovým kratochvilím, které v jiné době roční se neopakují, neboť velice rozšířené jest mlnění, samo o sobě ovšem bludné, že v masopustě jest všecko dovoleno. A přece v nížádné době ani v té, kdy sice dovolena jsou veselí svatební a světské radovánky, není dovoleno, co by křesťanským mravům a čistotě srdce škodilo a Boha veřejně uráželo. Než kolik jest lidí na světě, kteří v čase tom na Boha a svatá jeho přikázání zapomínajíce, jenom hříšným radostem holdují, duši svou hříchem takřka opijí a při tom myslí, že to nic neškodí, že jest dobré se jednou, jak říkají, »vybouřit«.

A to zejména platí o třech posledních dnech masopustu, v neděli, pondělí a úterý masopustním, kdy bezúdržnost dostupuje vrcholu svého. Tu obraz Boží v člověku bývá co nejvíce zastřeno, a obraz zvířete objevuje se v plném světle. Tu jakoby ta nezřízená žádost a náklonnost ku všemu zapovězenému propukla mocí nevidanou a připravila mnohé o zdravý rozum. A následek? Brzké vystřízlivění v hříchu a ve výčitkách svědomí, a velmi často i ve veliké hmotné škodě.

Jediný masopust připravuje veliké množství lidí požitků chtivých nejen o čest, o čistotu a nevinost duše, o milost Boží, nýbrž i o zdraví a jmění. Tak mnohý, zejména mladý člověk, který předčasně v hrob klesá zákeřnou nemocí jsa sklácen, ubnal si tuto v masopustě. Mnohá rodina nařiká rozději na bídu a nedostatek, když byla o masopustě, chtěje se všeho účastniti, větší výlohy činila nežli měla. A co ten anděl strážce, jak ten asi pláče a nařiká nad dušemi sobě svěcenými, které přes napomínání jeho a dobrá vnučení přece vrhly se o masopustě ve vír radovánek a pozbyly roucha nevinosti, poskvrnivše

je hříchem. Ano masopust jest jeden z největších škůdců křesť. společnosti lidské. A zejména je to nemírný a bezúdržný tanec, jemuž se v náručí vrhá mladý svět v době této. Tanec jest velikým náhončím a spojencem satana, po každém tanci má ďábel zně, neboť rozmnožují se vždy jeho stoupenci. Aby snad někdo si nemyslel že přeháníme, uvedeme zde na paměť to, co sv. otcové, co rozum a co zákon o tanci praví.

Svatí otcové, kteří době apoštolské nejbližší stojí a smyslu písem svatých nejlépe rozumějí, zajisté také nejlépe vědí, co dle učení Kristova a sv. apoštolů na křesťana sluší a co jest mu zapovězeno. Nejstarší svatí otcové Cyprian, Tertulian psali v knihách svých, že se plesy taneční s křesťanským vyznáním nesrovnávají. Tertulian praví dále: »Byť by u křesťanů při tanci nepřiházely se denní vraždy a veřejné nemravnosti, jako se to děje u pohanů, přece užívá ďábel se lstí této příležitosti a podává jed zavinitý v cukru a rozpustěný v drahých nápojích.« Svatý Basíl praví: »Tanečníci nechávají duše své v drápech ďábla, zabíjejíce se vespolek šípy žádostivosti.« Sv. Augustin zase dí: »K tanci jde člověk jako křesťan a z tance jako pohan.« A sv. Efrém dodává: »Kde je tanec, tam je tma mužů, pád žen, žalost andělů a veselí ďáblů. Ne Petr a Pavel učili tanci, nýbrž starý onen had svižením těla svého.« A sv. Jan Zlatoústý pravil, ačkoli byla císařovna přítomna, v jednom kázání: »Kdybych byl věděl, že v kostele jsou tací, kteří se účastnili podobných rozpustilostí, byl bych dal kostel zavřít, abych chránil tajemství Boží před pohanou, neboť tanec jest hra satanova.« Sv. biskup Ambrož dobře praví: »Hlava největšího proroka Jana Křtitele dána byla za odměnu tanečnici, která byla dcerou cizoložnice.«

Výroky těchto starých svatých otců církevních zajisté dostačují, abychom poznali, kterak nebezpečným může býti tanec jak vůči tak i mravům křesťana. Poslyšme co rozum lidský o tom smýšlí. A tu dejme slovo slavnému básníkovi Petrarkovi, který nám praví: »Tanec

jest přede hrou zločinů, nepřítelem stydlivosti a milovníkem rozpustilosti. « Uvážíme-li co se děje před a po tanci, uznáme, že básník tento pravdu řekl. Tanci předchází obyčejně lež, krádež, žárlivost, zanedbání náboženských a domácích povinností. Mnozí kradou rodičům, aby mohli k tanci, děti klamou a obelhávají rodiče, služební pány, aby zakryli účast svou na tanci a zabíjejí tak duše své.

A co potom? vražda a sebevražda, rvačky a soudy nebývají následky tanečních nezřízených zábav? Mladí lidé, kteří ponejprv k tanci jdou, připadají nám, jako berani k zabiti vedení. Málo který vyvázne, jak se říká se zdravou kůží, alespoň co se duše týká. Jest to okusení zapovězeného ovoce Evina, která potom ke hříchu i Adama svedla. A přimyslíme-li si k tomu hříchy ony, obžerství a opilství, které skoro vždy s takovou zábavou spojeny jsou, aspoň u mnohých, pak uznáme, že obraz Boží v člověku zastřen a obraz zvířete odhalen bývá. Mládež bují a se raduje, co rodiče doma pláčí, osada výská v nezřízené radosti, co pastýř duchovní nad stádem svým rukama lomí. Ano stalo se již bohužel, že ani matka na smrt nemocná nemohla zdržeti děti doma, šli na zábavu, mezi tím co tančili, matka doma zemřela. A jak se to shoduje, ráno na s'uzby Boží jiti a večer na službu satanovu, kde budou asi již ráno myšlenky takých lidí? A ještě více jak se to shoduje ráno přistupovati ke stolu Páně a večer hostem býti ďábla? Či jaké jest společenství mezi Kristem a Belialem? Žádné! To vše dobře svět cítí a proto uvádí také omluvy, omluvy různé, ale vesměs chabé. Jedni říkají: »Vždyť nám matka dovolila, ona chodila také.« To jest tedy ten vychvalovaný pokrok naší doby, že dcery mají býti tak špatné anebo špatnější nežli matky? Či nemá se právě nyní pramen zlého zasypati, aby pokolení nové, mladší nebylo zlé, či horší? Či matky nemají vědět, jaké pohoršení, jaké nebezpečí číhá na děti jejich, když mnohdy samy byly smutné zkušenosti nabyly?

Jiná omluva jest: »Mládež se musí vybouřiti, lépe dříve nežli později«, ano ona musí mítí také své

vyrazení a radosti. Ano, ano, to se povedlo; tak mnohý mladík, tak mnohá dívka už se vybourila na věčnost, uhnala si v tanečníř smrt, anebo její zárdek. A jaké jest to vybourení se, když vede ke zkáze? Jaká to radost a vyrazení, které má začasto v zápětí hanbu, škodu, slzy, lítost a žal mnohdy až do smrti? Což není lepších, šlechetnějších pro mládež zábav? Starostlivé matky, které dále nevidí, mnohdy se vymlouvají, »i vždyť se má děvčata nevdati, když s nimi nepůjdu do tance, a neokáži je světu.« Zase planá to omluva. Zjistě lepší zaopatření najde se pro dívku, když ji ženich nalezne ve spořádané domácnosti po boku přísné, pečlivé matky, nežli po boku všelijakých záletníků v taneční síni. Ovšem jest také možno, že se při tanci učiní známost, která k sňatku vede, ale veliká část takových sňatků bývá beze štěstí. Manželství jest svatyně, do níž se jen svátostí hodně přijatou, po řádné přípravě, z úmyslu šlechetných vstupuje; kdo nesvatě se do ní vlupuje, sám sobě škodí, a to na celý život. A nyní vizme, co zákon velí. Smutné následky tanečnické nemohly ani oku zákonodárce světského ujiti. Ovšem nemůže světská moc všechno zakázati, mnohé musí trpěti, ale přece vydány jsou zákony moudré k zachování veřejné mravnosti. Podle těchto má jen obecní starosta právo udělovati povolení k tanečním zábavám, jemu také přísluší trestati pokutou toho, kdo by bez povolení je pořádal. Je-li tedy starosta muž rozšafný, vpravdě dbalý blaha obce a zejména dorůstající mládeže, nepovolí zajiště tak často zábavy tak nebezpečné; kde takový není, tam ovšem vidíme, že skoro každou neděli se křepčí, a co se za týden vydělá, tam prohýří. Časté taneční zábavy jsou příčinou netoliko mravní zkázy, ale i ochuzování obyvatelstva.

Mimo to policejní hodina na venkově prikazuje, aby veřejné místnosti o 10. hodině večer byly zavřeny. I nad tím má bděti obecní starosta. Komu dána moc, je dána také povinnost a zodpovědnost a proto i představení obcí mají povinnost bděti nad veřejnou mravností a musejí se zodpovídati před Bohem a svým svědomím. Kdyby všude

konali svou povinnost, jak vděčnými by jim byli duchovní správci, rodičové, ba ta mládež sama jednou v pozdějších letech by jim žehnala, že ji zachránili. Tak tedy i sv. otcové, i rozum, i zákon nás poučují, že tanec nebezpečným jest mravnosti duše, zdraví těla a blahobytu. Proto i sv. František Saleský přirovnával tanec k jedovatým houbám. Ale bohužel, právě poslední čas před svatopostní dobou holdují křesťané někde bez přestání takovým radovánkám. Jsou to ty bláznivé dni masopustní, jak je jistý spisovatel nazval, kdež i tak mnohý jinak moudrý člověk si zablázní. O těch platí slovo svatého Pavla: »Jejich bohem je břicho; proto jest konec jejich záhubě a jejich sláva v zahanbení, poněvadž mysl jejich jen po pozemském baží.«

Slavení posledního masopustu takovými zábavami výstředními jest zpátečnictví, neboť je to nápodobení pohanských slavností na počest bůžka Baccha (bůžka pití) nebo bůžka Saturna (bůžka vína), a které se zvaly saturnalie čili bacchanalie. Tu se křesťané vrací zase k pohanským zvykům, urážejíce tím Spasitele svého, jež z pohanské pověry a prostopášnosti vysvobodil. Nejsou to slavnosti církevní ale slavnosti tohoto světa, které věřící od Boha a chrámu odvádějí. Proto že se tolik urážek v těch dnech Bohu dostává, zavedla církev pobožnost smírnou, vystavujíc nejsvětější Svátost oltářní k veřejnému klanění se, aby ti, kdož Kristu věrnými zůstávají, odprosili Spasitele ve Svátosti jeho lásky za všechny urážky, pohany jemu činěné a modlili se za ubohé bloudící bratry a sestry. Zbožný tento obyčej zaveden byl v Itálii v 16. stol. sv. Karlem Boromejským, sv. Filipem z Neri, kardinálem Paleothim z Bologni a rozšířil se po světě katolickém tak, že na četných místech i ve vlastech našich tato smírná pobožnost se koná.

Papež Benedikt XIV. udělil ve státě církevním pobožnosti té plnomocné odpustky, které nástupce jeho Klement XIII. na celou církev rozšířil.

Podobnou pobožnost mívají již křesťané v prvotných dobách. Sv. Augustin totiž napomíná křesťany své doby (5. stol.) takto: »Pohané dávají si navzájem dárky v těchto dnech, vy však máte

almužnu dávatí v těchto dnech zloby; onino plesají zpěvy radosti a lásky, vy však mějte zalíbení na kázání slova Božího; onino spěchají k divadlům a hram, vy pospíchejte do kostelů, onino pijí do opilství, vy však máte býti střídmí a postiti se. A na jiném místě volá tentýž světec ke svým věřícím: »Hleďte na svého biskupa, který nyní k vám mluví. Slyšte jej, zapřisahám vás, když vás varuje a ve jménu Ježíše napomíná. Nepadejte zase zpět do ne pořádků svatosti křesťanské tak protivných. Bůh je mi svědkem, že jsem nevinen na vaší věčné zkáze, jestliže se sami zase do těchže neřestí uvrhnete. Nyní pak před ním zhostil jsem se toho, co jsem svému úřadu a vašim duším povinnován. Či osmělíte se protiviti Kristu Pánu, který praví: „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá?“ a zase praví: „Kdo neposlouchá církve, ten budiž vám jako pohan a veřejný hříšník.“ Jak vážná a dojemná jsou to slova, která se dobře hodí i na naše časy. Bůh zajisté a církev svatá nezapovídají vyražeti slušná, křesťanů důstojná, která neponoukají ke hříchu a nemají v zápětí smutné následky. Vždyť sám Spasitel bral podíl na slavnostech a radovánkách rodinných, a sv. apoštol praví, že se raduje s radujícími a truchlí s truchlícími; ale radovánky jako na mnoze v masopustě se konají, nepatří k radostem uslechčujícím. Kež by rodičové tolik rozumu měli, a děti svých dospívajících k takovým zábavám nedovoľovali. Musí-li to však již býti, nechť dříve vážným napomenutím je varují přede vším svůdným a hříšným, a nechť v pravý čas za-e kluzkou půdu tuto opouštějí. Mládež pak kež pamětliva jest průvodce svého nebeského, anděla strážného, potom zajisté nezatouží po zlu a po hříchu, aby neodehnala od sebe přítele nejlepšího. Kež křesťané v těchto dnech hříchu obléhají oltář Páně volající: »Smiluj se nad námi, nevcházej s námi v soud.« Pro deset spravedlivých chtěl se Bůh smilovati nad Sodomou, kež pro četné věrné děti své smiluje se i nad těmi, kteří v těchto dnech Sodomským se podobají. Tolik o masopustu; o čase postním přistě.

Boh. Hendl.

Boží prozřetelnost.

(Část další.)

II.

Jako v životě jednotlivcův, tak i v dějinách celých národů spatřujeme nepopíratelné projevy Boží prozřetelnosti. Jen si probírejme dějiny světové a shledáme, kterak všecek starý věk směřoval ke Kristu a nový svět otáčí se kolem Krista. I řekl svatou pravdu francouzský učenec Malebranch: »Účelem stvoření jest založení křesťanské církve,« jakož i pravda jest, co napsal slavný církevní spisovatel Moehler: »Zbudovati Bohu chrám, ve kterémž by jemu skrze Krista věčná chvála i čest byla vzdávána, toť úlohou všeho děje světa.« Všecky cesty, jimiž starý svět kráčel, ať jsou sebe spleťitější, ať se sebe více křížují, všecky vedou na Kalvarii ke Kristu, jakož i všecky cesty věku nového na Krista se obracejí a v den soudu všeobecného všechno lidstvo kolem Krista bude shromážděno. Ježíš Kristus jest klíčem všech dějin.

* * *

Co kázal sv. Jan Křtitel, nejblíže předchůdce Páně, svým vrstevníkům: »Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho!« (Luk. 3, 4.) — To uložil Bůh všem národům pohanským před příchodem Syna svého jednorozecného; všichni musili se připravovati na příchod ten; měli se přesvědčiti, že se všemi svými domnělými bohy nejsou a nejsou s to, by vyprostili se z hříchu, bídy a neštěstí svého; že jim potřebí někoho jiného, že jim potřebí všemohoucího Vykupitele. Toto přesvědčení, tato tužba dostoupila vrcholu právě na konci čtvrtého tisíciletí před Kristem; i nemeškal pak Syn Boží a stal se člověkem, aby mohl býti Spasitelem

všech národů, všeho lidstva. Že národ vyvolený, národ židovský, zvláště byl od Boha veden, aby Krista světu sprostředkoval, známo jest; však i pohanští národové byli jistou měrou průkopníky Kristovými. Ohromné říše asijské padly ve IV. století před Kristem do rukou krále Alexandra Velikého, světového to dobyvatele; říše povstale z veleříše Alexandrov, jakož i druhé sousední padly do rukou Římanů, jejichžto říše zaujala téměř celý tehdejší známý svět. A který toho všeho účel? Mělať veleříše římská, tato paní světa, veškeru stáde lidstva pod žezlem svým spojené odevzdati božskému Spasiteli, Pastýři dobrému; měla upravit cesty apoštolům a jejich nástupcům, aby vyplniti mohli rozkaz Kristův: »Jdouce do celého světa, učte všecky národy.« Ti pak národové, kteří do veleříše římské nepatřili, kteří mimo říši tu bydleli, ti přivedeni jsou ke Kristu, když přivozeno způsobem prozřetelností Boží jejich tak zvané stěhování ve IV. století po Kristu; nastěhovali se do hynoucí říše římské. přišli jako pohanští divoši, avšak církev svatá je zušlechtila svatým evangeliem a všemi milostmi jeho, tak jako se divoký planý strom zušlechťuje dobrým štěpem.

Před lety obcovał dojemným obřadům pašijového téhodne ve velechrámě sv. Petra v Římě učenec pan ze Schubertů, protestant; i zaznamenal si o tom a napsal: »Četl jsem si u sv. Petra umučení Páně z evangelia, prostinké to a přec tak dojemné vyličení jeho smrti. I zaujala mě zvláště myšlenka, že ti, kdož Krista odsoudili, cestou křížovou doprovázeli a na Kalvarii ukřižovali,

byli Římané. Co pak byli by ti Římané odpověděli tomu, jenž by jim byl tenkrát řekl: „Vy měšťané římsí, kteří jste na sedmi pahorcích svého věčného města zbudovali chrámy všem bohům, a rovněž i paláce svým císařům, slyšte: Tento Ježíš, jež jste právě usmrtili nejhanebnější smrtí vrahů a zločinců, tento Ježíš jediný bude jedenkrát ctěn ve vašem Pantheoně. Jemu jedinému zůstanou ve vaší Romě převelebné chrámy, kdežto chrámy vašeho kapitolského Jupitera, vaší Minervy, vaší Venuše dávno budou zbořeny a v prach povалeny. Stavitelé vezmou kamení, sloupy, kovy vašich chrámů a zbudují nové chrámy Tomu, jež vaše ruce zbičovaly a ukřižovaly. Učeník Kristův zapřel svého Pána a Mistra, tenť přijde do města vašeho a bude tam hlásati dílo Kristovo. Vaši spoluobčane ho zabijí. Váš vrch Janiculus bude mu Golgothou. Avšak nástupcové téhož Šimona Petra budou stále a stále pokračovati, budou ukřižovaného Boha hlásati, a právě oni budou seděti na trůně vašich císařů.“ To kdyby který člověk tenkrát na první Veliký pátek Římanům řekl, byli by se mu jako bláznů vysmáli, anebo jako rouhače byli by ho spolu s Kristem ukřižovali. A ejhle, prorocká ona slova se naplnila!

* * *

Směřoval-li celý starověk ke Kristu, ó jak věrně náležel Kristu středověk! A jak důstojně ukončil týž středověk objevením Ameriky, aby i neznámí dosud národové Krista poznali a z jeho pravdy a milosti radovati se mohli!

Lehkovážní posuzovatelé vyčítávají středověku, že prý byl příliš zbožný; to však právě jeho sláva, toť právě pohutka k tolikým a tak krásným dílům a skutkům, jimž se dosud nemůžeme dosti nadívi. Toť právě živel, jenž byl vypě-

stoval nesmrtelné reky a rekyně, před nimiž poctivec pokorně se uklání, jenž takovou spokojeností oblažoval vesnické chýše, městské domy, knížecí hrady, královské paláce, jenž vychoval tolik světců i světic ve všech národech, tedy i v našem drahém národě českém.

* * *

Co díme o novověku? I zde spatřujeme duchy veliké, dovedné státníky, slavné vítěze, bohonadané hlasatele víry, slovatné umělce a učence; avšak spíše středověku — jsou to jenom zjevy ojedinelé, zjevy řídké; trvalejším jest jiný zjev, smutný zjev: ustavičně téměř a krvavé války, počínajíc od bouří protestantských až do hrozné revoluce francouzské, kteráž jako dravá šelma vrhla se na lidstvo. »Zmizeli šťastní dnové«, naříká poctivý dějepisec Novalis, »zmizely krásné časy, kdy Evropa byla jednou, celistvou zemí vpravdě křesťanskou. Jediný veliký, společný zájem spojoval sebe vzdálenější kraje této křesťanské říše. Bez velikých světských držav spojovala a řídila jedna hlava veliké politické síly druhých panovníků. Jak blahodárná, jak přiměřená byla tato vláda, o tom svědčí znamenitý rozvoj všelikých lidských sil, harmonický vývoj všelikých schopností, nesmírná velikost, jakéž jednotliví lidé dosáhli ve všech oborech věd, života a umění.

Smutné následky hříšného, proradného odvrácení od Krista, jakéž přivozeno v XVI. století a v němž pokračováno ve stoletích následujících, smutné toho následky spočívají podnes na knížatech i národech a potvrzují, že pravdu řekl slavný básník německý Goethe: »Vlastní, jediné a nejhlubší thema či předmět světových dějin jest srážka nevěry s věrou. Všecka období dějin světových, v nichž panuje víra, jsou slavná, povzbužující a veleplodná pro

současníky i potomky. Všecka pak období, v nichž se těší z jakéhos vítězství nevěra, zmizí nicotně.

Národové jsou stvořeni pro Boha; jejich úlohou jest v církvi Ježíše Krista, v církvi jednorozeného Syna Božího pracovat o své spáse; poslechnou-li tohoto volání Božího, jsou šťastni a činnost jejich požehnána; pakli neposlechnou, obrovským krokem žene se na ně neštěstí; sloužící svým náruživostem pozbývají vznešených myšlenek a šle-

chetných záměrů; bratr povstává proti bratru, nešetří ani jeho majetku ani života; strašné války se rozvíří; kvetoucí kdysi kraje ponořeny v bídnou, smutnou poušť; naše ubohá vlast zkusila toho měrou vrchovatou.

Jaké to jasné naučení z toho ze všeho! Avšak bohužel osvědčuje se, že mnohý učí se dějinám nadarmo, a to každý, jenž se z nich nenaučí, že víra a život podle víry oblažuje jednotlivce i celé národy.

(Přistě dále.)

Svatý apoštol Matěj.

Kdo byl svatý Matěj?

Ježíš Kristus vyvolil si ze svých 72 učedníků dvanácte apoštolů, jichž jména jsou tato: první Šimon, jenž slove Petr a Ondřej bratr jeho, Jakub (syn) Zebedeův a Jan bratr jeho, Filip a Bartoloměj, Tomáš a Matouš publikán, Jakub (syn) Alfeův a Thadeus, Šimon Kananejský a Jidáš Iskariotský, kterýž i zradil ho. Tak jmenují se nám jména svatých apoštolů u svatého Matouše (10, 2—4). Bohužel však poslední z jmenovaných nebyl hoden této velké milosti, neboť jak již svatý Matouš přidává k jménu jeho: Jidáš Iskariotský, kterýž zradil Spasitele. Když Ježíš zradou Jidášovou byl na kříži ukřižován, když z mrtvých vstal a vstoupil na nebesa, tu byli shromážděni všichni ve večeradle, trvající jednomyslně na modlitbách.

Povstav Petr uprostřed bratří, řekl: muži, bratři, místo zrádce, Jidáse, budiž zvolen nový apoštol. I postavili dva, Josefa, jenž slul Barsabáš, kterýž měl přijmí Spravedlivý, a Matěje. A modlíce se, řekli: „Ty, Pane, kterýž znáš srdce všech, ukaž, kterého z těchto dvou jsi vyvolil, aby přijal místo posluhování tohoto a apoštolství, z něhož jest vypadl Jidáš, aby odešel na místo své. I dal jim losy, a padl los na Matěje, i přičten jest k jedenácti apoštolům. (Sk. ap. 1.

14—26). Bližší a zevrubnější zprávy o dřívějším životě Matějově (říká se mu též dle latinského Mathias, po česku Matyáš, což je totéž jako Bohdan) nemáme, též není na jisto známo kde později apoštoloval. Ústní podání udává za rodiště jeho město Betlém, a praví, že přijav s ostatními apoštoly Ducha sv. hlásal evangelium Kristovo napřed ve své vlasti, v zemi židovské, pak v afrických krajinách, v Nubii a v Habeši. Některé zprávy tvrdí o něm, že zemřel smrtí mučednickou v Ethiopii, jiné pak tvrdí, že ho židé usmrtili, a sice že byl napřed kamenován a pak polomrtvému byla sfata hlava. Proto bývá vyobrazen, drže v rukou širočinnu. Eusebius i Klemens Alexandrijský výslovně podotýkají, že kladl při kazáních svých svatý Matěj velkou váhu na sebezapření, na trpělivé snášení všech křížů a vybízel bojovati proti všem zlým pokušením.

Ostatky jeho uctívají se v Římě v kostele Panny Marie (Maria Maggiore), kamž je přinesla zbožná císařovna Helena, když pak jejím přičiněním potvrzen byl za biskupa trevírského, tehdy proslulého města, svatý Agritus darovala mu část těchto ostatků, jež uctívají se v Trevíru až doposud v kostele, jenž obdržel jméno po tomto svatém apoštolu. Město samo ctí pak svatého Matěje jako svého

patrona. Svátek jeho slavívá církev je-li obyčejný rok dne 24., je-li přestupný dne 25. února.

Pád Jidášův lakotou.

Hluboce poklesl nešťastný Jidáš. prodav svého největšího dobrodince, svého Spasitele za třicet stříbrných; vyzradil totiž nepřítelům Kristovým, kde bude božský Spasitel téže noci a dal jim tak příležitost, že ho mohli bez hluku, bez nebezpečí, že by se vzbouřil lid, zajati a dostati do své moci. Uvažujeme-li toto bládní Jidášovo jež ho pak tak dalece dohnalo, že skončil samovraždou, oběsiv se, tážeme se mimovolně, což medle bylo příčinou jeho neslýchané velkého pádu, že z apoštola stal se zrádce?

V písmě svatém se dočteme, že hlavní z příčin jeho velkého pádu byla lakota. Lakotou jmenujeme nezřízenou přilnulost k penězům a k pozemským statkům; protože lakomost je pramenem, čili hlavou mnoha jiných hříchů, počítá se k sedmeru hlavních hříchů. Sirach praví: „Lakomec k vůli penězům se dopustí každého hříchu. Lakota má na prodej svou duši.“ (10, 10.) Veliký rozdíl je

mezi rozumnou, každému člověku co nejvíce doporučení hodnou spořivostí a mezi hříchem lakoty, již se dopustil, kdo má na mysli jen a jen sbírati statek, peníze ať již způsobem dovoleným či nedovoleným. Svatý Pavel praví: „Žádostivost zisku, to jest lakota, jest kořen všeho zleho.“ (1. k. Tim. 6, 10.) V epistole k Efeským jmenuje lakomec též apoštol modlářem, neboť nic tak nemiluje, o nic se tolik nestará, o nic si tolik hlavy neláme, než jak by více získal a více nabyl. Či není lakomec z lakoty všeho schopen? Neštítí se žádné lži, podvodu, krádeže, pomluvy, je nečitelný ke všemu, nestará se nijak o svou spásu, nic nemá na mysli jen své peníze!

Svatí otcové církevní přirovnávají lakomece džbanu, který má otevřená ústa byt již v něm přetékala tekutina, ohni,

kteří tím více žádá, čím více přikládáme, peklu, které když i pohltilo sebe více, nikdy neřekne, již jest dosti, vlku, který má stále hlad. Lakomec, které též jmenujeme drzgreše, totiž lidi, kteří nechtějí vydati ani krejčárku ze svého jmění, najdeme nejen mezi boháči, ale i mezi chudinou.

Nedávno vypravovaly veřejné listy, že zemřel v Cannes, v městě překrásné ležícím na břehu mořském na Riviéře, žebrák, rodem Rus.

Když tam před mnoha lety dojel, obrátil se na tamějšího ruského konsula a žádal o podporu, která mu vždy na prvního každý měsíc byla vyplácena, mimo to bylo mu dovoleno na jeho žádost, že veřejně žebral. A hle! Ne-

právno zemřel a naslo se v jeho bytě za dva miliony korun státních papírů, jež zesnulý lakomec odkázal patřiskému Rotschildovi, udávaje ve své poslední vůli za důvod, že přinesou peníze jenom tehdy užitek, když přijdou zase na velkou hromadu peněz, když je dostane zase veliký bohač. Pozůstali tohoto žebráka vzali si však advokáta, a ten jiné

rady jim dáti nemohl, než aby požádali Rotschilda, zda by jim nedal dobrovolně něčeho; dal jim 800.000 korun.

Je až více nepodobno, jak hluboce poklesne lakomec, jak zapomene na všechnu lásku, na vše, co ho poutá k bližnímu, k rodině, k světu. Když jsem byl v Betlémě, vykládal mi františkán, starší již pán, následující hrozný příklad lakoty: před padesáti lety nebylo ve Svaté zemi žádných peněžních ústavů, v nichž by byl někdo mohl uložit své peníze; protože všechny domy jsou tam ze dřeva, a nemají žádných zámků u dveří, neuschovával nikdo svých peněz v domě, ale měl je vždy zakopány někde. V Betlémě žil tehdy muž již letitý s četnou rodinou; ač všeobecně se o něm vědělo, že je bohač, přece nic nedal svým dětem a své manželce, ale nutil je, aby chodily do kláštera františkánského

na žebrotu, kdež jim také každodenně dávali něco k jídlu. Tu náhle onemocněl, kněz byl k němu povolán, aby se smířil s Pánem Bohem a když všechny posvátné úkony byly dokončeny a kněz odešel, požádala jej jeho žena, aby jí pro případ, že by zemřel, řekl, kde má uchovány své peníze. Právil jí však, že ji po tom nic není, sám že se musil přičinit, aby si něco vydělal, ať také jeho děti i ona pracují a namáhají se, aby si něco získali. Žena plakala, prosila, zapřísahala ho, i děti činily totéž, ale vše nadarmo, lakomec měl místo srdce v těle kus kamene, nedal se pohnouti.

Tu ve své úzkosti povolali svého faráře, též františkána a prosili jej, by umfraitcím domluvil, ho rozebral, vysvětlil co je za lakomce. Ač farář učinil co mohl, ač stavěl mu před oči jeho neslýchanou lakotu, zůstal při svém: „Já jsem se dřel, ať se drou mé děti také.“ Vše nic nepomohlo; zemřel a neřekl, kde ukryl peníze. Byl mu proto odepřen katolický pohřeb. Ano, tak dalece poklesne lakomec, že zapomene i na lásku ku své rodině, ku svým vlastním dětem. Dobře praví Ježíš Kristus: „Snáze projde velbloud uchem jehly, nežli vejde boháč do království nebeského. (Mat. 19, 24).

Svatý Matěj povýšen milostí Boží.

Svatý Matěj byl jedním z 72 učedníků Kristových; byl svědkem všech zázraků, všech slov, všeho jednání Kristova, od té doby když Kristus byl pokřtěn, až do jeho vzkříšení byl u něho. Když Bůh ho omilostnil, spolupůsobil s milostí Boží a byl pak uznán za hodna, že zvolili ho místo Jidáše, aby doplněn byl počet dvanácti apoštolů, též za apoštola.

Vizme, jak důležitě, aby každý s milostí Boží spolupůsobil, ji nikdy nekladl nic v cestu. Bůh vyvolil nás z milionů všeho lidstva za údy své církve, již založil jednorozený Syn jeho, Ježíš Kristus. Hned, sotva že jsme se zrodili, přijal nás za své děti, za spoludědice království Božího a od toho okamžiku neopouští nás svou milostí až do posledního našeho dechnutí; ustanovil sedmero svátostí, jako sedm pramenů vody, z níž pít můžeme a uhasiti žízeň své duše; Bůh dal nám jiné prostředky, jako ná příklad modlitbu, půst a jiné

dobré skutky, abychom cíle svého, věčné spásy tím jistěji dosáhli. Všichni účastní jsme nejsvětější oběti mše sv. i milostí z ní plynoucích, touto svátostí posilňuje nás, živí duši naši; zda nemůže říci božský Spasitel, jako řekl jedenkrát národu vyvolenému ústy proroka Isaiáše: „Co jest, jež to jsem více učinití měl vinici své a ne učinil jsem ji?“ (5, 4).

Ve své nevýslovně velké dobrotitosti postavil nás Bůh na cestu, která vede ku spáse, zásluhou Boží silení jsme, abychom používali všech prostředků, jimiž snáze dosáhneme cíle nám všem vytčeného, věčné spásy. Nepoužije-li někdo těchto milostí, jež poskytuje mu milosrdný Bůh, nedosáhne cíle svého, nebude spasen, ale na věky zavržen.

Bůh nerozdělil stejně své hrůvny, někomu dal jich pět, někomu dvě, někomu jenom jednu, (Mat. 25, 15) ale od každého požadovati bude, aby vydal počet z vladání a hospodaření svého, neboť jak praví svatý Augustin, Bůh, který stvořil nás bez nás, nechce nás bez nás spasiti; proto uděluje nám své milosti. Bůh dal nám viru pravou, posiluje nás, abychom kráčeli po cestě, kterou víra naše nám předpisuje jako jediné správnou a vedoucí k nebi a ku spáse věčné. Bůh otvírá nám studnici všech sedmi svátostí, jež ustanovil, abychom jimi slení byli v boji proti zlé žádostivosti, proti svému tělu a ďáblu. Modleme se bez ustání, aby zůstala nám stále otevřena tato pokladnice jeho milostí, vždyť sám nám přislíbil: „Všecko, začkoliv byste prosili věřice, vezmete.“ (Mat. 21, 22). Otevřeme srdce své všem milostem, jež dává nám Bůh, ať jsou vnitřní či zevnitřní, ať přijímáme je z jeho ruky či prostřednictvím jeho služů; vždy děkujeme mu za všechno a prosíme, by udělil nám milost, abychom uznání byli za hodny, aby nám jednou říci mohl: „Služebníče věrný a dobrý, že jsi byl věrný nad málem, nad mnohem tebe ustanovím, vejdiž v radost pána svého. (Mat. 25, 21). Kéž dá Bůh, abychom všichni jedenkrát ušli slova tato, abychom po příkladě sv. apoštola Matěje kráčeli po stezkách Páně, s milostí Boží abychom spolupůsobili.

Avšak jaké neštěstí stihlo by nás, kdybychom jako nešťastný apoštol Jidáš

opovrhovali milostí Boží, kdybychom neměli tolik síly, abychom setrvali v dobrém a vykonávali zlé. Když pak opustí nás milost Boží, budeme padatí od stupně ke stupni, stále hlouběji a hlouběji. V listu k Židům praví svatý Pavel: »Přestoupí-li kdo zákon Mojžišův, beze vší lítosti pode dvěma neb třemi svědky umírá, což se vám zdá, čím horšího trestání zasluhuje ten, kdožby Syna Božího pošlapával a krev smlouvy, kterou posvěcen jest, měl za poskvrněnou a učinil potupu Duchu milosti?« (10, 28 až 29). A co jiného činí, kdo koná zlé, než že dle těchto slov sv. Pavla šlape po Kristu, po krvi Nového zákona a pohrdá vykopením Kristovým a milostí Ducha svatého. Kdo neposluouchá dobrého vnuknutí, povzbuzování milosti Boží, na tom vyplní se hrozné slovo, jež čteme v příslovích Šalomounových: »Poněvadž jsem vás volal a odpírali jste, vztáhla jsem ruku svou a nebylo, kdoby pohleděl; pohrdli jste všelikou radou mou a domlouvání mého zanedbali jste, protož i já také k zahynutí vašemu smáti se budu a posmívati se budu, když přijde na vás soužení a úzkost; tehdy volati budou ke mně, ale nevyslyším, ráno si přistanou hledající, ale nenaleznou mne.« (1, 24-28). Jak hrozný budou muky a výčitky svědomí, jež snášeti budou, kdož

odporovali milosti Boží, kdož nepoužili prostředků, jež milosrdný Bůh jim poskytl. Postaví se jim před oči každá milost, již nepoužili, anebo již použili svatokrádežně, jak litovati budou, že neuposlechli dobrých vnuknutí, napominání kazatelů, vychovatelů, co četli v dobrých knihách, že nepoužili příležitosti, jež tak často naskytovaly se k polepšení a k nápravě, ale vše bude marno, neboť z pekla není žádného vykopení.

Bude naším příkladem Jidáš či sv. Matěj?

Předložil jsem vám, pravil jednou božský Spasitel, nebe i peklo, co si zvolíte? Otažme se sami sebe, co si zvolíme? budem následovati Jidáše v jeho zlobě, v jeho hříších, v jeho pádu, který tak hluboce poklesl až zapřel a prodal Pána svého a Spasitele světa, či zvolíme si za vzor apoštola Matěje, který byv omilostněn, s milostí Boží spolupůsobil, ji v sobě rozmnožoval, používal všech prostředků, jež poskytovala mu milost Boží a proto uznán byl za hodna, že vyvolil ho Bůh za apoštola místo zavrženého Jidáše. Nuže, kdo bude nám vzorem? Zajisté vyvolíme si sv. Matěje s prosbou, aby orodoval za nás u trůnu Božího!

I. Zhděň.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli Devítník.

Evang. Podobenství o dělnících na vinici. (Mat. 20, 1—16.)

Ku práci jsi, človče, stvořen, to jest tvoje povolání na zemi, to jest vůle Stvořitele tvého. Avšak pracovati máš jak se na křesťana sluší a jak se Pánu Bohu líbí. A líbiti se budeš Bohu ty i práce tvá, jenom jestliže dle míry sil a milostí tobě udělených a dle příležitosti tobě se naskytajících tolik dobrého a Bohu libého vykonáš, jak jen možné jest. Líbiti se budeš Bohu jenom, pakliže ne podle příkladu nízkých nájemců a ze zjištěnosti a touhy po mamoně, nýbrž vědom sobě jsa povinnosti, z uctivé poslušnosti k Boží vůli práce své věrně, svědomitě a vytrvale k nati budeš, i kdyby očekávaná odměna a vytouzená mzda měla tebe minouti. Líbiti se budeš hospodáři nebeskému jen tehdy, když šťastnějším bližním svým nebudeš záviděti, kteří s menším namáháním snad většího dodělávají se prospěchu nežli ty, a nebudeš-li reptati a s Bohem se hádati, že oni více, ty pak méně jsi obdržel. Máť Bůh pro všechny dosti, a nikoho, kdo poctivě se přičiňuje nepropouští s prázdnou; mira však dobrodiní a odměny záleží na jeho vůli; i to málo co komu dá, jest nezasloužená milost, i s tím může člověk, spolupůsobil-li, dojíti odměny větší a věčné.

Boje a koruny.

Truchlora z dob císaře Domitiana v 5 jednáních. — Francouzsky napsal
P. G. Longbaye T. J. Pro české jeviště upravil Jos. Weiß.

OSOBY:

Flavius Domitian, císař římský.
Flavius Klemens, konsul, příbuzný Domitianův.
Flavius Sabinus,
Flavius Perennis, } synové Klementovi.
Nerva, senátor.
Štěpán, osvobozený otrok, komorník a důvěrník Domitianův.
Eurykles, syn Štěpánův.
Elymas, židovský kouzelník.
Cimber, náčelník císařské osobní stráže.
Nereus,
Achilleus, } sluhové Klementovi.
Strážník císařského paláce.
Senatorové, vojáci.

Dějštěm hry Řím roku 96 po Kristu. — První, třetí, čtvrté a páté jednání v paláci císařském; druhé v domě Flavia Klementa.

Připomenutí.

Jak svědčí dějiny, chtěl Domitian oba syny svého příbuzného Flavia Klementa na trůn povýšiti. Princové ti, kterým jich učitel Quintilian čtvrtou knihu svého díla vychovatelského věnoval, jsou známi pode jmény Vespasian a Domitian, kterážto jména dal jim Domitian, za syny své je přijav. V dějinách však další zmínka o nich se neděje, aniž známo, jakou smrtí skončili.

Celá jejich rodina však byla křesťanská. Církev uctívá jako mučedníky jejich otce, Flavia Klementa, a jejich sluhy Nerea a Achillea. Flavia Domitilla, rovněž svěťice, byla jejich matka a Flavia Plautilla, jejich příbuzná, podala svatému Pavlovi, když na popraviště veden byl, svůj závoj, aby si oči zavázal. Lze tedy o tom pochybovati, že oba dotčení princové křesťansky byli vychováni a korunou mučednictví ozdobeni? Tím způsobem by již v prvním století křesťanského letopočtu, dokud ještě sv. Jan evangelista žil, říše římská byla se oetla v rukou knížat křesťanských.

Toť jest dějinným pozadím tohoto dramatu. Aby drama bylo účinnější, vložil spisovatel v srdce Domitianovo mocnou touhu po založení dynastie Flaviů a Nervu vylíčil ctižádostivějším, než dějiny o něm vypravují. Ostatně jest známo, že mu věštba předpověděla, on že má býti nástupcem Domitianovým; a pravdě podobno jest, že o spiknutí, jemuž Domitian za oběť padl, věděl.

Štěpán, důvěrný komorník Domitianův, jest historickou osobností; on to byl, jenž Domitiana zavraždil, sám však od osobní stráže usmrcen byl.

Elymas jest osobou smyšlenou.

Jednání první.

V zahradách Nerva.

Výstup 1.

Nerva, Štěpán.

Štěpán:

Že pevnější jsi, Nervo, myslil jsem, a provedeš, co's jednou podnikl.

Nerva:

Ó bohové!

Mně budoucnost se opět zavírá! jsem oklamám tím židem Elymou, jenž kouzly svými za blázna mne měl.

Štěpán (chladně):

Snad.

Nerva:

Hle! říše římská zajištěná mně, o níž podsvětí i peklo svědčilo hned věštbami hned zase zázraky, že mně náleží, — z ruky prchá mně, když po ní sáhnout chci. A teď se zdá, že koristi vždy bude Flaviů. Věc ztracena je, milý Štěpáne!

Štěpán:

Nic není ztraceno, v čem změna je?

Nerva:

Ó mlč! Vždyť pevně slibil císař přec...

Štěpán:

Což o tom nevím též?

Nerva:

A císař přec' ten slibu svému jistě dostojí. Vždyť zitra již jest k tomu odhodlán, že syny lenivého Klementa, jenž stínem jest pravého Řimana, za svoje přijme, na trůn pozvedne, a Římu poručí, by holdoval. Ach tyran ten...

Štěpán:

Tak rychle pozbýváš a ztrácíš naději? Snad tento bůh jenž žárliv na tebe ty děti dvě chce mezi tebe a trůn postavit, již odvahy ti odjímá?

Nerva:

Co proti němu zmožu já?

Štěpán:

Jen smělym buď a bouře neboj se!

Nerva:

To nemohu, neb rány veliké
mou mysl zvíklaly. Hle, císař teď
na trůnu upevněn. A římský svět?
Ten žasne údivem a odpouští
již napolo mu vše. A slyším již
ten lidu souhlas, vojska jásání,
až zjeví se, co císař obmýšlí.
Vše zapomenou davy smířené
i dlouhé otroctví, jež patnáct let
tísnilo, i hrůzy tyranství.
Ten smělý hráč! Jen hodi kostkami,
a jedním rázem smaže minulost
a dynastie zřídí Flaviů!
Co zbývá potom nám?

Štěpán:

Nám vůle zbude, pevná, nezdolná,
jež zkouškou upevní se na ocel,
nám zbude zást, jež věrná sobě vždy
jen roste výš a zdvihá hlavu svou,
když kolem vše se ve prach rozbíhá,
jež bojuje a raděj zahyne,
když třeba jest, však zbraně neskládá!

Nerva:

Ty jako Stoik teď mluviš, Štěpáne?

Štěpán:

Proč nectil bych té sekty hrdinné,
jež hrdá je a v boji nezdolná?
Však hrdost sluší jenom purpuru.
Já otrocký jsem dlouho nosil šat
a v prsou pýchu musil tlumiti
již od mladosti své. Jen lichotím
a hadem blížím se, bych ranit moh'
a pomstiti se pomstou přesladkou
na tyranech a nepřátelech svých.

Nerva:

Jak šlechetný!...

Štěpán:

O velký půvab v tom,
když pýchu svoji pomstou uhasím!
Co je ten císař? Je to ubohá
svým zlatem pestře loutka zdobená,
jen koník to, na nějž si vyskočím
a podle vůle zničit mohu hned.
Já poznal jsem to srdce pochmurné
sic pomalu jen, za to jistě však.

I v něm se skrývá tajných vášní tlum
i v něm jsou sny a plány převelké.
Chceť tento muž, jenž vyšel z plebejců,
svým štěstím omámený, jméno své
na trůn císařský na vždy upevnit.

Nerva (posměšně):

A ty snad troufáš si to překazit?

Štěpán:

Já lichotím a jsem mu nástrojem,
však v duši své již pevný snuju plán.
bých i její rod ten navždy zdeptal v prach!

Nerva:

A proč? Co učinili zlého ti?

Štěpán:

O měl bych šetřit přání nestvůry
a klidně ponechat ji na trůně?
Ty špatně poznals Thraka povahu!
Již dlouho síť má rod ten oplétá!
Jáť Eurykla, syna svého, uved'
do domu Klementa, by hlídal jej,
jsa synům jeho věrným soudruhům.

Nerva:

Tu známo mně.

Štěpán:

Ach dítě ubohé!
V tak útlém věku už mně sloužit má
a býti nástrojem má úkladů,
jež hrůzou plnily by duši mu.
o nich kdyby jenom zaslechl.
Však netušeně jest mu působit
ku zkáze přátel svých a pro trůn tvůj.
Snad dosud naň si, Nervo, vzpomínáš?
Já miluji jej pevně doufaje,
že šťastnější má osud uchystám
a ne tak bídný jako otec má.

Nerva:

Ó kam mne uvádíš, kam řitiš mne,
jaké k tomu bereš prostředky!
Jest naděje tu jaká, mluv!

Štěpán:

Ty brzy všechno jasně pochopíš!
Však Elymas, jak oznáměno mi,
má nyní přijít sem.

Nerva:

Ty čekáš naň?

Štěpán:

Před ním chci jasněji se vyjádřit.

Nerva:

I ty jsi v jeho čáry uvěřil?

Štěpán:

Jich použiju já, jak možno jen.
O ostatní se, Nervo, nestarám.
Ať klam či pravda jeho umění
mně prospějí a zvláště jeho zášť,
jež zuřil zrovna proti císařům,
že porobili národ židovský
a syny jeho dali v otroctví.
A žid tento žije z pomsty své.
On vemluvil se v přízeň císaře
a kouzly svými umí poutat jej.
Jeť Domitian plný rozmarů;
hned hněvem vzbouří se, hned pověrou
se zastraší dá a boji se.
A v srdci tomto bouří zmítaném
je králem Elymas, to dobře vím.
A tento žid ti prorokoval přec,
že tvójím bude Řím, on tomu chce.

Nerva:

O zmlkni, Ště. áne, já prosím tě!
A zapomeňme, co mi věstil kdys!

Štěpán:

Co mluvíš to?

Nerva:

Ó zapomeňme neblahých těch snah,
na ohyzdný ten štěstí mého sen.

Štěpán:

Což zraditi nás chceš?

Nerva:

Já přísahám ti věčné mlčení.
Nic neprozradím z plánu černého.
Jak neprozradíš ty. Však dosti již!

Buď zdrav, já s tebou loučím se,
neb zítra město opustím.

Štěpán:

A myslíš, že to možno je?

Nerva:

Proč ne?

Kdo zabrániti může mně?

Štěpán:

Kdo? bohové! — Vždyť ústa věštce
ti přikla diadém. To dostačí!
A brzy zpráva o tom dospěje
i ve sluch císařův a útěk tvůj
by tajemství to dříve odhalil.

Nerva:

Což zajatcem jsem, hříčkou osudu?

Štěpán:

Již kostky vrženy, a nastal boj.
v němž o hlavy se bude bítí nám,
tys započal již, nuže vytrvej.
Pust' bázeň z myšl. své, a mužem buď!

Nerva:

Ó běda mně!

Štěpán:

Že statky, život třeba nasadit,
to dobře's přece, Nervo, uvázil;
kdo po slávě a moci zatoužil,
jen dvě má cesty k cíli před sebou;
buď moci dosáhnu, neb podlehnu!
Slyš, kdosi jde!

(Elymas vkročí, závitok papíru v ruce.)

(P. d.)

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli I. po devátiku.

Evang. O rozsévání. (Luk. 8, 4—15.)

Slovo své, božské učení evangelia dává dobrotitivý Bůh tobě a všem lidem
hlasati ve svatyních svých, v domech v nichž on přebývá mezi lidmi. Tvou péči
má být, aby si mé toto slova Božího v srdci tvém padlo na půdu úrodnou a při-
nášelo užitek hojný, stonásobný, který by tě provázel až do života věčného.
Slyšej tedy slovo Boží s pozorností, úctou a rozvahou; rozjímej v den nedělní
a sváteční vážně a opravdově o každé pravdě, která skrze sluch svůj hledá si
cestu do srdce tvého; slovo Boží vstěpuj sobě hluboko v duši a spojuj zároveň
v paměti i věrné konání toho, co slovem svým tobě přikazuje Pán. A kdybys
i kolikrát v slabosti své lidské proti lepšímu poznání svému upadl, obnov zase
pokusy své tak dlouho, až nabudeš zručnosti vždy a všude v malém i velkém,
v lehkém i těžkém to konati, co vůle Boha tvého tobě ukládá skrze slovo Boží.
Odměnu za práci tvou bude uznání z úst samého Spasitele, neboť budeš připočten
k oněm, o nichž Kristus Pán praví: »Ale kteréž (si) padlo v zemi dobrou,
ti jsou, kteřížto slyšice slovo v srdci dobrém a výborném je zachovávají a užitek
přinášejí v trpělivosti.«

Boh. Hendš.

Obrázky z katolických misii.

Podává MAXMILIAN WEINBERGER.

III. Vánoce.

Na stanici Kviro ve východní německé Africe působí missionáři z řádu sv. Benedikta. Z počátku měli s černochoy pernou práci. Teprv po delší době podařilo se jim vstřípní zatvrzelcům lásku k Bohu a bližnímu a naučiti je pořádnému životu. Za našich dnů činí tamější missie stále pokroky a missionář P. Innocenc Hendle píše o jejím rozkvětu:

»Letošní rok (1904) započal u nás přípravou na křesť. sv., ku kterému bylo připuštěno 15 hochů, jižto jak pilnosti ve škole a v kostele, tak i vzorným chováním si této milosti zasloužili. Mimo obvyklé vyučování svatého náboženství účastníci se každodenně od 10—11 hodin dopoledne zvláštního vyučování přípravného. Od první neděle postní modlí se každodenně po odpoledním vyučování křížovou cestu, která v první neděli postní v našem kosteliku byla postavena a slavnostně vysvěcena.

Značným pokrokem k dobrému je dále obyčej domorodců, prvotiny polních plodin obětovati Bohu. Pohnutka tohoto uprávdě křesťanského zvyku byla následující: Černoši donášeli první plodiny polní, sotva že dozrály, na jisté místo, zpívajíce a lomozíce obětovali bůžku Pepovi (duchu) a pak nechali ležeti, až shnily. Kdyby tak neučinili, — domnívali se, — nikdy by se nenasytili. Dověděl jsem se, že oběť prvotin se v příští dny bude konati a pokládal jsem za svou povinnost, ubohé pohany poučit a k něčemu uslechtilějšímu a lepšímu povzbudit. Jak ve škole tak i v kostele a jinde poučoval jsem jich, že nikoli bezduchému bůžku, ale všemohoucímu Stvořiteli obětí se mají přinášeti, jejich zvyk pohanský že je vlastně nesmyslem, ano i hříchem, že i křesťanství má zvyk sice podobný, ale daleko uslechtilější a světlejší, obyčej totiž, prvotiny polních plodin přinášeti do chrámu Páně, kde je kněz žehná a těm, kdož jich požívají, požehnání Božího vyprošuje. Jestliže také podobně učiní, mohou doufati, že se vždycky nasytí, jenom-li se také sami přičiní.

Účinek mých slov byl ten, že v následující dny 21 nůši polních plodin bylo do našeho kostelika přineseno, aby byly požehnány. Z obětovaných plodin darovali domorodci část našim sirotkům v missii, ostatní si odnesli domů. Mnozí z nich byli přišli ze vzdálenosti až i 4 hodin a všichni si nový obyčej velmi líbivali a slibili, že na rok přijdou zase. Za tak příznivý výsledek svého pokusu pomodlil jsem se večer toho dne »Te Deum«, »Bože, chválime Tebe«.

Za rozhodný pokrok v missii považovati dlužno i letošní slavnost vánoční. Byly-li loňské vánoce tiché a klidné, byly letos slavností jak pro missii tak i pro celé okolí veselou a radostnou. Po celý advent jsme se na ně připravovaly a těšili. Na štědrý den přišlo 225 chlapců do missie, aby ve svatou noc jako kdysi pastýřové u Betlema bděli a příchod Ježíškův očekávali. O 7 hodinách večer oznamovaly první výstřely z ručnic, že svatvečer započal. Okolo naší missie plápolaly nesčetné ohně, na nebi svítily hvězdy a měsíc rozléval své stříbrné světlo po kraji. Zdálo se nám všem, jako bychom se byli ocitli v táboře pastýřů před Betlemem. Po společné večerní modlitbě nastalo posvátné ticho vůkol; byliť se všichni uložili k nočnímu odpočinku.

O ¾ na 12 v noci dáno zvonkem znamení na naší vůlce. Šest hochů vypálilo tři salvy, které se široko daleko rozléhaly. V ležení oživilo všecko jako ve včelíně a s hor pospíchali domorodci, velcí i malí, mužové i ženy, k missii. Kostel se brzy naplnil. Podobal se skutečně chlévu betlemskému, zevně i uvnitř. Zevně zdi z hlíny opřárající se o skálu, s jednoduchou střechou z trávy; uvnitř plápolající světla a květiny; zkrátka náš kostelík se podobal palmovému háji, ve kterém světla jako hvězdy větvei probleskovala. Na všech příčních trámech visely v podobě kříže dřevěné, červeným inkoustem natřené »lustry«, každý o čtyřech svících. Před oltářem stála v záři světla a ozdobena květinami socha Bohorodičky. Podobně byl i oltář ne-

sčtenými světly a kvítím ozdoben, tak že bylo v kostele světlo jako ve dne. Dobří domorodci žasli nad veskerou tou krásou a slávou.

Rázem o 12. hod. přistoupil jsem k oltáři, abych sloužil zpívanou mši sv. Zřetelně a jasně, jakoby jednohlasně, zaznělo Kyrie, nadšeně zpíváno Gloria, a při Graduale zapěly děti tak řečených »divochů« krásnou píseň vánoční. Po evangeliu bylo kázání, ve kterém jsem jim vysvětlil význam svátků vánočních a je povzbudil, aby také s pastýři betlemskými se radovali; že také pro ně přišel na svět Spasitel a také je zve ke svým jeslím. Při pozdvihování zazníval náš zvonek do noci zde ještě pohanské a před kostelem zarachotily opět výstřely za velení katolického poddůstojníka, jenž byl také na slavnost přišel, a rozléhaly se po okolních výšinách. Byl to okamžik vpravdě slavnostní, na jaký si člověk vždycky rád vzpomíná. Když poslední ozvěna dozněla a ticho opět nastalo, zazpívaly děti opět jednu zpísní vánočních. Zatím odbila jedna hodina s půlnoci. Když poslední světlo v kostele zhaslo, vrátili se dospělí do svých chýší a hoši do svého ležení, kde polovytáhlé ohně opět rozfoukali, bylo se totiž značně ochladilo, a až do rána spali.

O 8 hodinách ráno byla druhá zpívaná mše sv. a po ní modlitby za obrácení okolních černochů. Na třetí mši sv. před polednem dostavili se všichni okolní pohlavíři a mnoho věřících i nevěřících z celého kraje. Při jednotlivých částech mše sv. střídalo se ručnic na oslavu narození Páně. O 3 hodinách odpoledne konala se slavnost vánočního stromku, při které na 225 dětí různými dárky bylo poděleno. Po západu slunce krásná slavnost vánoční se skončila a velcí i malí rozcházeli se domů. My však, ač velmi unaveni, děkovali jsme Bohu, že slavnost vánoční tak pěkně se vydařila a zajisté mnohé srdce pohanské nebeskému dítěti v jeslích naklonila.

Ostatně od té doby, co missie zde byly založeny, byly vždy používány všech prostředků, aby zdejší domorodci více Kristově byli získáni. Aby v zásluhném díle se mohlo pokračovati, bude třeba, založiti nemocnici. Stává se totiž často, že nemocní umírají, aniž přijali křest sv.

Také osud nemocných není závidění hodný; zbavení vši pomoci, opuštění, krčivají se ve svých chatrčích jako ta nemá tvář. Naše nemocnice byla by pro celé širé okolí velkým dobrodiním.

IV. Krveprolití na Nových Pomořanech.

V Tichém oceánu rozkládá se souostroví, jemuž jméno: Souostroví Bismarckovo. Jak už jméno naznačuje, náleží říši německé. Na některých z ostrovů, zvláště na ostrově »Nových Pomořanech« byly založeny katolické missie a všude se jim dobře dařilo. Na zmíněném ostrově leží missijní stanice sv. Pavla. Loňského roku v měsíci srpnu navštívil ji jistý německý osadník, jenž o jejím rozkvětu píše:

»Po dvouhodinné jízdě octl jsem se na stanici, 200 m vysoko ležící. Nejprve viděti pěkně položený kostelík missijní. Jedeme osadou založenou pro osvobozené otroky a kávovou plantáž, načež se octáme u missijního domu, kde bydlí P. Rašer, nejdůležitější to člen katolické missie. Byl jsem přívětivě uvítán a po krátkém odpočinku zavedl mne P. Rašer do údolí, kde si byli missionáři postavili jednoduchou pllu ze slávy, jehož jim les poskytuje. Zbudoval ji bratr Bley podle vzoru, který byl ve své evropské otcině často vídal. Ohrada malého horského jezírka je velmi dovedně provedena a struha z něho vytékající žene velké kolo, jehož klepotání zde prvé nikdy neslychané nás upomíná na vzdálenou vlast. Vše je zhotoveno z domácího staviva a dříví na stavbu kostela a missijního domu potřebného si nařezali missionáři sami.

Missie má 300 ha půdy, dar to mistodržitelův, a P. Rašer za čtyřletého pobytu seznal důkladně zemi i lid. Po obědě zavedl mne P. Rašer do kostela a odtud k missijním sestrám, které, jak se zdálo, se tu po domácku usadily. A není divu; krásný les, čistá voda a svěží vzduch horský činí zde pobyt velmi příjemným. Snad se podaří missii, uplatnit svůj vliv na domorodce nevzdělané sice, ale za to velmi bojovné, a zbudovati zde středisko vzdělanosti a dobrých mravů pro širé okolí.

Tato naděje, v přípisu německého osadníka vyslovená, v dozoré době sotva

se vyplní. Naopak jsou missie na Nových Pomoranech velmi ohroženy, zutivě pronásledování křesťanů učinilo na ten čas všelikému rozkvětu křesťanství na ostrovech pfitřz. Zprávy z minulého roku vypravují o děsném krveprolití, které se událo na stanici sv. Pavla, kde právě zmíněný svrchu P. Rašer působil. Provincial řádový P. Linckens udává v listě svém do Evropy zaslaném nejprve příčiny vzpoury a pak líčí krveprolití samo. On píše:

„Vzpoura byla namířena nejen proti missii, ale proti bělochům vůbec. Jestliže byli pobiti jenom příslušníci missie, stalo se proto, že byli missionáři, jak říkáme, první na ráně. Původní příčina spiknutí leží v nechuti domorodců ku práci. „Od té doby, co jsou běloši v zemi“, říkají, „musíme pracovat; chceme, jako prve, nevyrušování ve svých lesích žiti“. Dělníci na missijní stanici sami neměli ostatně dle vlastního přiznání ke stížnostem žádné příčiny. Skutečně také přebývali jenom dva z vrahů na missijní stanici, všichni ostatní žili v okolí. Hlavním spiklencem je dělník To Maria, jež byli missionáři vykoupili z otroctví a jemuž ve třech nebezpečných nemocích byl život zachránili. Oženiv se uprchl s jinou vdanou ženou. Vrátiv se k ženě přísahal všem bělochům, kteří mu nedovolovali všem náruživostem hovětí, smrt. Dva dni před krveprolitím bylo mu opět dokázáno dvojnásobné cizoložství a P. Rašer udělil mu proto přísnou důtku. To jej náramně dohněvalo a spiknutí urychlilo.

V sobotu 13. srpna 1904 o osmé hodině ráno odešel si To Maria jak obyčejně k P. Rašerovi pro pušku, aby střílel divoké holuby. P. Rašer jsa churav ležel oblečen na posteli. Vrah přistoupil k otevřenému oknu a vechal churavému missionáři celý náboj do prsou. Těžce raněný vstal a vrávorál ke dveřím. Missijní sestra Anna, která na blízku pracovala, pospíšila k poraněnému, ale ten klesl před ní mrtev na zem. Pronásledována vrahem utekla do vedlejší světnice a zavřela dvěře. Několik ran sekýrou dvěře rozbilo a sestra smrtelně raněna kouli do čela brzy vykrvácela. Nalezli ji potom ležící pod stolem. Hlavu měla položenou na bedně a jako obyčejně vlídně se

usmívala, oči majíc otevřené. Zatím vrhli se i ostatní vrahové na své oběti Sestra Žofie vrátila se právě domů z posluhy nemocných. Podle roztrhaných šatů bylo lze souditi, že se proti vrahům bránila. Její mrtvola ležela na pravém boku, majíc zející rány v týle a na zádech. Bratr Bley pracoval za domem. Slyše rány vyšel s mladým domorodem, jenž s ním pracoval, ven a tázal se To Mariu, proč střílí. Vrah namířil na něho. Mladý domorodec postavil se v cestu a na vyzvání vrahovo, aby ustoupil, odpověděl: „Zastílel nás oba!“. Rána zahoukla, ale zasáhla jenom bratra, jenž se skrýval za desku, kterou držel v rukou. Bratr zavrával a byl potom doťlučen. Na blízku kostela pracoval bratr Schellekens. Sekýra mu rozpoltila lebku a zasadila několik ran do krku. Ležel na tváři a vedle něho zednická lžice, kterou byl omítal hřbitovní zeď. Bratr Plasschaert měřil u kostela desky. Jeho mrtvola ležela na deskách, měla hluboké rány na hlavě a krku, tužku a miru držela ještě v rukou. Sestře Agatě rozpoltili hlavu, právě když obvazovala rány domorodců. Obvazky ležely vedle její mrtvolky. Sestru Angelu našli s rozbitou hlavou na stupních oltáře, na zemi vedle ní svatozánek s Nejsvětějším. Sestra Anežka byla překvapena šijíc na verandě. Obličej měla zastřený závojem, na hlavě hluboké rány. To vše stalo se ve dvou minutách.

V též čas byl P. Rutten zavražděn v osadě Nachazunepu, dvě hodiny vzdálené. Na verandě jeho domu našli sedadlo celé krví potřísněné. V kaluži krve ležel jeho brevif a otevřená kniha pojednávající o mučednících a katakombách. Mrtvolu strašně zohavenou zaobalili vrahové do banánových listů a pochovali sotva jednu stopu hluboko do země. Několik kousků lebky bylo později nalezeno v zahradce staniční.

Uprchlíci ze stanice sv. Pavla přinesli první zprávu o přepadnutí missie do sousední osady Vunamaritý a odtud podána ihned zpráva na císařského místodržitele v hlavním městě. Zatím podařilo se několika bělochům a domorodcům mrtvolu P. Rašerovu přenést do Vunamaritý. Avšak i tato osada byla následujícího dne z rána spiklenci ohrožena. Mše sv. musila již po pozdvihování

býti skončena. Když však vrahové viděli, že jsou běloši na útok připraveni, odešli. Zatím dostavilo se 20 policejních vojáků z hlavního města. Následujícího dne z rána přikvapilo na stanici sv. Pavla silné oddělení bělochů i domorodců. Domy samy a kostel byly neporušeny. Za to z domu P. Rašerova a z domu sester zmizely šaty, prádlo, nože, mešní roucha a oltářní pokrývky. Vše, co pro lupiče nemělo ceny, leželo po domě rozházeno. Když mrtvolky byly pochovány, táhl zástup bělochů na stanici v Nacharunepu, o jejížto osudu se dosud nic bližšího nevědělo. Vrahové řádili tam strašně, pokradli kde co, okna rozbili, kapli úplně vydrancovali, oltář zbořili.

Svatostánek s Nejsvětějším, kalichy,

mešní roucha a p. zmizely. Hmotná škoda na zmíněných třech missijních stanicích je značná. V den krveprolití stihlo missii ještě jiné neštěstí; bouře ztroskotala na pobřeží missijní parník „Perlu“. Lodní mužstvo sotva zachránilo život. Všecky tyto ztráty páčí se na 100.000 korun.

Je otázka, zdali se missie ještě jednou pokusí, započaté však přerušené dílo dokončiti a mezi tamějšími divokými kmeny i budoucné víru křesťanskou znovu hlásati? Stane se tak beze vši pochybnosti, neboť katoličtí missionáři nedají se nikdy obětmi a nebezpečnostvím odsrašiti. Ano již jsou dva kněží, čtyři bratři a tři sestry na cestě, aby nastalé mezery vyplnili!

Marek Kőrösy, Štěpán Pongrácz T. J., Melichar Grodecký T. J.

(Část dálší.)

co se dělo v Košicích, které nás nejvíce zajímají? Osud jejich byl zpečetěn. Kalvíni byli tu pány, měli v městské radě většinu a v obyvatelstvu převahu. Košičtí počali se časné chytati kalvinismu. Již r. 1560 stěžuje si biskup jagerský do lehkomyšlnosti, s jakou košičtí vedou si ve věcech víry. Když roku 1604 Rudolf II. poslal sem vojsko a s ním několik kanovníků jagerských a pět jesuitův, aby město přivedli k poslušnosti, košičtí zavřeli před nimi brány. A za nedlouho přijali s velkou okázalostí Bocskaye, svého souvěrce, který opanoval město. Ale konečně přece zvítězila moc královská, a Košice, hlavní město v Hor. Uhrách, staly se opět královskými. Rok 1619 a kalvínský živel stlačily zas ovšem loyálnost Košic pod nulu. Katolíci zachovali věrnost císaři a králi, ale těch byla malá hrstka. Velitelem posádky košické a vojenským správcem Horního Uherska byl tehda Ondřej Dóczy, hrdinný

vojín a horlivý katolík. K jeho prosbám poslání sem Štěpán Pongrácz a Melichar Grodecký. Dóczy přivítal missionáře s otevřenou náručí; v kurii královské vykázal jim byt a zřídil kapli. Grodecký zdržoval se stále v Košicích, Pongrácz staral se o venkov. Kanovník Kőrösy je navštěvoval.

Bylo to v měsíci září, kdy povstání přiblížilo se ke Košicím. 3. září odpoledne objevily se před Košicemi oddíl pěchoty a hlouček jízdy. Městská rada vypravila poselstvo. Povstalci ujišťovali, že nechovají nepřátelských úmyslů proti městu, slibovali, že měšťanům nebude sáhnuto ani na život ani na statky, ale žádali, aby jim byli vydáni Dóczy a papeženští kněží, kteří deptají svobodu evangelickou. Rada tonula v rozpacích. Ale kalvínský kazatel Petr Alvinczy a městský radní Rayner vyburcovali radu tak, že vypravila sama rychlého posla k Bethlenovi, aby obsadil město. S jakýmsi nádechem umírněnosti žádala, aby nikomu

nebylo ublíženo, byť byl i pápežencem. Bethlen, seznáv situaci města, sílu obyvatelstva kalvínského a slabost posádky, vyslal Rákoczyho s 18.000 vojáků ke Košicím.

4. září stál Rákóczy 15 000 jezdců před Košicemi. Pěchota jeho byla ještě na pochodu. Nečekal a vzkázal městu,

Blahoslavený Gerardus Majella.

aby se vzdalo po dobrém, jinak že nešetří ani dítěte v lůně mateřském. Dóczy prostě odmítl. Znal stinné stránky košických, znal slabost posádky, ale měl mnoho děl, a kdyby měšťanstvo bylo mělo jen trochu dobré vůle a kdyby posádka byla konala svou povinnost, město mohlo se držeti dosti dlouho. Dóczy svolal měšťany, klade jim na srdce, aby zachovali věrnost králi, dodával jim myslí, aby se nebáli, aby se postavili na odpor, aby mu důvěřovali, že věc dobře dopadne. Čestná, mužná, rázná slova nevnikla do srdcí kalvínských.

Košičtí mysleli jen na kapitulaci. Dóczy cítil, že na měšťany nelze spoléhat, ale ještě nezoufal. Posádku rozložil po městě tak, že hlavní posice byly chráněny. Než brzo doznal s bolesti, že jest opuštěn ode všech, zrazen od samých vojinů. Mužstvo posádky, po většině protestantské, dilem podplaceno, dilem omámeno sliby, vzepřelo se veliteli. Marny prosby, marny hrozby. Děla, která stála na náměstí, obrácena od vojinů proti kurii královské. Dóczy vyvlečen z pače, spoután a od vlastních vojinů vydán Rákóczymu. Otevřeny městské brány, a Rákóczy vjel do města — bez útoku, bez šarvátky, bez potyčky, s pýchou reka. To stalo se 5. září roku 1619.

Katolíci košičtí trnuli hrůzou. Dóczy byl poslán v poutech do ležení Bethlenova. I neměli zastanců mimo missionáře jesuity a kanovníka Kőrösyho. Životy jejich visely na nitce. Rákóczy, kalvínek s tělem duší, zapřísáhlý nepřítel katolíků, člověk, jenž neštil se zločinů a násilí, když příležitost zlomila pouto bázně a zodpovědnosti. Rákóczy pánem Košic — čeho mohli se nadíti od něho? Uvidíme hned, ale dříve ještě prohlédneme si portréty těch tří mužů, na které spoléhali ohrožení katolíci, netušíce, že za dva, tři dny bude na věky rozhodnut osud tří nejlepších a nejvěrnějších přátel jejich.

2. Životopisy mučedníků košických.

Marek Štěpán Crisinus Kőrösy.

Křiževci, královské svobodné město v Charvatsku, v županiji belovarsko-křiževcké, v rovině nad řekou Glogovnicí, na trati dráhy ze Záhřeba k řece Drávě, bylo kolébkou našeho Marka, jenž psal se latinsky Crisinus, jinak Marek z Křiževci. Město to je prastaré, neboť připomíná se již na konci 11. stol. Jméno

má od kostela sv. kříže, postaveného prý r. 1090. Proslulo politicky sněmy, které v něm konány, a vojensky ve válkách tureckých v 16. a 17. století, kdy leželo na rozhraní.

Podle jedné narodil se roku 1580, podle druhé roku 1588 v měsíci září nebo říjnu. Jistější je první datum. Pocházel z rodiny zámožné a velmi bohaté. Rodiče vyprosili si ho na Rodiče Boží. „Maria“ bylo prý první srozumitelné slovo žvatlajícího pacholety. Jisto jest, že náš Marek záhy věnoval své srdce Marii Panně a že později horlivě vštěpoval lásku k Matce Boží do srdce i jiným, s nimiž se stýkal a byl za dobré. V domě otcovském byl vychován i vzdělán pro vyšší studia. Bohabojní rodičové báli se as o duševní drahocenné statky svého miláčka, zejména o víru jeho. Doba byla dravá, nebezpečná, bludy bujely. Proto nešetřili obětí a postarali se, aby doma dostalo se mu dostatečného předběžného vzdělání. Roku 1606 teprve vypravili ho do Štýrského Hradce k Jesuitům na filosofii. Rychle uplynula ta tři leta filosofie. Nyní jednalo se o krok vážný, rozhodný. Volba stavu náležala na Marka. Má se oddati nějakému povolání světskému či zasvětit službě Boží? Marek byl sodálem Mariiným, měl hluboký křesťanský názor na život a dobře věděl, že jeho časné i věčné blaho závisí od volby té. Proto vykonal volbu ve světle víry a rozumu a cizí spolehlivé zkušenosti; zdvojnásobil modlitby, vzýval Matku moudrosti a radil se se svým zpovědníkem. Nabyv jak přesvědčení, že Bůh volá ho k stavu duchovnímu, neotálel, oblékl roucho duchovní, dal se zapsati v záhřebské diecési a jal se studovati bohosloví.

Prve než pustíme se za ním novou drahou, musíme vzpomenouti ještě jeho pobytu ve Štýrském Hradci. Povaha jeho se tu zdokonalila, zaokrouhlila, zmužněla. Zkouška vykonaná s významáním a

doktorát svědčí o snaživosti a pili Markově. A jiné rysy povahy jeho? Živý smysl pro povinnost, vzorná poslušnost, srdečná družnost, upřímná zbožnost. Domácí řád zachovával vzorně; k představeným a profesorům choval dětinnou lásku a úctu, k spolužákům neličenou srdečnost. — Co chránilo jej, co povznášelo nad všelikou slabost a úzkost? Marek měl ideál; čistý, krásný, svatý, nadpozemský obraz nosil v srdci svém, obraz Mariin. Panna nejsvětější byla jeho ideálem; její obraz nosil v duši a její obraz a moc chránily ho od všeliké podlosti a nízkosti i v nejnebezpečnější oné době, kdy oči počínají se otvírati mladému člověku a svět a ďábel počínají útočiti na mladé srdce. Již dne 26. srpna roku 1607 byl přijat do Mariánské Družiny. I později rád vzpomínával na tento den, kdy na stupních oltáře oddal se jí cele, kdy stal se sodálem jejím a ona Paní jeho, kdy jí slíbil, že bude cititi, mysliti a pracovati pro ni a snažiti se ze všech sil, aby i jiní lidé sloužili jí věrně a horlivě jako on. A Maria byla mu Paní dobrou, Matkou zlatou. Zbožná láska k ní stala se pramenem mužné jeho ctnosti. Důvěry plné vědomí, že je sodálem Mariiným, povznášelo srdce jeho nad pozemský prach a kal, a láska ke Královně nebes činila snahy a touhy jeho ideálnějšími, čistšími, dokonalejšími a světějšími. Jaký div, že vzpomínka na 26. srpen roku 1607. blažila jej po celý život.

Družiny Mariánské nesmíme ztotožnovati s obyčejnými zbožnými bratrstvy. Celé jejich zřízení je jiné. V čele Družiny stojí předseda, praeses. Družina volí si starostu a magistrát. Předseda je duší Družiny, starosta a radní bdí, aby neklesala kázeň, dbají, aby členové šetřili stanov. Cíl Družin Mariánských zahrnut je ve slovech Pavlových: „Ta je vůle Boží, posvěcení vaše.“ (1. Thess. 4. 3).

Dokonalé muže, manžely, otce, dokonalé studující, obchodníky, řemeslníky, úředníky vychovávají Družiny. Dokonalost přiměřená stavu členů jejich — toť cíl a účel Mariánských Družin. Nejsou tedy sdružením prostředních lidí, nýbrž vybranými četami. Nejsou pro všechny, jsou jediné pro ty, kdo mají upřímnou touhu nabýti co největší dokonalosti křesťanské ve svém stavu a kdo cítí v sobě sílu a nadšení a snahu slítni království Boží i v prostředí a okolí, v němž žijí. Aby snáze dosáhli cíle, členové Družiny Mariánské povznášejí zraky k společnému ideálu a ten povznáší srdce jejich a posvěcuje svorné

snahy jejich. Je to Pán pln kouzla a něhy, krásy a lásky, Maria, která potřela nohou panenskou hlavu hadovu, zlomila moc pekla a stala se Matkou pokolení lidského a nyní s výsosti nebeské nám kyne: Pojď a následuj mne! Družiny Mariánské vnášejí zdravý kvas do života společenského. Studující mládež čerpá z nich ušlechtilou zbožnost, mravní sílu a ideálnost, obrozuje se v nich; duch nepodajnosti a nevázanosti ustupuje duchu uctivosti, poslušnosti, sebezapírání, kdekoli mládež sdružila se pod bílou korouhví Mariinou. Jesuitské ústavy vychovává i a vzdělavací slynný vezdy a slynnou podnes Mariánskými Družinami.

(Přítě dále.)

Dikůvzdání božskému Srdci Páně.

Z Raketnice. Vzdávám srdečné díky božskému Srdci Páně, Marii Panně, sv. Josefu a sv. Antonínu za vyléčení nebezpečného neduhu. *S. A.*

Z Opavy. Vzdávám nejsrdečnější díky božskému Srdci Pána Ježíše a neposkvrněnému Srdci Panny Marie za uzdravení z nebezpečné nemoci a za vyslyšení proseb v jistých důležitých záležitostech. *P. F. S.*

Z Opavy. Plníc slib svůj vzdávám veřejně vroucí díky božskému Srdci Páně, Panně Marii i sv. Antonínu Paduanskému za uzdravení mé sestry po těžké operaci. Konala jsem před tím za ni devítidenní pobožnost k božskému Srdci Páně, jež milostivě ráčilo mne vyslyšeti. *D. A.*

Z Frýdku. Více než 14 let byla jsem nemocná, a když všechny prostředky a léky neúčinkovaly, utekla jsem se k božskému Srdci Páně a dosáhla jsem, zač jsem prosila, totiž plného zdraví. Proto

utíkejme se všichni ve všech našich potřebách k tomuto nejsvětějšímu Srdci a budeme jistě vždy vyslyšeni. *M. Š.*

Z Opavy. Děkuji vroucně božskému Srdci Páně, Panně Marii Lurdské a sv. Josefu za uzdravení z nemoci, za odvrácení nebezpečí hrozičho po vykonání devítidenní pobožnosti. *S.*

Z Opavy. Vykánávajíc slib učiněný vzdávám vroucí díky božskému Srdci Páně a sv. Antonínu Paduanskému za obdrženou pomoc v důležitých potřebách; také zároveň povzbuzuji věřící, aby vždy s velikou důvěrou utíkali se k tomuto božskému Srdci a při toh vroucně vzývali sv. Antonína ve svých potřebách. *S.*

Z Kateřinek u Opavy. Vzdávám srdečné díky nejsvětějšímu Srdci Páně, neposkvrněnému Srdci Panny Marie, sv. Josefu i sv. Antonínu Paduanskému za uzdravení v mé nemoci. *A. M.*

Katechetské cvičení ve svatém náboženství.

(Hlavní úmysl.)

Katechetská cvičení ve svatém náboženství čili křesťanská cvičení jsou základem křesťanské vzdělanosti. Již dítky cvičí se ve škole v základních pravdách svatého náboženství, aby vychodivše školu dále podle učení Kristova život svůj spravovali. Poněvadž však velmi lehce se zapomíná na to, čemu se člověk naučil, je třeba naučenou věc opakovati. Proto i mládeži i dospělým je křesťanského naučení potřebí. Pozorujeme, že za doby nynější tak mnozí křesťané žijí nekřesťansky, zanedbávají služby Boží, doma modlitbu, svatých svátostí nepřijímají, vůbec nežijí, jak by žítí měli jako vyznavači učení Kristova. Příčinou hlavní toho jest nevědomost, neznalost pravd a povinností křesťanských. Čemu se lidé v mládí naučili z náboženství, to v proudě života zapomenou, svědomí otupí, srdce se zkazí a tím jednu povinnost po druhé opominají a sebe všelijak omlouvají. Proto jest nevyhnutelně potřebí takového opakování pravd svatého náboženství a povinností křesťanských, aby lidé ustavičně byli pamatováni, co jest jim věřiti, co jest jim činiti. aby se Bohu líbili a jednou spasení byli.

Z té příčiny jsou zavedena všude křesťanská naučení v neděli pro dospělé v kostele. I papež Lev XIII. roku 1893 v jednom breve doporučil vřele bratrstvo katechetistů, kteří kněžím vypomáhají ve vyučování svatého náboženství. Že křesťanské naučení tak důležité jest, měli by si ho všichni na výsost vážit, rádi výklad svatého náboženství poslouchat. Je to totiž učení, které Ježíš Kristus byl zvěstoval, které svatí apoštolé hlásali a za ně rádi umírali. Cílem vyučování ve svatém náboženství jest dítky, mládež i dospělé poučovati a navykati, aby vždy dokonaleji poznávali, že jsou katolickými křesťany, že jsou členy rodiny veliké, po celém světě rozšířené a pod jednou viditelnou hlavou, římským papežem soustředěné. Je to svatá církev katolická. Křesťané mají z poučování poznati, že jako členové církve svaté mají se důstojně chovati a z přesvědčení ochotně učení církve se podrobovati a jako věřící katolíci všude se osvědčovati. Svatá Terezie vždy doporučovala svým spoliusestrám katechismus, aby v něm ustavičně četly, řkouc: »V této knize, milé sestry, čtete dnem i nocí; obsahujeť v sobě zákon Boží.« Podobně bychom mohli všem doporučiti katechismus, rodičům i dětem, učeným i prostým, vznešeným i nízkým, neboť všem je třeba znáti dokonale zákon Boží. Kdyby aspoň v neděli a ve svátky v rodinách četl se katechismus odpoledne, jistě by to dobře působilo. Rodiče by si vzpomněli na své povinnosti k dětem a tyto věděly by, že mají rodiče milovati, ctíti a poslouchati. Také by se naučili lidé náležitě svěřiti neděle a svátky, když by četli třetí přikázání Boží nebo první a druhé přikázání církevní. Jak mnohý by naučil se vážiti si oběti mše svaté a svatých svátostí, kdyby si o nich v katechismu četl, co jsou a co působí. Jak mnohý naplněn by byl osklivostí před hříchem a láskou ke ctnosti, kdyby si přečetl v katechismu o křesťanské spravedlivosti. Proto chopte se horlivě katechismu, v němž tak krásné a jádrné obsaženo jest křesťansko-katolické učení o Bohu a všech prostředcích ke spasení potřebných. V něm jest pravidlo víry katolické jakož i křesťanského života. Učení katechismu má proniknout celý život náš, pak budeme rozhodni, neohrožení vyznavači víry Kristovy a věrné dítky svaté církve katolické.

Malý Turek často naslouchal učení katechismu missionářů. Pomocí milosti Boží uvěřil a přijal křest svatý. Příbuzní jeho tím nemálo byli rozhořčeni a počali ho pronásledovati. I dal se na útěk. Přišel do města, kde doufal, že bude zachráněn. Jednoho odpoledne navštívil kapli Panny Marie, chtěje zde pobožnost svou vykonati. Navečer vracel se domů a byl přepaden zakukleným mužem, který jej nožem do prsou bodl. Byl to od příbuzných mladého křesťana najatý vrah, jenž mladíka měl usmrtili. Vykřiknuv, klesl mladík k zemi. Když pak mnozí z kolemjdoucích k němu přichvátali, vstal a byl neporaněn. Co jej zachránilo? Malý katechismus, jež po křtu svatém vždy na prsou nosil. Dýka narazila na tuto knížku a konec její se zlomil, tak že mladíku škodit nemohla. Láska ke katechismu onomu mládenci život zachovala a Bůh tím jasně dal na jevo, jak přemilá jest mu úcta a láska ku knize té.

Tak i svět pronásleduje ty, kdož pobožně chtějí žítí na tomto světě. Nevráží dýku do prsou, ale působí nevěreckými knihami, časopisy, fečmi a pohoršeními, což jest horší nežli dýka; tato zabijí tělo, ony však zabijí duši nesmrtnou. Proti těmto nepřatelům dobrou je zbrani katechismus, jehož učení upevňuje ve víře, síli v naději, rozhojňuje lásku naši k Bohu a dává naučení, jak máme se varovat zlého světa a těch věcí, které ve světě jsou. Proto važme si slova Božího, ať se nám na kázání hlásá nebo v křesťanském naučení vysvětluje. Jako na kázání tak i na křesťanském cvičení měl by býti každý kostel naplněn zbožným lidem. Pak přestane nevědomost u věcech náboženství, pak jeviti se bude křesťanský život všude, pak vezmou mnohé hříchy za své a pokvetou ctnosti a zdobiti budou jednotlivce, rodiny a celý národ náš.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vsi zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjimaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za zdar katechetického vyučování a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, řiší rakouskou, vlast naši a národ náš českoslovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patrone ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Všeми silami podporovati křesťanské naučení.

Úmysl v březnu: Duch modlitby.

Úmysly apoštolátu modlitby.

V únoru modleme se o zdar katechetického učení.

(Žehnán Jeho Svátostí papežem Piem X.)

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
1.	St.	Sv. Ignáce , bisk. m. (107). — Dar trpělivosti. Rozhojnění lásky k Bohu. Povolání ke stavu kněžskému. † kněz I. K. Dar stálého zdraví. Umirající.	
2.	Č.	Očišťování Panny Marie. (Hromnic.) — Poslušnost k zákonu Božímu. Vzdrust lásky k bližnímu. Ochrana cestujících na moři. Bratrstva různěcová.	
3.	P.	Sv. Blažeje , bisk. m. (316). — Odvrácení nemoci. Duch modlitby. Napravení urážek Pánu Ježíši učiněných. Úcta sv. kříže. Za svornost. Duše v očistci.	
4.	S.	Sv. Ondřeje Korsiny , bisk. (1373). — Pohrdání světem. Duch kajcnosti. Dělnická otázka. Smíření nepřátel. Obrácení hříšníků. Dar mlčivosti.	
5.	N.	<i>Neděle V. po Zjevení Páně.</i> Sv. Háty , p. a m. (252). — Šlechtná obětavost. Bratrstva nejsv. Svátosti. Služebné ve velkých městech. Nemocný otec.	
6.	P.	Sv. Doroty , p. a m. (280). — Dar živé a stálé víry. Napravení veřejných pohoršení. Katolické školy. Štědrost k chudým. Pokoj v rodině. Sirotci.	
7.	Ú.	Sv. Romualda , opata, zakl. řeh. (1207). — Stav duchovní. Nábožné vychování mládeže. † hodnostář R. H. Obnova společnosti lidské. Dar bázně Boží.	
8.	St.	Sv. Jana z Mathy , řeh. (1213). — Láska křesťanská k bližnímu. Tíseň a úpadek stavu rolnického. Spása křesť. mládeže. Pokoření nepřátel Božích.	
9.	Č.	Sv. Apolonie , p. a m. (249). — Osvědčení víry skutky. Společnosti řeholní. Katolické missionárky. Obrácení zbloudilých duší. † rodiče. Starý otec.	
10.	P.	Sv. Školastiky , p. (542). — Šťastná hodina smrti. Katolické zájmy ve Svěcarech. Novomanželé. Čtení životů svatých. Jednoty panenské. † syn.	
11.	S.	Sv. Tita , bisk. (I. stol.) — Velepastyřové naši. Katolické zájmy ve Francii. Rozšíření víry Kristovy. Napravení jisté osoby. Za bázeň Boží. Sirotci.	
12.	N.	<i>Neděle VI. po Zjevení Páně.</i> Sv. Eulalie , p. a m. (304). — Katolíci v Číně a v Japonsku. Oškřivenost před hříchem. Apoštolát dobrého příkladu.	
13.	P.	Sv. Kateřiny Řieci , p. (1590). — Sebezapírání. Probuzení ducha katolického. Umirající a těžce nemocní. Premahání zlého. Za svornost. † matka.	
14.	Ú.	Sv. Valentina , kn. m. (306). — Úcta ke stavu duchovnímu. Pobožnost ke svatě Rodině. Napravení pohoršení. Za Boží požehnání. Dobrodinci.	
15.	St.	Sv. Faustina a Jovity , m. (121). — Vzpomínka na poslední věci člověka. Dobrý katolický tisk. Řády ve vlasti naší. Utíšení rozbrojů. Dar čistoty.	
16.	Č.	Sv. Juliany , p. a m. (300). — Pevná důvěra v Boha. Poutě Mariánské. Missie farní. Svoboda církve svaté. Ochrana nevinnosti. Ženské řehole.	
17.	P.	Sv. Evermoda , bisk. ř. prem. (1177). — Apoštolské kněžstvo. Sjednocení katolíků. Křesťanská kázeň v rodinách. Nedělní klid. Dobrodinci chudých.	
18.	S.	Sv. Simeona , bisk. m. (106). — Úcta nejsv. Svátosti. Otcové a matky rodin. Katolické missie v zemích severních. Napravení zlých poměrů. † sestra.	
19.	N.	<i>Neděle Devětník.</i> Sv. Konráda , kajcn. (1354). — Odporovati pokušení. Lidové missie. Obrácení Anglie na víru katolickou. Nemocní. Dobrodinci.	
20.	P.	Sv. Kanuta , kr. m. — Odříkání se světa. Zdar pobožnosti. Láska k církvi svaté. Obrácení bludařův a kacířů. Zbožná bratrstva farní. Dar trpělivosti.	
21.	Ú.	Sv. Severina , bisk. m. (452). — Svědomitost ve službě Boží. Dobré užívání darů Božích. Nábožné vychování mládeže. Lesk služeb Božích. † bratr.	
22.	St.	Nastolení sv. Petra v Antiochii. — Sv. Otec Pius X. Poslušnost k nařízením církve svaté. Církev na východě. Nově obrácení na víru katolickou.	
23.	Č.	Sv. Petra Damiana , bisk. a uč. círk. (1072). — Naši velepastýřové. Dar lásky k chudině. Obrácení nešťastníka. Požehnání Boží podniků. Sirotci.	

Odpušky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
24.	P.	Sv. Matěje , apošt. Paně. — Horlivost pro spásu duší. Apoštolat sv. C. a M. Bohoslovné ústavy. Obhájeí zájmů Kristových na zemi. † kněží.	
25.	S.	Sv. Valburgy , p. (199). — Řeholní ústavy. Odevzdání se do vůle Boží. Dar síly v povolání. Dar vytrvalé modlitby. Nemocní. Dobrodinci.	
26.	N.	<i>Neděle I. po Devětníku.</i> Sv. Porphyria , bisk. (420). — Pohrdání světem. Obrácení více os b na viru katolickou. Odvrácení poboršení. † matka.	
27.	P.	Sv. Leandra , bisk. a uč. církv. (596). — Vítězství svaté církve katol. Za dar bázně Boží. Za polepšení více osob. Ochrana nevinných dětí.	
28.	Ú.	Sv. Romána , opata (460). — Vytrvalost v dobrém. Polepšení 2 bratrů. Zarmoucený otec. Zemřeli údové katolických bratrstev. Dar čistoty.	
Odpustky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.			

Křesťanské cvičení jest srozumitelné a soustavné poučování o pravdách katolické víry a křesťanských mravů. Jako bývají dítky ve škole cvičeny o pravdách sv. náboženství, tak mají i dospělí křesťané o těchto pravdách našeho sv. náboženství poučování býti. Kdo by neuznal důležitost a prospěšnost katechetického učení za doby naší? Kdy více bylo potřeba takového vyučování lidu křesťanského, jako nyní v době rozkvětu umění všeho, ale nevědomosti veliké co do věcí sv. náboženství a křesťanského života. Mnozí neváží si sv. víry, protože neznají její krásu a vznešenost. Kdyby ji znali, vážili by si toho, že jsou vyznavači jejími. Jiní neplní povinnosti náboženských, protože o nich nevědí. Kdyby je znali, snad by je plnili. Jsou mnozí sice křesťany a přece nejsou křesťané, protože nežijí jako křesťané. Uznejme tedy velikou důležitost křesťanského naučení. Kněží, kteří dítky vyučují anebo lidem dospělým sv. pravdy vykládají, konají úřad vznešený, úřad Krista Pána samého, který přišel, učil, aby lidé poznali jediného pravého Boha a jehož poslal, Ježíše Krista a aby znajíce jej, měli život věčný. Budiž sv. náboženství předmětem naší lásky, rozumu i srdce.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(ie), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za zdar katechetického vyučování a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! O sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.) Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. r. 1891.)

Sv. Michaeli, archanděle, sv. Cyrille a Methodě, orodujte za nás!

Hešlo apoštolské: Všeimi silami podporovati křesťanské naučení.

Úmysl v březnu: Duch modlitby.

Škola Božského Srdce Páně.

Ročník XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

BŘEZEN 1905.

*Jen slože meč; zbraň jinou dal jsem vám, já s vámi jsem a vítězství vám dám: však víra jen
a láska s obětí, svět vzdorný přemůže a — posvětlí. (Vl. Št.)*

Zdrávas Maria!

Zdrávas Maria! Matko shledni dolů,
viz dítě své, jak smutně tady lká,
podej mu ruku, vyveď je z těch bolů,
hleď, jak Tě úpěnlivě za to ždá.
Kdo ví, jak velká láska Tvoje, Máti,
kdo ví, jak ráda dítě vyslycháš,
ten nezdráhá se zcela se Ti vzdáti,
zpívá Ti pozdrav, který ráda máš —
Zdrávas Maria!

Zdrávas Maria! Králko všechných ctností,
Ty nebes žezlo ve Svě ruce máš,
Tys povýšena nebes nad mocností,
královnou světa Ty se nazýváš.
Hle, klekám v duchu k stupňům trůnu Tvého
a vzhledám vzhůru k Tobě prosebně,
o Královno, slyš hlasu důtklivého,
slyš, kterak k Tobě volám toužebně! —
Zdrávas Maria!

Zdrávas Maria! Paní ctná svou krásou,
jíž předčíš slunce v jeho leskotu,
před Tebou jasné hvězdy večer hasnou
a měsíc chválí Tvoji lepotu —
Ta světla Boží, která Pána chválí,
oděna v zlatoskvoucí krásy háv,
ať tvoří Tobě ctitelů sbor stálý
a Cherubinů zvučí do oslav —
Zdrávas Maria!

Frant. Chrást.

* * * * *

KRÁSNÁ JSI MARIA!

Krásná jsi Maria, něžná, překrásná,
andělé Ti pějí hvězdo přejasná —
skvíš se Matko jasné jako slunka svit,
který z rána chvátá zemi polibit.
Mírná jsi a tichá, jako luny jas,
který za večera potěšuje nás.

Milé je a něžné Tvoje smýšlení,
která máš své děti tolik ocení?
Milostí Tvých rosa, Tvojích léků dar,
mírní moje srdce, tiší vášní žár,
čistá jsi jak horská voda z pramene,
jež svou vláhou křísí údy znavené.

Mocná jsi a silná jako šiků voj,
s nepřítelem vcházíš u vítězný boj.
Všecku krásu Máti, která na Tobě,
opěvává píseň v skromné výzdobě.
Kéž se Tobě, Matko, za to zalíbím,
věčně Tebe chválím v nebi zpěvem svým.

Frant. Chrást.

Ježíš postil se 40 dnův a 40 nocí.

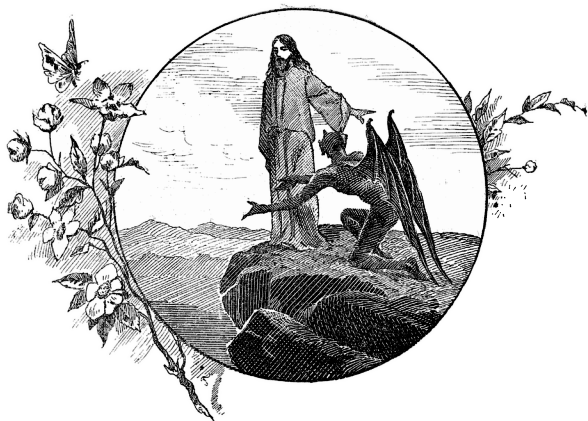
I. Důležitost postní doby.

Gpištola, kterou nám církev na první neděli postní předčítati dává, používá o postní době těchto pozoruhodných slov: »Aj, nyní čas přijemný, aj, nyní den spasení.« (Kor. 6, 3.) Již první příkázání, které dal Bůh lidem, byl příkaz postiti se, zdržovati se a nepoživati ovoce se stromu zapovězeného. První hřích byl hříchem nezdrženlivosti, neposlušnosti, neboť stvořený tvor protivil se vůli svého Stvořitele. Když přišel na svět Syn Boží, i o něho pokoušel se satan, chtěje použití těchže zbraní, kterými se mu často podaří k pádu lidí přivesti; žádostivosti těla, žádostivosti očí a pýchy. Ježíš však ukázal nám svým příkladem, jak i my dáblu a každému pokušiteli čeliti máme i postem, a vůbec zdrženlivostí všeho druhu. Postem bojujeme výhodně proti žádostivosti, pollačujeme ji v sobě, odvracíme od sebe a zmenšujeme časné tresty, jež zasluhujeme za své hříchy. Ano, pozorujeme-li důležitost postu jen z lidských důvodů a vzhledů, tu uvidíme, že dodá půst tělu našemu zdraví, udržuje je v čilosti a svěžesti, jsa mu prostředkem proti neduhům všeho druhu. V prefaci, kterou modlívá se kněz v době postní, praví se o postu: »Půst pollačuje hříšné žádostivosti. povznáší duši a odmění nás ctnostmi.«

Příklady čtyřicetidenního postu nacházíme již ve starém zákoně. V druhé knize Mojžíšově 24, 18 vypravuje se o Mojžíšovi, že šel na horu Sinajskou a trávil tam postě se 40 dní a 40 nocí, neboť praví o sobě tento starozákonní

prorok: »Když jsem vstoupil na horu, abych vzal desky kamenné, desky úmluvy, kterouž učinil s vámi Hospodin: a trval jsem na hoře 40 dní a nocí, chleba nejeda a vody nepije.« (5. Mojž. 9, 4.) Těž přísný čtyřicetidenní půst ještě podruhé při jiné příležitosti zachoval Mojžíš; a zalíbil se Hospodinu jeho půst, neboť Bůh častěji uznal ho za hodna, že svěřil mu rozmanitá příkázání a jiná sdělení, odevzdal mu dvě kamenné desky, na něž byl prstem svým napsal desatero příkázání; když pak sestupoval s hory, zářil obličej jeho, že Israelité nemohli snést lesku z něho vycházejícího a kdykoliv mluvil pak k lidu svému, byl nucen zahaliti vždy tvář svou. O Eliášovi vypravuje nám Písmo svaté, že byl na hoře Horeb 40 dní a nocí postě se. (III. král. 19, 8.) Není žádné pochybnosti, že i půst tento zalíbil se Bohu, neboť nezemřel Eliáš jako jiní smrtelníci přirozenou smrtí, nýbrž vzat byl do nebe i s tělem svým. I sám božský Spasitel oba tyto muže starozákonní vyznamenal, uznáv je za hodny, že byli svědky jeho proměňování na hoře Tábor. Byl by Ježíš s nimi rozmlouval (Mat. 17 1—9), kdyby se mu nebyl líbil jejich čtyřicetidenní půst?

Ježíš pak sám se postil 40 dní a 40 nocí, což bylo přípravou ku jeho učitelskému působení. Tež doporučoval půst svým věřícím; promluviv jednou o almužně a modlitbě, a naučiv je nejvznešenější modlitbě naší svaté víry »Otčenáši«, rozmlouvá božský Spasitel o postu a praví: »Ty pak když se postíš, pomaz hlavu své a tvář svou

umej, aby nebylo zjevno lidem, že se postiš, ale Otci tvému, kterýž jest v skrytě: »Otec tvůj, který vidí v skrytě, odplatí tobě.« (Mat. 6, 17—18.) Býval totiž obyčej u židů, že mazávali si hlavy olejem, kdo však se postil, nemyl se a též si nemazal hlavy ničím, Kristus tedy poručil, aby, kdo se posti, nic obzvláštního nedělal na svém zevnějšku, neboť jak praví sv. Jan Zlatoústý: »Kdo stojí při mrtvení těla o čest, obracuje lék v jed; vosk rozpouští se ohněm, ctnost chloubou.«

2. Příklady postu.

Svatý Řehoř Naziánský vypravuje o svatém apoštolovi Pavlovi, že se postil skoro neustále, požívaje zeleniny, když byla nejlacinější. Klement alexandrinský dosvědčuje o svatém evangelistovi Matoušovi, že zdržoval se všeho masa a žil jen o zelenině, též Jakub Alfeove, přítel Páně, nikdy nejedl masa a nepožil vína a nižádného opojného nápoje, kolena jeho byla od stálého klečení tvrdá; protože tak umrtvoval tělo své, byl jak

vypravuje sv. Jan Zlatoústý omilostněn od Pána všelijakými vynikajícími a obzvláštními milostmi. Ukončil svůj přísný život smrtí mučednickou, neboť když dosáhl věku 96 let, svrhli ho v Jerusalemě židé se střechy chrámové. I svatý Jan, předchůdce Páně, vedl přísný život, praví o něm svatý evangelista Matouš: »Přišel zajisté Jan, nejeda ani pije« (11, 18), a svatý Lukáš pak mluví o jeho přísném životě, píše: »A byl Jan oděn srstí velbloudí a pás kožený byl na bedrách jeho; a jídal kobylky a med lesní« (1, 6).

Když uvážíme, jak postili se přísně Ježíš Kristus i jeho apoštolové, nepodivíme se, když dočteme se v dějinách církevních, že i první křesťané vedli co do postu přísný život, doplňující své modlitby postem, jehož používali jako vhodného prostředku proti všem zlým žádostivostem. Prohlédneme-li si životopisy svatých i světic Božích, sotva najdeme jednoho z nich, který by nebyl umrtvoval tělo své, používaje různých prostředků, mezi nimiž byl jistě vždy

mimo modlitby na prvním místě svatý půst. »Modlitba bez postu je jako voják v boji beze zbraně;« má-li voják bojovat, jest mu nezbytně potřeba zbraň, neboť bez ní je úplně vydán v šanc svému nepříteli; podobně potřebí jest, aby každá naše modlitba byla spojená s postem.

Přivěďme si na paměť několik příkladů o světcích a zbožných osobách, kteří postovali se velmi přísně. Edmund, arcibiskup v Canterbury jedl vždy jen jednou za šest dní, požívaje něco chleba, jež zapil troškou vody; Ivo, jež nazývali otcem chudých, zachovával příkladem jiných velmi přísně všechny vigilie, požívaje v takových dnech jen něco málo chleba a vody na večer; Bonifác, arcibiskup v Mysii a mučedník, jídal v týdně jen dvakrát, a sice v neděli a ve čtvrtek; Samson, arcibiskup v Dolu, chodil ku společnému stolu jen vždy jednou ve dvou až ve třech dnech. Je až zázračno, jak postíval se biskup autunský jménem Germán, který zemřel roku 435, byv po třicet let biskupem. Jeho životopisec o něm píše, že po celou dobu svého biskupování, tedy po celých 30 let nejedl nic jiného než večer kus ječmenného chleba, ano někdy ani tohoto jednoduchého jídla se nedotkl po několik dní. Biskup bamberský Otto, nikdy po celých 37 let co byl biskupem, nevstal nasycen od stolu, a posílal vše se stola chudým; jednou o postním dni koupil jeho správce domu velkou štiku za dva groše. Když ji v poledne donesli na stůl, tážal se biskup: »Co stála tato ryba?« Když mu odpověděli že dva groše, pravil: »Není potřebí, abych dal tolik peněz za své jídlo.« Při tom odsoupl talíř a poručil, aby zanesli rybu do nemocnice. »Jsem zdrav a spokojím se se suchým chlebem,« pravil. O svatém Mauritiovi, biskupovi, se vypravuje, že po celou postní dobu jídal jen každý třetí den k večeru kousek chleba a napil se trochu

odstáté vody a byl při této jednoduché výživě stále zdrav a dosáhl věku 90 let. Když byl nešťastný král francouzský Ludvík XVI. od svých poddaných uvržen do vězení a tam trápen zrovna ďábelskou zlobou, předkládali mu v dny postní jen jídla zapovězená, masitá. V takové dny vzal ubohý král z donesených jídel jen kousek chleba, omočil ho ve vodě a pojedl se slovy: »Toť dnes v postní den moje všechno jídlo. Svatá Klára z Assisi, pokud byla zdravá, postila se dvakrát do roka vždy po 40 dní, a pojídala v té době výlučně jen chléb a vodu, a kromě toho každý druhý, čtvrtý a šestý den nepojedla pranic; představení její však ji, když ochuravěla, pod poslušností rozkázali, aby jedla denně aspoň tři loty chleba. Toť jen několik příkladů z nevyčerpatelného zdroje, kterak přísně a stále postívali se svétci a svétice Boží a všichni dobří katolíci.

3. Postíme se.

Pozorujeme-li tyto příklady, zajisté i my umíme si v době svatopostní býti mírnými v požívání jídla i nápoje. Půst a doba postní buďtež nám prostředkem, abychom cvičili se zapíratí sebe. Svatý Jan Zlatoustý napomíná nás: »Postte se a zdržujte se hříchu.« Postiž se všechno tělo naše; postiž se jazyk, varuje se všech nadávek, všeho vzývání a brání jména Božího nadarmo, všech pomluv, všech lží i nejnepatrnějších; postěte se nohy naše, vyhýbajíc se všem příležitostem ke hříchu, všem špatným společnostem, postěte se ruce naše, nepodnikajíc nic, co by nebylo ke cti jména Božího a ku prospěchu duše naší anebo bližního; postiž se oko naše, nedívajíc se na nic špatného, nepěkného, nečistou žádných špatných, bezbožeckých spisů a novin; postěte se myšlenky naše, vyhýbajíc se všemu nečistému, všemu, čím bychom duši svou poskvrniti mohli,

postiž se srdce naše, přemáhajíc všechnu zlost, nenávisť proti bližnímu, bojujíc proti vši pýše a vychloubavosti. »Kdo střídmy jest, přiloží sobě života,« pravi Sirach (37, 33) Kdo střídmy jest, a vůbec se postí, může říci se svatým Pavlem :

«Když slab jsem, tehdy jsem mocen,« neboť čím více tělo postem a sebezapřením seslabeno jest, tím výše povznese se duše naše. Svatý Jeroným praví: »Ráj, který ztracen byl nezdrženlivostí, vydobýti můžem zdrženlivostí a sebezapřením,«

Dr. Rud. Zhádl.

O častém přijímání nejsvětější Svátosti oltární.

(Část další.)

Pohromy, které navštívily církev sv. ve století XIV. byly těžké. Vzpomeňme si jen, že tehdy hlava církve papež nesídlil v Římě, nýbrž že byl takřka v porobě králů francouzských, máje sídlo své ve francouzském Avignoně. Tím se ovšem církvi a právům jejím neposloužilo. K tomu přistupovaly nesváry mezi císařem a papežem, mezi mocí církevní a světskou, potom roztržka v církvi způsobená tím, že se sbor kardinálů rozdvíjel a každý díl sobě jiného papeže zvolil. Ký div, že za takových smutných okolností horlivost sotva roznicená zase počala klesati a klesala, vždyť nebylo těch, kteří by ji byli udržovali a roznécováli. Bohomyslný německý spisovatel Pauler naříká na kněze, kteří se vzpečovali věřícím podávati častěji Těla Páně. A v Čechách musil tichý a zbožný kazatel Matěj z Janova, prodělati těžké boje, že radil a pobádal ku častějšímu sv. přijímání. Když pak ve věku 15. na sněmech církevních v Kostnici a Basileji jednáno bylo o všeobecné nápravě, tu také obrácen zřetel otců k častějšímu udílení nejsvětější Svátosti věřícím. Otcové shromáždění doporučovali zase častější svaté přijímání uvádějce, že děje-li se po náležité přípravě a hodně, jest velice spasitelné, ano na výsost potřebné tomu, kdo chce prospívati na cestě Páně (Sněm Basilejský). Avšak behužel nepronikl tento hlas do širších vrstev lidu a neprobudil dřívější horlivosti ve sv. přijímání, ve věku pohromami uspalém a ve vlažnosti utvrzelém. Nad to ve vlasti naši zurily boje husitské, které sice pro přijímání krve Páně vznikly, ale k hojnému a důstojnému přijímání nejsvětější Svátosti pod obojí způsobou zajisté velmi málo p máhaly, vždyť válka není ani přítelkyni ani podporovatelkyni zbožnosti. Když pak nepořádky již hrozily církev velice poškoditi a nepřátelům v Německu a Francii záminku dávaly k odpadnutí od církve a založení protestantství, tu povstala zase církev a na sněmě Tridentském učinila nápravu, obrátila se proti bludům protestantismu a vyznačila zároveň opravy potřebné v životě křesťanském vůbec. A tu jak přirozeno zase, musil býti obrácen zřetel k nejsvětější Svátosti, tomuto prameni nebeskému posvěcení a života. Proto učinil sněm Tridentský čeho bylo třeba. S otcovskou vroucností a láskou vybízí, napomíná pro milosrdenství Boží, zapisahá všechny křesťany, aby pamětlivi jsouce nestihlé lásky Krista Ježíše, který obětovav za nás tělo své předrahé, zůstavil nám je za pokrm, povzbuzuje zároveň k takovému životu, aby každý častěji přijímati mohl chléb onen nebeský. Ano v sezení 22. když se jednalo o nejdražší oběti mše sv. pronáší sněm přání, aby přítomní křesťané při každé mši svaté netoliko duchovní toužebností, nýbrž

skutečným svátostným přijímáním hojnější nabývali účastenství v milostech nej-světější oběti. Neustanovil sněm sice, jak často se má přijímati, neboť v tom ohledu zůstalo nařízení sněmu Lateránského v platnosti, avšak v slovech výše uvedených zajiště vřelě se jeví přání církve, aby se tak dalo častěji. V římském katechismu, jenž jest výklad usnesení sněmu tridentského, čteme následovně: Věřící nepřestávejte na tom, aby toliko jednou v roce přijímali tělo Páně, nýbrž za slušné mějte, častěji opětovati přijímání Svátosti oltářní. Než, bylo-li by více ku prospěchu každý měsíc aneb týden aneb každého dne přijímati, jistým zákonem každému předepsati nelze; nejbezpečnější však stranou té věci jest pravidlo sv. Augustina: »Tak buď živ, abys tělo Páně každého dne přijímati mohl.« A svatí otcové smýšleli takto: »Každého dne hřešíš, každého dne přijímej.« Tak poučuje katechismus římský. Tak jako sněmem Tridentským konec učiněn byl zmatkům a nepořádkům, jako byla jeho ustanovení začátkem utěšitelného rozvíjení se života církevního v Evropě, tak i jeho napomenutí ohledně nejsvětější Svátosti a svatého přijímání neminuly se s účinkem. Zejména byl to řád jezuitský, všude se vzdávající, jenž horlil pro častější sv. přijímání věřících. K němu přistoupili starší na novo obživlé řehole, a muži výteční horlivosti i svatosti života a všichni tito přičiňovali se, aby se přání sněmu Tridentského vyplnilo. V Itálii působil ve směru tomto zejména veliký a svatý biskup milánský Karel Borromejský. On nařídil svým duchovním pastýřům, aby roznécovali v srdcích věřících touhu po nebeském pokrmu, a tím také hleděli utužiti ducha pravé zbožnosti víry a lásky křesťanské. Podle jeho návodu měli křesťané alespoň o Hodech Božích a o slavnějších svátcích Mariánských choditi ke stolu Páně, aby v čase adventním a postním v neděli a na Zelený čtvrtek k hodům nebeské večeře se dostaviti hleděli. Na své osadě milánské pak se snažil, aby každý, kdo buď nebezpečnou nebo delší cestu nastoupiti měl nebo něco důležitého začíti minil, koho ztráta nějaká nebo pohroma stihla, svátostí pokání a nejsvětější Svátostí oltářní duši svou opatřil. K tomu též povzbuzoval i matky před porodem i při úvodu, k tomu přidržoval každého, jenž přičinu měl děkovati Bohu, že unikl nebezpečí anebo že obzvláštní nějaké milosti došel od Pána Boha.

Podobně působil v Savojsku rovněž svatý a slavný biskup František Saleský. Znám jest, jak v krásné knížce své »Bohumila« vybízí k častějšímu svatému přijímání. Píše tam takto: »Kdo často s pravou zbožností přijímá, posiluje duši i zdraví své tak, že mu skoro nelze pokušeními ku zlému otrávenu býti. Nelze, aby se kdo nasycoval tímto oživujícím pokrmem a živ byl v žádostech smrtelných. Rozličné porušitelné ovoce, jako třešně, slivky, jahody, může snadno třebas do roka zachovány býti před porušením, když se zadělají do medu nebo cukru. Podobně není se čemu diviti, jestliže mdlá naše srdce opatřená cukrem a medem těla a krve Pána, Syna Božího, zachovají se od zkázy hříchu.« Krásná to zajiště slova a útěšná pro všechny, kdož poctivě, svatě a čistě žiti chtějí.

O křesťanech, kteří by každodenně přistupovali ke stolu Páně, vyslovil se dotčený světec ve smyslu sv. Augustina: »Nehaním toho ani nechválím.« Přáním pak jeho vřelým bylo, aby každý alespoň za měsíc jednou posilil se nebeským chlebem a tak v ctnostném křesťanském životě prospíval. Ovšem se také netají, tím, že proti častějšímu přijímání věřících vyskytují se také námitky, že mnozí tomu nepřejí. Proto v »Bohumile« vychází vstřícně takovým námitkám a praví: »Budou-li se světáci tebe dotazovati, proč bys tak často přijímala, odpověz jim,

že proto, aby ses naučila Boha milovati, v nemocech a křehkostech se zhojiti, v pokušeních se potěšiti, ve mdlobách se občerstviti a posilniti. Také jim pověz: Dvojího druhu lidé že by nejsvětější Svátost častěji přijímati měli. První, kdož jsou dokonalí v ctnostech, kteří jsouce vždy hodní, sami by sobě škodili, kdyby nepřistupovali k studnici všeliké dokonalosti; druhí pak nedokonalí a ti proto, aby potom lépe přístupu měli k počátkům dokonalosti. A tak mají svátosti té užívatí silní, aby síly své nepozbyli a slabí, aby síly nabyli; nemocní, aby ozdravěli, a zdraví, aby se při zdraví zachovali. Dolož také, že proto častěji přijímáš, aby ses dobře a hodně přijímati naučila, neboť zřídka kdo něco nesnadného umí, pokud to jenom zřídka kdy děláva.

Vedle těchto dvou slavných a horlivých biskupů snažily se i sněmy církevní jednotlivých zemí rozohniti zase horlivost věřících pro častější svaté přijímání. Tak ustanoveno bylo roku 1583 na památném sněmu Remešském ve Francii: Poněvadž není v křesťanském náboženství nic vznešenějšího a velebnějšího nad Svátost oltářní a jelikož nic ku svatému a bezúhonnému životu nepomáhá tolik, jako co nejčastěji přijímání, žalostíme, že taková jest za dob našich mezi křesťany nedbalost, že jednou do roka toliko používají pomoci tak spasitelné. A protože faráři a kdož povolání jsou k blašování slova Božího, nechat od nynějška mluvívali o starobylém obyčeji a podivných následcích i užitku častého přijímání, usilující přesvědčiti věřící, že nad to není prostředku přiměřenějšího a snadnějšího, kterým by se kacířství dalo odkliditi a církvi za našich časů zjednati opět tvárnost věku apoštolského. My pak všechny věřící povzbuzujeme a prosíme pro milosrdenství Boha našeho, aby pokud možno, co nejčastěji aspoň o slavnostech přistupovali ku přijímání. Tak synoda Remešská. Otcovská slova tato věru dobře se hodi i na naše časy, kdy tak mnozí přečetní katolíci se spokojují s jediným toliko přijímáním v roce, a to mnohdy odbudou jen tak beze vši veliké přípravy, proto i beze všeho většího užitku. Vidíme proto, že život vpravdě křesťanský poctivý, bohumilý ochabuje netoliko u jednotlivců, nýbrž v celných rodinách, ba i v celých osadách. Podobně jako synoda Remešská, vyslovily se i jiné synody, také Pražská slavená na počátku 17. století.

Spojené toto úsilí církevních kruhů, neminulo se s účinkem. Na mnohých stranách bylo viděti zase, že oživuje se bývalá touha po spojení svátostným se Spasitelem, a bylo také zřiti blahodárné účinky, snahy té. Avšak tu ve století 17. objevují se dvě strany, které v mínění a posudcích o častějším svatém přijímání se rozcházel. Na jedné straně stáli kněží, přílišní horlivci, kteří až tak daleko zašli v horlivosti své, že trdili, jakoby denní svaté přijímání věřícím svým Bohem bylo poručeno. Na druhé straně pak stáli tak zvaní Jansenisté, kteří z bázně, že by mohli nehodně přijímati, zdržovali se večere Páně docela. To byly ovšem ostré protivy, které na sebe naraziti musily. Tu ovšem nemohla církev nečinně přihlížeti, neboť se jednalo o úkon křesťana nejdůležitější a nejsvětější. Proto byl proti křivým náhledům jedné i druhé strany vydán dekret od papeže Innocence XI. dne 12. února 1679, kterým se náležitě a jistě pravidlo ve věci té stanovilo. Především upozornil papež v dotčeném dekretu, že církev po vše časy schvalovala obyčej častěji aneb i každého dne přistupovati ke stolu Páně. Co se týče přijímatele, jak často by měl přijímati velebnou Svátost, má se řídití podle rady a usouzení zpovědníka svého, kdykoli však jest náležitě připraven, každého dne bez rozdílu může ke

stolu Páně připuštěn býti. Ostatně biskupové, v jejichžto biskupství panuje obyčej ten, že častěji nebo každého dne pravověrné a zbožné duše bývají u stolu Páně, měli by Bohu děkovati. Ostatně, jak se samo sebou rozumí, zavrženo jest bludné domněnání, jakoby božským nařízením zavázáni byli věřící každodenně přistupovati ke stolu Páně. Pravidlo dekretu tohoto platí až posud, jakož přistě ukážeme.

Boh. Hendl.

Bázeň lidská.

(Ostatek.)

ato slova písem vysvětlují nám původ převrácené bázně lidské, která v odporu jest s bázní Boží. Bůh táhne srdce naše neodolatelnou mocí k sobě, neboť jest Pánem a Stvořitelem našim, srdce naše nenalezne klidu, leč spočine-li v Ném; ale také svět a žádosti jeho vábí k sobě slabé srdce lidské, rádi by si je zcela podrobily a rozbily v něm neřestný stánek svůj. Tak děje se, že mnohý kolísá mezi nebem a zemí, mezi ctností a neřestí.

Dává Bůh každému milost, že odolati může zlým pokušením a nástrahám; mnoho jich zvítězí v důležitém zápase tom, ale mnozí také podléhají, toť jsou ti, kteří lidí více se bojí než Boha.

2. Jiným zřídlem bázně lidské jsou zvláštní zevnější okolnosti: nešlechetná společnost, špatná četba a převrácený duch světa.

»Slova povzbudí, příklad táhne«, říkali již staří Římané. Kdo neustále dle ve špatné společnosti, poslouchá řeči nevěrecké, vidí skutky bezbožné, stěží zůstane ctnostným. Mnohý ráno vzýval Boha, klaněl se mu ve stánku jeho, ale odpoledne navštívil druhy zlé, z ohledů lidských vypustil zákon Boží z paměti své, »vyl s vlky« a pozbyl milosti Boží.

Těž špatná četba jest jedním z nekalých pramenů, které vlévají zhoubnou bázeň lidskou do srdcí lidských. Dobrá

knihy jest společníkem nejlepším, ale špatná dokoná to, co započal: zlá společnost; nepozorovaně vlévá lesklými frássemi jed do osrdí lidského, který šíří se po celém ústrojí a otravuje člověka celého. Jako krvavá záplava rozletují se do celého světa, i do vlasti našich, špatné spisy a noviny, obrázkové knihy a nádherné publikace, prodávají je dobrému lidu, nic zlého netušícímu za levný peníz. Z hlavních měst šíří se kalné proudy, ty jak obrovské řeky, rozlévají se v potůčcích po dědinách a vnikají jako pramenky do nejzazších koutů, do zapomenutých úvalů horských, do skrytých zátiší lesních, otravující i ten čerstvý vzduch svými jedovatými výpary.

Nezkušený lid nabírá si a pije z otrávených těch vod, tak víra mizí, ctnost hyne. Pod rouškou vědeckosti, za elegantní úpravou, pěknými ilustracemi skrývá se jedovatý had, který vysává tu krev zdravou ze srdce lidu našeho, a otravuje ho travinou nejhorší.

Duch času, který protivi se Duchu Božímu, jest konečně přechasto příčinou, z něhož vyplývá převrácená bázeň lidská. O duchu tom napsal již svatý Pavel k Timoteovi (II, 3, 1—5): »Toto pak věz, že v posledních dnech nastanou časové nebezpečné; budou lidé sami sebe milující, lakomí, hrdí, pyšní, rouhači, rodičů neposlušní, nevděční, bezbožní, nelitostiví, nepokojní, utrhači, nezdrželiví,

netiší, bez dobrotivosti, zrádci, zpuřní, nadutí a milovníci více rozkoši než Boha, majíce sice tvářnost pobožnosti, ale moc její zaprajíce. Těch se varuj.

Duch času vede v ústech hřmotná slova: osvěta, svoboda, pokrok, rovnost, bratrství; schlubná hesla ta napsal si na prapor svůj, který pyšně rozvinuje přede všemi národy, přemnoží následují ho, kupí se kolem jeho praporů, a křičí: »Pravým osvěceným, vzdělaným mužem jest jen ten, kdo jde s námi«, ostatním pak se smějí a zovou je zpátečníky, tmáři, pobožnístíkáři, klerikály.

Odtud pochází pak u mnohých převrácená bázeň lidská.

*

Milý křesťane! Polož ruku na srdce a taž se: »Jsem i já z těch, kteří nechají se ovládati zpozdilou bázni lidskou? Bojím se lidí více než Boha? Kolikráte zvrátil jsem se s cesty dobré opět zpět na cestu hřichu? Kolikráte dal jsem se zmámiti lživými frásami světa a jeho lidí?«

Uvažme, kterak jednáním tím zraňujeme ubohé, trním zbodané srdce Ježíšovo! Přišlo, aby oheň lásky vřilo do srdcí našich, a my necháme srdce své zžirati zhoubným plamenem převrácených náruživostí!

Božský Spasitel nestyděl se za nás trpěti; byl svázán a do města vlečen jako sprostý zločinec, luza se mu posmívala, jemu lála, katané ho zbičovali, trním korunovali a naloživše těžký kříž na svatá ramena, vlekli ho na horu Kalvarii; ano Pán Ježíš nestyděl se všechno to za nás přetrpěti, pak před zraky celého národa a města Jerusáléma

na kříži viseti uprostřed dvou lotrů a vražedníků!

Tolik lásky mělo k nám nejsvětější Srdce, prolilo pro nás poslední krůpěj krve své, a my pro bidný úsměv čelovka neslechtníka opouštíme zákony jeho. O jak ničemné jest jednání to, pravá to bezcharakternost.

Když za časů Neronových, Diokleciánových, Juliánových ohně hořely, rozně se červenaly, divá zvířata řvala, meče se blýskaly, rozlícená luza ječela proti křesťanům stáli pevně Kristovi vyznavačové a potoky krve dokumentovaly nezlomnou lásku k Ježíši, k němuž lnuli až do posledního úderu srdce, jemůž náleželi až do posledního vzdechu.

Nezarmucujme přesvatého Srdce Ježíšova, nezrazujme ho jako Jidáš, nezraňujme ho poddávajíce se bázni lidské; bojujme ze všech sil proti hřichu, a vzývejme nejsvětější Srdce v boji tom o pomoc. »Proste a bude vám dáno.« (Mat. 7, 7.) Prosme o dar statečnosti, stále nezdatné myslí, bděme nad srdcem svým, varujme se zlé společnosti, špatných knih, neřídme se převráceným duchem času. Největší cíl nám buď žiti jako věrní synové svaté církve katolické, pevně k ní státi, byť by nás haněl všecek svět a zuřilo proti nám celé peklo.

»Protož, bratři moji milí, stáli buďte a nepohnutelní: rozhovnujce se v díle Páně vždycky, věduce, že práce vaše není daremná v Pánu.« (1. ke Kor. 15, 58.) »Bděte, stáňte u víře, zmužile sobě počínejte a posilňte se. Milost Pána našeho Ježíše Krista budí s vámi.« (1. ke Kor. 16, 13, 23.)

Dr. Rud. Zhdněl.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli II. po Devitníku.

Evang. O slepci v Jerichu. (Luk. 18.)

Cestu do Jerusalema konal Spasitel náš již několikráte; hned jako chlapec 12letý, po boku drahé matky své a pečlivého pěstouna, později jako Bohem poslaný učitel, obklopený zástupem milujících jej učedníků a obdivujících se lidu. Avšak tentokráte, jak nám dnešní svaté evangelium vypravuje, s jinými myšlenkami a s jinými pocity ubíral se Syn Boží k hlavnímu městu, byly to myšlenky smutné a pocity bolestné. Podobně i ty, milý křesťane, zakoušíš často, v životě svém takovou změnu a pociťuješ bolestnou náladu. Cesta, která poseta byla pro tebe květinami radosti, pokrývá se často trny bolesti, smutek a žal bývají tvými průvodci. Blaze tobě, jestliže potom v duši své máš to blahé vědomí, žeš povinnosti své konal, čistotu srdce zachoval, bližní své miloval a poslušen býval Otce nebeského, dle příkladu Spasitele svého. Dneš tvá se zase posilní, a statečně a s důvěrou půjdeš dále po neschůdné cestě životem, který po boji a utrpení pozemském šťastně se přemění v život radostný a věčný u Boha.

Na popeleční středu.

Evang. O postu. (Math. 6.)

Dnes v den pokání jdi před tvář Hospodina a modli se: „O Pane, Bože, Otče můj, který jsi milostivý a milosrdný, shovívavý a v lásce své nevyčerpateľný, jenž rád odpouští hříchy a na milost přijímáš hříšníky i se zahanbením a upřímnou lítostí přicházím před tvou svatou tvář a volám z hloubi duše mé: buď milostiv mně hříšnému! Nevcházej se mnou v soud, nýbrž shlaš vinu života svého otcovskou láskou svou! Chci opustiti cesty nepravosti a hříchu, které ku zkáze vedou, obrátím se k Tobě a kráčetí budu po cestě ctnosti dle svaté vůle tvé, po níž kráčel nejsvětější Syn tvůj, zářivý náš příklad a vzor. Neodpirej mi jen pomoci své, a dej milost, abych ve slabosti své silným byl, a hříšnou žádostivost srdce svého přemáhal, vábivým nástrahám světa odolal, v kajícínosti věli tvou vždycky plnil, a tak klidně hleděti mohl poslední hodině vstříc. Svatopostní čas tento, doba milování a lásky Tvé bude obratem v životě mém, abych vstana z hrobu hříchu, radostné mohl zapěti Alleluja.“

Na neděli I. v postě.

Evang. Ježíš od ďábla pokoušen. (Mat. 4.)

Jak lstivý a chytrý jest pokušitel! Nevolí si hodiny, v nichž srdce tvé pro Boha a ctnost plane, kdy láska k dobru a nenávisť zlého v duši tvé kotví, nýbrž chvilu volí si, kdy vzpomínka na Boha v mysli tvé se zatemňuje, kdy myšlenky tvé semo tam tékají, kdy hřích v krásném jeví na světle, a ty již již rozvahy pozbýváš. Tu přichází k tobě nepřítel ve vypůjčené podobě, a hledí tebe svést k neposlušnosti k Bohu, hledí svědomí tvé k hříchu nakloniti, a tak tebe ku pádu přivést. Protož buď povždy dbalý a strážlivý, pamětliv jsa slov Páně: „Bděte a modlete se.“ Modli se za pomoc Boží, aby nepřítel tebe nepřekvapil nepřipravena. Nadejde-li pak nebezpečí, a ty je poznáš, tu celou silou duše své se vzeři, bojuj a trp, ale nepopusť, důvěruje v posilu Boží, kterou Pán všem poskytuje, kdož proti zlému v boji stojí. Maje Boha za sebou dobudeš jistě vítězství skvělého, které bude zároveň sladkou odměnou za vytrvalost, obezřetnost a horlivost tvou.

Masopust a půst.

(Část další.)

Předešlé pojednali jsme o době od svátku Zjevení Páně až do popeleční středy, která obecně sluje masopust. Viděli jsme, kterak svět doby této užívá k rozličným radovánkám, kratochvillim atd., což by ovšem samo sebou ještě nebylo tak zlé, kdyby se radovánky tyto držely v mezích slušnosti a mravnosti křesťanské.

Ale bohužel říci se musí, že v době této, a to zejména v posledních třech dnech, mnoho na světě se děje, což Boha velice uráží, čím mravnost trpí, čímž i blahobyt pozemský se poškozují, zejména veliký dar Boží, zdraví těla se svévolně kazí. Lidé světlí myslí, že se musí odškodniti za přicházející dobu postu, že se musí vybouřiti, aby našli náhradu za klid doby postní.

Popeleční středou počíná se u nás nyní doba svatopostní, doba vážného rozjímání, doba kajená. Od hroudy zemské má křesťan zase pozvednouti zrak svůj k nebi, cíli svému, má poznati, co jej od tohoto cíle zdržuje, t. j. hřích a nepravost, má uznati, jakou nezměrnou milost mu sám Bůh — Spasitel Ježíš Kristus prokázal, že trpěl a umřel zaň. Hřích přemohl a křesťanu možnost dal hříchu se zbaviti, odpuštění Božího dojíti, a tak cíle svoje šťastně dosáti.

Křesťan Pán však jenom po cestě křížové plné útrap hrozných a bolestí nevyslovitelných na těle i duši vykoupil nás, proto jest pro křesťana doba postní dobou smutku a zármutku vnitřního, nad tak velikou a bolestnou obětí samého Boha za přinesenou; vždyť popatří-li na ukřižovaného Krista, říci si musí, i já jsem byl příčinou tvých bolestí, tvé smrti, Spasiteli můj, a z hlubokosti duše své bítí se musí v prsa volaje: „Má vina, má největší vina. O smiluj se nad mnou, Bože!“ A proto aby alespoň poněkud zadost učinil za čtené a velké hříchy své, má se v tomto čase křesťan káti, má postem a zdržováním se všech radovánek krotiti tělo své, které často příčinou jest pádu duše, má modlitbou, dobrými skutky, posty, návštěvou služeb

Božích záse přivolati pomoc Boží duši hříšné, aby dobře a platně vykonal velikonoční svatou zpověď a přijal hodně nejsv. Svátost oltářní, a tak si přivlastnil veliké ty zásluhy, jež mu Kristus Pán utrpením a smrtí svou získal.

Proto počíná církev svatá tuto důležitou a posvátnou dobu obřadem významným, syje totiž popel na hlavu věřících, říkáje při tom: „Pomni, človče, že v prach jsi a v prach se obrátíš.“

Již v Starém Zákoně bylo zvykem, že israelité na znamení smutku, kajivosti a k upomínce na smrt posypávali hlavy popelem nebo prachem. Tak čteme v knize Jobově, že když navštívili trpitelé tohoto přítele jeho, a viděli hroznou jeho bolest, sypali na hlavy své prach, roztrhli roucha svá a plakali na znamení zármutku a soucitu s ním. (Job. 2, 12.) A v knize Judith čteme, že obyvatelé samarští, bojce se Holoferna, utíkali se k Hospodinu modlitbami, pláčem a byl popel na hlavách jejich. (Jud. 4, 16.)

Obyčej tento zachovali i křesťané, již od dob prvopočátečních, kdykoliv činili pokání z hříchů svých veřejně. V prvních dobách musili totiž hříšníci se před počátkem doby svatopostní dostaviti ke svým biskupům, kteří se nad nimi modlili, je posvěcenou vodou kropili a jim svčený popel na hlavu sypali. Když pak veřejné pokání v církvi pro rozličné velké překážky během času zaniklo, zůstal obřad sypání popele na první den svatopostní a podrobovali se mu netoliko hříšníci, nýbrž i jiní zbožní křesťané na důkaz a znamení vnitřní kajivosti a pokory. Synoda beneventská roku 1091 nařizuje: „Kněží i nekneží, mužští i ženské mají si dáti na popeleční středu na hlavu popel sypati.“

Popel, jehož se na popeleční středu užívá, pochází ze spálených ratolestí na neděli květnou roku předešlého posvěcených. Kněz zehnaje popel ten modlí se, aby Bůh všem těm, kdož hlavu svou popelem tímto posypati dávají, udělil ducha pravé kajivosti a lítosti, tak aby spáchané hříchy své oplakávati, a jeho nezměrné milosrdenství prositi mohli;

aby Bůh také hříchy odpustil a všechny kajcníky ve své milosti utvrdil. Potom zpívá chor: »Obrátte se ke mně celým srdcem svým s postem a s pláčem a s kvičením, a roztrhněte srdce, a ne roucha vaše, a obraťte se k Hospodinu svému, nebo dobrotivý a milosrdný jest, trpělivý a mnohého milosrdenství a ukojitelný nad zlosti.« (Joel 2, 12, 13)

Krásná slova kajcná následují: »Mezi siní a oltářem ať pláče kněží, služebníci Hospodinovi, a řkou: »Odpusť Hospodine, odpusť lidu svému a nedej dědictví svého v pohanění, aby nad nimi panovali národové« (Joel 2, 17). A tak pje se dále, samá slova litosti, zkroutělosti a prosby za odpuštění hříchů. Mezi tímto zpěvem sype kněz věřícím na hlavu požehnaný popel, řka: »Pomni, človče, že prach jsi a v prach se obrátíš.« Jsou to slova Boží po hříchu k Adamovi pronesená, která nám jasně na mysl uvádějí trest za hřích — smrt. Posypav všechny věřící, modlí se kněz, aby Bůh poskytl jim zbraň ku křesťanskému boji tak, aby započínající svatý půst bojovali proti nepřatelům spásy své a posílení byli zdrženlivosti.

A věru, vážný hlas církve: »Pomni, človče, že prach jsi a v prach se obrátíš«, zajistě způsobil jest, by všechny zase přivedl k rozumnému uvažování stavu svého a ku vědomí, že dříve nebo později — jednou však zcela jistě — zemřítí musejí a proto aby se v pokorě (to znamená klečení při posypávání popelem) ku pravému pokání odhodlali. A činili tak zbožný a bohabojný člověk, o tu zajistě mu neschází milost a pomoc Boží k tomu, neboť o tu bylo při žehnání popele v modlitbě proseno. Vizte tedy, jaký účel má tento církevní obřad — není to prázdný úkon — jen tak zevnější, nýbrž jest to vážné uvedení křesťana v čas svatopostní. Proto píše o tom sv. Isidor takto: »Křesťané bývají popelem posypávání, buď aby se rozpomněli, že jsou popel anebo že jako hříšníci podobní jsou prachu; proto také navrátili se naši prarodičové, poněvadž od Boha odpadli a Stvořitele svého neposlušností urazili, v prach, z něhož vzati jsou.«

A ještě krásněji mluví o tom svatý Karel Borromejský — vypočítává

následující příčiny — popelce takto: »Aby věřící, přijímající posvěcený popel k opravdové pokorě srdce rozníceni byli, aby na ně nebeské požehnání se sneslo, jehož pomocí by opravdové a kajcné z celé duše oplakávali spáchaných hříchů, věduce, že jako skrze hřích země prokleta byla tak i my všichni pro hříchy do země navrátiti se musíme, aby i tělo síly nabylo pravé pokání činiti, aby duše obdařena byla božskou silou, abychom od Boha obdrželi to, oč jej die svaté vůle jeho prosíme a konečně, abychom statečně v dobrém vytrvali.« Tohoto krásného a užitečného účelu popelce má býti každý křesťan si vědom a tak pokorně jej přijímati. Kdo jen tak ledabylo, ze zvyku, bez zbožnosti a pocitu kajcnosti popelec přijímá, nemá ovšem z požehnání tohoto prospěchu žádného, kdo ovšem se obřadu tomuto posmívá, mívá z něho škodu duchovní. Popeleční středa jest jaksi přípravou na pravý čas svatopostní, který vlastně začíná teprve I. nedělí v postě. Až do soboty Bílé vyzývá se po celý ten čas hlas církve vyzývající k pokání. Ve všech modlitbách mešních toho času, epištolách a evangeliích ustavičně se duch kajcnosti oživuje v srdcích věřících. Vždycky jest to Kristus Pán, Spasitel, na něž se ukazuje, jako na toho, od něhož a skrze něhož nadíti se můžeme smíření s Bohem a dosíci Boží milosti a lásky a tím také klidu svědomí. Skrze něho jediné stáváme se zase dítkami Božími, jestliže jen opravdu znovu zrozeni jsme skrze Ducha svatého, kterého poslal, aby dílo vykupitelské jeho prováděl a dokonal. Krásný smysl mají epištoly a evangelia nedělní ve svatopostním čase. První nedělí čte se epištola sv. Pavla ku Korintským (2 Kor. 7—11) ve které se nám ukazuje, jak my, jako křesťané k boji a k utrpení zrozeni a určení jsme; vždyť i Ježíš sám, nám ku příkladu, dal se ďáblem sváděti a pokoušeti, jak to nedělní evangelium vypravuje. (Mat. 4, 1—12).

Na druhou nedělí postní čte se epištola k Tessaalonickým (I., 4, 1—8), ve které se usiluje o posvěcení každého křesťana ve slově i skutku, abychom jednou všichni ono věčné nebeské proměnění viděli, o němž vypravuje svaté evangelium (Mat. 17, 1—10).

Však právě proto musíme také, obzvláště v těchto dnech, ustavičně v lásce Boží kráčet, a všechno zlé a hříšné odložití a budoucně toho se varovati. Tak poučuje nás epistola třetí neděle v postě (K Efes. 5, 1—10). To jediné znamená: Abychom spaseni byli, slovo Boží slyšeti a je zachovávat musíme, jak to od nás vyžaduje sv. evangelium. (Luk. 11, 14-29).

Potom můžeme bezpečně očekávat věčnou blaženost; neboť, jak nás epistola neděle čtvrté ujišťuje, jsme potom ditkami Božími, ditkami svobodné a do plné svobody uvedl nás Kristus. A Bůh daruje nám v dobrotě a lásce své více nežli zasluhujeme a od něho očekávati smíme, to jest naučení sv. evangelia (Jan 6, 1—16).

Proto začíná církev svatá neděli pátou (čili smrtelnou) zabývatí se výhradně utrpením Páně a co tomuto předcházelo, abychom se v rozjímání o této převeliké lásce Spasitele našeho k nám co nejvíce zhloubali a lásku svou k němu zase vznítiti.

Krev Kristova, jenž jak podotýká epistola (K Zidům 9, 11—16) se za čistou obět Bohu přinesl, musí naše svědomí od činů smrti očistiti a ke službě živého Boha uzpůsobiti; proto jest Kristus prostředníkem Nového Zákona. Když Kristus Pán, jak evangelium vypravuje, před židy chtějícími jej kamenovati se skryl, neučinil tak z bázně a slabosti, nýbrž proto, že jeho hodina ještě nepřišla (Jan 2, 4). A tu již nadešla doba z celého postního času nejsmutnější a nejmilostnější, doba sv. téhodne. Svatý čili veliký týden počíná na neděli květnou a jest zasvěcen památce božského utrpení a prebolestné smrti Spasitele našeho. Od starodávna slavili křesťané tento týden zvláštními slavnostmi. I křesťanství císařové, aby ukázali, jak se ctíti a světíti tento týden má, zakazovali v něm konati soudní líčení, ba i uvěznění bývali na svobodu pouštění, čímž vládcové tohoto světa chtěli následovati Pána a Spasitele, jenž žalářem a smrtí svou nás pout hříchu a trestu zbaviti ráčil. V tomto téhodni býval přísný půst, o němž se již zmínjuje svatý Cyrill Alexandrinský. Slavil a slaví se svatý týden větším smutkem v chrámech. Oltáře jsou zbaveny okras, obraz ukřižovaného jest zastřen,

všecken radostný zpěv utuchá, a to vše, abychom tím více do sebe šli, v srdci sebe zpytovali a pod křížem Spasitelovým s kajícínou myslí útechy a odpuštění hledali.

Obzvláště jsou to neděle květná, úterý a středa, Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílá sobota, které se zvláštními obřady vyznamenávají. Neděle květná jest onen den, na němž Spasitel slavně za jásotu lidu vřel do Jerusalema a chrámu, jako král a jako Spasitel lidem vítaný, jenž mu palmové ratolesti na cestu házel. Proto koná se slavný průvod se svěcenými ratolestmi, proto čte se sv. evangelium o slavném vjezdu Kristově do svého města a jelikož jest den tento prvním svatého téhodne, čte se také umučení Páně podle sepsání sv. Matouše. Čtení toto má duši naši jímati zármutkem nad utrpením smrti Syna Božího, jenž se sám tak ponižil, že přijal podobu služebníka a tak za nás trpěl, jakož nás na to upomíná epistola neděle květné.

Po obětování vě mši sv. modlí se kněz: »Prosíme Tebe, ó Pane, rač dáti, aby obět, kterou Tvé velebnosti přinášíme, nám milost zbožnosti vymohla a ovoce blažené věčnosti získala. Skrze Pána našeho atd. Amen.«

A po svatém přijímání jest modlitba: »Ó Pane, dej, abychom mocí tohoto tajemství od hříchů našich očistěni a naše spasitelné prosby a žádosti vyplněny byly. Skrze Pána atd. Amen.«

Tak tedy volej i každý z nás dnes své »Hosanna na nebesích« a pros a modli se, abys zachráněn byl pro nebeskou vlast. Prostírejme roucha svá na cestu, t. j. pokofujme údy těla svého v životě, aby nás Pán pozvedl k životu vyššímu. Házejme ratolesti na cestu, t. j. vstěpujme si pilně naučení svatých v paměť, jimiž ti, kdož stojí, posilnění bývají, aby nepadli, kteří pak padli, napomenuti bývají, aby nezlétali ležeti; ti, kdož znovu ze hříchu povstali, ke ctnosti vedení, a spravedliví a ctnostní potěšení bývají očekáváním odplaty, která jim ustanovena jest v nebesích.

Tímto způsobem chrání každý kroky života svého od úrazu kamenů a pohoršení. Dobře se hodí na dnešní den slova slavného a zlatého řečníka církevního sv. Jana Zlatoustého, jenž praví: »Kristus přicházel i dříve častěji do

Jerusalem, ale nikdy s takovou slávou, jako dnes. A co bylo toho příčinou? Dříve začal teprve mezi lidmi putovati, nebyl ještě zcela znám a poznán a také nebyl konec života jeho na blízku. Proto vmísil se Pán mezi lidi bez rozdílu, ba i skrýval se před nimi. Kdyby byl ihned na počátku tak slavně vystoupil, nebyli by souvěkovci jeho jej obdivovali, spíše zahofeli by velikým hněvem proti němu. Když byl však o moci své dostatečně důkazy podal, když jeho smrt na kříži se blížila, objevil se ve větším lesku a činil také všecko slavněji, co úctu a vážnost k osobě jeho zvýšiti mělo. Vizte jen kolik stalo se zázraků, kolik proroctví naplněno bylo!

On předpověděl, že najdou oslici s oslátkem a že majitel je ochotně propustí. Bylo to jistě nemalé odsouzení židů, když lidé, kteří jej neznali, dobrovolně zvířata svá mu propouští, oni však, kteří jej znali a divy jeho viděli, jej neposlouchali. Nepodceňuj tento čin, neboť kdo přemluvil tyto lidi, kteří sami snad chudí jsouce, majetek svůj Kristu darovali bez odmluvy. Ani se neptali, a jestliže se zeptali, tu odpovědi se pokojili. Obojí jest pak podivuhodné, jak že při odvádění zvířat ničeho neřekli, tak že slyšíce, že Pán jich potřebuje, se neprotivili, ačkoli ani Pána samého, než toliko jeho učedníky viděli. Tim ukázal Pán svým apoštolům, že by mohl i židy úklady jemu strojící proti jejich vůli k mlčení přivést, že však nechtěl. Mimo to dal tím naučení, že se mu musí všecko i život dáti, kdyby toho žádal. Jestliže poslechli ti, kteří jej neznali, čím ochotnější mají býti jej znající? Ostatně naplnil Spasitel prorocká slova Zachariášova proroka, že král jeruzalémský slaviti bude vjezd svůj sedě na oslici. Vyplniv toto, začínal Pán naplňovati i jiné proroctví, a den tento jest předebrou toho, co se diti mělo. A na který způsob? Prohlásil, že i nečistí pohané ke křesťanství povoláni budou, že na ně se spoléhati bude, že k němu přijdou a jemu náležeti

budou. Tak sleduje proroctví jedno druhé. Tak sv. Jan Zlatoústý. My pak vidouce Krista Pána, kterak vítězoslavně kráčí vstříc budoucímu svému umučení, poznejme, že cesta utrpení jest vítězoslávou k budoucí blaženosti. Vede-li nás tedy Bůh cestou utrpení, nenafikejme, vždyť jest to cesta k nebi. Slysíme-li dnes lid volati Kristu „Hosanna“, slysíme i co za pět dní volal: „Ukřižuj“ a poznejme vrtkavost světa. Láska jeho méně se v krátce v nenávisť, chvála v trpení, vděk v nevděk. Než nedbejme toho, Spasiteli se dělo zrovna tak. Mějme to za spravedlivý trest, že i my mnohdy jinak se chováme k božskému Vykupiteli, a proto dnes volejme opravdově a ne jen na krátko „Hosanna“, přísahajme mu věrnost věčnou, lásku a poslušnost. Poznejme, že ne láska světa trvá, ale láska Boží stálá a věrná jest, která se nemění a proto lásku tuto láskou spláceme.

Dnešního dne se při vítání Pána Ježíše vyznamenaly zejména nevinné děti. Vyplnilo se slovo žalmisty Páně, že z úst dítěte a kojence připravil si chválu svou (Žalm 8, 3). Chvála nevinných srdcí jest Pánu nejmilejší. Bohužel však musili tito nevinní maličci pykati za zločin otců svých, kteří při soudu volali: „Krev jeho přijď na nás a na naše syny!“

Krvavě byla pomstěna krev beránka Božího, kterou prolili otcové, na dětech jejich. Po 37 letech vyvrácen byl Jerusálém, při čemž téměř všichni, kteří dnes jako děti Pána Ježíše vítali, blázně zahynuli. Proto otcové a matky pamatujte, že hříchy naše trestá Bůh mnohdy na našich dětech a vnucích Milujete-li je opravdu, hleďte ať neuvalujete na ně vinu, a trest za hříchy své, aby nemusili o vás jednou s bolestí říci: „Zhřešili otcové naši a už nejsou, a my neseme ne, ravanosti jejich.“ (Pláč Jerem. 5, 7).

O vrcholu doby svatopostní, dnech utrpení a umučení Páně promluvíme příště.

Boh. Hendl.

Rozjímání Srdci Ježíšovu nejpříjemnější.

Učte se ode mne, neboť jsem tichý
a pokorný srdcem. (Mat. 11, 29.)

Ea druhou neděli po devítníku předvádí církev svatá božského Spasitele v evangeliu, an dí k apoštolům (Luk. 18, 81—33): »Aj, vstupujeme do Jerusalema, a dokoná se všecko, co psáno jest skrze proroky o Synu člověka. Nebo vydán bude pohanům, bude posmíván, bičován i uplván; a když jej ubíjejí, zabijí jej a třetího dne vstane z mrtvých.« Slovy těmi, jimiž připravoval božský Mistr učedníky na příští své utrpení, napomíná církev věřící, aby v době postní rozjímali častěji o přehořkém umučení a přebolestné smrti Pána Ježíše. Proto modlí se v chrámě bolestný růženec, koná se křížová cesta, proto navštěvuje zbožný lid pilně postní kázání a čítá se v domácnostech o umučení Páně. Obzvláštní horlivost v rozjímání o bolestném utrpení Páně mají jevití ctitelé rejsvětějšího Srdce Páně; neboť nikde nezjevuje se nezměrná láska čistého Srdce tohoto účinněji, než v umučení Páně. Rozjímání toto jest hojným pramenem milosti pro duše zbožné. Proto již sv. Pavel nekázal o ničem častěji, jak o umučení Páně. Jako sám o utrpení Páně nejraději rozjímá, tak že řci mohl: »S Kristem ukřižován jsem, živ jsem již ne já, ale živ jest ve mně Kristus.« (Galat. 2, 19, 20.) Právě tak nejraději o ukřižovaném kázal, třebaž »kříž Kristův byl pohanům bláznovstvím a židům pohoršením«. Byl přesvědčen, že v ukřižovaném »skryti jsou všichni pokladové moudrosti a umění«. (Kolos. 2, 3.) Proto všem svým milým učedníkům a posluchačům, kteréž »miloval v srdci Ježíšově« (Filip. 1, 8¹), doporučoval rozjímání o utrpení a smrti Ježíšově co nejdůrazněji.

Posvěcujme zvláště dobu postní častě rozjímající utrpení Spasitelovo, a naučíme se všem ctnostem. Obzvláště dvě spanilé ctnosti zjevují se nám v umučení Páně, na něž poukazuje sám božský Spasitel slovy: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.« (Mat. 11, 29.) Svatá tichost a pokora, jak jeví se nám v žalostném umučení Páně, buďtež předmětem naší úvahy. Kež umučení Krista Pána naučí i nás výborně tyto ctnosti v životě konati.

* * *

Sv. Bonaventura, kterého řadí církev svatá mezi své učitele, měl obzvláštní dar výmluvnosti; kázání jeho vynikala hlubokou učeností a svatým zápalem, tak že navštěvovali je nejvěhlasnější mužové doby té. Když tážali se ho, odkud že bere látku a myšlenky k výborným kázáním svým, má-li po ruce bohatou a vybranou knihovnu, z níž by čerpati mohl. Tu poukázal sv. Bonaventura na kříž s obrazem božského Spasitele a pravil s důrazem: »Svatý kříž, toť soubor vši učenosti.« Postavme se proto i my v duchu pod kříž na hoře Golgotě, pozorujeme rány božského Trpitele, a učme se od něho tichosti a pokoje!

1. Tichý srdcem jest ten, kdo se nepoddává prudkým vášním a hnutím, neshání se náruživě po radostech a rozkoších světských, nýbrž rozumně ovládá své žádosti, setrně, mírně a laskavě jedná se spolublížními, upřímně jim důvěřuje, nade všecko vyhledává slávu Boží a spásu lidskou. Ušlechtilá ctnost tato jeví se nám v celém životě Ježíšově, počínajíc od jeslí až na kříž. Tíse snášel novorozený Spasitel nátský Herodovy, nereptal a netrestal ho blesky hněvu svého, když prechati musil před britkým mečem jeho písařskými pouštěmi do dalekého Egypta. Ten, jenž učil na hoře: »Blahoslavení tiší, neboť zemí vládnouti budou« (Mat. 5, 5), žil po 30 let v tichém ústraní chudobného domku nazaretského, a vystoupiv veřejně mezi lid, ve svaté mírnosti snášel nájezd zlovlých zákoníků a potměšilých fariseů. Jako jasná dennice však zazářila svatá ctnost ušlechtilé tichosti v nejsvětějším Srdci Ježíšově, když trpěl a umíral za nás. Jestě jedenkrát

¹⁾ »Svědék jest mi zajisté Bůh, kterak po všech vás toužím v útrobách Ježíše Krista,« t. j. kterak miluji vás v Srdci Ježíšovu

před smrtí jeho zjevila se všemohoucí majestátnost jeho najatým biřičům, když přišedše na horu Olivetskou, aby ho jali, na klidné slovo jeho: „Já jsem“ klesli na zem jakoby bleskem otevřených nebes zasaženi. Než již po slovech těch podává jim tichý Beránek svaté ruce své, jimiž ve všemohoucnosti své zachovává a udržuje pořádek v ohromném vesmíru, nechává se spoutati, spinati a vléci jako zločinec do města. Již sloji Pravda věčná na soudě před vtělenou nespravedlností; na lživá, vymyšlená, a proto sobě odporující svědectví neodpovídá ve svaté tichosti své ani slovem, ač nespravedlnost jejich a Pilátova volá do nebes o pomstu, neotvírá úst svých, ale tise a klidně snáší pohanu tu přetrpkou. Svatá odevzdanost září z klidné jeho tváře, když vlekou ho od Piláta k Herodovi, oblačejí v potupné roucho bílé a posmívající rouhají se jemu. Mohl jediným slovem svolati legie andělů a archandělů, aby potrestali děsný pych lidský, ale neotvírá úst svých když ho v ně tepou, mu klnou, v tichém bolu snáší bolestné bičování, nemění klidných rysů ve svaté tváři své, když mu na zraněné skráně tisknou trnovou ostrou korunu.

Tu již kráčí ulicemi širokého Jerusalema průvod smutný; zákoníky rozeštván jed líd a divým rykem rozléhají se výstavně ulice svatého města, na něž v němém ustrnutí shlížejí bílé stěny nádherného chrámu sionského, uprostřed pak rozlíceného lidu ve středu dvou rozervaných lotrů kráčí ranami znavený Spasitel, nesa přetěžké břímě dřeva kříže. Ó ty Srdce tiché, kterak jsi bylo tenkrát rozlíceno, zraněno, zkrváceno, ale přece klidné a tise jdeš, bys dokonalo světa spasení. Když svedený lid israelský, nadutí fariseové a zákoníci, nevědomí žoldnéři poslední okamžiky života pozemského Tobě ztrpčují nevděkem černým, lajice Tobě, jež jsi dobrodiními je zasypávalo, tu řinou se ze zkrvácených, znavených umírajících rtů Tvých slova, jak vysloviti je může jen pravý Bůh: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí co činí!“

Ó ty Srdce nejsvětější, Srdce tiché, vlej jen jedinou krůpěj do srdce mého, aby bylo dle vzoru Tvého, tiché, klidné, mírné, do vůle Boží vždy odevzdané. Svatá tichost, kterou dle příkladu Spasitelova osvojiti si máme. není snad lichým údělem duší chabých, povah slabých a nesmělých, jest sice útlou, něžnou, ale zároveň mohutnou, silnou ctností; neboť jest výsledkem častých vítězství nad porušenou smyslností, nad převrácenými náklonnostmi.

Ctností touto vynikal svatý František Saleský; sv. Františka z Chantalu praví o něm: „Nikdo neviděl srdce tak tichého, dobrotivého, něžného, láskyplného, přívětivého, ano kterýsi spisovatel nekatolický (Smiles) nazývá ho proto svatým gentlemanem. Tichostí svou získával si sv. František srdce všech, nikdo nemohl mu odolati, proto nazývali ho „vítězem nad vlčí“, ježto svatá mírnost a srdečná dobrota kladla mu taková slova do úst, jimž nikdo nemohl odolati.

2. Druhá ctnost, které učí nás Srdce Páně ve svém utrpení, je pokora. Pokora jest základem křesťanské dokonalosti. „Kdo chce býti velikým“, praví sv. Augustýn (Serm. X. de ver. Dom.), „musí napřed začíti býti malým; chcete vystavěti budovu křesťanských ctností, uvažte jen, že jest nesmírně vysokosti; třeba proto položiti hluboký základ pokory, neboť každý, kdo stavi, vykope nejprve přiměřené základy na břemeno a výši, jak chce vystavěti.“ Pokora byla nejbližnější ctností Spasitelovou, neboť „jsa ve způsobě Boží... zmařil sebe samého, přijav způsobu služebníka, ku podobenství lidí učiněn, a v způsobu nalezne jako člověk; ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.“

Kdož důstojnými slovy vylíčiti může onu neskonanou pokoru Syna Božího, kdo vylíčiti může, byt' měl péro zlaté, onu nelícenou pokoru Srdce nejsvětějšího? Mohl voliti Syn Boha živého z pozemský přibýtek svůj palác mramorový, zlatem, stříbrem, drahokamy, perlami se lesknoucí, krále a knížata pozemská za své sluhý, ale chtěl nám dáti příklad pokory nejhlubší: narodil se v chudinké stáji, matkou jeho byla chudá panna, pěstounem prostý tesař, dvořany prostinci pastýři. Vzácná pokora, která jvila se v jesličkách a celém mládí jeho, zůstala věrnou průvodkyní jeho na celé dráze života, obzvláště však v heroickém stupni zjevila se v jeho žalostném utrpení a přebolestné smrti.

Úzkosti a zármutkem ztrápen ubírá se s učedníky svými věrnými přes potok Cedron na horu Olivetskou, tam padá na tvář svou, volá úpěnlivě k Otci nebeskému, klesá pod tíží hříchů našich, ba trpí více, než člověk trpětí může, když v úzkosti nevýslovné učiněn jest pot jeho, jako krůpěje krve tekoucí na zemi (Luk. 22, 44). Ó dive pokory! Syn Boží, který od věků patří na tvář věčného Otce, jest tu ponížen jako červ, pronáší slova žalostná a přijímá potěchu od anděla, tvora, kterému dal život všemohoucí rukou svou! Než to nestačilo neskonale jeho pokoře. Spoután tvrdými okovy jest vlečen jako nejhorší zločinec v temnu nočním do města, které bylo svědkem jeho nedávného slavnostního vjezdu a jeho nesčetných zázraků. Nikdo nechce jej tam znáti, všichni jím opovrhují, mu lají, zlořečí, jakoby byl povrhelem lidstva. Apoštol, který před několika hodinami věrnost nezlomnou mu sliboval, zapírá jej, všichni učedníci jej opouštějí. Lid, kterému vždy dobře činil, kterého vodil cestou pravou do nebe, který sytil nejen slovem Božím, ale i chlebem vezdejší, který uzdravoval ode všech neduhů, sveden licoměrnými farisey, dává zloprověstnému vrahu přednost před ním. Zda mysliti lze si ponížení, pohany větší, nežli snášel Pán tenkrát? Ale pokora nevýslovná vedla Ježíše ještě k větší oběti. Tam na hoře Golgotě, kde před zraky hlavního města vlastní své pněl na potupném kříži, po pravici a levici své máje dva proslulé břiře a vrahy, ukázalo nejsvětější Srdce jeho, jak nesmírně se chtělo pro nás pokoriti, aby nás vykoupilo od hříchů!

Ba, když posledním bolestným výkřikem: »Otče, v ruce Tvé poručím ducha svého«, dokonána byla nejtruchlivější tragedie tohoto světa, nebyla ještě dovršena míra jeho pokory. Srdce, které jen práhlo po spáse duší, chtělo i poslední krůpěj svatě krve své na oltáři pokory v obět přinést: »Jeden z vojáků kopím bok (srdce) jeho otevřel a hned vyšla krev a voda« (Jan 19, 39).

Ó spěchejme proto všichni k milostivému Srdci Ježíšovu, které kopím bylo nám všem úplně rozevřeno, učme se od něho býti pokornými, nezakládáti si na sobě a domnělých přednostech, milovati ponížení, nebažiti po slávě a významěních! Pokora budiž kořením všech našich skutků (sv. Augustýn ep. 18). Jak opatrní boháči skrývají a tají své poklady, aby zloděj jim jich neukradl, rovněž tak zakrývá rozumný křesťan všechny dobré skutky a slavnosti své závojem pokory, aby mu jich nezkazila převrácená pýcha, domýšlivost a schlubnost. Pokora a křesťanská tichost jsou dvě různé ctnosti; proto svatý František Saleský, který všem křesťanům zůstane nedostižitelným ideálem křesťanské tichosti, vynikal neméně svou nelíbenou pokorou. Dokonav svá studia s prospěchem výborným, navrátil se do domu svých rodičů; byl tenkrát u věku 25 let, vysoké postavy, pěkného vzrůstu, měl příjemný hlas, pravidelné rysy ve tváři, znal staré i nové jazyky, prostudoval bohosloví, filosofii, právo, rovněž nezanedbal umění a výmluvnosti. Ale z pokory ani neukazoval vzácných vloh a nabytých vědomostí, nýbrž tajil se jimi, ba úmyslně zbavoval se pochvaly, která mu náležela. Žil v ústraní, varoval se vši okazalosti, byl ke každému dobrotv a laskav, pro sebe nežádal ničeho, chtěje všude pokládat býti za posledního.

* * *

Bůh vtípil člověku srdce, které jest schopno citů ušlechtilých myšlenek a velikých, proto přirozeně touží po věcech vznešených, ideálních. Nikterak tedy nechybje, kdo nese se za cíly vyššími, nýbrž jen ten jest na bezcestí, kdo padáti se po vyšším způsobem nepravým. Slovy: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem« (Mat. 11, 29), vyměřen jest nám ideál tužeb našich, život Pána Ježíše, zvláště jeho utrpení učí nás způsobu, jakým dosíci můžeme ideálu toho. Pohlédjeme proto častěji na vzor svůj Pána Ježíše, srovnávejme svoje smýšlení, svoje řeči a skutky s tímto ideálem svým, jako shlíží se člověk v zrcadle.

Budeme-li pěstovati vzácné květy křesťanských ctností, tichosti a pokory, vejde mír do srdcí našich, mír, kterého nám dáti svět nemůže. Budeme-li jako nevinné děti tiši a pokorní srdcem, pak zajisté vejde do království nebeského. (Mat. 18, 3).

Dr. Rud. Žháněl.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli II. v postě.

Evang. Proměnění Krista Pána. (Mat. 17.)

Jakou radostí naplnění byli apoštolé, vidouce Krista Pána proměněného, v kráse velebnosti božské. Zejména Petr byl tak unesen, že chtěl neustále na hoře Tábor dlíti a pohledem na Spasitele se kochati. Památku na chvíli tuto zajisté zachovali v duši své povždy a ona byla jim útěchou v budoucích útrapách. Tak i ty zachovej si neustále památku duší tebe milujících, a přijdou-li na tebe dny a hodiny, které se tobě nelíbí, tu vzpomeň na doby krásnější, které's zažil v kruhu lidí dobrých a bohumilých. Vzpomínka ta osladí ti tak mnohou trpkou chvíli a vleje útěchu do duše rozbouřené a trpící. Rány, které zasadil svět srdci tvému, ač jsi jen dobro chtěl, zacelí se snadněji a rychleji, vzpomeneš-li na Pána svého, jenž na hoře Tábor ukázal ti krásu svou a velebnost božskou. Vše učiníš, vše vytrpíš, vše podnikneš, abys uzřel jej jednou v nebesích, a to ne na krátký čas, nýbrž na věky.

Na svátek Zvěstování Panny Marie.

Evang. O zvěstování andělském. (Luk. 1.)

Dnes ztíme přecistou Pannu Marii v Nazaretě ponořenou v modlitbu, kterak slyší přelibezné poselství andělovo. Jak krásný to pohled na duši čistou, nevinnou, pohled, po němž sami andělé baží! Avšak s pláčem musí nebešťané odvrátiti tvář svou od člověka drzého a smyslného, který rád jiné ku hříchu láká. V očích andělů jest člověk taký ohavností, neboť jest připočten ku padlým andělům, vyhnaným z ráje. Proto křesťanský mládenče a křesťanská panno, zachovejte sobě skvost nejdražší, nevinnost srdce, která jest nejkrásnější vaší ozdobou. Netoliko andělé Boží s rozkoší patří na vás, nýbrž i všickni dobří a šlechetní lidé milují vás. Ba i sama světská zhyralost musí vás ctiti a nemůže vám v oči pohlédnouti beze studu a výčitek svědomí. Nevinnost a čistota srdce jedněch obrátila již často tak mnohého smyslníka od cesty hříchu.

Na neděli III. v postě.

Evang. Ježíš vyhání zlého ducha. (Luk. 13.)

Přeješ si, aby blahobyť domu tvého trval a majetek tvůj pozemský se rozmnožil, starej se tedy, aby mír a pokoj v domě tvém bydlely, neboť pokoj rozmnožuje blahobyť a udržuje statky vezdejší. Chceš, aby dítky tvoje prospívaly v bázni Boží, aby otce a matku ctily, bratry a sestry milovaly, a počet dobrých a bohumilých lidí rozmnožovaly, starej se o mír a pokoj v rodině, neboť kde vládne pokoj, tam je svornost, tam je láska, tam děti dobrými a zbožnými budou. Chceš požívatí úcty a důvěry svých spolubližních v obci, postarej se o pokoj ve vlastním domě svém, neboť pokojná a pořádaná rodina tvá dojde úcty a vážnosti, a ty jako hlava její nabudeš práva starati se o pokoj a blaho obce samé. Chceš, abys užil v radosti dnů života svého, a jednou oplakán a oželen z tohoto světa vykročil, pěstuj pokoj a mír; tak pojistíš sobě klidný život a zanecháš milou památku v srdci všech, kdož tebe znali a blízko tobě stáli. Proto Spasitel tak často prával apoštolům pokoj, „pokoj vám“. Pokoj a mír s Bohem, se svědomím a s lidmi, toť základ spokojenosti a štěstí pozemského nejlepší.

Boje a koruny.

(Část další.)

Výstup 2.

Nerva. Štěpán. Elymas.

Elymas:

Jen rychle tato jména čtete si,
jež stěží přálo mně a moje lest
na loži císařově naléztil!

Nerva (čte):

Ať trestem smrti zahynou — ó bohové!
(Nerva klesá na sedátko, Štěpán převezme list.)

Elymas (k Štěpánovi):

Dále!

Nerva:

Ó osude!

Štěpán (čte):

Ať zhyne Nerva s města prefekty
i Domitia, vlastní jeho choť,
Parthenius a Plinius —

Elymas:

Těm všem smrt souzena. Již vzhůru meč
a příštím císařům se obět vzdej!

Štěpán (k Nervovi):

Již slyšel jsi? Buď žezlo zvol neb smrt!

Nerva:

Jen poroučej, už poslouchám!

Elymas:

Ty budeš císařem.

Štěpán:

To pravím též!

A ze strachu se k činům opět vzmuž!

Elymas:

Nám třeba jenom tento získat den.

Štěpán:

Nač čekati? Hned osud uspisit!

Elymas:

Jen tento ještě zaručte mi den
a za císařův skon já ručím vám.
Vždyť »zltra!« Bohové jej věstili

Štěpán:

Proč na přispění s hůry čekati?
Vždyť lidské ramě věru jistější!

Nerva:

Co s Klementem a jeho se syny?

Štěpán:

Nač váhati? Ať zemrou spolu s ním.
Slyš! Čas je tu, bych tobě oznámil,
co o synech těch dávno známo mně.
Jsou křesťany!...

Nerva — Elymas:

Co pravíš, křesťany?

Štěpán:

Tak jest!

Elymas:

O pomsto! kterak blížká jsi!

(Zamyšlí se.)

Štěpán (k Nervovi):

Teď poslyš plán, jenž na trůn zvedne tě.
Než Domitian padne naší lstí,
dřív syny Klementa on usmrtí,
že Krista ctí, jenž říše nepřítel
A tak on sám ti cestu usnadní
a nevědomky tobě poslouží.

Nerva:

O myslíš snad, že císař svolil by,
by dědicové jeho na smrt šli?

Štěpán:

Tak učiní, to ponech mně!

Elymas (probouzeje se z dumání svého):

Co pravíš to?

Že křesťany jsou? Jsou pravdouslova tvá?
Máš svědky na to, pevné důkazy?
Snad domněnka to klamná?

Štěpán:

Důkaz mám!

Je život Klementův to, jednání:

Nerva:

Co myslíš tím?

Štěpán:

Což nenapadlo ti?

že bohů našich nikdy nevzývá,
že v hovoru se o nich nezmíní,
že na obětech podíl neběře,
že do senátu zřídka přichází,
a jako cizinec se chová k nám?
Však mezi lidem šťastným cítí se,
a chudina jen k němu dochází,
s tou obcuje, jí jmění dává své.
A žije v ústraní a tichosti,
jak učedníci žijí Kristovi!...

Nerva:
Je něco pravdy v řeči tvé!

Štěpán:
To myslím si.

Elymas:
Ó Štěpáne, mám věřit slovům tvým?
Tot přilíš mnoho pro mne radosti!

Štěpán:
Jen na mne spoléhej a pevně věř!
Svou kořist ulovíš! —
Však mám vám dosvědčit, co mluvil jsem?
A svědka zavolat, jenž nezná lži?
Můj Eurykles hned vám důkaz dá!

Elymas:
Tvůj syn?

Štěpán:
Můj vlastní syn!
Já v rodinu jej uved' Klementa,
by s jeho syny hrál si, učil se.
A ten vám otevřeně dosvědčí,
že pravdu mluvil jsem.

Nerva:
Nechť přijde sem!

Štěpán:
Hned bude zde — však pozor na slova,
vy o synech těch mluvíte pochlebně;
a s láskou na ně zřejmou ptejte se.
On má je rád, a kdyby postřehl,
že zradu kujete, hned umlkne.

Nerva:
Dobře jest!

Elymas:
Jak záští planout, šálit umím též!
(Štěpán odejde.)

Výstup 3.

Nerva. Elymas.

Elymas:
Teď jasna teprv mi, proč bohové
mi zdráhali se dáti odpověď,
když Flaviů jsem zvidal budoucnost

a ptal se jich, co s nimi stane se!
Jsou křesťany! Ó pak jim běda je!
Já na nich pomstím zkázu vlasti své
a Galilejce zdeptám, zničím v prach.
Ó sladká pomsta, Nervo, božská jest!

Nerva:
Co jsou ti křesťané, mně pověz přec!
Jen málo je mi známa sekta ta!

Elymas:
Za to já je znám!

Nerva:
Hrozo bylo mi,
když za Nerona časů děsivých
jak pochodně je živé vztýčili,
by ve zahradách hostům svítili
a v mukách hrozných bolně zmírali,
co zpěv a rozkoš kolem jásaly,
já litoval jsem tehdy ubohých,
jež obětmi se staly tyranu
a trpět museli za jeho čí. On
Řím zapálil a lid bouřil se,
on bál se trestu, proto trestal je...
Víc neznám jich. —

Elymas:
Však o nich uslyšíš.
Slyš, zítra vládneš ty; nuž vládni tak,
bys vyhubil tu zmiji křesťanskou!

Nerva:
A proč tak zuříš na ně, Elymo?

Elymas:
Já dříve nezuřil, já jejich byl.
Bylť křesťanem jsem též.

Nerva:
Ty křesťanem!

Elymas:
Byl, však nejsem již. Když zkusil jsem
jho jejich svrhnutí se šíje své,
mne prokleli...

Nerva (vidá přicházeti Eurykla a Štěpána):
Však tiše, — jsou tu již!

(P. d.)

Marek Kőrösy, Štěpán Pongrácz T. J., Melichar Grodecký T. J.

(Část další.)

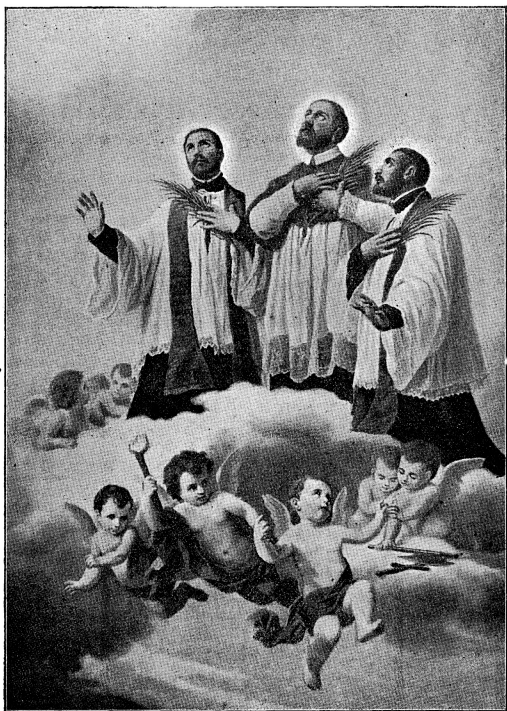
Odbočili jsme, vraťme se k mladému bohoslovcí. P. Řehoř Rumer T. J., znaje jeho vlohy, dopsal mu a byl mu tou radou, aby odebral se do Říma, do kolleje svatého Apollináře, a tam vzdělal se theologicky. Marek nedal se pobízeti; německo-uherská kollej v Římě slibovala vzdělání důkladné. Jak ze seznamu kollejních chovanců vysvitá, přibyl do Říma 1. listopadu roku 1611, maje 23 léta. V jiném záznamu nalézá se vlastnoruční zápis jeho: »Já Marek Štěpán Crisinus, Charvát z diecése záhřebské, přečetl jsem tuto ustavující bullu kolleje německé, vydanou roku 1584, od Jeho Svatosti slavné paměti papeže Řehoře XIII.: taktéž všechny stanovy kollejni, neshledávám v nich obtíží a s pomocí Boží příčinám se šetřiti jich. Dne 16. listopadu r. 1611.«

Čtyři léta strávil v studích bohosloveckých. Potom podrobil se přísným zkouškám, obstal jako ve filosofii, přijal vyšší svěcení a 11. září roku 1615 opustil město Řím, odnášeje si odtud bohatou žej studia čtyřletého a nadšení apoštolské. Jako kněz a vyslanec Kristův vracel se domů. Dlouho neodpočíval; brzo jal se hlásati slovo Boží v městech i po venkově. Dílo se mu dařilo. Dovedl si nakloniti srdce krajanů, dovedl v nich roznititi svatou lásku k Bohu a upřímnou lásku k bližnímu. Nenáhle měkla ta srdce, jež v neustálých sečích a půtkách se svěřepým sousedem byla sesurověla a ztvrdla. Výmluvná slova Markova otvírala je klíčem pravdy Boží, budila v nich city slechetnější. První péči jeho bylo rovnati spory a sváry, neboť osobní a rodinné nepřátelství mezi Jihoslovany mívají v zápětí věci nejohrožnější. Těm

srdcím mstivým kázal Krista ukřižovaného, jenž snášel pohanu a krivdu a všechny bez rozdílu miloval, a tak vštěpoval jim lidskost a lásku křesťanskou. Nemenší starost působila mu zahálčivost lidu charvatského. Často bylo mu zápolití s Turky, kteří byli v sousedství a znepokojovali jej nájezdy a loupežemi, a proto lid, nevěda, bude-li kliditi, co zasil, živil se jako souseď nájezdem a loupeží. Mladistvý náš apoštol vynasnažoval se nadechnouti lid pro jiný boj, pro boj, který každý z nás musí podstoupiti sám se sebou, s vlastním tělem, jeho žádostmi, náruživostmi a vášněmi; hlásal jim boj, od kterého závisí vítězství věčné. Kladl jim na srdce, aby nezapomínali na spásu duše.

Tak působil Marek z Křiževci mezi krajany. Stával se víc a více populárním, jak nyní říkáme. Lid k němu lnul, lpěl na jeho rtech, zřikál se neřestí a dal si od něho vštěpovati ctnost. Apoštol náš ovládal svým slovem široké vrstvy lidu.

Petr Pazmány, primas-arcibiskup, osvícený hodnostář církevní, jenž vynakládal všecku svou starost a pilnost, aby podepřel víru a kázeň v lidu víc a více klesající, byl upozorněn na muže apoštolského a jmenoval jej professorem a ředitelem arcibiskup. lycea v Trnavě, neboť tamní školy dostaly se roku 1567 po odchodu jesuitů pod správu ostřihomské kapitoly. Vrchní pastýř se v něm nezklamal; brzo jej vyznamenal, jmenoval jej radou a roku 1616 kanovníkem ostřihomské kapitoly, a konečně metropolitní kapitola zvolila jej správcem opatství Szépláku, které jí náleželo. Opatství to náleželo benediktinům, později jesuitům, a když tito odešli, dostalo se semináři szépláckému s tou výhradou, aby veškerá

Marek Kőrösy, Štěpán Pongrácz, Melichar Grodecký,
mužedníci košičtí.

obročí stála pod mocí arcibiskupa ostríhonského a jeho kapitoly. Apoštolský duch Markův našel tu vhodnou půdu. Lid nebyl zlý, ale bludem kacířským nasáklý. Jak lidu pomoci? Crisinus pozoroval pilně taktiku svůdcův a bludařů. Byla to taktika vlků v rouše beránčím.

Pricházeli se strojenou upřímností a nemajíce jasných přesvědčivých důkazů, mluvili všelicos, lhali, pomlouvali, aby zviklali důvěru, kterou lid choval ke svým kněžím. Lid je lehkověrný, často dá se svéstí prvním dojmem. Věděli to a věděli, že mají vyhráno, podařilo-li se

jim vhodnouti lidu do srdce osten pochybnosti, otrávití je nedůvěrou. Srdce mučené pochybnostmi a naplněné nedůvěrou strhne s sebou i vzpříjící se rozum. Marek prohlédnuv praktiky bludařů, jal se navazovati styky s lidem. Důvěrné styky s lidem byly první podmínkou zdárné práce apoštolské. Příležitosti se nenedostávalo. Úřad správcovský ukládal mu častý pobyt v Szépláku. Přiházelo se také nezřídka, že opatské polnosti a statky zabrány byly od mocných sousedův, i nezbyvalo našemu správci než navštívití takové pány a osobně hájiti práv kapitoly. Než i jindy, kdy nevybíhal toho právě úřad, dojížděl do Szépláku, navštěvoval podané, venkovany v jejich chatách a dobýval si jejich srdcí. Pomáhal a radil. Málomyslné těšil, sklíčené povzbuzoval, zviklané u víře silil a podporoval. Jeho vlídnost a laskavost konaly divy. Bůh sám ví, kolik tu zachráněno duší zmítaných palčivými pochybnostmi, duší kolísajících mezi vírou a bludem, duší již již zahazujících zděděnou víru a hledajících klamnou spásu v naukách nových, vymyšlených od lidí! Ale jedna věc ztrpčovala mu život. Byly to hádky a rozepře se sousedy, které neměly konce; vymáhaly veliké ráznosti a mnoho obětí a přičily se mírumilovné jeho povaze. Jednou se rozhodl složití to břímě a napsal dlouhý důvěrný list J. Telegdymu, biskupovi petrovaradínskému a proboštovi ostríhomské kapitoly. Postačí snad tato ukázka:

Vaše Vele důstojnost zavděčila by se mi velice, kdyby mne odvolati ráčila s tohoto místa, poněvadž skutečně nehodím se k němu a nemohu prokázati platných služeb ctihodné kapitole, nemaje od přirozenosti k tomu sil potřebných. Není každý pro všechno; jeden je pro to, druhý pro ono. Snad budu moci jinak lépe sloužiti ctihodné kapitole, které mne poručiti račíz Vaše Slovnost.

V Szépláku l. P. 1619, 4. dubna.

Bůh soudil jinak, a kanovník Marek Crisinus netušil, že božská Prozřetelnost uchystala mu z práce a trpkosti v Szépláku palmu mučednickou. Často mívál řízení v nedalekých Košicích. Brzo se seznámil se tu s oběma missionáři P. Pongráczem a P. Grodeckým, a jakožto bývalý žák jezuitů, spřátelil se s nimi velmi důvěrně. Býval u nich pohostinu, kdykoli meškal v Košicích. R. 1619 v měsíci červenci odebral se s P. Pongráczem do Homonny;¹⁾ v jesuitském kolegiu slavil svátek sv. Ignáce, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. Spořádav tu život svůj 8 denními exercitiemi pod vedením P. Dobokaye, řeholníka velmi dokonalého, vrátil se do Szépláku. Ale když uslyšel, že povstání propuklo, uchýlil se do Košic, aby sdílel se svými přáteli, co by přinesla budoucnost. Bůh sám vedl jej do Homonny, aby osvěžil a posílil ducha, Bůh i nyní vedl kroky jeho; Crisinus nemaje stání v Szépláku, šel si pro palmu mučednickou.

Štěpán Pongrácz T. J.

Druhý náš rek, Štěpán Pongrácz čili Punguratz, jak sám se podepsal, vstupuje do noviciátu, pocházel ze slavného rodu Pongráczů. Hraběcí rod tento je podnes ozdobou uherské šlechty. Alvincz, městečko na řece Maroši, v sedmihradské župě bělehradské, bylo rodištěm Štěpánovým. Rodičové jeho měli tu zámek a byli velice oblíbeni u knížete Báthoryho a jeho rodiny. Narodil se, jak máme za pravděnejpodobnější, roku 1583.²⁾ Kusy jsou zprávy o jeho dětství. Jen tolik známo, že časná vyspělost a zralost zračily se v celé povaze jeho již v útlém věku. Obvyčné hry jej nebavily, ale miloval hru na vojáky, nejspíše proto, že zamlouvala se nejvíce

¹⁾ Homonna (maď.) čili Humenné, velkoobec v uherské župě zemplinské.

²⁾ Podle pramene jiného bylo mu 40 let, když podstoupil mučednictví.

rázné a svérázné povaze jeho. Jeho „vojenskost“ a smysl pro kázeň pocitovala nejednou i čeleď zámecká. Všeliký nepořádek a všeliká nevázanost protivily se mu z té duše. Bděl bystrým okem nad pořádkem domácím, a výčitky sypaly se na nepořádné. Nepovolil, dokud nestala se náprava. Nebyl snad trochu pánovitý? Nikoli. Byl sám vtělený pořádek a nebyl nikdy nespravedliv. Byl mimo to zbožný hoch a liboval si ve všem, co šlechtí srdce.

Jako sen uplynulo mu dětství. Bylo pomýšleti na budoucnost, a rodičové radili se starostlivě, kam s ním na studie, aby dostalo se mu vzdělání náležitého. Konečně usnesli se, že synka svěří jesuitům; poslali tedy Štěpána do Kološe, města známého solnými prameny a ložisky. Jesuité měli tu gymnasium. Šlechtický synek stal se jejich chovancem a žákem. Znamenité vloh, neúmorná píle a vřetěný prospěch charakterisovaly mladého Pongrácze. Nečinil nikdy nic na polo. S veškerým zápallem mladistvého, po

vědění práhnoucího ducha oddával se studiím. Ale věda nestačovala jeho duchu. Vedle vědy pěstoval horlivě ctnost. Nezanedbával vnitřní život; konal duchovní cvičení a spojoval více a více duši s Bohem. Měl zralý úsudek, a na jesuitských ústavech se netoliko vzdělávalo, nýbrž i vychovávalo. Věda není všechno. Věda bez ctnosti je nebezpečná; nadýmá, svádí na scestí. Věda a ctnost byly heslem paedagogů z řádu Ježíšova. Věda obohacuje pamět a rozum, ctnost šlechtí vůli, a pravá vzdělanost není nic jiného, než důsledné vzdělání rozumu a vůle (srdce) ve společenském životě. Zevní uhlazenost a trocha vědění nečiní toho, co rozumíme vzdělaností. Štěpán tedy prospíval rozumem i ctností. Dbalý pořádku, šetřil svědomitě statut domácích; zdvořilá poslušnost, laskavá ochotnost k spolužákům a druhům, vroucná zbožnost byly jeho hlavní ctnosti mimo pilnost a snaživost studentskou. Byl opravdu ozdobou třídy i ústavu.

(Přítě dále.)

MATKO-PANNĚ.

Když Boha hněvem lidstvo zasaženo,
k poroby pluhu bylo zapraženo,
svět sténal hříchu pod mocí,
Ty přispěla jsi svojí pomocí —
Matko Panno, plna čistoty,
dobyła's nám spásy jistoty.

O Tobě dávno bylo zvěstováno,
že zrodíš Spasitele, svatá Panno,
jenž hříchů sejme velké břímě
a potře ďábla kruté símě —
Matko Panno, plna čistoty,
dobyła's nám spásy jistoty.

Než Bůh v své lásce Tebe zvolil,
by z Matky-Panny Syna zplodil,
jenž lidstvo slabé ved' by k cíli,
pln svatě lásky, nadpozemské síly —
Matko Panno, plna čistoty,
dobyła's nám spásy jistoty,

Všech k Tobě upíral se toužný zrak,
jak rozeženeš temný ďábla mrak,
jímž lásku Boží zastít chtěl,
by naděj člověk víc neměl —
Matko Panno, plna čistoty,
dobyła's nám spásy jistoty.

Nuž Máti, budiž naší drahou,
ukazuj k nebi cestu blahou
v nadpozemského žití stany,
veď ubohé své zemské many —
Matko Panno, plna čistoty,
dobyła's nám spásy jistoty.

V. H.

Obrázky z katolických misíí.

Podává MAXIMILIAN WEINBERGER.

V. V poslední hodině.

Učí nás zkušenost, že právě ti pohané nejspíše a nejsnadněji k poznání křesťanské pravdy přicházejí, kteří už před příchodem missionářů podle svého nejlepšího svědomí a vědomí živi byli. Právě takoví navazují první s katolickými missionáři přátelské styky, posílají to neb ono dítě do misijní školy a nebrání svým domácím, aby chodili na křesťanské služby Boží. Je pravda, že i takovým pohanům bývá těžko rozlučit se se vším, co dříve byli milovali: s mnohoženstvím, s pohan-skými bůžky, s pohanskými mravy a obyčeji. Nicméně v hodinu smrti dává jim Bůh milost, že se od zděděného pohanství docela odvrací a přijavše křesťavství, přístup do království Božího nalézají.

Takovým pohanem byl — vypravuje africký missionář P. Witte — starý Toga. Byl již mužem šedesátiletým, když jsem jej poznal. Prodávěl dlouhá léta v cizině vrátil se do své rodné vesnice jménem Kpovie a pro svou dobrou povahu byl záhy u všech svých sourodáků velmi oblíben. Na důkaz úcty a vážnosti, jakou k němu měli, zaměnili jeho dosavadní jméno Etsru v Togu, t. j. velký pán. Ze čtyř žen, které měl, přežila jej jenom jedna, která už také je letitá. Nynější pohlaví v dědině jest jeho synem; je rovněž klidný a dobrosrdečný jako jeho otec.

Bylo vždy zajímavé viděti, jaké vážnosti starý Toga požíval. Do Kpovie neptěšel nikdo, aniž se byl u něho zastavil. Pak býval vtělenou vlnitostí; doptával se na všechno a bylo se co diviti, jak mnoho lidí znal. Pro každého měl vlnivé slovo a srdečné pozdravy vzkazoval celému světu. Jeho tabatěrka byla vždy a každému otevřena. Přišli-li lidé z větší vzdálenosti, nepropustil nikoho bez občerstvení, byť by to byl banán býval nebo hrst kukuřice.

Kdykoli některý missionář do Kpovie zavítal, Toga jakoby byl znovu oživil. Opíraje se o svou hůl dobelhal se k nám, pozdravil nás co nejvlnitěji a doptával se soucitně na naše spolubratry. Neodcházeli jsme od něho, aniž nás byl

aspoň hitem čerstvé vody a banánem pohostil. Omlouvaje pak se říkával: »Ty víš, že ti nemohu mnoho nabídnouti, jsemťe už starý muž.« A radost jeho byla veliká, když jsme, jsouce hladovi a žízni, malý dárek jeho přijali. Často podstrčil mi ještě při odchodu něco do kapsy: vejce, několik banánů nebo jablko. »Až do Agomy, do Atakpame jest ještě hezky daleko, tato maličkost ti bude na cestě dobrá«, říkával. Rozumí se, že i my jsme na starého Togu pokaždě nějakým dárkem pamatovali, kdykoli nás cesta rodnou jeho vsí vedla.

Na křesťanské cvičení v pozdní hodiny večerní Toga choditi nemohl; za to naslouchal rád vyučování o pravdách křesťanských, kdykoli ten neb onen missionář za dne do Kpovie zavítal. Mně samému působilo radost nemalou, jestliže jsem dětiněmu a dobrosrdečnému muži nějakou chvilku mohl věnovati a jemu o Kristu Pánu nebo o své evropské vlasti vypravovati. Tak se znenáhla na přijetí křtu sv. připravoval. Sám říkával často: »Chci umříti jako křesťan.«

O misijní školu v Kpovie doblý si starý Toga zásluh nemalých. Pečoval a staral se o ni jako otec o své dítě. Pohlaví, jeho syn, byl jejím spoluzakladatelem. Někdy čas se škole dobře dařilo, ale učitel vedl později špatný život a oddal se lenivosti. Když byl odstraněn, rozešli se žáci, ježto nebylo možná, místo ihned obsaditi. Ani potom, když nový učitel byl dosazen, stav školy se nezlepšil. Z Kpovie samého docházelo do ní sotva 5—6 dítek, z okolí žádné. Zatím zřítíla se také školní budova, ježto nebylo peněz na opravy, a učitel vyučoval tedy ve svém vlastním domku. Došlo vše tam, kde se říká: »Věru, nestojí to za náklad a námahu.« Ani naše domluvy nepomohly; obyvatelé byli roztrpčeni nepěkným chováním bývalého učitele a cítili se uraženi, když jim bylo domlouváno. Toho dne nebyl starý Toga doma. Když jsem potom k němu přišel a co se stalo, mu vypravoval, zaslzel a pravil: »Schválně jsem odešel, předvídaje, že tvrdosijní moji krajané nepovolí. Sám

jsem jim vše kladl na srdce, aby se stavbou školy neotáleli. Nechtěli, proto jsem odešel. Nicméně prosil stařec jako dítě, abychom učitele v Kpovie ponechali a tamější missie neopouštěli; že obyvatelé časem nabudou rozumu a podrobí se. To však nebylo možné. Řekli jsme mu upřímně: »Ty a tvoji domácí nejste na tom vinni a co se týče ostatních tvých krajanů, doufám, že časem zmoudří, možná dříve, učitel-li půjde, jako kdyby zůstal. My Kpovie neopustíme, ale prozatím musí učitel odejít.«

Zatím uplynul rok. Zdá se, že obyvatelé kpovieští již nabývají rozumu a poznávají, čeho pozbyli nechtějce skolu postaviti. Ale starého Togy už není. Když jsem jej viděl naposled, byl už tak slabý, že sotva o holi mohl chodit. Řekl jsem mu tehdy, aby vážněji pomýšlel na smrt a se na ni připravil. »Ovšem,« odpověděl, »je to pravda; už to se mnou nepotrvá dlouho a pak půjdu domů. Ale něco mám na srdci. Nerad bych zemřel, dříve nežli bude v Kpovie státi nová škola. Za to tě prosím.« Dal jsem mu na to ruku, že škola v Kpovie zase státi bude. Zda toho dožije, to třeba ponechat Pánu Bohu. On sám že učinil, co na něm bylo, a proto může býti spokojen. Našemu učiteli Justinovi v Adetě uložil jsem, aby Togu častěji navštívil a tak připravil, aby jej mohl pokřtiti, kdyby právě nikoho z nás nebylo po ruce. Za posledních dnů přicházel k němu učitel každé odpoledne. Toga byl již dávno o pravdivosti víry křesťanské přesvědčen. Jednou se mi přiznal řka: »Jak jest u vás všechno pěkné a přirozeně pravdivé. A my jsme o tom ještě před nedávnem ani nevěděli!«

Jednoho dne psal nám učitel: »Dobrý Toga odešel včera klidně na věčnost, když jsem jej byl ten den před tím pokřtil. Dal jsem mu jméno Josef.« Tato zpráva byla pro nás více radostnou nežli žalostnou, neboť všichni byli jsme pevně přesvědčeni: starý Toga zemřel dobře a jeho duše vešla do pokoje věčného.

VI. Projížďka po jezeře Tanganyika.

Jistá sestra z řádu naší milé Paní africké (bilých sester) píše z Karemy ve střední Africe: »Když se náš biskup z Evropy vrátil, povolil našim školním

dětem dlouhou projížďku do Kiranda na jezeře Tanganyika, na kterou se všechny už dlouho byly těšily. Dne 22. června jsme se, k nemalé radosti našich žáků, na cestu připravovali. Bylo ustanoveno, aby dvě sestry osmdesát dětí na výlet doprovázely, druhé dvě pak se 40 nejmenšími nebo nemocnými děvčaty dům hlídaly. Výletníci se rozdělili na dvě tlupy: 40 mělo se sestrou Ignacií plaviti se na člunu »Santo Adolfo«, 40 se sestrou Jakubou na lodi »Santo Pedro.«

Kirando je missijní stanice, do které lze z Karemy ve 24 hodinách dorazit, je-li jezero klidné; ježto však jezero Tanganyika za dne obyčejně větry zmitáno bývá, ustanovily jsme cestovati v noci, kdy je bezvětrno, aby snad mořská nemoc výletu nám nepokazila. O 7 hodinách večer odebrali jsme se k jezeru a poněvadž už bylo přitmi, svítily děti pochodněmi na cestu. »Santo Adolfo« byl brzy obsazen; když však naše divoké černošky i do »Santo Pedro« se jaly vstupovati, prohlásili najednou lodníci, že v člunu ukazuje se voda a že tedy nebezpečno na něm se plaviti. Jaké sklamání! Byly jsme nuceny loďky opustiti a volky nevolky domů se vrátiti.

Následujícího dne se barky důkladně opravily a všechny otvory dobře ucpaly a když nastal večer, vsedly jsme zase do nich. Veslaři pomodlili se nejprve hlasitě modlitbu k sv. andělu strážnému, obyčej to, jemužto křesťanství lodníci na Tanganyika vždy jsou věrni, potom opřeli se svalnatými pažemi o vesla a loďky pluly hladce přes třpytící se vlny. Naše děti znenáhla se odmlčely, a naposledy nebylo slyšeti slova; všechno usnulo, jedině pravidelné údery vesel rozléhaly se tichou nocí.

Sotva se z rána šerilo, ozvalo se zase veselé stěbetání našich mladých černošek a zpěvem pozdravily východ slunce. Brzy upozorovaly jsme na břehu chatrče osady, jménem Utinty, kde je missijní stanice, a za půl hodiny potom vystoupily jsme na břeh. Missionáři, dobráci, přivítali nás velmi přívětivě a k naší nemalé radosti mohly jsme ještě obcovati mši sv. Po té zřídily si děti na břehu jezera svou kuchyni a smějice po celý den v pisku si hráti, tvrdily, že

takové zábavy ještě nikdy neměly. Přišel večer, ale vítr se neutišil; přes to vstoupily jsme do našich člunů. Zazněly písně a na obou bárkách zpívan střídavě marianský chvalozpěv: »Ave maris stella« (Zdráva buď, hvězdo mořská). Potom zpívaly naše mladé černošky písničky, jež si samy vymyslely a složily. Černoch v té věci nikdy není v rozpacích; má velkou obrazotvornost a nemění nadání hudební. Než brzy radostná nálada byla u konce; vlny jezera dmuly se výš a výše a dostavila se bázeň. Zamířily jsme tedy po jednohodinné plavbě opět ke břehu. Bylo okolo deváté hodiny večerní. Ač bylo tma, snažily jsme se přece vyzkoumati, kde jsme, v které krajině. Lodníci zapálili pochodně ze suchých větví, které za silného větru vysoko plápolaly a na krajinu světlo skoro přišerně vrhaly. Byly jsme na blízku jakési vesnice. Nedaleko stála velká neobydlená chatrč z rákosí; byly jsme v ní chráněny aspoň před většinou nepohodou živelní. Menší děti našly v ní místo všechny; dospělejší dívky rozdělaly oheň venku a položily se kolem.

Když tak v chatrči na suchém listí se krčíme a na spaní se chystáme, cítíme najednou všechny protivný zápach. I snažíme se tedy vyzkoumati, odkud by pocházel a prohlédneme všechny kouty; nenašly jsme nic. Vrátily jsme se tedy na svá místa, ale zápach stává se ještě odpornejším. Najednou oheň venku plápolající rozdmýchán větrem osvětlil celou chalupu a já pozvědnouc náhodou oči, vidím na střeše dlouhé tyče a na každé z nich navléknutou řadu — mrtvých potkáň, kteří již delší čas zahnívali. Nyní neměly jsme více pochybnosti, odkud zápach pochází. Brzy byla celá naše výprava opět na nohou. Děti tleskaly rukama a křičely radostí. »Nezahazujte«, volaly na sestry, »toboto dobrého jídla; jak chutný budeme zítra mít oběd! potkány si upečeme, to bude pochoutka!« Potkáň bylo asi pět tuctů. Abych laskominy našich dětí závčas zažehnala, dala jsem potkány jednoduše hodně daleko zahodit.

Za takových okolností spaly jsme ovšem málo. Z rána přišli obyvatelé vesnic a donesli nám ryže, mouky a ryb; měli velkou radost, že nás viděli, a také my radovali jsme se, že jsme měli při-

ležitost s těmito dobrosrdečnými vesničany pohovořiti. Bylo nám trpělivě odpovídati na všechny jejich kolikrát i dětinské otázky, podělili jsme je malými dárky, avšak neopomenuly jsme též i o Bohu a sv. náboženství k nim mluvit.

K večeru se jezero zase upokojilo. Proto pokračovaly jsme v plavbě, doufajíce, že před svítáním dorazíme do Kiranda, zůstane-li počasí příznivo. A skutečně, ještě se nerozdnilo, když jsme přistály a naše milé spolusestry překvapily. Brzy bylo v osadě vše na nohou, zvědavě zvěděti, co by neobyčejný tento ruch časně z rána měl znamenati. Ale zpěv našich děvčat sestrám vše brzy vysvětlil; když jsme přišly, byly již všechny dvéře pozotvírány a nastalo radostné shledání. Zůstaly jsme v Kirandu dva dni a za ten čas se naše chovanky velmi zotavily, ač jejich jazýčky a nožky ve dvoře missijní stanice po celý den byly činny. Střídavě za zpěvu a modlitby vrátily jsme se po dvou dnech domů a s radostí vzpomínaly jsme dlouho na vycházku do Kiranda.

VII. Eski-şehir jindy a nyní.

Město Eski-şehir v Malé Asii, kde nyní tak řečená anatolská dráha se staví, má slavnou minulost. Ve starověku a za prvních století křesťanských nazývalo se Dorylacum. Biskup z Dorylaca byl přítomen na církevním sněmu Nicejském. Byzantští císařové měli tam, ježto podněbí bylo mírné a zdravé, svůj císařský letohrádek. To vše změnilo se za panství tureckého. Krásné lesy dávno zmizely, stará nádhera je tatam a samo podněbí je drsné a nezdravé.

Od té doby však, co se staví dráha anatolská, město se zase povznese. Denně přicházejí přistěhovalci z Evropy a město nabývá rázu evropského. Vedle staré městské čtvrti arménsko-řecko-turecké stojí už nová evropská a také katolické missie zapustily tam dávno pevné kořeny. Ano loňského roku odvážili se katolici slavnost Božího Těla konati veřejně, kdežto dříve se konávala jenom v kostele. Jeden z tamějších missionářů o této pro Eski-şehir velevýznamné události vypravuje:

»V zemích křesťanských slavnost Božího Těla jaksi sevedněla, ježto se

koná každý rok veřejně, ale u nás poboutila celé, většinou mohamedánské město, ježto jsme se ponejprv odvážili s průvodem na ulici. Všichni katolíci, kteří toho času meškali v Eski-šehiru, shromáždili se okolo svých kněží, aby složili veřejně vyznání viry. Avšak i pravoslavní a moslimové puzení zvědavostí přišli, aby spatřili neobvyklé divadlo. Missijní sestry se svými chovankami kráčely v čele průvodu a jejich pestré prapory vesele vlály větrem. Následovaly chovanky francouzské školy, potom mužové, počtem asi 300, tvořice čestnou stráž po obou stranách velebné Svátosti. Největší však pozornost vzbuzovala nejmenší děvčátka, která jsouce bile oděna a majíce kadeře ozdobené růžemi, před velebnou Svátostí kráčela a kvůli na cestu sypala. Něco podobného ani rozkolníci ani moslimové dosud neviděli.

Mali andilci se jim nad mřu líbili. Turecký voják přivedl jedno z děvčátek, které bylo z řady zbloudilo, s oteckou starostí zpět a neopomenul buclaté tvářičky přivětivě mu pohladiti. Vojáci a policisté udržovali za průvodu pořádek; křesťanští strážcové nebyli by toho lépe dovedli.

Zvlášť dojímavým byl výjev, když se průvod zastavil u katolických Arménův a tito Spasiteli ve velebné Svátosti přítomnému svým způsobem se klaněli. Přítomní rozkolníci mohli tehdy poznati, že spojení s římskou církví neodstraňuje obřadů toho kterého vyznání, ale naopak je pro každé vyznání velkým dobrodiním. Arménská čtvrt byla pěkně ozdobena a cesta, kudy průvod se bral, pokryta koberci, z oken pak sypal se déšť vonného oleje růžového a květin. Jenom stěží razil si průvod zpáteční cestu ke kostelu; tak hustý byl dav sběhších se diváků.

Život blahoslavené M. Krescencie.

Napsal P. Method Vojdšek, ř. sv. B. v Emausích.

Noněvadž však láska pravá záleží spíše ve skutcích, nežli v plamenných citech a vznešených slovech, jest nám užiti ještě jiného měřítka, abychom vystihli pravou cenu její lásky. Svatý Bonaventura (Incend. amoris c. 2.) vidí nejvyšší stupeň lásky, jehož člověku na zemi dostoupiti možno, v tom, že duše všemi mohutnostmi svými v Bohu utvrzena jest a úplně spokojena, takže rozhostil se v ní pokoj Boží, a ona jakoby odpočívala v arše Noemově, zůstává ve svatém mlčení jako v libezném spánku ukojena, žádného nepokoje necítí, ani zmatku. Na tento vzletný stav duše obrací slova žalmisty Páně řkoucího: »Učiněno jest v pokoji místo jeho.« (Žalm 75).

Jednou tázal se Krescencie její zpovědník, P. Pamer, co prý dělá ve dne a v noci. Načez ona odpověděla: »Ne-

mohu jiného říci, než že myslím na Boha a Boha miluji.« Totéž pravila jsouc napolo v vytržení spolusestře své Joachimě. V seznamu svých dobrých úmyslů z roku 1741 poznamenala: »Neustále budu mysl svou povznášeti k Tobě a v nejhlubším klidu a pokoji srdce svého, zvláštním osvícením a poznáním, božské dokonalosti Tvé s potěšením uvažovati a obdivovati. (Kolb st. 50.) Její vnější práce a zaměstnání nevadily jí nikterak v tomto ustavičném důvěrném obcování se svým nebeským miláčkem, kteréž se dalo ve zvláštním nadpřirozeném světle v hlubinách nejnižších její duše, kteráž (jak mystikové se v příčině té vyjadřují,) »vyšší tváří svou k Bohu dokonale byla obrácena«, aniž při tom citila kdy jakých obtíží neb nesnází. Ano cokoliv z věcí zevnějších se jí jen dotklo, připadalo jí, jakoby plamen její lásky více ještě rozněcovalo. Jediné slovíčko o Bohu, o věcech božských

bylo jako dech, jímž ihned rozezvučely se struny srdce jejího v ladný souzvuk lásky. Věci stvořené byly jí jako stupně, po kterých vystupoval duch její k svrchované pravdě a kráse, po kterých vznášelo se srdce její nade všechny dary až k samému dárce a původci všeho dobra, jehož dobrotu a lásku a sladkost vyhledávala a pocítovala ze všech tvorů, kteříž jako potůčkové řinou z moře věkův, jenž jest Bůh, všemohoucí Tvůrce všehomíra. »Milý můj dává se mi poznávati ve všem, co vidím nebo slyším. Všude mne předchází a za mnou chodí, zkrátka: on jest můj, a já jsem jeho«, říkala. Roku 1721 napsala toto: »Poněvadž Bůh z lásky všechno stvořil pro sebe a pro svou čest a chválu, proto sluší se, aby ode všech tvorů byl ctěn a milován, tak jako on sám sebe miluje a ctí. Nebudu již milovati sebe — Tebe, ó Bože, jediného chci jen milovati, — jen Tebe, abych jedno byla s Tebou.« A opět roku 1722 »Ó Bože, zříkám se zeč jsem, vši lásky k věcem stvořeným, abych mohla všechnu lásku věnovati Tobě, Stvořiteli můj. Chci milovati ve věcech stvořených samého Tvůrce, protože spatřuji na každém tvorů znamení a stopu Boží.«

Každinké zrnko pískové a každý listéček na keři neb na stromě připomínal jí všemohoucnost, krásu a lásku Boží a k milování Boha jí vyzýval. Kvítka na zemi a hvězdičky na nebi naplňovaly jí ústa díkem a chválou Trojjediného Boha, rozechvěly v srdci jejím plamen lásky, že byla celá pryč, oči k nebi upírajíc. Hvězdám říkala, že jsou třeptné svítilny u trůnu Božího, nebo zářnou královskou členkou jejího božského miláčka. »Jste sice krásné,« říkala, »ale mnohem krásnější jest veliký Bůh, jenž vás učinil z ničeho. Ó korunujte a zdobte hlavu Jeho a roste Jemu, že Jej miluji.« Týž dojem činilo na ni zpěvné ptactvo. Jako druhdy duchovní otec její, sv. František,

prozpěvovala s ptactvem chválu Boží. Slyšela-li zpívat někde ptáčka, říkala: »Zpívej, zpívej, milý ptáčku, miláčku mému píseň lásky a chvály.« Někdy též na sebe žalovala, říkouc: Bože můj, jak jsem já nevděčná u přirovnání k těmto Tvým tvorům! Tomu ptáčeti dáváš několik zrnek nebo červíčků za potravu a několik kapek vody, a ono Tě za to celý den chválí ze všech sil. Já pak tolik a tak velké milosti mám od Boha a tak málo ho miluji, tak málo mu za to děkuji, — ano já ho ještě urážím.«

Ozářena jsouc světlem vnitřným a jata láskou k Bohu často si povzddechla: »Bože můj, nepatřím ještě na Tebe tváří v tvář, a přece jsem již blaženou, že Tě miluji. Každé stvoření mne k lásce vyzývá, neboť ve tvorech zjevuje a ukazuje se nám Stvořitel. Celá příroda jest jako stupnicí vedoucí nás k Bohu, a povzbuzující k lásce Jeho. Někdy mi připadá, jakoby nebylo na světě nikoho kromě Boha a Krescencie. Přebývání mé jest v Srdci Ježíšově; je mi tu blaze, jako v útulné poustce, s Bohem jsem úzce spojena i uprostřed hluku obecného života.«

Láska taková ničeho nestrpí v duši, co se neděje z lásky nebo pro lásku. Proto krátce říkala: »V srdci nic než lásku, pro lásku a k vůli lásce.« Dle toho se v životě svém také vždy řídila. Jak sestra Gabriela dokládá, »nevycházela nikdy, vzdor mnohým pracím, ani ze sebe, ani z Boha.« Každou práci, každé zaměstnání navazovala s úmysly nejvyšší vznešenými na nebe nebo na Pána Krista.

Že její láska byla z Boha, a nikoliv nějakou přepjatou blouznivostí, o tom svědčí trojí účinek lásky té, jež bylo lze stále na ni pozorovati, a sice: Andělská čistota jejího svědomí, neukojitelná žádost, Boha vždy víc a více milovati, a stálá touha po větším utrpení.

Svědění člověka čisté jest v té míře, v jaké se všechen podrobuje svrchované vůli Boží. Heslem blahoslavené Krescencie bývalo povždy: »Vůle Boží jest mým cilem« (Gabriela st. 87); »Můj pokrm jest, abych činila vůli Otce mého; nic nechci mít v sobě z vlastní vůle!« Neustále opakovala si: »Buď vůle tvá svatá, ó Bože můj!« Často také říkala: »Raději po vůli Boží jediné stébelko ze země zdvihnouti, nežli z vlastní vůle deset mrtvých vzkřísiti!« Velice cenila slova osvědčeného mistra života duchovního: »Má-li vejíti do srdce Bůh, musí z něho vyjít všeliké stvoření.« Proto snažila se s obdivuhodnou horlivostí a vytrvalostí, aby všelikou náklonnost k všem světským a všeliké hnutí vlastní vůle ze srdce odstranila a tak získala pravou svobodu synů Božích, odevzdána jsouc úplně do vůle Boží. Ode dne, kdy do řádu vstoupila, zachovávala příkázání Boží, příkázání církevní a všechna pravidla řádu s takovou věrností a důsledností, že jí žádná ze spolusester, ani z těch,

kteří po ní se zrakem závistným slídili, — nemohla vytknouti ani nejmenšího přestupku. Tak tvrdilo o ní několik sester, kteréž po čtyřicet let s ní v klášteře žily. Přes to všechno sama sobě nikterak nedůvěřujíc kolikrát za den při obecném i podrobném zpytování svědomí důkladně se zkoumala, každý krok, každou myšlenku a každé slovo bedlivě odvažujíc, aby jí ani jediná chybička neušla. Padla-li přece na některou, ihned si ji ve zvláštní knížce poznamenala. Bylo jí, jakoby ji někdo dosrdce bodal, viděla-li neb slyšela, že si některé spolusestry z malých chyb a přestupků nic nedělají, říkajíce, že to neb ono ustanovení neváže pod těžkým hříchem, nebo pod žádným hříchem vůbec. Tak prý mluví a jednají, říkala slze a vzdychajíc, vlašně řeholnice; toho prý mají se vystříhati, poněvadž to vede k náboženské lhostejnosti a k nevážnosti dokonalého života. Jakož věrnosti v malém můžeme sobě získati přízeň Boží tak, i nedbalosti v malých věcech a nepatrných uvalíme na sebe jeho hněv. (P. d.)

Děkuvzdání božskému Srdci Páně.

Z Lubojet. Děkuji vroucně božskému Jezulátku, jehož jsem v době vánoční prosila, a neposkvrněné Panně Marii za vánoční dar, že jsem od velkých bolestí v noze najednou sprostěna byla. *F. D.*

Z Prahy. Vzdávajíc dík nejvroucnější božskému Srdci Páně, plním tímto slib svůj, an nám na přimluvu Panny Marie »Ustavičné pomoci«, svatého Jana Nepomuckého a sv. Antonína Pad. v důležité záležitosti zpomoženo bylo. *M. M. A.*

Od Vltavy. Čest, chvála, dikůčinění budiž nejsv. Srdci Páně, jež na přimluvu Panny Marie, sv. Jana Nep. a sv. Anto-

nína Pad. seslalo nám pomoc v záležitosti obtížné, když uveřejnění slíbeno bylo.

M. M. R.

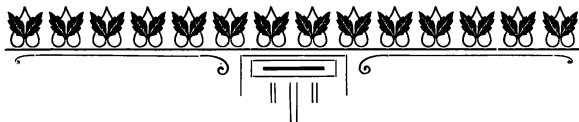
Z Vel. Štýteša. Nejsrdečnější díky vzdávám božskému Srdci Páně a nejčistšímu Srdci Panny Marie, sv. Josefu, jakož i sv. Antonína Pad. za vyslyšení prosb a za pomoc v těžkých záležitostech.

M. B.

Z Prahy. Plně slib svůj vzdávám veřejně díky božskému Srdci Páně a blah. Panně Marii za navrácení zdraví. Pozdraveno budiž božské Srdce Páně, kterým jsme dosli blaha, jemu čest a sláva na věky!

Bohoslovec.

Duch modlitby.

(Hlavní úmysl.)

Jak krásný to obraz představující Krista Pána, modlicího se na hoře Olivetské! Nejen na této hoře, ale i jinde a každou chvíli modlival se Ježíš Kristus za nás k Otci svému nebeskému. Věda jak potřebna a užitečná jest modlitba každému, proto naučil i učedníky své modlitbě krásné a velebné, v níž všechno jest obsaženo, začkoliv Pána Boha prositi máme. Je to modlitba Páně či Otče náš! Zároveň neustával Spasitel napominati učedníky své, ale i nás k ustavičné modlitbě. Kolikrát pravil Pán: Bděte a modlete se! Proste a bude vám dáno! Začkoliv prositi budete Otce mého ve jménu mém, dám vám! Není však každá modlitba pravou modlitbou. Modlitba musí pocházeti ze srdce pokorného, zbožného, kajícího a musí mysl naše celá zabrána býti touto modlitbou naší. Modlitba jest rozmlouvání s Pánem Bohem. Pán Bůh však přebývá ve slávě své na nebesích, ačkoliv jest všude přítomen. Kdo chce tedy s Bohem rozmlouvat, musí se k němu až do nebe povznést, ne tak tělem, jako srdcem, myslí, celou duší svou. Proto praví se, že modlitba jest pozdvížení mysle k Bohu. Bůh jest duch, praví Ježíš Kristus, ti pak, kteří jemu se klanějí, v duchu a v pravdě jemu klaněti se mají. S bolestí musíme vyznati: O jak jsi, srdce mé, obtížno, že tak těžko k nebesům se povznášíš! O jak jsi tak připojena ke hroudě pozemské, ty duše má, že nic nesnažíš se, abys mohla povznést se vzhůru nad slunce, měsíc a hvězdy, abys se připojit mohla k zástupům andělů a svatých a mohla s nimi Pána Boha oslavovati! Můžeš tak učiniti; sprosť se všeho pozemského myšlení, zať mezi cheruby, tak Boha chval a oslavuj. Taková modlitba v duchu a v pravdě jest Pánu milá!

Jako ptáku jest třeba k létání dvou perutí, tak i modlitba musí mítí dvě křídla, aby před trůn Boží se dostala: rozjímání a povzdech. Rozjíměj duše, má, a uvažuj o moci a slávě Boží, uvažuj o spravedlnosti Boží a milosrdenství jeho, rozjíměj o pravdách sv. víry naší. To vše přinutí tě, abys sepjala ruce a pozvěděla je se srdcem dikuplným k nebi a zvolala: Chváli duše má Pána a vše, co ve mně jest, svaté jméno jeho! Patří dále na velebnost Boží, uvažuj dobrodiní všechna a tu z hloubi srdce zvoláš: O Bože, přispěj mi! Zastaň mne! Slituj se nade mnou! Buď mi milostiv! Toť druhé křídlo modlitby. Povzdechý častými duši k Bohu povznášíme, rozjímáním pak Božích skutkův s Bohem se obíráme.

Abys modlitba naše byla Pánu Bohu milá a nám prospěšna, musí konána býti v duchu a v pravdě. Takovou jest modlitba nábožná, ne světskými starostmi roztržitá, sic by platila pak slova Páně: »Lid tento ústy mne ctí, ale srdce jeho daleko jest ode mne.« Modlitba musí býti pokorná. Taková modlitba nebesa proráží. Uznati musíme svou nicotu a svou nehodnost. Pokořiti se musíme až do prachu země! Bůh pyšným se protiví, pokorným pak dává milost svou. Modlití se máme ve jménu Ježíše Krista a pro zásluhy jeho a tehdy modlitba naše vyslyšena bude; neboť tak modlíme se dle rozkazu samého Krista Pána a dle úmyslu svaté církve. Ježíš Kristus jest vinný kmen, my ratolesti, bez něho nemůžeme nic dobrého učiniti ani vyprositi. Ať je těž modlitba naše vytrvalá, tak dlouho prosme a neustávejme, až nás Pán vyslyší, jak vyslyšel ženu prosící za uzdravení dcery své nemocné. Jak dlouho se modlila sv. Monika za svého syna Augustina! A přece si jej vymodlila. Buďme též při modlitbě oddáni do vůle Boží, ne jak my chceme, nýbrž jak Bůh sám chce, tak se staň. Obvyčejné chceme, aby Pán Bůh vždycky

učinil vše podle vůle naší, a neučinil-li tak, jsme hned netrpělivými. Ne, to není modlitba v duchu a v pravdě! Kristus Pán na hoře Olivetské nám ukázal, že ne dle naší vůle, ale dle vůle Boha samého státi se má. Otče ne má, ale tvá vůle se staň! Ne jak já chci, nýbrž jak ty chceš! Tak prosme i my. Ať se stane cokoliv, jen když se stane podle vůle Boží. Vždyť víme, že milujícím Tebe, ó Bože, všechny věci prospívají k dobrému. Ať tedy se s námi vždy podle vůle Boží stane. Takovou modlitbou v duchu a v pravdě nabýváme mnoho dobrého, mnohých milostí od Boha. Předně nabýváme všeho potřebného pro tělo i duši, právě-li prosíme a nežádáme-li věci pro nás škodných a záhubných. Proste a bude vám dáno. Právě v nouzi největší musíme dokázati, že nejvíce v Boha důvěrujeme, právě sv. Vincenc z Pauly.

Modlitbou býváme v utrpení posileni a v zármutku potěšeni. Smutná jest duše má, praví Pán, a kam jde? Na horu Olivetskou, padá na tvář svou, modlí se; a aj, anděl přichází a posilňuje ho k nastávajícímu utrpení. Sv. Jakub praví: „Žalostní-li kdo z vás, modli se. Jako po dešti slunce jasné září skrze mraky, tak také modlitbou po žalosti radost a útěcha ozve se v nitru našem.“ Modlitbou přemáháme pokušení. Jestli modlitba zbraní proti nepřatelům naší spásy. Bděte a modlete se, praví Kristus Pán, abyste nevešli v pokušení. Kolik svatých a světic Božích přemohli pokušení modlitbou! Čím silnější pokušení, tím vrouceněji se modleme a zvítězíme. A což více ještě, že modlitbou s Pánem Bohem býváme smířeni, Bohu stáváme se milejšími, od hříchů býváme očistěni a v dobrém utrzeni. A protož modleme se rádi po všechem život svůj. Modleme se, napomíná svatý Pavel, nepřestávajíc. Modleme se však v duchu a v pravdě.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(ce), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všelike úmysly a myšlenky, všelike city a žádosti, všelike skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za ducha modlitby, abychom ve všech potřebách pomoci našli, a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš československý! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učin, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.) Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Častěji za dne pozdvihujme srdce k Bohu.

Úmysl v dubnu: Trpělivost křesťanská.

Úmysly apoštolátu modlitby.

V březnu modleme se o ducha modlitby.

(Zobán Jeho Svátostí papežem Piem X.)

Dne	Ná. slavnost:	Úmysly:
1. St.	Sv. Rudolfa , bisk. (909). — Za ducha kajenosti. Vyprošení zdraví. Pokorání nepřátel. Zamezení mnoha pohoršení. Odvrácení lenosti v dobrém.	
2. Č.	Bl. Anežky České , ř. (1282). Odříkání se světa. Obrácení několika hříšníků. Služebné ve městech. Ženské kláštery. Dar pravé kajenosti. † Eleonora Č.	
3. P.	Bl. Bedřicha , op. ř. prev. (1177). — Touha po dokonalosti. Řád premonstr. Naprava mládeže. Křesťanský duch v rodinách. Duše v očistci. † bratr.	
4. S.	Sv. Kazimíra , králov. (1438). — Dar čistoty srdce. Svornost národů. Sjednocení slov. národů v katolické víře. Stavba nového kostela ve V.	
5. N.	Neděle II. po Devětnáku. Sv. Perpetuy a Felicity , m. (203). Pohrdání světem. Napravení uražek Bohu učiněných. Odvrácení mnohých hříchů. Střídmost.	
6. P.	Sv. Kofety , p. (1437). — Obnova srdce našeho. Za bázeň Boží. Překážení mnohých pohoršení. Za ochranu nevinné mládeže. Duše v očistci. † otec.	
7. Ú.	Sv. Tomáše Akv. , uč. círk. (1274). — Dar moudrosti a pravého umění. Řády ve vlasti naší. Missie mezi pohany. Bohoslovné ústavy. Katol. učenci.	
8. St.	Popelec. Sv. Jana z Boha , zakl. ř. (1550). — Pokání. Zachování postu. Napravení života. Lidové missie. Přemáhání pokušení. Nemocní. † otec.	
9. Č.	Sv. Františky Řím. , od (1440). — Úcta sv. anděla strážce. Dar sebezapření. Duch křesťanský v rodinách. Nábožné vychování dětí. Umírající.	
10. P.	Sv. 40 vojinů , muč. v Sebastě (320). — Trnové koruny Páně. Za pevnou víru. Bázeň Boží ve vojstě. Pobožnost k umučení Páně. Stavba čes. kostela.	
11. S.	Sv. Vincence , muč. (630). — Dar síly. Urovňování poměrů v jedné osadě. Pomoc zbožnému muži. Zdar poutí do Sv. země. Dobrodinci. † matka.	
12. N.	Neděle I. postní. Sv. Řehoře Vel. , pap. a uč. círk. (604). — Sv. Otec Pius X. Dar pravé kajenosti. Velikonoční zpověď. Katoličtí mužové. Kazatelé.	
13. P.	Sv. Ramíra a spol. muč. — Dar šlechetnosti. Za pravou lítost. Poslušnost k přikázáním církve. Úcta ke stavu duchovnímu. Příkladný život.	
14. Ú.	Sv. Mathildy , cis. (968). — Poslední věci člověka. Dar pevné vůle v dobrém. Za požehnání Boží podnik. Obrácení velkých hříšníků. Rodina. † otec.	
15. St.	Bl. Klementa Dvořáka (1820). — Úcta sv. patronů. Plnění vůle Boží. Řád kazatelský. Obnova společnosti lidské. Pokoj a mír mezi národy.	
16. Č.	Sv. Heriberta , bisk. (1021). — Velepastyřové naši. Za pokoření nepřátel církve. Apoštolát sv. Cyrilla a Methoda. Zbožná bratrstva a jednoty.	
17. P.	Bl. Jana Sark. , mučedníka (1620). — Dar trpělivosti. Horliví zpovědníci. Povoňání ke stavu duchovnímu. Katoličtí obhájeví zájmů Božích. † otec.	
18. S.	Sv. Gabriela , archand. Sv. Eduarda , kr. — Dar pokory a skromnosti. Obrácení Anglie. Rozkvět církve katolické na východu. Missie v Africe.	
19. N.	Neděle II. postní. Sv. Josefa , pěstouna Páně. Důvěra ke sv. Josefu. Křesť. dělníci. Polepšení 2 bratří. Řeholní dům. Několik ř. osob. Nemocní.	
20. P.	Sv. Cyrilla Jerus. , bisk. a uč. círk. (381). — Vyučování mládeže. Katecheti. Obrácení manželů. Za dary Ducha sv. Za oddanost k církvi katolické.	
21. Ú.	Sv. Benedikta , patr. řeh. (543). — Láska ke Spasiteli. Benedikt. kláštery ve vlasti naší. Bratrstvo věčného se klanění. Věrné konání povinností.	
22. St.	Bl. Mikuláše Flue , poust. (1487). Za křesť. zbožnost. Velepastyřové naši. Jednota v Methoda ve Vídni. Neohrožené vyznání víry. Dar bázně Boží.	
23. Č.	Sv. Viktorina , muč. (484). — Trpělivé snášení protivenství. Dar poslušnosti. Pronásledování katolíci. Církev na východu. Sesílení zásad křesťanských.	

Odpušky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný za tyto úmysly.

Odpušky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný ze tyto úmysly.

Dne	Na slavnost:	Úmysly:
24. P.	Sv. Simeona , muč. (1472). — Osklivost nad hříchy. Zdar a pozeňňání podniku. Katolická bratrstva. Družina sv. Petra Klavera. Církev a Francie.	
25. S.	Zvěšování Panny Marie . — Dar pravé pokory. Mariánské družiny. Následování ctností P. Marie. Zdar pouti do Sv. země. Ochrana mládeže.	
26. N.	Neděle III. postní. Sv. Haštala , muč. — Pohrdání slávou světa. Hojní kajenci. Odráčení zlého. III. řád sv. Františka. Armáda sv. kříže.	
27. P.	Sv. Ruperta , bisk. v VIII. stol. — Katol. řády ve vlasti naší. Dobročinné ústavy. Povolání ke stavu duchovnímu. Vzpružení katolického života.	
28. Ů.	Sv. Jana Kapistrana (1260). — Horlivost pro čest a chválu Boží. Spolu-působení s milostí Boží. Horliví kazatelé. Odráčení odpadlivců. Kněz.	
29. St.	Sv. Ludolfa , bisk. (1250). — Sv. Mechtildy , p. (1307). — Za lásku k samotě. Vítězství nad pokušením. Horlivé kněžstvo. Apoštolát modlitby.	
30. Č.	Sv. Jana Klimaka , op. (605). — Dar sebezapření. Probuzení z lenosti duchovní. Dobročinnost k chudým. Setrvání v dobrém. † rodiče.	
31. P.	Pěti ran Krista Pána . — Sv. Quida , op. (1076). — Milost hledati nejprve království Božího. Pobožnost k umučení Páně. † údové katol. bratrstev.	
Odpustky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.		

Kristus Pán neklade nám nic tak na srdce jako modlitbu, v níž zvláštní spočívá moc, dosáhnout od Boha, čeho nám pro tělo i duši potřeba jest. Avšak modlitbu třeba vykonati náležitě, netoliko ústy, ale i srdcem i myslí. Celou duši pozdvihnouti máme k Bohu, kdykoliv se modlíme. Ještě více. Modlitba naše má soublasiti i se životem naším, abychom modlice se ústy neprotivili se Bohu skutky svými. Modlitba má podporována býti životem zbožným a tehdy nabývá pravé ceny, síly a působnosti před Bohem. Modlitba křesťana má býti životem a život křesťana má ustavičnou býti modlitbou. Všecko naše chtění, myšlení, dychtění a jednání má býti takřka vtělenou modlitbou, kterou Bůh všemohoucí bývá ctěn, chválen a oslavován. Toť pravý duch modlitby. Pravá modlitba vede k pravé křesťanskému životu a zbožný život vede k pravé, vroucné modlitbě, která proráží nebesa a vymůže nám vše, čeho nám ke spasení třeba. Jak příhodná jest doba postní ku pěstování takové vroucné modlitby!

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chválu jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltární po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za ducha modlitby, abychom ve všech potřebách pomoci nalezli, a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učin, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnočné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. r. 1891.)

Sv. Michaeli, archanděle, sv. Cyrille a Methodě, orodujte za nás!

Hešlo apoštolské: Častěji za dne pozdvihujme srdce k Bohu.

Úmysl v dubnu: Trpělivost křesťanská.

Tiskem a nákladem Benediktinské knihkterárny v Brně.

Škola Božského Srdce Páně.

Ročník XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

DUBEN 1905.

*Srdce Ježíšovo jest celé láskou. Chce také, aby všichni křesťané vzájemně se milovali. (Sv. Alfons.)
V Srdci Ježíšovu jest cena vykoupení našeho. (Sv. Bruno.)*

Měj slitování!

Byl poslušen jsem k smrti kříže,
mé duši děl Tvůj-božský ret,
nuž strhni, co tě k světu víže
a za mnou dej se v tichý let.

A duše má se chvěla strachem,
vždyť cítila jak slaboučká,
jen pozemským je lehkým prachem
a před Tebou tak maloučká.

I hrůza jała ubohou,
že k zemi v bolu klesla,
Ti klečíc svatých u nohou,
svou vroucí prosbu nesla:

„Měj slitování, dobrý Pane,
s mým žitím plným hříchů,
teď jasně na mysli mi tane,
proč trestáš tolik pýchu.

Tvá slova plna svaté lásky
mne k zemi sklonila,
i spřetrhat chci světa pásy,
za nimiž jsem se honila.

Než, Ty můj Kriste, dobře víš,
že slabá jsem tak mnoho,
nuž nakloniž se ke mně blíž
a z prachu vem mne toho.“

V. H.

* * * * *

Přijmi oběť, Pane!

Z života víru jdu, Kriste, k Tobě,
chudý a ubohý, sám a sám,
jsa hotov v každické době,
dát vše Ti, co jenom mám.

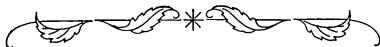
Je maloučko darů mých sice,
však z hloubi mé duše jdou,
až budu mít, Pane, jich více,
hned přinesu je za Tebou.

Teď však jen, Bože, pokory dej,
bych lásky Tvé se hodným stal
a v srdce mi milost svou vlej,
bych vše co mám, jen Tobě dal.

Pak přivinu se k Tobě blíž,
jak dítě na svou matičku
a ty mne zvedneš jistě výš
až k hvězdnatému nebičku.

Tam budu zpívat s anděly
svaté hymny věčných krás,
tam bohatstvím mě nadělí —
svou láskou Kristus zas.

V. H.

Půst a velikonoce.

tu již nadchází čas onen dlouho želaný, proroky předpovídaný, kdy Spasitel světa na kříži měl přinést obět krvavou za spásu a na vykoupení celého lidstva. Již přiblížil se poslední večer jeho pozhnaného života před smrtí kříže, a tu vidíme božského mistra uprostřed těch, které až do konce miloval, které k velikým věcem byl vyvolil, uprostřed svých apoštolů ve večeřadle. Záruku lásky své chtěl jim zanechat, záruku nejkrásnější, nejvzácnější — sám sebe, své vlastní tělo a svou krev, které tak brzo měly obětovány býti na dřevě kříže. Proto ustanovuje při poslední večeři zázračným a v pravdě božským způsobem nejsv. Svátost, proměňuje chléb ve své tělo a víno ve svou krev, a dává apoštolům za pokrm a nápoj. A památku tohoto ustanovení slavíme na Zelený čtvrtek. Zelený čtvrtek je v církvi naší svátkem prastarým. Dokázáno je, že křesťané slavili jej již všeobecně koncem 4. století, a pravdě podobné je, že se slavil od časů apoštolů samých, vždyť se nedá mysliti, že by apoštolé a jejich učedníci na výroční den tak znamenité události

byli zapomínali. Slavili zajisté výroční den smrti Páně, tu také jim na mysl připadlo vše to, co této smrti předcházelo, zejména ustanovení nejsvětější Svátosti oltářní a mše sv., kterou obět sami často, zejména o nedělích, obnovovali. Od dob nejstarších býval Zelený čtvrtek svátkem zasvěceným, až teprve během času nepřítzni vlád světských stal se všedním dnem. V chrámech se ovšem svátek slavil okázale. Obřady dnešní jsou zejména: církevní hodinky, slavná mše sv., odnesení nejsv. Svátosti z tabernáklu, nešpory, odhalení a mytí oltářů a v některých chrámech také mytí nohou. Kněžské hodinky, jitřní — konají se pro dnešní den a den následující, vždycky k večeru dne předešlého, aby věřící bez obtíže mohli se jich účastniti. Je to památka na obyčej starých křesťanů, trvatí po celou noc před velikými svátky na modlitbách. Jelikož Zeleným čtvrtkem počíná se již utrpení Páně, a to úzkostí jeho v zahradě Getsemanské, zradou Jidášovou a zaještěm, proto má chrám vzezení smutné a žalostné. Všecka okrasa s oltářů se odstraní, toliko oltář velký zůstane ozdoben pro slavnou mši svatou. Při hodinkách jitřních postaví se před oltář veliký stojan s 15 hořícími svícemi, které jsou mimo svíce nejhořejší vesměs ze žlutého vosku. Při hodinkách pětí se žalmy, obsahující žalost nad břichy, jako vzdechy kajicné, a čtou se lamentace proroka Jeremiáše, sedícího na zříceninách zbořeného Jerusalema. Vše koná se hlasem přidušeným, žalostným, bez varhan, neboť je doba utrpení Páně, doba smutku a žalosti. Po každém žalmu (je jich při hodinkách 14) zhasne se svíčka na stojanu, tak že naposledy zbude jen svíce bílá, nejhořejší stojící, znamenající samého Krista Pána. Když pak se

i svíčky na oltáři i lampa zhasly, zanesse se ona hořící svíce za oltář, tak že v chrámě nastane takorba temnota. Co má to vše znamenati? Jednotlivé svíčky představují nám přátele Kristovy, zejména apoštoly. Ponenáhlým zhasínáním jednotlivých svící má se naznačiti, kterak přátelé i apoštolé opouštěli Pána a mistra svého, až zůstal sám, vydán jsa nepřítelům svým na smrt, což znázorněno jest zhasnutím svíce za oltářem. Po skončených modlitbách ozve se hřmot v kostele, což má naznačiti zemětřesení při smrti Páně a hrůzu, která se všech diváků tehdy zmocnila. Obyčej tento, názorné lidu představovati utrpení a smrt Páně jest prastarý. V moudrosti své dobře volila církev sv. pro tyto tři dny smutku a žalu nad utrpením Páně žalozpěvy Jeremiášovi, aby nám ukázala, jak hluboko lidstvo hříchem pokleslo, když se od Boha vzdálilo a ani napomináním otcovským se zpět přivésti nedalo. I my jsme poklesli, učme se, jak povstati máme, jak prositi milosrdenství Boží za odpuštění a milost, ze slov ukončujících jednotlivé žalozpěvy: »Jerusaleme, Jerusaleme, obrať se zase k Bohu svému!« Obratme se k Bohu svému, jenž pro nás na kříži pni a trpí a umírá a nás všechny k sobě táhne. Vzbuzení mysle kající má tedy za účel pobožnost tato, kéž by věřící, jak druhdy, jí se čteněji účastnili a majíce překlad žalmův a žalozpěvů v ruce, s knězem k Pánu Bohu o slitování volali! Vždyť hotov jest a ochoten zase odpustiti a shromáždit nás všechny u sebe jako kvočna kuřátka svá.

Mše svatá na Zelený čtvrtek jest slavná, přerušuje jaksí žalostnou náladu, neboť je to památka na první mši sv. při poslední večeři a ustanovení nejsvětější Svátosti oltářní. Proto jest kněz v barvě bílé, oltář jest ozdoben, a světla planou jako o svátcích. Rouška na kříži na velkém oltáři jest bílá, slavnostní. V každém chrámě slaví se jen jedna mše svatá, ostatní kněží jdou jako věřící ku svatému přijímání na památku, že Kristus Pán, Mistr apoštolů, sám první mši oslavil a ostatním tělo své podával ku přijímání.

Z radosti a z vděčnosti nad takovým pokladem, který nám Kristus Pán zanechatí ráčil, pje dnes kněz slavnostní »Gloria«, »Sláva na výsostech Bohu«, při čemž se všemi zvony vyzvání, aby i ti křesťané, kteří nejsou přítomni, se rozpomněli na lásku Kristovu a radostné mu díky vzdávali. Od tohoto okamžiku však umlknou zvony kostelní, až zase na Bílou sobotu zazní při památce vzkříšení Páně, neboť zemřel ten, jenž na zemi božskou víru hlásil, a truchlili apoštolové jeho, jichž obrazem zvony církevní jsou. Epistola i svaté evangelium s ostatními modlitbami v této mši sv. odnášejí se ku památce ustanovení nejsvětější Svátosti při poslední večeři.

V chrámech biskupských světi biskup mezi mši sv. svaté oleje, a sice trojí: pro křtence, biřmovance a pro nemocné, které potom se po farách diecese rozešlou. Tak je celá diecese — všichni věřící — spojena s pastýřem svým, biskupem, a skrze něho s pastýřem nejvyšším, Kristem. Po slavné mši svaté odnese kněz nejsvětější Svátost oltářní v kalichu na některý, k tomu připravený oltář nebo do kaple, které se říká »Getsemanská zahrada«. Smysl toho je ten, že Kristus Pán po poslední večeři s apoštoly odešel na horu Olivetskou do zahrady Getsemanské, kde se k Otci modlil, krví potil a od Jidáše zrazen jsa, žoldnéři zajat byl. Tím vlastně začalo utrpení Kristovo, utrpení Velikého pátku.

V některých chrámech koná se po té umývání nohou. Je to památka krásná a významná, památka veliké pokory a lásky Syna Božího, který při poslední

večeři svým apoštolům nohy myl, aby jim ukázal lásku svou, ale také naznačil, že čistí mají býti na duši, jako na těle, chtějí-li hodně přijmouti jeho nejsvětější tělo i krev. Proto se také při obřadu tomto čte svaté evangelium o tom, kterak Pán náš apoštolům nohy myl. Mytí toto děje se ve všech chrámech biskupských, řeholních a některých farních. Náš císař -pán a někteří jiní katoličtí panovníci myjí rovněž téhož dne 12 starcům slavnostním obřadem nohy. Při mytí tomto

Pán Ježíš zjevuje se jako zahradník.

ozývá se zpěv slov Kristových: »Příkázání dal jsem vám, abyste se vespolek milovali, jakož já miloval jsem vás.« Kéž by opravdu více lásky mezi lidmi následováním pokory Kristovy — zavítalo!

A již nastává den v roce nejžalostnější, ač pro nás nejspasitelnější, den Velkého pátku, památky utrpení a smrti Ježíše Krista. Toho dne přinesl on jako kněz nejvyšší oběť krvavou za hříchy celého světa, všech lidí, aby usmítil spravedlnost Boží a nám všem získal prostředků k dosažení milosti a odpustění od Boha. První Velký pátek, t. j. den, na němž Kristus Pán zemřel, jest středem

celého času od počátku světa až na konec, neboť jest to den, na nějž čekalo lidstvo od prvního hříchu počínajíc, jest to den, na nějž pohlíží zpět lidstvo až do konce světa, jako na den, z něhož čerpá milost, největší odpustění hříchů a spásu duše. Co by bylo z lidí bez Velkého pátku? Nebylo by naděje na spásu věčnou, nebylo by odpustění, nebylo by milosti, v bídě, hrůze a v bolestech, by člověk žil, umíral, by po smrti na věky zavržen byl. Proto jest pro nás všechny

Israelité na odehodu z Egypta.

Velký pátek den největší lásky, den největší milosti, den největšího dobrodiní, které nám Bůh dáti mohl. Proto jest tento den pro srdce naše dnem smutku a žalu, že naše hříchy příčinou byly tak velikého utrpení Syna Božího, jest dnem největšího díkůčinění za jeho lásku spojeného s opravdovou kajcností a pevným úmyslem, tak žiti, bychom tohoto dobrodiní také hodnými se stali. Velký pátek býval od prvních dob křesťanství dnem smutku, jak prastaré zprávy dosvědčují. Ač to byl pro lidstvo den vykoupení a spásy, přece zajisté nemohli křesťané na výroční den smrti Páně nevzpomínati na veliká jeho utrpení a na zlobu hříchu

lidského, který tak velikého výkupného požadoval. Proto pojil se ke dni tomu od nejstarších dob také přísný půst, známka kajcnosti. Celá bohoslužba tohoto dne zabývá se smrtí Spasitele a dojemné jsou obřady, kterými hledí církev v srdci našem vzbuditi smutek nad tím a zároveň roznítiti lásku, která by splácela lásku Kristovu. Dojemné tyto obřady dnešního dne jsou: Padnutí na tvář před oltářem, pasíje podle sepsání sv. Jana, modlitby za církev, papeže, celé křesťanstvo, panovníka, židy i pohany, odhalení a uctění sv. kříže, mše předposvěcení a odnesení nejsv. Svátosti oltářní do Božího hrobu, kde k uctění veřejně vystavena zůstává až do slavného vzkříšení na Bílou sobotu k večeru. Barva rouch kněžských jest při těchto obřadech černá, na znamení zármutku. Před obřady anebo někde po odhalení a uctění sv. kříže koná se k lidu kázání o smrti Páně a o našich povinnostech k takové oběti Kristově. Nejobjemnější zajisté a až do srdce jdoucí jest obřad odhalení a uctění sv. kříže. Po modlitbách za církev a celé lidstvo odloží kněz ornát, vezme zastřený kříž a odkrýváje jej poněnáhu, obrácen jsa k lidu, zpívá po třikráte: »Ejhle, dřevo kříže« a ostatní dodávají: »Na němž spasení světa viselo.« Sbor pak zpívá: »Pojďte a klaněme se!« Po třetím odpívání položí kněz uctivě odhalený kříž na určité místo a padna na tvář, uctívá sv. tajemství, které nám kříž sv. představuje, po té líbá rány Spasitelovy na důkaz vděčnosti, což po něm i věřící činí po celý čas, až do slavného vzkříšení. Mezi tím pje kůr »pohanění«, t. j. kratičké výčitky Spasitelovy k lidu židovskému, jenž zapomínáje na veškerá dobrodíní, tak krutým způsobem, trápením, bolestmi a smrtí se mu odměnil. Jak žalné zní otázka Spasitelova: »Lide můj, co jsem tobě k nelibosti udělal, anebo čím jsem tebe zarmoutil? Odpověz mi!« Zdali nehodí se výčitka tato i na nás?

Ó jak raniti musí v tento den srdce naše vědomí naší nevděčnosti, kterou jsme tolik podobni onomu lidu židovskému!

Dnešního dne se neslouží mše sv. v žádném chrámě na celém světě, na znamení, že toho dne sám Kristus obět krvavou za celé lidstvo na kříži přinéstí ráčil, kněz přijímá jen sv. hostii, od Zeleného čtvrtku v tělo Páně proměněnou, čemuž se říká »mše předposvěcení«. I tabernákl na velkém oltáři jest otevřen na znamení, že Kristus Pán zemřel a dlí v hrobě, proto i monstrance v Božím hrobě jest rouškou zakrytá. Obyčej Božího hrobu není po celé církvi známý, toliko v krajinách našich a německých. Jest to však krásná a názorná památka na smrt Spasitelovu a položení jeho v hrob, která se v lid náš vžila a zajisté k pobožnosti mnoho napomáhá. Končíce úvahu o Velkém pátku, připomínám slova sv. Augustina, jenž pravil: »Především, drazí bratři, prosím vás, abyste radost tohoto dne, kdy utrpení a smrti Páně se slaví, dokonalou učinili. Ne ten, kdo začíná, nýbrž ten, kdo vytrvá až do konce, bude spasen; a proto musíte si tak počínati, abyste nedbalostí jednoho dne neztratili zase to, čeho jste v celém postním čase dobyli. Neboť kdo sice po celý tento čas se postí, se modlí a chvály pje, na den smrti Páně však předpisům se vyhýbá, jest to totéž, jakoby někdo s velikou námahou pole své vzdělával a přece žní hoden nebyl. A proto prosím vás, aby se nikdo kostelu nevyhýbal, neboť jen ten bude čistých a dovolených radostí velikonočních užívati, kdo o dnech utrpení Páně se shromáždění věřících nevyhýbal.« Platí zajisté i u mnohých křesťanů doby naší, kteří po tyto tři dny raději ustavičně pracují a na kostel zapomínají.

Syn Boží dokonál úkol svůj na zemi, oběti života svého na kříži, smířil Boha s lidstvem a nyní odpočívá v hrobě. Proto ještě i na Bílou sobotu panuje v chrámech smutek, aby srdce věřícího lidu dojata bylo bolnou myšlenkou, kdo za ně zemřel. Avšak o Bílé sobotě již čím dále tím více zmáhá se pocit radosti a útěchy, vždyť se blíží doba, o které prorokoval Pán: »Třetího dne vstanu z mrtvých.« Proto ku konci již svléká církev roucho smuteční a obléká se v bílé — radostné, v slavnostní, aby miléným dítkám svým zvěstovala zvěst nejradostnější: »Spasitel váš vstal z mrtvých.« Proto i dnešní obřady odnášejí se již na zmrtvýchvstání Páně, a také ukazují nám již účinek tohoto svatého tajemství. Celá bohoslužba Bílé soboty jest slavnou přípravou na třetí den, to jest den vzkříšení.

Proto praví Jindřich Soliterius: »První den jest den utrpení Kristova, druhý sestoupení jeho do předpekli a třetí vzkříšení Pomázaného.« Slavnost Bílé soboty jest rovněž jako Velikého pátku prastará, vždyť spolu úzce souvisí. Již sv. Augustin a Epifan připomínají ji ve svých promluvách. Ovšem se celé obřady Bílé soboty v starobylé církvi konaly v noci před Hodem Božím velikonočním, později přeloženy jsou na den předcházející. Hned z rána žehná se nový oheň, který se z křesadla vyloudil, na znamení, že všechno světlo v církvi i v chrámech světlo posvěcené má býti, jako že Kristus pravé světlo světa nás posvětití ráčil. Po té se světlí nová svíce — paškal — jakožto dar církve Spasiteli vzkříšenému, kterého svíce tato nám představuje, proto se do ní vráží patero hřebů na památku pěti ran Kristových. Při svěcení tomto pje se překrásný zpěv složený sv. Augustinem. Paškal zůstane v kostele až do Božího vstoupení na znamení, že i Kristus po vzkříšení svém 40 dní s apoštoly svými ještě obcoval. Po té čtou se proroctví z Písma svatého, směřující na křest svatý, který se za starodávna na Bílou sobotu dospělým uděloval, a proto se jim tyto úryvky z Písma svatého předčítávaly.

Po té se slavným obřadem světlí křestní voda, do níž se ku konci přimíchá z oleje křtěnců a křížma na znamení, že Ježíš Kristus s církví a pravověřícími spojen jest, a že pokřtěný bývá posvěcen a milosti Ducha svatého účasten. Na to zpívají se litanie ke všem svatým, aby na jejich orodování nově pokřtění roucho nevinnosti při křtu svatém obdržené po celý život čistě Kristu Ježíši zachovali. A již odkládá kněz roucho fialové a obléká mešní roucho bílé, neboť započíná památka vzkříšení Páně, slavná mše svatá. Zase zazní slavné a radostné »Gloria«, sláva na nebesích Bohu atd., a zvony blaholem svým roznášejí blahou zvěst, že vstal ukřižovaný z mrtvých. Je to počátek plesu a radosti velikonoční. Podvečer pak v našich krajinách slaví se obřad »Vzkříšení«. Nejsvětější Svátost oltářní přenáší se ve slavném průvodu, když byl kněz za úplného ticha zapěl: »Vstalt jest této chvíle ctný Vykupitel« z Božího hrobu na velký oltář, kde její sídlo jest, na znamení, že Kristus Pán jako vítěz, oslavený opustil hrob a navrátil se zase do sídel svých nebeských. Na Svatém Kopečku a v některých farnostech kolem Olomouce panuje ještě krásný obyčej, že po slavnosti této mládenec s družičkou nesou po promluvě kněze kříž svatý v slavném průvodu z kostela do dědiny, kde se počestně uloží, a druhého dne o slavném Hodu Božím zase okrášlený, celou obcí provázený s hudbou a střelbou do chrámu Páně zpět přináší.

Pominul půst, pominuly dnové smutku a žalu, nastala radost velikonoční, a den největšího svátku našeho Hod Boží velikonoční. Již v Starém Zákoně prikázal Bůh slaviti velikonoce na památku šťastného vyjití lidu vyvoleného z otroctví

egyptského. Vzkříšený Spasitel sprostil nás z otroctví hříchů a ďábla a uvádí nás milostí svou do nebeské vlasti. Kristus je ten pravý beránek, který za nás zabít byl a jehož předobrazem byl beránek velikonoční v Starém Zákoně. Vzkříšením svým potvrdil Pán božství své, a tím i všechno, co dříve byl činil, učil, nabylo pečeti a potvrzení božského. Proto jest velikonoční radost naše slávou vítězství naší víry nad nevěrou světskou, pevným základem našeho celého náboženství. »Nevstal-li Kristus z mrtvých,« praví svatý apoštol Pavel, »pak marné jest kázání naše, marná i víra vaše — nyní ale vstal jakožto prvotiny zesnulých.« Proto praví svatý Augustin: »Vzkříšením Páně byla víra naše potvrzena. Toto z mrtvýchvstání Páně zaručuje nám blaženost budoucího života, a proto musíme-li zde bojovati a trpěti, doufáme v odměnu pro budoucnost. Nyní jest čas boje, na onom světě čas odměny.«

Velikonoční neděle jest svátkem v církvi největším, a proto se také slaví co nejokázaleji, slavnostním kázáním a mší svatou. Přechasto zavznívá slavné a jásavé »Alleluja« (chvalte Pána) a slova žalmu: »Tentot jest den, který učinil Pán, radujme se a plesejme v něm.« Dům Boží okrášen jest co nejvíce prapory, květinami a světly, všechno září krásou a velebností na oslavu vzkříšeného Syna Božího. Ba i v tom velkém chrámě Božím, v přírodě, jeví se nový život, vždyť probudila se ze spánku zimního, i ona slaví své vzkříšení. Proto dobře praví svatý Řehoř Nazianský: »Nyní jest jaro pro svět, jaro pro ducha, jaro pro duši, jaro pro tělo, viditelné a neviditelné jaro.« A slavnost velikonoční neomezuje se jen na jeden den, nýbrž na celý týden, ovšem ve světě světi se jen neděle a pondělí. Rovněž i duchovní naše slavnost velikonoční, která záleží dle slov svatého Pavla v novém životě podle Krista, nemá trvati jen den neb dva, ale ustavičně. Odložme proto starý kvas a obnovme v sobě člověka podle Krista!

Boh. Hendl.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 4. v postě.

Evang. Nasycení 5000 mužů. (Jan 6.)

Aby tě v pozdějším životě neznepokojovala starost: »Kde vezmu chleba pro sebe a pro rodinu?« uť se již záhy v mládí svém, jak bys sobě chleba vydělávati mohl; uť se řádně a pilně a hled, abys se v umění nebo v řemesle svém vždy dál a dále vzdělal a zdokonaľoval. Všecky, kdož pod střechou svou bydlí, i malé dítky, přidržuj neustále k užitečnému zaměstnání a k práci ať tělesné, ať duševní a netrp v domácnosti své žádného zahaleče a lenocha. Čeho pak si vyděláš, drž moudrým způsobem, avšak nikdy neutrhuj ani sobě ani svým svěřencům z lakoty, čeho nutně zapotřebí jest k životu a k zachování zdraví a sil těla. Dopřej sobě i svým čas od času nevinné zábavy a vyrazení, aby jak v tobě tak v nich oživila se chuť k práci a pilnost došla odměny; při tom však nezapomeň na modlitbu a důvěru v Boha a pomoc jeho, vždyť Otec nebeský rád uděluje požehnání své každému dobrému dílu, prosíš-li za ně. V práci posvěcené a provázené modlitbou šťastně dožiješ se věku, který ustanoven je tobě od Pána, a na sklonku života budeš moci říci: »Bůh mne nikdy neopustil a vždycky dal mi vezdejší chléb.«

Stála pak blízko kříže Ježíšova Matka jeho.

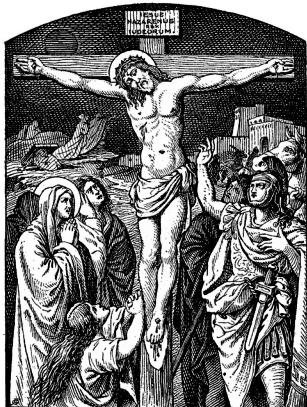
Napsal I. Zhdněl.

1. Je slovo, které často sice vyslovujeme, ale kdybychom buď sami sebe se otázali nebo od jiných tázání byli po jeho obsahu, jistě byli bychom na rozpacích. Je slovo, které vzato ve svém plném významu, je s to, aby nejhostejnějšího člověka vyburcovalo z jeho klidu, neboť pronikne vše jako blesk vyslaný z mraků, jako dýka, kterou by obrovská síla z velké výšky po někom mrštila. Je to slovo, které vyslovíme dvěma slabikama, ale nikdo z nás ho nemůže popsati a jeho úplný obsah dáti; neboť, kdo popíše nám, co rozumí se slovem »bolest«, kdo dovedl by pochopiti, co vše pod touto značkou, kterou tak přesnálně vyslovujeme, obsaženo jest? Spíše dovedli bychom snad říci a popsati, co protivou je bolesti, ale v čem bolest záleží, věru jest přetěžko říci.

2. Hrozná jsou již bolesti tělesné. Srdce svírá se každému trochu jen citlivému člověku, přijde-li do některé větší městské nemocnice a poohlédne-li se trochu po těch ubožácích, kteří stížení jsou tím anebo oním neduhem. Každá tělesná bolest jest napomenutím, že přijde čas, kdy vůbec budeme nuceni rozloučiti se s tímto slzavým údolím, každý sebe menší neduh připomíná nám naši slabost, že nejsme nic sami sebou, od sebe, ale že pánem a vládcem naším je jediný všemohoucí Bůh. Ale co jsou všechny i nejhroznější bolesti těla, proti bolestem duše?

Ovšem byli a jsou lidé, kteří zaprvé všechnu svou přirozenost, jsou při bolestech duševních neteční a klidní! Ale to jest vždy jen výjimka obecně platného pravidla. Jednou z rána přišli k římskému císaři Gallienovi poslové, že otec jeho Valerian bojuje s nepřátelskými Parthy byl poražen a odveden do krutého zajetí. Gallien přijal tuto hroznou zprávu úplně tupě a netečně, jakoby mu pranic po ní nebylo, prázdného neprojevil přání, že a jak by osvoboditi chtěl, ale tážal se docela klidně okolostojících: »Přátelé, jaký budeme míti dnes oběd, co pak nám dají dobrého?«

3. Čím větší láska, čím větší oddanost, citlivost plane v srdci, tím větší je pak každá duševní bolest. Všichni básníci berou si rádi za předmět svých básní bolest mateřskou a líčivají ji slovy nadšenými, nenalezajíce často ani dosti obrazů, obrátů a slov, aby důstojně ji vylíčili a vystihli.

Jakou bolest měla Matka, kterou všichni co nejuctivěji vzýváme, již všichni za vzor matky a lásky mateřské považujeme, když stála pod křížem, na němž visel nevinný její jednorozený syn? Jak překrásně opěvuje toto usedavé hoře božské Matky pěvec písně »Stabat Mater« (Stála Matka) řka:

Ó jak smutna, zkormoucena
byla Máti oslavená
Syna svého pokutou!
Ó jak mdlela, jak se chvěla,
a jak tlela, když ho zřela
muku strádat překrutou.

Přeložil Fr. Sušil.

Evangelista Páně sv. Jan popisuje bolest Marie, stojící u kříže, jakoby ani

slov k tomu nenalezl, prostě praví: »Stály pak blízko kříže Ježíšova Matka jeho, a sestra matky jeho Maria Kleofášova a Maria Magdalena.« (19, 25.) Vypravuje se, že byl ve starém věku proslulý malíř, který měl namalovati obraz, jehož předmětem býti měla bolest matčiná nad úmrtím dítěte. Mistrně namaloval mrtvé dítě, a vše co k obrazu příslušelo, byl i hotov s obrazem zarmoucené matky, než nijak nemohl namalovati její tvář, aby se v níjevila pravá její bolest nad ztrátou nenahraditelnou. Tu jakoby mu ruka jindy přece tak mistrná a dovedná vypověděla službu, nevěděl si nijak rady, nemohl si nijak pomoci, a namaloval přes obličej matky dosti hustý, černý závoj.

Podobně i svatý evangelista Jan nepopisuje bolesti božské Matky a vypravuje jen o ní, že stála pod křížem. Vše co trpěl a snášel Ježíš na těle, proniklo duši její. Svatý Bernard praví: »Že více trpěla Maria, než největší mučedníci,« a proto nazývá ji církev královnou mučedníků. Což je i příčinou, že blahoslavený Amadeus píše, že převyšují všechen náš pojem její bolesti a jsou takové, že jich nemůžeme ani pochopiti ani s ničím porovnat; proto myslí také sv. Augustin, že netrpěl Ježíš na kříži ani tolik svých bolestí, jako tím, že viděl trpěti svou Matku.

Přetěžko bylo popisovati proslulému kazateli svatému Ludvikovi z Granady umučení našeho Spasitele. Když jednou měl kázati odpoledne na Velký pátek, přijda na kazatelnu, začal kázání se slovy: Umučení Pána našeho Ježíše Krista, ale tak se rozlitošnil, že hořce plakal a nemohla vypraviti pro bolest ze sebe žádného slova, sešel s kazatelnou dolů a všichni posluchači jeho byli tak dojeti, že ač slova jiného nepromluvil, též všickni plakali. Kdož by mohl popsati bolesti, jež vytrpěla Maria, stojíc po i křížem na hoře Kalvarii.

„Kdož by ronit pláč se styděl,
kdyby Matku Páně viděl
takým hořem schvácenou!
Kdož by ostal prostým bolu,
milou Mateř vida spolu
se svým Synem strápenou!“

Přeložil Fr. Sušil.

4. V Bologni byla ulice, kterou po staletí jmenovali »ulicí zbožnou« a právem zasloužila si tohoto jména, neboť ukázala žena bydlící v ní jasně a zrovna nadpozemsky krásně, že byla právě zbožna. Bydlila v oné ulici žena vznešená, bohatá, matka jediného syna, který byl jí vším. Jednou vyběhl si hoch ven na ulici, a při hře nějak nepatrně obtěžoval mimojdoucího, tento prchlivec tak se rozlobil, že vytáhl nůž a chlapce na místě zabil. Ale hned schladl a poznal, co udělal; utíkal s krvavým ještě nožem do nejbližšího domu a jako zběsilý vrazil do světnice, kdež byla ona zbožná žena. Padl před ní na kolena a pro lásku Boží prosil, aby se ho ujala, že v prchlivosti zabil na ulici malého chlapce, a že za chvíli přijdou pro něho pochopové, aby ho jen někde ukryla. Žena okamžitě rozpoznala, protože již po schodech nesli jejího syna, že je vrahem jejího dítěte, nepromluvila však ani slova, ale strčila vraha do vedlejší místnosti a sama klekla na zem, modlie se vroucně o vytrvalost, pravou zbožnost a pravou lásku k nepříteli. Přijala odevzdána do vůle Boží mrtvolu svého syna, vrahovi odpustila, ano slíbila mu, že ho přijme za syna. Vlivem a přimlouvou svou i svých přátel také vůli svou i u soudu provedla; vrahovi nic se nestalo, nebyl nijak potrestán a vdova přijala ho za svého syna.

To byla zajisté pravá, křesťanská láska k bližnímu, takové schopen je jen člověk, který skrz na skrz proniknut je vírou a pravdou její. Co vdova ona v Bologni jen jednou učinila, totéž prokázala Maria, božská Matka nesčetným svým synům a dcerám. Měla jediného Syna, kteréhož mohla z plné duše své nejen milovati, ale jemůž se mohla jako Synu Božímu i klanět. Syna jejího pak přibíli na kříž sice obyvatelé tehdejšího Jerusalema, přibíjí jej však znovu každý hříšník, neboť hřích to byl, který Ježíše ukřižoval, a dle slov sv. apoštola Pavla, kdo přijav svátost pokání a smířiv se s Bohem, znovu hřeší, znovu přibíjí Krista na kříž potupy. Kolikráte jsme znovu prokláli srdce Mariino, kolikráte jsme obnovili rány její! Sv. Anselm píše: »Maria skoro zapomínala, co trpěl Kristus, ani necítila, co jí trápilo, ale myslila jen výhradně na spásu, na vykoupění lidského pokolení.

5. Co máme učiniti, abychom usmířili ji a zmírnili její bolesti? Usmíříme ji, když smíříme se s jejím božským Synem, a varovati se budeme všeho zlého, všeho hříchu.

Maria neopustila svého božského Syna až do posledního vydechnutí jeho; byla přítomna pod křížem, když zvolal: „Žitním“, „Bože můj, proč jsi mne opustil“, „Dokonáno jest“, „Otče, v ruce tvé poroučím ducha svého“, tak i my nemáme opustiti Ježíše! A kdy více naskytuje se nám příležitost ukázati lásku svou k němu, jako za našich dnů; zda nevyplňují se slova Spasitelova: „Ven ze škol vyženou vás;“ nejenom ze škol vyhánějí učení Kristovo, ale kde kdo může, zlehčuje je slovem, tiskem, písmem, v přednáškách, v rozhovorech, v knihách i v novinách, nepřátelé používají všech prostředků, jen aby i dobré odvrátili od Krista, aby s Ježíšem všechny věrné jeho přátely zneřátovali. Všechna nevěra spočíla se, všichni nepřátelé Kristovi, i když jinak cíl a snahy jejich nejsou totožny,

přece má-li býti Kristus a jeho víra zhanobena, pošlapána, potupena, tu sjednocují se, tu všichni tito jinak zarytí nepřátelé se sejdou a svorně v jednom sílu proti Kristu bojují.

6. Učme se od nepřátel, zanechme malicherných často bojů mezi sebou, stůjme pevně, budme ostražiti. Nedejme se zviklati v oddanosti ku Kristu a k jeho Matce, Panně Marii. Budme ochotni snášeti všechny útrapy, až do konce života svého, neopouštějme Krista a choďme po cestách jeho. Rceme s převcem zbožným:

Dej ať ráda duše strádá,
s Kristem snášet muku žádá,
pokud stává života;
podle kříže s Tebou státi,
s Tebou spolu věrně lkáti,
vroucná je má ochota!
A když tělo toto skoná,
dej, ať duše neúhonná
přejde v rajskou oslavu.

Přeložil Fr. Šubil.

0 častém přijímání nejsvětější Svátosti oltářní.

(Část další.)

Dekret papeže Innocence XI. ze dne 12. února 1679, o němž jsme se minule zmínili, byl z rozkazu téhož papeže ohlášen za časův, kdy sotva, že byly bouře reformační utuchly, nové vyvstávaly na obzoru církve v Evropě. Ve Francii, kde byl přes půl století tak blahodárně působil sv. Vincenc z Paula, bylo nebeské símě dušeno jak zpusťlostí mravův vysokých stavův, tak nevěrou učencův, z čehož se vyvinula ona hrozná francouzská revoluce na konci století 18. A co se dělo tam, vnikalo ponenáhlu i do jiných zemí katolických a tak duch odporu, duch nevěry a pochybovačnosti rozlézal se po celé Evropě na škodu církve a mravnosti. Což divu, že i účta ku Kristu Pánu v nejsvětější Svátosti hynula, vždyť právě Kristus byl terčem odporu, posměchu a vzdoru tehdejších osvícenců. Následek toho byl, že i touha po nebeském pokrmu mizela ze srdcí křestanů a že sv. přijímání se zanedbávalo.

Rády, řehole, bratrstva, která byla dříve podporovala zbožnost, na mnoze zmizela; celý církevní život měl se přesně řídit podle dekretův a výnosův vydaných vládou, která se pletla do čistě církevních záležitostí. Vždyť bylo i nařizováno, kolik svíců má hořeti při velké a tiché mši svaté a že mrtví se nemají pochovávat v rakvích, nýbrž v pytlích, aby prý se přámýsl zvelebil. A tak lidem odchovaným takovými, církví a víře nepřátelskými zásadami, znechutila se manna nebeská, a

za těžko jim přicházelo alespoň v roce jednou přijímati. Než i v těchto temných a trudných dobách nescházelo horlivých zastánců častějšího sv. přijímání, kteří sami opojeni jsou láskou Spasitelovou i jiné k hodům lásky vsí moci přivést se snažili. Nad jiné vynikal v ohledu tomto svatý Alfons z Liguori — biskup a veliký ctitel nejsvětější Svátosti, zakladatel řehole Redemtoristův. Sám i skrze duchovní syny své slovem, písmem a zejména příkladem valně k tomu napomáhal, že se úcta i láska ku svátostnému Kristu Pánu zase oživovala, a také stůl jeho nezůstával prázdným.

A ke svatému tomuto Oci novověkých misii přidružili se jiní pracovníci a horlitelé, tak že zase vracely se ovšem poněmhu, ale přece dřívější, utěšené časy horlivosti ve svatém přijímání. Krásný dávali příklad svatý žebrák Benedikt Labre, sv. Františka Gallová čili od pěti ran Krista Pána, ctihodná sestra Johanna, ctihodný sluha Boží Vincenc Strembi, biskup maceretský, Marie Magdalena Sordini, zakladatelka řádu ustavičného se klanění nejsv. Svátosti a jiné zbožné osoby, jejichž počínání Bůh požehnáním svým provázeti ráčil. Následek větší úcty k nejsvětější Svátosti a větší horlivosti ve sv. přijímání dostavil se brzy. Duch víry a zbožnosti zase vždy víc a více prospíval lidstvu a pomalu zacelovaly se rány zasazené nevěrou a hrubým nepřátelstvím. Papežové Pius VII., Lev XII., Řehoř XVI., Pius IX. a Lev XIII. co nejvíce schvalovali a doporučovali sv. přijímání častější, a poukazovali na dřívější zákony církevní v příčině té. I za dob našich přejeme si zajisté všichni s církví svatou, aby věřící často požívali hodů nebeských, spojivce duši svou s božským jejím ženichem — Kristem, vždyť by z toho veliký prospěch vyplynul i pro blaho a štěstí pozemské; avšak i nyní musíme dbáti ve věci té zákonů a přání církve — Matky naší. Vždyť jest jisté, že časem touze měrou, jakou vzrůstá láska a vroucí toužebnost po Spasiteli, také jakási uctivost a bázeň zdržuje od stolu Páně.

Jedno i druhé zajisté, láska i bázeň taková jsou ovocem Ducha svatého, jedno i druhé má do sebe velikou cenu před tvář Páně. Zdržuje-li se někdo častého přijímání ne z vlažnosti, ale z úcty a bázně, církev jeho jednání nehání. Vždyť jest známo z dějin církevních, kterak si svatí poustevníci za dob starých počínali. Nejedni z nich, kteří se všeho pro Krista zřekli ve světě, pokládali se za nehodné, nebeských slastí sv. přijímání a proto se častějšího zdržovali. Oni ukazovali skutkem, co onen setník z Kafarnaum slovem: »Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale rei toliko slovem a uzdravena bude duše má.« A to se již samo sebou rozumí, že taková touha spojená s takovou bází vyrovnala se před Bohem skutku. A proto nepřistupuje-li kdo z věřících ke stolu Páně častěji, zdržován jsa spasitelnou bází a pokorou, bude i tomuto Kristus Pán neméně milostiv, jako onomu setníkovi.

Avšak tu naskytá se nám důležitá otázka, co činiti má katolík, jenž pečlivě je svého duchovního prospěchu a chce vše činiti, co by duši jeho ku spasení sloužilo. Má horlivosti a touze své po Kristu nechati volný průchod a často přistupovati ke stolu Páně anebo spasitelnou bází a pokorou u vědomí nehodnosti své se zdržovati hodů nebeských. Odpověď není těžká. Láska, královna všech ctností, vyhání bázeň a proto slova svatého Tomáše Akvinského mohou platiti za pravidlo, jenž dří: »Jestli to znamením povinné úcty k této svátosti, ať si již někdo přijímá každodenně, aneb časem se zdrží andělského tohoto chleba. Lásce i naději,

ku kteréž nás ustavičně povzbuzuje Písmo přednost náleží před bázní. A proto pravil Kristus Petrovi, jenž pokorně vyznával: »Pane, odejdi ode mne, neboť jsem člověk hříšný,« proto pravil k němu Pán: »Neboj se.«

Kdekoli tedy v srdci panuje láska, kdekoli vládne pravá upřímná neličená toužebnost po Kristu a království jeho, a jeví se i snahou, by duše čistá byla od všelikého a všedního hříchu, každý směle a s důvěrou může přistupovati ke stolu Páně. Takoví křesťané mohli by ovšem se svolením zpovědníka velmi často, ba i každého dne přijímati. Ne však ti, kteří všedním hříchům ochotně hoví, ačkoli se těžkých vystríhají. Platí tu slovo sv. Jana Zlatoústého, který přece povzbuzoval k častějšímu sv. přijímání, řkouciho: »Když dí jáhen: ‚Svaté svatým,‘ praví tudíž: není-li kdo svatý, nepřistupuj. Nepraví pak jáhen ‚čistý od hříchův‘, ale ‚svatý‘. Svatým však nečiní člověka pouhé očištění od hříchův, nýbrž přítomnost Ducha svatého a hojnost dobrých skutkův.« »Nechci zajisté,« praví světec dále, »abyste byli čistí toliko od kalu, nýbrž i bílí a krásní.

Avšak není-li náklonnost k všedním hříchům, již jako kal, který hyzdí duši? Nejsou-li všední hříchy jako pavučiny, kterými pokušitel zastírá obraz Boží a oslabuje duši? A proto leží na bledni, že pokud jim člověk hoví, nemá ještě upřímné vůle ze vši síly své oddati se Bohu a milovati jej. *Boh. Hendl.*

KAPLIČKA.

Je v lese malá kaplička,
už omšená a stará;
v ní stojí Boží Matička,
jež pohledem vše kárá.

K ní chodí v létě dětičky,
ty nevinné a snivé,
a kladou v kapli větvičky,
Ježíšku v ručky bílé.

A Ježíšek se usmívá
pln božské k dětem lásky,
a hlavičkou jen zakývá,
jak hladit chtěl by vlásky.

Však to vše jenom pouhý sen,
to dětské je jen zdání,
vždyť Ježíšek tak každý den
svou malou hlavu sklání.

Než dětská prostá dušička
více vidí než my lidé
zří dobře, jak ta ručička
božského dítky kyne.

Ó, duše nevinné a svaté,
kéž každý z nás by takou měl,
pak na světě by bylo vše jen zlaté,
a v radosti by každý Bohu slávu pěl.

Náš život však je tuhý boj
jen s ďáblem věčně zlým —
přec každý nadějí se koj,
na shledanou s Ježíškem přemilým.

V. H.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 3. v postě (smrtnou).

Evang. Židé chtěli Ježíše kamenovati. (Jan 8.)

Co je světějšího nad pravdu, kterou Syn Boží Ježíš Kristus lidu hlásal a kterou krví svou zpečetil, aby všichni, kdož v něho uvěří, osvobozeni byli z bludu, a posvěceni jsouce, mohli na věky spasení býti. Ale jako v oněch starodávných dnech, kdy Pán náš v těle lidském na světě žil, byli lidé, kteří pravdy slyšeti nechtěli, tak i nyní jsou mnozí, bohužel velmi mnozí, kteří svaté učení Kristovo neslyší, ba je tupí a haní. Ano i tací jsou v počtu hojném, kteří hlasatele pravdy Kristovy pronásledují a utlačují, a přece jen tito mohou dle vůle Krista samého, jakožto sál země, lidstvo a svět vymaniti z poroby a zachrániti před úplnou zkázou. Zkoumej tedy i ty srdce své, jak rád přijímáš pravdu Páně. Kdybys snad seznal, že bohužel náležíš k těm, kdož pravdu Kristovu nenávidí, haní, tupí, vzpomeň si na smutný osud židů, nenávidících v Kristu jeho božské učení, a na jejich hrozný konec. Trest jejich volá ke všem nepřátelům Krista Pána: »Obraťte se, pokud ještě čas!«

Na neděli květnou.

Evang. Slavný vjezd Ježíšův do Jerusalema.

Hosanna! zní dnes v uších našich, Hosanna! volané z úst nesčíslného davu vítajících Pána u města Jerusalema. Avšak toto Hosanna! proměňuje se za pět dní v hrozně »Ukřižuj ho!« v ústech těchže lidí proti těmž dobrodincům. Jak rychle to změna a jak hrozná! I ty jsi často Bohu svému se klaněl, jemu srdce své za obět přinášel, věrnost a poslušnost sliboval, a to až do smrti. Avšak — nedržel jsi slibu svého, brzy na levo, brzy na pravo jsi se potácel, zlatou střední cestu k Bohu vedoucí opouštěl a chladl v lásce své ke Kristu, svému Spasiteli, čím dál více. A dnes bys se zlobil na onen vrtkavý lid? Onino ještě dobře Spasitele nepoznali, aspoň ne tak, jako ty, a přece jsi se jim podobným učinil. Ó zastýď se až do té duše před Bohem a sebou samým! Shlaš vinu své nestálosti a vrtkavosti slzami kajcnosti a představ si kříž, na němž Spasitel tvůj z lásky k tobě bolestnou a krvavou obět přinášel. Srdce tvoje vrtkavé posílí se pohledem na lásku Spasitele tvého, duše tvá okřeje zase k dobrému a ty dobudeš zase vítězství v hodině pokušení nad nepřáteli duše tvé a její spásy. Necht slavné Hosanna! povždy zaznívá z věčného srdce tvého k nebesům!

Na Zelený čtvrtek.

Evang. O poslední večeři Páně. (Jan 13.)

Chceš-li na svaté večeři Kristově požehnaného podílu míti a nebeským chlebem, kterým je tělo Páně, se nasytiti, obnov dřívě slib věrnosti, který jsi Bohu a Spasiteli svému na křtu svatém učinil, a slib jako tehdy i nyní zase před svatým jeho oltářem v jeho velebné přítomnosti, že ve zbožném obcování s Bohem Otcem i Synem jeho mocí Ducha svatého žíti a Pána svého povždy radostně a ochotně poslouchati, nesnáze a svízele tohoto pozemského života trpělivě snášeti, spolubližní milovati a bratřím dobře činiti chceš, až konečně dojdeš do oněch příbytků, v kterých tobě připravena jest věčná radost. Je-li srdce tvé plno takových pocitův a je-li zahřáté takovou láskou, pak přístup ke stolu Páně a najdeš zde pokrm, který duši tvou posílí ku každé sebe nesnadnější práci a ctnosti a oblaží ji předtuchou budoucích radostí věčných, které přislíbil Spasitel těm, kdož hodně zde přijímají jeho přesvaté tělo a krev v nejsvětější Svátosti oltářní.

Pevně k Matce!

Sepsal Pavel Pavelha.

Název podílu »Dědictví sv. Cyrilla a Methoda« na rok 1901 byl: »Zpět k Římu!« čili »Za Matku a pro Matku!« Připojme tudíž ku heslu »Pevně k Římu!« ještě heslo:

Pevně k Matce!

Církev Kristova, naše církev římsko-katolická nazývá se »matkou«, a to zajiště vším právem.

Známa jest událost, jež v Písmě svatém ze života krále Šalomouna se vypravuje. Přišly dvě ženy ke králi, a stály před ním, z nichžto jedna řekla: »Prosim, pane můj; já a žena tato bydlely jsme v jednom domě, i porodila jsem u ní v pokojíku. Třetího pak dne po porodu mém porodila i tato, a byly jsme spolu, a nebylo žádného jiného s námi v domě kromě nás dvou. Umřel pak syn ženy této v noci, nebo spěci zalehla ho. A vstávši tiše o půlnoci, vzala syna mého od boku, děvky tvé, když jsem já spala, a položila jej v lůno své; svého pak syna, kterýž byl mrtev, položila do lůna mého.«

I odpověděla druhá žena: »Není tak, jak pravíš, ale syn tvůj umřel, můj pak živ jest.« Ona zase řekla: »Lžeš, neboť syn můj živ jest a syn tvůj umřel.« A tak se hádaly před králem. (III. Král. 3, 17—22.)

Těžko tu bylo rozhodnouti; ale Šalomoun věděl si rady. »Pravou matku«, takto uvažoval, »poznati lze po pravé lásce. Pravá láska však nehledá svého, nýbrž ku blahu jiných přihlíží, zvláště ku blahu těch, jež miluje.« Chtěje tedy zkoušeti lásku oněch dvou žen, pravil: »Přineste mi meč.« A když přinesli meč před krále, řekl: »Roztnětež to dítě živé na dvě, a dejte jednu polovici jedné, a druhou polovici druhé.«

A tu hned vzplanula pravá láska, a prozradila pravou matku.

Žena, jejížto syn byl ten živý, řekla králi, neboť pohnula se střeva její nad synem jejím, srdečnou lítostí totiž naklonila se k synu svému, aby jen živý zůstal, aby ho měla i oželeti: »Prosim, pane, dejtež ji to dítě živé, a nezabíjejte ho.« Druhá naproti pravila: »Ať není ani mé ani tvé, ale buď rozfato.« Odpověděl král: »Dejtež této dítě to živé a nezabíjejte ho, neboť tato jest matka jeho.« (III. Král.)

Obě matky činily si nároky na živé dítě, a přec jen jedné, pravé matce náleželo.

Rovněž tak přisvojují sobě člověka, jeho duši, rozličná náboženství, rozličné církve na zemi. Každá z nich volá: »Člověk, jeho duše, náleží mně!« A přec může býti jen jedna pravá matka pro duši lidskou.

Nuže, zda-li pak lze po nějaké známce poznati tu pravou matku, již člověk, duše jeho, po vůli Boží náleží?

Moudrý Šalomoun poznal matku pravou po lásce pravé, nezištné. Pravou matku lze tedy poznati po pravé lásce.

Nutno tedy, bychom porovnávající rozličné církve na zemi, zkoumali, ve které z nich pravá jest láska, a při které pravou lásku shledáme, o té bude nám pak lze říci: »Tato církev je ta pravá, od Boha ustanovená matka duší lidských!« Církvi naší římsko-katolické není se co obávati této zkoušky, pak-li vykáže se ona pravou láskou, jest ona »naše pravá matka«.

Římsko-katolická církev nás rodí k životu věčnému.

Od oné doby, kdy Eva, naše pramáti, svedena byvši ďáblem, jedla ovoce

se stromu zapovězeného, splňuje se na všech matkách slovo Boží, ku Evě pronesené: »V bolesti roditi budeš děti.« (I. Mojž. 3, 16.)

Slovo to splnilo se v jistém smyslu i na Matce Boží, Marii Panně, když stojíc pod křížem na Kalvarii, nás všechny pro život věčný zrodila, obětujíc bolesti své s bolestmi Syna svého, Ježíše Krista, Otci nebeskému za naše spasení.

A právě v tom ukazuje se láska mateřská, že matka z lásky a radosti pro dítě, jež poroditi má, — tedy pro dítě ještě nenarozené — bolesti trpěti se neleká. Čím větší tedy bolesti matka trpí a snáší pro dítě, jehož narození očekává, tím zjevnější podává důkaz o nezištné své lásce mateřské.

Takovou nezištnou lásku měl Kristus k nám, an, když jsme ještě nebyli, pro nás tak mnoho trpěl, aby nám dopomohl k životu věčnému. »Od věčnosti miloval nás!« Po příkladu Ježíše Krista zachovala se i nevěsta Jeho, naše sv. církev římsko-katolická. Na křtu sv. býváme od ní znovu zrozeni k životu věčnému. Tu ovšem nemusí nyní církev sv. trpěti bolesti, přijímajíc nás křtem sv. za děti své.

Než, pomněte na doby církve sv., uplynulé od prvního počátku jejího až podnes. Co tu bylo přetrpěti a přestáti církvi svaté, než se jí podařilo uvésti hlasatele víry Kristovy do celého světa, tedy i do naší vlasti, než docílila toho, aby víra sv. se ujala, upevnila a uchovala. Sotva byla církev při seslání Ducha sv. povstala, sotva byla zrodila první děti své — pokřtěné toho dne koleni 3000 lidí — již povstalo peklo proti ní se vši svou mocí, se všemi svými přívrženci.

Židé i pohané povstali proti církvi, používajíc jednak zákonů státních jednak všelikého pronásledování a největších muk, jen aby překazili usazení ve a vzrůstu jejího na zemi, neštítíce se i nejhanebnějších pomluv a žalob.

Po tři sta let snášela církev Kristova všechna ta pronásledování trpělivě a z lásky pro ubohé člověčenstvo; po tři sta let tekla její drahá krev, z níž opět nové rodily se děti pro církev; »krev mučedníků byla semenem nových křesťanů.«

Tot ovšem jen stručný nástin bolesti, v nichžto církev zrodila člověčenstvo, tedy i nás pro Krista. A tyto strasti a bolesti církve Kristovy v některých zemích trvají podnes. Hlasajíc učení Kristovo, rodí církev bez ustání křtem svatým národy pro Krista, pro život věčný; a tato práce není bez obtíží, bez bolu a strastí. Podnes mnozí misijnáři umírají smrtí mučednickou, jiní námahou a prací apoštolskou vysílení, podléhají záhy smrti, a zase jiným potupy, pohanění a rozličných snášení jest pronásledování pro horlivost svou apoštolskou. Církev takto ustavičně v bolestech rodí nové děti pro Krista, pro spasení věčné.

Nuže, která z těch ostatních stávajících církví vykázati se může, že, neřku tolik, ale jen tisíc díl strastí a pronásledování zakusila pro náboženskou svou nauku? Chtějí-li ony církve osvědčiti se pravou matkou, jež rodí člověčenstvo pro život věčný, nuže, ať dokáží, že rovněž tolik a po tak dlouhou dobu, s toutéž trpělivostí pro naši viru trpěly, jako trpěla naše římsko-katolická církev. Pak-li jim toho však dokázati nelze, nuže, pak zůstaneme věrnými děti pravé matky své, církve Kristovy — církve římsko-katolické, nebo tak nám káže Bůh sám, řka: »Na bolesti matky své nezapomínej; pomni, že byt jí nebylo, ani bys se byl nenarodil.« (Sir. 7, 29, 30).

Péče a starost mateřská.

»Žena, když rodí, zármutek má, nebo přišla hodina její; ale když porodila dítě, již nepamatuje na bolest pro radost, že se narodil člověk na svět; (Jan 16, 21)

di Spasitel náš, Ježíš Kristus; než po porodu nastávají matce pravé nové starosti, jež mti musí o narozené ditko.

Hodná matka bdí nad nemluvnětem svým, hledíc je uchovati vši pohromy, všelikého úrazu, všelikého škodného vlivu na jeho život, na jeho zdraví.

Bedlivě stará se, by mělo ditko všechno, čeho třeba, aby prospívalo jak duševně, tak i tělesně. Pak-li dítko onemocní, kolik tu noci probdí hodná matka u lůžka jeho, střežíc je a bedlivě ošetřujíc, aby opět nabylo zdraví.

Tak, a u větší ještě míře, počíná si církev naše katolická.

Jakmile ditko na křtu svatém pro Krista a život věčný byla zrodila, od toho okamžiku nepřestává o ně pečovati, aby je pro Krista a pro život věčný zachovala. A poněvadž »spravedlivý živ jest z víry« (Gal. 3, 11) střeží především svatou víru, již dítko bylo přijalo, varujíc je před vším nebezpečím, jež by víru jeho mohlo poškoditi. Poukazujíc na špatným, nevěreckým a nemravním knihám a spisům, varuje dítky své před nimi.

Starostlivě bdí církev svatá nad dítky svými skrze hodné rodiče a učitele, skrze své duchovní služebníky, kněze.

Vloudí-li se někde do stáda Kristova, třebas do vesnice někde o samotě, vlk, aby sápal a trhal ovce, otravuje jich mravy a víru jejich niče, ano snad

i k odpadlictví nabádaje, tu horlivý kněz, pastýř duchovní, povstává proti nepříteli stádece svého, poukazuje na jeho zhoubné jednání, a hájí takto duši sobě svěřených, aby na spasení svém škody nevzaly. A bdějí-li zbožní rodičové a hospodářové nad svými dítky a služebníky, aby nepřišli do zlých společností, aby zachovali víru a ubájili ctnost svou, aby zadost činili svým křesťanským povinnostem, by se modlili, obcovali službám Božím, přijímali svaté svátosti, kdo jiný naučil je této péči, než svatá církev naše katolická.

Jakou starost má dobrá matka s výchovou dítek svých! Zlé náklonnosti dítek musí krotiti, zlé zvyky odstraňovati a pečovati o to, aby dítky ctnostný vedly život. A církev sv., jakou péči musí ona vynakládati, majíc vykořeňovati zlé náklonnosti a odstraňovati zlé zvyky tak četných dítek svých; majíc je upevňovati v ctnostech, zdokonalovati je v bohumilém životě. A ona plní povinnost svou se vši horlivostí a svědomitostí, stejnou má lásku pro každé ditko své, neumdlévá ve svém obtížném povolání, aniž ztrácí naděje a trpělivosti; vždyť má, jako hodná matka, na zřeteli jen blaho dítek svých.

Tato pravá péče a starost mateřská jest nám důkazem, že církev Kristova, církev naše katolická, jest pravou naší matkou duchovní. (P. d.)

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na Velký pátek.

Evang. O utrpení a smrti Páně. (Jan 18.)

Pozvedni oči své a hled na výšinu Golgotskou! Tam stojí kříž, na němž Syn Boží nejsvětější vykrváceti musil. On, jenž o jediném hříchu nevěděl, jehož ústa nepromluvila lživého slovíčka, on přechistý, nevinný a svatý beránek, který po celý čas jen dobře činil, pro dobro lidu žil a pracoval, jenž ničeho si za to nežádal, než abychom kráčeli ve slépejích jeho — zavržen od vlastních krajanů, obžalován od nejhorších hříšníků, odsouzen zločinnými soudci a surovými katany ukřižován! Zdaž smrt tohoto beránka Božího nepostačí, abychom největší ošklivosti naplnění byli nad zkažeností lidskou? Ó na kříži Spasitele světa jest napsána kletba hříchu! Kdo pohlédne na kříž Krista, musí hřích nenáviděti a pevně sobě umíniti: Nikdy, nikdy nechci smrtelně hřešiti, neboť hřích přibil mého Krista na kříž!

Marek Kőrösy, Štěpán Pongrácz T. J., Melichar Grodecký T. J.

(Část další.)

Štěpán tedy prospíval rozumem i ctností a — můžeme dodat — také milostí. Jeho čisté, nevinné srdce milovalo Boha, věčnou pravdu a krásu nekonečnou, a Bůh byl mu milostiv. V nitru jeho cosi se dalo. Jako potůček hrčel život studentský v Kološi, ale Štěpán často skláněl mladou hlavu do dlaní a zamyslíl se hluboko. Bylo mu v takových chvílích, jakoby slyšel ve vlastním vnitru tichý, sladký hlas, jenž jej zval k životu dokonalejšímu, ctnostnějšímu, krásnějšímu, k životu — řeholnímu. V takových chvílích celý svět stával se bezbarvým, a srdce Štěpánovo oplývalo svatou láskou k Bohu a pocitovalo vroucí lásku k nesmrtelným duším a vřelou touhu po spáse jejich. Když tajemný ten hlas ozýval se mocněji a mocněji, Štěpán, aby nepodlehł snad sebeklamu, svěřil se s tajemstvím tím svému zpovědníkovi a vůdci na cestách Božích. Ani jeho rádce ani představení nebyli překvapeni tajemstvím Štěpánovým. Zpovědník viděl mu do duše, a představení znali Štěpána z průhledné, přímé povahy jeho. Od jinocha, jenž tak samostatně soudil, tak bystře prohlédal k jádru věci, tak nadšen byl pro pravdu, krásu a dobro a tak vážně pojímal život, neočekávali nic jiného. Co se nedalo předvídati, bylo jediné to, zdali rozhodne se pro stav kněžský vůbec či pro řeholní, a pakli si zvolí život v řádě, kterému dá přednost.

Vzpomeňme dětství Štěpánova. Duch vojenský vábil jej od malička, duch vojenský pronikal povahu jeho, a — duch vojenský vaně také v řádě Ježíšově. Idea vojenského života je stěžejnou ideou řehole a celého zřízení jeho. Mladý Pongrácz to vycítil. Ignác z Loyoly byl vojňnem, nežli se stal světcem a zakladatelem Tovaryšstva Ježíšova. Jako

vojín pohrdá nebezpečím smrti jen tehdy, hárá-li v prsou jeho vyšší cit, láska k vlasti, oddanost k panovníku, nadšení pro vojevůdce, tak i řeholník, jenž bojuje pod korouhví Ježíše Krista, vzdoruje všemu zlu a stojí pevný, neoblomný v boji a bouří a ve vlnách života jen tehdy, plane-li srdce jeho svatou láskou k nejvyššímu Pánu a Vůdci církve, Ježíši Kristu, a jeho viditelnému náměstkoví, papeži římskému, a je-li láska ta s rekovnou poslušností, a úctou ke všem vůdcům, jež mu ustanovila Prozřetelnost božská. Poslušenství takové žádá sv. Ignác od svých synů. Vojenskou rekovnou poslušnost obdivoval náš Štěpán, i byl odhodlán vstoupiti do Tovaryšstva Ježíšova. Ale úmysl ten provésti nebylo věci snadnou. Bylo mu napjati všechny síly k boji bolestnému nejprve s vlastním srdcem, aby přemohl city dětinné lásky, jak kázaly vyšší zájmy, jak kázal sám Bůh, jehož dlužno více poslouchati nežli kohokoliv, a potom? Potom do boje krutého se srdcem otcovským a mateřským, s ráznou vůlí otcovou a úbočlivými prosbami matčinými, se sklamanými nadějemi rodičů. Rodičové byli oslněni úspěchy synovými a snili o slávě světské a hodnostech, které mu kynuly v budoucnosti. V něj skládali všechny naděje. A přece — Štěpán neotálel, neodkládal. Měl sílu vůle, ohnivé srdce a milost povolání. Neohroženě vyjevil úmysl svůj rodičům a prosil je o požehnání. Necháпали. On — potomek slavného šlechtického rodu chce státi se řeholníkem? On — jejich vlastní syn a miláček chce je navždy opustiti? Místo aby proslavil rod a zanechal vzor potomstvu, chce obětovati skvělou budoucnost a zapadnout, zaniknout, pohřbit se v řádě řeholním? Ne, necháпали. Místo šatu rytířského za-

látané roucho řeholní, místo slávy a bohatství chudobu, místo zámku plného služebnictva, jež na každý pokyn ruky jeho hýbe se jako kolečka v hodinách — býti sám nepatrným kolečkem, místo přepychu a pohodlí jen kříž, oběti a sebezapírání? Necháпали. A dali mu pocítiti svou nelibost a domlouvali mu a odsuzovali nerozvážnost mladickou a líčili minulost i budoucnost a vynakládali všechen vliv a všechnu výmluvnost, aby přestal mysliti na stav řeholní. Ale Štěpán byl neoblomný. Nedivíme se tomu, poněvadž poznali jsme povahu jeho a poněvadž víme, že úmysl jeho uzrál na slunci milosti Boží. Nejednal bez rozvahy, ukvapeně. Promyslel všechno, zvážil důvody »pro« i »proti«, modlil se, radil se, potom teprve se rozhodl. Nyní byl neoblomný. Klidně a věcně vyložil rodičům příčiny a pohnutky svého kroku, otevřel jim srdce celičké, předložil vážné a rozumné důvody. Rodičové byli překonáni. V srdci jejich zvítězila zbožnost nad přirozenými city, rozum přemohl ctižádost, křesťanská pokora aristokratickou hrdost. Konečně svolili a šťastný Štěpán zlíbal ruce jejich. Hrabě a hraběnka, když byli poznali vůli Boží, nezdržovali syna od kroků dalších. Ani slůvkem již nenaléhali naň, aby nechal věc na odkladech.

Štěpán Pongrácz přijat byl do Tovaryšstva Ježísova od P. Jindřicha Bysenia, jenž byl tehdy představeným provincie rakouské; vstoupil do noviciátu v Brně, kam přibyl 8. července r. 1602, maje 20 let věku.

Poznav účel noviciátu, obrátil k němu všechen zřetel. Nenáviděl polovičatost a proto energickou rukou jal se klásti solidní základ života řeholního. Důkladných, pevných, »ohnivzdorných« ctností potřebí je každému řeholníkovi, zejména tomu, jemuž činnost apoštolská ukládá styky se světem. I řeholník má srdce lidské, a svět má živé barvy, sladké

zvuky, mnoho velikého a krásného, co jímá srdce, vábí, okouzluje. Jen srdce obrněné ctností, jen pevné přesvědčení, nevývratné zásady a vůle tužená prostředky nadpřirozenými dovedou odolati. Rybář duši musí na moře, a pod hladinou mořskou plno písčín, úskalí, tesů, virů nebezpečných. Apoštolská činnost má své kouzlo, ale má také svá nebezpečí. — Noviciát je školou ctnosti. Novic učí se abecedě řeholního života, tuží vůli rozumnou askesí. Modlitba střídá se s prací. Pevný pořádek denní napíná jeho energii od rána do večera, učí jej bdělosti, ostražitosti, hotovosti, poslušnosti, jež na znamení zvonku přichází od spánku k bdění, od modlitby k práci, od díla k dílu, od námahy k odpočinku. Mimo to podrobován je rozmanitým zkouškám, které jej pokořují a nutí sebe sama zapírat, křížující jeho smyslnost a nezřízenou ctižádost. I pospolitý život ukládá mu větší, menší oběti. Svět dívá se na tyto věci s vysoka, krčí rameny nad takovými »malichernostmi«, nazývá to vše bláznovstvím. Ale ty malé zkoušky připravují novice na větší a těžší, ten drobný boj s vrozenou smyslností a ctižádostí připravuje jej na vážnější, nebezpečnější boj se světem a ďáblem, to »bláznovství« je moudrost, která ohraničuje mnohonásobné chtění mladého srdce a chrání před skutečným bláznovstvím, před ješitností, pýchou, směšným velikaštvím. Tomu učí zkušenost.

I náš Štěpán necítil drsnost nového života. Byl velký rozdíl mezi pohodlným, příjemným životem na zámku otcovském a noviciátem v Brně, kde mu bylo pravidelně ráno vstávati, pracovati, modlit se, zapírat co den a co krok vlastni vůli a ctnost. A lidská přirozenost štítí se všeho, co nepohodlné a nepříjemné, leká se všeho, co nečestno v očích velkého světa. Ale odhodlaná vůle dovede časem a cvikem zlomiti i překážky zdán-

livě nepřekonatelné. A mladý Pongrácz měl pevnou, tuhou vůli, a Bůh, jenž viděl ty boje, kterých nikdo nevidí a které vybojovány musí býti ve vlastním nitru, díval se se zalíbením na mladého bojovníka, silil jej a odměňoval stonásobně. Rozumí se samo sebou, že novic Pongrácz v boji, který vypověděl přirozenosti, řídil se pokyny a radou zkušeného vůdce, svého novicmistra.

Položiv takto základ k dokonalosti, kterou Tovaryšstvo požaduje od svých členů, obětoval všechno, co měl, i sebe sama Ježíši Kristu. Dne 11. července roku 1604 po dvouletém noviciátě složil sliby do rukou P. Jarolima Lötsche. Sliboval svému Vykupiteli poslušnost, čistotu a chudobu; slibuje chudobu, obětoval mu titul hraběcí a bohatství a slávu a čest, slibuje čistotu, obětoval své tělo a zadal své srdce, slibuje poslušnost, obětoval klenot nejdražší — svou vůli — sebe sama.

Hned po slibech poslán byl do Jindřichova Hradce v Čechách, aby se zdokonalil ve vědách humanitních. Ještě téhož roku však (1604) shledáváme se s ním v Praze, kde učil v nejnižší třídě gymnasijní a po prvé okusil slasti a strasti učitelského úřadu. Po studiích filosofických, která konal od roku 1605 do roku 1607 v Praze, stal se profesorem v Lublani a brzo potom profesorem rhetoriky a poesie (řečnictví a básnictví) v Celovci. Důkladné vědomosti, jasný přednes a rozumná metoda činily jej oblíbeným učitelem.

Od r. 1611 do r. 1615 studoval bohosloví na universitě ve Štyrském Hradci. Jeho velká touha byla ukojena: byl vysvěcen na kněze. O jeho odborných vědomostech, bystrosti ducha a vědecké soudnosti svědčí uznání, jehož se mu dostalo při slavnostní, veřejné disputaci o naukách sv. Tomáše Akvinského. Děkan fakulty vykázal mu místo předsedy, a

professoři uznali a vyznali po disputaci jednohlasně, že Pongrácz by mohl přednáseti theologii na kterékoliv universitě. Ale — lidé miní, Pán Bůh mění, říkáváme. P. Pongrácz zřekl se vlastní vůle, a Bůh volil za něho. Ne vavříny učenčovy, ale palmu mučednickou! Ne pomíjející, ale věčnou slávu!

Po skončených studiích a po tak zvaném zkušebním roce, který Tovaryšstvo ukládá synům svým, aby po úmorných studiích obnovili svůj vnitřní život a osvěžili svou zbožnost v ústraní a zkusili své síly v pracích apoštolských, poslán byl do Homonny v severních Uhrách. Tu zastával úřad prefekta studií a výchovy, mimo to maďarsky kázal a vykonával duchovní správu v městě i v okolí. S celou duší věnoval se výchově mládeže, neboť věděl, že celá budoucnost katolíků v Uhrách závisí od zdárného dorostu; s celou duší věnoval se správě duchovní a práci apoštolské, neboť pozoroval se srdcem krvácejícím, že v Uhrách ubývá víc a víc půdy pro království, které založil Ježíš Kristus, božský mistr jeho. Apoštolská láska vymýšlela prostředky ochranné. Maje na zřeteli vzor nejvyšší, chodil za ovečkami zbloudilými i — ztracenými. Kdykoliv mu škola a prefektura dovolovaly, chodil na venkov, navštěvoval, poučoval, přesvědčoval, radil, mluvil vlažným venkovanům do duše a napomínal k praktickému křesťanství. S nevýslovnou láskou, s nevyčísitelnou jemností a neodolatelnou výmluvností ukazoval vlažným a zbloudilým, kde je pravá cesta a pravda a život. A tyto práce nebyly marny. Božský Pastýř sám pomáhal P. Pongráczovi, a ovečky vracely se z bludných cest do ovčince Kristova... Jak plesalo srdce šlechetného jesuity!

Ale čím více plesalo, tím více rostla nenávisť, rostlo záští nepřátel. Kalvínce v Horních Uhrách ovládal zlý duch a

tím zlým duchem byl Petr Alvinczy, o kterém jsme již slyšeli. Alvinczy stal se úhlavním nepřitelem P. Pongrácze; nejednou se rozhorleně vyjádřil, že dokud tento jesuita žije, ani on, ani sekta jeho pokoje nenabude.

O P. Pongráczovi mluvilo se široko daleko, i v Košicích. Přiblížil se rok 1618 a P. Pongráczovi bylo se loučiti s chovanci homonnskými i dobrým lidem vůlním. Jak víme, Ondřej Dóczy, velitel posádky košické a vojenský správce Horních Uher, zamýšlel zříditi stanici missijní pro katolické vojiny i venkovany a vyžádal si od rakouského provinciála právě ho. Odchod milovaného prefekta, kazatele a missionáře způsobil všeobecný žal; v Homonně netušili, k jakým věcem volá jej Bůh, netušil ani P. Pongrácz. Prozatím — změnilo se působistiště, nezměnilo se působení. Srdce apoštolské zůstalo srdcem apoštolským. Jako v Homonně tak i v Košicích bilo jediné pro

Krista a nesmrtelné duše; jako v Homonně tak i na nové stanici pracoval se skvělým zdarem.

Nastal osudný rok 1619. Bylo to v druhé polovici tohoto roku, v měsíci srpnu, kdy P. Pongrácz meškal návštěvou u Sigmunda Péchyho, královského rady vrchního soudu košického. Rada byl nemocen, dlel na letním sídle svém u Šároše a pozval si ho k duševní potěše. Tu dostalo se našemu missionáři prvních zpráv o povstání, o záměrech Bethlenových a výpravě Rákóczyho. Od té chvíle neměl stání, neměl pokoje. Péchy jej přemlouval, aby zůstal, poukazuje na nebezpečí, které mu hrozí, ale P. Pongrácz neslyšel; hlas povinnosti byl mocnější: Ty — daleko od stádečka svěřeného, a vlk se blíží! Omluviv se zdvořile, bez odkladu vrátil se do Košic. Dříve než přihnal se Rákóczy se svou jízdou ke Košicím, byl P. Pongrácz doma.

(Přistě dále.)

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na Bílou sobotu

Evang. Zbožné ženy jdou ke hrobu Páně. (Mat. 28.)

V tichém hrobě, obklopeném zahradou, odpočívá tělo božského Trpitele! Oči jeho jsou zavřeny; rány jej již nebolí. Zbožní přátelé jeho roní hořké slzy a hledí k nebi k Bohu, jenž takovou lásku, takovou věrnost zajisté bez odměny nenechá. I hodiny utrpení tvého pominou, starosti a bolest, rány se zacelí a u hrobu tvého lkáti bude věrná láska tvých milých, jejichž věřící srdce obraceti se bude k Bohu spravedlivému s prosbou, aby tobě i tam byl odplatitelem. Zůstaň tedy jen věrným v dobrém, drž se vždy pravdy a práva, neuchyl se ani na píď od cesty Boží, a pracuj tiše a zbožně ku dobru lidí a vlastní duše své; vždyť také vidíš krásný příklad na všech, kdož Pána následovali. Potom najdeš i ty hrob, v němž slzy tvé uschnou a najdeš také nebe, kde slzy tyto se zaskví jako zářící drahokamy v koruně, kterou ti dá Pán přisný však spravedlivý a milosrdný soudce.

Na neděli velikonoční.

Evang. O vzkříšení Páně.

Kde jest osten tvůj, ó smrti, kde jest kořist tvá, ó temný hrobe! Anděl Boží sestoupil s výšin nebeských, krásný a září plný. Hned padá stráž jako mrtvá na zem, kámen od dveří hrobových jako písek odlétá, a hle — jaká to krása — hrob temný dříve — plný jest jasu nadslunečného, a Ježíš, ukřižovaný vychází

živ a zdrav z brobu svého — a odtud započíná vítěznou dráhu svou jako Spasitel světa a Pán. Bůh Otec vzkřísil Syna svého Ježíše, a jako jej, tak vzkřísí i nás, kteří dětmi jeho jsme a povolá nás k životu novému, který nekončí již žádnou smrtí. Vždyť Kristus, prvotný zesnulých vzkříšených, zvolal ve vítězné slávě své ke všem: »Vizte, já živ jsem, i vy žítí budete!« Ó blažená myšlenko nesmrtelnosti a života věčného, ty jasná hvězdo v temnotách tohoto pozemského života, ty hojící balsame pro zraněná srdce lidská, ty občerstvení všech, které osud sklátil rukou drsnou. Tys síla bojujících, tys naděje všech zbožných, tys útěcha umírajících. O blahá víro v nesmrtelnost duše, víro v život věčný, posiluj, povznášej, občerstvuj a potěšuj všechna srdce a posvěcuj všechny lidi k životu takovému, který k tobě vede!

Na pondělí velikonoční.

Evang. O učednících do Emau jdoucích. (Luk. 24.)

Kolikráte zajisté si myslíš, kterak to přijde, že cesta tvá životní tak často poseta je trním, neschůdná, srážná a příkrá jest? Pomysli jen, že i Syn Boží po takové, ba mnohem bolestnější cestě krácel, po cestě útrap od narození až do smrti, a že skrze potupu světskou vešel do slávy nebeské. I tebe, který přece za hříchy své a viny také nějaký trest trpět musíš na zemi, dovedou trampoty a bolesti do slávy, která větší jest než-li vše co na zemi slavným, krásným a dobrým jmenujeme. Proto vzmuz se a vytrvale i trpělivě kráčeji po cestě, kterou ti vykázal Pán. I ty budeš brzy u cíle, kde andělé, poslové Boží tě očekávají, sejmou tobě těžké břímě s duše umdlené, usuší slzy, otrou pot, a uvedou tě k tomu, jenž radostí naplní žiznivci duši tvou, radostí věčnou, nepomijitelnou.

Na neděli provodní.

Evang. Ježíš zjevuje se učedníkům. (Jan 20.)

Smutná byla duše apoštolův, a bázlivé jejich srdce po smrti Pána a mistra jejich. Avšak láska, která je spojovala, byla jim zároveň útěchou, proto vidíme je pospolu, druh hledal potěšení u druhu, a dostalo se všem potěšení od Pána. Tak i ty, kdykoli dolehnou starosti a sesmutní duše tvá, potěš se u přítele, věrného, milého, kterého ti dal Pán, a okřeje srdce i povznese se zase mysl tvá. Však při tom nespolehej výlučně na lidi, větší a lepší přítel jest na nebi. K němu se utkeji jako apoštolové modlitbou a rozjímáním. Skrze modlitbu sešle ti Bůh myšlenky spasitelné, utěšující a oblažující, tak že strach tvůj i starost pominou v přítomnosti jejich, jako pominula bázeň a zármutek apoštolů za přítomnosti Spasitelovy. Skrze modlitbu vlije Bůh do srdce tvého pokoj, který jen on dáti může, pokoj duši oblažující, štěstí pravé rozmnožující, pokoj trvalý, který ti svět nevezme.

KŘÍŽ.

Za vesnicí u potoka stojí kříž;
větry už ho rozviklaly, ramena mu nakřivily,
třeba jenom popatřiti, jíti blíž,
zjeví se ti řada hříchů, jež naň Krista přibily.

Jsou tam hříchy dětské, prostřední i velké,
jednotlivců, národův a celých států,
o nichž naše vědomí je tolik mělké,
že vzpomínku na hřích mládí, máme už zavátu.

Lepší však než paměť naše, je to staré dřevo,
to ví vše, co my i předci v tělo jeho vryli,
jak se vše od jeho mládí až do dneška dělo,
ak jsme nevinní však vždy hříšnějšími byli.

Nežaluj však dřevo staré
na nás nešťastníky,
přišly k nám už časy dravé
ztrstat přestupníky.

Cítíme, že mocný odboj,
kde Bůh jenom vládne,
život spěchá jako orloj,
až trestu propadne.

Nuž, my nechceme zapadnouti
v pekla brány tmavé.
Račiz, Kriste, duši pozvednouti
v jasné nebe, smavé.

V. H.

Provolání

k první moravské lidové pouti do Svaté země.

Kdežto byly pouti do Svaté země po dlouhé doby umožněny jenom několika šťastným, kteří byli s to, aby přinesli zvláštní obět co se týče peněz a času, dokázala diecese brixenská s pomocí Boží, uspořádávši za příčinou papežského a císařského jubilea v roce 1898 pout do Svaté země, že i méně zámožní mohou bez nebezpečství, šetříce úplně svého zdraví, v krátké době a s malými útratami konati pout do Svaté země, nevyčerpatelného to pramene největších milostí. »Lidové pouti« od nás započaté nalezly od té doby v mocnářství našem i mimo ně velikého ohlasu a konaly se již z Tyrolska tří a z Horních Rakous dvě lidové pouti. Také Švýcars a Německo vykonaly za naším příkladem čtyři poutnické výpravy a všechny tyto »lidové pouti,« jež, řídic se naším programem, následovaly našich osvědčených rad, mohou se vykázati skvělým průběhem.

Majíce stanovami našimi uloženo zaváděti a podporovati »lidové pouti,« pokládáme za vhodné, uspořádáním vzorné výpravy poutnické seznámiti s duchem a formami »lidových poutí« do Svaté země ony země, jejichž obyvatelstvo nemělo doposud příležitost súčastniti se řádné takové pouti.

Zraky naše obrátily se především k Moravě, jejíž zbožný lid chová tak vřelou přichylnost ke Svaté zemi, což také zjevně dokazují četné přípisy, v nichž vysloveno jest živé přání, aby se také Moravanům poskytlo příležitost, súčastniti se »lidové pouti,« jež by i méně zámožným byla přístupnou.

Jsouce přesvědčeni, že i obyvatelstvo zemí hraničících s markrabstvím Moravským této příležitosti rádi použijí a súčastní se jednoduché, laciné lidové pouti, činíme tímto svolání k poutnické výpravě, za jejíž shromáždění ustanovujeme Břeclavu na Moravě. Uspořádáním, správou a vedením poutnické výpravy jest pověřen předseda našeho spolku, pan c. a k. plukovník na odpočinku Jindřich z Himmlu, jenž již čtyři poutnické výpravy do Svaté země osobně vedl a pět takových poutí radou svou podporoval.

Předsednictví pouti převezmou: Jeho Milost nejždšt. pan svěťící biskup olomoucký Dr. Karel Wisnar, Jeho Milost nejždšt. pan prelát a člen panské sněmovny msgr. Dr. Heřman Zschokke, veledšt. pan generální komisař Svaté země P. Melchior, o. fr. min., veledšt. pan c. k. universitní professor Dr. Musil.

Z hloubi srdce pozdravujeme již nyní muže i ženy, kteří se zbožnou myslí následovati budou svolání našeho: **Vzhůra do Jerusalema!** ke cti Boží, ku spáse duší, k pozhnání viastí naší!

V Brixenu, dne 16. února 1905.

Palestinský spolek poutnický diecese brixenské.

Místopředseda:

Dr. Vendelín Heidegger,
professor bohosloví.

Předseda:

Jindřich z Himmlu,
c. a k. plukovník v. v.

Sdělení ředitelství poutnické výpravy. A. Program. Ve čtvrtek, dne 10. srpna 1905: Shromáždování poutníků a poutnic, pokud možno ještě před 4. hodinou odpoledne, v Břeclavě, kde bude o nocleh postaráno. Odpoledne: Schůze poutníků, proslav, rozdělování odznakových pásek a polních láhví; příležitost ke sv. zpovědi; časné odebrání se na lože. V pátek, dne 11. srpna: Poutnická mše, sv. přijímání, čas snídání, slavnostní průvod k nádraží, vstup do vozu, odjezd; ve Vídni zastávka trvající asi jednu hodinu, další jízda jižní drahou do Terstu. V sobotu, dne 12. srpna: Ráno přijezd do Terstu, vstup na loď, nastoupení plavby. Od neděle, 13. srpna, až do středy, 16. srpna: Plavba po moři. Ve čtvrtek, dne 17. srpna: Přijezd do Jafy, jízda drahou do Jerusalema; přijezd do Svatého města. Od pátku, 18. srpna, až do pátku, 25. srpna: Pobyť v Jerusalemu. V sobotu, dne 26. srpna: Odchod ze Svatého města, cesta po dráze do Jafy, vstup na loď, nastoupení plavby. Ve čtvrtek, dne 31. srpna: Přijezd do Terstu, jízda drahou do Břeclavy. V pátek, dne 1. září: Přijezd do Břeclavy, rozpuštění poutnické výpravy. Do našeho zvláštního vlaku možno mimo Břeclavu přistoupiti a vystoupiti ještě jen ve Vídni a na hlavních stanicích trati jižní dráhy mezi Vídni a Terstem. Poutnický příspěvek zůstává týž, ať vystoupí poutník do vlaku kdekoliv; pouze ten, kdo se přidruží k poutnické výpravě a tuto na zpáteční cestě opouští v Terstu, obdrží náhradu za nekonanou jízdu drahou. Blíže podrobnosti programu se oznámí záčas.

B. Organizace. 1. K poutnické výpravě lze přijmouti: 43 poutníků do I. třídy, 107 poutníků do II. třídy, 350 poutníků do III. třídy. 2. První třída líší se od druhé pouze místem v lépe zařízené kabině ložní. 3. Kněží přijímají se pouze do I. a II. třídy. 4. Příspěvek poutníků určen jest pro: I. třídu na 440 K, II. třídu na 400 K, III. třídu na 300 K. Poplatek přijímací se nežadá. 5. Bezplatná místa a snížení cen se neposkytuje; doporučuje se však mužským i ženským spolikům jakož i farnostem, aby zvláště hodným členům umožnily pout tuto sbírkami. 6. Hranice věku pro účastníky na poutnické výpravě není ustanovena; za to však žádáme, by se hlásili lidé pouze zdraví a takoví, kteří nejsou stíženi nějakou tělesnou vadou, jež by byla spoluúčastníkům na obtíž. 7. Místo přihlášek převzalo důstojné generální komisařství Svaté země ve Vídni, a jest při přihláškách a dotazech — vyjímaje splacení poutnických příspěvků — použití této adresy: Důstojnému generálnímu komisařství Svaté země (místo přihlášek) ve Vídni, I., Franziskanerplatz 4. 8. Doba přihlášek trvá od 1. března až do 15. června; ježto lze očekávati velký nával, doporučujeme, by se přihlášky daly co nejdříve. 9. Přihlášky dějí se tímto způsobem: a) Korrespondenčním lístkem, jenž jest adresován na místo přihlášek, požádá se s připojením podrobné vlastní adresy o zaslání přihlašovací archu. b) Jakmile se tento zašle, vyplní se přesně ve všech rubrikách a odešle se pak v zavřeném dopise zpět na místo přihlášek. c) Zároveň zašle se složením lístkem banky »Union«, jenž přiložen jest k přihlášce, první splátka poutnického příspěvku, a to: nejméně 150 K pro I. třídu, 100 K pro II. třídu, 50 K pro III. třídu. d) Zbytek poutnického příspěvku nutno splatiti druhým složením lístkem nejděle do 15. června. Nebyl-li poutnický příspěvek do 15. června úplně splacen, považuje se to za odvolání přihlášky. Jakožto stvrzenka splátek slouží dřítežek složeního listu, neboť jiných potvrzení nezasiíláme. e) Po první splátce zašle místo přihlášek přihlášenému tištěného »Poutnického průvodce«. Tohoto »průvodce« jest co nebedlivěji pročísti a jím se řídit. f) Stane-li se odstoupení od pouti odvoláním anebo tím, že poutnický příspěvek nebyl včas splacen, vrátí se zaplacený obnos se srážkou 20 K při I. třídě, 15 K při II. třídě, 10 K při III. třídě. g) Stane-li se odstoupení v době od 1. do 5. srpna, a nemůže-li odvolávající za sebe dáti náhradníka téže třídy, zvýší se srážka na 40 K při I. třídě, 30 K při II. třídě, 20 K při III. třídě. h) Stane-li se odstoupení v době od 6. do 10. srpna, a nemůže nalézt náhradníka ani odvolávající, ani místo přihlášek, zvyšuje se srážka na šestý díl poutnického příspěvku. i) Počínaje 1. srpnem musí se každé odvolání díti telegraficky s připojením adresy náhradníkovy. k) Kdyby se z nutných důvodů pout vůbec nekonala, vrátí se splacený obnos po srážce 5 K bez rozdílu tříd. 10. Při dotazích, které nutno omeziti pouze na nejnutnější věci, nutno vždy přiložiti korrespondenční lístek nebo známku poštovní. 11. Všech 500 poutníků a poutnic rozdělono bude dle národnosti v pět skupin po 100. V každou skupinu zařazení budou pokud možno stejnojmenné kněží, poutníci a poutnice všech tří tříd. Poměry národnostní budou uspořádány v duchu spravedlnosti a rovnosti, především pak ve smyslu pravé katolické lásky k bližnímu.

C. Výkony a výhody, na něž mají právo poutníci. 1. Podělení poutníků potřebnými tiskopisy a praktickým, ilustrovaným, vázaným »poutnickým průvodcem« v jazyku českém nebo německém. K »průvodci« přidány budou později »dodatky« s jízdním řádem, seznamem poutníků atd. 2. Obstarání generálního pasu cestovního pro všechny poutníky z Rakouska-Uherska. Co se týče pasu poutníků, již nejsou příslušníky Rakousko-Uherska, učiníme těmto zavčás patřičné oznámení. 3. Odevzdání odznakové pásky na rukáv s vyšitým číslem poutníkůvým a emailované polní láhve s pohárem. 4. Bezplatný nocleh v Břeclavě ze dne 10. na 11. srpna. 5. Bezplatná doprava po dráze z Břeclavy do Terstu a zpět zvláštním vlakem, a to poutníků I. a II. třídy ve vozech II. třídy, poutníků III. třídy ve vozech třídy III. Na dráze z Břeclavy do Terstu stravují se poutníci na své útraty, na zpáteční cestě dostanou v Lublani bezplatnou večeři (bez nápojů). 6. Bezplatné umístění a zaopatření dle tříd na zvláštním výborném parníku rakouského Lloydu z Terstu do Jaffy a zpět, při čemž se podotýká, že poutníci I. třídy budou umístěni v kabinách o 3—4 postelích, poutníci II. třídy v kabinách o 5—10 postelích, poutníci III. třídy ve velkých ložnicích (každý ve vlastní posteli). Oddělení dle pohlaví ve všech třídách rozumí se samo sebou. 7. Bezplatný dovoz z lodí a na lod v Jaffě. 8. Bezplatná doprava zvláštním vlakem z Jaffy do Jerusáléma a zpět. 9. Bezplatná doprava dvou kusů příručních zavazadel (dohromady asi 15 kg) z nádraží terstského na loď a z lodí do poutnického domu v Jerusáleme a zpět, s ulehčením — pokud možno — prohlídky celní. Jiná příruční zavazadla nejsou přípustná. (Věci křehké, peníze a cenné věci příruční zavazadla obsahovati nesmějí). 10. Bezplatné umístění a zaopatření dle tříd v poutnických domech v Jerusáleme. 11. Bezplatná cesta povozem do Betléma a k sv. Janu na horách. 12. Placení všech vedlejších vydání a zpropitného, jež platiti jest za celou výpravu. 13. Každý poutník obdrží poutnické vysvědčení, kterým nabude nároku na poutnický kříž, založený Jeho Svatostí, o jehož získání bude obsažen návod v »poutnickém průvodci«. 14. Po celý čas plavby stojí duchovenstvu k službám hlavní oltář a 12 vedlejších oltářů se všemi potřebami k sloužení zpívavých i tichých mší svatých. 15. Bezplatná lékařská pomoc a ošetřování v nemoci (řeholními sestrami) po čas plavby. 16. Po návratu zaslán bude všem účastníkům krátký popis pouti.

K této dlouhé řadě výkonů a výhod u porovnání s poutnickým příspěvkem tak značných připojujeme prohlášení, že každé odchýlení se od našeho programu a našich ustanovení, jakož i odvolání se od naší poutnické výpravy státi se může pouze na nebezpečí a útraty poutníkůvých, a že v případech takových odmítáme od sebe každou zodpovědnost.

Nádražní missie.

S větší radostí již může „Nádražní missie“ na své působisti v minulém měsíci pohlednouti. (Schůze v centrále „Díla sv. Filipa N.“ ve Vidni, I., Himmelfortgasse 19.) Minulý měsíc poskytly 54 osobám radu a pomoc u nádraží. 29 dívek přistěhovavších se dostalo nocleh a pak službu v malé útulné blízko nádraží zařízení. Díky Bohu, i peněžitě podpory přinesla poslední schůze. Několik obětavých dám uvolilo se osobně příspěvky sbírat a k tomu účelu od „Nádražní missie“ vyprosily si zvláštní „blok“, v němž dárky zapisují. Ovšem ani zdaleka ještě nejsou dostatečnými tyto podpory. Pán Bůh račiž nám poslati potřebné pro toto dílo důležité! (Schůze se konají ve Vidni, I., Himmelfortgasse 19.) Neboť „Nádražní missie“ hodlá u každého nádraží zařídit malou útulnu, jaká jest již u nádraží Františka Josefa. Jak toho potřeba, lze souditi z příběhu, jež slečna při schůzi vypravovala z nádraží státní dráhy: „Přišla jsem na nádraží, a tu jsem pozorovala, jak kolem dívky, jež vlakem právě přijela, se pohybují jacísi mužští. Přistoupila jsem k dívce, očividně zde neznámé, a ptám se, zná-li ty osoby. „Ne, již ve vlaku jsem byla od nich znepokojována.“ Podle úřadu svého členka „Nádražní missie“ ihned dívku vzala s sebou a dovedla na spolehlivé místo. Cestou se dověděla, že zmínění mužští dívky již nabízel, aby šla s nimi do hotelu, že jí objednájí novou jupku atd. Co takové nabídnutí „do hotelu“ znamená, děvče nezužené z venkova sotva ví; ve Vidni a ve velkém městě každý tomu rozumí. Ba máme příklady, že i naproti se jim jede, křížka již napřed se jim odjíká s poznámkou, že již jsou přijaty, jen aby těm dravcům neušly. A když se tak již začíná, jaké pak pokračování, jaký konec ve velkém městě?!

Proto znova a bez přestání a neúmorně upozorňujeme, ba úpěnlivě prosíme a rodiče zapřisaháme, aby dítek svých do tak velkých měst neposílali do služby, když to nemusí nevyhnutelně býti a dostatečného zaměstnání na venkově by bylo; není-li však jinak možno, ať si počínají opatrně a na „Nádražní missii“ se obrátí. Žluto-bílé plakáty jsou na nádražích.

„Nádražní missie“ pak uznává, že nestačí dívky dobré vůle při prvním jen kroku do velkého města vésti a před neštěstím největším zachrániti, neboť toto se nezmenšuje po čas delšího pobytu, ba ještě zvětšuje. Proto chce podle možnosti i potom, když dívkám se dostala místa, jich neponechat bez ochrany a proto do skutečně dobrých a křesťanských spolků uvést nebo aspoň na ně upozorniti, aby tak poněkud nějakou oporu našly. Toto usnesení při poslední schůzi zase obnoveno.

V Terstě již též, dá-li Pán Bůh, začne „Nádražní missie“, „Útulna mořská“ (Seeheim) a „Lodní missie“. V Praze, jak slyším, už je zavedena.

Konečně tedy i Rakousko se probouzí, aby nezůstalo pozadu za ostatními státy ve věci tak velepotřebné.

Odznaky členek na nádraží: stužka žluto-bílá s medailkou Matky Boží.

S velikou radostí oznamuji, že aspoň některá děvčata jsou pozornější a napřed se optají. Díky Bohu, snad jsem mnohým dobře poradil, aby raději nepřišly, jmenovitě když německy neznají a lepší práci přiučeny nejsou; pak je těžko místo jim opatřiti, zvláště nemají-li s sebou ani nejpotřebnějších peněz.

Obrázky z katolických missií.

Podává MAXMILIAN WEINBERGER

VIII. Otep slámy.

„Vy, katolíci v katolických zemích“, píše P. Otmar Lücke, missionář v protestantské části říše německé, „nedovedete sobě představití nebezpečství, ztratiti naši svatou viru, kterým v zemích protestantských jsme vydáni. Vy neznáte hany a potupy, jaká se na nás každodenně v protestantských kostelích, spolicích a novinách kydá. A přece, kdybyste byli bohatí jako Krösus, jste nicméně chudi proti nám, kteří každodenně, ano každou hodinu máme příležitost, svou katolickou viru vyznávatí. Vy neznáte radosti, jaké pocítujeme my, jestliže pospolu sedíme v našem katolickém spolku. Vy neznáte radosti, kterou máme, jestliže ten neb onen z katolíků, které už za ztracené jsme pokládali, mezi nás se vrací. A tu vypravuje mnohý své často podivné příběhy. Poslyšte, co vypravoval nedávno náš druh, dělník v křemencových lomech, jménem Fiedler:“

„Když jsem byl z vojny propuštěn, stal jsem se pacholkem na panství M. Byl jsem jediným katolíkem v místě. Několikrát za ten čas šel jsem do katolického kostela, dvě hodiny cesty odtud vzdáleného. Vždycky jsem nemohl, neboť musil jsem i v neděli koně nejen krmit, ale i čistiti a jiné práce konati. Později přestal jsem docela do kostela choditi, neboť časem otupí se i svědomí. Oženil jsem se s protestantskou dívkou, dal jsem se v protestantském kostele oddati, své dítky po protestantsku pokřtíli a do protestantské školy choditi. Když se stavěla dráha, odstěhoval jsem se za příčinou lepšího výdělků na jiné místo a moje rodina mne brzo následovala. Tam byl katolický kostel a škola. Nicméně v šesti letech byl jsem jenom čtyřikrát v kostele. Potom dostal jsem práci v křemencových lomech. Pracovali jsme tam po dvou.“

Jednou večer, bylo to asi čtvrt hodinky před ukončením práce, řekl mi můj soudruh, že zajde do blízkého mlýna, abych zatím pracoval sám. Když odešel, pracoval jsem dále a po čtvrt hodině vzal jsem na rameno otep slámy

a chtěl jsem vyjiti z lomu. V tom okamžiku však zřítíla se jedna stěna a mne zasypala. Ležel jsem hluboko pod kamením. Otep slámy spočívala mi právě na tváři, tak že jsem mohl dýchat. Nicméně nemohl jsem sebou ani hnouti, ježto ohromná tíže ležela na mém těle.

Tak ležel jsem celé hodiny. Na záchranu nemohl jsem mysliti, neboť lomy ležely daleko stranou. Jediný můj druh chtěl ráno o 5 hodinách podniknouti výlet do lesa. Má žena s dětmi mne také nečekaly, ježto jsem někdy v sobotu večer vůbec domů nepřišel, nýbrž v křemě až do rána vysedal. Odtud chodíval jsem pak s druhy sobě rovnými ne do kostela, ale přímo do lesa. Na záchranu nebylo tedy pomýšlení. Můj dech slábnul stále, velká úzkost se mne zmocňovala a minulý můj život tanul mi na mysli. Byl jsem jist, že udeřila má poslední hodina. Ještě kratinký čas, a ty budeš státi před věčným soudem — tak jsem uvažoval — jak smutné jest nyní tvé postavení, jak zpuštěl byl dosavadní život tvůj! Ne, nikoliv, tobě nemůže býti Bůh milosrdným soudcem. Ježíši, Tobě jsem živ, Tobě umírám! Ó, můj Spasiteli, já jsem Tě zapíral, tupil. Nuže, pro své horké mučení smiluj se nade mnou, jako jsi se smíloval nad lotrem na kříži! Ó, můj Spasiteli, kéž bych Tě mohl nyní přijati při sv. přijímání, kéž bys byl nyní při mně! Ale já jsem všecko promarnil, všech milostí jsem se sám zbavil! Již ztrácel jsem vědomí, nicméně však volal jsem ještě u Boha o milost a milosrdenství, neboť hříchy mého minulého života mne děsily. Prodělal jsem smrt se všemi jejími hrůzami.

Přes to byl jsem zachráněn, ona otep slámy mne zachránila. Ležíc na mém obličejí, umožnila mi dýchání, ač velmi slabě.

Konečně, když jsem dlouho domů nepřicházel, jala se mne má žena, nemajíc pokoje, hledati. Když však všude slyšela, že mne ještě nikdo neviděl, přišla s mým nejstarším synem k lomu. Tam našli pouze otevřenou boudu s mými šaty, viděli zřícenou stěnu a soudili

právem, že jsem dole pochován. Dali se tedy ihned do práce a kopali bez přestání. Po nějakém čase dokopali se svých botů a z toho soudili, v jaké poloze jsem ležel. Kopali dále, ovšem velmi opatrně, ale také s větší ještě horlivostí a — za krátko byl jsem zachráněn. Když jsem se zotavil, šel jsem domů, oblékl jsem sváteční šaty a šel jsem do kostela.

Vy víte, že jsem od té doby nikdy služeb Božích nezanedbal a má žena i děti — chvála Bohu — staly se také velmi zbožnými. Kámen mi spadl ze srdce. Můj dřívější život byl pohoršením, ale dnes jsem jinačí. Přátelé, věrte mi, kdo nezná smrti, umírání, nemá o tom ani potuchy, co to jest. Řekne se lehko: umřítí, ale kdo již smrti zakouší, jako já, ten teprv cítí, že smrt více jest, nežli pouhý odchod z tohoto světa, ten cítí, že má duši, kterou Bůh volá před svou soudnou stolicí. Neměl jsem zemřítí, Bůh to se mnou dobře minil, se mnou, jenž jsem tolik dobrodiní ani nezasloužil.

Mohu svému příteli — dokládá missionář — jeho ženě a dětem dosvědčiti: jsou skutečně hodnými, dobrými a věrnými katolickými křesťany.

IX. Syn hraběcí.

»Pozdrav vás Bůh, malí i velcí přátelé!« píše jistá missijní sestra v Africe hodným dětem v Evropě. »Doufám, že jste všechny zdravý a dobře se učíte. U nás je zatím jinak. Moji miláčky jsou skoro všichni nemocní, mají spálu a leží nebo sedí ve svých nuzných postýlkách. Nemohu vám tedy o nich mnoho vypravovat, leč to, že jsou velmi trpěliví a sestře ošetřovatelce nepůsobi mnohých mrzutostí. Práce je ovšem mnoho, jestliže tolik dětí najednou onemocní a třeba se starati, aby všechny brzo zase ozdravěly a žádné nezemřelo; jinak by přišli pohanští jejich rodičové a všechny ostatní by nám ze strachu vzali. Od včerejška začínají churavěti také starší děti, tak že brzo bude nemocnice plná. Spála černocha líší se však velmi od naší; jest podobna neštovicím a dospělejší děti povážlivě churaví. Mnohým, Bohu díky, se vede již lépe. Těmto jest v posteli dlouhá chvíle, proto prosily, abychom jim daly tabulky a písátka, aby mohly psáti. Také prosily mne, abych jim

vypravovala nějakou povídku. Vyhověla jsem jejich prosbě a povídka se jim líbila. Snad se zalíbí také vám. Zde jest:

Byl jednou — tak začínají všechny pěkné povídky — hraběcí synek. Za krásného májového dne šel se svým vychovatelem na procházku. Bylo to ve Vidni. Procházejíce se v širokých ulicích přišli k nádhernému kostelu. Zbožný vychovatel vstoupil tam s malým hrabětem. Když se byli pomodlili několik Otčenášů, vodil jej od oltáře k oltáři a upozorňoval jej na všechny umělecké památky. Najednou zpozoroval hoch ve výklenku obraz a pod obrazem schránku na peníze. Ukázav na obraz, prosil svého učitele, aby mu vysvětlil, co představuje.

S radostí vyhověl staříčký učitel prosbě svého chovance. Byl to starý, zasmušilý obraz: pustá, písčitá krajina, v předu černé postavy lidské na zemi se krčící, spoutané ruce prosebně pozvédající k vysokému, stíhlému muži v bílém rouchu řeholním, jenž vlídně ukazoval na kříž, který držel v ruce; v pozadí jiný missionář, polévající křestní vodou umírajícího otroka.

Vychovatel vypravoval hochovi o bidě ubohých pohanů a obětavosti missionářů, kteří však bohužel, nestačí, aby tolika opuštěným, v okovech hříchu a otroctví úpícím černochům vydatně mohli pomáhati; vysvětlil mu, jak nutno jest, aby missionáři penězi a modlitbou podporováni byli, aby však také slechetné duše se našly, které by ze všech sil se vynasnažily, aby strašné bidě lidské v temné Africe učiněna byla přítrž...

Pozorně naslouchal mladý hrabě Richard slovům milovaného učitele a jeho srdéčko překypovalo soustrastí a útrpností s těmito ubožáky. Dříve pak, nežli se s dojemným obrazem rozloučil, vyňal svou malou, hedvábnou toboleku a vhodil celý její obsah do schránky. Na zpáteční cestě tanul mu obraz ještě dlouho na mysli a v jeho hlavičce rojily se dalekosáhlé plány. Přijda domů Richard pojednou nápadně zvažněl; vloudiv se do zahrady před vilou, sedl si pod velký buk na břehu rybníka a zamyslel se. Jeho plachetní lodička houpala se za tichého větérku večerního na hladině. Hoch měl z toho radost velikou a v duchu jeho se vynořilo nezměrné

veliké moře a lodi; na kterých missionáři cestují do krajin dalekých... Ano, kdyby už tak byl velký — bylť hrabětem a bohat — pak by vypravil celé loďstvo, aby ubohým černochům pomohl, sám by šel také do Afriky a všechny otrokáře by postřílel — tak snil Richard a byl teprv převětivým hlasem své matičky, která jej volala, vyrušen ze svých myšlenek. Avšak vzpomínka na onen obraz jej neopustila, i v noci se mu o něm zdálo a od té doby byl vůbec horlivým dobrodincem missii afrických.

Uplynula mnohá léta. Ve východní Africe, za palčivého vedra slunečního, stál pod štíhlou palmou mladý mnich. Před ním klečeli, zbožně naslouchající jeho slovům, vykoupení otroci, šťastné to pokřtěné duše křesťanské v jejichžto obličejích rozléval se svatý klid. Jak blaženými cítili se u svého dobrého otce Alfonse, jak blaženými byli i on! Jeho nejvroucenější přání se bylo vyplnilo; nalézal se uprostřed svých milých černochů. Obraz, který kdysi jako malý chlapec viděl a který jej tak hluboce dojal, se uskutečnil. P. Alfons nebyl nikdo jiný, než hrabě Richard, jenž z lásky k Bohu všechno obětoval, aby o spáse ubohých pohanů pracovati mohl. Bůh mu to odplat! Tato povídka, dokládá sestra, se zajisté hodným dětem bude libiti. Ale byť i všechny nemohly missionáři se státi, mohou nicméně příkladu malého Richarda následovati, jestliže pro ubohé černochy v dalekých krajinách pohan-ských učiní, co jim bude možno.

X. Sůl.

Jsou věci, o které se nelze přiti; jedenkaždý může míti pravdu, a pak říkáme: to je věc osobní choutky. My, Evropané, bez soli se sotva obejdeme; schází-li toto koření, nechutná ani nej-

lepší polévka. Ale mlsím a lahůdkou sůl nám není jako černochům. Má-li černoch voliti mezi solí a cukrem, jistě rozhodne se pro sůl.

Přijde-li missionář mezi své černé farníky, obklopí jej ihned všichni a prosí o šhupec — soli. Rychle přibíhají se i staré ženy a pozdravují jej s nejlidnější úsměvem na rtech: »Dobrý den, boana (otče), dej mi trochu soli!« Při tom lichotí se k němu co nejvíce mohou a dychtivě mlaskají jazykem. A obdrževše žádaný pamlsk, blahřečí mu a svolávají požehnání nebes na hlavu jeho.

»Onehdy« vypravuje jistý missionář, »dal se malý klouček, uvázaný v koží kůži na zádech matčiných, spatřiv mne do hrozného křiku; a takový černošek dovede křičeti zrovna tak jako každý křikoun bílý, který leží v plénkách. A hle, sotva mu dám několik zrnec soli do otevřených úst, vyjasní se ihned jeho tvářičky, ústa se usmívají a dřív než ještě slaný dárek na jazyku se rozpustil, jsme nejlepšími přáteli.

Jednoho dne zapálil jsem si dýmku a zápalku jsem odhodil. Hned vrhlo se několik dětí na pohozené dřívko. Jedno z nich uchvátivši je, strčilo rychle do úst a dychtivě žvykalo. »Proč to děláš?« ptám se ho. »Je slané«, zněla odpověď a kluk žvykal dál. Podobně odhodil jakýs Angličan nedokouřený doutník; jeden z našich malých polodivochů jej našel a dokouřil jej, tak že skoro nic nezbylo. Zhaslý konečně dopalek strčil do úst, aby si také na sláném popeli pochutnal.

Černoch zalíbil si sůl tak, že je v Africe zbožím velmi hledaným. Za půl sklenice soli dostaneme slepici, za kávovou lžičku soli vejce a pod. Sůl a zase sůl! Kéž bychom měli vždycky velkou zásobu soli.

Život blahoslavené M. Krescencie.

Napsal P. Method Vojáček, ř. sv. B. v Emausích.

Jak úzkostlivě dbala o čistotu svědomí, tomu nemohou se její zpovědníci dosti vynadiviti. Máme svědectví ode všech zpovědníků jejích, počínaje od prvního, kteréhož měla Krescencie, prve než do kláštera vstoupila, až do posledního, kteří všichni jednosvorně byli toho domněni, že Krescencie nikdy své křestní nevinnosti nepozbyla, ba že se ani nedopustila ničeho, co by s jistotou mohlo považováno býti za hřích všední. V tom smyslu vyslovili se o ní P. Lachner, T. J., jenž byl po šest roků jejím zpovědníkem, P. Bartoloměj Binner, který ji až přes míru přísně zkoumal; P. Michael Baner a P. Pamer; rovněž ujišťoval P. Bonifac Schmidt, provincial řádu a její mimořádný zpovědník, že kdyby se zpovídal anděl, zpověď jeho nemohla by býti jiná než jak ji konala Krescencie.

Z veliké lásky její pocházela též její nenávisť hříchu. Jen když někdo v její přítomnosti pouhé jméno hříchu vyslovil, na smrt zbledla a v neobyčejném vzrušení zvolala: »Můj Bože! jen žádný hřích! Sešli na mne nemoc jakou chceš, uveď mne v opovržení nejhorší, dej mi snášeti útrapy duševní jakékoliv, jen žádný hřích, jen na věky žádný hřích! Raději budu trpěti všecka muka očistcová až do soudného dne, než bych se dopustila jediného hříchu všedního!« Ano někdy ještě ostřeji se vyjadřovala, řkouc: »Pane, kdyby to možné bylo, raději bych trpěla muka pekelná bez hříchu, než abych s jediným hříchem všedním přišla do nebe!« Její nenávisť hříchu až tam dostoupila, že Pána Boha prosila, aby jí raději dal umřítí, než aby dopustil, aby jej nějakou nedokonalostí urazila! Nejmenší nedbalost v duchovním životě připadala jí ohavnější, nežli obyčejnému

křestanu sebe větší nepravost. Píše sama ve smyslu tom takto: »Ó božský rozsevači! Nedopouštěj, abych božské seménko, ježto jsi z pouhé lásky na vypráhlosti půdy srdce mého zasil, nedbalostí svou pošlapala nebo koukolem hříchů udusila! Přičiním se, abych obecným a podrobným zpytováním svědomí půdu srdce svého co nejpečlivěji proorala, a shledám-li v ní nějaký koukol, ihned jej vypleji vzbuzením lítosti a zkroušenosti, zpovědi a kajivosti.« (Kolb. str. 17). Tak to také skutečně činila po příkladu jiných svatých, a cítila nesmírný bol a nevýslovnou litost nad nejmenším práčkem hříchu, jež ve slunci Ducha svatého na sobě spatřovati se domnívala.

Zpovíдалa se každý týden, někdy dvakrát, až třikrát za týden; v posledních letech pak skoro každodenně. Na svatou zpověď připravovala se velmi svědomitě, a pocitovala takovou litost, že bolem až k slzám pohnuta byla. Bolesti nad hříchy byla celá sklíčena a zkroušená, tak že spolusestry s útrpností, ale také se zahánbením sebe na ni pohlížely a jejím příkladem k pravé lítosti povzbuzeny se cítily. Ve zpovědnici nejednou hojně slzy prolévala, tak že po ní přistupující sestry nezřídka patrné stopy těchto drahých perel kajivosti spatřiti mohly. I sami zpovědníci hluboko dojatí byli touto zkroušeností nad chybami, ve kterých sami žádného hříchu, ani všedního shledati nemohli (Summ. N. 9. § 300). Litost, již ve zpovědnici ještě vzbudila, bývala tak úsilná, že jí až srdce usedalo, jak P. Pamer dosvědčil. Když po rozhřešení ze zpovědnice vycházela, tu byla celá jiná, jakoby byla znovu oživila; radost a útěcha z očí jí zářila, vrlelé díky vzdávala pak Bohu za obdrženou milost!

Za milost upřímné litosti a kajivosti prosivala vždy božské Srdce Páně. Roku 1740 napsala: »Ó můj milosrdný a milostivý Ježíši! Dej mi slze, abych mohla hříchy své oplakávat a želeť! Ty víš, že nemohu, jako Mojžíš, ze skály srdce svého vyvolati proudy slzí; Ty víš také, že nemám lásky tolik, jako Magdalena, která milovala mnoho; Ty víš, že nedovedu ničeho bez Tebe« (Kolb, 51, 42).

Takovouto dokonalou kajivostí dostoupila takových výšin života duchovního, že byla v posledních dvaceti letech pro sebe a pro svět jako mrtva, a všechna hnutí přirozená úplně v moci své měla, a jimi beze vši obtíže vládla. Podobně jak bývá u svatých, nepocítovala již ani prvního hnutí vzpouzející se přirozenosti a proto všemi mohutnostmi a silami duše své dávala se beze vši překážky, místo odrazení útoků ihned do vzbuzování lásky (Ott, sv. II. k., 4). Srdce tak čisté je božskému Spasiteli chrámem tak milým, že činí si v něm příbytek s Otcem i s Duchem svatým. »Býti prázden všeho, co stvořeno je, znamená býti pln Boha«, dí zkušený jeden mistr duchovního života. Protož pravil božský Spasitel milované dceři své Krescencii, když se jí jedenkrát zjevil (Tamtéž): »Dcero má, já rád přebývám v srdci čistém, tam je radost má a mé veselí. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.«

Dospěla-li duše zbožná k takovému stupni litosti vycházející z pouhé lásky, tehdy pocituje nad hříchy jiných stejnou téměř bolest, jako nad svými vlastními hříchy. Proto bylo této bohomilé panny největším křížem a trápením, když viděla, která vtělena láska není od lidí milována, nýbrž že tak často a tak děsně bývá

urážena. Slýchala-li o velkých nepravostech od lidí páchaných, na smrt zbledla a na její tváři bylo pozorovati, jak velice se nad nimi děsí, někdy i bolestně bědovala: »Pro Bůh! Jak děsný je hřích! Běda, ach běda, jak mne to trápí, že láska není milována!« Se srdcem krvácejícím a zrakem zaslzeným volala k Bohu o milost a smilování nad nešťastnými hříšníky, a za odvrácení takové potupy božské velebnosti. »Nepřipouštěj toho, Pane, aby lidé taková příkoří Ti činili«, volala, »buď zlé úmysly jejich překaz svou všemohoucností anebo je ihned znič svým nevystihlým milosrdenstvím.«

Tu pak neměla dříve pokoje, pokud neučinila velebnosti božské přísňmi kajivými skutky ve spojení s utrpením Pána Krista patričnou náhradou. A poněvadž vlastním skutkům málo ceny přičítala, přimlouvala spolusestrám nadšenými slovy, aby tím vrouceněji milovaly Boha a jej prosily, aby jen žádné hříchy se nepáchaly: »Neboť zabráníme-li jedinému hříchu modlitbou a kajivostí«, říkávala, »více jsme vykonaly, než kdybychom nevím jaké hrdinství před lidmi provozovaly a i mrtvé křísily. Ó jak děsné je urážeti Pána Boha! Ó drahé sestry, jen žádný hřích!«

Slova Páně: »Blahoslavení, kteříž lačněji a žízněji po spravedlnosti: neboť oni nasyceni budou« (Mat. 5, 6). Řečena jsou zejména o lásce. Láska lační a žízní jen po tom, aby mohla jen víc a více milovati. »Kdyby duše láskou svatou celá již hořela«, dí svatý Vavřinec Justiniani (De disciplina monastica c. 6), »zdá se jí i nejvyšší stupeň býti nedostatečným pro neukojnou žádost, aby mohla milovati ještě více.« Láska k Bohu nezná mezi ani konce.

(Přistě dále.)

Dikůvzdání božskému Srdci Páně.

Z Brna. Za vyslyšení a sílu v těžkých záležitostech vzdávám nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše a nejčistšímu Srdci Panny Marie nejrůznější díky a prosím i nadále božské Srdce Pána Ježíše a bolestné Srdce Panny Marie za mocnou jejich ochranu.

B. M.

Ze Vsetína. Plníce slib učiněný, vzdáváme nejrůznější díky božskému Srdci Páně, Panně Marii bez poskvrny

počaté, sv. Josefu, pěstounu Páně, svatě Anně, sv. Janu Křtiteli, sv. Antonínu Paduanskému, jakož i ostatním svatým, které jsme vzývali, za vyslyšení naší prosby.

M. J. J.

Z Velké Byteše. Nejsrdcenější díky vzdávám božskému Srdci Páně a nejčistšímu Srdci Panny Marie za vyslyšení proseb.

F. U.

Ctnost trpělivosti.

(Hlavní úmysl.)

Jako Pán Ježíš trpěl nevýslovně za nás, tak i učedníci jeho trpěli pro jméno jeho, ale radovali se tomu. Byli pronásledováni, žalářováni, usmrcováni, ale rádi trpěli, byvše milostí Ducha svatého posilněni. Nejinak jest i nám souzeno; neboť není učedník nad mistra svého. « Jestliže mne pronásledovali, » praví Pán, « budou i vás pronásledovati. » A stalo se. Ach, co bylo vytrpěti již prvním vyznavačům Kristovým! A tak dělo se po všechny věky až podnes. Kdož chtějí pobožně žiti na tomto světě, protivenství trpěti budou. Není jinak. Jako dříve tak i nyní protiví se svět učení Krista Pána, až dosud bojuje hřích proti ctnosti, nespravedlivost proti spravedlivosti; kromě toho jsou ještě nehody a neštěstí všeliká, jež nás potkávají, i zlí lidé připraví svým bližním mnohé trápení. Tak je život náš plný utrpení. Nezbývá jiného nežli trpěti, ale trpěti pro Boha a z lásky k Bohu, jinak bychom neměli zásluh pro život věčný. Nemůže pořad zářiti slunce ani nemůže ustavičně pršet z mraků, nebylo by z toho žádného užitku. Podobně i v životě lidském musí se střídati žalost s radostí, štěstí s neštěstím. Všecko jest dobré, co Bůh činí. Na spravedlivé dopouští Pán utrpení, aby tito u věcech dobrých na Boha nezapomněli, a na hříšníky, aby se zase k Bohu obrátili a pokání činili. Není člověka tak svatého a spravedlivého, aby jemu nebylo třeba utrpení, praví svatý Augustin, buďte k větší dokonalosti nebo k utvrzení ctnosti.

Jak snadno člověk na Boha zapomíná, dobře-li se mu daří, a je-li v ustavičné radosti, klesne; utrpení však ho vysvobodí od hříchu. Mnohem více lidí spěje v záhubu samou rozkoší nežli utrpením. Toto jest jak oheň, v němž zkoušeno bývá zlato ctnosti. Utrpením si může člověk získat nevdanou korunu slávy věčné, ano i zde na zemi stává se účastným mnohých radostí. Josef egyptský byl od svých bratří nenáviděn, pronásledován, do cisterny vhozen, cizím kupcům do otroctví prodán, v Egyptě nevinně do žaláře uvržen a přece nezoufal, důvěřoval pevně v Pána Boha, viděl ve všem vůli Boží a Bůh jej ze všeho trápení vysvobodil a povýšen za krále země egyptské.

Jako dobrý vinař ořezuje révu, aby hojnější přinesla ovoce, tak i Bůh dopouští utrpení, aby člověka věčně spasil. Jako hvězdy jenom v noci září, ve dne nemožno jich viděti, tak i ctnost jen v utrpení se osvědčuje, ve štěstí ji nelze poznati, tak svatý Bernard.

Jako spravedlivý je potřeba utrpení, tak i hříšníkům. Nehody učí hříšníka pokoře, vedou jej k pokání. Kdo nezná marnotratného syna? Co přivedlo jej

nazpět k otci? Bída, nouze, opuštěnost, hlad; proto začal naříkat a vzdychat po otcovském srdci. Utrpení jej přivedlo k otci, že pokleknuv k nohám jeho, zvolal: »Otče, zřehšil jsem!« Proč bēduješ? táže se svatý Augustin, vždyť utrpení jest lékem a ne trestem, jest pokolením a ne zahubením; neuhýbej metle, nechceš-li spásou věčnou se minouti. Utrpení jest branou k nebesům, dí svatý Bernard, a kříž svatý královskou cestou do života věčného.

Co máme činiti tedy v utrpení a protivenství? Máme reptati? Máme se nešťestí vyhnouti? Kde pak jest potom trpělivost, která tolik se Pánu Bohu líbí? Proč by byl Pán Kristus pravil: »Blahoslavení, kteří trpí pro spravedlivost, neboť jejich jest království nebeské.« Což netrpěl sám Syn Boží? Což netrpěla nejblahoslavenější Panna Maria, jejíž srdce sedmýrý pronikl meč? Což netrpěli svatí mučedníci? Daleko více jim bylo snášet zlého nežli nám. Proto trpme s trpělivým Jobem. Trpělivost mějme jako svatý apoštol Pavel, který tolik nebezpečenství, tolik ran, tolik pronásledování vytrpěl a za to až do třetího nebe vytržen byl. Trpme jako svatá Maria Magdalena z Pazzis, která vyznamenala se takovou trpělivostí, že si nežádala krátký život a rychlou smrt, ježto v nebi není žádného utrpení; říkávala: »Žádám si ještě dlouho žíti, protože bych ráda z lásky ke Kristu ještě dlouho trpěla.« Svatý Augustin přišel jedenkrát na poutní místo a spatřiv tam mnohé poutníky, jak ozdobeni křížem pobožnost křížové cesty vykonávali, pomyslíl sobě: »Ó kéž by každý člověk na pouť života svého tak pobožně a trpělivě kříž svůj nesl, jako to zde činí poutníci tito!« Kéž bychom všichni všeliké kříže trpělivě nesli z lásky k Ježíši ukřižovanému, pak bychom i my se radovali nejen nyní, ale zvláště tenkrát, až vstaneme slavně z hrobův, až Pán Ježíš jednomu každému promění kříž v korunu slávy věčné.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevývímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za dar trpělivosti v souženích, a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastříž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš českoslovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.) Sv. Josefe, vzore a patrono ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Trpěti a utrpení vyhledávati.

Úmysl v květnu: Družiny Mariánské

Úmysly apoštolátu modlitby.

V dubnu modleme se o dar trpělivosti.

(Žehnán Jeho Svatostí papežem Piem X.)

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
1.	S.	Sv. Hugona , bisk. (1132). — Setrvání v kajcnosti. Kazatelé a zpovědníci. Křesťanský duch v rodinách. Úcta k autoritě. Dar horlivosti v dobrém.	
2.	N.	Neděle IV. v postě. Sv. Františka z Pauly (1508). — Zachrana mládeže. Dar pravé lásky křesťanské. Církevní hodnostář. Kněží v duchovní správě.	
3.	P.	Sv. Marie Egypt. , kajcn. (431). — Za lásku k utrpení. Duch obětivosti. Obrácení hříšníků. Dar tichosti a mírnosti. † rodiče. Duše v očistci.	
4.	Ú.	Sv. Isidora , bisk. (636). — Oddanost k církvi svaté. Velepastýřové naši. Chudobné řeholnice. Rozšíření Apoštolátu modlitby. Katolické spolky.	
5.	St.	Sv. Vincence Fer. (1419). — Dar zkroušenosti a lítosti. Důvěra v Boha. Křesťanská poslušnost. Poutníci ve Svaté zemi. Těžce nemocní. † otec.	
6.	Č.	Sv. Viléma , opata (1202). — Pohrdání světem. Náležitě svěcení dne Páně. Konference sv. Vincence Paul. Křesťanský výchov dětí. Spása duší.	
7.	P.	Bl. Heřmana Josefa , kn. ř. prem. (1233). — Bdělost nad smysly. Horlivost v učení svatého náboženství. Dar pokory a moudrosti. Kněz. † matka.	
8.	S.	Sv. Alberta , bisk. (1214). — Touha po dokonalosti. Šlechetnost křesťanská. Hojní kajcníci. Odvrácení pohoršení. Za obrácení zatvrzelých hříšníků.	
9.	N.	Neděle smrtná. Sv. Celestina I. , pap. (432). — Dar sebezapření. Statečné hájení zájmů církve. Milosrdenství. Dobrodinci chudiny. Dar čistoty.	
10.	P.	Sv. Mechtildy , abat. (1312). — Štědrost k chudým. Ženské řehole. Úcta nejsv. Srdce Páně. Řád benediktinský. Pravá kajcnost. Křesť. matky.	
11.	Ú.	Sv. Lva Vel. , pap. (461). — Sv. Otec Pius X. Pravý pokrok křesťanstvím. Úcta sv. kříže. Duch pravé pobožnosti. Smíření nepřátel. Umírající.	
12.	St.	Sv. Julia I. , pap. (352). — Dar trpělivosti. Nábožné vychování mládeže. Pokoření nepřátel církve. Útrpná láska k duším v očistci. Nemocný otec.	
13.	Č.	Sv. Hermenegilda , m. (586). — Stálost ve víře. Dar vděčnosti k Bohu. Ctnost žive, účinné víry. Pobloudivý mládenec. Za Boží požehnání.	
14.	P.	Sv. Justina , m. (167). Sedmero bolesti Panny Marie . — Úcta bolestné Matky Páně. Obrácení otce. Přemáhání náruživosti. Neohrožené vyznání víry.	
15.	S.	Sv. Petra Gonz. , ř. (1247). — Pokoj duše. Skromnost, tichost a mírnost. Úcta a vážnost stavu duchovního. Obrácení nevěrců. Plnění vůle Boží.	
16.	N.	Neděle květná. Sv. Paterna , bisk. (555). — Trpělivé snášení protivenství. Nezištnost křesťanská. Apoštolát nekneží. Horlivost v dobrém. Sirotci.	
17.	P.	Sv. Aniceta , pap. m. (168). — Dar skromnosti. Pokoj národu skrze církev. Zachování postu. Apoštolát sv. Cyrilla a Methoda. Zbožná bratrstva.	
18.	Ú.	Sv. Apollonia , m. (186). — Horlivost pro čest a slávu Boží. Apoštolská horlivost. Nábožné obcování mši svaté. Dobročinnost. Odvrácení pokušení.	
19.	St.	Sv. Lva IX. , pap. (1059). — Křesťanská statečnost. Napravení urážek Bohu učiněných. Spolek pro rozšíření svaté víry. Plnění vůle Boží. Umírající.	
20.	Č.	Zelený čtvrtek. Sv. Anežky z Montep. , ř. (1316). — Láska k Ježíši svátostnému. Bratrstvo nejsv. Svátosti. Velepastýřové naši. Dobrodinci.	
21.	P.	Veliký pátek. Sv. Anselma , bisk. (1109). — Láska k Ježíši ukřižovanému. Duch kajcnosti. Poutníci ve Svaté zemi. Úcta svatého kříže. † sestra.	
22.	S.	Bílá sobota. Sv. Sotera a Kája , pap. m. (296). — Milost odumřítí světa. Strážcové Božího hrobu v Jerusalemě. Polepšení katolíků. Rodina.	
23.	N.	Vzkříšení Páně. Hod Boží velikonoční . — Obnova života křesťanského. Znovuzrození duchovní. Pokoj a mír národům. Kajcníci.	

Odpušky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Dne	Na slavnost:	Úmysly:
24. P.	Pondělí velikonoční. Sv. Jiří, m. (333). — Dar pevné víry v budoucí vzkříšení. Spolky pro rozšíření křesťanstva. Odvrácení zlého. Umírající.	
25. Ů.	Sv. Marka, evang. P. (68). — Za pozeňání Boží a zachránění úrody. Za srdnatost obhájčů Boha, církve a vlasti. Nemocní. Pohrdání světem.	
26. St.	Sv. Kleta a Marcellina, pap. m. (89). — Svatý Otec Pius X. Břimovanci. Naši velepastýři. Za dary Ducha sv. Obnova křesťanské společnosti.	
27. Č.	Bl. Petra Kanisia T. J. (1597). — Horlivost pro spásu duší. Za tichost v obcování. Návrat rozkolníků do církve katolické. † kněží. Dobrodinci.	
28. P.	Sv. Pavla z Křiže, zakl. ř. (1795). — Láska k Ježíši oslavenému. Katolické školy. Za snášenlivost u veřejném životě křesťanském. Stálost ve víře.	
29. S.	Sv. Hugona, op. (1109). — Katolické řehole. Družiny Mariánské. Konání povinnosti. Dar kajcnosti. Katoličtí missionáři. Za dary Ducha svatého.	
30. N.	Neděle bílá, I. po Velikonoci. Sv. Kateřiny Sen., p. (1380). — Láska k církvi katolické. Zbožné vychování dítek. Zemřelí údové katolických bratrstev.	

Odpustky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Trpělivost pozůstává ve snášení všelikých utrpení duše i těla. Trpělivý křesťan přijímá všeliká protiventství z lásky k Bohu, protože od Boha jsou mu poslány. Trpělivost je tichá, pokorná, nezná reptání, jest odevzdána do vůle Boží. Pravý křesťan v soužení klaní se Prozfetelnosti Boží, přijímá stejnou myslí dobré i zlé jako nábožný Job, jenž i v největším neštěstí chválil Hospodina řka: »Hospodin dal, Hospodin vzal, budiž jméno Páně pochváleno!« Pravý křesťan v utrpení svém, ať v nemoci, ať v neštěstí patří na vzor trpítele Ježíše Krista, jenž nevýslovné za nás trpěl bolesti a chce, abychom jej v utrpení následovali. »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne!« Kdo trpí v soužení, podobá se Šimonu Cyrenskému, jenž pomohl Pánu Ježíši nésti kříž na jeho cestě bolestiplné. Všecka utrpení tohoto světa nejsou rovna budoucí slávě, kteréž má se nám dostati za podíl.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevýmíjaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětují za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za dar trpělivosti v souženích, a na všechny úmysly, jež doporučený jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastiř ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, řši rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učni, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. r. 1891.)

Sv. Michaeli, archanděle, sv. Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Trpěti a utrpení vyhledávati.

Úmysl v květnu: Družiny Mariánské.

Škola Božského Srdce Páně.

Ročník XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

KVĚTEN 1905.

Nyní jest spása světa jak viditelného tak neviditelného. Kristus vstává z mrtvých, vstaňme i my s ním! Kristus vrací se zase sobě, vraťme se i my s ním. Kristus vychází z hrobu, vyjděme i my z pout a okovů hříchů. (Sv. Řehoř Naz.)

Nejsladší můj Ježíši!

Nejsladší můj Ježíši,
Tys mě dobro nejvyšší,
bys mne věčně zachoval,
svůj jsi život za mne dal.

Duše moje každý den,
na Tebe si myslí jen,
u sebe Tě touží mít,
přijď, Ježíši ke mně, přijď!

Lásky svaté prazdroji,
u Tebe jsem v pokoji,
Tebou tisíc radostí
v srdci méni se ubostí.

Prosím Tebe Pane můj,
v lásce své mne posiluj,
nechaf Tvoje svatá krev
tíši ve mně vášně, hněv.

Nebezpečnou na cestu,
nebeskému ku městu,
syt mne Tělem svým,
pokrmem tím nebeským.

K Tobě jsem-li připojen,
s životem jsem spokojen,
bez Tebe mi smutno jest,
Tys má síla, moje čest.

Při poslední hodině
nehleď k méjí provině,
ve smrtelné úzkosti
přijmi mne v své radosti!

Dej ať duše v nebesích,
nehynoucí ve plesích
Tobě, Pane, zazpívá,
svým tě věčně nazývá!

V posledního soudu den
vzbud mě tělo z hrobu ven,
v nebesích mne s sebou spoj,
v svatých svých mne zařaď voj!

Když jen Tebe, Jezu, mám,
ničeho si neřádám,
v láskyplném toužení
věčně budem spojeni.

Fr. Chrást.

* * * * *

Píseň k Srdci Panny Marie.

ebe, Matko, plná lásky,
jež neměla hříchu vrásky.
Srdce Tvé já opěvám,
k němu svatou úctu mám.
Přes vši zemi v nebes báně,
volám k Tobě, dívko Páně:
Vše, co Tě tu uctít můž,
všecko Tobě, Matko služ!

Jaké boly, jaké rány,
Tobě, Matko, kdysi dány,
když tvůj Syn na kříži pněl,
Tebe pod ním úpět zřel.
Ty jsi přec ty boly nesla,
tíží jich pod křížem klesla,
s ním jsi za nás trpěla,
bůdy naší želela.

Vizte srdce plné citu,
v jehož tichém, svatém bytu
hříšník štěstí nachází,
když jej lítost provází.
Duše naše k nebi nese,
toť jest její blaho, štěstí,
slyšíme tedy Matky hlas,
Srdce její volá nás!

Máti, hleď, jak u svých nohou,
vidíš duši plakat mnohou,
nade hříchů bídností
rozplývat se lítostí.
Vidiš-li, že k její pláči
všecky slzy nepostačí,
sama smyj tu provinu,
veď ji svému ku Synu!

Fr. Chrást.

Doba velikonoční.

Slavným Hodem Božím, vzkříšením Páně počíná se doba velikonoční, doba radostná, útechy a milosti plná. Slavným vyzváněním zvonů volají se věřící do ozdobených chrámů Páně, aby společně oslavili největší a nejdůležitější svátek roku církevního. V slavnostním rouše bílém přistupují kněží k oltáři Páně, aby přinášeli Bohu obět neposkvrněnou, beránka zabitého, však zase vzkříšeného a věčně panujícího. Před slavnými službami Božími kropí kněz věřící v chrámu Páně vodou, na Bílou sobotu svěcenou, zpívaje při tom slova proroka Ezechiele: »Viděl jsem vodu vytékající po pravé straně chrámu«, kterýmižto slovy poukazoval prorok na milost křtu sv. v Zákoně Novém, kterážto svátost se za dob starých právě o velikonoce udělovala. Proto nekropí se lid vodou obyčejně posvěcenou, jako se to děje o nedělích v roce, nýbrž vodou křestní, slavným způsobem na Bílou sobotu požehnanou. Voda při svatém křtu obmývá a očišťuje duši ode všeho hříchu, a tuto velikou milost získal nám Kristus vzkříšený. Křtem otevírá se nám brána do nebes, kde můžeme věčně Boha chváliti, proto ozývá se dnes tak slavné Alleluja, »chvalme Boha.« Sv. Augustin praví o tom: »Celým tímto časem velikonočním až do svátků svatodušních připomíná se nám život věčný v nebi, kde v nejčistších radostech se všemi svatými budeme Boha velebiti; časem, velikou noc předcházejícím, totiž dobou svatopostní znázorňuje se nám život na této zemi, kde ještě se zlými náruživostmi bojovati, hříchy oplakávati a po nebeské vlasti toužiti a vzdychati musíme, toužíce po nazrání Boha, ale posud štěstí toho nemajíce.«

Při mši svaté, která se s největší možnou slávou koná, modlí se kněz v modlitbě, aby Bůh, jakož dnes vzkříšením Syna svého smrt přemohl a bránu do nebeské blaženosti otevřel, i naše svatá přání pomocí svou k vyplnění přivedl. A jaká přání tato býti mají, vysvětá ze čtení epístoly svatého Pavla ku Korint. (I. Kor. 57), abychom totiž své velikonoce slavili, ne ve starém kvasu starého hříšného člověka, nýbrž v kvasu nového a upřímného. Ve sv. evangeliu se nám pak přináší blahá zvěst o z mrtvýchvstání Páně. I ostatní modlitby při mši sv. odnášejí se ku slavnému vzkříšení Páně a vyjadřují prosby církve, aby i věřící jednou téže milosti hodnými se stali. I odpoledne koná se slavná pobožnost, spojená s dobrovolnou obětí pro chudé, neboť když nám Kristus tak štědrou láskou ukázal a nám tolikero darů vymohl, máme i my štědrými býti k těm, kteří kříž chudoby nesouce, našimi bratřími jsou v Pánu.

Církev nespokojuje se toto veliké tajemství z mrtvýchvstání Páně oslavovati toliko jeden den, nýbrž slaví je po celou oktávu, — celý čas od Hodu Božího velikonočního až do nanebevstoupení Páně jest nepřetržitou oslavou vzkříšení Kristova. K tomu směřují všechny modlitby při mši sv., všechna evangelia nedělní, v nichž se vykládá, co Kristus Pán po svém vzkříšení apoštolům vykládal, kterak je ve víře,

že vstal z mrtvých, utvrzoval a jim pravomoc, kterou sám měl, odevzdával. Čas ten jest spolu památkou na založení církve Páně, odevzdáním nejdůležitější moci sv. apoštolům. Pravá oslava veliké noci však nezáleží tak v zevnějším lesku jako spíše, dle přání církve, v obrozeném duchu našem, když totiž zanecháme zlého, očistíme duši pokáním, a tak i vlastní své duchovní vzkříšení slavíme na zemi, abychom také jednou skrze Krista Spasitele našeho hodni byli vzkříšeni býti ku životu věčnému v nebesích.

Poslední den oktávy velikonoční jest neděle provodní čili bílá. Jméno toto má odtud, že novokřtění nosili bílé roucho křestní po celý týden až do tohoto dne, kdy je po službách Božích svlékali a uschovali. Za dob našich vodívají se obyčejně dítky na den tento ku prvnímu sv. přijímání, které se slavným způsobem konává. Den tento hodí se ku slavnosti této obzvláště, neboť jsou to posvátné hody velikonoční, ku kterým ponejprv noví členové věřícího stáda přistupují, přičemž obnovují svůj křestní slib, že sv. víru Kristovu zachovají, podle ní se řídíce, až do smrti. Proto je také ten krásný obyčej, že dítky oblečeny jsou v roucho bílé a drží v rukou hořící svíce, na znamení nevinnosti ku sv. přijímání potřebné a na důkaz planoucí lásky ku Kristu Spasiteli a sv. jeho víře, hořící svíce znázorněné. Na křest svůj se nikdo nemůže pamatovati, kdo hned po narození pokřtěn byl, ale okamžik prvního sv. přijímání nevymizí nikomu z paměti až do smrti, kdo dobře jsa připraven, s city zbožnými a láskou horoucí přijal ponejprv nejsvětější Tělo Páně. Kéž by také dítky tyto zachovaly srdce své povždy tak čisté, jako jest dnes, kéž by v pokušení ku zlému vzpomínaly na slib učiněný Ježíši Kristu a každé jejich přijímání v životě bylo tak hodné jako dnešní, pak by zajisté život jejich byl poctivý, spravedlivý a konec života šťastný. Kéž by však také rodičové, pěstouni, učitelé, ba i ostatní všichni svorně spolupůsobili ku zúšlechťení těchto dětských srdcí, kéž by každý dorostlý dobrý jim příklad dával, vzpomínaje na trest, o němž sám Spasitel mluvil, řka: »Hleďte, abyste žádného z těchto maličkých nepohorsili, neboť kdo to činí, lépe by mu bylo, aby kámen mlýnský pověšen byl na hrdlo jeho a on ponořen do propasti mořské.« Hrozný zajisté dle slov těchto čeká trest na ty, kdož řeči neb skutky zlý příklad dávají dětem a ku zlému je navádějí. První sv. přijímání dítek jest zajisté krásným divadlem andělům v nebi a všem dobrým křesťanům na zemi, zejména však rodičům dítek, kteří by také sami téhož dne s miláčky svými měli přistoupiti ku stolu Páně, vykonati tak svou povinnost velikonoční.

Posvátná doba velikonoční je také dobou nejpráhodnější ku sv. zpovědi a sv. přijímání. Čtvrtým přikázáním církevním se nám ukládá alespoň jednou v roce (to jest však už ta nejmenší míra, potřebno zajisté každému, častěji tak činiti) a to v čase velikonočním ku stolu Páně přistoupiti, po řádné a dokonalé sv. zpovědi. Proč církev právě čas velikonoční k tomu volí, jest na bílé dni. Svatý apoštol Pavel praví: »O Kristu zajisté ani obřizka nic neplatí ani neobřizka, ale nové stvoření« (Gal. 6, 15), t. j. nový život duchovní, nové zrození skrze Ducha sv. po odvržení starých tělesných, hříšných obyčejů. A která doba by tedy lépe se hodila k úkonu tomuto, nežli doba vzkříšení Ježíše Krista? Praví o tom jistý duchaplný spisovatel: »Pokládáme-li velikonoční zpověď za část pokání a změny duchovní, jeví se nám jako znázornění z mrtvýchvstání Kristova v obci věřících. Neboť jako Kristus vyšel ze smrti, tak i obec věřící má skrze zpověď a pokání

ze smrti ducha vyburcována jsouc na svátek velikonoční v novém nebeském životě se objeviti, a tak vzkříšení Páně ve svém vlastním duchovním z mrtvýchvstání znázorniti. Co pak však jest potom přijímání velikonoční? Co jiného nežli účastenství věřící obce na nebeském životě vzkříšeného Krista? Co jiného nežli nasycení věřících jedním tělem a napojení jedním nápojem? To jest vznešený význam příkázání církevního, které všechny údy katolické církve k velikonoční zpovědi a přijímání zavazuje (S. M. Sailer). Jak dlouho asi trvá doba k vykonání této povinnosti určené? Za starých dob konávala se svatá zpověď a přijímání velikonoční během 40denního postu, jak to dokazují řeči sv. otců starobylé církve.

Podle nařízení církevního sněmu kostnického musili katolíci tyto svátosti přijmouti před počátkem sv. téhodne. Později se však v jednotlivých krajinách čas ustanovený prodlužoval a to až do svátku Nejsv. Trojice Boží. U nás platí pravidlo, že každý katolický křestan svou velikonoční povinnost vykonati má v čase od 4. neděle postní počínaje, až do svátku Nejsv. Trojice Boží. Je to zajisté dosti dlouhá doba, aby každý nalezl příležitost k vykonání tak svaté, potřebné a užitečné povinnosti. Kéž by nebylo katolika, který by ani v tomto čase sv. svátosti nepřijímal! Vždyť se nám podává milost nezasloužená, dobrodíní převeliká, pomoc Boží, přijímáme ji tedy s myslí kající, zbožnou a vděčnou a uvidíme, kterak jsme sobě prospěli v životě pozemském a také si naději získali na život věčný. Celý čas od velikonoce až po svátky svatodušní má býti pro nás dobou radosti a požehnání. Pokorou byl čas ten pro sv. apoštoly, kterým se Kristus Pán po 40 dní zjevoval k radosti jejich veliké a s nimi o království Božím jednával. Ačkoliv nám v Písmě svatém není dána zpráva, co Spasitel s apoštoly rozmlouval, přece víme, že veliké věci jim zjevoval, je poučoval, ve víře utvrzoval a tak je přizpůsoboval, aby byli sloupové církve jeho a bohonadšení zvěstovatelé učení jeho lidstvu veškerému. Zjevoval se jim neočekávaně, náhle, na krátko, aby tak upevňoval ustavičně víc a více v nich víru ve své z mrtvýchvstání. Jak radostná, jak požehnaná to byla doba pro sv. apoštoly a pro celou tehdy se rodící církev! Tak i my očistivše se skrze pokání od hříchů, můžeme s radostí duchovní obrátiti se s Ježíšem, jenž se nám zjevuje ve svém svatém učení a milost nám dává skrze své svátosti a spojuje se s námi co nejlépe skrze svaté přijímání. Je to pro nás doba hodů nejkrásnějších. Proto krásně zajisté o tom dří sv. Řehoř Nasianský: »Nyní jest spása světa, jak viditelného tak neviditelného. Kristus vstává z mrtvých, vstaňme i my s ním! Kristus vrací se zase sobě, vraťme se i my s ním! Kristus vychází z hrobu, vyjděme i my z pout a okovů hříchů! Brány předpeklí se otvírají, smrt se ničí, starý Adam se odkládá a nový se obnovuje. Kdo z vás novým chce býti stvořením v Kristu, obnoví se rovněž tak« atd. — Tři dny před svátkem Nanebevstoupení Páně slují křížové dny a celý týden týden křížový. V pondělí, v úterý a ve středu konají se průvody do polí, aby Pán Bůh na přímluvu všech svatých naší úrodu zemskou dáti a zachovati a nás ode všeho zlého chrániti ráčil. Průvody tyto jsou zařazením v církvi prastarým, již z 5. století po Kristu. Bylo to roku 469, když strašné zemětřesení v krajině francouzské, zvané Dauphiné, zničilo veškeru úrodu a hrozných škod nadělalo v městech i po venkově, takže obyvatele velice pod takovým neštěstím trpěli. Tu chtěl tehdejší biskup vídeňský, svatý Mamertus, obrátiti mysle i srdce svých věřících k nebeskému Pánu, Otci milosrdenství a proto vedl je v průvodech za

zpěvu prosebných písní a kajících modliteb do polí, jakožto vznešeného chrámu přírody. Obvyčej tento brzy se rozšířil po Francii a tři dny před svátkem Nanebevstoupení Páně staly se dny postu a kajících prosebných průvodů. Z Francie rozšířil se zvyk tento do jiných zemí, až jej církev po celém světě zachovávatí nařídila. Jak je to významné, že právě poslední čas volen jest, nežli Spasitel takřka opouští tuto zemi, aby se vrátil k Otci na nebesa! Kristu Pánu, který jest naším prostředníkem u Boha, dáváme takřka na cestu naše prosby, naše přání, o zdar náš vezdejší, tak abychom tím více a snadněji si mohli všlmati zdaru duše. Pak se zajisté vhodně připravují mysle naše na svátek Kristův, v němž nás Spasitel předchází do nebe a nás za sebou volá; vždyť pravil sám: »V domě Otce mého jest mnoho příbytků; jdu, abych vám je připravil.« Přímluva všech svatých, kteří již v domě Otce nebeského jsou, má nám dopomoci, abychom my po této pozemské pouti šťastně dokonané také došli do vlasti nebeské.

Slavnost velikonoční důstojně zakončuje svátek na Nanebevstoupení Páně. Spasitel náš, Kristus Ježíš, vykonav na světě co z vůle Otce nebeského na se byl přijal, vrátil se zase do říše své věčné, do nebe. Ještě jednou svolal apoštoly své a vedl je na horu Olivetskou. Tam k nim naposled promluvil a uložil jim, aby byli unu svědky po celém švětě, a proto aby šli do celého světa, učili všechny národy a křtili je ve jménu Otce i Syna i Ducha sv., a tak je přijímali v počet jeho vyvolenců, do lůna svaté jeho církve. Poručil jim také, aby učili je zachovávatí vše, co on prikazoval jim, a to z moci božské, neboť jemu jest dána veškerá moc na zemi i na nebi. Žádný člověk, žádný vladař na zemi sebe mocnější, nemá práva jim překážeti v poslání jejich, církev jest zařízení Boží, samostatné, od světské vlády neodvislé, neboť Kristus jest Pánem všech. A aby se nehrozili této veliké úlohy, která s velkými spojena byla útrapami, protivenstvím, ba i nebezpečím smrti, potěšil a posilnil je slovy: »Aj, já s vámi jsem až do skončení světa.« A tu posledně pozvídá Pán ruce své a žehná malé stádece svých věřících, a v nich žehná i všechny své budoucí ovečky v ovčinci, církve své, a hle, výš a výše zvedá se přesvatá jeho osoba, obláček zastřel jej před očima jejich a Spasitel vešel i s požehnaným člověčenstvím svým jako Bůhčlověk do nebes, kde sedí po pravici Boha Otce, to jest, má podíl na vládě celého světa, jako Bůh Otec sám. A apoštolé hledi smutně za odcházejícím Pánem, vždyť citili se nyní opuštěnými sirotky, a hle, dva muži v rouše bílém stojí u nich a praví: »Muži galilejští, proč hledíte k nebi? Tentýž Ježíš, jenž nyní od vás vzat jest do nebe, přijde jednou, jako jste jej viděli vstupujícího na nebe.« A apoštolé padnouce na zemi, klaněli se mistru a Pánu svému jako svému Bohu, a navrátivše se s radostí do Jerusalema, trvali v chrámě na modlitbách a velebili Boha.

A když uplynul rok a nadešel den výroční události této, zajisté vzpomněli si apoštolé a s nimi i ostatní věřící, dnes před rokem odebral se náš Pán do nebes, a den ten byl zajisté pro ně radostným, dnem svátečním. Proto jest dnešní svátek, svátkem z velikonočí nejstarším, jak nám to také sv. Augustin dosvědčuje. Svátek dnešní jest dokončení všech svátků Páně, jest vrcholem oslavy Krista vzkříšeného. Nadšeně proto volá sv. Chrysostom: »Dnes jsme my, kteří jsme i pro zemi nehodnými se býti zdáli, k nebesům povzneseni, my, kteří jsme nebyli hodni počty na zemi, vstoupili jsme s Kristem na nebesa. Ano i nad nebesa povzneseni jsme, neboť usadili jsme se ve trůně královském a tvor, k vůli němuž kdysi

cherubové hlídali bránu ráje, povýšen jest nad cheruby samé.« Že Kristus Pán v člověčenství našem na nebesa vstoupil, tím posvětil člověka, povznesl jej nad anděly a vrátil jemu důstojnost, kterou dle stvoření měl před hříchem. Nanebevstoupení Kristovo jest zároveň vítězství čistého, svatého člověčenství.

Proto slaví se svátek tento také v církvi s velikou slávou a netoliko jedním dnem, nýbrž celou oktávou a s vigilií. Při mši sv. prosí kněz v modlitbě, aby nám Bůh té milosti uděliti ráčil, abychom věrice v nanebevstoupení Páně, již nyní ducha svého k nebeským věcem pozvedali. V epístole i v evangelium se nám vypravuje o nanebevstoupení Páně. Při obětování modlí se církev, aby Bůh nás ze všech nynějších nebezpečností vysvoboditi a do nebe jednou přijati ráčil.

Jak máme svátek tento slaviti, poučuje nás sv. Jeroným, řka: »Vystupme na horu Olivetskou a leťme v duchu za vstupujícím do nebe Ježíšem, leťme na křídlech přání toužebného.« A sv. Augustin krásně dí: »Nejmilejší, snažme se, abychom jako náš Pán dnešního dne v těle našem k nadpozemským výšinám se povznesl, tak i my podle příkladu jeho a dle sil svých na perutích naděje se povznášeli a se srdcem naším za ním následovali. Vyleťme za ním tedy ve svaté lásce, ano i naše pozemské náruživosti a chyby buďtež stupně v tomto nebeském žebříku.« — Posvátná doba velikonoční, které tak krásně končí svátkem Nanebevstoupení Páně, připomíná nám zároveň útěchy plnou pravdu, že i my jednou vstaneme z mrtvých a že, kdo nalezen bude před Bohem bez hříchu, vejde také do království nebeského. Ó, jak utěšená to zvěst, Bohem nám zjevená! Nezůstanu navždy v hrobě? Moje druhá polovice, tělo dojde zase života, a spojeno jsouc s duší, kterou mělo na světě, bude v novém, krásném, nekonečném světě žíti dále, beze strachu před smrtí. Naději touto ztrácí také pro křesťana věřícího smrt na své hrůze, a připadá mu jen jako přechod z jednoho světa do druhého. Avšak jak se to stane? Na tuto otázku trefně odpovídá nám svatý Řehoř Veliký, řka: »Vidí-li mnozí, kterak tělo tlu a práchniví a kosti se v prach obracejí v hrobě, pochybují na znovu oživení toho těla a těchto kostí a myslí sobě: Kdy vyjde zase člověk z tohoto popela? Kdy oživen bude tento prach? Na to odpovídáme krátce: Pro Boha jest mnohem lehčí oživit to, co bylo, nežli stvořit to, co nebylo. Či to má býti větší zázrak, když Bůh z prachu zase člověka znovu zřídí, on, jenž byl z něčeho všechny věci stvořil? Vždyť zajisté větším jest zázrakem stvoření nebe a země z něčeho, nežli oživení člověka zpráchnivělého. Avšak pozastavují se u popela a pochybují, že by z něho zase tělo znovu učiněno býti mohlo, a namáhají se dokázati z rozumu silu božské působnosti. To však ať dělají ti, kterým denní zázraky moci Boží dlouhým zvykem sevšedněly. Či, který smrtelník pochopuje, kterak na příklad z malého seménka veliký strom vyrůstí může? Jak tedy by mělo větším zázrakem býti, aby Bůh kosti, maso atd. z prachu těl zřídil, když přece denně z malého semene vyvolává dřevo, list, ovoce na stromě velikého objemu? Nemůžeme-li tedy ani to, co vidíme očima vyzpytovat, musíme tomu, co nám moc božská slibuje, uvěřiti. Proto bažte s celou silou ducha svého po oné oslavě vzkříšení, kterou onen, jenž pravda sama jest, na sobě ukázal. Varujte se bažení pozemského, kteréž vás od původce vašeho vzdaluje, neboť jen tím výše dojdete k nazírání všemohoucího Boha, čím horlivěji milovati budete prostředníka mezi Bohem a lidmi. A tuto žije a kraluje s Otcem v jednotě Ducha svatého Bůh na věky věkův.«

Boh. Hendl.

Maria láska naše.

(Rozjímání májové.)

Mítej mi, měsíci krásný, měsíci Mariánský! S radostí pozdravuji tebe, neboť zase rozezvučí se chvalo zpěvy nejsv. Panny po celé naší svaté církvi, zase vzplanou nesčetná srdce dítek Mariánských láskou čistou a svatou k Matce Boží a Matce naší. Ano, Maria, Tys láskou srdce našeho, vždyť jsi Matkou Syna Božího a Spasitele našeho, jsi královnou

nebes! A poněvadž i my povolání jsme k dědictví království nebeského, jako lidé, a více ještě jako křesťané, krvi Beránka Božího vykoupení, proto jsi Ty, o Maria, naší pomocnicí, naší královnou!

Maria, Tys láskou srdce našeho, neboť jsi královnou apoštolů! A nejsme-li odchovanci apoštolů? Z jejich úst přijali předkové naši svatou víru Syna Tvého, a proto i my. Duch svatých apoštolův a láska srdcí apoštolských k Tobě budiž i láskou srdce našeho, neboť Tys naší královnou, ó Maria!

Maria, Tys láskou srdce našeho, neboť jsi královnou mučedníků! Srdce Tvé pronikl meč sedmerých bolestí; hoře a muka nad jiné hroznější sevřela je, když na kříži umíral Tvůj jediný, draze milovaný Syn. Ó tehdy bylas Ty neposkvřená pravou mučednicí, mučednicí největší, jsi proto královnou všech křesťanských mučedníků. A zda-li i my nejsme povoláni k účastenství slávy našich svatých mučedníků? Nemáme-li a nechceme-li rovněž i my, jako oni ochotně život svůj nasaditi z lásky ke Kristu Pánu? Krev svou do poslední

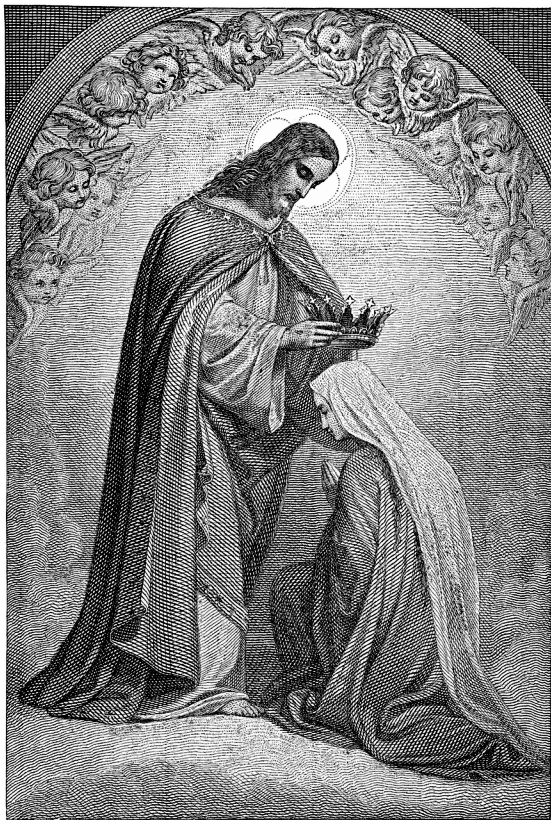
krůpěje vycediti pro jeho svatou víru? Ano, Maria, Tys královnou mučedníků, proto jsi i královnou naší!

Maria, Tys láska naše, neboť jsi královnou panen! Tys čistá, neposkvřená, všecka spanilá, plná milosti a lásky, nade všechny andělské kůry vyvýšená. Nemá-li však čistota duše a srdce touhou naší býti, předmětem naší největší péče, okrasou života našeho? Ó Maria, Tys královnou panen, budiž i naší královnou!

Maria, Tys láska srdce našeho, neboť jsi Matka krásného milování a vši naděje! Tys nás milovala, Ty nás posud miluješ. My pak neměli bychom dbáti o lásku k Tobě? Andělé svatí vinou se k Tobě, a my bychom měli se vzdalovati od Tebe? Kristus Pán a Bůh náš korunou slávy korunoval Tě a povýšil nade všechny nebeštany, aby blahoslavenou Tě nazývali národové, a my bychom směli nevelebiti, neoslavovati Tebe o závod s kůry andělskými a se širým světem oborem?

Ano Maria, královno nebes, Tys láska srdce mého, a proto chci

1. horliti o slávu Tvou. »Cti otce svého a matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi«, tak přikázal Hospodin na hoře Sinaji. A není-li pohroženo kletbou všem, kteří necti, neváží, neposlouchají rodičův svých? Aj, Duch Páně praví v Písmě svatém: »Zlořečen a proklet budiž, kdo necti otce svého a matku svou.« (6. M. 27.) Ale kde jest a bylo na celém širém světě matky, jakou jsi byla Ty, ó Maria? Tys matkou otcův a matek, bratří a

sester našich, matkou nás všech, neboť zrodila jsi nám Toho, který sama sebe ráčil nazývat bratrem naším. A my bychom směli nectiti Tebe? My neměli bychom horliti o Tvou čest a slávu? O budiz to daleko od nás!

Svatí všech věků od časů apostoľských činili tak, podle jejich příkladu chceme se zachovati i my. Svatý Jan miláček Páně a apoštol byl opatrovníkem a sluhou Marie Panny až do její blažené smrti. Svatý Ignác a před ním a po něm tisícové nosovali obraz Marie Panny na prsou svých. Svatý Karel Borromejský postavil v každém chrámě hned u vchodu sochu její. Svatí naši věrozvěstové Cyrill a Methoděj, sv. Václav, Ludmila, Vojtěch, Prokop, Jan Nepomucký, bl. Sarkander, všichni byli horlitelé o slávu a čest přečisté Rodičky Boží. O plesej duše naše a raduj se, i ty můžeš se svatými a anděly volati »Zdrávas Maria«, i ty můžeš pozdravovati Marii Pannu slovy »Zdrávas Královno«, a hlas tvůj bude-li čistý, upřímný a vroucí, neztratí se uprostřed millionův oslavujících Královnu nebes, Matku naši. O Pane, Tys sám učinil, že Maria přišla čistá a neposkvřená na tento svět, Tys sám ji vyvolil za matku Syna svého, Tys sám ji poctil pocoutu největší a nejvznešenější, přijav ji s tělem a duší do nebes. O Pane, dej nám té milosti a pomoci, abychom konali i my, co povinnosti naší jest k Matce nebeské, abychom horlili, seč jsme o čest a slávu Královny nebeské a Rodičky Spasitele našeho, Marie.

Maria, Tys královnou naší, a proto chceme býti

2. Tvoji mi věrnými sluhy. Strašnou bolestí sevřelo se srdce apoštola Jana, když stál pod křížem Pána a Mistra svého na Golgotě. Nad ním zatměla se nebesa, neboť nebem mu byly oči Páně, a ty se pokalily mrakem smrti; pro ním zatřásla se země, pukaly skály, a v něm pukalo srdce, neboť na kříži umíral mu Pán jeho, radost, naděje a láska. Než hle, Pán Ježíš uprostřed smrtelných bolestí nezapomněl na miláčka svého. dal mu za sebe náhradou Matičku svou Marii, řka k němu: »Ejhle, Matka Tvá!« A kdo by z nás nepřál si milé Matky takové? Vždyť o ní platí slova Písma, »že jest Matka krásného milování«

a »že její jest rozkoší býti se syny lidskými«. Od okamžiku smrti Páně byl Jan věrným sluhou Marie Panny, jakož byl dříve věrným sluhou Ježíšovým. Jaké to proň bylo vyznamenání. On že čistotou panenskou srdce svého nade všechny ostatní vynikal, učiněn byl hodným býti strážcem a služebníkem přečisté panenské Matičky Kristovy. Kdo by si nepřál býti rovněž sluhou tak vznešené Královny? Vždyť za nejvyšší čest si pokládají pázata a dvořeníni, jsou-li přiděleni k službě královny nebo císařovy pozemské? A jako nebesa jsou povýšena nad zemi, tak povýšena jest i Maria nad všechny královny celého světa, ji sloužiti znamená největší pocoutu, největší vyznamenání. A co činí sluha? Koná vůli velitele a velitelky své. Nuže konejme i my to, čeho si žádá a co si přeje naše poručnice.

A víme to? Vždyť sama to pravila při svatbě v Káni Galilejské řkouc sluhům: »Vše, co vám Ježíš přikáže, učňte.« Ejhle, její vůle, její přání! Plňme přikázání Kristova a naplníme přání Matičky jeho. Ona sama jest první služebnici Boží, vždyť sama řekla: »Aj, já jsem dívka Páně, staniž se mi podle slova Tvého.« Celý její život v radosti i žalosti byl stráven ve službě Hospodinově. A proto si přeje, abychom sloužili i Synu jejímu tak jako ona, a nejlépe toho dokážeme, když se postavíme do služeb jejích, ona nám povelí, ona nás poučí, ona nám ukáže a pomůže plniti vůli Spasitele, Syna svého. A jakou odměnu dá nám Maria za služby věrné? Králové a královny pozemští odměňují služby prokázané šlechetě vyznamenáním, dary a výsluhou až do smrti. Ani Královna nebeská nezůstává pozadu. Vyznamenává nás za věrné služby povznesením k sobě, ze sluhů činíc dítky své, zasypává dary nehynoucími pro tělo i duši; vždyť není potřeby, kterou by nemohla ukojiti Maria. Ona jest potěšení zarmoucených, příčinou naší radosti. Ona jest útočiště hříšníkův a uzdravení nemocných, ona jest ve všem a všude pomocnici křesťanův. A za tuto krátkou službu na zemi dává nám dlouhý život v nebi, neboť ona se za nás přimlouvá, aby soud náš vypadl ve prospěch náš; vždyť nazývá ji sv. Bernard »primlůvkyní všemohoucí«. Za krátký čas

služby věrné na zemi přivede nás Královna Marie do slávy Syna svého na nebi, ač bude-li služba naše opravdu věrná, radostná, ochotná a až do smrti vytrvalá. Ó Maria, kéž jsme všichni takovými sluhy Tvými!

Marie, Tys Královnou naší a proto chceme

3. rozšiřovati lásku k Tobě. Netřeba zajisté dokazovati, kterak milo jest a žádoucné srdci dobrého dítěte, aby každý ctil a vážil si jeho rodičův. A proto si zajisté z celé duše přeje každý ctitel Mariánský, aby jako on rovněž celý svět ctil a miloval Marii. Ó kterak tedy se všemožně přičiňovati máme, aby každé srdce milovalo Tebe Královno nebeská! Sv. Bernard z hlubiny duše své volá: »Nic mne větší nenaplňuje rozkoší, nežli dino-li mi zvěstovati lidem chválu Marie.« Není-li slušno, abychom ho následovali? Otcové naši od pradávných dob pečovali o to, aby po všechny časy u potomků jejich šířila se čest a chvála Matky Páně. Kolik tu chrámův a oltářův oslavených jménem Marie! Co tu slavností, poutí a písní, jimiž buď se čest a množí se zástupové ctitelů Mariánských! Jakými pak bychom byli zbožných předků potomky, kdybychom se neřídili krásným jejich příkladem. Víme dobře, čím nám jest Maria, proto chceme a snažiti se budeme, aby každého dne přibývalo ctitelův, aby všelikým způsobem rozmáhala se čest Matky nejsvětější, Marie.

Kdo ctí Marii, nebude zahanben, kdo ji miluje, dosáhne spasení, neboť snažiti se bude zajisté, aby věřil, co ona věřila, Bohu sloužil jak ona mu sloužila, snažiti se bude, aby trpěl jak ona trpěla, milovati se naučil jak ona milovala, slovem, bude se starati, aby následoval Krista jak ona jej následovala. Ejhle, jak čest a láska, která se věnuje Marii, pomáhá lidem k spasení! A proto horlili o lásku její všichni, kdož měli srdce zanicené láskou k bližnímu. Sv. Bernard, sv. Norbert, sv. Vincenc rádu kazatelského v kázáních svých vybízeli k účtě Marie Panny a k lásce její. Sv. Alfons slovem i příkladem podněcoval každého,

kdož chce přispěti bratřím ku spasení, aby nabádal a učil je ctíti a milovati Marii. Církev obdařila svátky Panny Marie rozličnými milostmi a odpustky netoliko pro povýšení nebes Královny, ale i pro spasení a posvěcení věřících.

A my vidouce to vše, neměli bychom horliti o spasení bližních svých skrze úctu a lásku Mariánskou? Svatý Pavel nebyl toliko hotov do žaláře a na smrt jíti, nýbrž podroboval se i zatracení z lásky ku spáse svých bližních. A my bychom mohouce snadno jim přispěti ku spasení způsobem, který nám samým oslazuje život a povznáší srdce, mysl a duši k nebi, neučinili bychom toho? Odstup to od nás! Před obličejem Pána svého, Matko naše, zavazujeme se, že chceme jako věrné Tvoje děti, jako ochotní sluhové Tvoji horliti o lásku k Tobě mezi lidmi. Příkladem oddanosti nelíbené, slovem lásky upřímné, poučením a napomenutím vlídným chceme povzbuvati svoje bližní, aby rovněž Tvými se stali miláčky. Kéž všichni svorně jako otcové naši pějeme Tobě chvály, velebíme Tvoji vznešenost a vyzýváme Tvoji mocnou pomoc! Kéž každý z nás přičiní se k tomu, pokud síla mu stačí! Toť úmysl náš, toť předsevzetí naše upřímné!

A proto buď zdráva, Královno nebes, Matko milosrdenství, v tomto slavném a krásném měsíci svém! Ale netoliko nyní, nýbrž i po všecken čas. Obrať k nám milostivé oči své a pomáhej nám v slabostech našich! Budeš-li Ty naší podporou, nepadneme, budeš-li naší průvodkyní, nezboudíme, budeš-li naší ochránkyní, nic zlého se nám nestane, zůstaneš-li láskou srdce našeho, Spasitel náš zůstane v nás a my v něm. Ó pomni, že jsme díky Tvoje, vypros nám hojného milosrdenství a zejména šťastnou hodinku smrti. Se Synem svým nás smiř za života, Synu svému nás poroučej ve smrti, Synu svému nás obětuj po smrti. Budiž nám hvězdou spasení a doveď nás do vlasti nad hvězdami! Kéž potom zůstaneš láskou srdce našeho na věky! Buď pozdravena, velebena, Královno máje, Královno a Matko naše, Maríal!

Boh. Hendl.

O častém přijímání nejsvětější Svátosti oltářní.

(Ostatek.)

však víme ze zkušenosti, že i lidé, kteří se snaží i všedních hříchů se vyvarovati, přece klesají sedmkrát za den, zde tím, tam oním hříchem všedním. Každý takový poklesek je hněte a bývá jim pohnutkou, že cítíce a uznávajíce slabost a mdlou svou, zkroušeněji a vroucněji volají k Bohu. Jaké pravidlo platí pro takové? Lze jim dovoliti a doporučiti časté přijímání či opak toho? Uvedeme-li si na paměť, co učí církev o účincích svatého přijímání, nebude nám o odpověď potíže. Vždyť sněm Tridentský nazývá nejsvětější Svátost lékem, kterým od všedních hříchů býváme osvobozeni a proti smrtelným chráněni. A proto dí sv. Alfons, že svaté přijímání pomáhá nedokonalým k uzdravení. Svatý František Saleský dokládá, že Svátostí oltářní síly nabývají slabí a churaví docházejí zdraví, proto povzbuzuje v knížce své Bohumilu říka: »Přistupuj, Bohumilo, přistupuj často k svatému přijímání, jak často ti dle rady zpovědníka tvého bude možno. Zajci na horách našich zblbl, poněvadž se krmí sněhem; podobně i ty cele čistou se staneš, budeš-li často ve svátosti této přijímati samu čistotu.« Nejinak píše slovutný Ludvík Granadský, an dí: »Člověk by se neměl z příčin nehodnosti své vzdalovati svátosti této; poklad tento zajisté dán jest chudým a nemocným dán je tento lék. A proto nikdo, byť si byl sebe nedokonalější, neměl by se vyhýbati tomuto lékařství, pokud si jenom upřímně žádá uzdravení.« A nad to nade všechno dí svatý Ambrož: »Jelikož vždy zase hřeším, jest mi ustavičně lékařství tohoto zapotřebí.« A svatý Augustin docela praví: »Každého dne hřešíš, přijímej tedy také každého dne.«

Zde zmíniti se musíme ovšem i o takových, kteří na venek by rádi platili za zbožné a spravedlivé duše a proto hledí, aby častěji se ke stolu Páně dostali, ale ve skutečnosti o polepšení života u nich není ani stopy. Je to jen duchovní pýcha, která jest velice nebezpečná, která je zaslepuje, pýcha, která je pudí vynášeti se nad jiné i v tomto svatém úkonu. Hledáme-li u nich pokoru, nenalezáme ji, hledáme-li lásku k bližnímu, nevidíme ji. Žárlivost, neláska, pomluva, nepřátelství naplňuje srdce jejich, ale přece by se rádi zdáli dokonalými a hodnými. A k tomu jim má v očích lidí dopomoci časté svaté přijímání. Takovým se musí toto zapovídati, neboť působí jenom pohoršení mezi ostatními a sami místo ospravedlnění a milosti připravují sobě odsouzení. Přijímání takových jest podobno přijímání Jidáše, do něž po přijmutí těla a krve Páně vešel ďábel. Takovito nehodní přijímači vrhají špatné světlo na hodné přijímače, neboť svět je se svým úsudkem brzy hotov a řekne: »Ejhle, takoví jsou všichni!«. Kdo tím trpí? Úcta nejsvětější Svátosti se tím zmenšuje, touha po stolu nebeském se u mnohých utlumuje a nevěrci se vychloubají: »Hle, co jim pomáhá časté přijímání, když jsou ustavičně stejní?« Takoví přátelé Ježíšovi na oko jen jsou horší než nejurputnější jeho nepřátelé, neboť větší nadělají škodu svaté víře a jsou pravou metlou pro církev.

Promluvili jsme o svatém přijímání poněkud šíře, ukázavše, jak věřící od nejstarších dob v tomto ohledu se chovali, abychom jednak utvrdili ty, kteří s láskou a horlivostí častěji svaté přijímání konají, jednak povzbudili ty, kteří snad z příčin méně důležitých a snad jen domnělých se toho zdržují, jednak abychom ukázali, že církev svatá tímto prostředkem chce v nás vzbuditi péči o život

vpravdě bohubilý, počestný i v maličkostech Bohu věrný. Proto také všichni světcové povzbuzovali horlivě křestany k častějšímu svatému přijímání. Svatý Alfons volá: »Bohdejž by jen bylo mnoho takových duší na světě, které ačkoliv se ještě lehkých poklesků dopouštějí, každý sebe menší hřích srdečně sobě oškliví a touží po častém, ba denním přijímání, poněvadž by se rády opravdu polepšily a prospívaly v lásce Boží. Pak by zajisté lidé více Pána Ježíše milovali na zemi nežli se to děje nyní.« Kde není pravé pobožnosti srdce, ale liché pobožnůstkářství, tu ovšem zpovědník povoliti nemůže a nesmí. Ba radno jest i duším bohabojným, jak sám svatý Alfons učí, časem svatě přijímání častější odepřti. Tot zajisté jest osvědčená zkouška jejich pokory a poslušnosti. Zároveň vzbudí se ještě horoucnější touha po chlebě nebeském a tudíž roznítí se i duch pobožnosti, čímž se i rozmnoží blahodárné účinky přesvaté této hostiny. Dobře tedy praví Dr. Probst v knize své: »Nejsvětější Svátost, přijímáš-li ji častěji, ale s vlažností, nepůsobí tolik, jako jediné přijímání s velikou pobožností.«

Na konec pak zase jen zůstanou hlavním pravidlem slova svatého Pavla řkoucího: »Proto zkoušej, člověče, sama sebe, a tak z tohoto chleba jez a z tohoto kalicha pij.« Zkouška tato musí býti zdvojnásobena. Věřící zkoumej samu sebe a dej se zkoumati zpovědníkem. A co po takové zkoušce svědomitě s Pánem za dobré uzná sluha Boží, tomu se podrob; potom zajisté nechybí ani on aniž ty zhřešís. Při tom ovšem jako při všem důležitém nutno jest vyzývati pomoc Ducha svatého a řídití se slovy Písma: »Pomoc naše ve jménu Páně.«

Kéž by řádky tyto k tomu přispěly, aby co nejvíce čtenářů připojilo se k oněm miláčkům Kristovým v dobách zaslých a i nyní osazovali stůl Páně, čerpajice tu z bohatého pramene posilu, potěchu a pomoc k životu vpravdě křesťanskému, aby i o nich se řici mohlo jako se říkalo o starých křesťanech, že odcházeli od stolu Páně jako lvové plni sly a odhodlanosti trpěti za Krista a pro Krista. Kéž by však také nemusil Kristus Pán k žádnému z nás přistupujícímu ke stolu jeho zvolati: »Příteli, kterak jsi sem přišel nemaje roucha svadebního?« Budiž tedy život náš takový, abychom s dobrým svědomím častěji Krista Pána do srdce svého jako hosta nejlepšího přijmouti mohli!

Boh. Hendl.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 2. po Velkonoci.

- Evang. O dobrém pastýři. (Jan 10.)

Myslíš-li si v duchu: »Chci, pokud stačí sly moje, dobré činiti, ctnost rozšiřovati a na spáse lidí pracovati i tehdy, když práce má nenalezá vděku aniž mi přináší slávy a prospěchu; ano chci dobré činiti i když proto napadán jsem od nepřátel pomlouváním a podezříváním« — smýšlíš-li tak, ó pak jsi podoben dobrému pastýři, který také obcházel všem dobře čině, spásu všech hledaje, ačkoli sám neměl, kam by hlavy své sklonil. Budeš podoben dobrému pastýři i v utrpení, neboť on nesl trnovou korunu místo koruny slávy a zmiral na kříži, dřevě potupy, sklizeje místo věčnosti nejhorší nevděk. Avšak hle, nyní jest ve slávě Otce svého nebeského. Ó jaká to slast nebeská, lidem sloužiti v lásce věrně jako Kristus a pro spásu jejich všecko obětavě podstoupiti jako Kristus; potom i tobě kyne odměna tak velká, tak sladká a nehynoucí jako všem, kdož dle Krista Pána se řídili v životě.

Pevně k Matce!

Sepsal Pavel Pavelka. (Č. d.)

Slovo matčino.

Mocné jest živé slovo, zvlášť vychází-li ze srdce upřímného, milujícího. Mocné jest tudíž slovo matky hodné, nebo vychází ze srdce, dítě nejvřeleji milujícího. Nemožno téměř, neslyšeti na slovo matčino, jeho nedbati. Proto hodná matka, chtěj jen blaha svého dítěte, neustává slovem svým dítětko k dobrému povzbuzovati, v dobrém utvrzovati. Pochybil-li dítě její, napomíná je, prosí, aby chybu napravilo a se polepšilo, ano, pakli toho třeba, i přísně dítětko domlouvá.

A rovněž tak počíná si naše pravá matka duchovní, církev naše katolická. Ona mluví k nám slovem Božím, jednajíce dle napomenutí svatého apoštola Pavla: »Kaž slovo, nabízej v čas i ne v čas; tresci, pros, žehň ve vši trpělivosti a učení.« (2. Tim. 4, 2.)

A tento hlas církve Kristovy, slovo Boží, mocně působí, nebo dí o něm sv. ap. Pavel: »Živnat jest zajisté řeč Boží a mocná a pronikající nad všeliký meč, na obě strany ostrý, a dosahuje až do rozdělení duše a ducha.« (Žid. 4, 12).

A tuto řeč církve Kristovy slycháme v kázáních a křesťanských cvičeních, ve zpovědnici a v obřadech bohoslužebných; ji nalézáme v Písmě sv. a v rozličných náboženských knihách a spisech, jako na př. jsou knihy: Svatého Františka Sal. »Bohumila«, bl. Tomáše Kemp. »Následování Krista«, a mnohé jiné spisy svatých a světic Božích.

Že na mnohé slovo matky církve nepůsobí, rozličné jsou příčiny. Jako se přihází té které matce pozemské, že dítětko, nemající k ní pravé lásky, bývá k ní vzdorovitě, zatvrzelé ku jejímu

slovu, rovněž stává se i naši duchovní matce, církvi katolické. Mnohé dítětko nemá k ní upřímné, pravé lásky, a proto nedbá slova jejího, ano snad i reptá proti ní, zvláště, jestli církev přísně napomínati, kárati musí. Stává se tu církvi jako zakladateli jejímu, Kristu, že totiž takové vzdorovité dítětko praví, jako pravili židé ku Kristu: »Tvrdá to řeč, kdo ji může slyšeti;« a opouští církev.

Pakli však slýcháme slovo své matky, církve, se srdcem dobrým, pak mocně v nás působí a přináší ovoce stonásobné.

A jako církev svatá, tato dobrá matka, dítětko své svým mateřským slovem napomíná a těší po celý běh jich pozemského života, poskytuje jim slovem a modlitbou útěchy a posily zvláště v hodinu jejich smrti. Tu stojí pak ona u našeho smrtelného lože, i když nás všecko bylo opustilo. Tehdy nám žehná ve chvíli poslední rukou nejvyššího kněze svého, rukou římského papeže, udělující nám požehnání apoštolské. Přelibezná jsou to slova, slova v pravdě mateřská, jež na rozloučenou z tohoto světa církev k dítětkám svým pronáší, dojemné jsou modlitby, jimiž dítětkám svým v posledním jejich boji jest nápomocna a jimiž duše jejich Bohu doporučí.

»Křesťanská duše«, tak mluví církev naše katolická ústy svého sluhy, kněze, »odeber se z tohoto světa ve jménu Otce, který tě stvořil, ve jménu Syna, který tě vykoupil, ve jménu Ducha sv., který tebe za svůj chrám posvětil. Pane Ježíši, v ruce Tvé doporučíme duši umírajícího bratra našeho (sestry naší). Amen.«

A až na věčnost svým slovem, svou modlitbou církev naše katolická duše

svých věrných dítek doprovázel; nebo, když duše tělo byla již opustila, volá a prosí církev sv.: »Přijďtež ku pomoci svatí Boží! Přijďtež naproti andělové Páně! Přijmětež duši jeho (její) a přiveďtež ji před tvář nejvyššího. Kristus, který tebe povolal, přijmiž tebe, a jeho andělé ať nesou tebedolůna Abrahamova.« Zdaž může býti lásky plnějších, dojemnějších slov nad tato v pravdě materská slova?!

Většího ještě vlivu na srdce dítky než materské slovo má

Požehnání matčino.

Hodná matka, aby dítky své v dobrém zachovala, nejen že často jich napomíná, ale ona též často jim žehná, prosí Pána Boha, aby dítky její chránil ode všeho zla na duši i na těle, aby žehnal jejich práci a počínání, by takto se zdarem potkala se výchova její. A toto žehnání, tato modlitba matky nebývá zajisté bez účinku.

Čím větší moc však má žehnání a modlitba matky duchovní, církevní, katolické!

Všechno, co ona žehná, za čeho zdar se modlí, prospívá, vykvétá, pakli požehnání a modlitby to hodno. Zřejmý důkaz o tom máme na misiiích v pohanských zemích. Ačkoliv protestanté na své missie v oněch zemích mnohem více peněz vynakládají, než my, katolíci, rozšiřující zároveň hojně své bible a jiné své spisy náboženské, jest výsledek jejich misii velmi skrovný u porovnání s výsledkem misii katolických.

Měl tudíž pravdu protestant, jenž roku 1864 z hlavního města Číny, z Pekingu, psal v jednom časopise anglickém: »Mám za to, že pochybeno jest, chtíti v Číně rozšiřovati protestantismus. V městě Pekingu jest při každém oněch čtyř kostelů, jež patří jesuitům, více obrázců římsko-katol., než protestanté jich mají v celé čínské

říši.« A rovněž tak se to má i jinde. Ne peníze jsou to, co přispívá na šíření se katolické víry mezi pohany, ale je to slovo Boží, hlásané ústy kněží, poslaných od Boha samého — »jakož mne poslal Otec, tak i já posílám vás« — je to požehnání, jež církev modlitbou svou na Bohu vyprošuje pro apoštolskou činnost svých missionářů.

Toho byl sobě dobře povědom svatý František Xaver. Ubíraje se na missie do pohanských zemí, kdykoliv jemu hrozilo na cestě nebezpečství, doporoučel se do modliteb církve svaté a prosíval o její požehnání. A přišed po letech do Žaponska, psal odtamtud: »Jsem přesvědčen, že modlitby církve sv., naší matky, nevěsty Kristovy, vyprosí nám milost, abychom se prokázali hodnými Božích dobrodiní.« A nebyl v naději své zklamán; přehojná byla jeho žeň na vinici Páně mezi pohany.

Jen kde duch Boží je, tam jest i víra, jakožto dar Boží. Zde platí: podle skutků pozná se církev a poznávají se pacírky. Příčina toho je na snadě. Pán posílá — a jeho jménem církev — své apoštoly jako ovce mezi vlky, bez zlata, ani peněz v opascích, ani mošny, ani dvou sukní, ani obuvy, ani hůlky, t. j. v duchu odříkání a obětování se. Jenom pod touto výminkou slíbil Pán apoštolům svým požehnání při učení všech národů. Než nejen veškerenstvu žehná Bůh na přimluvu církve, ale i jednotlivým dítkám jejím. Napomíná tudíž svatý Ambrož, řka: »Hříšníče, nemoha sám provinění svá kajícími slzami smýti, nechť plače za tebe církev, matka tvá; ona jako vdova Naimská, za každého se modlí, jako by byl jedině dítko její.«

Církev ví, že žehnání její jest mocné a blahodárné, že svým žehnáním marní zlé, které způsobil ďábel, svědce prvních rodičů, a hřích. Ona hledí žehnáním odstraniti následky oné kletby, kterou stihl

Bůh člověka i přírodu, když byl praotec náš do hříchu upadl. Žehná tedy ráda dítkám svým, kdykoliv si toho přejí a o požehnání ji prosí.

Zvlášť pro dítko své, člověka, má církev hojných žehnání. Ona žehná člověku od jeho narození počínajíc, až do jeho smrti; a to často za rozličných příležitostí. Žehná jemu při přijímání sv. svátosti; žehná matku obdařenou dítkem, i dítku jejimu, ona žehná koruny králů a závoj panen, Bohu se zasvětilých. Církev svolává od Boha požehnání téměř na všechny věci, jichž člověk v životě

svém používá; žehná naše přibýtky, naše pole, louky a vinice, žehná naše nápoje a pokrmy. Církev žehná nám na loži smrtelném, ano i náš hrob, místo posledního odpočinku našeho, požehnáním svým posvěcuje. Pakli pevnou vírou a pravou zbožností požehnání církve sv. přijímáme, jest mocné, jako požehnání Boží; vždyť církev žehná z moci Boží a Bůh žehná rukou církve své.

A tato láska a štědrost církve katolické při udělování požehnání jejího svědčí o tom, že ona jest naše pravá matka.

(P. d.)

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 3. po Velkonoci.

Evang. Maličko a neuzfíte mne. (Jan 16.)

Daň-li se tobě každé tvoje počínání, vyplňuje li se tobě každé přání, neklame-li tě naděje a hojnou měrou sypají se na tebe shůry darové nebesí a život tvůj plyne šťastně v radosti a spokojenosti, ó tu si často připomeň slova »maličko«! Ano, za krátký čas se může člověk změnit, radost v žal, štěstí v neštěstí, ples ve vzdychání proměnit. Proto i ve štěstí zachovej vždycky pravou míru a nezapomínej na vřikavost jeho; proto neztrať srdce své a zachovej si čisté svědomí. Avšak i ty, jenž v slzách chléb svůj denní smáčíš, ve starostech vstáváš a leháš, jemuž žádná naděje se nevyplňuje a místo blaha jen trud a žal svým nazýváš, i ty řekni sobě »maličko«! Za krátkou dobu změní se i to, žalost tvá promění se v radost, nedostatek v nadbytek a trud v plesání; vždyť žije Ten, v jehož ruce spočívá naše štěstí i neštěstí. Potěš se tedy v hodině soužení, zachovej víru a naději v prozřetelnost Otce nebeského, a naděje tvá nebude zahanbena. Maličko jen a obrátí se pozemské trápení v nebeskou slast všem, kdož věrně na světě při Bohu stáli.

Na neděli 4. po Velkonoci.

Evang. Jdu k Tomu, jenž mne poslal. (Jan 16.)

Neříkej všechno, co víš a poznáváš, nýbrž dobře uvažuj, zdali to, co říci chceš, užitečné a vhodné jest. Co v poměrech tvých neslouží k povznesení, uslechnutí a posvěcení druhých, co nepřináší jim útěchu a pokoj, co snad naopak je ve zbožné víře zvyklati, jejich horlivost ve ctnosti udusiti, snahu jejich po dokonalosti zastaviti může, co jim ve dnech trudného života a při smrti útěchu a posilu bere, to vše musíš zamlčeti, sice bys byl nepřítelem lidstva, protivníkem Boha, jenž v moudrosti své nám také tak mnohé zahaluje, co věděti nám neprospěšným jest a chce, aby všechny jeho dítky na zemi v míru a pokoji žily a se kochaly blaženou nadějí na lepší budoucnost. Tak jednal Kristus, nejvyšší náš příklad a vzor.

Boje a koruny.

(Část další.)

Výstup 4.

Nerva. Štěpán. Elymas. Eurykles.

Nerva:

Jen blíže pojďte, přátelé!

Elymas (k Euryklovi):
Jak šťasten jsi ve přízni císařů!

Štěpán:

Řím závidí ti, synu, přátelství,
v němž žiješ se synovci císaře.

Elymas:

Ó vyprávěj nám o nich, mládenče!

Eurykles:

Vy milujete je?

Nerva:

Nám často líto jich!

Eurykles:

Proč litovat?

Nerva:

Což není vláda břemenem?

Eurykles:

Ach ano. Klemens často mluví tak,
a matce jejich pro trůn úzko jest.

Nerva:

Má pravdu ona.

Elymas:

A jim je úzko též?

Štěpán:

Ten starší prý jen touží po slávě
a činech válečných.

Eurykles:

To pravda je.
Je takým Sabinus a srdce hrdého,
však Pesennis vždy skromný, tichý jest
a zhoubnou války slávou pohrdá.

Nerva:

Ten dobrý princ!

Štěpán:

Ty děti přestastné!
Vše mají teď, Řím celý patří jim!

Elymas!

Ba celý svět.

Nerva:

I bohové se sklání k nim!
Zvlášť Minerva je chrání, miluje!

Eurykles:

Minerva?

Nerva:

Vždyť matkou jejich jest!
Zda uctívají tuto bohyni?

Eurykles:

O tom nevím nic.

Štěpán:

Což nemá u nich oltář svůj?

Eurykles:

Nikoliv.

Elymas:

Vždyť přísahají přece na bohy?

Eurykles (žasna):

Mně neznámo, že přísahali by...
Ne, vpravdě ne... Proč vás to zajímá?
Proč na to ptáte se?

Elymas:

Již nediv se,
mé dítě! Dávno duše mnohá již
ku neznámemu Bohu modlí se
a slouží věrně mu; což nevíš to?

Eurykles:

A kdokoli jest ten, jež bohem ctí,
však velký, dobrý jest, neb dává těm,
kdož koří se mu, lásku ke ctnostem.

Nerva:

Též o křesťanech často mluví se?
Nám pověz, dítě, znáš je též?

Eurykles (pobouřen na otce patří):
O křesťanech?

Elymas:

Víš o nich snad?

Eurykles:

O hrozné sektě té a ďábelské,
co metlou říše jest a neštěstím?

Elymas (pro sebe):

Co slyším to?

Štěpán:

Tak soudí o nich princové?

Eurykles:

Ti o křesťanech nikdy nemluví.

Štěpán (k Elymovi):

Již chápeš snad?

Elymas (tíše ke Štěpánovi):

Ještě nikoliv.

(K Euryklovi:)

A mají v paláci též obrazy,
jimž úctu vzdávají?

Eurykles:

Jen jeden znám a ten se všudy skví.

Nerva:

A jak vypadá?

Eurykles:

Jak mám jej popsati?
Je člověk to či Bůh? Já nevím sám.
Jeť krásné tváře muž a jeho vlas
tak pěkně spadá z hlavy na šíji.

Elymas:

Dobře, jen dále mluv!

Eurykles:

A kolem hlavy zlatou září má,
však oděv prostý má, jak pastýř jen.

Elymas:

A nese beránka, že pravdu mám?

Eurykles:

Ach ano, beránka. Znáš obraz ten?
Co znamená to, prosím pověz mi.

Elymas:

I s radostí, však později.

(Pro sebe:)

Ó vítězství!

(Tíše k Štěpánovi:)

Teď výslech přerušíme; již dosti mám,
a slovu tvému věřím již.

(Přiblíží se k Nervovi tíše:)

Klemens je křesťanem.

Štěpán (k Euryklovi):

Jdi, Eurykle, venku čekej mne.

Nerva:

Již pryč má jít, proč brzy tak?

Elymas:

Teď věci vážné na nás čekají
a zbraňují nám, dále slyšet ho.

Nerva:

Nuž tedy!

Škola B. S. P. 1905.

Štěpán:

Jdi, synu můj!

Nerva:

Nechť bohové tvým princům žehnají!

(Eurykles odejde s úklonou.)

Výstup 5.

Nerva, Štěpán, Elymas.

Elymas:

A nyní do práce!

Štěpán:

Hle, spása, sláva, pomsta, to vše dnes
nám dáno do rukou!

Nerva:

Však napřed rozvahu!

Elymas:

Na prince prvně pomněme!

Štěpán:

Těm první ránu dát!

Nerva:

Však Domitian nikdy nesvolí,
by smrtí zhynuli.

Elymas:

Tot starost má;
já strachem již ho k tomu donutím.
Vždyť víš, že smrtí trestá křesťany.

Štěpán:

Však tenkrát zdráhat bude se!
Mně připadá tu dobrá myšlenka;
by k vzpouře někdo přiměl křesťany!

Nerva (ke Štěpánovi):

Ty o to pokus se!

Štěpán:

A ještě dnes?

Elymas:

Že Klementovy syny milují,
dá myslit se, a počtem silni jsou
a myslí statečné, vždy k činům hotovi.

Štěpán:

Jen muže třeba nám, by vyhouřil je.

Elymas:

Snad znáte Cimbra?

Nerva:

Myslíš setníka?

Elymas:

Ten v naší Palestýně sloužil kdys,
když Nero proti nim se rozlétl,
a Cimber tehdy, dobře o tom vím,
nad nimi truchlil, pomstu přísahal.

Štěpán:

On rovněž Kristu klaní se?

Elymas:

Ten rád by pomstil jej.

Štěpán:

A jeho myslíš pro nás získati?

Elymas (uvažuje):

Jen nech mne přemýšlet? Je chytrým
Elymas.

(S nadšením:)

Ha, již to mám; vše dobře hodí se,
již uzel tu, jej záští zadržlo!

Ať padnou křesťané jak povstalci,
já jedním rázem v prach zašlápnu,
a jméno jejich na vždy potřisním!

Štěpán:

Vždyť ani Nero nemoh' zdolat jich,
jich vytrvalost nelze přemoci.
Jen pozor dej!

Nerva:

Kdo slyšel tehdy o jich' odporu?
Což zaslechl jsi slovo prokletí,
že vyšlo by z úst Krista ctitelů,
když klnul lid krutému tyranu
a jeho pád svou hanou provázal?
Jen křesťané se tiše chovali
a nekluli, ač on týral je.

Elymas:

Jsou pokrytci, jich mírnost vylhaná,
v ní pýcha skrývá se.

Štěpán:

Snad pravdu máš!

Elymas:

My škabošku jim s tváře strhneme!

Nerva:

Což smrt se zdá ti málo jim?

Elymas:

Smrt samá málo pro ně je!
Smrt křesťanů — to málo pomstě mé.
Ta napolo by mne jen pomstila.
Když za Nerona v cirku zmírali,
přec slavně hynuli a římský lid
se divil jim, jich v duchu litoval.
Však lid ten naučíme klnout jim
a s potleskem jich muky provázet;
ať umírají jsouce prokleti

a lidem pohrdání, tupení!

Jen tehdy Galileje vzešlý bůh
ve hrob se sřítí, nepovstane víc!

Štěpán:

Nuž dobře, přenechám ti tedy vše.

Nerva:

O bohové! Jak hrozno koupit trůn,
jak krvavé jsou cesty k prestolu!

Štěpán:

Již opět třeseš se?

Nerva:

Mně hrozno jest, krev prolévat!

Elymas (ironicky):

Tot římský senator!

Štěpán:

A přece věrně sloužil tyranu
a hlasem svým vždy v schůzi senátu
jsi schvaloval, co Domitian chtěl
a proléval krev jako on!

Elymas:

A na popravu s ním jsi uváděl
ty velké syny Říma, hrdiny,
jimž žalno bylo patřit na svou vlast
tak ztýranou a krutě mučenou,
i povstali, by ji se zastali.

Štěpán:

Kdo bez viny je pod tím tyranem?
Jen na svou togu patř, krev na ní lpi!

Nerva:

Ó hrozné vzporínky!

Štěpán:

Až vstoupíš na trůn sám, pak mírným buď
a laskavým, jak tobě zlobí se.
Však měkkost stranou teď!

Elymas:

Na mrtvé nehlídej — jen k cíli miř!

Štěpán:

Však černé nestvůry té mrzká krev
až vytryskne, tě opět umyje!

Nerva:

Když musí být to, s vámi tedy jdu!

Štěpán:

Však slabost z duše ven!

Elymas:

A nyní rychle k činu pospěšme!
Ať zhynou křesťané!

Štěpán (k Nervovi):

Tvůj budiž Řím!

(P. d.)

Kdo poslouchá mne, nebude zahanben.

Napsal Ignát Záhnel.

Květen, měsíc Mariánský.

Něle sice úplně jistě dokázati, ale zdá se býti pravděpodobno, že od dob svatého Filipa z Neri, čili od druhé polovice šestnáctého století zaveden byl zvyk, po celý měsíc květen uctívati Rodičku Boží. V době, kdy církev odstěpením, odpadnutím, zradou čili tak zvanou reformací ztratila mnoho drahých nesmrtelných duší, vzbudila prozřetelnost Boží mezi mnohými světci a různými bojovníky pro čest a slávu Boží i svatého Filipa z Neri, který jsa velkým přítelem mládeže s bolestí pozoroval, jak mnozí berou zkázu na duši své o jarních slavnostech, jež konaly se v Itálii hlavně v měsíci květnu. Aby svou zamilovanou mládež jinak navnadil a na jiné, lepší přivedl myšlenky, vodíval své svěřence po celý měsíc květen do kostelů Mariánských, jichž je v Římě velmi mnoho anebo vůbec k obrazům a oltářům Bohorodičky. Zástup jeho miláčků vzrůstal den ode dne, rok po roku, okrášľovali obrazy a oltáře květinami, svatý Filip se s nimi modlil, zpíval, někdy k nim i promluvil krátkou promluvu, až pak ze všeho povstaly a znenáhla po všem světě křesťanském se rozšířily až podnes tak oblíbené májové pobožnosti. Mnozí z nás nemůžeme přítomni býti každodenně v tomto měsíci kázání, tu chceme aspoň utvrzovati se v účtě k Marii, častěji prositi ji o přímluvu a po jejím příkladu milovati ctnost.

Utvrzuje se v účtě k Marii.

V kapitole 24. knihy Sirachovy mnoho je překrásných rčení, jež užívají se odedávna o Marii. »Kdo poslouchá mne, nebude zahanben.« »Přistuptež ke mně všichni, kteří mne žádostivi jste, a plody mými nasycťte se, nebo duch můj jest nad med sladší a dědictví mé nad med.« Jaká pro nás jest útěcha, že sám Duch svatý vybízí nás k účtě k Marii, řka: »Přistupte ke mně všichni.« Svatý Bernard, převatel cítel Mariánský, vykládaje o Marii, píše: »Duch vše pro-

zkoumá, i hlubokost božství. V Marii užijš velký prospěch ctností, pozoruje-li život její, přesvědčíš se o nicotě všeho pozemského. Pak pozdvihne se srdce i zrak náš k dobrům, jež jediné uspokojiti mohou srdce naše; neboť všichni potřebujeme milosti Ducha svatého, aby uchoval srdce naše i naše myšlení, abychom nežili v klamu a šalbě, aby zůstal při nás se svým světlem a neopustil nás.« Kdo tak šťasten jest a procestoval Itálii, viděl, jak často i v odlehlých místech setkal se s důkazem, že lid tamnější ctí Matku Boží, že nezapomíná v tomto slzavém údolí na ni, sídlící v nebesích a prosí ji, aby neopouštěla nikoho v bojích a v bídách našich. Blízko Piacenze, města v severní Itálii, je překrásný most přes řeku Trebbii, jež vystavěti dala roku 1820 vévodkyně z Parmy Maria Louisa. Hned blízko mostu je přepamátné místo v dějinách, zde objevil se Hannibal se svými slony, africkými, španělskými a galickými vojsky; na druhém břehu očekával ho konsul Senpronius s římskými legiemi. Římané byli poraženi. Na téžze místě rozpoutala se ještě jednou vražedná bitva. Dne 19. června 1799 bojovali tu po celé tři dny francouzský generál Makdonald s ruským vojévdcem Suvarovem. Obě vojska vypálila na tři miliony ran z pušek, z děl bylo 70tisíckrát vystřeleno, na patnáct tisíc lidí zhytnulo. Na tomto bojišti je vystavena malá sice, ale útulná kaplička, nad jejíž dveřmi je pěkný obraz Boží Rodičky, u jejíž nohou klečí dva modlíci se poutníci. A pod tímto obrázkem jest nápis:

Figli d'Eva, che per le vie audate,
di salutar Maria, non vi scordate!

t. j. Synové Evy, kteří tu jdete po cestě, pozdraviti Marii nezapomeňte.

Není zajisté nikoho mezi námi, kdo nebyl by již navštívil některé ze 150 Mariánských poutních míst, jež jsou na naší milé Moravě, nebo ze 200, jež jsou v Čechách, ale jsme-li horlivými ctiteli Marie, budme ještě horlivější, účtu tuto pak neprojevujme jenom slovy, nýbrž ukazujeme ji i skutky, přičiňujice se, aby

i jiní Matku Boží uctívali. Nezapomnějme nikdy, že jest Maria nejen Matkou Boží, ale že je také Matkou naší, dokažme ji, že chceme jí býti hodnými syny i dcerami. Sv. Augustin k ní volá: »Maria, u nohou Tvých leží celý svět, pomoz nám bidným!« Sv. Basilius ji prosí: »Matko Boží, pohleďni na nás slitovným a milosrdným svým okem!« Svaty Athanas zývá ji: »Paní nad nebem i nad zemí, pros za nás!« Volejme s Origenem: »Požehnaná mezi ženami, k Tobě bereme své útočiště!« Ano hleďme, abychom prohloubili v sobě i v jiných úctu k Marii.

Prosme Marii o přímlovu.

V předobrazech, jež o Marii ve Starém Zákoně byly předpověděny, srovnává se s olivou stojící na poli. Oliva dává olej, který býval vždy obrazem milosrdenství; jako tedy uštěďruje oliva výhradně jen olej, tak Maria je také naší neustálou přímlovkyní u Boha, je Matkou milosrdenství. Když očekávalo dle slov sv. Matouše ženicha a nevěstu deset panen, z nichž bylo pět neopatrných a pět opatrných, a když pak jim vyšel olej, řekly neopatrné opatrným: »Udělte nám svůj olej, neboť lampy naše hasnou.« Odpověděly pak opatrné řkouce: »Nikoli, snad by se ani nám ani vám nedostávalo; jděte raději k prodávacům a kupte sobě.« (24, 8 - 9.) Voláme-li k Marii, aby nám uštěďřila olej, t. j. aby se za nás přimluvila, není obavy, že by nás nevyslyšela, neboť jest bohatá milosrdenstvím. Oliva, o níž mluví Sirach, stojí na poli, proč ne v zahradě nebo mezi jinými stromy, proto praví učitel církevní kardinál Hugo, aby ji viděli všichni odevšad a aby snadný byl k ní přístup se všech stran, aby nikdo nenáikal, že nemůže se k ní dostat. Jako snadný je přístup k olivě, která jest v poli a každý lehce dostane se k ní, aby si natrhal ovoce, tak lehce mohou najít Marii všichni, kdož hledají její pomoci a chtějí ji prositi o ochranu. Tomáš Kempenský se táže: »Můžeme-li najít jistějšího útočiště než milosrdné srdce Marie?« a odpovídá hned na svou otázku: »U Marie najde každý přístřeší, nemocný potřebné léky, smutný útěchu, pochybující radu, opuštěný pomoc.«

Spisovatel Sueton vypravuje o římském císaři Titovi, že velmi se staral, aby každému, kdo útočiště vzal k němu a prosil jej o něco, pokud mohl pomohl, a kdykoliv uplynul den, kdy nebyla mu poskytnuta příležitost vykonati nějaký dobrý skutek, říkával: »Ztratil jsem den.« Snad mluvil tak z chlouby a ctižádosti, aby od jiných chválen byl, a nikoliv z opravdové lásky k bližnímu.

Kdyby však naše Matka Maria užila těchto slov, šla by jí od srdce, poněvadž srdce její jest naplněno a rozohněno pravou láskou k bližnímu a nic jiného si nežádá, než aby každému mohla pomoci a prospěti. Svaty Bernardin praví: »Maria více si přeje nám prospěti a milosti uděliti, než my je od ní přijati; proto kdykoliv se k ní utíkáme, vidíme, že má ruce plny milosrdenství a milostí.« Spisovatelé církevní praví: Ježíš Kristus varuje nás před ďáblem, který obchází jako lev řvoucí hledaje, koho by pohltil, rovněž lze říci, že také obchází Maria a chce všem dopomoci k životu a zachrániti. »Já milující mne miluji«, praví se v Příslovích (8, 17); slov těchto užívá i božská Matka o své lásce k nám lidem: »Pojď ke mně všichni, kteří po mne toužíte a potřebujete mé pomoci, nikdo neodejde neoslyšen, jsem matkou vás něžně milující, ode mne vy volající mne vše obdržíte, neboť milující mne milují.«

Maria dokáže nám, že jest naší Matkou, nás opravdu milující, žádá však od nás, abychom ji milovali nejen ústy, ale i skutkem, jak praví Kristus: »Ne ten, kdo říká pane, pane, vejde do království, ale ten, kdož plní vůli Otce nebeského«, tak i Maria žádá od nás, aby život náš odpovídal přikázáním, jež zachovávatí nám poručil její božský Syn, Ježíš Kristus.

Po příkladu Marie milujme ctnosti.

Jako po ovoci poznává se strom, je-li dobrý či špatný, tak i po skutečích poznává se člověk. Koná-li někdo špatně, je-li život jeho špatný, jest i jeho duše Bohu odporná, není v milosti Boží, koná-li však někdo dobré, miluje Boha a má čistou duši, která líbí se Bohu.

Maria je nám vzorem všech ctností, je jako zrcadlem, do něhož všichni pohlížeti mohou a v němž vždy uvidí dobrý

příklad a vzor, ježž mohou v životě následovati. Nazvalť ji z rozkazu Božího anděl milosti plnou. Proto jakoby volala k nám Maria: »Buďte svatí, jako já svatá jsem.« Běda nám, kdyby o nás platila slova sv. Jakuba: »Buďtež pak činitelé slova a ne posluchači toliko, oklamávající sami sebe. Nebo jestli kdo posluchač slova, a ne činitel, ten přirovnán bude muži, spatřujícímu obličej narození svého v zrcadle: i vzhlédl se a odešel a hned zapomenul, jaký by byl.« (1, 22—24). O Sokratovi, přemoudrém muži svého věku se vypravuje, že nosíval s sebou zrcadlo a byl-li někdo sličný a krásný, pobízel ho, aby se podíval do zrcadla, ale aby se vynasnažil, by i duše jeho byla tak sličná, neporušena a neposkvřněna hříchem, má-li

krásné tělo, by měl i krásnou duši. Maria je nám podobným zrcadlem; vzhlédne-li do něho pyšný a uvidí-li v něm pokoru nejvyšší, zda neumíná si odložit svou nectnost, vzhlédne-li se v ně nečistý, nestřídmý anebo jinými hříchy poskvřněný, a uzří v zrcadle ctnost, která hříchu tomu proti postavena jest, zda neumíná si, že se polepší a že si zamiluje ctnost?

Ctíme Marii vždy, ale hlavně v měsíci, který jí zasvěcen jest, v květnu.

Přemilostná Králová!

Svět to dosvědčuje zjevně,
kdo se k Tobě vine pevně,
tomu pomoc hotova;
ty ho slycháš, láskou dycháš,
ku pomoci pospícháš.

Překlad Sušilův.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 3. po Velkonoci

Evang. O modlitbě. (Jan 6.)

Ty snad přemítáš u sebe: »K čemu má býti modlitba?« K čemu ptáš se? Pojď se mnou, povedu tě světem a uvidíš. Pohleď na onoho mladíka, stojí sám a sám v širém světě, otec i matka zemřeli. A hle, spíná ruce a modlí se k Bohu, aby ho neopustil a slibuje, že věrně chce plniti to, čemu učil jej otec i drahá matka, že zachová svědomí svoje čisté. Tážeš se ještě, k čemu jest užitečná modlitba? Jděme dále. Zde viz dívku, dívku chudou, ale nevinnou a zbožnou. Svůdce číhá na oběť svou a hledí ji zaslepiti leskem zlata a zatahnouti v tenata hříchu. Ale dívka odolává, a proč? Viz ji v komůrce klečeti před obrazem Matky Boží a k Bohu úpěnlivě volati, aby ji chránil před zkázou. Ejhle, k čemu jest dobrá modlitba! A zase tam pohleď. Zde vidíš matku ustaranou a utrápenou sedící u lůžka umírajícího dítěte. Bolest její jest hrozná a přece nepropadá zoufalství. Oči své usazené pozvedá k nebesům a prosí Pána života a smrti, aby, je-li možno, zachoval život miláčka jejího, a srdce její se utěšuje a uklidňuje v úplném odevzdání se do vůle Boží. Hle, k čemu jest modlitba! — U čerstvého rovu klečí ustaraný otec a vdovec s četnými sirotky. Dobrá máti je opustila. Zármutek jejich jest veliký, slzy řinou se z očí všech, ale neklnou, nesoudí se s Bohem. Duše jejich pohroužena jest v modlitbě k Tomu, jenž odvolal jejich dobrou ženu a matku, aby jednak byl milostiv nebožce, jednak posilnil pozůstalé. A jako balsám splývá v modlitbě útěcha na zraněné srdce jejich. K čemu jest dobrá modlitba? Kam spěchá tak onen muž? Uniká lidem, spěje k srázné vodě a již již chystá se skočiti do ní a zakončiti hříchem hrozným život svůj. V tom však zazní zvon k modlitbě, muž sebou trhne, něco projede mu hlavou — vzpomínka na Boha! Padá na kolena, modlí se a v modlitbě zapomíná na své předsevzetí, vrací se mezi lidi, aby započal život nový, pořádný. Ejhle, k čemu jest modlitba! A tak bych tě mohl vésti od jednoho ke druhému, všude bys viděl blahodárné účinky modlitby; vždyť, jak praví sv. Augustin, v modlitbě voláme k Bohu a za to sestupuje k nám milosrdenství Boží. Blaze tomu, kdo se modlití umí a také se modlí, nikdy není tak nešťastným, opuštěným a bidným jako ten, kdo na modlitbu zapomněl, neboť Bůh je s ním. Neptej se tedy, k čemu jest modlitba a řekni si: Jest ke všemu dobrá a užitečná, a řekneš pravdu. Boh. Hendl.

Obrázky z katolických misíí.

Podává MAXMILIAN WEINBERGER.

XI. Ze Svaté země. Stavba kostela v Deir Hanna.

„Ježto mnozí z laskavých čtenářů,“ píše missionář P. Klinkenberg z Taagby na jezeře Genezaretském, „asi před dvěma roky na mou prosbu na stavbu malého kostela v Deir Hanna svými dárky přispěli, budou jim zajisté některé zprávy o nynějším stavu věci vítány.

Obyčejně bývá při stavbě kostela peněžní otázka hlavní obtíží. V Deir Hanna toho nebylo, neboť stavební náklad již před nějakým časem byl sebrán a připraven. Obtíže záležely v něčem jiném.

Chce-li kdo v Turecku stavěti kostel, musí mítí od sultána k tomu povolení, tak zvaný ferman. Takové povolení přichází často teprv po letech a stojí značnou sumu peněz. V Deir Hanna byla by na takové povolení padla polovice stavebního nákladu. Jelikož se však jedná pouze o kostelíček pro 80—100 křesťanů, upustili jsme od svého původního úmyslu a o povolení ke stavbě jsme nežádali. Za to ustanovili jsme zakoupiti ve vsi nové již hotové stavení a je v kostel proměnití. Poloha jeho byla výborná a sebrané peníze byly by právě stačily. Již jsme se chtěli dáti do díla, když tu přihodila se věc, která nejenom stavbu kostela podnes zabránila, ale i celou obec křesťanskou v Deir Hanna do velkého nebezpečení přivedla.

Jednoho dne přepadl jakýs mohamedán staršího křesťana za osadou a pobodal ho tak svou dýkou, že ho považovali za mrtvého a domů přinesli. Křesťan vzpamatoval se a zůstal až do příštího rána na živě. Ráno dostavil se mohamedán do přibýtku křesťanova v okamžiku, kdy jenom slepá jeho žena doma byla, a zastřelil ho na loži dvěma ranami z revolveru. Tato zlomyslná vražda byla počátkem boje přes rok mezi křesťany a mohamedány pětkráté četnějšími zuřícího. Křesťané jsou si své slabosti vědomi, nepomýšleli na pomstu krvavou, zde obvyklou, za to tím zuřivěji vedli si mohamedáni. Spílajce křesťanům a posměch si činíce z jejich vláry, poráželi jejich olivové stromy,

kradli dobytek a zabíjeli, kradli obilí a pod. Jejich stížnosti u tureckých úřadů zůstávaly zvláště přičiněním bohatého, ale zuřivého mohamedána v Akko nepovšimnuty, tak že mohamedánům rostl stále hřebínek. Již poznačovali některé křesťany jménem, kteří rovně měli býti zabiti.

Více než rok nemohli jsme my missionáři jakožto cizinci křesťanům pomoci. Mohamedáni dodali si konečně smělosti, učinili na nás útok v našem obydlí a vypálili dvěma našimi školní budovy. To nám bylo vitanou příležitostí do sporu se vmísiti. Podali jsme stížnost německému konsulovi v Beirutu, zvláště na zmíněného dříve mohamedána v Akko. Jelikož turecká vláda nyní všem sporům s cizími mocnostmi se úzkostlivě vyhýbá, měla stížnost okamžitě dobrý výsledek. Mohamedán dostal od vlády přísný rozkaz, aby okamžitě věc urovnal. Po několika vyjednávání zprostředkovali jsme — jak doufáme — trvalý mír mezi oběma spornými stranami, a dá Bůh, že podobné výtržnosti opakovati se nebudou.

Od toho dne, kdy obě strany se smířily, nebyla další stavbě chrámové žádná překážka v cestě. Nicméně však nepokračovala stavba tak, jak bychom si byli přáli, ježto loňskou zimu málo přišlo a pro nedostatek vody nemohlo se stavěti. Bylo nutno odložití stavbu na příští jaro. Nenastane-li vážná nějaká překážka, doufáme, že nejdéle do Velkonoc kostel ke cti svatého Jana Křtitele bude dostavěn. Všem, kteří na stavbu přispěli, vzdávám vroucí díky a poroučím naši věc do modlitby laskavých čtenářů.“

XII. Z misíí na Kongu.

Jedním z nejprvnějších úkolů misijních sester v Africe je výchova černošských dívek. Výchova děje se pro život, proto hlavní důraz klade se na práce domácí. Sestry vyučují mladé černošky ve vaření, šití, praní, žehlení a pracích polních, které v Africe zpravidla všechny na bedrách ženinych spočívají. Před nějakým časem navštívil místodržitel

Fuchs divčí školu v Ki Santus a prohlížel si písemné úlohy a ruční práce. V rozličných místnostech pracovaly dívky šijíce jedny rukou, jiné strojem, a opět jiné síly šaty. Zde byly vystaveny korouhve, jinde různé části oděvu a jiné věci, vesměs od dítek zhotovené. Obzvláště těšila vznešeného hosta přirozeně veselá mysl mladých pracovnic. Ač jsouce pozorovány, nedaly se ničím másti, nýbrž hbitě jehlou a nůžkami se oháněly. Zasloužená chvála mistodržitelova povzbudila učitelky i žáky k další pilné práci. Také i v pracích polních vyučují sestry své chovanky a vyrvaly za jejich pomoci sousední pustiny již mnohý hektar dobré půdy. Mladé černosky porážejí i mohutné stromy, právě to obry, sekýrou a dobytou půdu obdělávají motykou. Některé z chovaneček, které škole odrostly a se vdaly, usadily se po okolních osadách a vyučují ženskou mládež katechismu a čtení. Missionář pak přišel do osady, vysvětluje a doplňuje, čemu se byla naučila. Takovým dívkám dostává se ovšem v missijní škole pečlivého vzdělání; pracující méně na poli, věnují více času učení, zvláště čtení a psaní.

O povaze černoských děvčat píše jistá sestra:

Velmi těžko jest, naučiti černosky upřímnosti; úskočnost a přetvářka leží v jejich povaze. Na důkaz následující příklad: Dvě dívky nesly na hlavě láhve s vodou. Najednou podfvá se jedna z nich na ptáka, jenž právě odkudsi vyletěl, ale v té spadla láhev na zem a rozbila se. Co teď? »Běž k sestře,« praví druhá, »přiznej se ke všemu a dej se do pláče, a sestra ti odpustí.« »Tobě se lehko mluví,« vece hříšnice, »ale moje oči nemají slzi; mé srdce sice pláče, ale oči nechťejí tomu rozuměti.« Aby však přece ukázala svou lítost nad spáchaným poklesem, pomohla si takto: Sehnula se, namočila prsty ve vodu a pak oči i tváře vodou pokropila. Na neštěstí zpozorovala sestra z okna celý manévř a krokodilí slzy, a když prstem pohrozila, dívka se přiznala, doložila však: »A přece jsem vás nechťela oklamati, chťela jsem jenom svých oči naučiti, jak mají plakati.«

Výchova ženské mládeže vyžaduje tím větší trpělivosti a obětavosti, ježto

nezřídka se stává, že přemnohé chovanky vrátivše se do své rodiny zase všechno zapominají, co se jim klopotně a s velkou námahou vstúpilo. Jak hochům tak i děvčatům povoluje se jistá volnost. Pod dohlídkou sester smějí choditi na trh. Tam scházejí se se svými rodiči, tam hrá missijní kapela, tam zpívají křesťané své písně, tam kupují si děti ze svých úspor rozličné maličkosti. Tato volnost působí dobře jak na děti tak na rodiče; předsudky proti »bilým ženám«, jak sestřím říkají, mizí víc a více.

Důležitým prostředkem vychovávacím u obou pohlaví jsou slavnosti školní a missijní. Jimi horlivost chovanců se povzbuzuje, slechetné snahy se probouzejí, při nich poznati nejlépe, jakého úspěchu dosáhl vychování. O svátku otce představeného podal mu jeden ze žáků blahopřání 40 školáků. »Blahopřání to,« vypravuje otec představený, »dojalo mne k slzám. Již celé týdny před mými jmeninami zabývali se jeho opisováním, zapominajice na hru a jídlo. Dobrovolně scházeli se i v době odpočinku ve škole a opisovali blahopřání tak dlouho, až v něm žádné chyby nebylo. Dva dokonce dostali se do hádky pro kaňku, kterou jeden z nich na papíře udeřal. Všichni chtěli přání odříkávati a dali se do pláče, když slyšeli, že jenom jednomu bude svěřen úkol ten. Náklonnost malých černochů byla mi příjemnou odměnou za mnohé strasti spojené se životem missijním.«

Jiný úspěch missijního vychování ukázal se při následující národní zábavě. Před školou byla postavena máje 10 m vysoká. Na vrcholku visely šaty, pestré šátky, zápisníky a pod. Černoši se smáli. Což to bylo vzhledem k jejich opičí obratnosti něco velkého, vyléztí nahoru? Avšak smích jejich umkl, když zpozorovali, že jeden z missijních bratří natřel kmen palmovým olejem. »O ti běloši!« pravili mezi sebou, ale nezoufali. Jeden po druhém pokoušel se marně, vyšplhati se k vrcholku. Teprv když palmový olej se místy setřel, podařilo se osmiletému hochu vyléztí až nahoru. Dva, tři, čtyři skřeci následovali jeho příkladu a snesli si rozličné dárky. Ještě visela na máji pestrá kazajka a vedle ní několik zápisníků, tužek, nožů a podobných

maličkosti. Všecko dívalo se jenom na kazajku. Najednou leze nahoru desetiletý klouček, namáhavě a pomalu; jesti slabší postavy. Všichni mají radost z našeho malého Nuanzy, jenž, jak se zdá, leze pro pěknou kazajku, a dodávají mu odvahy. Již je nahoře a zastup dole dává se do radostného křiku. Klouček se ohlédne, obrátí se zúmyslně ke kazajce zády, vztáhne svou ručku a zachytí — zápisník. Knížka padá dolů. Lidé se divili ovšem a vrtěli hlavou nad pošetilostí chlapcovou, za to však bili diváci tleskali a blahopřáli učiteli k žáku tak vědychtivému.

Mimo školu mají missionáři v Ki Santusi řemeslnické dílny a knihtiskárnu. V téže osadě došel uskutečnění původní jejich plán, založiti totiž kolonii žáků a učňů a tak v celém okolí šířiti křesťanskou vzdělanost a osvětu. V desíti letech byly potom z Ki Santu založeny čtyry nové missijní stanice od ústřední ovšem odvislé. V každé stanici sídlí bratr laik a dva kněží. Tri stanice, a sice Nlemfu, Kimpako a Sanda leží na dráze; čtvrtá a nejnovější osada Vombali leží na stoku řek Kvang a Kasai, okolo všech těchto stanic zřízeny jsou zase filiálky, to jest stanice pobočné a dohled na ně svěřen jest osvědčeným katechetistům. Tak prostírá se síť missijních stanů po celé zemi. Vrchní dozor má jeden z kněží, jenž okrem se sobě svěřeným cestuje a křesťany ku konání náboženských povinností povzbuzuje. Celkem má tamější apoštolská prefektura takových stanic asi 300 a nejnovější z nich pošinuty jsou až do středního toku řeky Kvilu.

XIII. Hrdinná smrt.

»Loňského roku,« vypravuje missionář P. Otto Weishaupt v Sangamneru v Přední Indii, »měli jsme opět ve všech třech missiích, Sangamneru, Valanu a Kendalu v celé řadě vesnic mor. Při té příležitosti dal jeden z mých mladých katechistů vznešený příklad neohrožené obětavosti, podobně jako loni P. Gerhard Kipp. Když vypukl mor i v Rui, vesnici to se 752 obyvateli, řekl jsem mladému tam ustanovenému katechistovi, má-li strach, že může na nějaký čas jíti do svého domova. My že

nemůžeme a nechceme své podřízené nutiti k velkým obětem. Ale mladík odpověděl zcela rozhodně: »Nikoliv, otče, nepřijdu. Pokud mor potrvá, mohu denně s nemocnými křesťany se modliti a možná i mnohého umírajícího pohana pokřtiti.« Zůstal tedy dobrovolně; toliko svou mladou ženu a obstarlé rodiče poslal domů.

Ježto hned po vypuknutí moru všichni obyvatelé osadu opustili a na blízkých polích tábořili, postavil si náš katechista ze slámy bídou chatrč sotva dvacet kroků od nemocných. Křesťané i pohané mluví podnes plni úcty a obdivu o horlivosti a obětavosti, se kterou Petr Zivon, tak se katechista jmenoval, nemocné ošetřoval, s nimi se modlil a umírající, křesťany i pohany, na smrt připravoval. Mnozí pohané byli od něho na loži smrtelném pokřtěni.

Ačkoli obyvatelé již tři neděle v širém poli přebývali, mor přes to zmáhal se stále. Jednoho dne umřel pohan, kterého byl Petr ošetřoval a na smrt připravil. Zemřelý neměl nikoho, a proto ho nikdo nechtěl pochovati. Vzal tedy Petr Zivon mrtvolu na záda sám a zanesl ji na vzdálené pohřebiště; tam vykopal nejprve hrob a opuštěného ubožáka pochoval. Při té příležitosti se bezpochyby nakazil. Když jsem po několika dnech opět nemocné oné vesnice navštívil, bylo mi nápadno, že mne katechista již zdaleka neběžel vstříc, jak to činval. Pomyslí jsem sobě hned: »Petr jistě sám také morem onemocněl.«

Bylo tomu vskutku tak, jak jsem tušil. Ležel ve své bídě slaměné chatrči na zemi. Ukázal mi morovou bouli na těle a řekl: »Včera večer bylo mi zle, v noci pak ukázala se tato boule! Díky Bohu, že přicházíte.« Potom vykonal klidně svatou zpověď a přijal svátosti umírajícího. Pln oddanosti obětoval svůj mladý život Spasiteli. Zvláště ho potěšilo, když jsem pravil: »Děkuj Spasiteli, že jsi rovně jako P. Kipp se stal mučedníkem lásky k bližnímu. Jsem jist, že v tomto okamžiku P. Kipp je ti na blízku a pro tebe v nebi vznešené místo připravil.«

Zemřel třetího dne. Poslal jsem ihned jízdného posla k jeho ženě a rodičům. Poněvadž však přes 40 mil

byli vzdáleni, došli teprve, když se právě hrob nad zemřelým zavřel. Petr byl teprve 21 roků star; před šesti roky byl pokřtěn; před třemi roky se oženil a byl na zkoušku ustanoven katechistou. Vdova po něm má teprv

15 let. V Indii žení a vdávají se lidé mnohém dříve nežli u nás. Ztráta tak horlivého katechisty mne velmi bolela, doufám však pevně, že smrt tak hrdinná přinese naší missii požehnání Boží.*

Marek Kőrösy, Štěpán Pongrácz T. J., Melichar Grodecký T. J.

(Část další.)

Melichar Grodecký T. J.

Málo, pramálo máme zkazek o tomto sluze Božím. Ale i ze skrovníckých zpráv, které se nám o něm dochovaly, tušíme duševní velikost a svatost jeho, jako z palce poznáváme obra.

Pocházel ze šlechtického rodu pánů Grodeckých. Polský tento rod měl prvotní sídlo v Grodci u Lvova, ale později přestěhovali se Grodečtí do Slezska a na Moravu. V erbů měli prapor s křížem.

Melichar narodil se r. 1584 v Těšíně. Byl tedy Slezan rodem. V Brně měl strýce Jana a Václava. Jan býval probštem na Petrově a stal se biskupem olomouckým, Václav byl kapitulním děkanem. Oba byli velkými příznivci jesuitův a zakladateli kolleje Tovaryšstva Ježíšova v Brně.

Dětství Melicharovo bylo idyllické. Od malička jevil zálibu ve věcech božských a náklonnost ke stavu kněžskému. Rodičové jeho žili z víry, i nebránili mu; byli šťastni, vidouce, jak čistá dušinka synkova skrívánkem zalétá k Bohu a jak v nevinném srdci klíčí božské ctnosti: víra, naděje a láska.

Kdy odebral se na studie, nevíme přesně. Studoval ve Vídni u jesuitův a r. 1602 nalézáme jméno Melichara Grodeckého v seznamu Mariánské kongregace. Rozkvétl v jinocha a zachoval víru i nevinnost. Miloval Marii — to svědectví

postačí. A bylo tomu tak. Duch jeho mohutně rozkřídil se a roztoužil po statecích nejvyšších, po statecích, jež nepodléhají času a proměnám pozemským. Na rozcestí života — na sklonku studií — zatoužil po stavu řeholním. Jemnocitem své zbožnosti vyzoroval, že tato touha svatá pochází od Boha. A když sladké tušení, že volá ho Bůh, stalo se přesvědčením a přesvědčení uzrulo v úmysl a předsevzetí, podal představený Tovaryšstva Ježíšova žádost, aby ho přijali do řádu. Představení, shledavše v duši jeho vzácné poklady, zejména andělskou čistotu, svatou lásku k Bohu a upřímnou lásku bližnímu, a prozkoumajše povolání Melicharovo, neváhali splniti vroucenou žádost. Překážek se nenaskytlo; bohabojní rodičové se radovali se synem. Měli kříž v šlechtickém znaku a v srdci víru živou. Neprosili ho, aby jich neopouštěl, ale pozlatil jim večer života, nenařikali, ne reptali. Upřímně radovali se s ním, velkodušně obětovali ho Bohu, věduce, že syn jejich stokrát více vezme, než mu sami mohli dáti, a že Bůh věrný a spravedlivý odplatí jednou i jim. Jejich požehnání, modlitby a tiché slzy provázely Melichara opouštějícího rodný domov.

Roku 1603 dne 22. května vstoupil do noviciátu v Brně. Grodecký a Pongrácz byli tedy spolunovici celý jeden rok.

Melichar vpravil se do něho velmi snadno. Šlechtický synek brzo oháněl se smetákem a zametal chodby, jakoby to bylo bývalo od jakživa jeho řemeslem. Ale i vnitřní život jeho rozvíjel se utěšeně. S dětinnou prostosrdečností otvíral své nitro novicmistroví. Bohatlo co den, a horlivost jeho nepotřebovala ostruh, spíš uzdy. Novicmistr P. Lötsch připustil ho bez rozpaků ke slibům. Složil sliby dne 22. května r. 1605.

Ještě téhož roku ujal se vyučování na přípravce gymnasia v Brně. V Jindřichově Hradci studoval rhetoriku a učil na gymnasiu. Od roku 1608 poslouchal filosofii na vysokých školách pražských a řídil tamní akademický spolek pěvecký. Po filosofii přednášel tři léta gramatiku v Kladsku. Odtud vrátil se do Prahy, studoval bohosloví a po dvou letech byl vysvěcen na kněze.

Hlavní příčinou, proč představení zrychlili a zkrátili studii jeho, byl citelný nedostatek kněží českých. Grodecký znal češtinu jako mateřštinu. Vedlejšími pohnutkami byly ctnost a nevšední nadání řečnické; ctnost a vlohy vyvážily to, čeho jiní systematickým studiem musel se do dělati. Ihned šel se pracovat ve správě duchovní. Jako kazatel dovedl rozehráti posluchače, a jeho vzorný život a dobročinnost byly klíče, kterými si otvíral srdce lidu. Kázal v různých kostelích. Roku 1616 byla mu svěřena správa svatováclavského konviktu. Byly zlé časy, a konvikt zápasil o existenci. Lásce, trpělivosti, energii a obětavosti P. Grodeckého podařilo se zachrániti ústav a jeho chudé chovance. Tak zvanou třetí probaci (třetí zkušební rok) konal roku 1618, od srpna do prosince. Byla to nejlepší příprava na smrt mučednickou. Ještě v prosinci t. r. nastoupil na úřad vojenského kaplana v Košicích. Kázal jazyky slovanskými (asi hlavně slovácky) a německy, jeho soudruh P. Pongrácz

maďarsky. Vypravuje se o P. Grodeckém, že i Němci s podivením slyšeli zvuky mateřského jazyka, kázal-li slovensky, a že ani Slováci neodcházeli s prázdnou, kázal-li německy. Jisto jest, že řeč jeho byla neobyčejně přesvědčiva. Co mluvil, plynulo z přesvědčení nehlubšího, a hloubka jeho vlastního přesvědčení působila na posluchače tak, že ve slovech obyčejných, přechasto snad slychaných nalézali netušený obsah. A P. Grodecký znal své vojny; jeho jádrná řeč jímala i drsná srdce, vzrušovala, přesvědčovala i otrlé mysli vojáků. Ale ještě výmluvnější byl jeho vzorný život, byla jeho bezúhonnost a dobročinnost; „byl obr mravnosti a dobrotou a prací.“

Nejednou pouhým svým vystoupením a zjevem zamezil výtržnost, jediným slovem zkontroloval vojenskou surovost a prostopášnost.

Zlaté srdce — nebilo dlouho. Nedlouho před smrtí složil slavné sliby v Homonně, kde i druzí dva recí naši posilnili se na poslední krok...

Čtouce životopis P. Grodeckého, mimoděk vzpomínáme na jiného — kněze a mučedníka, jehož jméno nám Čechoslovánům je tak drahé, — na blahoslaveného Jana Sarkandra. Oba pocházeli ze Slezska, jeden z Těšína, druhý ze Skočova asi dvě míle od Těšína; oba byli žáky jezuitův, oba sodály, členy Mariiny Družiny; oba hostil konvikt svatováclavský v Praze, jednoho, když řídil zpravu jeho, druhého, když studoval filosofii; konečně oba stali se oběti náboženského fanatismu.

Bl. Sarkandr zemřel asi půl roku po P. Grodeckém. Tento u nás upadl v zapomenutí, onomu hned po smrti vzdávána velká úcta. Proč? Blahoslavený Jan Sarkandr podstoupil smrt na Moravě, kde chovají se též ostatky jeho, P. Melichar Grodecký dokonal svůj život daleko v cizině.

Blahořečení — pomník mučed- níků košických.

Již primas Petr Pázmány počal proces beatifikační. Devět let po smrti našich mučedníků, tedy v době, kdy událost byla ještě v živé paměti jak u přátel tak u nepřátel, zavedl vyšetřování. Emerich Lósy, biskup petrovaradinský, a notář Štěpán Szentbenedeky vyšetřovali násilnou smrt kněží košických, okolnosti, příčinu, zázračná vyslyšení. Ještě r. 1628 spisy soudní zaslány byly do Říma, a primas v čele biskupův a vysoké šlechty uherské předložil apoštolské stolici toto vroucí přání národů mocnářství našeho. Jeho tklivá prosba zněla takto:

Vaše Svatosti,

Nejmilostivější Pane!

Nejpamátnejším ze všech ukrutných pronásledování, která bylo trpěti synům církve v tomto uherském království za vnitřních bouří minulých let, jest zajisté mučednictví tří kněží, z nichž jeden byl kanovníkem arcijáhmem mého velechrámu ostříhomského, druhí dva řeholníky z Tovaryšstva Ježíšova. Když všelikými mukami nepřátelům nepodařilo se oblomiti jich, aby se přidali ke kalvinismu, bylo jim zemřítí smrtí mučednickou. Jakmile bouře náboženské poněkud se utišily, zbožná horlivost osob světského stavu dala těla jejich ze země vyzdvihnouti, hlavy do stříbra zasaditi a ostatky uložiti na panské tvrzi, kde chovají se u veliké účte, jsouce od Boha oslavovány zřejmými zázraky. Poněvadž pak po celém království jest známo, že tito svatí mučedníci jedině ze záští k víře katolické usmrceni byli, lid světský vzdává jim úctu převelikou, ano věřící nosí u sebe ostatky jejich. Než já, pamětliv jsa ustanovení stolice apoštolské, doposud neprokázal jsem jim pocty veřejné. Ale poněvadž se mi zdá, že by bylo skoro pohoršením, kdybych já sám uprostřed lidu, jenž uctívá je tak jednomyslně, nikterak nestaral se o zvelebení jejich, vzkládám na Vaši Svatost pořízenou prosbu,

aby mi dovolila ostatky jmenovaných mučedníků, které nyní odpočívají v domácí kapli urozených hrabat Forgáchů, slavně přenést do svatyně ostříhomské, kde by mohly uloženy, chovány a náležitě uctívány býti. S pomocí vyšetřujícího soudce sebral jsem svědectví, která tuto Vaši Svatosti předkládám. Více sněsti nebylo lze, poněvadž pachatelé násili i spoluvinníci jejich jsou kalvinci a pod záštitou sedmihradského knížete.

Bůh zachovej! Vaši Svatost k blahu církve ještě mnohá léta ve štěstí a stálém zdraví.

Brětislav (Prešpurk) 23. září
léta Páně 1628.

Vaši Svatosti nejponíženější kaplan

Petr Pázmány,
arcibiskup ostříhomský.

Šlechta pak psala:

Svatý otče!

Náš Nejmilostivější pane!

Na vysoké stráži, s které Vaše Svatost hlídá stádce od Krista Pána sobě svěřené, nic není zajisté Vaši Svatosti tajno z toho, co děje se v celém světě křesťanském; i nepochybujeme, že Vaše Svatost s láskyplnou útrpností pohlíží i na naši vlast obklopenou od nepřátel kol a kol a nad to vnitřními rozbroji rozervanou. Proto nemíníme, ani nemůžeme Vaši Svatosti široce líčiti všechny bědy vlasti naší, ale postačí, připomeneme-li, že vzpoura, která v letech nedávných vypukla u nás s takovou zuřivostí, neušetřila ani krve mužů zasvěcených Bohu. Prvnímu útoku tohoto povstání v Košicích, hlavním městě Hor. Uher, hrdinná prsa nastavili dva kněží z Tovaryšstva Ježíšova, Št. Pongrácz, Uher, a Melichar Grodecký, Slezan, a s nimi Marek Crisinus, kanovník ostříhom. arcidiecése, rodem Charvát, — mužové, kteří skvěli se jak učeností tak i zbožností. Že podstoupili smrt za víru, o tom obšírně a věrohodně svědectví vydávají Nejjasnější a Nej důstojnější páni arcibiskupové ostříhomský a koločský a ostatní páni biskupové a duchovní radové našeho

království. A toto svědectví i my, svobodní pánové a radové téhož království a Jeho Veličenstva, meškajíce právě ve Vídni, podpisujeme a souhlasíme, že tito mučedníci jediné pro viru katolickou usmrceni byli; pokorně prosíme tedy, aby Vaše Svatost ráčila toto svědectví naše a všeho duchovenstva ve věci tak slušné a spravedlivé přijati a k našemu přání přivoliti. Spolu prosíme Vaši Svatost, aby i na dále věnovala přízeň a lásku otcovskou národu, který nešetřil námah, nelekal se nebezpečí, ano již i život nasadil pro církev katolickou a deset držav obětoval: čehož my a celý národ náš vynasnažíme se státi hodnými se srdcem Vaši Svatosti cnejposlušnějším a nejoddanějším.

Bůh račiž Vaši Svatost nám i církvi zachovati v dobrém zdraví na mnohá léta.

Dáno ve Vídni, dne 25. září 1628.

Následují podpisy: hrabě Mikuláš Eszterházy, uherský palatin; hr. Sigmund Erdödy, bán charvatský; hrabě Kristof Banffy, hr. Mikuláš Frangepán, Mikuláš Forgách de Ghimes, Jan Pálffy ab Erdöd, Daniel Eszterházy de Galántha, Štěpán Patachich.

Ani tyto kroky ani nové vyšetřování, které primas Jiří Lippay nařídil r. 1661 a při kterém vyslechnuto bylo 13 sester z řádu sv. Kláry v Trnavě, nevedly k cíli žádoucimu.

Teprv roku 1859 kardinal kníže-primas Jan Scitovszký a jeho kapitula, biskup a kapitula košická, senát a katolická reprezentace téhož města a stoliční šlechta dokončili šťastně veliké toto dílo.

Dne 19. září kongregace svatých obřadů povolila process beatifikační. Tehdy dostalo se našim sluhům Božím názvu ctihodných. Svatý Otec potvrdil usnesení kongregace, a process složen v ruce kard. Scitovszkého. Následovalo nové vyšetřování o smrti sluhů Božích, o příčině, o zázracích, které staly se na jejich přímluvu. Co se týče zázraků,

kteřé musí býti prokázány, aby sluha Boží prohlášen býti mohl za blahoslaveného nebo za svatého, platí zákony tyto: Nepožíval-li sluha Boží od nepamětných dob úcty lidu katolického, tehdy musí dokázány býti nejméně dva, někdy, dle větší nebo menší spolehlivosti svědkův, i tři nebo čtyry zázraky, a pak teprv smí sluha Boží za blahoslaveného býti uznán; když pak takový blahoslavenec má za svatého býti prohlášen, musí opět dokázány býti nové dva zázraky. Při takovém pak sluhovi Božím, který od nepamětných dob úcty věřícího lidu požíval, mohlo a může se podnes od apoštolské stolice státi schválení úcty čili prohlášení za blahoslaveného i tenkrát, když se nedokázal žádný zázrak; ale musí býti dokázáno nejméně čtvero zázraků, má-li se přikročiti k jeho kanonisaci čili prohlášení za svatého. Rozdil mezi beatifikací a kanisací je ten: Byl-li někdo prohlášen za blahoslaveného (beatifikace), apoštolská stolice dovoluje jenom některé diecési nebo zemi nebo řeholi, aby uctíván byl hodinkami kněžskými, mši svatou, vystavením ostatků; jeho obrazy nebo sochy mohou vystavovány býti na místech veřejných (na obrazech dává se blahoslaveněm svatozář). Byl-li pak prohlášen za svatého (kanisace), tehdy apoštolská stolice nejenom dovoluje, nýbrž přímo poroučí, aby ten světec byl ctěn od veškeré církve. — Kníže-primas sestavil soud čtyřlenný, a poněvadž process konal se mimo Řím, zvolil dva zástupce tak zvaného promotora. Promotor fidei má povinnost bedlivě přihlížeti, šetřili se v processu řádu a předpisů církevních; činí také námítky proti důkazům svatosti, proti ctnostem a zázrakům, kterými svatost se dokazuje. Mimo Řím zastupován bývá od subpromotorů. Potom vyslechnuty byly voršilky trnavské a čtyři jiní svědkové, dvě dámy a dva lékaři. Šesti

odborníkům odevzdána byla práce historická. — I' o těchto předběžných pracích počala zasedání. Konala se v paláci arcibiskupském, a před prvním zasedáním sloužil kardinál mši sv. k Duchu sv. a zapěl »Veni Creator« a udělil požehnání členům komise. Schůze 36. a 37. určeny byly k ohledání tělesných ostatkův a konaly se proto v hovorně sester voršilek v Trnavě. Tuto epizodu vyličili jsme v úvodě.

Akta celého procesu zaslána byla kongregaci svatých obřadů, ještě jednou prozkoumána a dne 9. ledna roku 1868 pověřena. Dlouhá léta uplynula, než kardinálský sbor odpověděl na poslední rozhodnou otázku. Konečně se tak stalo, a na svátek sv. tří králů 1904 prohlásil

sv. Otec Pius X., že mučednictví, jeho příčiny a zázraky je osvědčující jsou dokázány, a na první neděli postní téhož roku byl v aule vatikánské slavnostně ohlášen dekret náměstka Kristova: »Může se s jistotou přikročiti ke slavnému blahověření ctihodných sluhů Božích, Marka Crisina, Štěpána Pongráce a Melichara Grodeckého.« Tento poslední krok pak učinil slavně panující svatý Otec Pius X. v lednu tohoto roku, vřadiv jmenované ctihodné služebníky Boží do počtu blahoslavených.

Třem mužům heroických ctností, třem mučedníkům zřízen takto pomník, pomník ze všech nejslavnější a nejdůstojnější.

(P. d.)

Různé zprávy.

Největší katolický kostel. V New-Yorku v Americe bude co nejdříve postaven kostel, který bude největší na světě. Doposud jsou největší kostely v katolickém světě, svatopetrský v Římě, který je 132 metrů dlouhý a svatopavelský v Londýně, který je o dvacet metrů ještě delší, totiž 152 metrů. New-Yorský však má být mnohem delší, a sice má mít délku 176 metrů, výšku 145 metrů, kdežto svatopetrský má výšku 132 a svatopavelský 114 metrů. Co do nákladu bude prý potřebí 125 milionů korun; sloh má být nejušlechtlejší renaissance, vnitřní úprava bude co nejnádhernější. Bude to zároveň největší stavba v celém New-Yorku, máť pojmuti 66 tisíc lidí. Plány všechny vypracoval kanovník Bouillon, rodem Francouz z Kanady.

Katolíci v Německu. Dle nejnovějšího sčítání lidu je nyní ve vší německé říši 20,189,266 katolíků, kdežto všeho obyvatelstva je 52,279,901. Katolíků je v Prusku 12,147,999 (všeho obyvatelstva je 31,855,123), v Bavořích 4,449,663 (5,818,514), v Elsas-Lotrinsku 1,279,630

(1,640,986), v Badensku 1,123,057 (1,725,464), ve Württembersku 650,311 (2,081,151), v Sasku 197,000 (3,777,088), v Hessensku 341,604 (1,725,463). Hodnotář duchovních je 5 arcibiskupů, 20 biskupů, 10 světcích biskupů, 1 vojenský biskup a 1 biskup na odpočinku. Všech kněží je v Německu 21,458, z těch je 20,095 světských a 1363 řádoví.

Videňské fary. Největší farnost ve Vídni je Meidling kamž je přifařeno 72,892 katolíkův. Pak následují dle počtu duší katolických: Hernals s 69,964, Brigitenava s 57,999, Favority s 56,999, Ottakring fara svaté rodiny s 53,562, Margaretky s 49,659, Reindorfská fara s 42,627, Matzleinsdorf s 45,524, Nový Lerchenfeld s 41,614, Simering s 32,890, Erdberg s 29,590, Ottakring s 29,236. Ač je v každé farnosti více klášterních kostelů i kaplí, přece je ve Vídni nesmírný nedostatek kostelů. Spolek »pro vystavění kostelů« se proto usnesl, že postaví co nejdříve dva prozatímní kostely dle plánů mnichů beuronských z Prahy. Každý z kostelů bude co možná

nejjednodušší a má stát 40 tisíc korun. Nedávno byl J. Em. pan kardinál Gruscha u J. V. císaře pána v audienci a zmínil se též o tomto hrozném nedostatku; J. V. hned slibil, že dá postavit dva takové prozatímní kostely svým nákladem; tyto budou letos vystavěny.

Biskup čestným Indiánem. Několik kilometrů od Montrealu je indiánská osada kmene Sioux Caughuavága. Všichni její obyvatelé jsou horliví katolíci, muži jsou hledanými a poctivými lodivody na řece svatého Vavřince, ženy pak prodávají v Montrealu na nádraží a u kostelů vyšívané a jiné zajímavé své výrobky. Nedávno světil v této osadě zástupce montrealského arcibiskupa, světec biskup Msg. Racicot sochu Panny Marie. Když bylo po slavnostech, přišel náčelník kmene Sioux, který se nyní jmenuje John Dajllebout, k biskupovi, a oznámil

mu, že se všechny kmeny usnesl, jmenovati jej čestným svým členem. Biskup čestné toto členství přijal a jmenuje se nyní po indiánsku Tharonbienhavitha, to jest přináší s nebe poselství.

Kostel na lodi. V Berlíně zřídili kostel na lodi. Dopravuje se do Berlína po řece Spréve velmi mnoho zboží na lodích, lodnické rodiny pak žijíce stále na vodě nemají příležitosti dostati se do kostela. Zbudovali na nízké prámici nízký domek, do něhož padá světlo barevnými okny, uvnitř pak jsou pohodlné lavice. Lodice je ověněna guirlandami z jehličí, na přidi je postaven velký kříž a vedle něho je zavěšen zvonek. Plovoucí kostel tento pluje zvolna po Spréve a po všech berlínských průplavech, jednou navštíví lodníky, kotvíci na straně západní, podruhé zase na východní.

Děkuvzdání božskému Srdci Páně.

Za Slavkova. Matka a dcera plní tímto svůj slib, uveřejňující, že na přimluvu neposkvrněné Panny Marie Lurdské po vykonané 9denní pobožnosti matka uzdravena byla. Začej vzdávají nejvroucnější díky božskému Srdci Páně a Panně Marii Lurdské. *F. C.*

Z Červenky. Plně svůj slib, vzdávám veřejně díky božskému Srdci Páně za pomoc v důležité záležitosti. *Zka —.*

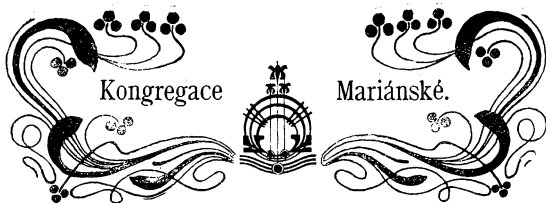
Z Kutné Hory. Jisti manželé vzdávají vroucí díky Pánu Ježíši, Panně Marii, sv. Josefu a sv. Antonínu Pad. za vyslyšení prosby v rodinné záležitosti. *V. T. B.*

Z Brna. Vroucné díky buďtež vzdány nejblah. Panně Marii svato-hostýnské za brzké uzdravení z nemoci. *F. J.*

Od Mělníka. Na přimluvu Panny Marie, Matky ustavičné pomoci, a svatého Antonína Pad. přijat jsem do řádu sv. Benedikta. Za tak velikou milost jsem jim nevýslovnými díky zavázán za splnění dávné touhy mé. *J. H. z H.*

Z Třebetic. Nejsrdečnější díky vzdávám dle učiněného slibu božskému Srdci Páně, neposkvrněnému Srdci Panny Marie, jakož i sv. Josefu a sv. Antonínu Pad. za uzdravení z těžké a dlouho trvající nemoci. *M. P.*

Měsíc květen jest jeden z nejkrásnějších. Při pěkném počasí bývá plný květů a pln líbezných vůní. Nejkrásnějším však květem a nejlíbeznější vůní měsíce tohoto jest královna máje, přecistá Panna Maria. V tomto měsíci shromáždí se věrní ctitelé nejsv. Panny v chrámu, nebo v kapli nebo také doma ku společné modlitbě nebo písni, by uctili tu, již celý katolický svět po Bohu nejvíce ctí a velebí. Aby však na mnohých místech, zvláště v městech tím více pobožnost vzrůstala a účta nejsv. Panny se šířila, sjednotili se ctitelé a ctitelky přesvaté Panny v bratrstva pobožná čili družiny Mariánské. Tyto družiny Mariánské nejsou nic nového, ale původ jejich sahá až do 16. století. Kolébkou této Mariánské jednoty jest Řím, kdež taková jednota byla vlastně zařízena pro studující mládež. Roku 1563 žil v Římě mladý kněz z Tovaryšstva Ježíšova, jménem Jan Leon, rodem z Lutichu. Jsa učitelem na kolegiu, snažil se netoliko mládež učiti, ale i vzdělávati a k životu ctnostnému přidržovati. Jsa pevně přesvědčen, že ochrana Panny Marie jest účinným prostředkem k záchraně nevinnosti, shromáždňoval kolem sebe nejzbožnější žáky, by jim výmluvnými ústy doporučil pobožnost k Panně Marii a je učil, jak by její lásky hodnými se stali. Vyhledali si zvláštní místnost k modlitbě společné, četli poučné spisy a činili předsevzetí, že chtějí ctiti Marii Pannu následováním její ctností a častějším přijímáním sv. Svátostí. Spolek ten obdržel jméno »Zvěstování Panny Marie.« Duchovním prospěchem, který z těchto shromáždění pro žáky vyplýval, byli představení řádu na spolek ten upozorněni a tehdejší generál Tovaryšstva Ježíšova Claudius Aquaviva podal o tom zprávu papeži Řehoři XIII., který nejen spolek schválil, nýbrž zvláštním listem dne 5. prosince 1584 povýšil k hodnosti duchovní kongregace pod názvem »Zvěstování Panny Marie« a udělil kongregaci hojných odpustků. Čím dál tím více spolek tento Mariánský nabýval půdy a ovoce křesťanských ctností, tak že i pozdější papežové schválení jeho obnovili a novými odpustky obdařili. V krátké době rozšířila se kongregace mezi studující mládeží na katolických ústavech, mládež silila ve víře, ve zbožnosti a ctnostech a měla mezi svými údy veliké světce, jako svatého Františka Saleského, sv. Karla Borromejského, sv. Alfonsa Liguori. Sv. Alois byl netoliko údem tohoto spolku Mariánského, nýbrž stal se později ochrance a vzor studující mládeže i patronem téže jednoty. Když věhlasný učenec a professor na vysokých školách lovenských v Belgii, Justus Lipsius († 1606), na smrtelné posteli od svého zpovědníka tázan byl, který dobrý skutek z jeho života nyní v hodinu smrti jej nejvíce těší, odpověděl umírající bez rozmyšlení: »Že jsem vstoupil do jednoty Mariánské.« Mezi členy jednoty byli mimo jiné vznešené osoby též císař Ferdinand II. a III., bavorský vévoda Ferdinand Maximilian a též jeden z největších mužů 18. století papež Benedikt XIV., který jako papež stanovy potvrdil a studující mládež ke vstoupení do ní vybízel a k zachovávatí přijatých povinností povzbuzoval.

Podobně jako předchůdcové tak činil slavné paměti Lev XIII. Doporučoval úctu nejblah. Panny Marie a podporoval kongregace Mariánské. I nyní slavně panující sv. Otec Pius X., jemuž popřalo nebe slavit 50letou ročnici prohlášení článku víry o neposkvrněném početí Panny Marie, při audienci členů kongregací Mariánských, povzbudil je k horlivé účtě nejsv. Panny a přál jim, aby hodně mnoho členů získali mezi studující mládeží, mezi vzdělanými i prostými, mezi

vznešenými i chudými věřícími, aby co nejvíce bylo ctitelů neposkvrněné Panny. Kdy je k tomu krásnější příležitost jako v měsíci máji, kdy se v chrámech konávají krásné pobožnosti májové na počest Královny máje, nejsv. Panny?

Nejen kongregace Mariánské se svými členy, ale všechny rodiny katolické a každý jednotlivec závodit by měli v účtě nejsv. P. Marie, mocné ochraňkyně veškerého křesťanstva. Proto nebudiz ani jednoho chrámu, kde by se nekonala májová pobožnost. Kdo není skutečným členem družin Mariánských, staň se aspoň duchovně takovým. Přidruž se k těmto ctitelům Panny Marie a dle příkladu jejich hleď i ty, kdokoliv jsi, ctít a oslavovati nejsv. Pannu modlitbami, chvalozpěvy, pobožnostmi soukromými i veřejnými, přijímáním sv. svátostí, ale i následováním ctností nejsv. Panny. Pojďte dívky nevinné, pojďte k Matičce své nebeské, která vás tolik miluje pro čistotu duše vaší, ctěte a prostě nejsv. Pannu, abyste zůstaly vždy zbožnými, mravnými, poslušnými a pilnými dítkami k radosti rodičů vašich. Pojďte mládenci a panny, ctěte a zvelebujte Královnu panen, nejčistší lilii a prostě, abyste i vy zachovali lilii čistoty a nevinnosti duše své. Prostě Pannu panen, aby vás chránila ode zlého a vyprosila vám sílu proti všem pokušením hříšným. Pojďte rodičové a prostě Matku Pána Ježíše, aby vám vyžádala milost, byste i vy dívky své nábožně vychovali a na nich radosti dočkati se mohli. Pojďte i vy ctihodní, stařím již sešlí křesťané a prostě Matku Boží, aby za vás orodovala nyní i v hodinu smrti vaší. Všichni kněží i nekneží, mladí i staří, vzdělání i prostí, všichni, kdož víru v Ježíše Krista, Syna Božího chováte v srdci, vy všichni spojte se k účtě a oslavě nejsv. Panny Marie, aby celý katolický svět jednou byl kongregací Mariánskou, jež by ustavičně vzdávala čest a chválu Ježíši Kristu a jeho přesvaté a panenské Matce Marii.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(ie), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za rozkvět družin Mariánských, a na všechny úmysly, jež doporučený jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastříž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš českoslovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiz mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.) Sv. Josefe, vzore a patrono ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Hešo apoštolské: Chci státi se členem družiny Mariánské

Úmysl v červnu: Měsíc nejsv. Srdce Páně

Úmysly apoštolátu modlitby.

V květnu modleme se za kongregace Mariánské.

(Žehnán Jeho Svatostí papežem Piem X.)

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
1.	P.	Sv. Filipa a Jakuba , ap. P. (62). — Za dobrý začátek Mariánského měsíce. Velepastyři naši. Břimovanci. Apoštolát sv. C. a M. Zdar pouti. † kněží.	
2.	Ú.	Sv. Sigismunda , m. krále. — Císař a král náš. Vyrovnání národů. Břimovanci. Za křest. ducha mezi děmictvem. Smíření manželů. Stavba chrámu.	
3.	St.	Nalezení sv. kříže (326). — Úcta svatého kříže. Trpělivost. Břimovanci. Probuzení z duchovní lenosti. Pomoc v důležité záležitosti. † bratr.	
4.	Č.	Sv. Floriána , m. (297). Sv. Moniky , vd. (387). — Za dar modlitby. Odvrácení neštěstí. Břimovanci. Za obrácení hříšníků. Pobloudilý mladenec.	
5.	P.	Sv. Pia V. , pap. (1572). — Svatý Otec Pius X. Vítězství svaté církve. Břimovanci. Pobožnost sv. růžence. Obrácení otce. Obrácení nevěrců.	
6.	S.	Sv. Jana , apošt. m. (95). — Úcta nejsv. Srdce Ježíšova. Nevinná mládež. Kazatelé. Pobožnosti májové. Za skromnost, tichost a mírnost. † otec.	
7.	N.	<i>Neděle II. po Velikonoci.</i> Sv. Stanislava , bisk. a m. (1079). — Věrné plnění povinnosti. Velepastyřové naši. Napravení mládeže. Za zřar lásky Boží.	
8.	P.	Zjevení sv. Michaela archand. (490). — Za sílu proti pokušením ďábelským. Arcibrat. sv. Michala. Za Boží požehnání. Dva bloudící bratři. Rodina.	
9.	Ú.	Sv. Řehoře Naz. , bisk. a uč. círk. (391). — Duch pokoje a miru. Církev katolická na východu. Obrácení nevěrců. Odvrácení hněvu a nenávisť.	
10.	St.	Sv. Antonína , biskupa (1459). — Účinná láska křest. Obrácení hříšníků. Apoštolát modlitby. Přemáhání zlého dobrým. Láska k nepřátelům.	
11.	Č.	Sv. Mamerta , bisk. (477). — Horlivost pro spásu duší. Za ducha pravé kajivosti. Odvrácení zlého. Dobrodinci chudých. Duze v očištění. † matka.	
12.	P.	Sv. Pankráce , m. (304). — Stálost v dobrém. Odvrácení neštěstí. Potlačení nemravnosti. Bázeň Boží ve školách. Přemáhání závisti. Nemocní.	
13.	S.	Sv. Serváce , bisk. (384). — Dar mlčenlivosti. Rozkvět katolického tisku. Za ochranu Boží. Zbožné vychování v rodinách. Smíření nepřátel.	
14.	N.	<i>Neděle III. po Velikonoci.</i> Ochrany sv. Josefa . — Úcta sv. pěstouna Paně. Bázeň Boží ve školách. Obnova života křesťanského. Dva † bratři.	
15.	P.	Sv. Jana de la Salle . — Horlivost pro křest. vychování dupek. Potlačení zlých náruživostí. Horliví zpovědníci. Májové pobožnosti. Dar čistoty.	
16.	Ú.	Sv. Jana Nepom. , muč. (1383). — Zpovědníci. Za pokoj ve vlasti naší. † kněz N. T. Poutníci. Horliví zpovědníci. Naše kněžstvo. Dar lásky.	
17.	St.	Sv. Paschala Bayl. , řeh. (1592). — Horoucí touha po svatém přijímání. Dar sebezapírání. Časté přijímání sv. Svátosti. III. řád sv. Františka.	
18.	Č.	Sv. Venancia , m. (250). — Neohrožené vyznání víry. Odstranění pohoršení. Poutní místa Mariánská. Armáda svatého kříže. Rodina. Umírající.	
19.	P.	Sv. Petra Celest. , pap. (1296). — Pohrdání slávou světskou. Požehnání k tolického podniku. Vázení si služeb Božích. Za zbožnost mládeže naší.	
20.	S.	Sv. Bernardina Sen. (1444). — Úcta nejsv. jména Ježíš. Zamezení klení. Obrácení zatvrzelých hříšníků. Přemáhání lenosti a závisti. † matka.	
21.	N.	<i>Neděle IV. po Velikonoci.</i> Sv. Felixe , řeh. (1587). — Za ducha kajivosti. Za svornost. Přemáhání zlých náruživostí. Zdar pouti do Svaté země.	
22.	P.	Sv. Julie , p. a m. (439). — Láska k nevinnosti. Řeholný dům. Křesťanské vychování dětí. Více rodin. Odvrácení pohoršení. † rodiče. Umírající.	
23.	Ú.	Sv. Ondřeje Boboly , ř. a m. (1657). — Za trpělivost. Tovaryšstvo Ježíšovo. Missie mezi pohany. Přemáhání lenosti. Dobrodinci chudiny. † sestra.	

Odpušky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Dne	Na slavnost:	Úmysly:
24. St.	P. Marie , pomocnice křesťanů. — Za důvěru v pomoc Matky Boží. Zvelebení poutních míst Mariánských. Kongregace Mariánské. † kněží.	
25. Č.	Sv. Řehoře VII. , papeže (1085). — Svátý Otec Pius X. Věrné zachování příkázání církve. Zamezení nesvornosti a zloby. Lidské missie. † otec.	
26. P.	Sv. Filipa Ner. , vyzn. (1595). — Za nedůvěru v sebe. Polepšení jisté osoby. Dar pokory. Požehnání duchovní práci. Katecheti. Nemocní.	
27. S.	Sv. Magdaleny, Pazzi's , p. (1607). — Úcta nejsv. Svátosti. Dobrodinci chrámů Páně. Stavba chrámu. Obnova křesťanské společnosti. Dar lásky.	
28. N.	Neděle V. po Velikonoci. Sv. Viléma , řeh. (812). — Dar živé víry. Pokoj a mír mezi národy. Odvrácení neštěstí. Zatvrzelý hříšník. Umírající.	
29. P.	Sv. Maximina , bisk. (394). — Dar upřímné lásky. Vyslyšení prosb našich. Za dary Ducha svatého. Stálé zdraví. Duše v očisti. Ochrana mládeže.	
30. Ú.	Sv. Gerlaka , řeh. prem. (1599). — Láska k utrpení. Zachování úrody. Katolické jednoty. Vzpružení křesťanského života. Umírající. † kněží.	
31. St.	Sv. Angely Mer. , zaklad. řeh. Urs. (1540). — Odvrácení všeho zlého. Ženské kláštery. Dívčí školy. Zemřeli údově katolických bratrstev.	

Odpušky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Pro měsíc květen velmi vhodně ustanoven úmysl kongregace Mariánské. Či pro který měsíc hodí se lépe, jako pro měsíc Mariánský? Kongregace či družina Mariánská jest spolek, jehož údově zasvětili se blahoslavené Panně Marii a pod její ochranou a její pomocí jakož i následováním jejího svatého života, pracují na posvěcení svém, varujíce se hříchu a činíce dobré pro sebe i pro jiné. Pro člena takové družiny jest radostí šliti účtu blahoslavené Panny Marie a podporovati vše, co slouží k její oslavě a ke cti Boží. Nesmí se myslit, že tyto družiny jsou jen pro ženské, nikoli, nýbrž také pro muže. Dávno již více než před 200 lety nacházíme takové družiny, z nichž vyšlo mnoho kněží a řeholníků. Kéž by zase rozkvetly! Bude v Praze sjezd všech družin Mariánských, tím opět osvěží se nejen duch jejich, ale vůbec duch katolický! K těmto družinám mohou náležeti vzdělání i nevzdělání, vznešení i prostí, ale zvláště se hodí pro studentsko středních a vysokých škol. Kéž nový duch zavane ve vlastech našich, duch živé víry a vrouché úcty neposkvřené Panny!

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltární po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvřené Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpušky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Dec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za rozkvět družin Mariánských, a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apostolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastráž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokazdě odpušky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpušky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokazdě odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce; oroduj za nás! (Odpušky 100 dní jednou za den. Lev XIII. r. 1891.)

Sv. Michaeli, archanděle, sv. Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Chci státi se členem družiny Mariánské.

Úmysl v červnu: Měsíc nejsv. Srdce Páně.

Škola Božského Srdce Páně.

Ročník XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

ČERVEN 1905.

Duše svatý, očišti, co jest nečisté, občerstvi, co suché, uzdrav, co znaveno, ohni, co tvrdo, rozežři, co studeno, ved a řiď, co zbloudilé a chybné jest. (Prosba církve.)

Písň o Srdci Ježíšovu.

I.

Vichřice nad chrámem.

Větry táhnou nad Tvým chrámem,
ale v srdci Tvém je k tichu —
dám své viny na jich křídla
mávající vztekem hříchů.

Oh, jak se těch větrů bojím,
Meluziny v oknech věží
pískající zoufalostí
nad krajem, jenž ve tmě leží.

Věřím, Pane, však v Tvou lásku,
že je větší než mé hříchy,
věřím, Pane, ve Tvé Srdce,
že v něm najdu koutek tichý.

II.

Má láska.

Mou milenkou jest láska Ježíšova,
své Srdce věnuje mi přesvaté;
jsou tichá důvěrně vždy její slova,
a v lásky výrazu se nezmáte.

Na její Srdce svoji hlavu vložit —
o to jest radost v duši nezměrná!
Na zemi nemožno víc blaha prožít,
než dají slova její důvěrná.

Nad krásu oblohy a lesů šero
jest rozkošnější její objetí,
v ní najdu úsměvů a útěch stero,
že bolest neumí již boleti!

III.

Po letech.

Květ údivu nám vzroste po letech,
že zavřeli jsme svoje naděje,
že spoutali jsme svoje nadšení,
ať zněly k nám tvé, Pane, kročeje.

Zrak údivem se v šíři rozevře,
až v propast Srdce tvého pohlédne,
avsluch nám zalehne pláčsmutné výčitky,
že chlad v nás byl v Tvé lásky poledne!

A budem v doklad všemněm národům,
že možno jen tak málo milovat,
jak může člověk sebe zneuctit:
za vejce hada, za chléb kámen dát!

IV.

Po svatém přijímání.

Korunu naděje si uplétám
z Tvých, Pane, sladkých slov,
do Tvého ráje napřed zalétám
na zemský nad hřbitov.

Ach, věřím, Srdce, věřím 'horoucně
v nebeských slastí zář,
ach, nebudu již nikdy budoucně
sít v srdce pochyb svár,

neb okusil jsem Tvojich ze zahrad
již sladký, vonný plod;
ó věřím v rozkoš nebes tvojich rád:
ó řiď mňh k nebi chod!

Ant. Bratců.

Svátky a doba svatodušní.

est učením naší svaté církve katolické, že pravé ospravedlnění každého z nás, které nezáleží pouze v odpuštění hříchů, nýbrž spolu v posvěcení a obnovení vnitřního člověka, že toto ospravedlnění stává se milostí všemilosrdného Boha, skrze Ducha svatého. Zasloužena však bývá milost tato

veliká skrze Ježíše Krista, Pána a Spasitele našeho, který nám, když jsme nepřátelé jeho byli, z převeliké lásky, utrpením a smrtí na kříži, toto ospravedlnění získal a za nás Bohu Otci spravedlivému zadost učinil. Nikdo nemůže být před Bohem ospravedlněn, komu zásluhy Ježíše Krista přivlastněny nejsou, což se děje skrze vylití Ducha svatého do duší našich, kterým nám dáno bývá

i odpuštění hříchů i posvěcení, a kterým vlivají se nám tři božské ctnosti, víra, naděje a láska. Tak učí svatý sněm Tridentský! A svatý apoštol Pavel učí nás řka: »Bez vylití krve není odpuštění hříchů« (k Žid. 9, 22), a dále »Bez vzkříšení Kristova marná jest víra« (I. Kor. 15, 14), a jinde zase »Bez ducha Kristova nejsme dětmi Božími« (k Řím. 8, 9). A na tohoto »ducha Kristova« čili »Ducha svatého« nás ospravedlňujícího a posvěcujícího upomíná nás celá doba svatodušní, zejména pak slavnost »Seslání Ducha svatého« čili »Letnic«.

Za přípravu k této veliké slavnosti slouží čas od svátku Nanebevstoupení Páně až do Hodu Božího svatodušního. Že není doba tato dlouhá, jako jest advent před vánocemi aneb 40denní půst před velikonocemi, dá se vysvětliti tím, že již od počátku církve celý čas od velikonoc do letnic byl dobou nepřetržité radosti, a plesu nad z mrtvýchvstáním Páně. Doba vánoční a velikonoční připomíná nám celý život Krista Pána, a proto končí se čas tento svátkem Nanebevstoupení Páně, kdy Kristus Pán tuto zemi zase opustil. Svátkem tímto však také zároveň počíná třetí hlavní období církevního roku, totiž doba svatodušní, neboť tato nám představuje Krista Spasitele, sedícího na pravici Boha Otce v nebesích, a sesílajícího Ducha svatého věřícím svým na zem, jakož sám byl přislíbil. Ježíšův život byl na zemi dokončen, začal působení třetí božské osoby, Ducha svatého, skrze milost jeho a dary. Středem všech slavností dlouhého tohoto období — trvá až do 1. neděle adventní — jest veliká slavnost, seslání Ducha svatého na apoštoly, čili zázrak svatodušní.

Již v Starém Zákoně bylo Bohem samým národu israelskému přikázáno slaviti 50. dne po veliké noci slavnost letnic na památku zákona Božského, daného na hoře Sinaji. Za blesku a hromu dal Bůh Mojžíšovi na hoře Sinaji zákon napsaný na dvou kamenných deskách, kterýmžto zákonem lid z Egypta vyšel — posud nespojený — zřízen byl ve společnost jednu, čímž založen byl israelský stát. A právě slavnosti této použil Bůh ke zázraku jinému, kterým měl zákon Kristův slavně potvrzen a prohlášen býti, a kterým založena a utvrzena měla býti říše Boží na zemi, to jest svatá církev křesťanská.

Tak praví o tom svatý papež Lev V.: »Jako lidu israelskému při jeho osvobození z poroby egyptské padesátého dne po zabití beránka velikonočního dán byl zákon na hoře Sinaji; tak i po utrpení Kristově, ve kterém pravý beránek velikonoční zabit byl, padesátého dne po jeho vzkříšení Duch svatý sestoupil na apoštoly a jiné věřící, aby jeden každý křesťan snadno poznal, že Starý Zákon na Nový poukazoval, a že druhý zákon (zákon milosti) od téhož Ducha zdělán byl, jenž původcem byl prvního.« A svatý Isidor dodává: »Slavnost nových letnic shoduje se s onou v Zákoně Starém; neboť v Starém Zákoně byl padesátého dne po zabití velikonočního beránka dán Mojžíšovi zákon napsaný prstem Božím; v Zákoně Novém po smrti Kristově, který jako beránek k zabití veden byl, padesátého dne po velikonoční noci dán jest věřícím Duch svatý, který rovněž prst Boží jest.«

V Zákoně Starém napsal Bůh přikázání svá na kamenných deskách, v Zákoně Novém Duch svatý do srdcí věřících; v Zákoně Starém naplnil Bůh lid israelský bázní a strachem, v Zákoně Novém Duch svatý láskou a milostí. (2. Tim. 1, 7.) A kterak stal se zázrak tento? Písmo svaté (Skutkové Ap.) vypravuje nám o tom. Po Nanebevstoupení Páně trvali na rozkaz s Matkou Páně a jinými věřícími pospolu na modlitbách, a to jak se obecně za to má v onom večeradle, kde Ježíš Kristus byl s nimi poslední večeri slavil. A když přišel den letnic, padesátý to den po z mrtvých vstání Páně, tu najednou nastal hluk, jakoby přicházejtelho větru velikého, jenž naplnil celý dům. A hned spatřeni byli nad jedním každým ohniví jazykové, a všickni byli naplněni Duchem svatým, a počali mluviti rozličnými jazyky. A že právě se mnoho lidí kolem ubíralo k ranní oběti do chrámu, zůstávali lidé před domem státi, divíce se co se to tu dělo. Ale ještě více se podivili, když apoštolé vyjdouce ven mluvili k nim jazykem jim srozumitelným, neboť byli mezi lidem cizinci, Římané, Řekové a jiní národové, a všickni tito rozuměli apoštolům, vypravujícím divy Boží. A tu se tázali udiveně, což nejsou tito (apoštolé) Galilejci? A kterak to, že mluví v naší mateřské řeči? Někteří se posmívali, řkouce: jsou snad opilí! Ale tu povstal Petr, hlava apoštolů a dokazoval v řeči své, že nejsou opilí, ano teprve ráno jest, ale že naplnilo se proroctví a Kristus Pán, jež oni zabili, který však z mrtvých vstal, že poslal jim Ducha svatého. Řeč Petrova dotkla se srdce posluchačů jako meč, vzpomněli si na Ježíše, kterého byli ukřižovali a vědouce, že tím byli hrozně zhřešili, ptali se Petra: »A co máme činiti?« A on odpověděl: »Nech se každý pokřtiti ve jménu Ježíše na odpustění hříchův.« A hned dalo se kolem 3000 lidí pokřtiti.

Ejhle, jak začíná Ježíš dobývatí srdcí lidských skrze Ducha svatého. Posílil apoštoly tak, že od té chvíle cele a jedině jemu náleželi, pro něho, jeho svatou víru a jméno pracovati, trpěti i umíratí hotovi byli, obrátil srdce mnohých z lidu, mezi nimi i mnohé své bývalé nepřátele, tak že nyní jej za Pána svého

uznali, celou důvěru a naději v něj skládali. Tak přidruživše se skrze svatý křest k apoštolům, založili říši Kristovu na zemi — církev Páně, která tedy dnes své narozeniny slaví. A tato církev Kristova, církev dokonalá, ústav milosti a lásky Boží, která podává lidu všechny potřebné prostředky k odpuštění hříchův a posvěcení duše, tím také k získání nebeské spásy. Tato církev vedena a řízena jest třetí božskou osobou Duchem svatým, jenž působí skrze zplnomocněné k tomu Kristem osoby, apoštoly a po nich jejich nástupce, biskupy církve katolické, spojené s nejvyšší hlavou papežem římským. Duch svatý řídí je, vede je, proto jest církev ve věcech spásy, t. j. víry a mravů neomylnou. Učení, které od Ježíše přijala, zachovává po všechna století neporušeně a čistě, a také svatými svátostmi uděluje dary Ducha svatého. A jelikož Kristus Pán za všechny lidi zemřel, všechny

spasiti chtěl, proto i všem lidem dává příležitost spojit se s ním a obdržeti Ducha svatého tím, že církev jeho rozšiřuje se po celém světě mezi všechny národy, a že potrvá až do skonání světa. Dokud bude lidstvo, dotud bude církev. Teprve až nastane konec světa, dokoná církev poslání své na zemi. Proto jest doba naše, od smrti Páně počínajíc až do konce světa, dobou panství Kristova skrze působení Ducha svatého, a nelze očekávat jiného spasitele světa, neboť jenom jeden dán byl světu, a to byl Ježíš Kristus. On jest úhelným kamenem, na němž budova spásy světa spočívá, on kmenem, z něhož prýstí se život do všech ratolestí, on světlem světa, cestou, pravdou a životem. Jen ten, kdo skrze církev sloučen je s Ježíšem, jen ten nalézá se na cestě dobré, jen ten získává si milosti Ducha svatého, jen ten má naději na věčnou spásu duše své. Ježíš jest počátek i konec. Proto celá doba svatodušní až do první neděle adventní připomíná nám dobu, kdy lidstvo ležíc z oběti Spasitelovy, a osviceno jsouc Duchem svatým, má vždy blíže a blíže dospívati cíle svého, Bohem vytčeného, to jest spojení s Bohem v říši nebeské. Tuto naději dává církev také na jevo barvou zelenou, které užívá při mši svaté o nedělích po svatém Duchu, nepřipadá-li právě

Svatý Antonín Paduanský.

zároveň nějaký svátek jiný. Když pak uplynul rok a zase se vrátil den výroční slavnosti prvních křesťanů, letnice, tu zajisté apoštolé, ať byli kdekoliv, nemohli zapomenouti, co se toho dne bylo událo. Proto zvěstovali věřícím a den ten svétli jako svátek řádu prvního.

Proto jest Hod Boží svatodušní v církvi s Hodem velikonočním nejstarším a největším. O svatém apoštolu Pavlu víme, že několikrát spěchal do Jerusalema ke svátku letnic, ne židovských, ale beze vši pochybnosti křesťanských. Spisovatel církevní Tertullian mluví o letnicích jako o svátku, a sv. Augustin ukazuje, že letnice již za dob apoštolských byly slavně slaveny. A jak máme my slaviti tuto slavnost? Vždyť má pro nás rovněž takovou důležitost jako pro apoštoly! Vždyť praví svatý apoštol Petr (Skut. Ap. 2, 28) v řeči své: »Vámť zajisté zaslibení stalo se, a synům vašim i všem, kteříž daleko jsou, kterýchžkoli povolá Pán Bůh váš.« Slova tato platí i nám. Proto netoliko dnes, ale povždy máme pro sebe slavnost Ducha svatého slaviti tím, když obnovíme duši svou, očistíme od hříchů, a spojíme skrze posvěcující milost Ducha svatého s Ježíšem. Učiňme proto duši svou chrámem Ducha svatého přebývajícího v nás, a zázrak prvních letnic křesťanů bude se opakovati i na nás, t. j. posílení ve víře, naději a lásce a upevnění v dobrém. Poněvadž tedy svátek svatodušní tak veliký význam má v církvi Páně, proto slaví jej církev také se slávou co možná největší. Nemá netoliko vigílii a oktávu, nýbrž i celé dlouhé pohodí trvající až do adventu.

Sobota před Hodem Božím svatodušním je svatvečer čili vigílie — slavnosti, a proto spojená s přísným postem. A jelikož se na křtu svatém skrze milost Ducha svatého dostává duši hříšné očistění a posvěcení, a jelikož první křest křesťanský udělen byl o prvních letnicích v Jerusalemě, světi se až posud voda křestní slavným obřadem, jako na Bílou sobotu. Také při mši svaté zaznívá při Gloria slavný zvuk zvonu, aby oznamoval všemu lidu věřícímu následující velikou slavnost svatodušní. A tak připravuje církev dítky své na slavnost samu, která se v neděli následující koná, a to s největší okázalostí. Roucha kněžská jsou barvy červené, na znamení že Duch svatý, Duch horoucí lásky naplňuje srdce naše a rozněcuje je k milování Boha. A s radostí velikou modlí se kněz při počátku slavné mše svaté: »Duch Páně naplňuje okrášlek země, a to co v sobě obsahuje, má všechno známost hlasu jeho: Alleluja! Alleluja! Alleluja!« (K. M. 1, 3.) Po epístole pak pje se krásný chvalozpěv: »Přiď, Duše svatý,« který složil papež Innocenc III. V tomto chvalozpěvu opěvá se Duch svatý jako osvětlení božské, jako otec chudých, dárce milostí, světlo srdcí, útěcha duše, občerstvení v životě, klid v práci, umírnění v krutém boji, potěšení v bolestech.

Jak krásně zní slova: »Bez Tvého světla nic není v člověku, nic není čistého.« Proto má Duch svatý očistiti co jest nečisté, občerstviti co suché, uzdraviti co znavené, ohnouti co tvrdé, rozehráti co studené, vésti a říditi co zbloudilé a chybné. Kéž bychom chvalozpěv tento často říkali, aby Duch svatý nás naplniti ráčil, světlem, teplem a láskou svojí!

Tak jako v Zákoně Starém slavili letnice po osm dní, tak i my slavíme svátky svatodušní po celou oktávu. Církev chce tím ukázati, že působení Ducha svatého nemá se omeziti na příchod jeho k nám, nýbrž že má trvati v nás ustavičně, tak abychom vždycky zůstávali dítkami Božími, a spojení byli skrze Ducha svatého s Kristem Pánem v jedné církvi jeho. K tomu poukazují také

všecky modlitby, které v tomto témdni při mši svaté kněz se modlí. V tomto svatodušním témdni také připadají suché dni čili quatember letní, kdy v mnohých krajinách posud bývají čekanci stavu kněžského na kněžství svěcení. Quatember tento má za účel, abychom dle slov sv. Pavla tělo své postem krotili, podrobovali a trestali, bychom podle velikého zaslíbení také skutečně hodnými byli přijmouti Ducha svatého se všemi jeho spásonosnými dary do své očištěné a kající duše. Oktáva slavnosti svatodušní končí se sobotou před svátkem Nejav. Trojice Boží.

Jak všemohoucí jest Duch svatý! Jak obrátil apoštoly a nesčetné zástupy k Bohu! A jak obracuje až posud tak mnohé srdce hříšné k pokání! Rozličné jsou cesty, po kterých milost Ducha svatého do duše vchází! Vzpomeňme na Šavla, jde do Damasku, aby zajal věrné křesťany; a hle, Kristus Pán skrze Ducha svatého zjeví jej a činí z něho nádobu vyvolenou, věrného sluhu, jenž veliká díla pro Boha vykonal a i život proň nasadil. Vzpomeňme na sv. Augustina; oddán byl světu, a moudrost lidská byla mu nejvyšším zákonem; a hle, jediná věta z Písma svatého na vnuknutí Ducha svatého přečtená, přivádí jej zase k Bohu zpět. Duchem svatým stal se Augustin světce a světlem církve. Rozpomeňme se na sv. Norberta; spěchá k radovánkám světským, blesk udeří před ním a v duši slyší hlas Ducha svatého: »Norberte, Norberte, co děláš? Kam spěcháš? Tvrdé je ti proti ostnu se zpěčovati.« A Norbert vida milosrdenství Boží, které ho, hříšníka, ušetřilo, opouští svět, a cele oddává se Kristu Pánu, slouží mu v přísné kajlnosti, a uče i jiné sloužiti jemu tak, až do blažené smrti. A vzpomeňme si na žida Ratisbonne, jediná modlitba před obrazem Rodičky Boží otevřela srdce jeho Duchu svatému, a Ratisbonne přijímá křest a jest ozdobou církve životem svým.

A kolikrát již mluvil Duch svatý k nám! Mluví hlasem svědomí, hlasem učitelů, pastýřů duchovních, rodičů, mluví dobrým příkladem jiných, mluví křížem a neštěstím. O kéž poznáme hlas jeho a slyšíme jej. Nezatrvejme srdce své, ať nás nestihne výtká, kterou sv. Štěpán vrhl židům v tvář, řka: »Vy vždycky Duchu svatému odpiráte.« Duch nesvatý, duch světa a hříchu odlučuje nás od Ducha svatého, zavírá srdce naše před ním. O přemožme tohoto ducha zlého, jak praví sv. Petr: »Nezarmucujme Ducha svatého, kterýmžto znamenání jste ke dni vykoupení« (Efes. 4, 30). Tato slova sv. Pavla si zapamatujme. Hříchem bývá Duch svatý zarmoucen. Neboť on jest láska, hřích však jest hrob lásky k Bohu i k bližnímu. Varujme se hříchů, zvláště oněch proti Duchu svatému, proti milosti Boží, neboť praví o nich Kristus Pán, že nebudou odpuštěny ani na tomto ani na onom světě. Zoveme se křesťany, nosíme jméno Kristovo, uvěřili jsme v něho, a přece nás bude Duch svatý jednou vinit ze lži, jestliže Ježíše neoslavujeme jako Boha, t. j. bude nás trestati, že ač v něho věříme, přece tak žijeme jako bychom nevěřili. O běda nám potom. Proto dí sv. Bernard: »Čiň skutky Kristovy, aby žila víra v tobě.« Budiž tedy víra naše živá, skutky se jevící, k čemuž hojnou pomocí přispívá nám Duch svatý. Prosme tedy každodenně: »Přiď, Duše svatý, a naplň srdce svých věrných, a oheň lásky své v nich zapal. Sesli Ducha svého, a obnovíš tvářnost země.«

Boh. Mendl.

Naplnění jsou všichni Duchem svatým.

Svatodušní rozjímání. Napsal *Ignác Záhnel*.

říve, než vstoupil božský Spasitel na nebesa, rozkázal apoštolům svým, aby se nerozházeli, ale aby očekávali Utěšitele, Ducha svatého, kterého pošle „Otec ve jménu mém, ten naučí vás všem věcem a připomene vám všecko, cožkoli budu mluvit vám“. Když pak naplnilo se po nanebevstoupení Páně deset dní, stal se náhle zvuk s nebe, jako přicházejícího větru prudkého a naplnil všecken dům, v němž byli sedíce. I ukázali se jim rozdělení jazykové a posadil se na každém z nich: a naplnění jsou všichni Duchem svatým a počali mluvit rozličnými jazyky, jakož Duch svatý dával jim vymlouvati. Nyní byli již apoštolé uschopněni, aby mohli jíti a dle rozkazu Spasitelova kázati evangelium všemu lidstvu (Mat. 28, 19). První jejich kázání mělo tak velikolepý účinek, že obrátilo se několik tisíc lidí, kteří jsou prvním základem té církve, která řízením a osvětlením Ducha svatého měla se rozšířiti po všem světě. Ale jaké překážky

stavěly se po lidském rozumu tomu pokusu vsříci? Jak byla tehdejší lidská společnost této nové nauce nezpůsobila, jak zdálo se, že bude úplně nemožno úmysl a rozkaz Kristův provésti! Pozorujme tedy předně, jaký obraz skýtala tehdejší společnost a za druhé jakými prostředky změnili apoštolové veškeru tvárnost okrsku zemského.

I. Věru smutný obraz rozvine se před očima našima, pozorujeme-li tehdejší lidstvo, jak nám je popisuje nestranný dějepis a to i vzhledem na náboženství i vzhledem na společenské poměry.

V době tehdejší byli nejproslulejší a nejvzdělanější národové Řekové a Římané. Nuže, jaké byly hlavní názory náboženské u Řeků? Sofisté říkali, jest pravděpodobno, že jest bůh, ale rovněž pravděpodobno jest, že není boha, jiní vysmívali se více v bohy a vydávali je přímo za podvodníky a šejdife, jiní a sice stoikové věřili zase ve všechny bohy, všechna přiroda byla jim oživena bohy, za boha měli každou přírodní sílu, každý přírodní úkaz, mluvili každému po jeho chuti, říkali ať si věří každý, co se mu líbí; epikurejci měli za nejlepší náboženství, užívati všeho, žijeme jen jednou, proto užívejme světa a nic se nebojme, smrti skončí všecko; tyto byly názory tehdejších vzdělanců řeckých o náboženství a o jeho potřebě.

I u Římanů byly podobné názory: žiti co nejpohodlněji, beze vši starosti, žádá-li někdo, aby se obětovalo Joviši, tož mu obětuj, choď do divadel, podivuj se všemu, co tam básníci krásného přednášejí a vykonávej podobné věci. Vzdělanci římsí byli rovněž jako řečtí, zkrátka beze vši víry, žili v úplné náboženské lhostejnosti, netečnosti a nevěře, byli pokrytci, kteří jinak se chovali u veřejnosti a jinak v soukromí.

Obecný pak lid klaněl se a věřil v bohy, jež si sám udělal rukama svýma, byl pohřížen v ty nejbídnější pověry, věřil hádačům a nejnesmyslnějším bůžkům a neměl ponětí, že by měl člověk nějaký jiný než pozemský cíl, že by vůbec možno bylo, aby byl nějaký posmrtný život, aby byla věčnost buď šťastná anebo nešťastná dle toho jak si člověk zasloužil. Náboženské poměry byly tehdy nanejvýš neutěšeny, a pro přijetí pravd nějakých úplně nepřipraveny a nepřístupny.

Těž poměry společenské byly velmi špatny. Na jedné straně byla největší chudoba, bída, na druhé pak největší bohatství a s tím spojená rozmarilost, požívacost a bezúzdnost. Římanům byl podmaněn všecken tehdejší svět, do Říma hrnuly se peníze odevšud, ze všech stran docházely potřeby, aby zpříjemnily život. Obydli bohatců byla jako celé město, tisíce otroků bylo jim po ruce, čekajících na rozkazy svých velitelů. V Římě bylo na deset tisíc veřejných pomníků, soch bohův, a zasloužilých osob, veřejných lázní 856, o zábavu bylo převýborně postaráno

Boháči vedli život nanejvýš rozmarilý. Ale jak bídný byl osud chudiny a otroků! Chudina nenacházela nikde nikoho, kdo by se jí ujal, kdo by jí pomohl, vždyť o lásce k bližnímu nic se tehdy nevědělo. A jak teprve nače vše pomýšlení bídný byl stav otroků? Tito úplně byli vydáni v šanc svévoli svých pánův a svých překrutých dohlizitelů, nebyli považováni za lidi, ale za dobytek, a jako s dobytkem zacházelo se s nimi, otroků bylo velmi mnoho. V Athénách, hlavním městě v Řecku, bylo ve třetím století před Kristem 20 tisíc svobodných občanův a 400 tisíc otroků, tedy 20krát tolik sluhů než pánů; ve vsi římské říši byla jen třetina svobodných občanův a dvě třetiny otrokův.

V těch přesmutných dobách, kdy víry nebylo žádné, kdy pověra, pokrytectví, poživavost jen vládly, zrodil se v Betlémě, v městečku judském Spasitel, Ježíš Kristus, který přišel, aby obnovil okrslek zemský, aby všechny spasil, aby všichni v něj uvěřili a dle jeho božského učení žili. Jakých užil k rozšíření zásad svého náboženství prostředků?

II. Jest zakladatelem tohoto nového učení nějaký mocný vládce, jemuž jest po ruce na tisíce mocných prostředků, jimiž by zavést mohl své zásady a napravit vše, co nápravy potřebuje? Po třicet let žil v úplném ústraní, pak chodil po tři léta po své vlasti hlásaje, vyučuje, konaje zázraky a pomáhaje, kde mohl. Zemřel smrtí tehdy nejpotupnější, na kříži. Slibil snad svým vyznavačům a žákům odměnu, život dobrý, naději na velkou slávu? Naopak prorokuje, že budou pronásledováni, že kdo něco zlého jim učiní, domnívati se bude, že učinil dobrý skutek. Za své hlavní pomocníky vyvolil si dvanácte mužů, jimž říkáno apoštolové. Byli snad z rodů vzácných, vynikajících svým postavením, vznešeností? Byla naděje, že jejich společenské postavení usnadní jim jejich práci? Byli učení, moudří, výmluvní, zkušení, mocní? Těchto všech a jiných vlastností, jichž svět si váží a jimiž vše provést chce a také provede, mužové tito neměli.

Nuže jakých prostředků použil božský Spasitel, aby rozšířila se jeho víra po všem světě? Vyvolil si dvanácte apoštolů, mužů to neučených, docela obyčejných rybářů, kteří vyrostli za poměrů úplně prostých, jejichž názor o světě byl docela jednoduchý; neznali světa a potřeb jeho. Ano ani učení a slova, jež Kristus kázal, nechápali, jim nerozuměli. Ještě v poslední chvíli ten, který jim po nanebevstoupení Páně měl býti hlavou, Krista třikrát zapřel. Tito slabí, neučení, nezkušení šli dle rozkazu Božího a kázali všude Kristovo evangelium. A hle! Výsledek byl, že obnovili obličej zemský, ano, oni neučení hlásali i v tehdejších sídlech vsí učenosti a vzdělanosti v Antiochii, v Athénách, v Alexandrii a v Římě, všude poslouchali je sice s velkým podivením, ale přece mnozí uvěřili jim.

Plní podivu pozorujeme tento úkaz, jehož účinek nikterak neodpovídá použitým prostředkům. Jak bylo možno, jak byli s to, aby něco takového provedli; kterak si tento zázračný zjev vysvětlíme? Vysvětlení podává nám svatý apoštol Pavel, řka: »Co jest u světa bláznivé, vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co jest u světa mdlé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné a neurozené světa, a potupené vyvolil Bůh.« (I. Kor. 1, 27). Svatý Augustin praví: »Veliká byla milosrdnost Umělcova. Věděl zajisté, kdyby byl vyvolil senátora, byl by řekl senátor: moje důstojenství bylo vyvoleno; kdyby byl zvolil boháče, byl by řekl boháč: vyvolena byla moje zámožnost; kdyby byl vyvolil krále, byl by řekl král: vyvolena byla mocnost a a vládcovství moje; kdyby byl řečníka: výmluvnost moje a kdyby mudrce: vyvoleno bylo moje mudrctví. Zatím, vece Pán, odkládají se ti lidé pyšní, mnoho se nadouvají; dej mi dříve onoho rybáře, pojd' napřed, ty hrdý, nic nemáš, nic nevíš, následuj mne; k tak hojnému prameni musí přistupovati prázdní. Zanechal rybář své síť, obdržel milost a stal se božským řečníkem; čítají se nyní slova řečníkova a podrobují se jim šije řečníků.« Podobně píše svatý Ambrož, řka: »Nevyvolil moudrých, ani zámožných, ani vysokorodých, aby se nezdálo, že obrátil některé svou moudrostí, že koupil jiné svým bohatstvím, jiné že přivedl k sobě svým vznešeným rodem.« Když tedy pozorujeme, že provedena byla vůle božského Zakladatele beze všech prostředků, jimiž dochází se cíle ve světě, že dle úsudku

lidského nebylo očekávání a výsledek přece byl skvělý a vyplnilo se co poručil Spasitel, tu nuceni jsme zvolati s Písmem svatým: »Prst Boží je toto (II. Moj. 8, 19), ano milost Boží, Duch svatý to způsobil; rozšíření víry Kristovy je zázrak, je důkazem, že učení Kristovo je božské, že Ježíš je jednorozený Syn Boží, pravý Bůh.«

Deset velkých pronásledování vypuklo, kdo moc měl, přičinil se, aby učení Kristovo vyhladil, ale vše bylo marno. »Senát, lid, císařové ustanovili,« praví Origenes, »že nesmí zůstatí na světě ani jednoho křesťana,« a přece praví Tertullian: »Rosteme pod kosou, která stíná nás, neboť krev mučedníků je símě nových vyžnavačů. Místo, aby nás ubývalo, rosteme, zalidňujeme vaše vojenská ležení, naplňujeme vaše soudní síně, rozšiřujeme se do všech vrstev vaší společnosti; k vašemu vylučnému užívání přenecháme vám jen vaše chrámy.«

A tato pomoc, již poskytl Bůh tehdy církvi v jejím prvním počátku, táž pomoc i nám je přislíbena. »Ejhle, já jsem s vámi po všechny dny, až do skonání světa.« »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi, protože jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, učíce se zachovávatí všecko, cožkoliv jsem přikázal vám.« (Mat. 28, 18—50.) Radujme se z tohoto zaslíbení a budme přesvědčení, že i když na církev přicházejí někdy časové zlé, že přece nikdy nezbyne, i když nyní volají »pryč od Říma, pryč od církve,« volejme tím důrazněji: »Zpět ke Kristu, zpět k Římu, zpět k církvi!«

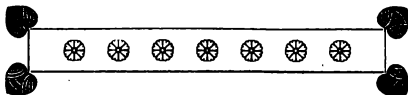

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na svátek Nanebevstoupení Páně.

Evang. Ježíš vstupuje na nebesa. (Mark. 10.)

Pozvedni oči k jasnému nebi, kamž Kristus Pán vstoupil, aby tobě tam příbytek připravil. Jak krásní jsou příbytkové nebeští! Po všech toužil již pěvec David v žalmech svých, volaje: »Jak milí jsou stánkové Tvoji, Hospodine mocnosti, touží a umdlévá duše má po síních Hospodinových. Srdce mé a tělo mé plesají k Bohu živému.« (Žalm 83, 1.) Jak zářivě trpytí se jas nesčíslných hvězd, jakoby zval nás k sobě, do těch tajuplných, nekonečných prostor, které jsou předsíní nebes! Onen otec, jenž nesčíslná tato světla na nebesích rozžehl, jest v pravdě všemohoucí Bůh, jenž dítky své k sobě pozvedá, jako Kristus Syn jeho od věčnosti v požehnaném člověčenství svém, k němu se povznese, vstoupiv na nebesa. A tentýž Kristus, na němž není lsti ani klamu, ujistil nás, že jednou opět na tento svět přijde, aby nás, kteří jej milujeme, s sebou vzal, abychom i my tam byli, kde on jest, ve slávě Otce jeho. Jaká to pro nás blahá naděje! Jak krásné očekávání! Brány nebes otevrou se nám jednou a my vejdouce ve věčnou říši Kristovu, jasně poznáme, čemu jsme zde věřili; víra naše promění se v nazírání! Avšak jako Kristus jen po životě trdném, po křížové cestě došel do nebes, tak i my jenom tehdy — když zapírajíce se neseme kříž svůj v trpělivosti — dostaneme se za ním. Den posledního soudu bude zároveň dnem slavného nanebevstoupení těch, kdož s Kristem a pro Krista žili a také v Kristu zemřeli; za krátký život bolestí a trudů dostanou věčný život blaženosti a radosti.

Nejsvětější Srdce Ježíšovo plné lásky k nám.

(Ku slavnosti Nejsvětějšího Srdce Páně).

a dvou místech v Písmě sv. činí se zmínka o nejsvětějším Srdci Páně. Spasitel sám napomíná učedníky své, řka: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný Srdcem« (Mat. 11, 29), a při popisování jeho smrti vypravuje evangelista Jan: »A jeden z vojákův otevřel bok (srdce) jeho kopím a hned vyšla krev a voda« (Jan 19, 34). Avšak ačkoli jen tak zřídka děje se v Písmě svatém zmínka o nejsv. Srdci Vykupitelově, přece i ta učí nás o nezměrné lásce, kterou Syn Boží miloval nás, o oné neskonale lásce, která se jeví v celém jeho pozemském životě, ve všech jeho skutečích, ve všem utrpení a také ve velikém pro nás spásonosném zatčení; neboť, právě že platí o něm, »že jest tichý a pokorný Srdcem«, vydal se za naši spásu na smrt a krvi a vodou, která se ze Srdce jeho po smrti vyprýštila, dobře se nám naznačují obě nejpřednější sv. svátosti, křesť a nejsv. Svátost oltářní, které ony veliké milosti v sobě chovají, jež Vykupitel ve své církvi byl uložil. Proto také píše sv. Jan o Ježíši Kristu: »Tenť jest, kterýž přišel skrze vodu a krev, Ježíš Kristus, ne u vodě toliko, ale u vodě a krvi, a Duch jest, kterýž svědectví vydává, že Kristus jest pravda« (I. ep. sv. Jana 5, 6). Zajisté za to mítí můžeme, že křesťané od prvopočátku vděčně vzpomínali probodeného za nás Srdce Ježíšova, byť by i nějaký zvláštní svátek ku jeho počtě neslavili. Vždyť víme, že již za dob starých v církvi křesť. uctívány byly nástroje umučení Páně, tak hřeby, jimiž přesvaté tělo na kříž bylo přibito, trnová koruna, která zranila svatou jeho hlavu, sloup, k němuž byl Pán Ježíš při bičování přivázan, schody, po nichž v domě Pilátově kráčel, obzvláště však kopí, kterým probodeno bylo Srdce jeho a kříž, na němž umřítí ráčil. Bylo by zajisté nepochopitelné, aby křesťané uctívající nástroje, jimiž dal se Kristus mučiti, necitili ještě více to Srdce, které tak velikou k nám chovalo lásku, že se dalo pro nás mučiti bolestmi tělesnými i duševními a jež i po smrti

ještě dalo se probodnouti. Ovšem nebylo tehdy třeba, aby jim před očima stál obraz Srdce Páně, neboť láska a zbožnost starých křesťanů byla daleko větší, něžnější a horoucnější nežli láska a zbožnost naše. Jim dostačil kříž s tělem Páně, který je upomínal na tu velikou oběť a uctívající Pána na kříži, uctívali zároveň Srdce jeho, jsouce pamětliví, co pro ně učinilo. Naše srdce však zapomíná tak často na všechna dobrodíní, zapomíná na lásky plné Srdce Páně, a proto chtěl Kristus Pán nás upomenouti na povinnost naši k němu, proto zjevil sv. řeholnici Marii Marketě z Alacoque nejsv. Srdce své slovy: »Ejhle Srdce, které lidi tak milovalo!« Bůh vede lidstvo k sobě způsobem nejvhodnějším. Někdy trestem, někdy láskou, někdy shovíváním, někdy napomínáním.

Nás chce k sobě přivést lásky plným Srdcem svým, proto dal v církvi své sv. tak velice rozšířiti úctu k nejsv. Srdci svému, proto vedl církev svou k ustanovení zvláštní slavnosti nejsv. Srdce svého, proto žehná všem spolkům a bratrstvům, které za účel si obraly úctu a lásku ku Srdci Páně vzbuzovati, rozšiřovati a udržovati.

Ó kéž bychom i my poznali v tom laskavou ruku Spasitelovu, kterou nás k sobě táhne, kéž bychom hodnými byli, by nás ku sv. Srdci svému v lásce přitisknouti mohl! Je to snad poslední prostředek, aby srdce lidská, Kristu oddělená, zase se k němu navrátila, snad poslední prostředek, aby lidstvo, které tone v hříších všeho druhu, se vzpamatovalo a stojíc na pokraji záhuby, se včas obrátilo k tomu, jenž je jedině zachrániti může. Pobožnost k Srdci Páně jest k tomu, aby roznitila zase i viru mnohdy zmizelou, i úctu mnohdy zaniklou a lásku mnohdy vychladlou k největšímu důkazu lásky Kristovy, ku převeliké Svátosti oltářní, která jest pravý Ježíš sám, přesvaté jeho tělo a drahocenná krev. Ó běda nám zajisté, jestliže i toto laskavé volání Spasitelovo přeslechneme a necitelnými zůstaneme vůči tolikému milosrdenství a shovívavosti lásky plného

Spasitele. Ač ustanovení svátku nejsv. Srdce Páně, jak jsme pravili, jest pozdější, teprve papež Klement XIII. jej potvrdil, přece jest obsah modliteb a proseb, které církev sv. toho dne Bohu přednáší, tak starý, jako křesťanství samo.

Již na počátku mše sv. modlí se kněz s prorokem (Jerem. 3, 32): »Pán smiluje se, podle množství milosrdenství svých, neboť neponížil ze srdce svého a nezavrhl synů lidských. Dobrý jest Hospodin těm, kdož doufají v něho, dobrý každé duši hledající jeho. O milosrdenstvích Hospodinových na věky zpívati budu, o i národa k národu zvěstovati budu pravdu Tvoju ústy svými. (Žalm 88). Sláva Bohu Otci« atd. A když byl tak chválu vzdal Bohu, prosí jej jménem všech věřících: »Prosíme Tebe, všemohoucí Bože, dej nám, abychom tak jako se v nejsvětějším Srdci Tvého milého Syna chlubíme a nejvěstších dobrodiní jeho lásky k nám si připomínáme, abychom s radostí jich také skutečně okoušeli«.

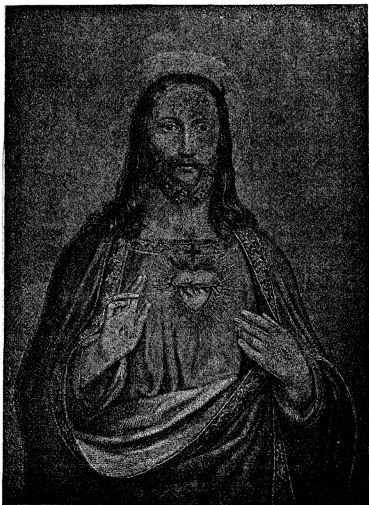
Čtení epistolý vzato jest z proroka Isaiáše (12, 1—6), kde prorok, pozíraje na budoucí vykoupění lidstva, Panu Bohu za ně děkuje. Evangelium pak vzato jest ze svatého Jana (19, 31—35) a vypravuje nám, kterak ukřižovanému Ježíši po smrti otevřen byl vojákem bok, z něhož se vyprýštila krev a voda.

Tolik stálo Krista Pána vykoupění lidstva, že i po smrti nebyl ušetřen, ba i poslední krůpěj krve musila býti prolita za nás.

A abychom účastni učinění byli krve této předrahé, modlí se kněz v modlitbě tiché po obětování, jménem lidu: »Ochraňuj nás, Pane, kteří tobě obětuje, a aby naše srdce Tě vždy něžněji milovalo, zapal v nich oheň božské lásky své. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen«. A poněvadž na kříži otevřeno bylo nejsv. Srdce Páně, proto jest preface mešní (chvalozpěv a díkyčinění hlasité před proměňováním) o sv. kříži, na němž dokonána byla spása světa. Po sv. přijímání modlí se kněz

ku konci mše sv.: »Plni jsouce spásitelné radosti a nasyceni jsouce spásonosnou svátostí, prosíme Tebe Pane, Bože náš, abys Ty, jenž jsi tichý a pokorný srdcem, nás netoliko od všech provinění zcela očistil, nýbrž nám také úplnou ošklivost před bidnými marnostmi tohoto světa vnuknouti ráčil«.

Podobně slaví církev sv. nejsvětější Srdce Páně toho dne i v kněžských

hodinkách, chválíc a velebic jeho lásku a oběť a prosíc, abychom tak veliké lásky a oběti také skutečně hodnými se stali.

Abý pak účta a pobožnost k nejsv. Srdci Páně v lidu katolickém se účinně pěstovala, zavedena jsou zvláštní bratrstva k tomu účelu. Spolky a bratrstva církevní vůbec jsou velice prospěšná a napomáhají velice k oživení víry a horlivosti u vykonávání křesťanské povinnosti, pěstují pravou zbožnost a zdržují od hříchu.

Sám svatý František Saleský, tento veliký a slavný biskup, dal se do všech

mu známých bratrstev přijmouti, a když se ho na příčinu toho tážali, odpověděl: »Mohu v nich jenom získati — a nic neztratím«. Spoléhal zajisté na slova Spasitelova, jenž děl, že modlitba naše jest účinnější, ano Bohu milejší, když ji vykonáváme ve společnosti s jinými věřícími. Právěť zajisté Kristus Pán: »Opět pravím vám, jestliže by dva z vás svolili se na zemi o jakoukoli věc, za kterou by prosili, stane se jim od Otce mého, kterýž v nebesích jest. Neboť, kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, toť jsem já uprostřed jich« (Mat. 18, 19, 20.). Obdrželi tedy podle této přípovědi dva nebo tři modlící se vespolek více nežli jeden, čím více dostane se milosti těm, kteří v zástupech na celém světě v duchu jsou vespolek shromážděni a jednomyslně o tutéž milost Pána Boha prosí a za ni se modlí! A mimoto to bere každý jednotlivec podíl na všech modlitbách, prosbách, dobrých skutečích, všech bratrstev, neboť žádný člen jejich nemodlí se a nečiní dobré toliko pro sebe, nýbrž zároveň pro všechny ostatní v bratrstvu s ním spojené. Také jest každý úd bratrstva účasten všech milostí a odpustků, které svatá církev takovým zbožným spolkům uděluje. A zajisté také velice přispívá ku zbožnosti a horlivosti jednotlivce příkladem ostatních členů bratrstva, shromáždění jejich a četné krásné slavnosti spolkové, vždyť se člověk tak rád řídí podle příkladu jiných, jak ve zlém tak i v dobrém.

Proto zajisté užitečna jsou bratrstva ku zvláštnímu uctění nejsvětějšího Srdce Páně, která díky Bohu, nyní již po celém světě katolickém rozvětvena jsou, do statisíců členů čítají a tak mezi křesťany tuto důležitou úctu a pobožnost živí a rozmnožují.

Task mnohý kvítek obzvláštní lásky k Spasiteli a příkladné horlivosti v pobožných skutečích vykve v bratrstvu tomto již, jenž by mimo bratrstvo nebyl se vyvinul a proto by každý katolík měl se státi členem takového bratrstva a věrně konati jeho povinnosti, v krátce by uctil v srdci svém vnitřní odměnu za tuto malou oběť Spasiteli přinesenou. Vždyť jest Srdce Páně pokladnicí všech darů a milostí Božích a to pokladnici nevyčerpateľnou. Protož dbejme slov

žalmisty Páně Davida, jenž nás vyzývá: »Čerpejte s radostí z pramenů Spasitelových«. S bratrstvem nejsv. Srdce Páně jest spojen již zbožný spolek, to jest apoštolát modlitby.

Bratrstvo toto má za účel získati tolik apoštolů, kolik jest věřících na zemi, kteří modlí se chtějí a mohou. Zbožný tento spolek byl v Puy dne 3. prosince 1844 od kněze z Tovaryšstva Ježíšova P. Gautreleta založen a biskupem potvrzen. Roku 1849 obdržel jej svatý Otec Pius IX. četnými milostmi a odpustky, které roku 1861 pro všechny časy budoucí obnovil. Apoštolát modlitby má vlastně dva úkoly, předně má býti apoštolátem slova. Kristus Pán kázal své sv. evangelium po 3 léta před smrtí svou neúnavně. Apoštolé jeho a jejich nástupci v církvi svaté činili to po všechny časy ve jménu jeho a činí až posud. Proto i každý člen bratrstva má slovem dobrým, kdekoli toho potřeba jest, poučovati, povzbuzovati a napomínati jiné, aby svaté evangelium Kristovo bylo vždy více poznáváno, aby každý podle něho žil. Za druhé má býti spolek apoštolátem modlitby. Bez modlitby není pomoci Boží, bez modlitby není také pozeňhání Božího při apoštolátu slova. Modlitba jest pramen, z něhož dobré jak z člověka tak od Boha se přysílí.

I sám Spasitel modlival se, a volal k Bohu ustavičně za spásu světa a činí totéž posud, jak ve svém oslavení, sedě na pravici Otce svého v nebesích, tak ve své přesvaté oběti mešní a nejsvětější Svátosti oltářní, v níž jest naším ustavičným orodovníkem a prostředníkem.

Takový apoštolát konala i nejsvětější Matka Páně a nesčíslné duše zbožné, které sice nepatrné byly před světem, ale mocné před Bohem skrytou a ustavičnou modlitbou a obětavým životem svým, kterýmižto prostředky světu a spáse lidstva více prospívaly, nežli učenci svými knihami a kazatelé svými kázáními dokázali.

Spolek »apoštolátu modlitby« tedy zve všechny křesťany, aby se připojili k apoštolátu nejsvětějšího Srdce Páně a nejčistšího Srdce Marie Panny. Nabádá je, aby úmysly těchto přesvatých srdcí v sebe pojali a s nimi se modlili: za

rozšíření víry a úcty Boží, za obrácení hříšníků, za zdokonalení spravedlivých, za vítězství svaté církve katolické. Potom zajisté zcela jistě se vyplní přívěš Páně, neboť taková společná modlitba bude „ve jménu jeho“ konána. Při tom však nesmíme si mysliti, že úkol apoštolátu modlitby záleží snad v četných a dlouhých modlitbách, které by jiným pracím povolání zabíraly čas, nýbrž v tom, abychom spojení jsouce s úmysly a přáním nejsvětějšího Srdce Páně všechny své obyčejné denní modlitby, práce, dobré skutky konali, všechna utrpení a křížky trpělivě nesli, sebe mrtví, a to vše nebeskému Otci za hříšníky, za spravedlivé, za celou církev radostně obětovali.

Obětování toto může se dít buď při ranní modlitbě, buď při mši svaté, zejména při svatém přijímání anebo při modlitbě večerní. Bratrstvo nejsvětějšího Srdce Páně pak má zvláště za úkol: 1. Pokud v moci náš jest, všemožnou úctou a pobožností k nejsv. Srdci Páně uctívati jeho převelikou lásku k nám, kterou jeví v nejsv. Svátosti oltářní, jsa zde přítomen a zůstává mezi námi, a 2. všechny urážky a všecko pohanění, kterého se Srdci jeho přesvatému v nejsv. Svátosti oltářní dostává buď od nevěřících anebo vlažných křesťanův anebo nehodným přijímáním, láskou, úctou, pevnou vírou a hodným sv. přijímáním pokud

možno co nejvíce nahrazovati. Je tedy úkol bratrstva láska, lásku za lásku ukazovati a osvědčovati. A nečiníme to zadarmo. Spasitel ve zjevení svém pravil bl. Marii Marketě d'Alacoque: „Oznamuj všem a dej to celému světu zvěstovati, že milostem a darům svým nepoložím meze, a že bez méry udělím je všem, kdož jich v srdci mém hledají“. Protož neopomeňme nejsv. Srdce Páně uctívati, jak a kdykoliv nám možné jest, klaněti se mu v nejsv. Svátosti oltářní a ve všech potřebách o pomoc k němu se utíkat. Je tak plně lásky k nám, že zajisté neodepře zač s dobrým svědomím prositi budeme.

Spojme se tedy všichni v duchu, kdož nejsvětější Srdce Páně milujeme a od něho milování býti si žádáme, spojme se v duchu v jedno, ač se osobně neznáme. Nejsv. Srdce Páně budiž nám všem povždy na očích, na ně pohlížejme, o něm rozjímajme, v něm pracujme, v něm odpočívajme, v něm trpíme, v něm se radujme. Podle tohoto nejsvětějšího a nejkrásnějšího vzoru obnovme srdce své hříšné, studené a nevděčné, aby začalo žít a bít jak Srdce Páně — pro slávu Boží a spásu duší. Nechť vždy skutkem plníme, co ústy pronášíme v krásném pozdravu: „Pochváleno a zvelebeno budiž nejsv. Srdce Ježíšovo, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Boh. Hendl.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 6. po Velkonoci.

Evang. Když pak přijde utěšitel... (Jan 15).

Nežli svatí apoštolé osvíceni byli Duchem svatým, měli rozličná světská přání a tužby, které se ovšem nesplnily. Kristus Pán chtěl všechno jejich dychtění obrátiti k věcem nebeským. Pakliže i tobě mnohdy nesplní se tužby a přání, která chováš v srdci, netruchej proto. Pán Bůh, jenž řídí všechny osudy člověka, má i při tom úmysl nejlepší a nejmoudřejší, a mnohdy jest velkým pro tebe dobrodiním, že odpirá ti právě to, po čem tak úsilovně bažíš. Viť zajisté, že by ti nepřineslo štěstí, nýbrž že by sloužilo tobě k záhubě, proto odpirá ti toho, neboť jako otec tě miluje a jenom tvému dobru chce. Později zajisté poznáš, že se tak dobře stalo. Proto nereptej hned, nýbrž trp a snázej, tím posilíš se v trpělivosti a oddanosti. A jednou jistě zasvitne den, kdy Otec nebeský odmění tě za obět tvou odměnou daleko štědrejší, a dá ti lepší věci a milejší nežli byly ty, které tobě odepěl. Člověk nevidí v budoucnost, ale oko Páně prohlédá časy všechny.

Boje a koruny.

(Část další.)

Jednání druhé.

Dům Flavia Klementa.

Výstup 1.

Sabinus. Perennis. Nereus.

Perennis čte na druhé straně jeviště.

Nereus

(Jenž právě Sabina do hávu oděl císařského):

Mně odpust, Sabine, jenž znám tě již,
když světlo světa spatřils. Avšak dnes
v tom hávu císařském mně cizí jsi.

Sabinus:

Své zadrž slzy, císař poroučí!

(Tasí meč, jenž mu připjal Nereus, z pochvy.)

Nereus:

Jak těžký meč pro ruku dítěte!

Sabinus:

A touto rukou dětskou zachrání
Bůh jednou svět!

Nereus:

Kéž tomu tak!

Kéž v něho doufáš povždy, pane můj!

Sabinus:

Já jméno jeho zjevem vesmíru,
a celý svět se jemu pokoří.
Toť vůle moje jest!

Nereus:

Ach!

Sabinus:

A proč ne?

Nereus:

Mám obavu a tušení mám zlé!
Tak zdálo se mi, milý Sabine,
že oblekl jsem tebe k oběti,
jak beránka když vedou na oltář.

Sabinus:

Kdo oznámil ti to, snad Elymas?

(Bliží se ke čtoucímu Perennisu.)

Či Perennis? Co čteš to zde?

Perennis (ukazuje mu v knize):

Slyš! Přísný Boží o nás úradek:

•Vy lkejte v modlitbách, boj blízko jest,
a blažen ten, jenž vytrvá.•

Sabinus:

To slovo Páně nezní pro náš čas,
dnes skončit musí přec ten hrozný boj;

vždyť měsíce již kosí zloby srp,
na roli Páně klasy dozrále.

Perennis:

Tak jest, Sabine!

Sabinus:

A co to klasů v Páně stodoly
již uloženo jest!

Perennis:

Včera plakal Řím
nad smrtí Anakleta, biskupa,
jenž v mukách hrozných skončil život svůj.

Sabinus (s nadšením):

Však noc již odchází a vstává den,
dnes jitřena již vzhází nad námi.
My silni budme věrou, nadějí,
již nebe smířeno a hrůzy přestanou!

Perennis:

Snad!

Sabinus:

A proč by Bůh teď zvolil nás?

Nereus:

Bůh skrývá svoje tajemství.

Sabinus:

Však víra vycítí je přec!

Nereus:

O nikoliv, neb cesty Boží jsou
pro oko lidské nevyzpytny vždy.

Perennis (k Sabinu):

Měj na pozoru se!

Sabinus:

Což tajit mám,
co zřejmo zrakům mým? A dusit mám
ten jásos duše své, jenž v prsou mých
se ozývá a jásá nadějí?

Když nechce zkrátit zápas církve své
a z katakomb ji nechce vyvésti,
proč vztýčuje mne Pán na římský trůn?
Snad, Nereji, té chvíle vzpomínáš,
kdy o Esthere jsi mně vyprávěl,
a svatým ohněm jat já zvolal jsem:

•I kéž také mne tak zvolí Bůh,
bych chránil jeho lid!• A hle, ten den
již přiblížil se, přání splněno!
Před tvář nebes, lidu římského
nám říše římská bude císařem
za podíl dána v jisté dědictví.

A v ruce křesťanů nic netuše,
jich nepřítel sám vloží říši svou
v ty ruce naše slabé, dětinské.
Zda unesem ji, milý Perennis?

Perennis:

Ó jaký to sen!

Sabinus:

A sen ten pravdou jest!
Již zdobí Řím se k velké slavnosti,
a nás čeká císař již.

Perennis:

Ach ano, bratře,
již za hodinu z těchto čistých stěn,
jež světili jsme žalmy, modlitbou,
do hříšných vykročíme paláců,
jež neřestí a kletbou zkaleny.

Sabinus:

A?

Nereus:

Ach jaká změna to!

Perennis:

A jaký pobyt tam!

Sabinus:

Ty chvej se?

Perennis:

Jdu bez bázně, kam Pán mne posílá,
však marně radost sobě vemlouvám.
Tak zdá se mi, že ne do paláce,
spíš na smrt jak bych kráčet měl.

Sabinus:

Jen pořád smrt.

Nereus:

Ach po smrti jen chová toužení,
po mučednické jenom koraně!

Perennis:

Ach toužím po ní, pravdu máte, vy,
bych krví svojí splatil Páně krev.
O kolikrát již zřel jsem Petrův hrob
a záviděl mu smrti přestastné!
Však nechci nevděčником k Bohu být
za život, který dal mi doposud.
Jak šťastně mládí přáno prožít mně
ve lásce Páně, lásce rodičů,
ve svaté viry teplém výsluní!
Však přece krásnější je svatá smrt.
Jsou blaženi, kdož v Pánu zmírají
a blahoslaven povždy jejich hrob.

Sabinus:

Což Kristus nad hroby jen kraluje,
a navždy ve katakomb temnotách
má skrývatí se s lidem věřícím?

Nereus:

Vždyť pomni, Sabine, že potupou
a smrtí svou Pán nebe otevřel!

Sabinus:

Však brzy opět vyšel ze hrobu!
On pánem vesmíru i Říma jest,
a my ho máme jenom vydobyt.
Ne — není krev to, kterou žádá dnes!

Perennis:

To myslíš ty!

Sabinus:

Slyš! Nám jest pro něho
a pro církev tu říši získati.

Nereus:

Což kdyby přece ve svém úradku
byl jinak usoudil, náš zmařil plán?

Sabinus:

Co myslíš tím?

Perennis:

Sabine, pomni přec:
Což kdyby Domitian zvěděl dnes,
kdo jsme...

Sabinus (živě):

Nuž dobře, co se stane pak?

Perennis:

Což kdyby smrti potrestat nás chtěl?

Sabinus:

To neučiní!

Nereus:

Kéž zachrání vás Bůh!

Perennis (uchopiv ruku Sabinovu):
O modleme se, drahý bratře můj,
by vůle Páně na nás dala se,
by ochotně jsme z rukou Kristových,
buď vzali smrt neb vlády diadém!

Sabinus:

Smrt? A dnes? To ne! Pevně doufám já:
Bůh nechce tomu! Hle! zde otec náš!

(Klemens vstoupil.)

(P. d.)

Pevně k Matce!

Sepsal Pavel Pavelka. (O.)

Mateřská věrnost.

Ježíš Kristus zasnoubil si nevěstu, církev svatou. Nevěsta byla chudobná, bez všeho věna; ženich její však přinesl jí věno nejskvostnější. Přinesl jí darem veškeré své zásluby s mnohými ještě jinými milostmi a dary.

Udělal jí neporušenost a neomylnost svého božského učení, vyprosil jí jednotu v lásce, modle se při poslední večeři k Otci nebeskému, řka: »Aby všichni jedno byli, jako Ty, Otče, ve mně, a já v Tobě, aby i oni v nás jedno byli« (Jan 17, 21); ozdobil jí panenstvím, o němž praví sv. Augustin: »Toto pokolení panen nevyšlo z úrodnosti těla. Tážeš se, kdo jest zde matkou? Církev jí jest. Jenom tato svatá panna vodí svaté panny, kteráž čistou se osvědčuje zasnoubenci svému — Kristu. Z ní, jež dle ducha svého pannou jest, rodí se panny dle těla i dle ducha.« Jí světil předrahý poklad sedmero svatých svátostí; udělil jí dar zázrakův a prorocství, obdařil jí hojně ovocem Ducha svatého, ustanovil jej církvi za ochránce pro všechny časy.

Věno tak bohaté přinesl jí, chtěje jí míti nevěstou krásnou, ano nejkrásnější, nevěstou sebe docela hodnou.

Přinesl jí věno to však zároveň pro všechny její děti, aby jej vynakládala na jich pěstování a posvěcování, aby jim napomáhala na daleké a obtížné cestě do věčnosti.

A veškeren tento poklad musí církev zachovati pro všechny své děti všech věků neporušený, jak ho byla od Krista obdržela. Ji bude jedenkrát zodpovídati se, kterak tohoto jí svěřeného pokladu vynakládala, kterak konala úřad svůj učitelský, kněžský a královský. A pak-li by pozbyla jen jedinké pravdy z pravd

ji Kristem svěřených, nemohla by nadále ani okamžik býti nevěstou Kristovou a matkou jeho dítěte zde na zemi. Toho pamětliva, střeží církev všech pravd jí Kristem svěřených.

Na slavnost Božího Těla modlívají se někde růženec s tajemstvími o nejsv. Svátosti oltářní. A tu se také modlívají: »Požehnaný plod života tvého Ježíš: který v nejsv. Svátosti oltářní jakožto pravý Bůh a spolu člověk přítomen jest.« Tajemstvím tímto vyznává se trojí pravda: 1. že Ježíš jest pravý Bůh; 2. že Ježíš jest pravý člověk; 3. že Ježíš jakožto pravý Bůh a člověk v nejsv. Svátosti oltářní přítomen jest.

Že, milý čtenáti, tuto trojí pravdu posud chováme a vyznáváme, že v ní spásy, světla a naděje docházíme, že v ní máme pokrm pro své duše, za to jest nám děkovati jen neoblomné věrnosti naší svaté církve katolické.

Těžké boje bylo jí po dlouhou dobu pro tuto pravdu podstoupiti; drahocenná krev věrných vyznavačů byla za pravdu tuto prolita. Ano církvi i toho bylo želeť, že tisíce a tisíce dětí její staly se jí nevěrnými, ji opustily, protože nechtěla, poněvadž nemohla pravdy té se vzdáti. Ano i křesťanští mocnářové ji pronásledovali. Církev však vše trpělivě snášela, nedadouc sobě ani zbla odciziti z pokladu víry Kristem jí svěřeného. Nejinak počínala sobě církev svatá i ve všech ostatních pravdách, ve všech prostředcích, jež má od Krista pro spásu člověčenstva.

Není snad náboženské pravdy, pro niž by církev nebyla trpěla, pro niž by nebyla zápasila až do krve. Úzkostlivě střežila tato věrná panna a matka pokladu, věna svého, po všechny věky a dochovala jej úplný a neporušený až na

naše doby, dochovala jej jak jej byla od Krista přijala. Tak si počíná matka pravá.

A nyní všimněme si těch, kteří raději macechy se přidrželi, než pravé matky.

Měli bychom za věc jistou, že, chce-li kdo zakládati nové náboženství, snese zajisté kde co nejlepšího, nejužitečnějšího a nejpříjemnějšího nalezne, aby takto svým přívržencům připravil náboženství hodně snadné a příjemné.

Než, právě naopak počínali sobě všickni zakladatelé nových náboženských vyznání. Oni cpovrhli vším prospěšným a spasitelným, co byli v církvi katolické shledali, čeho sami, jsouce ditky této církve, požívali.

Církev ariánská na příklad zavrhl hlavní, základní pravdu o božství Kristově, učil, že Kristus byl pouhý člověk. Jiná opět, pelagiánská, zkomolila učení o milosti Boží. Kalvinská připravila ditky Boží o chléb k životu věčnému dopomáhající, o nejsvětější Svátost oltářní, a nechává díky hladem mřít na pozemské pouti do života věčného.

Rovněž tak se to má s vyznávací protestantskými. Až na bibli a svátost křtu neponechala jim jejich církev ničeho z bohatého pokladu zásluh Kristových. Ona sice říká vyznávacům svým, aby jen pevně věřili; pak-li jen věří, že veškeré zásluhy Kristovy se jim přivlastňují. Než, tomu tak není. Zásluhy Kristovy ve svatých svátostech jsou uloženy; chce-li kdo jich státi se účastným, musí přijímati svaté svátosti.

Církev protestantská nemá kněží od Krista ustanovených, nemá oběti. Ona nemá ostatních svatých svátostí, jako: pokání, nejsv. Svátost oltářní, biřmování, posledního pomazání. A jaké útěchy postrádáti musí její ditky, nevěřice v obcování svatých, netěšíce se z přímlyvy Panny Marie, svatých a světic Božích, aniž přispívajíce modlitbou a

dobrymi skutky dušem svých drahých zemřelých.

A jak bidně jsou na tom s věroukou svou! Kolik pravd, a které věří pevně? Tolik a ty, jež sobě jeden každý: učený a neučený, vznešený a prostý z bible vybere. A tu stává se nezřídka, že jeden tak, jiný zase jinak tutéž pravdu z bible si vykládá. Jaké to matenice musí povstat!

Milý čtenáři! Pluje-li po moři loď nedosti pevná a jistá, a povstane-li bouře, pak loď ta, narazí-li na skalisko, se ztroskotá, a kteří v ni byli, bidně zahynou. Snad se ten onen na trámě nebo na některé desce z lodi ztroskotané zachrání. I při potopě světa však, jak nám Písmo svaté vypráví, nebyl zachráněn nikdo, leč ti, kteří byli v arše Noemově. A takovou archou na světovém moři jest loď, kterou řídí nástupce Petrův a v níž Kristus jest sám, jestliť to církev římsko-katolická vně které není spasení.

Může ovšem ten neb onen, pak-li bez své viny není údem církve Kristovy, církve katolické, upřímně však Boha a pravdu jeho poznati touží, zachráněn, spasen býti, rovněž jako onen, jenž se zachránil na desce ztroskotané lodi; kdo však vědomě a tvrdošíjně v bludu zůstává, ač by mohl při dobré, upřímné vůli pravdu poznati, kdo tedy zúmyslně zůstává vně církve Kristovy — o tom žel — platí slova: »Vně církve není spasení.«

Od té doby, co Kristus přišel na svět, přestali židé býti vyvoleným národem Božím. Nyní jest jim církev římsko-katolická; ji chrání Bůh uprostřed bouří světových, a ti, kteří v ni jsou, dojdou země zaslíbené, věčného spasení.

Všecky ostatní církve, jež povstávají vedle církve a proti církvi Kristově, v bouřích světa zahynou. A byť i měly mocné ochránce zde na zemi, kteří by katolíky, vyvolený národ Boží, proná-

sledovali a utiskovali, nebudou zachráněni, zahynou. Pro státy i pro národy, zvláště byly-li kdys katolické, platí slovo: »Vně církve není spása!» nebo jak dí jeden spisovatel: »Buď církev, nebo revoluce!«

Církev římsko-katolická trvá věrně při Kristu, chová neporušeně jeho svaté učení, plní věrně poslání od Krista jí svěřené, a takto jeví se býti naší pravou matkou. Pak-li nezdárné dítko nedbá slov, ani proseb matčiných, má pravá matka ještě jeden prostředek, jehož používá, aby získala pro dobro dítko své; a to jsou:

Slzy matčiny a její modlitby.

O sv. Monice, matce sv. Augustina se dočítáme, že mnoho se modlila a mnoho plakala pro syna svého Augustina.

A co máme říci o matce, církvi katolické? Komu lze oceniti modlitby, jež církev za dítky své k Bohu bez přestání odesílá, komu lze vypověděti, kolik slzí pro ně vyroní, zvláště pro ty dítky, které ji opouštějí, jí za vděk splácejí nevděkem a potupou. Toho nikomu vypsatí, aniž vypověděti nelze; proto milý čtenáři i já zde jen o modlitbě a slzách církve svaté se zmiňuji, bys jich byl pamětliv a k církvi lásku pojal.

O slzách církve svaté lze říci toto: Jako Kristus plakal nad zatvrzelými obyvateli Jerusalemskými, tak i církev katolická často pláče nad svými pobloudilými dítkami, napomínajíc a prosíc je, řkouc: »Ó, kéž byste poznaly, co vám k pokoji!« (Luk. 29, 42.) A o modlitbách jejích, jež koná za dítky své všechny, lze vším právem užiti slov Písma svatého: »Tatoť jest, která se mnoho modlí za lid.«

Dodatek.

Rozepsal jsem se milý čtenáři — ovšem jen stručně — o církvi římsko-

katolické, této pravé a důstojné nevěstě Kristově, a pravé matce naší.

Zmínil jsem se o pokladu jejím, jež jí Kristus věnem přinesl, a jehož ona podle přání Kristova vynakládá na dobro dítek svých. Četl jsi o její lásce a věrnosti; a kojím se nadějí, že uváživ o všem tom, v úctě budeš mítí církev katolickou, a láskou upřímnou k ní přilneš.

Buď a zůstaň věren až do své smrti této drahé, laskavé matce. Blaze tomu, kdo jako věrné dítko této matky umírá, spočívaje na srdci jejím. Nikdož ještě v hodinu tu od ní neodpadl, ale mnohý odpadl v tuto osudnou chvíli k ní se navrátil, chtěje aspoň umřítí doma u matky své.

Jsouť za dob našich křiklouni mnozí, křičíce: »Pryč od Říma! Pryč od církve! Odučte školu od církve, odeberte (odejměte) církvi rodinu, zrušte nerozlučnost manželství, zbavte církev vlivu na zákonodárství a vyvrzte ji ze společnosti lidské vůbec!« Nedej se křikem tím klamati, nenechej se odloučiti od matky, církve katolické. Její mateřské srdce nikde jinde nenalezneš. Buď poslušen její příkázání a nařízení. Modli se mnoho a horlivě za církev, vida, jak mnoho trpí a jest pronásledována. Nebuď však proto malomyslným, nebo vítězství konečné jí nemine. Nečítej knih a časopisů takových, v nichžto tato tvá matka se tupí a v posměch uvádí, ale kde a jak můžeš ji zastávej. Nestyď se nikdy a nikde za ni, ale vždy a všude chovej se, jedne a živ buď jako věrné dítko církve svaté, nebo jen tak osvědčíš se býti věrným dítkem Božím, nebo: »Nemůžeš mítí Boha za otce, kdo nemá církev za matku!« dí svatý Augustin.

Buďž tedy našim heslem: »Pevně k církvi římsko-katolické, naší pravé matce.«

Marek Kőrösy, Štěpán Pongrácz T. J., Melichar Grodecký T. J.

(Část další.)

Smrt mučednická.

S příchodem Rákóczyho rázem změnily se poměry politické i náboženské v Košicích. Katolíci ztratili šlechtěného Dóczyho, a kalvínské zásti, majíc Rákóczyho s velkou mocí brannou na své straně, mohlo směle vztýčiti hlavu. A vztýčilo ji. Pověstný Petr Alvinczy a městský radní Jan Rainer kuli železo, dokud bylo žhavé. Alvinczy hořel nedočkavostí. Konečně nastal okamžik, vhodný okamžik, aby očistil Košice od moroviny, jak nazýval katolíky, aby pomstil se arcibiskupovi Pázmanyemu a jesuitům za všechny útoky na svobodu náboženskou, kterou on hlásal a hájil, za všechny rány, které drtily „spasitelné“ dílo jeho v Horních Uhrách. Jak v něm vřelo, když musil viděti na vlastní oči všechny ty úspěchy apoštolské činnosti nenáviděného arcibiskupa a řádu, když musil viděti, jak slavné šlechtické rodiny, jedna za druhou, kajícně vracejí se do církve a lid s nimi! Ale nyní udeřila hodina pomsty a odvěty, nyní bude jednati on — energicky, rychle, rázně, bezohledně. Alvinczy byl vášnivec, jenž neštítel se zločinu, když příležitost zlomila pouto bázně. Děsný návrh, jím samým sosnovaný a Rainerem radě městské podaný, aby katolíci všichni bez výjimky byli pobiti, svědčí o ničemnosti kalvínského kazatele.

Když vítězný vjezd Rákóczyho byl oslaven a hlučné slavnosti umlkly, dusné ticho rozhostilo se po městě. Bylo to ticho jako před bouří. Městská rada rokovala již o návrhu na zničení nevinných katolíků. Kalvínská rada sama shledala návrh ten tuze nelidským, a většina zamítla jej. Ale za to usnesli se a zasadili u Rákóczyho, aby katolíci kněží Crisinus, Pongrácz a Grodecký byli okamžitě popraveni. Alvinczy a

Rainer doručili usnesení rady městské Rákóczymu, který přijal je s očividným uspokojením. Na smrt polekati nenáviděné katolíky popravou těch, v něž mohli ještě doufati, a tak zlomiti poslední sílu a naději jejich — bylo mu ovšem po chuti. Ale napadla jej jiná. Kdyby se mu postěstilo přemluvití nebo přinutiti kněží, aby se zřekli vřry katolické, daleko většího úspěchu by se domohl, neboť takový příklad strhl by zajisté většinu měšťanstva katolického. Pokusil se tedy o to. Aby je učinil povolnějšími, uvěznil naše známé ve vlastním jejich obydlí, obklopiv je vojenskou stráží, která sestávala z desíti mužů. I nesměli vycházeti, nesměli přijímati ani návštěv ani listů; byli tedy úplně odloučeni od svého stádece, nemohouce stýkati se s ním nijak, ani osobně ani písemně, nemohouce ani raditi ani pomáhati svým katolíkům. P. Pongrácz prosil Rákóczyho, aby jim dovolil aspoň vykonávati správu duchovní, poněvadž jejich vazbou trpí nejvíce ti, kdo nic nezavinili; má-li něco proti kněžím, aby postavil je na soud a vyšetřil vinu jejich: dopřeje-li jim ospravedlniti se, pozná, že jsou nevinní, a dokáže-li jim jakékoli protizákonné jednání, pozná, že jsou ochotni podrobiti se trestu nejpřísnějšímu. Ale Rákóczy zamítl vzpupně tento spravedlivý požadavek a vzkázal P. Pongráczovi, aby měl jen trochu strpení, že jeho zvědavost stran budoucnosti bude brzo a s dostatek ukojena.

Rákóczy pokusil se nejprve o Crisina. Hned první den přišla návštěva — vlk v rouše beránčím, v osobě hladkého vznešeného kalvínce. Kalvínc vyřídil Crisinovi pěkný pozdrav od Jeho Milosti samé a potom vytasil se s nabídkou: J. M. Rákóczy slibuje mu statek Széplak,

kteřý právě zabral, zřekne-li se víry katolické; písemné vyjádření prý postačí. — P. Pongrácz, který bydlel ve vedlejší světnici a slyšel nestoudné nabídnutí, zvolal rozhořčen: »Jeho Milost naučila se as tomuto svůdnictví od samého ďábla! Jen ať si nechá statky, kterých naloupila a ještě naloupí — statek víry nám nikdy neuloupí, by nám i řemeny krájele z kůže!...« Crisinus vpadl rozhorlenému do řeči: »Důstojnosti, vzkaz týká se toliko mne, a proto dovolte, abych sám za sebe odpověděl Jeho Milosti.« Obrátiv se pak k poslu, pravil: »Oznamte, prosím, J. M. P. Rákóczymu i pánům ostatním, že Széplak patří ostríhomské kapitole, a že nikdo nemá práva zabratí jej nebo komukoli darovati. Jeho Milost může podržeti jej, ale jen jako cizí majetek, a jen potud, pokud Bůh bude chtít. Co se týče víry, zamítám co nejrozhodněji nabídnutí; chci s milostí Boží do posledního dechu setrvati u víře, která vede ke spáse — nikdy nezřeknu se víry katolické, by mne i život stála.« Kalvínec poručel se, zdvořile sic, ale také s poznámkou peprnou: aby Crisinus nyní sám se staral, jak by vyvázl s životem.

Naši zajatci tušili od prvopočátku, že běží o jejich život, a kalvíncova poznámka utvrdila je v tom mínění. Od té chvíle starali se jedině o spásu svých duší, připravovali se na smrt. Vykonavše životní svatou zpověď, povzbuzovali se vespolek, modlili se, prosili Boha o milost, aby setrvávali u víře až do konce, vzývali vroucně jména: Ježíš, Maria

Již třetí den byli věznění a neměli ni pokrmu ni nápoje. Jsouce trápeni žízní a hladem, prosili o sousto chleba, o krapet vody, ale — marně. V pátek hodili jim kus masa pod nohy se slovy: »Tu máte, vy h ..., sežerte si to.« Kněží se masa netkli, brdinně zachovavše příkázání církevní; dobře věděli, že celá

ta věc nastrojena byla na potupu zákona církevního. Jakkoli krutým postem vysílení, neochabovali v modlitbě.

Když Rákóczy zvěděl, jak Crisinus zamítl nabídnutí jeho a jak se P. Pongrácz rozhorlil a vyjádřil o něm, hořel hněvem a umínil si pokořiti »hrdopýšky«. Dal zabaviti všecky majetek jejich. Dne 7. září měli tedy naši vězňové opět neočekávanou návštěvu. Četa hajduků vnikla do jejich bytu. Jakýsi Mich. Szegedy vedl četú a žádal pánovitě klíče od kaple. P. Pongrácz ukázal na stěnu, kde visely, varuje vetřelce před loupeží a poškozením věcí posvátných. »Kdo se jich neuctivě dotkne«, pravil, »jistě uvalí na sebe trest a kletbu Boží.« Jeden z hajdukův obořil se na něho: »Ani necekej! Raději se starej o svou duši, po kapli tobě nic není.« Hajduci přišli loupit a pustošit. To bylo zřejmo, ale nebylo lze opřít se přesile. Vandalsky zpustošili kapli, aby kněží nemohli sloužiti mši sv., a odnesli, co se odnésti dalo — obřadná roucha, oltářní ozdoby, posvátné nádoby. Tak zašantročeny byly i vzácné posvátné nádoby, které po nešťastné bitvě moháčské (r. 1526) od františkánů dopraveny byly v bezpečí na hrad Eyneec a které nyní nacházely se v královské kapli v Košicích. Ale hajduci nebyli spokojeni s kořistí. Snili o pokladech a pokladů nenalezli. Pátrali tedy po nich v obydlí kněží. Doráželi na kněze, aby vydali je po dobrém. P. Pongrácz a Grodecký podávali jim své šaty a spisy, dokládajíce, že je to vše, co mají a co mítí řeholní chudoba dovoluje. Crisinus, nemaje peněz u sebe, sliboval výkupné za sebe i za své soudruhy. Ale lupiči mysli, že byli obelstěni, a žádali neurvale, aby jim uschované peníze vydány byly ihned. Nic nepomáhalo ujišťování, že nemají pokladů, že zřekli se všeho majetku a práva na majetek, že žijí z almužen — pochopové vedli stále svou, brzo slibující svobodu za

poklady, brzo vyhrožující smrtí, jestliže jim vydány nebudou. Konečně otázal se P. Pongrácz, proč vlastně chtí je zabít, když jest nad slunce jasno, že nic nemají. »Proto, že jste papeženci«, zněla ostrá odpověď. Na to P. Pongrácz zmužile: »Je-li to pravou příčinou, pak vítáme smrt«, a rozevnuv šat u krku, nastavil svou šji. Hajduk Szegedy soplil, tasil zbraň a hulákal: »Odpadněte a dejte se na naši víru, nebo vás rozsekáme na kusy!« Ale když hrdinové naši prohlásili rozhodně, že chtějí raději smrt nežli zradu, která je smrt věčná, schoval meč do pochvy a odtáhl se svou cháskou. Rekovní služebníci Páně padli na kolena, modlili se vroucně a prosili nebe o milost a sílu k poslednímu boji. Předvidali, že Rákóczy užije prostředků nejkrajnějších a že hodina nejtěžší se blíží, a neklamali se. Szegedy referoval Rákóczymu, a Rákóczy zuřil, když slyšel o statečnosti a neohroženosti kněží katolických, a vydal rozkaz, aby hajduci vynutili násilím nejhrubším, čeho nevynutili sliby a hrozbami, ano, aby popravili všechny tři, kdyby ani muka nezlomila odpor jejich. Hajduci tedy vytáhli »na exekuci«. Alvinczy, Rainer a jiní předáci kalvíniští přidružili se k sobě; musili kontrolovat katovskou práci hajduků, musili opojit se svým vítězstvím nad papeženci. Alvinczy chtěl vidět krev a viděl ji.

Jak se snad pamatujeme, bydleli naši přátelé v královské kurii. Hned vedle kaple měli své obydlí. V přední světnici stál krb a v ní přebývali P. Pongrácz a P. Grodecký; druhý, snad pohodlnější a úpravnější pokoj postoupili svému hosti Crisinovi. Bylo již s podvečera, a byli pohřženi v modlitbách. Najednou zaslechli z venčí pustý lomoz a brzo i pádné rány na dvéře. Hajduci přitáhli k příbytku jejich, bušili pažbami pušek do dveří a žádali, aby okamžitě byli vpuštěni. Když P. Pongrácz otevřel

dvéře a stoupl na práh, dostal takovou ránu do prsou, že zavravoral a sotva popadaje dechu, svalil se na krb. Než se vzpamatoval, svázali mu ruce, svlékli šat a křesacími kameny z pušek nestoudně rozdírali tělo. Nebohý P. Pongrácz svíjel, sténal a v hořkostech svých vzýval sladká jména: Ježíš, Maria. Když si na něm první vztek vylili, hajduci vrazili do pokoje Crisinova. Nejprve vyzvali kanovníka, aby se zřekl víry. Když odepřel, dopustili se na něm podobných hanebností jako na první oběti. Jsouce katovskou prací poněkud zemdleni, jali se s líčenou útrpností vybízeti jej, aby měl sám s sebou slitování a svou neústupností nehnal věc až do krajnosti. »Má prý přec rozum a proto ať si dá říci; odřekne-li se víry katolické, jest mukám konec, a Jeho Milost Rákóczy přijme jej s otevřenou náručí...« Crisinus neodpovídal, modlil se. Došlo zatím i na P. Grodeckého. Když nechtěl odpadnouti od církve, strhli mu šat s těla a zohavili je děsně. Největší torturu uchystali si na konec. Všechny tři, spoutané na rukou, úplně nahé a zbrcené krví pověsili za ruce na trám stropu, připevnili na nohy těžké závaží, takže údy i trupy napjaty byly jako struny. A potom pálili je loučemi, až naskakovaly hrozné puchýře, až kůže pukala, a tuk podkožní, zbarvený krví řinul se potůčkem ze spálenin nevýslovně bolestných, ano — až maso se oddulo a vnitřnosti se ukazovaly...

Kdo by se mohl déle na to dívat? Kdo déle poslouchati klení a hulákání bířiců, kteří si vespolek dodávali chuti, nestydaté úsměšky i samých předáků kalvinských... bolestné úpění a sténání mučedníků... Ježíš, Maria...

Když jeden z mučitelův otázal se Crisina: »A tys Uher? Proč odporuješ záměrům, které čelí jedině k tomu, aby naše vlast zbavena byla jha cizáckého? Proč nedržíš se nás, kteří se hlásíme

k víře uherské?...» a když Crisinus odpověděl, že nikdy nestavěl se proti těm, kdo měli na zřeteli vlast a její blaho, ale naopak s nimi byl vždy za jedno — zaslechl to P. Pongrácz a ulekl se, neporozuměl dobře Crisinovi a myslel, že bolestmi a mukami přemožen viklá se u víře, i sebral všechny síly a zvolal: »Veleďstojný Pane, daleko budiž Vás, abyste z bázně lidské opustil prapor Ježíše Krista a k vůli životu pomíjejícímu a kratičkému zradil víru svatou a přešel do tábora nepřátel Kristových!« Crisinus porozuměl úzkostem P. Pongrácze a upokojil jej: »Drahý Otče, nikdy mi nepřišla na mysl podlost taková. Nestrachujte se o mne; jsem odhodlán za svatou víru trpět, za svatou víru umřít. Nekolisám, ale chtěl jsem jim jen dát na srozuměnou, že jsem přítelem všech vlastenců na slovo vzatých!«

P. Pongrácz se upokojil, ale Crisina stálo srdnaté slovo hlavu. Biřici dobře postřehli pokyn Alvinczyho a Rainera, úhlavních nepřátel Crisinových, porozuměli a stali mučedníka. Hlavu srazili potom i Grodeckému a obě mrtvoly vhodili do stoky.

Crisinus tedy a P. Grodecký ještě dne 7. září roku 1619, v předvečer svátku Narození Panny Marie, podstoupili smrt mučednickou.

Alvinczy a Rainer pomýšleli na to, jak by zřejmý zločin svůj ospravedlnili před světem a veřejným míněním a jak by svalili se sebe všechnu vinu nebo podezření náboženské nesnášlivosti, i usnesli se, že je obviní z vlastizrady. Řeknou a rozhlásí, že kněží kuli pikle proti Rákóczymu a straně vlastenecké a proto postaveni byli na soud a podle vojenského práva popraveni. Ale jak sehnati materiál k takové obžalobě, kde vzítí důkazů? Crisinus a Grodecký byli mrtvi, zbýval P. Pongrácz. Na něm tedy stůj co stůj vynutí vyznání, jež by všechny

tři kompromitovalo, vyznání, že se provinili politicky.

Polomrtvého P. Pongrácze počali znova mučiti, dorážejíce naň otázkami a naléhajíce, aby pověděl, kde jsou listiny, jež týkají se tajných piklů proti kalvincům, aby pověděl, co bylo jednáno a ujednáno u hraběte Dagetha v Homonně, aby pověděl, co se stoji proti Bethlenovi, a tak dále. Rozumí se, že všechny ty tajné schůzky a plány a pikle byly jen stvůrou rozdrážděné obrazivosti a rozkácené zlo-myslnosti, která nešťitila se prostředků nejpodlejších. Nebohý P. Pongrácz nemohl ani odpovídati na otázky, neboť bolestná tortura brala mu všechnen dech. Když konečně trochu ustali, odpovídal s uslechtilou mužností: že listin takových nemá a nikdy neměl a neviděl; že byl v Homonně, ale že v tom trestuhodného nic nevidí, že byl ředitelem gymnasia a a kazatelem a věnoval se úřadům těmto cele, nestaraje se nikdy o politiku, poněvadž činnost politickou vylučuje sama řehole řádu, do kterého vstoupil; že zná sice hraběte Dagetha a vysoce si váží jako horlivého katolika a šlechtice věrného vlasti a králi, ale že v jeho politické snahy a záměry zasvěcen není...

Když poznali, že P. Pongrácz nikdy nepřizná se k přečinu, který nikdy nespáchal, spustili jinou. Slibovali mu svobodu, přízeň Bethlenovu, nejvyšší hodnosti, hory, dolů. Čím byly P. Pongráczovi statky světské, přízeň usurpatorova, trocha cti? Což neopustil to všechno z lásky ke Kristu? Chtěli jen slůvko, že zřká se víry. Neuslyšeli slůvka, ale uslyšeli slovo silné, srdnaté, svaté, slovo důstojné muže a řeholníka rekovného. A když je vyřkl, biřici se na něho vrhli, uřezali mu nos a uši a vepali do úst, aby nemohl mluvit ani šeptati svatá jména. Prsty mu strkali jeden po druhém pod kohoutek u pušky a spouštěli tak

dlouho, až mu všechny rozdrtili. Hlavu mu otočili provazem a roubíkem utahovali tak, až oči vystupovaly z důlkův a lebka pukala, a ještě jej bili a kopali. Konečně

chtěli jej stíti, ale zmučené tělo bylo tak schouleno, že nemohli zasáhnouti krk. Tali jej dvakrát silně do hlavy a — hodili do stoky k ostatním. (P. d.)

Obrázky z katolických missií.

Podává MAXMILIAN WEINBERGER.

XIV. Dismas, malý katecheta.

Byl pátek, a to den velkého výročního trhu v hlavní osadě kmene Bani-Menquellath. V Kabylii je tržní den velkým svátkem a žádná vláda na světě nebyla by s to, aby to změnila. Byl jsem všecek šťasten — píše tamější missionář — věda, že mám ten den prázdnou, a chtěl jsem napsati několik listů na některé dobrodince naší missie a je opět na naše svěřence upozorniti. Zavíraje okno, vidím, že houfec dětí přichází k missií. V jejich čele zpozoroval jsem Achura, nepokojného, veselého Achura, který na svých deset let byl nemálo pyšný a kterého jeho spolužáci nazvali „motýlem“. Docházeje teprv krátký čas do školy, má v náboženství vědomosti velmi skrovné, ale jeho horlivost své spolužáky poučovati, je tím větší, což zde v Kabylii je zjevem velmi řídkým.

V prázdné dni shromažďuje kolem sebe své spolužáky a učí je všemu, co sám z katechismu ví anebo věděti se domnívá. Obvyčně vodi své povolené posluchače za ves a dává jim hodiny ve stínu košatého fíku anebo na břehu řeky. Ale dnes chystá se na bouři a Achur vede tedy své žáky do našeho domu, aby, kdyby bouře se snesla, byli pod střechou. Již shromáždili se ve školní světnici, která je právě vedle mého obydlí. »Dnes je prázdnou,« volá Achur a mne si ruce, »otec missionář odešel ošetřovat nemocné a tak ho nebudeme vytrhováti.« Abych se neprozradil, že dím vedle, varoval jsem se i sebe menšího sústotu a ve výklenku malého okna uschován, mohl jsem všecko viděti a slyšeti, aniž jsem sám byl zpozorován.

Achur vzal katechismus s obrázky, otevřel místo, kde je řeč o ukřižování Páně a postavil jej na velký pult, tak že bylo obrázek odevšad dobře viděti. »Podívejte se děti sem a povězte mi, co tento obrázek představuje!« »My to nevíme.« »Nuže, já vám to tedy řeknu, milí přátelé! Je to, co sen křesťanů jmenuje nejsvětější Trojici. Ukřižovaný uprostřed, jenž krví je potřásněn a trním korunován, je vtělený Syn Boží, jenž přišel na svět...« »Přišel do Kabylie?« táže se jeden z posluchačů. »To nemohu určitě říci, ale myslím že ano.... Ten druhý na levici,« pokračuje Achur, »je Bůh Otec; lze ho poznati po jeho trochu černém obličejí a jeho velmi starém vzezření. V pravo ten, jenž bělejší jest, představuje Ducha svatého.« Po té udělal znamení kříže a pravil: »Ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého. Amen.« »Amen,« opakovali děti.

»Proč pak jsou však,« táže se malý Ali, »tito tři mužové s roztaženými rukama na tyto pně přivázáni?« »To lze snadno pochopiti. Onen uprostřed je, jak jsem už řekl Syn Boží. Umírá na kříži, aby naše srdce omyl, nás z rukou ďáblových vysvobodil a nám brány rájské otevřel. Ostatní dva jsou tu proto, aby ho těšili a mu dodávali odvahy.« »Nuže, můj milý synu,« praví mu Otec, »buď mužem, musíme všichni jednou umřítí,« »a ty víš,« dodává Duch svatý, »že po třech dnech vstaneš zase z mrtvých.«

Achur chtěl ve své přednášce pokračovati, ale já jsem v tomtéž okamžiku náhle otevřel dveře, abych těmto dětiným, ale velmi málo pravdivým výkladům učinil konec. »O je, otec!«

zvolali polekáni hoši. Můj úsměv je však upokojil a vzpamatovavše se z prvního úleku, přišli, aby mi podle domácího obyčeje políbili ruku. »To je pěkné od tebe, Achure, že své soudruhy vodiš do školy, a nematíš času běháním po ulicích a zevlováním na pátečním tržišti.« — »Děkuji ti, otče!« — »Tvé srdce je dobré, ale mně se zdá, ty se musíš sám ještě mnoho učit, nežli budeš moci jiné vyučovati.« — »Ano, otče.« — »Tak jsi na příklad, ač nevědomky, smysl tohoto krásného obrazu docela nesprávně vyložil.« — »Kéž mi to Bůh odpustí.« — »Budu vám onen příběh vypravovati. Dávejte pozor a pamatujte si ho dobře. Ukřižovaný uprostřed je skutečně, jak Achur praví, vtělený Syn Boží. Umřel, aby nás od pekla zachránil a do nebe přivedl; ale ti dva ostatní nejsou ani Bůh Otec ani Duch svatý. Jsou to dva loupežníci.«

Při slově »loupežníci« pohlédl Achur na mne zděšeně a zacpal si oběma rukama uši, domnívaje se, že jsem mluvil o Bohu rouhavě. »Upokoj se Achure, já jsem neřekl, že Bůh Otec a Duch svatý jsou loupežníky. Bůh mne před rouháním opatruj jako před kolerou! Řekl jsem jenom, že onino mužové v pravo a v levo od Syna Božího byli loupežníci, kteří pro své zločiny byli ukřižováni, a to je čirá pra-da.« — »Věřím ti, můj otče,« povzdychl Achur, jsa patrně v rozpacích, že se tak zmýlil. »Lotr v levo,« pokračoval jsem, »umřel maje srdce plné zášti a zloby a byl bezpochyby zavržen do pekla.« »O ten špinavý žid!« zvolal Achur a na znamení opovržení plivl na zem a ostatní děti učinily ovšem totéž. »Lotr na pravici prosil za odpuštění svých hříchů před celým zástupem na Kalvarii shromážděným a Ježíš mu řekl: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji!« — »O ten šťastný člověk,« zvolaly děti a přiblíživše se k obrazu, dotekly se rukama obličeje kajícího lotra, položily je na rty a nábožně políbily.

»Jak se jmenoval lotr dobrý?« ptal se Achur. — »Jmenoval se Dismas.« — »Hle, otče, ač jsem ještě malý, jsem už přece velkým lotrem. Tu a tam ukradl jsem fíků anebo trávy pro naše kozy anebo dříví. Ale ode dneška se to

více nestane. Prosím, proměň mé dosa-
vadáni jméno Achur, a mé přímí, motýl!
v jiné jméno. Chtl bych od nynějška
nazývali se Dismas.« Svolil jsem ovšem
rád. Ještě téhož dne a potom často za-
stavoval Achur své krajany a říkal:
»Vězte, od nynějška nejsem ani Achur
ani »motýl!«, ale mé jméno je: Dismas.«

XV. Na loži smrtelném.

Dětská nemoc, vypravuje missionář P. Ferdinand Lauer ze stanice Porto-Seguro v západní Africe, vyžádala si na několika místech mnohých obětí, a nám se podařilo tak mnohé z malických křestem svatým zachrániti pro nebe. Od ledna do května poznamenáno jest v křestní knize 57 případů. Bohužel je zde zvykem, nemocné scho-
vávají, aby se ušetřily výdaje pohřební, mimo to mají zdejší domorodci proti křtu svatému podivné předsudky. Proto naše snaha, ubohé duše pro nebe získati, bývá často s velkými obtížemi spojena. Mnohdy oznámil nám některý z našich žáků, že v jisté chýši onemocnělo dítě, ano ukázal nám chýši zdaleka, ale s námi tam jiti nechtěl na žádný způsob, aby ušel výčítkám. Ob-
čejně musíme choditi od chýše k chýši, a po nemocných dětech pátrati. Často děkuje takové dítě své pokřtěni tak zv. »náhodě«. Onehdy jeden z našich spolu-
bratrů v kteréši osadě zabloudil, dostal se do slepé uličky, a aby si cestu zkrátil, šel přímo sousedním dvorem, a hle! na dvoře nalezl umírající dítě. Není divu, že missionář chodě celý den v hrozném vedru a nanalézaje nikde odpočinku, konečně rád přichází domů a vyhledává své byt i tvrdé lůžko, aby si po takové apoštolské vycházce odpočinul.

Křest dospělých v nebezpečnosti smrti bývá mnohem řidší. Hlavně je to mnohoženství, které mnohé pohany zdr-
žuje, že nechtějí přijati víru křesťanskou, v hodinu pak smrti nebyvají milosti té hodni. Obrácení dospělých působí mi proto tím větší radost, čím řidčeji se stává. Tři případy podobného druhu za-
sluhují, aby vešly ve širší známost, a proto je zde uvádíme.

První rádce pohlavára v Porto-Seguro, Jan Kneteri byl 70 let star a prokázal missii rozličné důležité služby.

Ježto náš poměr k němu byl přátelský, navštívil jsem ho ihned vrátiv se z Evropy. Má návštěva mu způsobila velkou radost. Aniz bych ho byl vyzval, slíbil, že do naší kaple nebude docházeti jen tu a tam jako dříve, ale že přijde každou neděli. Zdá se, že se jeho dobrá vůle Bohu libila, neboť, sotva že několikrátě slib svůj splnil, onemocněl těžce. Dověděl se o jeho nemoci, pospíšil jsem k němu, netušil jsem však nebezpečství smrti, ač měl velké bolesti.

Po několika dnech onemocněl jsem sám zimnicí, a tu sděno se mnou, že stav jeho jest nebezpečný. Ač nemocen vydal jsem se na cestu. Zastal jsem ho ještě na živě. Připravil jsem ho na přijetí křtu svatého. Když však se měl rozhodnouti, odložil křest na den příští. Zarmoucen povídal jsem si: „Zítřka, to nikdy.“ Byl jsem proto překvapen, když ráno poslal ke mně posla a prosil za křest svatý. Otec představený, jenž se právě z apoštolské cesty vrátil, pokřtil ho a pokřtěný za několik málo dní na to dokonal.

Bernard Agbozi z Vogby byl asi 60 let star a ztratil nedávno svou ženu, kterou pak sám brzy na věčnost následoval. Když jsem ho ponejprv viděl, jeho vodnatelnost již valně pokročila. Zbývalo mně již velmi málo času, abych ho aspoň s hlavními pravdami křesťanského náboženství obeznámil. Byl posluchačem velmi pozorným a ochotným, a byl si své blízké smrti dobře vědom. Pohled na obraz Ukřižovaného dojal jej velice a slzel, když slyšel, že Ukřižovaný dobrovolně tak bolestnou smrt si zvolil, aby jiné od věčné záhuby zachránil. Když jsem se ho tázal, zda-li už kdy o tak veliké lásce slyšel, odpověděl, že nikoliv, a doložil že sotva kdy podobné lásky na světě bude. Když jsem ho poučoval, že ona láska přiměla Syna Božího, aby se stal člověkem, pravil: „Jestliže Bůh sám na svět přišel, pak musí jednou všechny strasti přestati.“ Připomenul jsem mu, že by lidé nepodléhající žádným strastem na Boha brzy zapomněli, načež slíbil, že se ve svých bolestech tím bude těšiti, že Kristus Pán mnohem více a zcela dobrovolně trpěl. Když jsem se ho konečně tázal, zda-li také všechno pevně věří, čemu jsem ho naučil, odpověděl

prostosrdečně, že všechno věří, a že mu na mysl ani nenapadlo, že bych jej chtěl oklamati. Po tomto vyznání jsem ho pokřtil. Za své nejbližší návštěvy v osadě bylo mi vyprávěno, že umřel klidnou smrtí a potěšen mými slovy.

Pohlavár Jáchym Djahli z osady Ekpu, která má asi 1000—1200 obyvatelů, byl stařec padesátiletý. Slychal často o křtu svatém, neboť missionáři dlouho ještě před stavbou školy v osadě vyučovali. Vyučování dělo se pod širým nebem nebo pod stromem. Později propůjčil pohlavár missionářům krytou kůlnu ve svém vlastním dvoře. Pohled na dobrého starce, jenž vyučování dítek ve vedlejší místnosti býval přítomen, byl zajímavý, byť i poněkud směšný. Seděl na svém „trůně“, to jest na nízké od domorodců zhotovené židli, okolo těla omotal si plátěnou přikrývku na způsob římské togy a na hlavě měl bílý ženský čepce. Nepozorné děti vážně a důrazně napomínal.

Posvěcení nové školní budovy způsobilo mu velkou radost.

Již od delšího času trpěl vodnatelností a častější návštěva missionářů za jeho nemoci byla mu velkou útěchou. Missionáři hleděli ovšem na dobrou hodinku smrti jej připravit. Když za jedné návštěvy slyšel mluvit o křtu svatém, ptal se, zda-li by mohl také býti pokřtěn. Řeklo se mu, že ano, načež prosil, aby se tak stalo hned. Bylo mu řečeno, že se nutno na křest svatý ještě déle připravovati, že však za několik dní bude jeho prosbě vyhověno. Po další přípravě vyznal se mi, že má jenom jednu ženu, služby ďáblovy a modloslužby že se odřekl, stará vira že mu nedostává, naopak že úplně věří, čemu ho missionáři byli naučili. S velkou námahou říkal po mně vzbuzení víry, naděje, lásky a litosti, a slíbil, že podle této víry bude žíti. U přítomnosti svého syna, vnuka a dvou pravnuček přijal křest svatý a po několika dnech od Boha odplatu za své mnohé a dobré služby missii prokázané.

Takové příhody naplňují missionáře novou odvahou v jeho obtížné činnosti, neboť není to velkou radostí, ještě o dvanácté hodině získávati dělníky na vinici Páně? Bohužel — dokládá P. Lauer — práci naši nám velmi stěžuje

nedostatek spolehlivých katechistů; nás skutečných missionářů je na rozsáhlém zdejším působišti rozhodně málo.

XVI. Apoštolát černých dětí.

Naše škola, píše africký missionář P. Antonín Reeb, působí nám radost mnohou. Malí černoši jsou plni horlivosti a prochnuti vroucí zbožností. Služby, které nám missionářům prokazují, jsou neocenitelné; ke každé práci jsou ochotni, pomáhají na poli, veslují, vodí nás k nemocným a umírajícím a mnohemu z nich děkuje mnohý umírající černoch milost křtu svatého. Z nich vyrůstají naši katechisté; s dětmi i dospělými učí se katechismu, tak že missionáři, jenž ovšem pravidelně vyučování uděluje, mnoho namáhavé práce tím uspořeno bývá. Děti jsou to, jižto každodenní modlitby řídí, s lidem nábožné písně zpívají atd.

V neděli shromažďují se všichni křtenci t. j. pohané, kteří se připravují na křest svatý, na dané znamení zvonkem ve své bídné slamou pokryté kapli. Katechista, obyčejně dítě, zanotí mešní píseň, předčítá mešní modlitby a má krátkou promluvu. Domorodci vymysleli si ve své zbožné prostomyslnosti pro tento náboženský úkon zvláštní výraz; nazývají totiž své schůzky v kapli „mši našeho katechisty“.

Večer koná se opět schůze a při ní modlí se večerní modlitba a růženec, zazpívá se nábožná píseň, načež všichni vracejí se spokojeni do svých nuzných chýší, jsouce si toho vědomi, že den Páně ztrávili vpravdě po křesťansku.

Ano, výchova dítek je našim nejdůležitějším úkolem, na dětech spočívá všechna naše naděje. Ovšem musíme je

mít u sebe, t. j. ve svých ústavech, aby všechny divoké pohanské zvyky odložily a životu vpravdě křesťanskému navykly. Vyučovati pouze a křtiti, nestačí. Černoch učí se katechismu rychle a dobře; v této příčině předčí možná mnohé bílé dítě v Evropě daleko, ale hlavní věcí jest, aby po křesťansku smýšlel a cítil, a to je možno teprv po delším pobytu v missii.

Kdybychom měli více prostředků a mohli hodně mnoho těchto hodných černošských dětí k nám přijati, činilo by dílo naše mnohem větší pokroky, budoucí obce křesťanské spočívaly by na pevnějších základech a mnohá ušlechtilá perla mohla by častěji zasazena býti do koruny božského Spasitele.

XVII. Bedna z Evropy.

Pravým dnem radosti — píše jistá misijní sestra v Africe — je pro všechny den, kdy došla bedna z Evropy. Jásot a úžas ozývá se, když se obsah bedny vyndává na světlo. Radují se missionáři, radují se sestry a nejvíce radují se černoši blahověčice bělochům v Evropě, kteří jim jsou sice cizí, ale nicméně tak pečlivě o ně se starají.

Když se bedna vyprázdňuje, je v celé missii veselo. »He, to zde je krásné!« volá jeden. »O, tohle se hodí pro mne, není-liž pravda, otče, to dostanu já?« volá jiný. »Tihle běloši v Evropě jsou přece jenom hodní lidé,« míní třetí. Takové a podobné výkřiky ozývají se tak dlouho, až je bedna vyprázdněna. Člověk by bezmála ohluchl. My však modlíme se také za své šlechetné dobrodince, a Bůh jim zajistě dobré skutky nám prokázané hojně odmění.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na Hod Boží svatodušní.

Evang. Kdo miluje mne, přikázání mé zachovává. (Jan 14).

Děkuj Pánu Bohu tohoto dne, že skrze Ducha sv. a kázání sv. apoštolů založiti ráčil církev naši sv. katolickou, která jest vůdkyní lidstva ku pravdě, ku ctnosti a také proto ku spáse. Děkuj Bohu dne tohoto, že tuto svou církev ve všech bouřích, které od počátku ji ohrožovaly, ve všech bojích, které moci pekelné s ní vedly, mocí svou a milostí podporoval, chránil a až posud tak zázračně

zachoval. Děkuj tohoto dne z hloubi srdce svého Pánu Bohu, že i tebe skrze křesť svatý do této církve své uvésti ráčil, a tak tě povolal, abys byl spoludědicem království jeho na zemi i na nebi. Ale také modli se, aby ti udělil dar osvěcení Duchem svatým, aby zbožnou vírou a svatým životem hodným se stal tak velikého vyznamenání a jednou opravdu také zasloužil přenesenu býti z církve Páně na zemi do církve svatých v nebesích, kde bys pak Pána a Spasitele s ostatními mohl chváliti na věky. Važ si darů Ducha svatého a pros za ně, neboť jsou to pokladové, převyšující všechny poklady pozemské; dodávajíc ceny všem tvým skutkům před soudcem nejvyšším.

Na pondělí svatodušní.

Evang. Tak Bůh miloval svět. (Jan 3).

Pokud toto nedokonalé pokolení lidské obyvati bude tento nedokonalý svět, potud bude také trvati boj mezi světlem a tmou. Jenom ve světle věčném sídlí mír a pokoj. Protož budiž tvoji první péčí, abys stál povždy při těch, kdož za pravé světlo bojují, za ono světlo, které na svět přišlo, aby všechny lidi osvětilo k jejich spasení. A světlem tím jest onen, o němž praví v evang.: »tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného poslal, aby každý, kdo v něho věří nezahynul, ale měl život věčný. Světlem tím jest Ježíš Kristus, vtělený Syn Boží Spasitel náš. Po boku těch tedy, kdož za Ježíše bojují, sv. světlo jeho s láskou rozšiřují, stůj, bojuj i trp, neboť potom bojuješ, trpíš za věc Boží, a tato zvítězí. Byť bys v boji tom i podle těla podlehl, duchem zvítězíš; byť bys neviděl hned výsledek námahy své, věz, že Bůh nehledí na to, co se podařilo, nýbrž na čistotu úmyslu, s kterým jsi se svatě jeho věci oddal. Proto srdce tvé vždycky najde u Boha lásku i milost!

Na slavnost Nejsvětější Trojice Boží.

Evang. Dána jest mi veliká moc. (Mat. 28).

Nevystižitelný jest Bůh v bytosti své, nevystižitelný ve své Trojici. Avšak jak dobrotivý a milostivý k nám jest v každé své božské osobě. Bytí své, život i vše, co máme na zemi, co potěšuje srdce naše, vše to obdrželi jsme od Boha Otce Stvořitele našeho a Pána; proto nechť nikdy neutuchne dikůčinění za tolikéře dobrodiní, nechť nikdy ze srdce nevymizí dětinná důvěra v jeho otcovskou lásku a otcovské vedení; onť naším opatrovníkem a ochráncem po celý čas. Avšak pomysli též, že Ježíš Kristus, druhá božská osoba, tvým jest Spasitelem, učitelem a vzorem, a že všechna tvá moudrost, všechno tvé vědění a poznání, všechna tvá láska k dobrému, ovocem jest jeho neskončených zásluh. Jemu děkuj, jenž tebe miloval až ku smrti kříže a opětuj lásku jeho, poslušností ku svatým jeho rozkazům o svatě jeho vůli. Nezapomeň, že i Duch svatý, třetí osoba Trojice Boží, ustavičně působí v srdci a duši tvé, abys vždy lepším byl a dokonalejším před tvář Páně. Nezpěchuj se a neodporuj nikdy proto jeho svatým vnuknutím a dobrým radám, kterými tě odvádí od hříchu a vede ke ctnosti, tak abys dosáhl dokonalosti takové, které zaslíbil Pán blaženost v životě posmrtném. Kdykoli se sv. křížem znamenáš veřejně, radostně a hrdě vyznávej víru svou v tajemství největší, tajemství nejsvětější Trojice Boží.

Na svátek Božího Těla.

Evang. Tělo mé právě jest pokrm. (Jan 6).

Komu patří dnes ta všechna sláva, ta nadšená úcta, to pokorné se klanění, ohnivý dik a vznešené chvalozpěvy? Ježíši Kristu, jednorozenému Synu Božímu, jenž svým učením, příkladem, a skrze smírnou smrt svou dobyl si o blaho člověčenstva neskonalejších zásluh, a jemuž proto sám Otec nebeský dal jméno, aby v tomto jménu každé koleno klekalo těch, kteří jsou na nebi, na zemi i pod zemí a aby každý jazyk vyznával, že Ježíš Kristus jest ve slávě Boha Otce. A tento Ježíš jest u nás, mezi námi a dnes jest jeho den, jeho svátek. Proto úzké a těsné jsou

nám prostory i chrámů největších; ven do Boží přírody, která v celku jest velikým a vznešeným chrámem Boží všemohoucnosti, ven pudí nás účta k Ježíši v nejsvětější Svátosti. Jako král ve slavném průvodu má kráčetí on, král nebeský, celý svět ozývati se má chvalozpěvy ku počtě jeho a i bezduchá příroda má sdíleti radost, ples, který plní duši naší. Jako slunce na nebi kraluje, tak Ježíš v nej-větější Svátosti jako slunce oživuje všechno a všem dává vzrůst a sílu tak i Ježíš skrze své svaté Tělo a krev živí a sílí všechny duše lidské. On jest sluncem našim, středem vši naší bohoslužby, jemu náleží největší účta, láska a oběť, jemu dík a sláva na věky!

Na neděli 2. po Svatém Duchu.

Evang. Člověk jeden učinil večeri velikou. (Luk. 14).

Zajisté jest vši chvály hodné, pakli v pozemském svém povolání pilný jsi a neunavný a konáš své povinnosti a práce s přísnou svědomitostí. Avšak nezapomeň proto přece, že náš vedle povolání pozemského, povolání daleko vznešenější, neboť nenáležíš toliko světu tomuto viditelnému, nýbrž i světu neviditelnému. Proto konati máš skutky, jejichž ovoce přetrvá tento svět pozemský; pravdu máš poznati, spravedlivost milovati, ku slávě Boha trojjediného žíti; o spásu duše vlastní i svých bližních máš pečovati a tak poklady sobě shromažďovati pro svět nepomijitelný. Budeš-li jen o světské věci se starati, jsi podoben lidem, které Pán k večeri povolal, kteří však pro starosti a práce vezdejší přijíti nemohli. A hle, Pán je zapudil. Proto nikdy s očmi nespouštěj vyšší úkol svůj a hled, abys tento s větší ještě svědomitostí plnil nežli úkol pozemský: potom připuštěn budeš ku společnému kvasu vyvolených Páně.

Život blahoslavené M. Krescencie.

Napsal P. Method Vojáček, f. sv. B. v Emausech.

V duši serafické panny, Krescencie, dostoupila tato dychtivost k té výši, že jí byla pravým mučednictvím, bytí mučednictvím sladkým. Stůjtež zde na doklad její vlastní slova. Roku 1727 napsala toto (Kolb st. 35): »Radovati se budu víc a více v Pánu — v utrpení — v milování. Chci se často kochati v nevýslovných dokonalostech Božích a zvláště se obdivovati lásce Boží, abych Boha víc a více poznávala, jeho sladkost zkoušela a tak daleko se povznášela, abych vždy, co dokonalejšího je, činila. Chci Tě milovati, ó velebnosti božská, ó můj nejsladší Ježíši, jako Tě milují andělé, serafini! Buďtež dokonalí, jako i Otec váš nebeský dokonalý jest (Mat. 5, 48), praví můj nebeský snoubenec. Chci se celička ponořiti ve Tvou božskou

bytost, a Tebe milovati, jako Tě miluje Tvůj Otec nebeský; žádám si, abych Tě mohla milovati jako miluje Bůh; žádám trpěti jako Ježíš Kristus, radovati se jako Bůh, a přece ponořena býti ve své nicotě.« Z tohoto vznešeného vzletu lásky její lze s jistotou souditi, že duše její dostoupila onoho stupně spojení s Bohem, jež vyjádřil sv. Pavel těmi slovy: »Kdo se drží Pána, je s ním jeden duch« (Kor. 6, 17).

Jí nestačilo pouze její vlastní srdce k milování, po kterém toužila, a proto si přála, aby mohla srdce všech lidí roznitit láskou, aby spolu s nimi u větší míře mohla milovati Boha. »Obětuji Ti«, píše opět, »srdce mé, a srdce všech lidí, a ponořuji je do hlubin Tvého božského Srdce, ó Pane můj, k věčnému milování

Tebe. Prosim Tě, učin' ze všech srdcí jedno srdce a rozněť v něm jeden plamen, jednu jedinou lásku!

Sestra Rafaela Millerova vyjadřuje se takto: »Aby mne probudila z mé vlažnosti, pravila mi jedenkrát Krescencie, že prý denně uzavírá s Bohem smlouvu lásky majíc úmysl, že chce každým tepem, každým výdechem a každým pohybem těla svého dnem i nocí projevovati Bohu nejvroucnější lásku, aby dospěla k láce, kteráž celá pohřížena jest v Ježíši Kristu.«

I ve snách ze spaní mluvíc vzbuzovala svatou lásku; vzdychala a zapřísahala všechny anděle a svaté slovy posvátné snoubenky v Písni Šalomounově: »Zavazuji vás přísahou, dcery jerusalemské, jestliže byste našly milého svého, abyste pověděly jemu, že láskou omdlévám.« (Píseň 5, 8) O tom se sama vyjádřila takto (Gabriela, str. 75): »Tichá noc jest nejvhodnější čas k milování; to ať uváží každá nevěsta Kristova. Každá osoba Bohu zasvěcená prokazuj Bohu lásku ustavičnou, a to nejen za dne, nýbrž i v noci, ano i když spí, což snadno konati může, učiní-li prve dobrý úmysl. Neboť láska nemá mítí nikdy odpočinku.«

Tímto zářem lásky roznícena jsouc zavázala se velikým slibem, že ve všem, co činiti bude, zvolí vždy to, co za dokonalejší uzná. Tento slib, kterým se zároveň zavázala varovati se i nejmenšího hříchu, ba i všeliké vědomé nedokonalosti, učinila se svolením zpovědníkovým brzy po vánocích roku 1725, a po 19 let jej věrně zachovávala až do své smrti.

Všecko to však ještě neukájelo její žádost milovati ještě více; stále jí připadalo, jakoby božskou velebnost ještě příliš málo milovala. Tu pak s pláčem bědovala: »Můj Bože, kterak můžeš tak

bidného stvoření, jako já jsem, na zemi snášeti, které není ani hodno, aby na ně slunce Tvé svítilo Dejž, ať poznám sebe; dejž, ať poznám Tebe, v Tebe doufám a Tebe miluji. Až podnes, ačkoliv jsem již stará, ještě jsem vlastně ani nezačala Tě milovati. Dnes počnu Tě opravdu milovati.«

Jako apoštol Páně zapomínala těch věcí, které již vykonala, úsilně chvátajíc k tomu, co ještě měla před sebou, uchvátit Boha, nejvyšší dobro, dokonalou láskou. »Ó milé sestry«, říkala, »vzhůru do nebe vystupujeme k Bohu leťme! Kdož dá mi křídla jako holubici, abych vzletěla a odpočinula v rozsedlinách skalních, ve svatých jeskyních mého miláčka! Kdybych na nejvyšší horu s velikými obtížemi a s nebezpečím života stoupati měla nebo se pohroužiti do prohlubin mořských, abych našla miláčka mého, ráda bych všechno to bez meškání podstoupila!«

»Ó božská láska má«, volá zase jindy (Ott, str. 30), »již podlehám Tvému sladkému násilí; již dále nemohu; ubohé srdce mé jest příliš malé. Veliký Bože, miluj Ty se místo mne, jak toho nejvyšší hoden jsi!«

Touha tato učinila z ní pravou mučednici lásky. »Bože můj, tato bolest jde nad všelikou jinou bolest; trpěti pro Boha jest mi největší rozkoš a slast, ale že ho nemožná u jak náleží milovati, působí mi nevýslovná muka. Miluji Boha tak, že láskou skoro umírám. Kdyby mi však tato láska měla odňata býti, musela bych umříti nemohouc milovati moji lásku.«

Tot jsou slova, která tomu, kdo Boha nemiluje, zůstanou nepochopitelnou hádankou, připadají mu jako planá slova, blouznivá a přemrštěná, ale u velikých světců často se s nimi setkáváme.

(Přítel dále.)

Díkůvzdání božskému Srdci Páně.

Z Českých Budějovic. Plníc slib svůj, vzdávám nejvroucnější díky božskému Srdci Páně, neposkvrněné Panně Marii Lurdské a svatému Josefu za vyslyšení prosby mé. *M. Chr.*

Z Opavy. Vzdávám tisícere díky božskému Srdci Páně a neposkvrněné Rodičce Boží Panně Marii za uzdravení po dvouleté těžké nemoci, a sv. Otci Františku za obdrženou velikou milost, již mi vyprosil. *A. Vlašánek.*

Z Rybníček u Opavy. Vzdávám díky srdečné božskému Srdci Páně a svatému Josefu za skoro záračné zachránění mého života neb aspoň těžkého poranění, jemuž jsem byla vystavena, stojíc pod lešením v okamžiku, kdy velký kus železa na mne spadl. Kéž těchto několik slov povzbudí ctitele božského Srdce, aby v každé tísni a neštěstí se k němu s důvěrou utkali! *K. V.*

Od Berouna. Nejvroucnější díky vzdávám neposkvrněné Rodičce Boží za všechna udělená dobrodiní, že nám svojí přimlou u Synáčka svého vymohla uzdravení, a prosím tuto dobrotivou Matku Páně o další její ochranu a pomoc. *M. R.*

Z Opavy. Ve jménu mnohých zdejších ctitelů božského Srdce Páně vzdávám nejvroucnější díky božskému Srdci Páně, Panně Marii Opavské, sv. Josefu za vyslyšení proseb v důležitých záležitostech časných i duševních. *P. F. S.*

Z Pozdřechova. Dne 23. dubna na Boží hod vzkříšení Páně před službami Božími přijata byla od místního duchovního správce P. Vincence Pecháčka do pravé katolické církve Kristovy služka Teresie Kovářova vyznání lutheránského, byvši dříve vyučena v hlavních článcích víry svaté. Nikdo nedovede sobě pomyslit, jaké statečnosti jest osobě takové potřebí, když protestanté s pastorem ji přemlouvají, odstrašují, jí vyhrožují, že s ní ani mluvit nebudou, že se k nim ani hlásit nesmí atd. Kéž přelaskavé Srdce Páně slituje se i nad jinými ve tmě, bludu a v zaslepenosti Lutherově žijícími a přivede je do společnosti pravého ovčince, kde jest jeden nejvyšší Pastýř!

Z Opavy. Vzdávám tisícery díky nejsv. Srdci Ježíšovu, neposkvrněné Panně Marii a sv. Antonínu za vyslyšení důležité prosby a za vyvážnutí z nebezpečství. *A. H.*

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na slavnost Nejsvětějšího Srdce Páně.

Evang. O probodení boku Páně. (Jan 19, 31).

Dnešní den jest svátkem lásky Páně k nám a proto má býti také slavností lásky naší ku Kristu Pánu. Z celého Srdce miloval nás Spasitel, otevřel je, aby i poslední krůpěj krve vyprýstila se z něho, ó jak celé srdce naše má náležeti jemu. Nic polovičatého, nedokonalého, nic rozděleného není ho důstojným. Neděľme lásku svou mezi něj a svět. Kristus Pán žádá od nás srdce celé anebo nechce ničeho. Pohleď na Srdce jeho planoucí láskou a obětavostí pro tebe a rei, můžeš je nemilovati? Můžeš se spíše přikloniti k světu, který srdce tvoje raní, a k lidem, kteří je klamou, nežli k Spasiteli, jenž rány tvé hojí, tebe miluje láskou ustavičnou, věrnou, dokonalou? V Srdci Páně jest mír duše naší. Proto volá nás k sobě: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já občerstvím vás!« Srdce jeho povždy jest otevřené, pospíchejme do něho, jest bezpečným útočištěm ve všech trampotách, nebezpečích, pokušeních tohoto života. Zavřeme se v Srdci Ježíšově, z něhož za nás se vyprýstila krev jeho na odpuštění a voda na očistění naše. Proto prosme vždy: Ó, nejsladší Srdce Ježíšovo, učiň, abychom Tě vždy víc a více milovali.

Boh. Hendl.

Měsíc nejsvětějšího Srdce Páně.

(Hlavní úmysl.)

ako nejkrásnější měsíc květen zasvěcen jest Královně nebes, Marii Panně, tak zase měsíc červen zasvěcen jest nejsv. Srdci Pána Ježíše. Již slovo květen naznačuje nám ten nejkrásnější květ, Růži duchovní, vykvetlou na kmeni rodu Davidova. A podobně slovo červen upomíná nás na předrahou krev, tekoucí z nejsv. Srdce Pána Ježíše, kdy toto kopím prokláno bylo. Jako v máji shromažďují se věřící ve chrámech k účtě nejsv. Panny a ji modlitbami a chválami velebí, tak zase máme v měsíci červnu shromažďovati se ve chrámech ku klanění se samému Kristu Ježíši, Králi svátostnému. Onť jest sluncem, jež zahřívá srdce naše, a nikde tolik srdce lidské nebývá rozníceno láskou k Bohu jako před nejsv. Svátostí oltářní, v níž skryto to božské Srdce, které tolik nás milovalo. Právě v době naší, v době hrubého materialismu, v době chladnosti a netečnosti rozkvétá účta a pobožnost k nejsv. Srdci Pána Ježíše. Zdá se, že srdce lidská roztávají při žáru slunce spravedlivosti.

«Když církev,» tak hlásal papež Lev XIII. ve svém okružním listu, »v prvních dobách pod jařmem římských císařů upěla, zjevilo se na nebi mladistvému císaři Konstantinu znamení sv. kříže; byloť to znamení a spolu příčinou nastávajícího slavného vítězství. A nyní úpi též církev pod jařmem nevěreckých nepřátel Božích. Vizte nové, slibné znamení od Boha samého; nejsv. Srdce Ježíšovo, zářící v moři planoucím. V toto Srdce musíme všichni pevně důvěřovati, od něho musíme spásu lidstva vyprositi a očekávati.« Připominají nám tato slova náměstka Kristova, slova Spasitele samého: »Budu panovati a známým se učiním přes všechny překážky.« Pán Ježíš miluje nás příliš, než aby dopustil, bychom v opuštěnosti zahynuli. A svět zase bude nucen hledati svého Spasitele, v němž jedině nalezneme pravé štěstí. Ano, přijde doba, kdy odpadlý od Boha svět, zase Spasitele za jediného pravého Osvoboditele uzná, kdy přemožen láskou Boží, padne k nohám jeho a jako svatý Tomáš zvolá: »Tys Pán můj a Bůh můj!« Aby se tak brzo stalo, musíme sami nap. máhat, účtu a lásku k nejsv. Srdci Ježíšovu co nejvíce rozšiřovat. K tomu se nejlépe hodí měsíc červen. Prání sv. Otce by se vyplnilo, kdyby v rodinách, v ústavech, v obcích a farnostech podobné konaly se pobožnosti k nejsv. Srdci Páně, jako se konají pobožnosti májové. »Skrze Marii k Ježíši!« V Itálii vychází zvláštní časopis, jehož úkolem jest zaváděti měsíční pobožnost k božskému Srdci Páně v měsíci červnu a jak zprávy z rozličných krajů zvěstují, šíří se opravdu pobožnost tato víc a více. Obcím, v nichž zavedena jest pobožnost tato po celý měsíc červen, jistě přinese hojné požehnání. Taková pobožnost trvajcí po celý měsíc, den co den, musí oživití viru, musí upevniti naději a rozpáliti srdce ku pravé, účinné lásce k Bohu a bližnímu.

Mnohým se bude zdát, že to mnoho, aby na pobožnost májovou hned následovala po celý měsíc červen pobožnost druhá k nejsvětějšímu Srdci Páně. Nejsou k tomu všude prostředky, síly a příznivé poměry, jest pravda, ale přece aspoň něco se může státi. Mají mnozí v domácnosti obraz nejsvětějšího Srdce Páně, nebo v kostele jest též obraz nebo docela socha božského Srdce Páně; aspoň by mohla býti ozdobena, nebo světlo by mohlo hořeti. Tím by jak domácí v domě tak věřící v kostele upozornění byli na pobožnost a přece by se každý

pomodlil ke cti a chvále nejsvětějšího Srdce Paně. Proč by nemohli v ústavech, v klášterních školách tak krásnou pobožnost konati buďto ráno při mši sv. nebo na večer každého dne? V kostele mnohá zbožná duše, vidouc obraz ozdobený nebo sochu božského Srdce Paně osvětlenou, jistě by pobožnost malou vykonala, aspoň litanii o nejsvětějším Srdci Paně se pomodlila. Kde kněz horlivý jest a může tak učinit, zdaž by nemohl každodenně shromážděným věřícím ve chrámě něco přečísti o nejsvětějším Srdci Paně, malé rozjímání učiniti a k tomu pobožnost a svaté požehnání připojiti. Lidem zbožným by se tím zavděčil a Pánu Ježíši jistě zalíbil. Kdyby z počátku bylo jen málo věřících, snad by pak jich více přibývalo a takto život křesťanský by víc a více se upevňoval.

Jak v kostele, tak by se mohla pobožnost k nejsvětějšmu Srdci Paně konati též v rodinách, zejména by se tak dalo s užitekem pro dítky. Jako druhdy tak až podnes má Pán Ježíš dítky rád, volá je k sobě: »Nechte maličkých přijíti ke mně!« Ale i děti potřebují nejvíce ochrany nejsvětějšího Srdce Paně. V dítku, v srdci jeho rozhodne se boj mezi Kristem a Belialem. Má-li Kristus získati pro sebe svět, musí mládež jemu s čistým a nevinným srdcem přiváděna býti. Snad by mohli v rodinách, kde se večer modlivají růženec, modliti se v červnu malé hodinky k nejsvětějšmu Srdci Paně. A když již snad nic jiného se neděje, tedy aspoň ať věrní ctitelé božského Srdce Paně pomodli se vždy ráno obětování úmyslu denního, jak bývá každého měsíce rozdáván čtenářům »Školy« a členům apoštolátu modlitby. Tak modli se za sebe a zároveň i za jiné bližní své. Nejsvětější Srdce Paně nenechá ctitelů svých bez odměny! Dle příslibení svého věnuje jim své přátelství a věčné požehnání. Na věky bude s radostí vzpomínati toho, co kdo ke cti a chvále jeho vykonal. Vzhůru tedy k nejsvětějšmu Srdci Paně!

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltární po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za horlivé konání pobožnosti k nejsv. Srdci Tvému a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

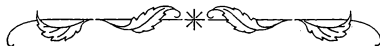
Pane Ježíši, zastříž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš českoslovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.) Sv. Josefe, vzore a patrono ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Hešlo apótolské: Podíl bráti na pobožnostech k nejsv. Srdci Paně.

Úmysl v červenci: Duchovní cvičení.

Úmysly apoštolátu modlitby.

V červnu modleme se za rozkvět úcty nejsv. Srdce Páně.

(Žehnán Jeho Svatostí papežem Piem X.)

Dne	Na slavnost:	Úmysly:
1. Č.	Nanebevstoupení Páně — Touha po nebi. Abychom hledali nejprve království Boží. Rozšíření úcty k nejsv. Svátosti oltářní. † dcera.	
2. P.	Sv. Blandiny , n. m. (177). — Láska k nevinnosti. Dar víry, naděje a lásky. Za trpělivost v protivenství. Odstranění hněvu a nenávisti. Dar čistoty.	
3. S.	Sv. Klotildy , král. (545). — Křesťanské vlastenečství. Za opatrnost a svornost. Přemáhání zlých náruživostí. Plnění příkázání Božích. Duše v očistci.	
4. N.	Neděle VI. po Velikonoci. Sv. Františka Caracciolo (1608). — Křesťanská láska k bližnímu. Dar spravedlivosti. Láska k nepřítelům. Umírající.	
5. P.	Sv. Bonifáce , bisk. a m. (755). — Spolek sv. Bonifáce. Obrácení pohanů na viru Kristovu. Dar statečnosti. 2 v Pánu zesnuli bratři. † rodiče.	
6. Ú.	Úmrtí sv. Norberta , zakl. ř. prem. (1134). — Horlivost ke chválení Boha. Rozšíření úcty nejsv. Svátosti olt. Dar mírnosti. Dar lásky Boží. Rodina.	
7. St.	Sv. Roberta , opata. — Dar bázně Boží. Hodnostář církevní. Dar pokory. Dva bloudící bratři. Za skromnost, tichost a mírnost. Za duše v očistci.	
8. Č.	Sv. Medarda , bisk. (545). — Dar vroucné pobožnosti. Velepastýřové naši. Za stálost a chudým. Pohlavní mládenec. Obrácení otce. † rodiče.	
9. P.	Sv. Prima a Feliciano , m. (286). — Za stálost v dobrém. Horlivost u vyznání víry. Dar příznivosti. Za obrácení nevěřců. Vyslyšení prosby.	
10. S.	Sv. Markéty , král. (1093). — Pohrdání marnostmi světa. Zbožnost ve vznesených rodinách. Dar střidmosti. Spolek svatě Rodiny. Dar čistoty.	
11. N.	Seslání Ducha sv. Sv. Barnabáše , ap. P. — Za dary Ducha svatého. Abychom nezhřešili zúmyslně na milosrdenství Boží. Obnova lidstva.	
12. P.	Pondělí svatodušní. Sv. Lva III. , pap. (816). — Svatý Otec Pius X. Dar pokory. Abychom nezoufali nad milosrdenstvím Božím. Přeměna srdce.	
13. Ú.	Sv. Antonína Pad. , řeh. (1239). — Za lásku k Bohu. Úcta nejsv. Svátosti olt. Abychom neodpírali poznané křesť. pravdě. Důvěra k sv. Antonínu.	
14. St.	Sv. Basila , bisk. a uč. cirk. (379). — Touha po dokonalosti. Zachování postu. Abychom nezáviděli bližnímu milosti Boží. Za jednotu víry.	
15. Č.	Sv. Víta , m. (300). — Dar trpělivosti. Abychom neměli srdce zatvrzelé k spasitelnému napomínání. Katolické školy. Apoštolát modlitby. † bratr.	
16. P.	Sv. Bennona , bisk. — Dar apoštolské horlivosti. Zachování postu. Abychom činili v životě upřímné pokání. Smíření nepřátel. Duše v očistci.	
17. S.	Sv. Františka Regis , řeh. (1640). — Úcta ke stavu duchovnímu. Zachování postu. Napravení manželů. Bratrstva růžencová. Mravnost mládeže.	
18. N.	Neděle I. po sv. Duchu. Nejsv. Trojice . — Zachování křestního slibu. Dar tichosti a sebezapření. Apoštolát sv. C. a M. Missie mezi pohany.	
19. P.	Sv. Juliány z Falcon , p. (1340). — Úcta nejsv. Svátosti olt. Dar horlivosti v dobrém. Sjednání národů u víře katolické. Odstranění pohoršení.	
20. Ú.	Sv. Florentiny , p. — Dar čistoty srdce. Věrné následování Krista Pána. Požehnání podniků katol. Napravení zpuslé mládeže. Birmovanci.	
21. St.	Sv. Aloisla z Gonz. (1591). — Následování patrona mládeže. Přemáhání pokušení. Zbožné vychování mládeže. Těžce nemocná osoba. Katecheti.	
22. Č.	Božího Těla. Sv. Pavlina , bisk. (431). Za lásku a úctu k nejsv. Svátosti olt. Bratrstva nejsv. Svátosti. Napravení urážek Pánu Ježíši učiněných.	
23. P.	Sv. Edeltrudy , abat. (679). Za ducha modlitby. Ženské řehole a jich ústavy. Řád svatého Benedikta v Čechách a na Moravě. Duše v očistci.	

Odpušky 100 dní za každý dobrý skutok vykonaný na tyto úmysly.

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
24.	S.	Narození sv. Jana Křtitele. — Za ducha kajcnosti. Horliví kazatelé. Hodnostář církevní. Rozkvět úcty nejsvětějšího Srdce Páně. Nemocní.	
25.	N.	<i>Neděle II. po sv. Duchu.</i> Sv. Viléma , opata (1142). — Povolání ke stavu duchovnímu. Za ducha řeholního. Přemáhání pokušení. Za umírající.	
26.	P.	Sv. Jana a Pavla , muž. (362). — Dar svornosti a jednoty. Velepastyřové naši. Obrácení hříšníků. Za odvrácení všeho zlého. Rodina. † otec	
27.	Ú.	Sv. Ladislava , kr. (1095). — Císař a král náš. Za šťastnou hodinu smrti. Za větší horlivost v dobrém. Za Boží požehnání. Katolický podnik.	
28.	St.	Sv. Lva II. , pap. (683). — Sv. Otec Pius X. Díky božskému Srdci za obdržené milosti. Pokoření nepřátel Božích. Trpělivost nemocným.	
29.	Č.	Sv. Petra a Pavla , apošt. P. (67). — Oddanost a poslušnost k církvi svaté. Obháječi zájmů Kristových. Katolické missie mezi pohany. Pouť.	
30.	P.	Nejsv. Srdce Ježíšova. Sv. Pavla , ap. památka. — Za lásku a úctu k nejsv. Srdci Páně. Za Boží požehnání Zemřelí údové katolických bratrstev.	
Odpustky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.			

Po měsíci Mariánském následuje měsíc nejsv. Srdci Páně zasvěcený, jakobychom na jevo dáti chtěli, že skrze přimluvu nejsv. Panny Marie chceme blížiti se k prameni všech milostí, nejsv. Srdci Ježíšovu. Jestliže již během roku uctíváme nejsv. Srdce Páně, máme tak tím více činiti v měsíci červnu, který zahrnuje všechny pobožnosti k božskému Srdci vůbec. Již papež Pius IX. stědře odměnil pobožnost tuto mnohými odpustky a slavné paměti papež Lev XIII., netoliko potvrdil ustanovení svého předchůdce, ale ještě rozmnožil duchovní milosti, jež možno získati tento měsíc skrze pobožnost k nejsv. Srdci Páně při stanovených podmínkách. Nyní již bezmála v každém kostele je socha neb obraz nejsv. Srdce Páně, před níž věřící konávají své pobožnosti, prosíce za potřebné milosti a vyslyšení ve všelikých potřebách svých. Nuže hleďme zvláště v tomto měsíci uctívati nejsv. Srdce Páně, které hojné nám za to udělí požehnání.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za horlivé konání pobožnosti k nejsv. Srdci Tvému a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlime-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, buď mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.) Sv. Josefe, vzore a patronu titelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. r. 1891.)

Sv. Michaeli, archanděle, sv. Cyrille a Methodě, orodujte za nás!

Hešlo apoštolské: Podíl bráti na pobožnostech k nejsv. Srdci Páně.

Úmysl v červenci: Duchovní cvičení.

Škola Božského Srdce Páně.

ROČNÍK XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

ČERVENEC 1905.

Viděl jsem muže spojené, mající stkvělé roucho a anděl Páně pravil mi: „Tito jsou mužové svatí, přátelé Boží,“ totiž sv. Cyrill a Methoděj Kéž nadchnou nás příkladem svým a pomohají nám svou přítelovou u Boha.

Šla od východu dvojice hvězd jasných,
tmy pohanství hned před ní prchaly,
vždyť nesla zřídlo pravd všech spasných,
jež podnes stopu nechaly.

Kde dříve bůžků stály svaté háje,
teď znak se svaté víry k nebi nes,
svou září zaplavuje kraje
od Cařihradu — k Baltu kdes.

Lid záhy chápal víry nové krásu
a duše prostá práhla po Bohu,
jenž umřel za všech tvorů spásu
a snal tak hříchu porobu.

To prvé doby probuzení z hříchu
a lidu prvý k Bohu spasný krok,
neb bratří vzdělávali lícnu
už ve Slovanstvu mnohý rok.

A seté símě šlo pozvolna k zrání
a neslo plody lásky svatosti,
i plnilo se věrověstí přání,
by zůstal národ v víry mladosti.

Jak snem už přešlo dávno tisícletí,
nás mnohá krutá stihla pohroma,
než drahou naší vlastí letí:
„Vše za vlast, církev, pro Boha!“

Hle, Cyrill, Method, svatá ona jména
po našich slávských drahých vlastech zní,
od všechněch jsou vřele slavena
od prvních nové víry dní.

Kéž dvojice těch svatých apoštolů
vše plémě slávské zárem lásky pojí,
ať dávných znikne boj rozkolů
a jenom v lásce Slavie stojí.

Jak Svatopluka pruty budme pevní,
jež v svorném žití nikdo nezlomí,
když tlačit bude škůdce zevní,
jen stůjme v síly vědomí.

O patronové drazí, dejte síly,
by dědictví to Vaše drahé svaté
ku kýženému došlo cíli
a símě zla nevzrostlo klaté.

Nuž, Velehrade, stďj, ty víry zřídlo,
ty's místo svaté, apoštolů chrám,
všech srdcí slávských pevné sídlo,
nad nějž dražšího není nám.

Tož pod prapor jen jeden ve svornosti
a heslo: vlast a církev, každý měj,
jež s sebou nes až do věčnosti,
a prapor: Cyrill, Methoděj. V. H.

Svátky v pohodí svatodušním.

Pohodí svatodušní, trvající od Hodu Božího až po první neděli v adventě, představuje nám působení Ducha svatého v církvi katolické. Působení toto, milost Boží, jak posvěcující, kterou dostáváme hodným přijímáním svatých svátostí, tak milost účinná čili napomáhající ke všemu dobrému, již nabýváme zejména modlitbou, mši svatou, působení toto ukázalo moc svou na nescíslných duších, které takto k dokonalosti křesťanské dospěly na zemi, a proto i radosti nebeské na věčnosti. Duše takové jsou svaté, a proto jsou nám nejlepším vzorem, kterak i my otevřítí máme srdce své Duchu svatému v církvi a skrze církev naší působitmu, abychom rovněž zde na cestě dokonalosti kráčeli a také jednou svatým podobni jsouce, s nimi v nebesích se u Boha shledali. Proto jest v době posvatodušní nejvíce svátků svatých a světic Božích, abychom ustavičně vzor jejich na očích měli a dle něho také se řídili.

Pohodí svatodušní představuje nám práci naši na světě spojenou s blahou nadějí, že pro zásluhy Ježíše Krista, skrze milost Ducha svatého nám bude také od Boha odměněna, zasluhuje-li toho. Proto jest barva doby této zelená, barva naděje na blaženost věčnou. A poněvadž základem všeho v životě křesťansky spravedlivém jest víra v Boha, a to trojjediného, vidíme, že prvním svátkem v pohodí tomto je svátek Nejsvětější Trojice Boží, který připadá na první neděli po svatém Duchu.

Učení o nejsvětější Trojici Boží jest první a hlavní článek víry křesťanské, v něm jest obsaženo nejvznešenější a nejsvětější tajemství, Bůh Otec, Bůh Syn a Bůh Duch svatý, rozličné osoby, ale přece jediný nerozdílný Bůh, v podstatě jeden a tentýž. Věru, vznešené a pro nás slabý rozum nevystižitelné tajemství, které nám Bůh zjevití ráčil! A právě proto, že je tak vznešené a lidskému rozumu nepřístupné, proto jest víry hodné, neboť jest Bůh sám bytost nejvyšší, nejvznešenější, a nelze ji úplně poznati tvorů slabému, dokud sám Bůh nedá mu k tomu svého světla. Ježíš, Spasitel náš často mluvil o ostatních božských osobách, o Otci, o Duchu svatém. Tu sám poručil, aby apoštolé křtili věřící jménem Otce, Syna a Ducha svatého. Na hoře Tábor Bůh Otec zřejmě vyhlásil Ježíše za Syna svého. Svati apoštolé, zejména sv. Jan mluví a učí o třech božských osobách v jediném Bohu. Pak praví: »Tři jsou, kteří svědectví vydávají na nebi, Otec, Syn, Duch svatý, a ti tři jsou jedno.« (1. Jan 5, 7.) Svati Otcové rovněž věří v Trojici Boží. Svátý Řehoř Nazianský praví: »Kdykoli mluvím o Bohu, rozumím slovem tím

Otce, Syna a Ducha svatého.* Svatý Jan Zlatoušlý ptá se křesťana, řka: »Vidíš stejnost cti a majestátu? Vidíš tu dokonalou shodu mezi nimi? Vidíš nerozdílnost svatě Trojice? Vidíš nějaký rozdíl, nějakou nestejnost, nějakou změnu nebo zkrácení?«

Již od prastarých dob bylo v církvi zavedeno říkati: »Sláva Bohu Otci i Synu i Duchu svatému.« Zvláštní svátek Nejsv. Trojice nebýval však v církvi staré slaven, neboť považovali křesťané tajemství toto za tuze veliké, než aby se nějakým svátkem důstojně slaviti mohlo, a také všechno cokoli se v církvi koná, jak modlitba, tak nejsvětější obět, tak svatě svátosti založeno jest na tomto tajemství, a vede netoliko k víře v ně, nýbrž i k úctě a pokornému klanění se.

První stopy svátku toho vidíme ve městě Luttichu v stol. 10., kde biskup Štěpán svátek tento pro svůj biskupský chrám zavedl. Pro celou církev nařídil oslavu tuto papež Jan XXII. († 1334) ustanoviv za den svátku první neděli po svatém Duchu. Svátek Nejsv. Trojice Boží zahrnuje v sobě všechny tři hlavní doby církevního roku. Doba a svátky vánoční jsou nanejvýš slavností Boha Otce, jenž tak miloval svět, že syna svého jednorozrozeného na svět poslal; velikonoční Boha Syna, jenž po smrti za nás podstoupené zmrtvých vstal a svatodušní Boha Ducha svatého, jenž milost Kristem získanou nám uděluje. Slavnost Nejsv. Trojice Boží upomíná nás takřka ještě jednou na trojjediného Boha, a co pro nás učinil, a vyzývá nás, bychom vždycky Trojici Boží vyznávali a všechno ve jménu jejím a k její cti a slávě konali, až bychom jednou hodni byli na věčnosti poznati, čemu jsme zde věřili.

Ve čtvrtek po Nejsv. Trojici Boží připadá velikolepá slavnost »Božího Těla«. Je to památka ustanovení nejsv. Svátosti oltářní, přenesená ze Zeleného čtvrtku na tento den; jak jsme se byli již o tom zmínili. Jelikož však, jak dokládá sám veleučený papež Benedikt XIV., toho dne pro nastávající památku smrti Páně, není vhodné příležitosti k velikolepé a radostné oslavě ustanovení nejsvětějšího tajemství, zalíbilo se Pánu Bohu pohnouti církev k ustanovení zvláštního dne, kdy by tak důležitý úkon Spasitelův náležitě se oslaviti mohl. A jakož si Bůh často vyvolil již slabé a nepatrné osoby ve světě, aby skrze ně veliké učinil věci, tak i v případě tomto byla nástrojem Božím zbožná řeholnice řádu premonstrátského v klášteře sv. Kornelia, poblíže města Luttichu, jménem Juliana. Tato jsouc tehdy převorkou kláštera, měla r. 1240 často zvláštní vidění. Viděla totiž zářivý měsíc, který však jakousi trhlinou poněkud ztemněn byl. Jelikož se vidění toto opakovalo, prosila Pána, aby ji oznámil, co by to mělo znamenati. I zjevil jí Kristus Pán vnitřním, srozumitelným a zřejmým hlasem, že schází ještě v církvi svátek, kterého si přeje na počest svého těla a krve své ve svátosti oltářní, a který ona má zvesti. Dlouhá léta skrývala zbožná Juliana toto v srdci svém, prosíc Boha, aby s ní snál takovou úlohu, s níž není, avšak marně. Když pak zdvojnásobila posty své a modlitby, uznala, že vůli Boží odporovati déle nemůže, odhodlala se učiniti, co Bůh od ní žádal. Nejdříve svěřila se s tím přítelkyni své Evě, fortínfře v klášteře sv. Martina. Tato poznavši vůli Boží, slíbila Julianě, že ji modlitbami podporovati bude. Avšak Bůh dopustil ještě na Julianu mnoho starostí, posměchu, pomluv, pronásledování, nežli uviděla, že stalo se, k čemu povolána byla. Vytrvala však a tak dlouho bojovala, prosila, modlila se, až svátek ten zaveden byl biskupem luttiským Robertem, jenž přísně prozkoumaj zjevení i řeči Julianiny, slavnost Božího Těla nařídil ve svém biskupství. Bohužel, nežli svátek ten nadešel, umřel řečený biskup a slavnost konala se toliko v kostele sv. Martina. Po smrti

biskupově, který se Juliany proti nepřátelům zastával, byla tato vydána na pospasy protivníkům. Všelijakými podskoky podarilo se jim Julianu i z kláštera vyhnati, tak že v cizině útek hledati musila. V ustavičných svízelných konečně zemřela tiše a svatě, přijavši tělo Páně, ve vyhnanství dne 5. dubna 1258. Mohlo by se mysliti, že smrtí Juliany pohřben bude i svátek Božího Těla. Ale stal se právě opak. Mnozí znamenití a učené muži v církvi chopili se myšlenky té, zejména kardinál Hugo, z řádu sv. Dominika, jenž se o zavedení slavnosti té ve svém okrsku postaral. Když konečně Jakub Pantaleon, bývalý arcijáhen Luttišský, kterému se Juliana s viděním svým byla svěřila, se stal papežem a pod jménem Urbana IV. r. 1261 vládu v církvi nastoupil, nařídil zase znovu slavení svátku v diecesi luttišské, jak to byl zvěčnělý biskup Robert učinil. Když pak se toho času mnohé 'zázraky nejsvětější Svátosti udály, zejména v Bolseně, kde při mši svaté kněze v přítomnost Pána Ježíše v nejsv. Svátosti pochybujícího, náhle svatá krev v kalichu vřiti počala, a to tak silně, že až z kalicha přetékala a roušku pod kalichem smočila, tu se Urban IV. domníval, že již na čase jest, aby uctění tajemství nejsvětější Svátosti veřejně v celé církvi zavedeno bylo. Proto zavedl svátek a slavnost Božího Těla v celém katolickém světě rozkazem z roku 1264. Papež Jan XXII. roku 1317 přidal ku slavnosti nádherné procesí, kterým se svátek Božího Těla až posud oslavuje. Tak z nepatrných počátků po velkých bojích a utrpeních zbožné Juliany konečně učiněno zadost přání Spasitelově, a svátek jeho nejsvětějšího Těla a Krve stal se nejkrásnější a nejvznešenější a nejokázalejší slavností církevní v celém roce, jak toho také předmět svátku toho právem vyžaduje, Kristus Ježíš, Bůh a král,

Zmíniti se musíme také o památce sv. Jana Křtitele, kterýžto den býval zasvěceným svátkem, a posud v církvi vyšším řádem se slaví. Je to den narození onoho velikého předchůdce Páně, syna Zachariáše a Alžběty, o němž sám Spasitel se byl vyslovil, »že se z lidí nenarodil větší, nežli Jan Křtitele«. Prorok a mučedník, jenž měl milost křtíti Spasitele, poukázati naň slovy: »Ejhle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa,« a slyšeti s nebe hlas: »Tentof je Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo.« U něho činí církev velikou výjimku, neboť neslaví toliko den smrti jeho jako u všech ostatních světců, nýbrž den narození, proto že dle Písma svatého již před narozením hříchu prvotného zbaven byl. On dostal z vůle Boží skrze anděla Gabriela jméno Jan. Žil život přísný v postech a modlitbách, připravoval lid na Vykupitele a křtil kajícícky. Hříšným, zejména králi Herodesovi, mužně vytýkal nepravosti, a proto také musil skončiti smrtí mučednickou; podle přání tanečnice byl sťat v žaláři v mladém ještě věku 32 let, dva roky před smrtí Páně. Veliký tento světec byl ctěn již od nejstarších, dob v církvi Boží, jak ze spisů sv. Augustína vysvítá. Sv. Jan Křtitel jest i pro nás hlasatel pokání a polepšení života, ukazující na Spasitele jakožto budoucího soudce našeho. Učme se od něho víru vyznávatí, křesťanských ctností pilnými býti, a za právo i pravdu také trpěti.

Dne 29. června připadá svátek, spolu úmrtní den svatých kníží apoštolských Petra a Pavla. Petr, původně Šimon, syn Jonáše, rodilý z Betsaidy, byl jako jeho bratr Ondřej rybářem galilejským. Od Pána Ježíše, ke kterému jej Ondřej přivedl, obdržel jméno Petr, t. j. skála, což znamenalo budoucí jeho Kristem mu daný úřad a důstojenství býti viditelnou hlavou církve. Petr vyznamenával se věrností a ucelivostí. On byl jedním ze tří apoštolů přítomných proměnění Páně

na Táboru; on miloval Pána a Mistra velice, chtěl za něho i umřít. Potýkal se zaň při zajetí a uťal sluhovi velekněze ucho. A ačkoli brzy po tom Mistr svého zapřel, a to třikrát, neučil to ze zloby, nýbrž ze slabosti a křehkosti lidské, jsa posud velice podroben bázni před lidmi; vinu svou však smyl hned, tak že pokání jeho bylo rychlé a upřímné. Spasitel vida to, odpustil mu. Od té doby také zůstal Pánu svému věrným. Spěchal k jeho hrobu a byl obšťastněn zjevením se vzkříšeného Mistra. Při seslání Ducha svatého vystupuje Petr již jako kníže a hlava apoštolů, kteroužto moc i důstojnost mu dal Ježíš. On první mluví jménem apoštolů k lidu, on posiloval své bratry spoluapoštoly dle povinnosti jemu Pánem uložené. On řídil volbu nového apoštola Matěje, on svolal první církevní sněm. Ode všech evangelistů bývá na prvním místě jmenován, on také nejprvnější pozvedal hlasu svého. Učení své potvrzoval častými zázraky, a zázračně také osvobodil jej Bůh ze žaláře skrze anděla. Po rozličných cestách vedla Boží prozřetelnost sv. Petra do Říma, středu to tehdejšího světa. Tam spolu s Pavlem založil křesťanskou církev, kterou po 25 let řídil jakožto první papež a hlava její. — O Pavlu, který se původně zval Šavel, ypravuje nám rovněž kniha skutků apoštolských. Narozen byl v Tarsu, hlavním to městě Cilicie z kmenu Benjaminova. Hned po narození stal se občanem římským. Byl vzdělán ve vědomostech tehdy potřebných, a jako Farizeus hleděl zachovávat přesnost podání starších, proto nepřátelsky vystupoval proti novému vyznání křesťanův. Přepadal křesťanské rodiny a odváděl jednotlivé členy křesťanské do vězení. A když jednou na takovou výpravu se vydal do města Damašku, tu bleskem zasažen a slyše hlas Kristův — se obrátil, v Damašku třetího dne pokřtěn byl a zase zraku nabyv, od té chvíle veřejně a neohroženě hlásal víru v Ježíše Krista až do smrti. Věru, diviti se musíme, kolik cest obtížných po zemi i moři Pavel vykonal, kolik křesťanských obcí založil, co vše pro Krista vytrpěl. Ale všechno s radostí, neboť chtěl pokání činiti za dřívější své pronásledování. Spolu s Petrem působil v Římě, a tam také do žaláře jsa s ním vsazen, po tom smrti mučednickou téhož dne sešel. Petr byl 29. června 65 roku po Kristu od císaře Neronu ukřižován, a Pavel, poněvadž byl občanem římským, mečem stat. Nero jest zapomenut, ani se neví kde hrob jeho jest, ač byl světovládcem, památka jeho potřísněna jest ukrutností, ale hrob obou apoštolů až posud slavný jest a památka v požehnání. Nad hrobem sv. Petra vypíná se ve Vatikánu největší chrám křesťanský, a nad hrobem sv. Pavla na cestě ostienské nejkrásnější chrám římský. Úcta obou těchto sv. apoštolů vzala počátek hned po jejich smrti, neboť u hrobu jejich sbíromážďovali se křesťané a konali bohoslužby. Jakmile svoboda v církvi nastala, slavil se svátek sv. Petra a Pavla co nejokázaleji, a jest proto jedním z nejstarších svátků v církvi. Proto má až posud svou vigilii a také oktávu. Kéž svátek ten i nás utvrdí ve svaté víře naší a posílí v horlivosti, za Krista Pána všechno trpěti a v boji s nepřáteli jeho neumdlévati. Kéž posílí i naši lásku, úctu, oddanost a poslušnost k sv. Oci v Římě, jenž řádným jest nástupcem svatého Petra, naší hlavou, naším pastýřem a otcem, abychom všichni spojeni jsouce vírou jednou, pod jednou hlavou, jedno byli dle přání samého Spasitele.

Svátek Navštívení Panny Maria dne 2. července. Svaté evangelium nám vypravuje, že Maria Panna obdrževši poselství andělské, spěchala na hory Judské, aby sdělila radost svou s milou tetou svou Alžbětou, kterou po smrti své matky Anny, jako matku ctíla a milovala. (Luk. 1.) Máť tedy svátek tento jako

svátek Zvěstování Panny Marie podklad a základ svůj v Písmě svatém. Tam ve skrovném příbytku Alžbětině velebila tato zbožná matrona Marii jakožto pozeňnanou, tam zapěla svatá Panna svůj krásný chvalozpěv: »Velebí duše má Hospodina, a zaplesal duch můj v Bohu Spasiteli mém atd.« Maria Panna ukázala lásku svou k příbuzné, pokoru svou, sloužíc jí po tři měsíce. Svátek tento u lidu křesťanského tak oblíbený býval dříve svátkem zasvěceným, nyní jest přenesen na neděli po 2. červenci. Toho dne také četná procesí přicházejí na poutní místa navštívit Marii Pannu v jejích zázračných obrazech, aby ji odměnili láskou, kterou ona navštívila tehdy sv. Alžbětu. Památka na tuto svatou návštěvu slavila se již v prvotní církvi při svátku sv. Jana Křtitele, kdy se předčítalo evangelium o navštívení Panny Marie. Později, jistě již ve století 13. zaveden byl zvláštní svátek, který již r. 1247 mezi svátky zasvěcené patřil. Papež Urban VI. nařídil r. 1389, aby se svátek tento slavil s vigilií a oktávou, a to na ten úmysl, aby věřící k Matce Boží se utkali s prosbou, by škodlivý rozkol ve víře, pod nímž tehdy církev úpěla, přestal; aby Pán svou stísněnou církev tak navštívit ráčil, jako Maria Alžbětu a rovněž tak blahodárný účinek v ní vyvolal, jako se stal v Alžbětě při navštívení Panny Marie. S Marií, matkou svou navštívil Kristus Pán lidi svaté a zbožné a přinesl jim hojné pozeňnání. Kéž i my pozveme milostiplnou matku Spasitelovu do srdce našeho, aby nám rovněž přinesla synáčka svého se vši jeho božskou láskou a milostí, aby i srdce naše zaplesalo a šťastným se cítilo přítomností Boží. To ovšem stane se jen, když srdce zůstane čisté a Bohu v lásce oddané.

O svátku svatého Cyrilla a Metoděje, patronů a apoštolů slovanských, mluvíme na jiném místě v tomto sešitě, proto jej zde pomíjíme.

Slavnost svatého škapulíře čili Panny Maria Karmelské dne 16. července. Od dob nejstarších uctívali řeholníci na hoře Karmelu ve Svaté zemi blahoslavenou Pannu Marii, kterou nazývali »Pannou Karmelskou«. Patriarcha jerusalemský Albert dal jim roku 1203 zvláštní řeholi, která se od místa toho zve Karmelitánská. Šestý vrchní představený tohoto kláštera Šimon Stock. obdržel dle zbožného podání od Marie Panny zvláštní roucho — škapulíř, které jemu a všem, kdo je na památku Panny Marie nosí, zvláštní ochranu Rodičky Boží přislubuje. Bratrstvo sv. škapulíře jest velice rozšířené a odpustky nadané. Členové se zavazují Marii Pannu jako matku svou ctít a milovati, a pod její ochranou o svou duši se starati. Proto nosí pod oblekem škapulíř, aby jim ustavičně na povinnost svou upomínání byli. V chrámech karmelitských slaví se tato slavnost s velikou okázalostí.

Svátek sv. Jakuba Většího, apoštola, dne 25. července. Jakub byl syn Zebedea a Salomy a starší bratr sv. Jana miláčka Páně. Byl příbuzným Páně, čili jak se v Písmě dle tehdejšího způsobu praví, »bratrem Páně«. Živil se rybářstvím, a právě spravoval s bratrem Janem síť, když Ježíš přikázal Petrovi, aby síť rozestřel; což když se stalo, zahrnul veliké množství ryb. Tento zázrak pohnul Jakuba k následování Ježíše. Povaha jeho byla ohnivá, vznětlivá; Mistru svému byl z té duše oddán; chtěl pít kalich, který Kristus pít bude. Proto dal jemu i bratru jeho Janovi Pán přijmí »Synové hromu«. On s Petrem a Janem viděl proměněného Pána na hoře Tábor, on byl s ním v zahradě Getsemanské, Mučednickou smrt podstoupil v Jerusalemě, kde roku 43 po Kristu stát jest. Tělo jeho zprvu v Jerusalemě pohřbeno bylo, potom přeneseno do Španělska, kde až

posud ve slavném poutním místě Compostelle se uctívá. Svátek tohoto prvního mučedníka z apoštolů, slavil se již záhy v církvi. Již sv. Jeroným jej připomíná. Býval svátkem zasvěceným a až posud slaví se s vigilií jakožto svátek vyššího řádu. Svaté bylo přání tohoto apoštola, jednou seděti po pravici Ježíšově v slávě jeho, důležitá i jeho odpověď: »Mohu píti kalich utrpení a křtem utrpení křtěn býti.« Kéž by i nás všechny takové přání naplňovalo, a odpověď podobná z úst všech Ježíši vstříc zavznívala. Tak bychom došli i my takého vyznamenání, a také lásky od Spasitele, jaké se těšil svatý apoštol Jakub. Tomuto světcovi zasvěceno jest ve vlastech našich mnoho chrámů, z čehož vidno, jaké u předků našich úcty požíval.

Svátek svaté Anny, matky Panny Marie, dne 26. července. Že zbožní křesťané, uctívající a milující blahoslavenou Pannu Marii také 'nezapomínali na požehnanou její matku svatou Annu, která byla bábou Spasitelovou podle těla, vysvítá z toho, že církev zavedla zvláštní svátek této zbožné ženy, který dříve zasvěceným býval. Blahoslavená Anna byla manželkou spravedlivého Jáchyma pocházejícího z rodu Davidova, s nímž žila ve vši ctnosti a zbožnosti. Jediné však rmoutilo tyto manžele, totiž, že jim nedal Pán Bůh dítek, což v Starém Zákoně bylo velikou hanbou. Avšak Pán vyslyšel vřelé prosby manželů těch, a světil jim dítko svaté, pravý klenot, budoucí matku Syna svého, Panenku Marii. Tak stali se zbožní manželé stařečky samého Spasitele světa. A toto vyznamenání Bohem samým dané jest zajisté nejkrásnější chválou a nejlepším doporučením sv. Anny, abychom i my ji ctili a ji o přimluvu u božského vnuka jejího prosili.

Na svaté Anně vidíme, co zmůže modlitba s postem. Byla přece vyslyšena dle přání. Proto, když se i zdá, že modlitba naše někdy marná jest, neochabujme; naopak, rozhojňme ji, a obdržíme zač prosíme, až vůle Boží se k nám nakloní. Vždyť mnohdy Bůh oddaluje vyslyšení, ale za to dává potom lepší dary. Anna si zajisté přála míti syna, a hle, kdyby byl Bůh ji býval po vůli, nebyla by se stala matkou Mateře Boží a bábou Ježíše Krista. Jak nám svatí Otcové vypravují, obětovala svatá Anna dcerušku svou na důkaz díků svých Bohu, obětovala, co měla nejmilejšího. Kterak zahanbuje nás tato vděčnost sv. Anny! Jak mnoho dobrého dostáváme i my od Boha den co den, každou hodinu. A jak málo vracíme dárce všeho dobra! Začasté ani nepomýšlíme, že všechno dar Boží jest, ba zhusta i darů Božích k urážkám Božím zneužíváme. Toho přistě nebudiž, vždyť díky jsou nová prosba a mají nové dary v zápětí. Svátek svaté Anny slaví obzvláště naše matky a ženy křesťanské, vždyť jest jejich patronkou a vzorem. Kéž by se podle ní řídily i ve výchově dítek! Vyobrazujet se sv. Anna, kterak učí blah. Pannu Marii. A čemu ji učila? Ne marným, světským věcem, kterými se mnozí rádi blýskají před lidmi, nýbrž věcem Božím, zákonu Božímu, lásce a poslušnosti k Bohu. Protož i vy matky, i vy otcové, poučujte dítky slovem i příkladem ve všem dobrém jako sv. Anna poučovala dítko své Marii. Ale i vy dítky, nechejte se od rodičů tak dychtivě poučovati, jak se dala Maria Panna od matky své, a blaze bude vám všem, rodičům i dětem.

Svatá Anna jest bábou našeho Spasitele, a proto i naší. Víme jak stařenky vnuky své milují, mnohdy více nežli sami rodičové. Proto utíkejme se také v potřebách svých k této milostné bábě své, zvláště v posledních potřebách, totiž v hodině smrti naší, neboť jest patronkou umírajících. Že sv. Anna prosby naše také vyslychá a mocnou přimluvou pomáhá, důkazem jsou slavná její poutnická

místa, kamž ročně četní zástupové věřících putují. Tak na Moravě ve Staré Vodě jest poutní místo sv. Anny, v Čechách Hora sv. Anny a Svatá Anna u Pohledu, v Rakousích Hora sv. Anny atd. Oltáře a obrazy sv. Anny nalézáme skoro všude ve chrámech, a také často sochy její na náměstích a na vsích. Kéž proto vyprosí sv. Anna rodičům a všem vychovatelům milost Boží svěřené duše tak vésti a vychovati, aby žily Bohu ke cti, jiným ku prospěchu a sobě ke spáse časné i věčné; kéž neopustí nás všechny v hodině smrti!

Boh. Hendl.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na svátek Navštívení Panny Marie.

Evang. Maria navštěvuje Alžbětu. (Luk. 1.)

Milá, křesťanská matko, dnešní svátek jest zároveň svátkem tvým, svátkem tvého posvátného, mateřského povolání. Vidíš dvě svaté matky, Marii, které právě byl anděl Gabriel poselství přinesl, že bude matkou Boží, a Alžběta, která se měla státí matkou největšího proroka, předchůdce Páně, sv. Jana Křtitele. I tobě světil Bůh děti, tvory lidské s duší nesmrtelnou, dle obrazu a podobnosti Božího stvořenou. Pěstuj dítky své dle těla i duše, zdokonaluj vše dobré, co v nich klíčí, odvracuj vše zlé, co by je pokaziti mohlo, vstěpuj hned záhy dítkám svým bázeň Boží, která jest počátkem vši moudrosti. Sama pak buď dětem ve všem tom příkladem záživým a modli se za ně, by Bůh milostí svou naplnil je, a tak pomáhal tobě v jejich výchově. Potom buď klidná, neboť ovoce takové práce tvé bude požehnané. Dobré símě, které seješ v srdce dítek, vyklíčí a vyroste. A Bůh sám bude bdíti nad dětmi tvými a v hodině pokušení připomene jim všechna dobrá tvoje naučení; a kdykoli popustí v horlivosti své, ozvíví ji v nich zase a povede je po cestě dobré, abys se s nimi jednou u Boha svého i jejich Otce šťastně shledala.

Na svátek sv. Cyrilla a Methoděje.

Evang. O rozeslání svatých apoštolů. (Luk. 10.)

• Viděl jsem muže spojené, mající stkvělé roucho, a anděl Páně pravil ke mně: Tito jsou mužové svatí, přátelé Boží. • Tak píše církev dnešního dne o svatých bratřích Cyrillu a Methoději, dávajíc jim svědectví, že jsou svatí a přátelé Boží. Ejhle, tato svatá brátra přišla mezi praotce naše, pohanskou mráкотou oslepené, aby ukázala jim cestu k Bohu, k nebesům a učinila skrze ně celou velikou rodinu slovanských národů Bohu milou, vzdělanou, a tak zachránila ji od zkázy. Kdy jen úplně poznáme a uznáme, čím nám jsou tito svatí bratři! Opustili rodný kraj, opustili důstojenství a hodnosti ve vlasti své, aby klopotnou cestou získali praotce naše Bohu. Se světlem víry Kristovy přinesli i světla vzdělanosti světské; neboť teprve od té doby národ náš vešel ve sbor národů vzdělaných, od té doby vlastní počínají se jeho dějiny. A co obdrželi svatí bratři za námahu a obět svoji? Lásku a vděčnost mnohých sice, ale také nevděk a pronásledování přechýlných nepřátel. I vězení a muka snášeti musil neunavný arcipastýř Methoděj. Ale přece vytrvali, a hle, ovoce jejich práce zakoušíme i my. Jak vděčnými jim máme býti! Vždyť oni jsou po Bohu našimi největšími dobrodinci, neboť hotoví byli za národ náš i život položit. Slavná a stkvělá budiž tedy památka jejich v srdci našem. Tam k nebesům, kde oni s Beránkem Božím, jehož čest a slávu hlásali, se nyní radují, pozvědněme oči své, a posílejme modlitby díků a prosby zároveň, aby i nyní nás neopouštěli; právě nyní nastává národu našemu zase doba boje za víru a Boha proti četným nevěrcům. Kéž sv. bratři nadchnou nás příkladem svým a pomáhají přimluvou u Boha, abychom statečně bojovali za Boha, víru a blaho své i lidu celého.

Srdce Ježíšovo, smír hříchů našich.

Živ. i jsem já, praví Pán Bůh; nechci smrti hříšníka, ale aby se obrátil be božný od cesty své a žil byl. (Ezechiel 33, 11.)

Člověk jeden měl dva syny; i řekl mladší z nich k otci: Otče, dej m' díl statku, kterýž mně přináleží. I rozdělil jim statek. A po nemnohých dnech, shromáždiv mladší syn všechno, odebral se přes pole do daleké krajiny, a tam rozmrhal statek svůj, živ jsa prostopášně.

má hojnost chleba, já pak zde hynu hladem! Vstanu a půjdu k otci svému a řeknu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou, již nejsem hoden slouiti tvým synem, učiň mne jako jednoho ze svých nájemníků. A vstav, šel k otci svému. Když pak byl ještě daleko, uzel

A když všechno utratil, stal se hlad veliký v krajině té, a on počal nouzi trpěti. I šel a přidržel se jednoho měšténína krajiny té, a ten poslal ho do dvora svého, aby pásł vepře. I žádal naplniti břicho své pokrmem, jež vepři jedli, ale žádný mu nedával. Tedy přised sám k sobě řekl: Kolik nájemníků v domě otce mého

ho otec jeho, a milosrdenstvím hnul jsa, přiběhl padl na šíji jeho a políbil ho. I řekl jemu syn: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou, již nejsem hoden slouiti tvým synem. I řekl otec služebníkům svým: Rychle, přineste roucho první, a obleče ho, a dejte prsten na ruku jeho a obuv na nohy jeho, a přiveďte

tele tučné a zabijte a jezme a hodujme: nebo tento můj syn byl mrtev, a zase ožil, byl ztracen a nalezen jest.»

Jak vzácný to příklad veliké lásky! Zda lze na zemi naléztí podobný příklad velkodušnosti? A přece je to vše nepatrným, ba skoro ničím proti tomu, co milosrdenství Boží prokazuje nám a mnoha jiným častokráte.

Otec čeká na syna ztraceného, dobrotivý Bůh však vychází a hledá ovečku ztracenou, až ji nalezne. Nechceť Bůh, nepřeje si Ježíš, tichý a pokorný srdcem, smrti hříšníka, ale aby se obrátil od cesty své a živ byl.

•Litostivý a milosrdný jest Hospodin, dlouho shovívající a velmi milosrdný. Nebudeť ustavičně hněvati se, aniž na věky hroziti. Ne dle hříchů našich učinil nám, ani dle nepravostí našich odplatil nám. Neboť, jako jsou vysoko nebesa nad zemí, tak upevnil milosrdenství své nad těmi, kteříž se ho bojí. Jak daleko vzdálen jest východ od západu, tak vzdálil od nás nepravosti naše. Jakož se slitovává otec nad syny, tak slitoval se Hospodin nad těmi, kteříž se ho bojí neb on zná zaslepení naše, rozpomenul se, že prach jsme.» (Žalm 102, 8—14.)

I.

Nebudete-li pokání činiti, všichni podobně zahynete. (Luk. 13, 5.)

Dvě cesty vedou do nebe: cesta nevinnosti a cesta pokání; kdo nekráčí prvou, musí jíti druhou; kdo léká se druhé, ať nikdy nespouští se prvé. Cesta prvá jest cestou nejbezpečnější a nejčestnější, ale bohužel jen málo jich kráčí po ní! Proto vyzývá Duch svatý slovy Pisma svatého tak často nás ku pokání.

•Pokání číňte,« tak volal spravedlivý Noe, když dle rozkazu Hospodinova stavěl koráb po 120 let.

Pokání kázati poslán byl Jonáš k Ninivetským, pokání hlásali proroci Starého Zákona tak často národu israel-skému, když zapomenuv na Boha Hospodina, kráčel cestami pohanů.

•Číňte pokání,« tak volal předchůdce Páně, sv. Jan na poušti, »nebo se přiblížilo království nebeské.« (Mat. 3. 2.) »Pokolení zmijové,« tak káral farisey a zákoníky, »kdo vám ukázal, abyste utekli budou imu hněvu? Protož číňte ovoce hodné pokání!« (Mat. 3. 7.)

•Číňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské« (Mat. 4, 7), slovy těmito započal Syn Boží úřad svůj učitelský na zemi, jehož účel sám naznačil řka: »Nepřišel jsem volat spravedlivých, ale hříšníků ku pokání.«

Když apoštolové počali hlásati Krista ukřižovaného, a zástupové se jich ptali skroušeně: »Co máme činiti muži, bratři?« Zněla odpověď: »Číňte pokání.« (Sk. ap. 2, 38.) Rovněž stojí psáno: »Nebudete-li pokání činiti, všichni podobně zahynete« (Luk. 13, 5.), jinde pak čteme: »Zajisté časy nevědomosti prohlídaje Bůh, nyní zvěstuje lidem, aby všickni všudy pokání činili.« (Skutky apóst. 17, 30.)

Bez pokání není odpuštění hříchů; pokání jest jakoby penízem, kterým vykupujeme u Boha dluh hříchů neustále vzrůstající. Bez pokání nebylo odpuštění hříchů ve Starém Zákoně, ani vůbec kdy jindy.

Kdo se prohrěšil proti zákonu Božímu, musil přinést ustanovenou oběť. Každoročně slavil celý národ den smíření, který připadal na pátý den po slavnosti stánků. Den ten byl přísným postem, israelité zdržovali se po celých 24 hodin všeho pokrmu. Velekněz oblečen v roucho bílé, obětoval nejprve za hříchy své a kněží junce, potom za hříchy lidu dva kozelce.

Proto musíme také my činiti pokání, nelekejme se ho, ale mužně je počneme. Vzmuz se proto srdce naše; »chválu vzdávati budeš Hospodinu, opět jsouc obživeno, zdravo jsouc oslavovati ho; chváliti budeš Boha a honositi se ve slitováních jeho. Jak veliké jest milosrdenství Páně a slitování jeho nad těmi, kteříž se obracejí k němu!« (S. 17, 27, 28.)

II.

Kdybychom sami sebe rozsuzovali, nebili bychom zajisté souzeni. (I. ko Kor. 11, 31.)

•Jdi, a ukaž se kněžím!« pravil božský Spasitel k malomocnému, kterého zázračně byl uzdravil. Rovněž katolický křesťan, chce-li se zbaviti malomocenství hříchův, musí jíti, představiti se kněžím od Ježíše Krista ustanoveným, kterýmž pravil božský Spasitel v apoštolůch: »Přijměte Ducha svatého, komu odпустíte hříchy, jsou odpuštěny, a komu zadržíte, jsou zadržány.« (Jan 20, 23.)

Božský Spasitel předvidaje křehkost naši, ustanovil křesťanům dokonalý způsob

pokání, kterým mohou se úplně očistiti ode vši poskvrny hříchů: je to svátost pokání. Hříšník, který upřímnou vůli má, může zbaviti se děsného břemene hříchů, které by jinak pohroužilo ho do propasti pekelné. Třeba mu jen trojí věc učiniti: hledě k minulosti, zpytovati svědomí, upřímně litovati všech hříchů, hledě k budoucnosti, pevně míti předsevzetí, nikdy již nehřesiti a v přítomnosti, musí upřímně vyznati všechny své viny a poklesky zástupci Božímu, čili rádně se vyzpovídati.

Lékař, který povolán byl k nemocnému, hledí nejprve rozpoznati, jakým neduhem je stížen, čili snaží se učiniti dobrou diagnózu, či-li diagnózu špatná, nepodaří se mu ani nemocného vyléčiti. Podobně, má-li duše naše býti uzdravena ode všech neduhů duševních, třeba nejprve hluboce a důkladně v ni nahlédnouti, pokud ostnem hříchův jest poraněna.

Proto především třeba vzývati Ducha svatého, aby nám svou milostí osvětlil a poznati nám dal, čím a jak jsme Boha urazili; máme ho prositi, aby nepřipustil, by spasný lék svátosti pokání se nám stal otravujícím jedem. Než musíme také sami přiložiti ruku k dílu; jest nám zapaditi ošemetnou sebelásku, která snáší se zmírniti poklesky naše, některé zcela vyloučiti.

Suďme přísně sebe samy, pak nemusíme se obávat soudu Božího; zkoumejme bedlivě všechna hnutí srdce svého, vnikněme až do nejzazšího zákoutí jeho, a právě ony záhyby, které nejvíce lekají se světa, prohlédněme nejbedlivěji. Zdá-li se nám, že nemáme k tomu dosti síly a odvahy, čerpejme je z rozjímání o utrpení božského Spasitele.

1. Na horu Olivetskou ubírá se božský Spasitel s milými učedlíky; zanechává jich před branou napomínaje: »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení!«

Také nám platí slova jeho; zda bděli jsme na modlitbách, konali je rádně, zda vyznávali jsme vždy pevně víru v Boha svého, či dali jsme se svěsti lživým duchem nevěry?

2. Když dokonál božský Spasitel modlitbu a posílen byl andělem, přišel Jidáš, zrádným polibkem a ošemetným

pozdravem: »Zdráv buď, Mistře!« zradil Pána svého.

Každý, kdo má v sobě trochu citu, s ošklivostí odvrací se od licoměrného zrádce. Ale milý křesťane, polož ruku na srdce, a řci: zda nezradil jsi i ty podobné Pána svého, když jsi neuctivě, ve zlosti, ve hněvu vyslovil nejsvětější jméno jeho, ve kterém dokonáno jest celého světa spasení?

3. Bezcitní katané odvěkli božského Trpitele do města, postavili jej před vysokou radu, Kaijáse, Anáše, pak vedli ho k Pilátovi, který kázal nevinného bičovati. Zbičovaného, trním korunovaného ukazuje římský vládce židovskému lidu, který veden farisey a zákoníky volá: »Ne tohoto, ale Barrabáše.«

Ne Ježíši, ale Barrabáši sloužíme i my, když znesvěcujeme neděle a svátky, budíť to již opomenutím služeb Božích, nebo vykonáváním těžkých služebních prací, nebo jiným způsobem.

4. Rychle pokračuje tragédie světová; již nese zbědovaný Spasitel těžký kříž, již vráží nelítostní pochopové ostré hřeby do hebky rukou jeho, již pň na kříži obět za hříchy světa. Nevýslovné jsou bolesti jeho; ale přece nezapomíná v nich na milou Matku svou, jejíž citlivé srdce brozná bolest rozrývá a doporučí jí miláčka svého, učedníka Jana, za syna.

Tak krásný příklad dává božský Mistr nám, kterak cítiti má křesťan rodiče a své představené; prozkoumejme proto při zpytování svědomí bedlivě srdce a ledví své, zda pamětlivi jsme byli vždy čtvrtého přikázání Božího.

5. Jaká byla příčina, že vysoká rada židovská a spojení s ní fariseové a zákoníci tak zanevřeli na božského Mistra, neustali, dokud ho neuzfeli na potupném dřevě kříže? Závist, zlost, hněv, nenávisť to byly, které je svedly ke zločinu, nad nějž ohavnější se nestal na světě!

Zdali my jsme neoddávali se hříchům podobným? Vyplehneme je ze srdce svého, dokud čas jest, než vzrostou ve stromy, pod jejichž tíží bychom klesli v bahno hříchů ještě větších.

6. Dokonáno jest! božský Spasitel odevzdal duši svou do rukou svého nebeského Otce, tělo pak bylo od zločinných citelů zahaleno do čistého,

plátna a pochováno ve hrobě novém, vytesaném ve skále.

Rovněž duši naši zahalil Pán na křtu svatém v roucho čisté, neposkvěné milosti božské. Blaze tomu, kdo uchoval si ho bez úhony; kdo však poskvřnil roucho to, kéž v slzách kajivosti, ve zkroušeném poznání a vyznání všech poklesků svých hledí nazpět dobytí ztracené milosti.

7. Zoldnéři, kteří hlídali ukřižovaného, přivlastnili si roucha Ježíšova a metali o ně losem. Křestan. zpytuje svědomí, ptá se má sebe, zda neosobil si cizí majetek.

8. Když božský Spasitel již odpočíval ve spánku smrti v hrobě, nepřestali jeho nepřátelé ho pomlouvati; přišedše k Pilátovi, nazvali ho svůdcem, který tvrdil,

že ve třetí den vstane živ z mrtvých. Podobně mnozí lidé často prohřešují se jazykem svým, pročež i v ohledu tomto zkoumati má sebe, jak se prohřešil.

Takovým a podobným způsobem máme uvažovati, kterak jsme se prohřešili proti přikázáním Božím a církevním.

• Rozjímal jsem v srdci svém, přemýšlel jsem, a zkoumal jsem v duchu svém. (Žalm 76, 7.) Tak činiti máme dle příkladu nábožného krále starozákonního. Žádná duchovní cvičba nepomáhá člověku účinněji poznati se, očistiti, napravit se, než zpytování svědomí; tak poznává rány duše své a snaží se je zahojiti, tak očisťuje se přibýtek duše a chystá za sídlo krále nejvyššího, který v srdcích čistých rozvíjí stánek svůj.

(Přítá dále.)

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 4. po Svatém Duchu.

Evang. O lovu ryb. (Luk. 5.)

• Vez na hlubinu, tak káže Pán Petrovi rybáři, tak velí i každému z nás. Nemáme zůstávati v úžině na mělkém pobřeží nedokonalosti, nýbrž po vyšší dokonalosti toužiti. Proto klesá-li horlivost tvá v povolání, tu si vzpomeň, že ti Stvořitel dal mnoho darů jak tělesných tak duševních, potřebných k povolání a práci, záslužně uvaž, jaké požehnání provází věrné a vytrvalé konání povinností jak k Bohu tak ke bližnímu i k tobě samému. Nezapomeň, že i ostatní, tvoji rodičové, sourozenci, tvoji bližní doufají v činnost tvou, aby vzešel jim z ní prospěch a odpomoženo bylo potřebám a b'dě jejich. Práci poctivou ctí každý a uznává, a kdo užitečným členem lidstva jest a býti se snaží, připodobňuje se svatým všech časů, kteří dle příkladu nejlepšího, samého Spasitele, v ustavičné poctivé a užitečné práci žili, až dosáhli za ni korunu slávy věčné. Petr poslechl Pána a hojný rybolov byl mu odměnou. Poslechni i ty, a ještě hojnější odměnu dá ti Pán, spokojenost ve svědomí a mzdu sluhy věrného.

Na neděli 5 po Svatém Duchu.

Evang. O spravedlivosti farizeů. (Mat. 5.)

Nemysli, že již ospravedlněn jsi před Bohem, pakli před světem jevíš se býti dobrým a poctivým. Bůh žádá více, nežli pouhé zdání dobré, nežli zevnější poctivost, vždyť zkoumá srdce i ledví tvé, a zná všechny myšlenky tvé i všechny žádosti. Každý tajný záhyb srdce tvého je před Bohem zřejmý, a dobře povědomy jsou jemu pohnutky a příčiny, proč asi dobré konáš. Jenom jestli z dětiané poslušnosti k Bohu Otci a Pánu svému, z nelíbené lásky k bližnímu, ze zbožné horlivosti pro vlastní spásu dobré činíš, zlého se varuješ a v duši své čistým a a svatým zůstati se snažíš, jen potom jest spravedlivost tvá taková, jakou žádá Bůh a jaká jest před ním cenu má. Pro tak mnohého, jenž jen na oko dobrým jest, je dnešní svaté evangelium přísným odsouzením. Proto pryč s pokrytectvím a licoměrností! Lidi klamati lze na čas, Boha nikoli! On prohlédá nás a jednou po právu a spravedlnosti božské souditi bude nás.

Boje a koruny.

(Část další.)

Výstup 2.

Sabinus. Perennis. Klemens.

(Nereus se po chvíli vzdálí.)

Sabinus (jde otci vstříc):

Mně přispěj, otče!

Klemens:

K čemu přispět mám?

Sabinus:

Mně všichni strachu nahánějí zde,
o smrti mluví a mne litují,
jak k smrti odsouzen bych byl —

Klemens:

Je pravda to, můj dobrý Perennis?

Perennis:

Ó otče můj!

Sabinus:

Jest na to nyní čas?

Klemens:

Je doba těžká, k čemu skrývat?

Perennis:

Což víme o konci, jenž čeká nás?

Sabinus:

Což i ty, otče, kalíš naději?

Klemens:

To nechci, synu, mládí naděj' měž
a budoucnosti ve tvář hrdě patř!

Sabinus (ukazuje na Perennise):

Nuž povzbud' tedy mysl bratrovu!

Klemens:

Co říci mám mu, milý Sabine?

Sabinus:

Ó rei mu o Kristu, že dnešním dnem
jak vítěz zvédne se, by přemoh' Řím,
že nepříteli z rukou vezme meč,
a svatým svým jej v ruku položí
a zákon Boží u nás založí
a zemi tuto láskou probřeje.
Ó rei mu též, že žítí musí on,
a že ty dlouho budeš žehnati
svých synů vládě, jejich podnikům,
jimž souzeno, by nebes vladaře
zde na zemi se stali zástupci
a Boží království zde vstúpili.

Ó rei, ať zanechá těch trudných snů
o mučení a smrti pro věru!

Klemens:

Ó, čím jsem já tu, milý Sabine,
bych takto mluvil k tvému bratrovi?
Což zvédne Pán ten závoj očím mým,
jimž budoucí své, skrývá zámysly?
Však Bůh tě miluje, on řídí tě
a mysl zvédá tvou...

Sabinus:

To myslím též!

Klemens:

Však s Perennisem vůli Nejvyšší
se podrobte a dejte věsti se,
kamkoli povolání budete.
Již blízko hodina, kdy ve palác
se máte dostavit; a zdá se též,
jak chtěl by Pán vám získat císaře.
Snad srdce jeho procítá a zří,
jak bloudilo, a má přec milovat.
On miluje vás, Štěpán děl mi to.

Perennis:

Však že jsme křesťany, to neví on.
A když to zví? Co pak?

Klemens:

Kdož může říci?

Však srdce jeho syto tyranství.

Sabinus:

On nenávidí Krista?

Klemens:

On pohrdá jím, nebojí se ho.
On jinde tuší pro říš neštěstí.
Když konsulem jsem byl, já skrýval jsem
svůj odpor hluboký ku pověrám,
a štěstí přálo mně. A vám je též
na krátký čas se zapřít. Později...
snad doba nadejde...

Sabinus:

Jak těžká přetvářka!

Perennis:

Ó lépe bylo by svou krev hned
si svobodu a věru vykoupit.

Sabinus:

Vše volno na zemi, jen pravda však
ta spoutána.

Perennis:

Což Eurykles neprozradí nás?

Klemens:

Snad víru naši uhodl.

Perennis:

On často na bohy řeč zatáčí.

Sabinus:

Vždyť jeho srdce jako křesťanské!

Klemens:

U dvora třeba dobrý pozor mít
a neprozradit víry zbytečně.
Syn Štěpánův vás bude provázet.
Snad vše získáme, jestli dovedem'
jen jednoho dne dobře použít.

Sabinus:

Jak myslíš to?

Klemens:

Snad jest jenom sen,
jenž v srdci vstává mi, či pravdu mám?
Od hodiny, když císař prohlásil,
že jeho syny jste a nástupci,
již nemohu na muka mysliti,
že čekalo by vás neštěstí.
Když jednou před Římem své slovo dal,
zda odváží si císař škoditi
a slovo dané opět rušiti?
On hrdý jest a jemu dostojí.
Ó Kriste, lásko, které dávám vše,
ó žehnej této mojí naději,
jež v otcovském se srdci probouzí!
Hle, Pane, děti mé! Kéž přáno jim,
by skrze ně Řím povstal k lepším dnům,
a církev tvá se z prachu pozvedla!
Ty kroky jejich, Pane, dobře řiď,
a srdce císařovo v úzdě měj.
a nepřivol, by záhy před časem
se víra jejich jemu zradila
a oni vyznati ji musili!
Však jsou-li Tebou k smrti určeni,
a mladým hlavám jejich koruny
jsi dáti usoudil, nuž vezmi je,
ač srdce drásáš mi, jsou přece tví!
Tys mi je dal, Ty vzíti můžeš zas!
(Oba vine k sobě; Perennis pokleká; Sabinus stojí
vlevo, s hlavou akloněnou.)

Jen jednoho mne, prosím, ušetři,
bych jejich smrt, já otec, nepřezil,
Ty s mými dětmi spoj mne ve smrti
a dej mi s nimi Tebe užítí!

(K Perennisovi.)

Vstaň rychle, synu! Někdo přichází.

Výstup 3.

Klemens. Perennis. Sabinus. Achilleus.

Klemens (k Achilleovi, který vstoupil):
Již navštívil jsi bratry, Achile?
Jest hlava církve zvolena?

Achilleus:

Anakletus již má nástupce,
jest Evarist zvolen papežem!

Klemens:

Jak dobrá volba to! Toť Boží muž!
V něm láska, síla dobře spojeny!

Perennis:

Co o našem soudí osudu?

Achilleus:

»Dej Bůh jim odvahu!« tak biskup děl.
»Kéž bez rozpaků jdou, kam velf Pán!
Vždy církev Páně při nich jest. A já
jak Mojžiš budu k vroucí modlitbě
své ruce zvedati, by Bůh je stěh'.«

Sabinus (ohnivě):

O vyslyš, Pane, jeho modlitby!

Achilleus:

Již celý Řím se těší na váš den.
Já násilím jen cestu razil si
kol stráže císařské, jež před branou
je palácovou v plné výzbroji.
U brány paláce se kupí lid
a obdivuje vojsko císařské,
ve jehož čele Cimber tribun jest.

Klemens:

Co pravíš, Cimber?

Sabinus:

Cimber že u brány paláce?

Achilleus:

Ten provázeti bude vás!

Perennis:

Toť dobrým znamením: onť bratr náš.
(Cimber vstoupí.)

Výstup 4.

Titěž. — Cimber.

Cimber (zasmušile):

Smím, konsule, jen na chvíli
bez svědků s tebou promluvit?

Klemens:

Budiž, hned!
Již jděte, děti, s matkou loučit se!
(Oba synové s Achilleem odejdou.)

* * * * *

Život blahoslavené M. Krescencie.

Napsal P. Method Vojdšek, ř. sv. B. v Emausech.

Tento vnitřní žár přecházel u naší blahoslavené Krescencie i na tělo; ač byla těla slabého a vyhublého, vydávalo toto i za silných mrazů ze sebe nápadné teplo. To pozorovaly spolusestry zvláště když ji pro její slabost do choru vodívaly. I za největších mrazů měla ruce tak horké, že její teplo trojí oděv proráželo. Nemohouc žhavý proud krve v žilách ani snést, hleděla si ulehčiti studenými obklady. (Ott, sv. 2. str. 3.)

Nejpatrněji však osvědčila se ryzost lásky její v nejspolehlivější zkoušce — v křížích a trápeních. Veliká láska k Bohu nedá se mysliti bez lásky k utrpení a kříži. Jak velice dychtila Krescencie po utrpení a křížích, nechť dosvědčí její předsevzetí, které sobě v příčině té učinila a z nichž některá tuto klademe. (Kolb, str. 16, 37 a 53.)

• Ó jaká to útěcha, jaká to radost a slast, Tebe, nejvyšší dobro, jediného milovati, Tobě sloužiti, Tobě náležeti! Byť jsi mi dával místo Tvého vína nebeského okoušeti samou myrrhu hořkostí, jest přece láska, která pro Tebe trpí, sladká a lahodná. Ano čím více mne hořkostmi navštěvuješ, tím více útěchy a rozkoše poskytuje mi láska Tvá, ó Bože! Pane, uděl mi lásku silnou, stálou, pevnou, lásku, která ráda trpí, kterou nedovedou uhasiti vody protivensství! Ježto pravá láska ráda trpí a v utrpení se osvědčuje, proto prosím Tebe, ó Bože, sešli mi trápení! Trpěti chci, ó Pane, ne umřiti, a až jedenkrát budeš chtít, abych umřela, dej mi umřiti z pouhé lásky k Tobě!«

• Pane, střílej do mne, tak dím s Isaiášem prorokem, nehybně budu státi jako terč, do něhož se šípem mřív. Což může býti blaženějšího nežli zraněnu

býti šípem lásky Boží. Nuže, Pane, srdce mé připraveno jest a čeká, až je zraníš sladkým šípem božské lásky své! Miluji, ó Bože, šípy Tvé, ač mi způsobují bol a trýzeň. Vždyť vycházejí z lučistě lásky a nemají za cíl než lásku. Ó Bože, Ty víš, že Tě miluji, a vidíš-li něco v srdci mém, co Tě nemiluje, vytrhni To! Mé srdce budiž Tvým na věky! Podrž si je, Bože můj, a na věky mi je již nevracej!«

Co ve prostoru světovém mezi tělesy nebeskými jest přitažlivost, tím dle starobylého učení (S. Bonaventura, III. Sent. d. 29. a. 1. q. 1.) jest láska ve světě duchovém. Středem pak všech věcí stvořených a těžištěm všech srdcí jest Bůh sám. Způsobem tajuplným odtahuje všechny bytosti duchové, i ty, které se od něho odštěďují, od věcí pomijivých a přitahuje k sobě, středu věčnému, nepohnutelnému. Jakmile srdce lidské této vyšší moci přitažlivé uposlechně a svobodným se rozhodnutím Bohu se úplně odevzdá a s milostí nade všechny věci pozemské i samo nad sebe se povznese: tu stává se láska jeho Bohem zřízenou, nadpřirozenou ctností, stává se zlatým, všeobsáhlým svazkem dokonalosti (Kolos. 3, 14), který spojuje duše v milosti postavené a již blažené s Bohem jakož i vzájemně ve spolek, a buduje ono velikolepé město Boží, kde Bůh bude na věky všechno ve všem. (I. Kor. 15, 28.) A tímto směrem stále ku předu se brátí až k těmto vyšším netušeným je životním úkolem každého člověka. Za naší doby mluví se mnoho o pokroku. Hledíme-li na věc se stanoviska věčnosti, musíme přiznati, že pravý pokrok záleží jedině v rozmnožování lásky Boží. Pak měli by ti, kdož dnes o pokroku stále mluví, od této prosté a od světa opovržené řeholnice naučiti se

pokroku pravému, jenž záleží ve svatě, po Bohu dychtící lásce. A jestliže nalezá srdce člověka pravou blaženost jedině ve zřízené, věčně trvajici lásce: jak velice politování hodni jsou pak mnozí na pohled sice uhlazení, ale v životě vnitřním hrubí a nevzdělaní světáci, jejichž srdce nemá ani tušení o věčném prazdroji a jedině důstojném předměť vši lásky. Kéž uváží, co z bohaté zkušenosti praví blahoslavená Krescencie: »Lidé velice se klamou domnívajíce se, že radost pravá a veselí člověka záleží na věcech viditelných nebo smyslných, nebo v tom, že prost je člověk utrpení a křížův. Ó nikoli, pravá radost v duchu jest a v tom záleží, když všecko konáme a trpíme dle vůle Otce nebeského.« (Gabriela, str. 69.)

Ó milý čtenáři, také tvé srdce nenalezne pokoje, až odpočine láskou v Bohu; pohleď na kříž a on srozumitelně mluví k tobě: »Za všechny umřel Kristus, aby i kteří živi jsou, již ne sami sobě živi byli, ale Tomu, který za ně umřel i zmrtvých vstal.« (2. Kor. 5, 15.)

HLAVA ČTVRTÁ.

Nejsvětější Svátost oltářní, její nebe na zemi.

»Boží vůle a nejsv. Svátost oltářní jest moje nebe na zemi,« pravila jedenkrát blah. Krescencie, a měla pravdu. Její živá víra a vroucí láska brzy nalezla bránu, kterouž lze nám vcházeti z tohoto slzavého a hříšného údolí do ráje lepšího, než jsme v Adamu ztratili. Zázračná byla její úcta k nejsv. Svátosti oltářní, k tomuto zázraku nad zázraky, a jen tak dovedeme si vysvětliti přepodivné věci, jež nám přijde vypravovati v hlavě této, a které bychom jinak prohlásili za neuvěřitelné, kdyby nebyly tolik hodnověrnými svědectvími zaručeny. Její zpovědník Januarius Mayr T. J., podal zprávu o ctnostech této blahoslavené panny, kterou diktoval jsa na smrtelném

loži. Ve spise tom podotýká, že kdo Krescencii jen poněkud pozoroval, musel nabyti přesvědčení, že tato duše proniknuta jest neobyčejnou úctou k největšímu a nejsvětějšímu tajemství božské lásky. Vypravuje, kterak se s obtíží vlekla do choru, aby se mohla klaněti Kristu v Eucharistii, ač pro slabost tělesnou sotva na nohou státi mohla. Volné chvíle strávila před svatostánkem, celé hodiny ba celé půldne tam nepohnutě klečíc. Nemohla-li sama pro slabost na chor dojti, dala se tam od sester dovésti nebo spíše donésti, kdež pak jako anděl celé hodiny nepohnutě klečela. Žadný šramot, ani náhlý a prudký nevyrušil ji ani na okamžik z její pobožnosti, ve které se obírala jediným předmětem své lásky. I bylo na ní pozorovati, jak na tváři své barvu mění, jak vroucně vzdychá a tak srdci svému uvolňuje, jež práhlo žárem lásky ke Kristu svátostnému. Tam před svatostánkem byla celá jiná, celá změněná; tam na blízku svého nejvyššího dobra zapomněla na všechny boly a trýzně, tam napájela duši svou plnými doušky vodou živou, již Pán zaslíbil, a vážila ze studně nejsv. Svátosti nové světlo, sílu, útěchu, radost, ba i síly tělesné. Jinak však bolestně cítila své »vyhnanství«, když byla tělesně vzdálená od tohoto svého »nebe na zemi«.

Spolusestry nejednou jí z útrpnosti domlouvaly, aby se v churavosti své více setřila, a když je tak krutá zima, aby v chrámě tak dlouho nemeškala; ale ona toho nedbala, říkajíc: »Co myslíte, kde bych nalezla více síly a tepla, než právě v kostele?« (Ott, sv. II., hl. 5.)

Byla-li vystavena nejsvětější Svátost, zůstala po celý výstav před ní klečeti, a jen z poslušnosti odešla z kostela. Pravými plesy byli pro ní dnové oktávy Božího Těla. Po celých osm dní z choru téměř nevycházela. Když pomýšlela na to, jak po celé církvi tolik modliteb a

tolik pocty Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti přítomnému se vzdává, tu znova se rozlítla její pobožnost, a duše její ztápěla se v svaté rozkoši a slasti.

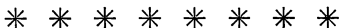
Podobně připomínala si a oslavovala každý čtvrtek toto veliké tajemství lásky projevující co v srdci svém cítila, těmi a podobnými slovy: »Čtvrtek! jak zázračný to den, kde se nám Bůh dal za pokrm!«

Kdykoliv šla kolem kostela, vždycky poklekla a poklonila se nábožně před nejsvětější Svátostí. Slyšela-li, že se stalo nějaké nestěsti, nebo byla-li ve věcech nesnadných tázána o radu, zašla k Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti prosit za osvětlení, radu a pomoc. Když musila chrám opustiti, bylo na ni pozorovati, jaké přemáhání jí to stojí, že se má rozloučiti s »bránou nebeskou«, ačkoliv se odtud jen tělem vzdálila, kdežto duší a srdcem dlela stále u Pána. Tu pak prosívala některého ze svatých patronů, aby na jejím místě božského Sásitele chválil a miloval. Zdržovala-li se mimo kostel, obracela zraky své pokud jí možno bylo, vždy směrem ke kostlu.

Za další důkaz její neobyčejné lásky a úcty k nejsv. Svátosti uvádí P. Mayr také to, že neobyčejnou pečlivost vy-

nakládala na všecko, co s nejsv. Svátostí nějak souviselo. Svátostánek a oltáře zdobila skvostně, jak jen mohla; kalichy, ciborium a jiné potřeby a ozdoby chrámové chtěla mít co nejkrásnější a nejdrahocennější. Zde není na místě, šetřiti, říkávala, neboť služba příslušná božské velebnosti má se konati důstojně. Obdržela-li od někoho nějaký dar, ihned s ním běžela k představené s prosbou, aby se ho užilo k ozdobě chrámové. Skoro všechny skvosty a ozdoby drahocenné, jichž měl kostelíček klášterní, z počátku velmi chudíčký, v letech pozdějších značné množství zaopatřila Krescencie tímto způsobem. Nic ji tak netěšilo, než když mohla kostel čistiti a zdobiti, nebo zhotovovati předměty ke mši svaté potřebné, nebo dávati je do pořádku. Tu pak dbala co nejvíce na čistotu a ozdobnost.

Často a ráda mluvívala o nejsvětější Svátosti, a to činila s takovou jasností a vroucností, že řeči její činily mnohem větší dojem než to, co lze v kázáních o předmětu tom slyšeti a v knihách čitati, jak sestra Rafaela dosvědčila. (N. 12 § 75.) Někdy pojednou se zamlčela; stála nepohnutě a ekstaticky výraz tváře její mluvil pak důrazněji, nežli nejvýmluvnější slova. (P. d.)

V CHRÁMĚ.

Kdys v chrám jsem vešel chudoučký a šerý
pln touhy na oltáři vidět Boha,
jenž za pokrm se dává všechněm celý,
kde lidská jenom kráčí noha.

A chrám byl pustý, jako po vymření,
jen málo bylo jich, co s duší vroucí
pohroužení svého do modlení,
slyšeli jen slabo vlastní srdce tlouci.

To blížila se doba, kdy Pán se mění,
chléb v tělo, v krev víno mešní zas,
a od oltáře, jako slabé pění
se lodí cosi neslo, kol kalichu jas.

Všech se hlavy zbožné k zemi kloní,
kdož odváží se vzhlednout na ten tajů taj,
svátostně Krista proměnění, zvonek zvoní:
nuž hle, jen slyšte, v chrám sestoupil ráj.

A posilen jsem vyšel v ulic hluk
pln tepla v srdci, jak Boha bych tam měl,
mně duší znělo, jak andělů pluk
by jemně Bohu chorál sladký pěl.

V. H

Co jsou jesuité?

K 31. červenci.

Prozřetelnost Boží bdí.

U dobách, kdy již zdá se lehkověrným, že zlé případy doby na církev, prozřetelnost Boží obzvláštním způsobem bdí; v poměrech, v nichž lidé se domnívají, že není pomoci, Bůh v něj doufajících neopustí. Zlé příkvapily časy na církev ve století šestnáctém, kdy mnoho, žel Bohu přemnoho dříve věrných synů a dcer odcizilo se církvi římskokatolické. V Němcích kázal proti naší církvi a sváděl k odpadnutí Luther, ve Švýcarsku Zvingli, Kalvin, v Anglii král Jindřich VIII. V oné době, kdy zarytí nepřátelé církve již se chystali odzvonit jí umíráčkem, vzbudil Bůh obzvláště mnoho horlitelů, mnoho světců.

Jednou ptali se kardinála Bellarmina, který žil v letech 1542—1621, jak by nazval své šestnácté století jedním významným slovem? Tu odpověděl: »Stoletím svatých!« A vskutku, prohlédáme-li dějiny patnáctého a až daleko do století následujícího šestnáctého, shledáme se s přemnohými světci a světicemi. Protože není zde bohužel místa více touto otázkou nyní se zabývati, vyjmenujeme jen krátce některá jména; ze svatých pastýřů církve půbobili tehdy papež sv. Pius V., svatý Karel Boromejský, sv. František Saleský, sv. Tomáš z Vilanovy, ze svatých řeholníků vynikli sv. Ignát Loyolský, zakladatel řádu jesuitského, a z jeho odchovanců sv. František Xaverský, sv. Petr Kanisius, sv. Alois, sv. Stanislav Kostka, sv. František Borgiáš, svatý František Reg., učený kardinál Bellarmin, sv. Vincenc z Pauly, sv. Terezie, sv. Jan z Boha, zakladatel řádu Milosrdných bratří, svatý Filip z Neri, svatý Felix Kantalicio, sv. Josef z Leonissy, svatá Magdalena Pazzis, sv. Kateřina z Janova, svatý Kamillus, sv. Alkantara a mnozí jiní.

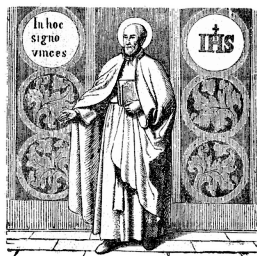
Jednou z nejvydatnějších opor bylo církvi katolické v tomto století, založení řádu jesuitského svatým Ignátem z Loyoly. (Mimoходом podotýkám, že nesprávně překládá se někdy Ignát do češtiny Hynek. Hynek je jen zkomolené jméno z latinského Henricus, z německého Heinrich, a je tolik jako Jindřich. Ignát nelze do češtiny přeložit, a proto se říká Ignát nebo Ignác.)

Protože řád tento, jež prozřetelnost Boží církvi v oněch neblahých a nešťastných dobách vzbudila, mnoho církvi převrácených prokázal služeb, povstali proti němu již tehdy nepřátelé, a bohužel až po dnešní den není žádného církevního řádu, který by tolik byl osočován, tolik pomlouván jako řád jesuitský. Až podnes užívá se proti nim hesla Voltaira, který psal a radil svým přátelům: »Lžete přátelé, lžete! Neboť lež jest velmi dobrá věc, jen když účelům našim slouží. Protož lžete, přátelé, a netoliko někdy a ostýchavě, ale lžete vždycky a drze jako ďábel, a byť se vám i všechno nevěřilo, přece vždycky něco uvizne.«

Jak pomlouvají jesuity?

Není ovšem možno uvést zde všechny pomlvy, jimiž stíhají nepřátelé tento tak zasloužilý řád, vždyť napsal P. Dühr o tom velký spis v němčině, jež do češtiny přeložili a pro naše poměry upravili kanovníci pražští Dr. Podlaha a Dr. Tumpach. Aspoň něčeho si z něho povšímneme.

Vytýkají jesuitům, že prý učí zásadě »účel posvěcuje prostředky«, t. j. že prý když někdo chce dosáhnouti něčeho dobrého, může k tomu použiti všech i zlých i nedovolených prostředků. Ač již ne stokrát, ale tisíckrát lež tato byla vyvrácena, přece stále a stále opakuje se v nevěreckých svobodomyslných a

Svatý Ignát z Loyoly.

židovských novinách a spisech. Již roku 1852, když konali jesuité svaté missie ve Frankfurtě nad Mohanem, prohlásil tehdejší kazatel P. Roh veřejně s kazatelný následující prohlášení:

a) Dokáže-li někdo u právnické fakulty v Heidelbergu nebo v Bonně, že učil některý jesuita v některé své knize této pověstné zásadě: účel posvěcuje prostředky, třeba jen zakrytými slovy, a uzná-li fakulta tento důkaz za platný, jsem hotov vyplatiti mu 1000 zlatých.

b) Kdo však nepodav tohoto důkazu, písemně nebo ústně tuto hanebnou nauku pronese o řádu jesuitském, jest bezectný lhař. — Tuto vyhlášku jesuité několikrát ještě později veřejně při svých kázáních opakovali, ale nikdo nedokázal, že by této hřísné zásadě byli učili.

Ostrá sice, ale pravdivá slova napsal proslulý učenec Görres: »Veškeré zášti a zarpulitý hněv, jenž proti církvi nezná mezí, ode dávna svezl se na jesuity; co si kdo přece netroufal vytknouti přímo církvi, vložil na bedra jesuitům. Tak byly na tyto řeholníky jako druhy na toho, jehož jméno přijali, vloženy hříchy a neřesti všeho světa. Kde jaký hlupák, rozbil-li hrnec, hází po nich štěpínami a kde kdo vyplivne na tu hromadu svůj hněv.« Bohužel i u nás jsou lidé takoví, kteří »jezovitům« jak jim nadávají, nemohou přijíti na jméno. Až podnes bloudí vyzábý jesuita se širokým kloubkem v románech a povídkách mnohých spisovatelů, kteří se domnívají, že je jejich vlasteneckou povinností také přiložiti nějaké polínko proti jesuitům. Až podnes u nás leckterý nedouk blýskavými, hodně křiklavými frázemi chce zalepiti svým čtenářům a posluchačům oči. Pomluva, lež, překrucování, posměch, nevděk, jízlivost, toť jsou zbraně a prostředky, jichž užívalo a užívá se proti jesuitům.

Co jsou jesuité?

Ignát byl rodem španělský šlechtic, který se narodil v Loyole r. 1491. Byl vojákem a v bitvě u Pampeluny r. 1521 byl těžce poraněn. Leže nemocen na lůžku požádal, aby mu dali něco ke čtení, a tu doneseny mu dvě knihy: život Pána Ježíše a život svatých. A hle! Četba tato dala církvi světce a zakladatele řádu jesuitského, svatého Ignáta. Čla

v těchto dvou spisech, podívoval se lásce Boží, viděl, jak zapírali a přemáhali se světci, jak mučedníci pro Krista muka trpěli, ano i život položili. Tu uzměl v něm úmysl, že též opustí svět a věnuje se všecek Kristu Ježíši. Ač přemnohé bylo mu přemoci překážky, přece zvítězil nade vším a úmyslu svému zůstal věren. Papež Pavel III. potvrdil r. 1540 řád Ignátem založený a Tovaryšstvo Ježíšovo nazvaný; všeobecně říká se však členům jeho jesuité. Dle ústavy Tovaryšstva Ježíšova zavazují se členové jeho obyčejnými třemi řeholními sliby chudoby, čistoty a poslušnosti, ale mimo to skládají professorové ještě čtvrtý slib obzvláštní poslušnosti k papeži ve příčině missií, že ochotně půjdou, do kterýchkoliv je pošle zemí.

Prvním představeným čili generálem Tovaryšstva byl jeho zakladatel Ignát, který zemřel 31. července 1556 a pochován jest v Římě v kostele, který po něm nazván jest. Tovaryšstvo Ježíšovo pro horlivost a svatost svých členů velmi se rozšířilo, tak že již při úmrtí zakladatele mělo třináct provincií čili řeholních obvodů, totiž Řím, Sicílii, ostatní Itálii, Portugalsko, Francii, Horní a Dolní Německo, ve Španělsku, Arragonii, Andalusii a Kastilii, v Asii Indii, v Africe Ethiopii a v jižní Americe Brasilii, v nichž působilo ve 100 kolejiích (klášterích) více než tisíc řeholníků.

Protože tak zdárně řád tento působil, měl hned od prvopočátku stále mnoho a mocných nepřátel, kteří i v pozdějších dobách neustávali jej pronásledovati a osočovati, ano vše došlo tak daleko, že papež Kliment XIV. zrušil řád více z donucení nežli z přesvědčení roku 1773. Po té prý často a hlasitě vzdychával: »Milost! Milost! Přinutili mne!« Často se rmoutil, zadumal a upadal v trudnomyslnost. Z jara r. 1774 povážlivě se nastudil a churavěl, až zachvácen prudkou zimnicí zemřel téhož roku dne 22. září. I této okolnosti uchopili se nepřátelé jesuitů a rozhlašovali nestoudnou lež, že prý ho členové Tovaryšstva otrávil.

Tehdejší král pruský, protestant Friedrich II., a ruská tehdejší carevna Kateřina II. však zamezili a nedovolili, aby řád v jejich zemích zrušen byl. Až r. 1814 bylo Tovaryšstvo Ježíšovo

opět papežem Piem VII. obnoveno a znovu zavedeno. Nyní je přeslavný tento řád rozšířen opět po celém světě; je rozdělen v 23 provincií, ve 3 misijnářské okrsky a čítá na patnáct tisíc členů.

Ježíš Kristus pravil apoštolům: »Vy jste sůl země (Mat. 5, 13), vy jste světlo světa« (Mat. 5, 14). I o členech řádu jesuitského lze říci, že byli a jsou soli země, světlem světa. Po všechny doby nalézáme v nich muže učené, zbožné, obětavé, rekonné. U nás v Čechách pracovali se vši silou, aby vyhubili kacířství. Protože blud hlavně se šířil knihami, v nichž se jen hádky a rozprawy náboženské probíraly, tu jesuité odníмали lidu tyto spisy a páliili je, ne proto že byly české, ale proto že byly kacířské. Ale velice by se mylil, kdo by se domníval, že u nás jenom bořili a strhli jen cizí část stavby chrámu literárního; počali na základech položených Karlem IV. stavěti dále v jednom slohu a duchu. Byli to hlavně Václav Šturm † 1601, Jan Tanner † 1623, Jiří Plachý, jenž jako obr vynikl při obléhání Prahy Švédů roku 1645, Bohuslav Balbín, znamenitý český dějepisec a obránce jazyka českého. A kdož neznal by u nás z doby nejnovější jmen mužů z řádu Tovaryšstva Ježíšova, kteří písmem i slovem mezi námi působí: Votka, Vostatek, Rejzek, Svoboda.

Již z tohoto krátkého náčrtku vidíme, že jsou jesuité okrasou naší svaté církve, chloubou naší, a že nemůže být dobrým katolíkem, kdo by je osočoval a haněl. Jako kdysi svatý apoštol Pavel, nosili jesuité jméno Ježíš před pohany i krále (Sk. ap. 4, 15), šířice čest i slávu Boží a pracující o spásu lidských duší mezi pohany, bludaři i věrnými katolíky, na misiích, v duchovní správě, ve školách vysokých i nižších, v nemocnicích, u vojska, v městech, v dědinách, mezi vznešenými i bídými. »Postavili se jako mohutná hráze proti dravému proudu německého i švýcarského protestanství, osvětili světlem evangelia Kristova širé pohanské země v Asii, Africe i Americe a odrazili břitkou zbrojí hluboké učenosti útoky liché, bezbožecké vědy na pravdy katolické víry.« Kéž dá Bůh, aby v době ne příliš daleké rozšířil se více i po vlastech našich tento řád, který je u nás na Moravě na Hostýně a na Velehradě, v Čechách v Praze, v Králově Hradci a v Bohosudově, ve Slezsku v Opavě a v Těšíně. Heslem jesuitů jest: »Omnia ad maiorem Dei gloriam«, vše ku větší slávě Boží. Začáteční písmena této věty O. A. M. D. G. vidíváme často na budovách, kde dříve bydlívali a na knihách, jež vydávají a vůbec na předmětech, jež s nimi souvisejí. I my všichni žijme dle hesla tohoto, buďž naší zásadou, kterou říditi se chceme ve všem: »Vše ku větší slávě Boží!« *Ignát Zhdně*.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 6. po Svatém Duchu.

Evang. Ježíš nasytil 4000 lidí. Marek. 8.)

Bez jídla a nápoje trvají zástupy lidu u Pána Ježíše. Pro hlad a žízeň po slovu Božím zapomněli na hlad a žízeň těla. A hle! Pán to věděl, a pomohl jim. Vždyť hledali nejprve království Božího a spravedlivosti jeho, a proto to ostatní bylo jim přidáno. Zdali pak i ty tak práhneš po Bohu, po slovu jeho a službě jeho? V hostinci u jídla a nápoje jest lidem čas krátký, tu vysedávají až do noci, ale na mši svatou, kázání a jiné pobožnosti času nemají. V kostele je hned všecko omrzí. Pro samé starosti o tělo zmeskáávají služby Boží a péči o duši. O jak pozemsky smýšlejí tací lidé! Nad takými nezvolá Ježíš: »Lítost mám nad zástupem,« aniž jim pomůže. Ve starostech pozemských a péči o tělo zahynou, přijdou prázdní k soudu Božimu. Proto trápi-li tě někdy starost o věci tělesné, řekni sobě: vždyť Bůh také se o mne stará. Obáváš-li se temné budoucnosti, nezapomeň, že i Bůh se o tebe postará! Nadchází-li poslední hodinka a oči se trhají a hrůza tebe objímá, potěš se: Bůh tě neopustí, i potom se postará. Dále co můžeš nejlépe, ve všem hledej slávu a čest Boží, dobro duše své, a ostatní již učiní! Pán dle slov proroka: »Uvrhni starost svou na Pána, a on dobře učiní!« Konej povinnosti jak můžeš nejlépe, a Bůh zajisté i své povinnosti otcovské dostojí.

Obrázky z katolických missií.

Podává MAXMILIAN WEINBERGER

XVIII. Missie a válka.

V roku 1904 rozmnožil se počet katolíků japonských pouze o 711 duší a úhrnný počet všech pokřtěných katolíků v Japonsku obnáší asi 58.797 duší. Příčiny vzrůstu tak zdoluhavého jsou různé. Hlavní příčina je ovšem rusko-japonská válka. Japonsko samo nechová se sice k missiím nepřátelsky, ale válka zaujímá na ten čas mysl všech Japonců docela a odvrací je od zájmů jiných.

Mimo to řádila v posledních letech mezi křesťany velká úmrtnost a rok od roku vzrůstá se ruch vystěhovalecký. Země nemůže již uživit obyvatelstva ohromně vzrůstajícího a proto stěhují se ročně tisícové do Koreje a Číny, na Filipíny, do Ameriky a Austrálie, mezi nimi také mnoho katolíků, kteří právě většinou k chudší třídě náležejí. Tím se malý vzrůst katolíků s dostatek vysvětluje.

Válka sama vzbudila hned od počátku i u pohanů hlubší cit náboženský. Ukázalo se, že pod popelem náboženské lhostejnosti a hmotářského názoru života v srdcích milionů doutnala uslechlá jiskra citu náboženského a že bylo třeba jenom silného zevnějšího podnětu, aby vzplanula. Buddhisté i Šintoisté modli se horlivě ke svým bůžkům, aby jejich příbuzné ve válce chránili a je vedli k vítězství.

Obava missionářů, že národní cit válkou až chorobně rozdmýchaný mnohé křesťany ve víře zviklá a k odpadlictví pohne, ukázala se celkem býti bezpodstatnou. Toliko v jedné obci vystoupilo 20 křesťanů z církve, protože missionáři navštěvovali i ruské zajatce, aby katolickým Polákům mezi nimi nabídli svou pomoc v záležitostech duchovních. Vůbec bylo missionářům velmi opatrně si počínati, aby národní japonskou citlivost neurazili.

Jak známo, kladl ruský car ve svých válečných manifestech hlavní důraz na to, že je to válka mezi křesťany a pohany, a že Bůh zajistí pozhřebnou zbraním křesťanským. Vytýkali proto Japonci křesťanům, že se klání Bohu, který japonským zbraním nepřeje. To vedlo místy k vážným

rozmrskám. Avšak úřady rozkvašené myslí konějily, a když křesťané prohlásili, že Bůh není Bohem národním, ale že všechny národy jako své dítky stejně miluje, nastal pokoj. Ano mnozí pohané modlili se potom společně s křesťany k pravému Bohu, aby dal vítězství zbraním japonským.

Vůbec křesťané si s pohany co do vlastenectví v ničem nezadají. S tímtež nadšením všichni ostatní Japonci táhnou do boje. Japonští křesťané modlí se vroucně za vítězství zbraní japonských. Ve všech křesťanských sirotčincích pracuje se neúnavně pro raněné a v polidlicí vojáky. Křesťanské ošetřovatelky významenávají se jak v Mandžursku tak i v různých nemocnicích domácích svou horlivostí a obětavostí. Že by katolíci duchovní jako polní kaplani táhli do boje, nezakládá se na pravdě. Katolíci missionáři opětne žádali vládu, aby jim dovolila na vlastní útraty odebrati se na bojiště, aby mohli četným katolickým vojínům skýtni útěchu duchovní, ale japonská vláda žádost zamítla. Nic neprospělo ujistění, že nebudou raněným a umírajícím náboženství křesťanské vnučovati. Pouze duchovní buddhističtí a šintoističtí obdrželi povolení táhnouti na bojiště. Je to důkazem, že náboženství křesťanské v Japonsku není uznáno, ale toliko trpěno.

XIX. Obrázek z missií mezi protestanty.

„Roku 1884,“ píše jistý missionář mezi protestanty v Německu, „zanikla má missijní stanice v osadě Zelle. Po mši svaté rozloučil jsem se s tamějšími katolíky, sebral jsem svůj skrovný majetek a vydal jsem se na cestu. Harmonium, oltář, nejlepší bohoslužebná roucha, alby, oltářní pokrývky určil jsem pro novou missii, která se měla založiti v městysi Suhl. Bohužel nepodařilo se mi duchovní vrchnost pohnouti, aby už nyní novou missii v život uvedla. Na mou dotyčnou prosbu dostal jsem odpověď: „Není ještě možno. Spolek sv. Bonifáce nemá potřebných peněz. Činí se naň takové požadavky, že nových povinností na sebe vzíti nemůže.“

Jak mne bolelo toto rozhodnutí! Ubohých katolíků v Durinském lese nebylo lze upokojiti. Slibil jsem jim, že představených neopomenu stále upozorňovati na bídu opuštěných katolíků. Učinil jsem skutečně tak, ale dlouho bez výsledku. Teprv roku 1896 naskytla se vhodná příležitost. Biskup Hubert světil tehdy v mé osadě nový kostel. Vyličil jsem mu smutné postavení katolíků v Durinském lese a skončil jsem svou zprávu prosbou za zřízení missie v Suhlu. Biskup vyslyšel mou prosbu a uložil přítomnému kanovníku, aby sám věc vzal do rukou. Nyní šlo všecko rychle. Po roce byl nový kostel hotov, a při něm zřízena missijní stanice a já byl ustanoven jejím duchovním správcem.

Měl jsem tehdy velkou radost, avšak radost ta nebyla bez žalosti. Rmoutilo mne, že v poslední době katolická církev ztratila značný počet dětí ze smíšených manželství, které po katolickou byly pokřtěny. Ano, smíšená manželství. Nikdo by neřekl, jaké ztráty církvi katolické způsobují. Škoda, že není prostředku, kterým by se smíšeným manželstvím zabrániti mohlo! A jak nešťastní jsou obyčejně ubozí lidé, kteří ve smíšeném manželství žijí!

V Celle sv. Blažeje žil hodný Vlach. Na neštěstí učinil si známost se ženou protestantskou a vstoupil s ní ve smíšené manželství. Když jsem ho sezdaával, byl pln mužné síly. Po třech týdnech mne navštívil, nemohl jsem však ho poznati. Jmenoval mi své přjmění, nevěřil jsem svým očím. »Antonio,« zvolal jsem, »co je s vámi, jste nemocen?« Dal se do usedavého pláče. »O, signor parocco« (pane faráři), úpěl, »vezměte mi opět ženu, kterou jste mi dal; pro Bůh, pomozte mi, smilujte se nade mnou; prosím snažně, odejměte mi ji! Pájud potom do kaple a svou krev napíšu před oltářem slib, že už nikdy s protestantkou se neožením. Přisahám to, ano přísahám!« Po těchto slovech podíval se na mne ubožák zrakem, ve kterém se zračila úzkost i naděje. Když jsem s odpovědí otálel, zvolal vášnivě: »Jak, vy nechcete?« »Nemohu, ubohý Antonio,« odpověděl jsem hluboce dojat; »sňatek jednou uzavřený je nerozlučitelný; ženu svou musíte podržeti.« »O, santa Lucia« (o, svatá

Lucie), sténal ubožák, »vy jste mne od toho kroku zrazoval, to je pravda. Ale kéž byste mě byl raději shodil se schodů, když jsem s onou ženou k vám přišel. O, ta žena, ten ďábel. Má žena mne více neužije a já neužiji ji. Jdu odtud a nepřijdu již. Adio, adio!« Po tomto výstupu Antonio zmizel a já jsem ho nikdy více nespasil. Co se mu přihodilo zlého? tážete se; nic zvláštního. Mladí manželé si jednoduše nerozuměli. Kdyby byli bývali oba katolíci, byla shoda mezi nimi pravděpodobnější, ale tak...

Do mé farnosti náležela také zámožná vdova, která mnoho činila pro chudé. Zdálo se však, že ji tíží nějaká velká starost. Byla ustavičně smutná. To mně bylo tím více nápadno, ježto byla od svých hodných dětí milována a ctěna. Neopovázil jsem se ovšem tázati se jí na příčinu jejího zármutku. Jednoho dne navštívil jsem ji, abych ji doporučil jistou nuznou rodinu. Jako vždycky, tak byla i tentokráte ochotna pomoci. Chtěl jsem zase odejiti. Tu se podívala na mne a pravila: »Vám jistě něco schází, pane faráři, vidím to na vás.« »Ano, máte pravdu,« odpověděl jsem, »pomyšlete si jenom, Helena A. zasnoubila se, jak jsem se právě dověděl, s protestantem a dá se po protestantsku oddati. To mě bolí. Vedl jsem ji k prvnímu svatému přijímání. Bylo to dobré dítě; nebyl bych to nikdy pokládal za možné.«

»O, ta smíšená manželství,« zvolala, »jsou pro mnohého katolíka pravým neštěstím. O, má ubohá Marie! Hle, zde visí její obrázek. Bylo to milé dítě. Protestant žádal o její ruku. Měla ho ráda. Zdráhali jsme se dlouho dáti své svolení. Konečně dali jsme se obměkčiti prosbami a slzami své dcery. Zenich slibil, že dá děti pokřtiti v katolickém kostele. Dostal skutečně slovo. Když však nejstarší dítko stalo se škole povinným, zavedl je do protestantské školy. Moje dcera se zarazila. »Ale, milý muži,« pravila, »ty jsi přece mým rodičům slibil, že dáš naše děti vychovati po katolicku.« »Nikoliv, ženo,« odpověděl, »toho jsem neslibil; já jsem slibil, že je dám po katolickou pokřtiti. Já jsem svému slibu dostal; pokřtěny byly v katolickém kostele, ale vychovány budou v mé víře. To je mé poslední slovo.«

Můj muž brzy potom umřel, všecek zkormoucen, že jeho dítě je v rukou člověka tak věrolomného. Má dcera pozbyla od onoho dne veškeré radosti a nic ji již netěší a já sama ze zármutku nevycházím. — Nyní jsem znal již příčinu jejího žalu.

Jiný obrázek. Jednoho dne navštívil mne starý pán se svým zetěm a svou dcerou. Po obvyklých zdvořilostech začal: »Pomyslete si jenom, jak nevzdělání lidé jsou polští kněží. Můj zeť a má dcera chtěli oddáni býti v městě X. od tamějšího polského faráře. Můj zeť svolil, aby jeho děti po katolicku byly pokřtěny a vychovány. Přes to zpečoval se farář oddávky vykonati, ježto slibům protestanta nevěřil. To byla ovšem pro celou rodinu velká urážka. Oddávky vykonal potom jiný farář se svo. ením duchovní vrchnosti.« — »Nuže,« pravil jsem, »váš zeť zajisté podá důkaz, že dovede slovu dostáti.« — »Ano, to učiní,« dodal otec.

Asi po roce navštívil mne starý pán zase. Všecek rozčilen pravil: »Pane faráři pomozte!« — »Co je?« táží se. — »Pomyslete si, má dcera porodila děvčátko a zeť chce jí dáti po protestantsku pokřtiti. Pomozte!« — »Kterak mám pomoci, milý pane? Vidíte, onen polský duchovní měl přece pravdu.« — »Ó, pomozte, dejte si mého zetě zavolat!« — »On nepřijde,« odpověděl jsem, »nicméně, však jej poprosím.«

Listem velmi zdvořilým požádal jsem mladého pána, aby mne navštívil, proti všemu očekávání přišel. Domlouval jsem mu vřdně, aby své dítě dal pokřtiti v katolickém kostele, jak byl přísahou se zavázal. »Toho neučiním,« pravil, »mé dítě bude po protestantsku pokřtěno a vychováno.« — »Avšak jak to srovnáte se svým svědomím slibu přísahou potvrzenému nedostáti?« ptám se ho. — »Toho se dovíte. Měl jste už bezpochyby co dělati s bláznem, není-liž pravda?« — »Co to má znamenati?« — »Zcela jednoduše. Mnohý blázen domýšlí se, že je králem. Člověk mu dá za pravdu, aby s ním vyšel. A vy katolíci jste potrhli.« Tak, nyní jsem to věděl.

Ovšem jsou také smíšená manželství, ve kterých, jak se zdá, je všechno v pořádku. Ve mnohém smíšeném manželství je pokoj a svornost; děti se výborně

vychovávají. Takovou rodinu znal jsem jako student; muž byl protestant, oba synové byli věrní katolíci; dcery byly vychovány v klášteře Uršulinek. Jednoho dne pravil jsem paní, která byla katolička, že smíšené manželství přece není vždycky neštěstím jak její rodina dokazuje. »A to pravíte vy,« zvolala paní, »jenž se brzy stanete knězem? Věřte mi, není většího neštěstí nad smíšené manželství. Miluji své dítky jak jenom matka své dítky milovati může. Kdybych však směla voliti, raději bych je viděla mrtvy, než ve smíšeném manželství. Kdo do smíšeného manželství vstupuje, tomu netřeba přáti nějakého neštěstí, ten je dosti nešťasten.«

Také jistá paní protestantská, která ve smíšeném a na pohled velmi šťastném manželství žila, a jejížto dítky po katolicku pokřtěny a vychovány byly, pravila mi jednou se slzami v očích: »Pane faráři, prosím vás, vynaložte všechno, abyste každé smíšené manželství zamezil; tím vykonáte dobrý skutek. Jedině Bůh sám ví, jaká bolest mé srdce naplňuje, když z neděli sama, bez svých dítek, jdu do protestantského kostela.«

XX. Halima.

Blíže města Assuanu v dolním Egyptě usadilo se mnoho chudobných rodin beduinských. Přebývají v bídných chatrčích, které nemají ani dveří ani oken a ve kterých je místa sotva pro tři osoby; otvorem zašlý rohůžkou vchází se dovnitř.

V jedné z těchto chatrčí ležela již kolik měsíců dívka asi 18letá, jménem Halima. Byla těžce nemocná. »Jsouc delší dobu,« píše missijní sestra Olivia, »rozličnými pracemi zaměstnána, nemohla jsem ubohou Halimu navštívit. Teprv ve školní prázdniny dostala jsem jednoho dne dovolení, navštívit své nemocné. Bylo právě poledne, když jsem se svou průvodkyní dorazila do vesnice a po krátkém hledání chatrč Halimčinu nalezla. Vstoupila jsem dovnitř, kdežto moje společnice venku zůstala. Nemocná ležela na písku, jenž jí byl lůžkem; její tělo bylo do slova ranami pokryto a z nich vycházel zápach nesnesitelný. Sevřelo se mi srdce při tomto pohledu. Přiblížila jsem se k ubohé a promluvila k ní několik slov útěchy; poznala mne ihned

a usmála se. Dojata mou soustrastí s jejím utrpením, pravila slabým hlasem: »Ty jediná chápeš, jak mnoho trpím. Už dva dni jsem nejedla; nikdo se o mne nestará.« Pomohla jsem jí, jak jsem mohla, a slíbila jsem, že následujícího dne zase přijdu.

Druhého dne přinesla jsem jí potravu i léků a Halima vděčně se usmívala. Zatím co jsem ji obsluhovala, zahleděla se na kříž na mých prsou zavěšený a tázala se: »Kdo je to? Pověz mi to!« Použila jsem této otázky a vysvětlila jsem jí, že je to obraz našeho Boha a Spasitele a připojila jsem krátké poučení o hlavních pravdách našeho svatého náboženství. Nemocná poslouchala velmi pozorně. Když slyšela, že nás křest svatý činí ditkami Božími a že po tomto životě přijdeme do nebe, přerušila mne slovy:

»Je-li tomu tak, proč pak váháš mně tak velké dobrodíní prokázati?« Upokojiť a jsem ji a řekla, že následujícího dne této milosti stane se účastnou.

Druhého dne mne již toužebně očekávala. Poučila jsem ji ještě o svátosti křtu svatém, napomenula, aby vzbudila víru, naději a lásku a lítost nad spáchanými poklesky. Když pak jsem naznala, že by byla dostatečně připravena, pokřtila jsem ji a dala jméno Josefa Maria. Oči nemocné zářily radostí, vychrlá a smutná její tvář se nápadně vyjasnila. Žila ještě osm dní a za ten čas jsem ji ještě několikrát navštívila. Dne 2. srpna, právě v sobotu zaměnila Halima bídu vezdejšího slzavého údolí za radosti nebeské.

»Není-liž missionář podivuhodným často nástrojem v rukou Páně?«

Marek Kőrösy, Štěpán Pongrácz T. J., Melichar Grodecký T. J.

(Část další.)

Venku se rozednívalo. Hajduci ještě naházeli na ně smetí a kusy cihel a odešli po svých. Alvinczy viděl krve dost. Hrozni lidé odešli, a v pustých světnicích zůstaly jen kaluže mučednické krve, která purpurem se rděla v ranním slunku a volala k nebi...

Dvě duše rekovně plesaly již, ale P. Pongrácz žil ještě uprostřed výkalů a výparů hnusných a dusných, měl vědomí nezkalené a tíše sténal. Krvácel z nespočetných ran. Stlumené sténání zaslechl Štěpán Eperjessy, kostelník, který náhodou ubíral se kolem jámy. Nahnuv se do stoky, ptal se, kdo tu úpí. P. Pongrácz poznal sakristána po hlase, zavolal jej jménem a žádal, aby odebral se ku královskému komornímu radovi Hofmannu a poprosil jej o pomoc. Eperjessy odpověděl s lítostí, že nemůže té prosbě vyhověti, poněvadž hajdukové po něm všude slídí, aby jej usmrtili, a poněvadž

rada Hofmann jest zavražděn. Hrdinný kněz a řeholník déle naň nenaléhal, ale napomínal na rozloučenou, aby neoblomný stál u víře a nikým a ničím nedal se zviklati: »My tři za krátko vzneseme se do nebe, bojuj i ty boj dobrý za svatou víru a dojdeš koruny věčné!« Potom vida, že nemá naděje na pomoc lidskou a že nevyvázne z místa hnusného, odevzdav se do vůle Boží, tíše se modlil. Celých 20 hodin žil v tom stavu nevýslovně bídém, až konečně vysílen a téměř udušen puchem, vypustil duši. Zemřel ve 40. roce věku, na svátek Narození Panny Marie, dne 8. září, roku 1619, a duše hrdinná odešla za dušemi bratrskými.

Tak skončil slavný zápas tří katolických kněží v Košicích. Bojovali za víru a palmu mučednickou, bojovali a zvítězili, krví svou vyznavše Krista, jenž jest pravda a život a jenž pravil: »Kdokoli

vyzná mne před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž jest v nebesích. (Mat. 10, 32).

* * *

Hned z rána roznesla se zpráva o brozné smrti šlechtetných kněží po městě a mocně vzrušila mysl. Mluvílo se s nelibostí a rozhořčením o zločinu. I kalvinci, kteří nebyli úplně zaslepeni vášní a nesnášlivostí, odsuzovali hanebný čin i pachatele jeho. P. Pongrácz a Grodecký byli ctěni a váženi v nejširších kruzích; všeobecně známa byla bezúhonnost života, obětavost a šlechtetnost srdce jejich; k sobě samým přísni, k jiným přelaskavi, pomáhali slovem i skutkem komukoli. I Crisinus těšil se pověsti nejchvalnější. Katolíci upřímně želeli ztráty svých otců duchovních a pomýšleli na slušný pohřeb mrtvol jejich. Po společné poradě odebrali se k městskému sudímu Melchioru Rainerovi s prosbou, aby jim dovolil pochovati mrtvé a tak prokázati poslední počtu těm, kteří si jí zasloužili plnou měrou. Ale zle pochodili. Kalvinský sudí odbyl je s neslychanou hrubostí: »Buďte rádi, že nemusíte sami tak pykati, jako ti vaši kněžouři. Když se vám nic nestalo, držte jazyk za zuby a chovejte se tiše!« Katolíci odešli tedy s nepořízenou a s hořkostí v duši. Doufali však, že ještě naskytne se příležitost, aby vykonali povinnost křesťanskou.

Když myslí pobouřené poněkud se upokojili, paní Žofie, vdova po zemanu Gadóczym, s jinými ještě dámani odebrala se k manželce městského soudce a se slzami v očích prosila ji, aby z křesťanské uctivosti k mrtvolám, jež tak zneuctěny jsou, vymohla na svém manželu dovození odnésti je a pochovati na slušnějším místě. Byly oslyšány, ale jejich prosba měla aspoň ten výsledek, že městská rada nařídila obecnímu katovi, aby vytáhl mrtvolu z louže a složil ve stoce na

suším místě; odnésti mrtvolu a slušně pochovati nedovolila, obávajíc se veřejného mínění; chtěla, aby věc co nejdřív utichla, ale veřejný pohřeb, jak se domýšlela, byl by znova vzrušil město a obrátil pozornost na hnusný čin a stranu, která jej spáchala, usmrtivši s takovou surovostí tři bezbranné a nevinné kněží. Když městský popravčí spatřil mrtvolu mučedníků, nemohl prý se nadívit »umění« hajduků.

Zatím zvěst o hrozných věcech, které udály se v Košicích, kolovala dál a dál, až překročila i hranice. Co se stalo, nedalo se odčiniti, ale nyní nasazený všechny páky, aby mrtvolám mučedníkům dostalo se slušného pohřbu. Katolické panstvo uherské obrátilo se s touto prosbou k Bethlenovi. Ale i on bál se následků, bál se, aby pohřeb neuškodil věci jeho a neprospěl věci katolické; předvídaje tedy, že by okázalý pohřeb mučedníků znamenal mravní porážku strany jeho a velký úspěch pro stranu katolickou, zamítl požadavek slechty katolické.

Již půl roku ležely mrtvolu ve stoce, když stalo se, co nikdo netušil. Čeho nedovedly paní Košické, čeho nedosáhla katolická šlechta uherská, to poštětilo se šlechtetné hraběnce Forgáchové, rozené Pálffyové.

V březnu r. 1620 zavítal do Košic královský palatin, hrabě Sigmund Forgách se svou chotí. Bylo mu vyjednáti s Bethlenem. Bethlen, který zahrával si na vrchního pána Uher a rád se blýskal, dal vystrojiti skvostný ples. Sezal všechno panstvo z Horních Uher, pozval také palatina s chotí. Když zábava se rozproudila, Bethlen prosil choť palatinovu o tanec. Hraběnka se vymlouvala, že dávno již netančí a hlučných zábav se straní. Ale Bethlen, hroze se koše a hanby před hostmi, opětoval svou prosbu o taneček co nejsnažněji a dvorně, jako kdysi

Herodes Herodiadě, sliboval jí, že splní každé přání její, zatančili s ním jednou jedinkrát. Hraběnka nabídnutí přijala a hned mu přednesla prosbu svou. Ale jak užasl hostitel! Šlechtična nežádala nic víc a nic méně, než aby směla si vzít těla mučedníků a pohřbiti na svých statcích. Věru, šlechtična rodem i duchem. Jaká urozenost srdce, které při tanci, ve víru světské radosti nábožensky cítí! Bethlen byl v pasti. Chtě nechtě musil státi v slově a splniti přání hraběnčino. Daroval jí těla mučedníků, ale vyžádal si, aby odnesena byla v noci.

Konečně tedy tělesné ostatky mučedníků po tolikerých marných pokusech odneseny z místa hnusného. Hraběnka dala je pečlivě očistiti a v rakvi vyložené červeným hedvábím odvézti šestisprežím na letní sídlo svého manžela. V Dolním Šebeši, nedaleko Košic, pochovány byly v půdě posvátné, v kostelíku P. Marie před hlavním oltářem.

Když vytažena byla ze stoky, ve které ležela přes půl roku, těla byla ještě tak neporušena, že bylo na nich znáti rány a popáleniny. V šebešském kostelíku neodpočívala dlouho. Choť palatinova dala je odtud převézt s velikou slávou do Hertneka, nejspíše proto, aby byly v bezpečí před nájezdy jinověrců. V tamním kostele zůstala patnácte let. Roku 1635, když byla ovdověla, hraběnka Forgáčová, rozená Pálffyová, dala pro těla uliti rakev cínovou a pro hlavy mučedníků zhotoviti stříbrné schránky a všechny ostatky — mimo jeden prst P. Štěpána, který s jinými drobnějšími kůstkami ve zlatě zasazený z úcty k mučedníkům nosila na krku — poslala do Trnavy, aby uloženy byly v novém chrámě jesuitů. Chrám ten stavěl svým nákladem královský palatin, hr. Mikuláš Eszterházy. Ale poněvadž stavba chrámová nebyla ještě dokončena, ostatky prozatímne uloženy byly v kostele klárisek, jejichž

představenou byla Marie Forgáčová, dcera hraběnčina. Zde zůstaly až do zrušení kláštera klárisek, do roku 1784. Cínovou rakev chtěla tehda zrušovací komise prodati ve veřejné dražbě za stříbrnou. Ostatky i rakev vzal pod svou záštitu arcibiskup-kardinál Batthyány a odevzdal je voršilkám, které uložily ostatky v klášterní hrobce. Ale kdykoliv se podzemní hrobka otvírala, rakev mučedníků silně zvučela a hlaholila. Jeptišky viděly v tom prst Boží a umístily rakev s ostatky v oratoři. Od té doby neozvalse již hlahol.

V klášteře trnavských voršilek, jak víme, odpočívají tělesné ostatky tři mučedníků košických podnes.

O jejich krvi pak platí slovo Tertulianovo. Jako krev mučedníků Ježíše Krista v prvních stoletích křesťanství byla semenem, jež zapustilo kořeny hluboko, daleko a široko a přineslo užitek stonásobný, tak i krev našich mučedníků zúrodnila vinici Páně v uher. Košicích. Strm protestantismu počal odumírat, a katolický proutek vyrostl v peň. Když Bethlen přišel do Košic, bylo tam jen 200 katolíků na 20.000 obyvatel, a dnes Košice mají na 23 000 obyvatel jen ještě asi 3000 protestantů. Jsou městem katolickým.

Také celý průběh utrpení jejich a všech událostí, které vylíčili jsme podle zpráv historických a přísedních výpovědí osob nenáleževších k stavu kněžskému, nasvědčuje tomu, že jedinou pravou pohnutkou usmrcení jejich bylo zášti náboženské, byla nenávist k víře katolické, a že tudíž krev jejich byla krví mučednickou. Hned po jejich násilné smrti rozšířilo se toto přesvědčení ve všech vrstvách lidu a stalo se tradicí. S podáním tím shodují se všechny zprávy historické. I nepřátelé sami, hledíce zločin všelijak omluviti, prozrazovali, kde hledati sluší pravdu a právo a kde bezpráví a lež; tvrdíce, že čin jejich byl požadavkem

nutnosti a svobody náboženské, která povážlivě ohrožována byla od kněží Grodeckého, Pongrácze a Crisina, jakoby byli nutili někoho násilím, aby se zřekl kalvinismu a přestoupili k víře pravé — tvrdili očividnou lež; viděli jsme, jak daleci byli všichni tři takového počínání, viděli jsme, že násilí nikdy nebylo zbrani těchto mužův apoštolských, těchto vojínů Kristových. Konečně Bůh sám potvrdil předsvědčení obecné. Jako světský panovník odměňuje po boji chrabrost a udatnost vojínovu, tak i Bůh, jenž odměňuje dobré a tresce zlé, oslavil své bohatýry.

Na důkaz několik zázraků, jimiž Bůh oslavil před světem hrob a památku jejich.

Zázračné události po smrti.

Z protokolu, jenž nalezen byl r. 1784 v klášteře klárisek v otevřeném hrobě a jehož zlomky chovají se podnes v ostříhomském archivě, vyjímáme následující výpovědi svědkův očitých a pod přísahu vzatých, poznamenávající, že jim netřeba přikládati větší víry a váhy, nežli jiným věrohodným svědectvím.

Ladislav Deáky, kanovník a probošt ostříhomské katedrály, posléze biskup bosenský, vyznal a stvrdil přísahou, co slyšel od jistého hodnověrného magnáta kalvínského. Kalvínek dokládal se svým svědomím, že ze stoky, dokud těla se tam nalézala, zaznívaly často v noci překrásné melodie.

Alžběta, dcera paní Žofie, vdovy po zemanu Gadóczym, provdaná za Vavřince Bána, jenž byl v čas popravy dozorcem královské kurie v Košicích, slyšela od svého chotě, že krvavé skvrny, jimiž stěny byly potřísněny, dlouho vzdorovaly všemu umývání, oškrabování a bílání. Konečně bylo mu nařízeno, aby zavřel světnice a nikoho do nich nepouštěl.

Jistý vysoký úředník kalvínský vypověděl, že krvavé skvrny s šatu vojínů

nikterak nebylo lze odstraniti; když oblékli šat nový, skvrny objevily se i na něm. Když tělesné ostatky mučedníků přivezeny byly do Šebeše, lid jim prokazoval velkou úctu, a tamní františkáni pozorovali s radostným úžasem neobyčejný rozkvět v životě náboženském. V době té natištěny byly první modlitby k mučedníkům košickým a obrazy výjevů z hrozného utrpení jejich. Obrazy ty jsou neumělé a hrubé, ale důležité dokumenty, jak lid smýšlel o smrti jejich.

Když papež Urban VIII. roku 1625 vydal dekret, aby veřejná účta neprokazovala se nikomu, dokud nebyl od apoštolské stolice prohlášen za blahoslaveného, přestalo i veřejné uctívání mučedníků košických, ale soukromá účta kvetla dál, a jednotlivci utíkali se ve svých potřebách k nim jako dříve.

Hraběnce Forgáčové, roz. Palffyové, velikomyslné své ochránitelce, mučedníci naši odměnili se co nejštědřeji. V pokročilém věku trpěla tlukotem srdce a záchvaty byly spojeny s nevýslovnou tísní a bázni. Častěji vzývala v tom svém soužení svatě mučedníky, jak nazvala je při soudním vyšetřování r. 1628, a prosila o pomoc. Jednou na mši sv., když se byla opět vroucně dovolávala přímluvy jejich u Boha, položila ostatky, které nosila na krku, k srdci chorému, a hle, neduh zmizel a nevrátil se.

Také klárisám odměnili se za pohostinství. Roku 1636 žila v klášteře trnav. klárisek jeptiška Žofie Partingrová. Byla od ní alička chromá a jen se belhala. Byla přece přijata do řádu, a sestry učily se od ní trpělivosti, s kterou nesla svůj kříž. Ale zdravotní stav její horšil se a horšil, až konečně trvale upoutal ji na lože. Trpěla nevýslovné bolesti. Když ostatky mučedníků košických přineseny byly do kláštera, slíbila jim devítidenní pobožnost a vzývala je s velikou důvěrou. Den co den, podporována jsouce

sestrami, vlekla se k rakvi mučedníkův a modlila se. Již první den pocítila neobvyčejnou svěžest v nohou, a ještě neskončila novenu, když úplně pominulo zlo, které trápiho ji léta. Anežka Csöpönová a 12 sester přísahou zvlrdily tuto výpověď.

Roku 1658 ochromly sestře Pelagii Szentgaliové obě ruce, tak že byly úplně bezvládný. Lékařské prostředky nepomáhaly. Chodila k hrobu služebníků Božích a jednou podařilo se jí pootevřít rakev a vytáhnouti kůstku. Kostí potřela ruce, a ruce nabyly vlády.

Představená a 12 sester potvrdily přísahou také tuto zvláštní událost: V noci po svátku Navštívení P. Marie, rok se neuvádí, vycházela z místnosti, kde těla odpočívala tak silná záře, že jeptišky se probudily a myslyly, že klášter hoří. Holubi v holubniku a slepice v kurniku počali se plašit a úzkostlivě píštět. Jeptišky slyšely zároveň zvuky jakoby varhán a jiných tajemných nástrojů. Sestry Juliana Boliová a Eusebie Kakonyiová odpřísahaly, že viděly u hrobu tři černě oděné mladence, kteří přátelsky vespolek rozprávěli. As půl druhého století potom nenalezáme ani zmínky o zázračných vyslyšeních, až roku 1863, když kanonický proces zahájen byl v Ostřihomě, vychází opět na jevo, že moc a štědrost našich mučedníků nikterak se neztenčily, jen že nic neproniklo na veřejnost. Z výpovědí různých osob a hlavně sester voršilek známe celou řadu vyslyšení a zmíníme se aspoň o dvou případech.

Sestra Xaverie Grapingová kolem roku 1852 měla žaludečního raka a pilala krev. Čtyři lékaři (Dr. Kadeczký, Huberth, Nademesk a Wolk) léčili nemocnou, ale léčení nemělo úspěchu. Sestra obrátila se s nezlomnou důvěrou a prosbou o pomoc k našim blahoslavencům, a uzdravila se bez léků. Lékaři vyznali, že jen vyšší moc zachránila na smrt nemocnou jeptišku.

Roku 1858 Mater Růžena raněna byla mrtvicí a dlouho potácela se mezi životem a smrtí. Konečně aspoň tak se zotavila, že mohla choditi o berlách. Jednou poprosila sestru, aby ji doprovodila »k drabým svatým«. Tu vrhla se na kolena a dlouho setrvala na modlitbách. Když sestra znamenala, že nemocná chce povstati, přiskočila a podávala jí berly. »Již jich nepotřebuji, chvála Bohu«, vece nemocná, vstala sama, šla a — nepotřebovala jich do smrti.

Tak i jiní lidé, kteří trpěli neduhy plicními, vodnatelností atd., dovolávali se pomoci u našich mučedníkův a — dovolali se. Ani týden neminul, aby voršilky nedostaly dopis, v němž ta ona osoba prosila o modlitby na hrobě mučedníků nebo děkovala za obdrženou milost.

Jako zvláštnost zaznamenáváme, že mučedníci, kdykoliv nějaká prosba na ně byla vznášena, obyčejně již předem nějakým postřezitelným znamením, nejčastěji několikerým zafukáním dávali na srozuměnou, bude-li prosba vyslyšena čili nic.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 7. po Svatém Duchu.

Evang. O nepoctivém správci. (Luk. 16.)

Kolik jest za nynějších dob nepoctivých, podobných onomu v dnešním svatém erangelii! Vždyť veřejně mnozí říkají: »S poctivostí se nyní daleko nedođe, kdo je chytrý, využítuje všeho ke svému prospěchu, a jeden každý jest přece sobě nejbližší.« Jaké to klamné lákání! Nevěř takým lživým řečem! Vždyť i sama zkušenost nás učí, že ku pravému a trvalému blahu pozemskému vede

jen jedna cesta, a sice cesta, po které kráčí lidé poctiví a spravedliví. Jen poctivost dobývá si úcty a lásky spolubližních, jen ona plní svědomí naše pokojem oblažujícím, jen ona ušetří srdci našemu strach před smrtí a soudem, ulehčí trudnou hodinu smrti, a zůstává požeňtím dětem a čest jména dobrého. Proto pilně se varuj falešných proroků, tebe klamajících, abys nebyl od nich sveden. Hluboko sobě i dítkám svým v srdce vstip božskou pravdu: »S poctivostí nejdál dojdeš, až do nebe!«

Boh. Hendl.

Magnet Srdce Ježíšova.

A já, když budu od země povýšen, všechno potáhnu k sobě. (Jan 12, 32.)

Svátek Srdce Ježíšova není sice žádnou nádhernou slavností, žádným zasvěceným svátkem, ale přece milým svátkem, z jehož návratu se každé křesťanské srdce upřímně raduje. Je to jakási tajemná síla, která nás k Srdci Ježíšovu táhne. Nejenom nám vede se tak; i oněm lidem vedlo se tak, kteří za času Kristova žili. V zástupech přicházeli k němu, nechtěli se od něho odloučiti, zapomínali na jídlo a pití; d stačilo jim, když byli na blízku Ježíše. Co je tak mocně táhlo, že za ním šli, co je tak k němu poutalo? Jeho láskyplné Srdce. Jeho Srdce bylo magnetem, jenž vše k sobě přitahovati musel. Jako magnet železo přitahuje a »a sobě drží, jakmile se k němu přiblížilo, tak přitahuje k sobě Srdce Ježíšovo srdce lidská a drží pevně. Tuto vlastnost svého božského Srdce Spasitel sám předpověděl slovy: »A já, když budu od země povýšen, všechno potáhnu k sobě.«

Ještě bylo malé srdéčko Ježíšovo skryto v lůně panenské matky, a již táhlo k sobě svatého Jana. Když přišla Panna Maria k svatě Alžbětě na návštěvu, řekla tato: »Sotva zazněl hlas tvého pozdravu v uších mých, poskočilo radostí dítě v lůně mém.« Malý Jan cítil přítomnost Ježíšovu; v témž okamžiku byl sprostěn hříchu prvotního a omilostněn. On se raduje a plesá; on by rád prolomil přirozená pouta, jež ho k tělu matky vízl, on by rád šel k Ježíši. Ale ovšem není mu to možno; než přijde čas, kdy mu rád bude dliti na blízku.

Sotva se Ježíšek narodil, už táhl k sobě mnoho lidí. Dobří pastýři opouštějí svá stáda a běží do Betlema; srdce Ježíšovo táhne je k sobě mocí neodolatelnou. Padají na kolena před nuzným dítětem, dívají se naň, a tak je jim volno na blízku Ježíška, jenž se na ně vlnitě usmívá. Pritahlivá síla Srdce Ježíšova sahá však daleko, až do dálných končin východu, kde tři mudrci dávají se na cestu do Betlema, aby mu vzdali svůj hold, aby mu složili k nohoun dary své i srdce svá.

Maria a Josef nesou Ježíška do Jerusalema, aby jej Pánu představili. A hle, něco tajemného táhne opět dvě svaté osoby k němu, tak že v týž čas přijdou do chrámu. Je to zbožný stařec Simeon a prorokyně Anna. Simeon bere božské dítě do svého náručí, tiskne je ke své hrudi, plesá a zívá; je mu tak lehce a příjemně na blízku nejsvětějšího Srdce; teď je úplně spokojen, neboť již slyšel tlukot toho srdce, teď už by rád umřel.

Ježíšek je 12 let starý; teď jde se svými rodiči do Jerusalema na slavnost velkonoční; v Jerusalemě zůstane tři dny uprostřed učitelů; tito jsou tak šťastní, že se s ním baviti mohou. Zábava jest sice vážná, neboť se mluví o pravdách náboženských; ale učitelé jsou jako očarováni, a neradi jej propouštějí ze svého středu; on jsa rodičů svých poslušen, vrací se s nimi do Nazareta.

V Nazaretě je Ježíš miláčkem všech; všeci znají jeho Srdce dobré a láskyplné; vždyť on je vtělená láska k Bohu, k rodičům a k současníkům. Tato jeho láska pokračuje se stářím a ukazuje se víc a víc, vždy v jasnějším světle, až konečně září jako slunce v čas jeho veřejné působnosti. Na břehu moře galilejského zří Šimona Petra a bratra jeho Ondřeje, kterak síle rybářské vrhají do moře. I praví k nim: »Následujte mne, a učiním z vás rybáře lidí.« A oni opouštějí

ihned svůj rybolov a jdou za ním; magnet Srdce božského je k sobě táhne. Jest mu jíti kolem celní boudy Matoušovy; i volá na něho: »Poď za mnou!«. A co Matouš? Vstává a jde za ním. A tak se vede i ostatním apoštolům. Nemohou jinak, musejí Ježíše následovati, magnet jeho Srdce je k sobě táhne, zvláště svatého Jana, jenž při poslední večeři na hrudi jeho odpočívá a božské Srdce slyší tlouci. Proto nám i sděluje svatý Jan evangelista ony řeči Ježíšovy, v nichž on své apoštoly k milování napomíná; on sám nás napomíná ve svých listech ponejvíce k lásce, on píše: »Dítky, milujte se vespolek!«. Ze Srdce Ježíšova bylť on se lásky napil, proto se i světí víno v jeho svátek a pije s heslem: »Pijme lásku sv. Jana!«.

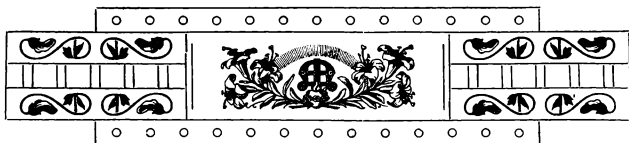
Jsou to však i jiné osoby, jež Srdce Ježíšovo k sobě táhne. Je to především Magdalena, jež Ježíše více než druzí milovala, ač byla více než druzí hřešila! Právě proto, že byla více než druzí zhřešila, hleděla urážky Bohu učiněné svou velikou láskou opět napravit. Ona leží u nohou Ježíšových a naslouchá jeho řečem a výkladům; ona stojí s Marií a Janem, nebo spíše klečí pod křížem; od jeho mrtvoly nechce se odloučiti, až do pozdní noci sedí proti hrobu. Na třetí den ho hledá, poněvadž ho v hrobě nevidí; musí býti u něho, nemůže jinak, Srdce Ježíšovo ji k sobě táhne. Než i její sestra Marta a bratr Lazar jsou dobří přátelé Ježíšovi. Oni ho milují, a jsou též od něho milováni. I jiné zbožné ženy jsou mu nakloněny a zůstávají mu na blízku, kdežto druzí ho opouštějí.

Než nesmím na děti zapomenouti, jež božský přítel dítek tak velice miloval. Ony měly volný přístup k jeho Srdci, i tenkrát, byli zcela unavený; on je bral na svůj klín, tiskl je na své Srdce, kladl jim ruce na hlavu a dával jim požehnání. On pravil: »Nechte maličkých, ať přijdou ke mně, a nebraňte jim.« Ba ano, děti chtěly mermomocí k Pánu Ježíši, ony toužily po něm jako po otci neb matce, Srdce Ježíšovo táhlo je k sobě jako nějaký magnet. A vůbec všeci lidé tlačili se k Pánu Ježíši. Dům, v němž Ježíš dnou poraženého uzdravil, byl posluchači nabitý, tak že nosiči nemocného dírou v povale udělanou k nohoum jeho spustili byli nuceni, jinak by se k němu byli nedostali. Tlačení se lidu použila též jednou jedna nemocná žena, aby mohla dotknouti se jeho oděvu. Lidé šli za Ježíšem až na poušť a zůstali u něho po celé dny, tak že neměli ani co jísti, a on se musel nad nimi smilovati. Zarmoucení, sklíčená a nemocní tlačí se k němu, nejen, aby došli uzdravení, ale aby se i z jeho přítomnosti mohli potěšiti. Zacheus chce jej viděti za každou cenu, a protože je malý postavou, vyleze na strom. Tím větší je potom jeho radost, když vidí, že božský Mistr jde k němu na návštěvu.

Až budu povýšený, všechno potáhnu k sobě. Když již za svého pozemského života tak mnoho lidí táhl k sobě milý Ježíš, kolik teprv potom! Už na kříži táhl k sobě lotra, obrátil ho a ráj mu slibil. Přítomnost jeho oblažila dva uředníky, kteří šli do Emausu, a kteří potom vespolek pravili: »Zda-li nehořelo naše srdce, zatím co na cestě s námi mluvil a pismo nám vykládal?«.

Po jeho nanebevstoupení nechají se tisíce pokřtiti a přiznávají se k němu a dávají se raději umučiti a usmrtiti, než aby se měli od něho odloučiti. Srdce Ježíšovo táhne tisíce a tisíce do lůna církve, k nejsvětější Svátosti, k hodům lásky; ono je táhne na popraviště, k hranici, ke kříži, k šibenici, ke kolu, k dravé zvěři; oni vědí, že když zemrou, teprv dokonale s božským Srdcem budou spojeni. Srdce Ježíšovo přitahuje k sobě vyznavače, tak že celé hodiny v blízkosti svatostánku na modlitbách a v rozjímání setrvávají, ono táhne k sobě panny, tak že se vdavek sřeknou a jenom božskému ženichu dovoli se o ně ucházeti, jemu samojedinému věrnost zachovávají, jen na jeho Srdci chtějí odpočívati a říkají: »Můj milý patři mně a já jemu.« Věru, kdo též by mohl tomuto magnetu odolati? Jako magnet železo nejenom přitahuje, ale i magnetisuje a v magnet proměňuje, tak magnetisuje Srdce Ježíšovo srdce naše a proměňuje je a činí sobě podobným, pokorným, tichým, láskyplným, trpělivým a zbožným. Milí čtenáři, nechme sílu Srdce Ježíšova na sebe působiti, nechme se přitáhnouti, zmagnetisovati, aby naše srdce stala se podobnými srdci Ježíšovu, a v tomto smyslu modleme se často onu pěknou střelnou modlitbu: »Ježíši, tichý a pokorný srdcem, učiň srdce mé podle Srdce Tvého!«.

Jar. St. Paolík.

Zdar duchovních cvičení.

(Hlavní úmysl.)

Jedním z nejlépejších prostředkův oživení křesťanský život u jednotlivých osob a v rodinách i v celých osadách jsou tak zvané lidové missie a duchovní cvičení. Lidové missie domácí konávají se v kostele pro celou farnost, aby pokleslého ducha křesťanského vzbudily a k čilému životu náboženskému roznítily. Probírají se obyčejně nejdůležitější pravdy, které mohou pohnouti hříšníka k pokání, aby zanechal cestu hříchu a nastoupil cestu spravedlivosti. Ovocem takových missií bývá obnova celé farnosti, hojný počet kajeníkův a rozkvět ctností. Lidové missie nejsou nic nového, protože se již něco podobného konávalo ve Starém Zákoně, kdež v Knize králů vypravuje se, že Josafat král poslal pět knížat svých, aby učili v městech judských, a s nimi devět levitův a kněží. »A ti učili v Judsku lid, majíce s sebou knihu zákona Hospodinova.« A co jiného byli svatí apoštolé než missionáři, posláni ke všem národům od samého Pána Ježíše, jenž přikázal jim: »Jdouce, učte všechny národy!« Za příkladem svatých apoštolů konali i později horliví kněží a biskupové missie mezi věřícími, aby je ve víře upevnili, zvláště vynikají v tom ohledu řádové dominikánský, františkánský a jezuitský a nyní také řád nejsv. Vykupitele. Každý řád má svůj způsob konati missie a duchovní cvičení. Mistrem však byl a jest sv. Ignác z Loyoly, který sám konal přísná duchovní cvičení, a co sám zkusil nebeským osvětlením, to napsal v malé knížce, která je rozsahu malého sice, a přece v sobě chová poklad nevyčerpatelný a která od mnohých papežů je schválena a velebena a doporučena všem jako vodítko při konání duchovních cvičení. V první řadě týkají se tato duchovní cvičení kněží, kteří mají napřed sami sebe posvěcovati, aby tím zdárněji mohli pracovati na posvěcování duší sobě svěřených. Ale i mezi lidem mohou se missie konati dle návodu sv. Ignacia z Loyoly.

Prospěch takových duchovních cvičení u jednotlivých osob jakož i ve farnostech jest patrný. Předně obrátí se mnoho lidí takových, kteří by jinak pokojně žili ve hříších smrtelných a u nichž obyčejně duchovní správa ničeho nepořádí. Mimo to pozorováno, že mnohá nepřátelstva smířena byla, že nespravedlivé nabytý statek navrácen, škoda učiněná nahrazena a mnohé zločiny odstraněny. Obzvláště působí missie, že bývá probuzeno katolické smýšlení, křesťanská kázeň i řád křesťanský v rodinách i v celých osadách. Jestliže kdy bylo potřeba lidových missií a duchovních cvičení, tedy je to doba naše, doba tak pohnutá, plná útoků na život křesťanský. Dobře pravila synoda pražská: »Čím více za těchto časů zlý nepřítel pokolení lidského se vynasnažuje, aby na poli Božím koukole nasíl a den ode dne novými pokusy duše převrátiti usiluje, tím častěji třeba jest pomoci svatých missií, kterýmiž třeba jest pole Hospodinovo čistiti a zdokonalovati.

V ohledu tomto mnoho již učinil dobrého mezi našim lidem spolek Apoštolát sv. Cyrilla a Methoda pod ochranou blahoslavené Panny Marie, uděluje z příspěvků podpory chudobným farnostem, aby tam, kde třeba, konány býti mohly lidové missie. Z té příčiny zasluhuje Apoštolát sv. Cyrilla a Methoda všestranné podpory jako spolek čistě církevní a vlastenecký.

Jako missie prospívají všemu lidu křesťanskému, tak zase prospívají jednotlivým kněžím i laikům duchovní cvičení. Proto mívají duchovní jak řeholní

tak světští každoročně duchovní cvičení, aby osvěžili ducha apoštolského, aby prošli cestou očistnou, ozařující a poutavou a takto modlitbou, rozjímáním, obnovením milosti kněžské aby znova nastoupili boj proti hříchu a všem nepřátelům duší sobě svěřených. Ale i laikové mívají duchovní cvičení jak mužové tak ženy, a tyto duchovní dny náleží v životě jejich k nejkrásnějším dnům ozařeným milostí Ducha svatého. Díky Bohu, že se každoročně scházejí mužové dobré vůle na posvátném Velehradě k duchovním cvičením a každý odchází domů ke svému povolání osvěžen a posvátným zápallem naplněn. Kromě Velehradu přicházejí jednotlivci i na svatý Hostýn, aby v ústraní od světa více jen se sebou a potřebami duše zabývali se mohli. I v ženských klášterích scházejí se opět křesťanské dámy, aby ve dnech prázdnin osvěžily ducha svého, nabyly nové chuti k práci a povolání svému. Kéž by počet obojích vzrostl, aby takto sami v Kristu obnovení a obrození mohli i světence své v Kristu obnoviti v lidi bohabojné, ctnostné, církvi a vlasti naší věrně oddané. František z Villanovy, rektor kollegia jesuitského, muž zvláštních ctností, opatrností a moudrosti, mívá duchovní cvičení s velikým prospěchem. I stalo se, že mnich Petr z Aragonie byl přítomen těmto cvičením a navrátil se domů, mnoho spolubratřím o nich vypravoval a je povzbuzoval, aby i oni se účastnili cvičení duchovních. Někteří nechtěli, jiní si z toho tropili žerty a jeden bratr nekňez, jenž měl býti z kláštera vyobcován, šel na cvičení ze zvědavosti. Avšak, podivná věc, bratr tento navrátil se ze cvičení jako zcela jiný člověk, činil tuhé pokání a byl od té doby ostatním vzorem řeholníka.

Kéž by ti, již cvičení duchovních neznají, přestali proti nim mluvit, z nich posměch si činiti a sami se přesvědčili napřed, ale s dobrou vůlí, prodělali jednou taková duchovní cvičení a jistě by stali se příznivci jejich. Kéž by letos na známá místa zavítalo ještě jednou tolik dobře smýšlejících z naší inteligence, aby účastnili se duchovních cvičení, která tak blahodárně nesou ovoce ke blahu časnému i věčnému. Božské Srdce Páně, žehnej všem letoším duchovním cvičením!

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltární po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(ie), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za rozšíření duchovních cvičení k obrození lidstva a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastříž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zacheňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš českoslovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

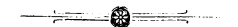
Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Každodenně konati duchovní cvičení.

Úmysl v srpnu: Katolická dobročinnost

Úmysly apoštolátu modlitby.

V červenci modleme se o zdar duchovních cvičení.

(Žehnán Jeho Svatostí papežem Piem X.)

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
1.	S.	Sv. Theodora , op. (533). — Láska k Ježíši, Spasiteli. Zdar duchovním cvičením. Za obrácení a polepšení dvou dítek. Dva v Pánu zesnulí bratří.	
2.	N.	<i>Neděle III. po sv. Duchu.</i> Navštívení Panny Marie . — Ctnost lásky k bližnímu. Ošetřování nemocných. Dva bloudící bratří. Rodina. † syn.	
3.	P.	Předrahé krve Páně . — Za uctění umučení Páně. Křesťanská zbožnost. Za dar lásky Boží. Odvrácení hněvu, nenávisti a zlé vůle. Umírající.	
4.	Ú.	Sv. Prokopa , op. (1053). — Za ducha modlitby. Řeholní dům. Odříkání se světa. Na jistý úmysl. Odstranění nesvornosti. Poznání pravdy Boží.	
5.	St.	Sv. Cyrilla a Methoda , apošt. slov. (869 a 885). — Sjednocení národů slovanských ve víře katolické. Apoštolát sv. Cyrilla a Methoda. Sirotci.	
6.	Č.	Sv. Bohumila , m. kn. (1070). — Dar živé víry. Obrácení Anglie na víru katolickou. Pobloudilý mládenec. Obrácení otce. Horlivost apoštolská.	
7.	P.	Sv. Vilibalda , bisk. (786). — Za ducha kajcnosti. Řád sv. Benedikta. Za skromnost, tichost a mírnost. Napravení neblahých poměrů. Nemocní.	
8.	S.	Sv. Alžběty , král. portug. (1336). — Za lásku k chudým. Obrácení nevěrce. Zatvrzelý hříšník. Zemřelá císařovna Eliška. Za lásku k čistotě mravů.	
9.	N.	<i>Neděle IV. po sv. Duchu.</i> Ochrany sv. Benedikta , op. — Řád sv. Benedikta. Požehnání katolickému podniku. Za svornost a dobrého ducha. † otec.	
10.	P.	Sv. mučedníků Gorkumských (1572). — Statečné vyznání víry. Trpělivost v protivenství. Odstranění revnivosti a závisti. Tichost v obcování.	
11.	Ú.	Sv. Antonia M. Zacharie , vyzn. — Svatý Otec Pius X. Upřímná horlivost pro spásu duší. Čekatelé stavu kněžského. Poslušnost k církvi svaté.	
12.	St.	Sv. Jana Qualb. , op. (1073). — Za lásku k nepřátelům. Přemáhání zlosti a závisti. Obnova křesťanské společnosti. Členové armády svatého kříže.	
13.	Č.	Sv. Markéty , p. a m. (260). — Družiny Mariánské. Apoštolát modlitby. Touha po sv. přijímání. Mravnost mládeže. Smíření manželů. Nepřátelé.	
14.	P.	Sv. Bonaventury , ř. uč. círk. (1274). — Láska k Ukřižovanému. Bohoslovné ústavy. Katolické školy. Dar pravé moudrosti a bázně Boží. † matka.	
15.	S.	Sv. Jindřicha , cis. (1024). — Císař a král náš. Za lásku k čistotě. Smíření manželů. Obrácení jisté osoby. Třetí řád sv. Františka. Dobrodinci.	
16.	N.	<i>Neděle V. po sv. Duchu.</i> Panny Marie Karmelské . — Bratrstvo sv. škapulíře karmelského. Zdar poutím Mariánským. Horlivé plnění povinností.	
17.	P.	Sv. Aleše , zebř. (417). — Za ducha chudoby. Dobročinné ústavy. Odvrácení pohoršení. Obrácení velkých hříšníků. Trpělivé snášení protivenství.	
18.	Ú.	Sv. Kamila , zakl. ř. (1614). — Za lásku k nemocným. Ošetřovatelé nemocných. Horlivost v dobrém. Boží požehnání. Za pravou radost duchovní. Rodina.	
19.	St.	Sv. Vincence z Paul. , zakl. ř. (1660). — Za lásku k bližnímu. Ochrana a nevinnost mládeže. Spolky sv. Vincence. Obrácení nevěřců. Dar čistoty.	
20.	Č.	Sv. Jarolima Aemil. , vyzn. (1537). — Naše mládež. Přemáhání zlosti a hněvu. Těžce nemocná. Odvrácení pokušení. Za ducha kajcnosti. † bratr.	
21.	P.	Sv. Praxedy , p. (164). — Skutky milosrdenství. Tři ubohé rodiny. Bázeň Boží ve škole. Katolické missie mezi pohany. Duše v očistci. † sestra.	
22.	S.	Sv. Maří Magdaleny , kajíc. (63). — Dar kajících slz. Odvrácení pohoršení. Zdar katolickému podniku. Dar skromnosti. Čekatelé kněžství. Nemocní.	
23.	N.	<i>Neděle VI. po sv. Duchu.</i> Sv. Apollináře , bisk. m. (81) — Stálost v dobrém. Obrácení nábožensky zpuštělých rodin. Vytrvalá pobožnost. Za živou víru.	

Odpušky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
24.	P.	Sv. Kristiny , p. m. (300). — Premáhání zlých náklonností. Pokoj a mír mezi národy. Obrácení hříšníků. Za uzdravení očí. Dar mrtvení sebe.	
25.	Ú.	Sv. Jakuba , apošt. P. (44). — Za lásku k pronásledovatelům. Apoštolát slova. Pokoření nepřátel. Služebné ve velkých městech. Dar trpělivosti.	
26.	St.	Sv. Anny , matky Panny Marie. — Pobožnost k svaté Anně. Nádražní missie. Náležitě svěcení dnů Páně. Vítězství pravdy Boží. Dar čistoty.	
27.	Č.	Sv. Pantaleona , léc. m. (305). — Trpělivé snášení chorob duše i těla. Křesťanství lékařů. Těžce nemocná. Dar stálého zdraví. Duše v očistci.	
28.	P.	Sv. Nazaria, Celsa a spolumuč. (56). — Za ducha obětavosti. Obrácení nepřátel církve katolické. Zactvo i učitelstvo. Jednoty svatého Josefa.	
29.	S.	Sv. Marty , p. (84). — Za křesťanskou pečlivost. Za zbožnost v rodinách. Poznání dobra i konání. Záchrana mládeže. Svěřenci. Plnění vůle Boží.	
30.	N.	<i>Neděle VII. po sv. Duchu.</i> Sv. Abdon a Senen , muč. (250). — Trpělivost. Vítězství svaté církve katolické. Horlivost v dobrém. Spravedlnost.	
31.	P.	Sv. Ignáce z Loyoly , zakl. ř. (1556). — Horlivost pro čest a slávu Boží. Tovaryšstvo Ježíšovo. Zemřelí údové katol. bratrstev. Schůze. † kněz.	

Odpustky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Svatý Ignác z Loyoly sepsal malou knížku nazvanou „Duchovní cvičba“, aby usnadnil kněžím i věřícím cvičení v pobožnosti v ústraní světa. Knička tato nabyla takové důležitosti a takového rozšíření, že konati exercicie, duchovní cvičení, rozumí se vždy podle návodu sv. Ignacia. Tento návod duchovních cvičení byl několikrát potvrzen papeži a doporučen od svatých mužův a učitelů duchovního života. Svatý Karel Boromejský pravil vévodovi z Modeny, ukazuje mu malou knížku duchovních cvičení. „Je to malá knížečka, ale je mi prospěšnější než všechny knihy na světě.“ Nynější svatý Otec Pius X. povzbuzoval kněze Tovaryšstva Ježíšova P. Radaeliho, aby konal duchovní cvičení s kněžími i s lidem. Také u nás konají se duchovní cvičení kněží a laikův, a sice s nejlepším prospěchem. Kéž by tato duchovní cvičba víc a více prospívala a hojného přinesla ovoce pro spásu duší a blaho národa našeho!

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltární po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Dec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za rozšíření duchovních cvičení k obrození lidstva a na všechny úmysly, jež doporučený jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. r. 1891.)

Sv. Michaeli, archanděle, sv. Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Každodenně konati duchovní cvičení.

Úmysl v srpnu: Křesťanská dobročinnost.

Škola Božského Srdce Páně.

Ročník XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

SRPEN 1905.

O nejsvětější Panno a Matko Ježíše Krista, vypros hříšným odpuštění, léku uzdravení nemocným, sílu malomocným, útěchu zarmouceným, pomoc v nebezpečí a vykoupení všem svým dítkám. (Sv. Bernard.)

Zůstaň s námi!

Zůstaň s námi! — S Tebou, Spasiteli,
milo poutníku jest kráčetí,
rájem stává se kraj osamělý,
duši jest jak z jara ptáčetí,
kdy se volně vznáší z prachu země
s velkonoční písní jásavou,
ana slyší řeč Tvou laskavou:
„Kdož jste sklíčení, sem pojdte ke mně!“

Zůstaň s námi! — Tobě naslouchati
sladko myslí chmurou skrušené.
Jak když slunce ranní zorou zlatí
hory novým jítrem vzrušené,
prechá noc a šelem tlupa divá
do temných se kryje do slují,
tak Tvá slova jitra zvěstují:
„Kdo jde za mnou, ve tmě nechodívá!“

Zůstaň s námi! — Kde Ty dlíš, o Pane,
slaví duše stále vzkříšení,
každý trn jí vonnou růží vzplane,
každý bol se v radost promění.
Tebou chorému se vrátí zdraví,
smrti samé osten ulomen,
z temna hrobu vzbchází věčný den:
„Vzkříšení jsem,“ dlíš, „a život pravý!“
„Obzor.“

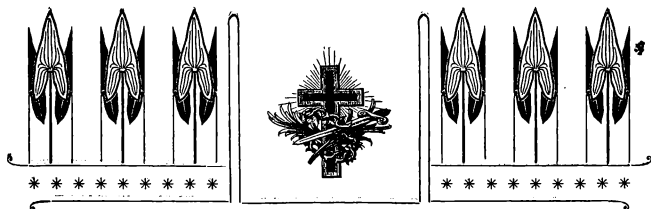
Zůstaň s námi! — To nám, Pane, stačí
za vše, co svět klamný podává;
jedno slovo Tvoje více značí
než té vědy liché záplava,
ježto svádí od svatého města
v Sodomu a hrdý Babylon;
kde Ty mluvíš — tichne vášní shon:
„Já jsem pravda, život jsem i cesta!“

Zůstaň s námi! — Zůstaň s drahou vlastí,
s dobrým lidem, jenž Ti náleží,
nedej rykem vášnivců ho mástí,
schyl se k jeho útlé mládeži;
silou životnou nám budiž víra,
víra v Tebe, spásu jedinou;
nadarmo Tvá slova nelinou:
„Jen, kdo věří ve mne, neumírá!“

Zůstaň s námi! — Zůstaň s každou duší,
jež se k Srdci Tvému přivine,
sejmi s ní, co neklidem ji kruší,
u Tebe ať mile spočine:
Potěš, posil řečí svojí jemnou,
jež jsi nazval svými přáteli,
nechať slovem Tvým se veselí:
„Kde jsem já, chci, byste byli se mnou!“

VL. ŠT.

Svátky v pohodí svatodušním.

Přicházíme ku svátku Panny Marie Sněžné, který ovšem není zasvěcený, ale pro své stáří a původ velice zajímavý. Za papeže Liberie (ve 4. století) žil v Římě zbožný a bohatý měšťan Jan, který si s manželkou svou umínil, celé své jmění věnovati nejsvětější Rodičce Boží, jelikož neměli dětí aniž jiných dědičů. Jednalo se jim jen o způsob, který by byl Marii Panně nejpříjemnější. Proto modlili se vroucně, aby jim takový způsob zjeven byl. V noci na 5. srpna, kdy v Itálii hrozná vedra panují, napadl na vršku Esquilinu sněh, a zároveň téže noci měli oba zbožní manželé sen, že mají na tom místě, kde sněh najdou, vystavěti ku počtě Bohorodičky chrám, neboť takovým že způsobem chce ona býti jejich dědičkou. Jan odebral se ihned k papeži Liberiovi a vypravoval mu sen ten; jak se oba však podivili, když se sen manželů se snem papežovým úplně srovnával. I šel papež sám v průvodu duchovenstva a lidu na místo sněhem označené a posvětil tam základ ku chrámu, který Jan svým nákladem nádherně vystavěl. Na památku podivuhodné této události, ustanoven byl brzy pro Řím i církev svátek „posvěcení chrámu Panny Marie Sněžné“. Chrám tento, až posud největší a nejnádernější kostel Mariánský v Římě, jest jedním ze sedmi hlavních čili patriarchálních chrámův a obdařen jest mnohými milostmi. Výzdoba jeho jest nádherná. Strop kryje zlato, které po objevení Ameriky ponejprv v této zemi dobyté bylo, a které zbožní panovníci Ferdinand a Isabella španělští Matce Boží věnovali. Památný jest chrám tento také převzatým pokladem, který v sobě chová, totiž jesličkami Páně, které sem z Betlema přeneseny byly a s velikou slávou se vělcím ukazují; proto také jmenuje se kostel ten kostel Panny Marie u jeslíček. Jiné jméno jest „Panny Marie Větší“, poněvadž, jak řečeno, jest ze všech Mariánských chrámů největší. Velká tato basilika jest jaksi spojena také s naší Moravěnkou, a sice tím způsobem, že slavný poutní chrám Panny Marie na Svatém Kopečku u Olomouce svého času této basilice byl již přivtělen, a že chrámu Svatokopeckému tím uděleny byly všechny milosti a výsady, jichž basilika Panny Marie Větší v Římě požívá. Je to první příklad v Rakousku, kdy poutnímu chrámu takového se dostalo vyznamenání. Proto lze v kostele Mariánském na Svatém Kopečku hojných dojíti milostí, zejména plnomocných odpustků, jimž se žádný prý chrám netěší. Vyznamenání toto bylo proto Svatému Kopečku uděleno, že je to místo Marii Pannou samou vyznamenané, místo hojných zázračných případů, a proto také od prvních dob poutníky co nejvíce navštěvované. Vždyť v době rozkvětu 1740–1783 bývalo rok co rok zde 135—170 tisíc věřících u svatého přijímání. Býval tedy počet poutníků,

ž nichž zajisté jen část ku stolu Páně šla, věru ohromný. V kostele Panny Marie Větší v Římě jest také uctíván obraz Rodičky Boží, dle starého podání od svatého Lukáše malovaný; znám jest u lidu pode jménem Panna Maria Sněžná. Že u lidu věřícího svátek tento obliby došel, vidno z toho, že i chrámy i kaple některé zasvěceny jsou Panně Marii Sněžné a že toho dne poutníci rádi ke svatyním Mariánským putují.

Svátek Proměnění se Krista Pána, dne 6. srpna. Svátek tento upomíná nás na výjev vypravovaný ve svatých evangeliích, že se Kristus Pán na hoře Táboru před apoštoly svými Petrem, Jakubem a Janem proměnití ráčil. Tvář jeho zastkvěla se jako slunce, roucho jeho pak učiněno jest jako snih. I zjevili se po boku jeho dva světci ze Starého Zákona, Mojžíš zákonodárce a Eliáš prorok, rozmlouvající s ním. Apoštoly pak vidoucí to pojala taková radost a taková touha ustavičně na slávu Mistrovu patřiti, že Petr zvolal: »Pane, dobře jest nám zde býti, chceš-li, vystavíme zde tři stánky, tobě jeden, Mojžíšovi jeden a Eliášovi jeden.« V tom pak zavzněl s oblak hlas: »Tentoť jest syn můj milý, v kterém se mi dobře zalíbilo, toho poslouchejte.« Tu ulekli se apoštolové a padli na tváře své. Ježíš však přistoupiv k nim, dotkl se jich a pravil: »Žádnému nepravte o tomto zjevení, dokud syn člověka nevstane z mrtvých.« To řekl Pán proto, že by před jeho zmrtvýchvstáním nenašel zázrak tento víry. Po zmrtvýchvstání však byla vzpomínka na toto proměnění Spasitelovo pro apoštoly i ostatní věřící blahou nadějí na budoucí oslavu, jestliže pro Pána Ježíše trpěti budou. Toto proměnění se Ježíšovo na hoře Tábor bylo zajisté jako paprskem božské jeho velebnosti, viditelný výraz jeho božské přirozenosti. Tím ukázal Kristus Pán, jakou slávu bude mlíti i v těle lidském, až zase vstoupí na nebesa, a také ukázal, jakou oslavu připravil i bratrům svým věrným, t. j. věřícím, na nebesích. Proměnění se těla Kristova dává nám tu blahou nadějí, že i těla naše jednou po vzkříšení takové slávy a okrasy dojdou, pakliže si zde na zemi zásluhy Spasitelovy přisvojíme, a také oslavy životem a skutky svými si u Boha zasloužíme. Proto také tento tajemný výjev ze života Spasitelova chovala církev svatá po všechny časy ve veliké účtě a s radostí naň své věřící pamatovala. Na druhou neděli v postě dává předčítati evangelium o proměnění se Krista Pána, aby nadechla nás ku kajícím skutkům v době svatopostní, které by zasluhovaly odměny od Boha. Ale nedosti na tom, i tento zvláštní ustanovila svátek, abychom tím více vedeni byli ku klanění se božské velebnosti našeho Spasitele a tak se i sami lépe připravovali na budoucí proměnění vlastní. I to jest pozoruhodné, že se svátek tento slaví v čase mezi slavností Božího Těla a adventem; tam na Táboru dal Ježíš Kristus na krátký čas učedníkům svým patřiti na nebeskou krásu a velebnost svou, tam zjevil Otec znovu, že Ježíš milým jeho Synem jest a poručil nám jej poslouchati. Tentýž Ježíš jest však přítomen v nejsvětější Svátosti v pokorné způsobě chleba, jako se ráčil naroditi v největší chudobě v Betlemě. Tato poniženost Syna Božího nás nesmí másti, neboť to byla obět pro nás přinesená, i jako v těle lidském v Betlemě narozený, tak v nejsvětější Svátosti přítomný Ježíš jest tentýž, který slávu svou božskou ráčil zjeviti na hoře Tábor. Proměnění toto jest zároveň potvrzení a posílení naší víry v něj, jakožto Syna Božího. Svátek tento byl zaveden již za dob nejstarších, a jak nám církevní spisovatelé vypravují, sloužily se na ten den tři mše svaté jako posud o vánocích, a všechen lid přistupoval ke stolu Páně.

Roku 1457 ustanovil papež Kallist III., aby se svátek tento po celé církvi slavně slavil, a to za tím účelem, aby Pán Ježíš církvi své od Turků pronásledované pomoci poslati ráčil, aby tak on jako božský Spasitel na zemi tím více a ode všech ctěn a vyznamenán byl. I pro nás má svátek tento důležitý význam, neboť nás napomíná, abychom, jak Spasitel zjevil se v odlesku svého božského Otce, tak i my jeví se v odlesku Vykupitele našeho Syna Božího, abychom jeho syny se stali. Neboť jsme-li syny, jsme i dědici, a sice dědici Božími a spoludědici Kristovými, avšak jen když žijeme jako děti Boží a trpíme jako on, abychom s ním oslavení býti mohli. Tak nám to vysvětluje sv. Pavel. (K Řím. 8, 17.) Na posvátném Táboru dala sv. Helena vystavěti nádherný chrám ke cti oněch tří apoštolů; chrám tento byl od Turků zničen. Nyní je tam kaple, kde otcové františkáni služby Boží toho dne konají.

Svátek svatého Vavřince, jáhna a mučedníka Páně, dne 10. srpna. Svátkem tímto, který býval zasvěceným, oslavujeme slavného jáhna církve římské a hrdinného mučedníka Páně, který rovněž oslavil církev svatou v Římě, jako první jáhen sv. Štěpán církev v Jerusalemě. Vavřinec byl jinoch nejkrásnějších darů těla a vloh duše. Z lásky k Bohu zvolil si však za dob, kdy církev, zejména duchovenstvo její, krutě bylo v Římě pronásledováno, právě tento duchovní stav. Pro veliké zásluhy své byl, ač mlád ještě, učiněn od papeže Sixta arcijáhнем, v kterémžto úřadě měl mimo přísluhu u oltáře ještě i starost o chudé a kostelní klenoty. Když pak roku 258 na rozkaz císaře Valeriana biskupové a kněží k smrti odsouzeni byli, lapen jest i papež římský Sixtus a veden na popraviště. To když viděl jeho jáhen Vavřinec, volal k němu pláčky: »Kam jdeš, otče, bez syna? Vždyť jsi nikdy nesloužil oběť bez mé přísluhy!« Ale svatý Otec v prorockém duchu těšil jej, že za tři dny jej bude následovati, nyní aby jen uschoval poklady církve před hrabivostí pronásledovatelů. A Vavřinec poslechl s radostí. Rozdal všecko církevní jmění, i zlaté a stříbrné nádoby mezi chudé, a když Valerian se jej tázal, kde má kostelní poklad, předvedl mu zástup chudáků, kulhavých, slepých, němých a jiných chudých, slovy: »Ejhle, to jsou pokladové církve.« Nad tím roz-
zuřil se císař a poručil jáhnovi, aby zřekl se víry křesťanské. Mladický Vavřinec však zůstal pevným, a proto smažen byl na rošti nad mírným ohněm, a tak za živa upalován. Hrozná tato muka snášel jáhen srdnatě, ba s radostí; tyрана svého ještě žertem vyzýval, »obrať mne již, na jedné straně už jsem upečen«. Děkuje Bohu, že ho za hodna uznal, aby tolik proň trpěti mohl, skončil Vavřinec svůj mladý život na zemi, aby nekonečný život započal na nebi. Na něm vyplnilo se slovo Kristovo: »Kdo nenávidí duše své na světě, zachová ji pro život věčný!« Na Vavřinci ukázal Bůh, co zmůže víra pevná a láska k Bohu vroucí, spojena-li jest s pomocí Boží, přemáhá i ta nejhroznější muka tělesná i duševní. Slavný tento mladý jáhen byl hned od věřících jako světec ctěn, svátek jeho jest jeden z nejstarších, a byl slaven jako posud s oktávou a vigilií jako svátky velké. Svatý Vavřinec jest vzorem křesťanských jinochů, jak mají sobě čistotu a nevinnost srdce zachovati modlitbou a službou Boží, jest vzorem duchovním v horlivosti při službě oltářní, vzorem všem v lásce a péči o chudé bratry křesťanské a v neochvějném víře a vytrvalosti v utrpení. On dobře pochopil, že služba Boží jest službou svatou, ctihodnou, záslužnou, neboť jak svatý Augustin praví: »Bohu sloužiti znamená panovati.« Služme i my Bohu modlitbou, mší svatou, dobro-

volnými dary na chrámy Páně atd. Co Bohu dáme, s úroky velikými nazpět dostaneme. Jako Vavřinec u chudých uložil poklad církevní, i my rádi chudším udělujeme. Na úroky Pánu Bohu dává, který se nad chudými smilovává. Vždyť sám Spasitel praví: »Stonásobný užitek obdržíte a život věčný míti budete.« Jaký to výnos z milosrdenství křesťanského! Svátý Vavřinec pomalu na rožni pečený jest obrazem duší v očistci a trpících na lůžku nemocného. A přece láska k Bohu byla silnější v srdci jeho, že necítil tak plamene, který sžíral tělo. Tak i nemocným ulevuje plamen lásky k Bohu bolesti a rány; duším pak v očistci umenšuje utrpení láska naše, kterou z lásky k Bohu se jich účinně ujmáme. Kéž svatý Vavřinec vyprosí nám zejména v době naší lhostejné a rozmarité sily k utrpení pro Boha a víru, abychom jako on spasili duši svou, jsouce hodni příslibení Kristových.

Svátek Nanebevzetí Panny Marie, dne 15. srpna. Panenský závoj, který zahaloval neposkrvněnou Rodičku Boží v životě jejím pozemském, zahaluje také očím našim okolnosti její smrti a jejího hrobu. Jelikož však Syn její, Spasitel náš, vise na kříži, ji, matičku svou, odevzdal nejmilejšímu svému apoštolu Janovi, musíme za to míti, že apoštol tento z lásky a poslušnosti k Mistru, Pánu svému, se Marie Panny jako syn ujal, že tedy Matka Páně svůj život ostatní u tohoto apoštola trávil, a to až do své blažené smrti. Jakého asi státi blahoslavená Panna dosáhla, nelze s určitostí říci, neboť se zde udání starých rozcházejí. Někteří myslí, že zemřela 12 let po nanebevstoupení Páně, jiní že za 14 let. Všecka udání však shodují se v tom, že před svou smrtí se do Jerusalema odebrala a tam že tiše a blaženě zesnula. Už od starodávna panuje v církvi zbožné mínění, že Maria Panna netoliko podle duše hned po smrti do nebe vzata jest, nýbrž že se tak stalo i jejímu přesvatému tělu, tedy že s tělem i duší ještě před obecným zmrtvýchvstáním všech lidí, do nebe, jakožto čistá neposkrvněná Matka Syna Božího, vzata jest. O tomto však církev posud neomylným svým výrokem nerozhodla, ač v modlitbách svých na jevo dává, že Rodička Boží takové pocty a přednosti přede všemi lidmi hodná jest. Již svatý Řehoř Tourský († 595) píše, že Maria Panna s tělem i duší do nebe vzata jest. Totéž mínění mají i jiní svatí spisovatelé a učitelé církevní. Název tohoto svátku byl od nejstarších dob: »pokoj« nebo »zesnutí« (blažené), »nanebevzetí«, »přechod« (ze země do nebe) nebo »pohřbení« (úmrtí) Panny Marie, kterážto slova dobře mohou naznačovati i vzetí duše i také těla Rodičky Boží na nebesa. Svátý Epiphán však docela píše, že Maria Panna ani nezemřela, neboť nikde se o smrti její ani v Písmě ani u otců apoštolských nepraví; bylať tak svatá, dokonalá a čistá, že ji Bůh i beze smrti mohl s tělem i duší na nebesa vzíti. Pánu Bohu se nezlibilo nás o tom poučiti, toliko to víme jistě, že jakmile Maria Panna pozemský život dokončila, hned započala život blažený v nebi; jakým to se stalo způsobem, nám Duch svatý nezjevil. Proto však s důvěrou celou a upřímnou máme se utíkat k té, která nyní u trůnu Božího dlí, kde ji cti Syn její, Spasitel náš; proto i na zemi má býti Maria přecistá, přesvatá Bohorodice nanejvyšší ctěna, chválena a velebena, aby skrze ni ctěn, chválen a veleben byl i Syn její a Bůh náš Ježíš Kristus. To je také účel svátku tohoto, který slaven byl již za dob nejstarších. Tak praví Jakub Tamelius: »Svátek smrti Marie Panny byl zcela jistě slaven za dob svatého Augustina a Jeronýma.«

Svátek tento jest ze všech Mariánských svátků nejradostnější a nejslavnější. Neboť žádný jiný nestaví nám na oči tak jako tento oslavu, velikost a vítězství

Rodičky Boží, proto také slaví se s větší okázalostí, vigilií a oktávou, a to až posud. Všecky ostatní svátky Mariánské připomínají nám buď ctnosti Marie Panny, anebo výjevy z jejího života pozemského; tento však upomíná nás na konec blažený, na ovoce jejích ctností, prací, bolestí, trpělivostí, lásky a čistoty, kteréžto ovoce jest veliká a vznešená oslava v nebesích. Proto také při mši svaté volá kněz na počátku: »Radujme se všickni v Pánu, slavíce svátek ku počtě nejblaho-slavenější Panny Marie, nad jejímž nanebevzetím se radují andělé a chválí Syna Božího.« V těchto slovech vyznává církev, že Syn Boží to byl, jenž matku svou tak vyznamenal, a proto se raduje církev nad takovou předností své nejlepší matky a porodnice. Avšak co by byla platna sebe větší chvála Panny přecistě, kdyby plynula ze srdce nečistého a hříšného? Proto se modlí kněz dále: »Prosíme Tebe, o Pane, odpusť služebníkům svým hříchy, abychom my, kteří skutky svými Tobě se líbiti nemůžeme, na přímělu matky Syna Tvého Pána našeho zachráněni byli.« V epistole se obrazně pronáší chvála Panny svaté ústy Syrachovými, a ve svatém evangelium mluví se o Marii, sestře Lazarově, která sedíc u nohou Páně ráda slova jeho poslouchala a tak držíc se »jednoho čeho potřebí«, nejlepší stránku sobě vyvolila. To obrací církev i na Rodičku Boží, která u větší ještě míře nežli ona Marie dbala slov Páně: »Jednoho jest potřebí,« Bohu sloužiti.

Toho dne světívají se také v některých krajinách květiny a rozličné zeleniny, které si pak věřící sebou domu berou anebo také v poli kladou. Máť tento zvyk zajisté hluboký a krásný význam. Maria Panna bývá porovnávána s květinami a krásnými stromy, tak na př. s lilí, růží, fialou, cypřiši, cedrem, palmou, kteréžto porovnání platí jejím vznešeným ctnostem, které se tím chtějí naznačiti. Tak jako květiny vydávají libou vůni, tak Maria Panna vydávala vůni ctností svých a celého svého života nám na příklad a poučení. Posvěcené květiny a zeleniny nám tedy připomínají ctnosti Mariiny a nás vyzývají, bychom jich následovali. Pojednání o tomto velikém a radostném svátku Mariánského končíme slovy sv. Bernarda, která byl pronesl v kázání na tento den, řka: »Tebe, o Maria, která jsi důstojnost mateřství s panenstvím spojila a která jako matka vtěleného Syna Božího jsi na nebe vzata byla, okrášlena jsouc korunou svatě pokory, božské lásky, milosrdenství, náplně milosti největší slávy a hodnosti; Tebe, o požehnaná Panno, prosíme, ukaž nám lásku svou tím, že vymůžeš u Boha tutéž milost, kterou jsi u něho našla. Vypros hříšným odpuštění, lék a uzdravení nemocným, sílu málomyslným, útěchu zarmouceným, pomoc v nebezpečí a vykoupení všem svým dítkám. V této slavnosti Tvého nanebevzetí, v tento den radosti, udělž Ježíš Kristus, Syn Tvůj, Pán náš, na Tvou přímělu všem, kteří jméno Tvé nábožně vzývají, dar své milosti, on Bůh požehnaný na věky.«

Svátek svatého apoštola Páně Bartoloměje, dne 24. srpna. Apoštol tento jmenoval se také Nathanael a pocházel z Kany Galilejské. Filip, nejlepší jeho přítel, přivedl ho k Ježíšovi, neboť věděl, že toužil po příchodu Messiašově a v písmech Starého Zákona zběhlý byl. A Pán Ježíš po prvním pohledu naň nazval jej mužem počestným bez falše a klamu, a Nathanael, vida vševědoudnost Páně, uznal jej netoliko za příslibeného krále židovského (Messiáše), nýbrž i za Syna Božího. Po seslání Ducha svatého odešel do Velké Arménie hlásat svaté evangelium, kde také život svůj smrtí mučednickou zakončil. Za živa byla mu kůže z těla sedřena a potom stát. Proto se vyobrazuje s nožem. Svaté

jeho ostatky přišly r. 508 do Durasu, města na perských hranicích; před koncem VI. století pak na ostrov Lipani u Sicílie, odtud r. 809 do Beneventa a konečně r. 983 do Říma, kde uloženy jsou v krásném kostele sv. Bartoloměje. Svátek svatého Bartoloměje býval u nás zasvěceným svátkem a posud slaví se s vigilií a řídem vyšším. V některých krajinách slavil se i s oktávou, na př. na ostrově Rodoru. Tak byl Nathanael pravým israelitou, v němž není lsti, dle slov samého vševědoucího Krista Pána. Zajisté krásné a čestné to svědectví z úst Syna Božího. I my máme mu býti podobní, a přece jsme mu tolik nepodobní, neboť kolik nás jest, kteří chválíme Boha ústy a klneme zároveň lidem, kteří dle obrazu Božího stvoření jsou, tak vychází z úst mnohých lidí kletba i požehnání, a to by nemělo býti. Jak mnoho je těch, kteří jinak mluví a jinak smýšlí? V ústech med, v srdci jed; v ústech pravdu, v srdci lest. Toto by nemělo býti. Protož mějme svatého Bartoloměje za příklad, aby i o nás platila slova: »Ejhle, pravý křesťan, v němž není lsti!«

Svátek svatého Augustina, biskupa, dne 28. srpna. Svátek tento jest dnem úmrtí tohoto slavného biskupa a učitele církevního. Již dříve zmínili jsme se o Augustinovi, kterak ze světáka stal se světcem, kterak opustil klamné světské mudřectví a přidržel se zjevené pravdy božské, kterak zanechal života podle světa a začal život podle Boha, a přivedl jej k dokonalosti veliké. Matka jeho svatá Monika dlouho zaň se modlila, dlouho slzy ronila nad synem svým, dlouho prosby vřelé k Pánu Bohu zaň vysílala, až po dlouhých letech milost Boží přece zvítězila i v srdci Augustinově. V mládí byl lehkomyšlný, ve stáří vážný, co jinoch světácky, co muž a stařec svatý. Jaký je on tedy příklad mladým i starým! Čtení Písma svatého přivedlo jej na myšlenky dobré, příklad svatých poustevníků a kajníkův egyptských Antonína a Pavla nadchl jej ke svatosti a sebezapírání. Augustin započav dílo obrácení, setrval v něm, až je statně dokonál. Nám se obyčejně vytrvalosti nedostává, zůstáváme na poloviční cestě státí anebo docela nazpět jdeme. Proto dobře si svátku sv. Augustina všimněme, abychom jako on také my započali dílo dobré a dokonali je s pomocí Boží. Svatý Augustin jest otcem mnohých řeholníků, kteří jeho svatou řeholi přijali, neboť on spojil duchovní chrám svého v celek a žil s nimi podle příkladu svatých apoštolů ve společnosti řeholní. Tak za otce mají svatého Augustina řeholní kanovníci premonstrátsí a lateranští, řeholníci Augustiniani, Barnabiti a mnohé řeholnice, proto se svátek jeho slaví v řádech těchto s velikou slávou. Svaté jeho ostatky, které Bůh velikými a četnými zázraky oslavil, byly r. 508 z města Hypponu v Africe přeneseny do Sardinie svatým biskupem Fulgentem a od r. 722 odpočívají v nádherném chrámě města Pavie. Málo jest otců a spisovatelů církevních, kteří by byli tolik a tak důkladných děl napsali jako sv. Augustin. Obsahují neméně než dvacet velikých svazků. Moudrost spojená s pokorou a osvěcená světlem svaté víry jeví se ve všech jeho spisech, proto mají, ač již před 16. sty lety sepsány jsou, cenu trvalou. Svatý Augustin byl v obrácení svým dítětem milosti Boží, a proto byl i učitelem milosti Boží u jiných.

Stětí svatého Jana Křtitele, dne 29. srpna. Netoliko den narození sv. Jana Křtitele, den 24. června, slaví církev naše svatá, nýbrž i den jeho smrti mučednické, kterýžto den byl počátkem života na nebesích. O svatém Janu a jeho životě a smrti jsme byli již pojednali v sešitě červnovém. Zde toliko dokládáme,

že se na něm osvědčilo pravidlo, že »pravda plodí zášť«, totiž u těch, kteří v hříších vězli a se polepšiti nechtěli. Místo aby sami uznali chyby své, nenávidí jiné ctnostné. Herodes mu byl sice nakloněn, ale jakmile jej byl napomenul a hřích mu vytkl, přestalo přátelství. Lépe jest však ztratiti takového přítele, nežli zpronevěriti se pravdě a zákonu Božímu. A jak zemřeli nepřátelé Janovi? Herodiada pohnula Herodesa, aby šel do Říma a si tam vymohl titul královský. On poslechl, avšak zmýlil se. Císař Kaligula byl naň rozezlen, že se spojil s Party proti Římanům, proto místo daru koruny, vzal mu posavadní hodnost, sebral jeho statky a vyhnal jej s Herodiadou do města Lyonu ve Francii. Tam zemřeli oba v bídě a zapomenutí. Tak ztratil Herodes, že poslechl Herodiadu, čest svou, své důstojenství, statky, život i duši svou. Tam vede vášně zlá! Svatý Jan však posud ctěn a vážen jest pro neobyčejnou lásku ke pravdě a zákonu Božímu a svátkem tímto oslavuje jej církev jakožto svatého mučedníka. Jan žil kajcně a svatě zemřel, připravujeme se i my kajcností na šťastnou smrt, která by také pro nás byla počátkem nového života u Boha.

Boh. Hendl.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 8. po Svatém Duchu.

Evang. Ježíš pláče nad Jerusalemem. (Luk. 10.)

I ty zbožný čtenáři zajisté často pocituješ velikou nelibost a zármutek nad tak mnohým zlořádem, který vidíš, ne tak sice v chrámech, neboť tak hluboko křesťanstvo přece ještě nekleslo, ale o dnech Bohu zasvěcených, které se buď nepotřebnou prací anebo hříšnými radovánkami znesvěcují. Cítíš zajisté s nevolí svou malomocnost, abys takovým nepořádkům s úspěchem čeliti anebo je odstraniti mohl. Ovšem jedinec zde mnoho nepořídí! Avšak jsou i u tebe v dědině a obci tvé někteří, kteří si posud zachovali úctu před zákonem Páně a bázeň Boží, a kteří ještě Pánu Bohu se klaněti chtějí v duchu a vpravdě. K těmto se připoj, a ve spolku s nimi hleď i jiné zase ku svěcení dne nedělního a svátečního přivést. Pán zajisté požehná takovému úsilí, a byť ne všudy a docela, přece někde a z veliké části se ti podaří by slaven a svěcen byl den Páně zase tak jak to bývalo obyčejem u našich otců, a to zajisté ke prospěchu a užitku všech.

Na neděli 10. po Svatém Duchu.

Evang. Maria nejlepší stránku vyvolila. (Luk. 10.)

Neptej se: kde jest nebe, do něhož jednou přijíti mají spravedliví a zbožní! Otázka tato jest bezúčelná, neboť nikdo ti ji nezodpoví na zemi. Jednoho jest potřebí, t. j. abys si, dokud zde na zemi žiješ, hleděl nebe zasloužiti. Proto zjednej sobě onu vřvu a ono poznání, onu lásku a ctnost, onu svatost a bázeň Boží, z nichž tvoje blaženost, jako ovoce z květu jednou vyroste. Čisté a dobré svědomí, věrnost v povolání stavu svého, posvěcení srdce a štědrá dobročinnost zjedná ti již zde na zemi kus nebeské slasti, kterou i tobě dobrý Otec na nebi připraviti ráčil. Pohleď na Marii matkou svou tam, kam ji vděčný její Syn uvésti ráčil s tělem i duší, za všechny její ctnosti, všechny skutky dobré, všecku lásku a obět ji nejhojnější odměnou obdařuje. Za královnu nebes korunoval ji Bůh, neboť mezi všemi pozemšťany ona nejbliže stojí u trůnu Božího. Tam matka naše tato milá nám vyprošuje všech potřebných milostí a pomoci Boží, abychom i my podle příkladu jejího žijíce, s ní se tam jednou shledali. Ona pochopila slova: »Jednoho jest potřebí«, učme se od ní a tak vyvolíme i my sobě stránku nejlepší, která od nás odňata nebude.

Brána nebes.

Brány rajske jsou nám Tebou otevřeny, která slavně triumf slaviš s anđely. Tak jása církev svatá, zpívajíc hodinky o nanebevzetí blahoslavené Panny Marie. Unáší nás církev svatá na perutích ducha do nebeských krajů, v nichž hlahol veselý zaznívá; Královna nebes slavi vjezd do věčné residence svého božského Syna. Jako v den nanebevstoupení Páně, můžeme i v den nanebevzetí Panny volati na anđely: Pozvedněte se, věčné brány, otevřete, knížata své brány, ať vejde Královna slávy. Kdo jest ta královna slávy? Nejblahoslavenější Panna Maria. Den nanebevzetí Panny Marie jest zároveň dnem jejím korunovačním; proto jest den ten největším ze svátků Mariánských; většína Mariánských kostelů slavi v ten den své patrocinium, svou pouť.

Otevřely se tedy brány nebeské, aby pustily do nebe na věčné časy blahoslavenou Pannu a Matku Boží Marii s duší i tělem. Dříve však než vešla vítězná Maria do bran nebeských, stala se sama branou nebeskou. Jako branu nebeskou oslovujeme a vyzýváme ji v litanii loretanské. V Mariánské antifoně »Alma Redemptoris«, kterou v čas adventní a vánoční třikrát denně kněží říkají, stojí též: Ty vznešená Matko Vykupitele, kterážto branou nebes a hvězdou mořskou vždy zůstáváš, pojď ku pomoci padlému člověčenstvu, jež chce vstáti! — Budiž zdrav, kořeni, budiž zdráva, bráno, z níž vzešlo světlo světu, modlí se církev i v druhé Mariánské antifoně určené pro čas postní.

Blahoslavená Panna Maria je branou nebes, a sice předně pro Pána Ježíše Krista; tato brána zůstane nám navždy zavřena; za druhé pro nás, a jako taková stojí nám stále otevřena.

Maria je branou nebeskou, protože Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, k naší spáse porodila. Ona jest branou, jíž Ježíš Kristus k nám na svět přišel, aby nám otevřel branu nebeskou, pro hřích Adamův až dosud zavřenou. Velmi krásné prorokuje Ezechiel o té bráně: Hospodin řekl ke mně: Brána tato bude zavřena a nebude se otvírat, a žádný

muž jí neprojde; neboť sám Hospodin, Bůh israelský prošel jí, a proto zůstane zavřena a vyhrazena knížeti. Je zde řeč o jedné bráně chrámové, již viděl u vidění Ezechiel. Zavřená brána, již prošel Pán Bůh, znamená panenské tělo Mariino. Toto tělo zůstalo každému člověku zavřeno; neboť Maria řekla k anđelu: Kterak se to stane, když muže nepoznávám? Jenom Pán Bůh měl právo projíti branou nejčistšího těla Marie Panny. V ní Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.

O jak vzácnou a drahocennou branou je blahoslavená Panna! Ona je vpravdě branou triumfální, která k vjezdu věčného krále na tento svět moudrosti božskou byla zbudována. Vítězná brány stavíme, chceme-li uvítati vysokou osobnost, biskupa nebo snad i krále a císaře. Nebeský Otec dal svému Synu postavití branu živou, kteráž drahocenností a uměleckým provedením nemůže býti předstížena. Brány jerusalemské vystaveny budou ze safíru a smaragdu, prorokoval Tobías. A sv. Jan evangelista praví o nebeských branách, jež byl viděl ve svém zjevení: A 12 bran bylo 12 perel, každá brána z jedné perly. — Perlou mezi ženami, nejstkvostnějším drahokamem byla Panna Maria, bez poskvrny počatá, bez všelikého hříchu, bez zlé žádostivosti, plná milosti, všemi ctnostmi zdobená, v mateřství nejpłodnější, v panenství nejneporušenější, brána nejkrásnější, v pravdě hodná průchodu Nejvyššímu dopřáti. Jenom Nejvyššímu byla tato brána otevřenou, všem ostatním lidem je branou zavřenou.

Než v jiném ohledu je Maria lidem branou nebes otevřenou, pokud totiž skrze Marii vejdem do nebe; to jest: její přimlůva nebe nám otvírá. Brány jeho nebudou se zavírat, neboť nebude tam více noci, čteme ve zjevení svatého Jana o nebeském městě. Brány jeho jsou tedy stále otevřené. Přimlůva Mariina jest nám vždy otevřenou. Ona se stále za nás přimlůvá, abychom spasení došli. Brány rajske jsou nám tebou otevřeny, modlí se církev ve svátek nanebevzetí Mariina. Nespočetným již lidem otevřela Rodička Boží branu nebeskou. Prvním

byl kající lotr, jemuž zajisté odpuštění a milost vyprosila, když stála pod křížem. Ke své útěše slyšela, jak pravil Ježš lotrovi: Amen, amen, pravím tobě, ještě dnes budeš se mnou v ráji! Chtěl-li Petr v domě veleknězově spatřiti Ježiše, musil se Jan u vratné za něho přimluvit. Maria je vrátnou v domě věčného Velekněze; na ni jest se nám obrátiti, míní - e-li, že bychom pro své mnohé hříchy nebyli do nebe puštěni.

Víra nás sice učí, že jenom ten vejde do nebe, kdo má čisté svědomí, to jest, kdo aspoň žádného těžkého hříchu na svědomí nemá. Člověka smrtelnými hříchy obtíženého nemohla by do nebe vpustiti. Než ona ví si jak pomoci, chce-li člověka zachrániti; ona mu vyprosí svou přimluvu milost dokonalé lítosti, milost obrácení.

V jednom velkém městě onemocněl bohatý a vznešený pán, jenž náležel k oné třídě lidí, jimž víra a křesťanství je tím posledním, všechno ostatní, co svět škýtá, tím prvním. Pán ten měl dva zbožné služebníky. Ti když se dověděli z úst lékaře, že život pána jejich je

v nebezpečení, běžel jeden z nich k panu faráři s prosbou, aby nemocného navštívil a na svaté svátosti připravil. Pan farář přišel. Co chcete? přivítal jej nevrle domácí pán. Chtěl jsem vás navštívit, odvětil kněz, protože jsem slyšel, že jste nemocen; nemocné navštěvovati je skutkem milosrdenství, pro kněze však svatou povinností. Když se byl kněz s účastenstvím pozeptal, jak se nemocnému vede, hleděl rozmluvu na náboženské věci obrátiti a přišel v řeči i na přijetí svatých svátostí. Napolo rozloben odvětil nemocný, nad takové věci že už se dávno vyšinul a že nechce nic o tom slyšeti. Duchovní se rozloučil a prohodil na odchodné k hodným sluhům: Teď se s ním nedá nic dělat; modlete se za něj, zvláště k Matičce Boží, aby duše jeho byla zachráněna. Zbožné služby vyplnily, co jim kněz rozkázal. Po pěti dnech přiběhla k němu opět jedna z nich bez dechu a s výrazem radosti a prosila jej, aby přišel s Pánem Bohem, nemocný sám prý si toho přeje. Udivený duchovní neotálel k nemocnému pospíšit. Důstojný pane faráři, pravil nemocný, měl jsem

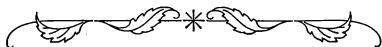
hroznou noc. Ještě včera byl jsem pevně odhodlán, bez svátostí odebrati se z tohoto světa. Okolo 11. hodiny klidně jsem usnul. Tu jsem spatřil ve snu Matku Boží s Ježíškem na rukou. Vznášela se nad mým ložem a patřila na mne očima, jež pronikaly mou duši. Probudil jsem se, a úzkostí jsem se celý třásl. Chtěl jsem si namluviti, to vše že byl jen planý sen; ale zjevení to mám stále na mysli. Milý příteli, ujal se kněz slova, děkujte milosrdenství Božímu, jež vám naposledy podalo záchranou ruku. Poznejte také mateřskou lásku blahoslavené Panny, ona jest útočištěm hříšníků. Děkujte však též svým hodným služkám, jež bez ustání za spásu duše vaší se modlily. Se slzami litostnými vykonal nemocný jenerální zpověď, a den na to zvěstoval umíráček úmrtí nově obráceného.

Jako tomuto muži, tak otevřela Maria již tisícům bránu nebeskou, kterým již moc nescházelo, že by je byly brány

pekelné pohltily. Brány pekelné ji nepřemohou, platí o katolické církvi. To platí však i o Panence Marii. Brány pekelné nepřemohou její moci, její lásky, její dobroty, její přimlavy. Právem může o sobě říci slovy písmá svatého. Blahoslavený, kdo bdí u dveří mých po všechny dny a dává pozor u prahu brány mé; kdo mne nalezne, nalezne život a čerpati bude spásu od Hospodina.

Buďme tedy věrnými služebníky blahoslavené Panny, věrnými jejími stoupenci, věrnými dítkami. Modleme se k ní každého dne! Když potom přijde hodinka smrtelná, a my překročíti můžeme bránu smrti, tu zavolá ona na anděly: Otevřete své brány, vy knížata, aby vešel ten a onen do říše slávy! A když se andělé budou tázati: Kdo pak je to? tu ona řekne: To je můj věrný služebník, mé milé dítě. A nebeská brána hned se otevře, a my vejdemo do ráje, do náručí naší milé Matky.

JAR. ST. PAVLÍK.

Srdce Ježíšovo, smír hříchů našich.

Srdcem zkroušeným a pokorným, Bože, nepohrdneš. (Žalm 50, 19.)

III.

Rez hříchů zmizí ze srdce tím důkladněji, čím silnější jest oheň lásky v srdci kajcníkově (svatý Řehoř). Slzy kajcníků jsou jejich nejmočnější mluvou; modlitbou kajcnou bývá Bůh pohnut, ale slzami lítosti skoro donucen odpustiti (sv. Jeroným). Slzy kajcí jsou vínem andělským; neboť jako víno rozveseluje srdce lidské, tak radují se nad slzami kajcníků andělé (svatý Bernard).

Kdo pokání řádně konati chce, musí srdce své odtrhnouti od věcí stvořených a obrátiti je k Bohu, což nejde bez bolesti.

Jak osklivý jest hřích! Jaké tresty následují po něm! A smrt jest snad již blízká, ponípkasoud, věčnost, peklo, nebe!

Kterak zraňuje každý hřích nejsvětější Srdce Ježíšovo! Láskou k nám hořelo, všechno pro nás dalo, i poslední krupěj krve za nás vycedilo, a hříšník opovažuje

se nové a nové rány jemu působiti svými hříchů!

O jak osklivý jest hřích! Litujme ho proto z celého srdce svého!

Lítost naše musí býti všeobecná.

V životě sv. Šebastiana čteme, jak slíbil Chromatiovi, prefektu římskému že bude uzdraven ode dny, která ho po léta sužovala, zničil-li v domě svém všechny sošky modlářské. Prefekt rozbil v domě modly, ale nemoc trýznila ho dále. Stěžoval si proto sv. Šebastiánu, ale světec tázal se ho, zda přece nezanechal v domě svém některé modly? »Jediné malinké sošky jsem nerozbil, poněvadž byla ze zlata; uchoval jsem ji jako památku na své předky.« Svatý Šebastian kázal, aby i modla ta byla zničena, po čemž dna hned zmizela.

Podobně bída hříšníku, který jediného hříchů nelituje nemoha se od něho odloučiti! Jako Chromatius nemohl se uzdraviti, podobně lítost taková nemá

moci, aby způsobila hodné přijetí svátosti pokání. Kardinál Bellarmin říkal: Kdybych byl kazatelem, přešel bych celý svět hlásaje a uče lidstvo lítostí dokonale.

Věnujme proto zkroušenosti a lítosti při svátosti pokání náležitou péči; bez lítosti nadpřirozené jest svátost pokání neplatná; rovněž snažme se, aby lítost naše byla dokonale.

IV.

Přisáhl a uložil jsem ostříhati soudů
spravedlivosti Tvé. (Žalm 118, 106.)

Zpytování svědomí nazývají učitelé církevní pokáním rozumu, skroušenost a lítost pokáním srdce, opravdové předsevzetí pak jest pokáním vůle.

•Klaněj se nyní tomu, co jsi dříve pálil, pal nyní to, čemu jsi se dříve klaněl, tak napomenul prý svatý biskup Remigius krále Frankův Chlodvika, když udělil mu křest svatý. Podobně musí hříšník, chtěje dosíci ve svátosti pokání odpuštění hříchů svých, zahladiti v sobě všechnu náklonnost ke hříchům, které dříve páchal, a přičiniti se konati ctnosti a nésti obtíže, jichž se dříve lekal.

•Lid tento ctí mne toliko ústy, ale srdce jejich daleko jest ode mne. (Mat. 15, 8.) slova ta platí o hříšníkovi, nikoliv však o kajcníku, v jehož srdci pevný jest úmysl •ostříhati soudů spravedlivosti božské. •

V.

Vyznáme-li hříchy své, věrný jest Bůh
a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy, naše
a očistil nás od všeliké nepravosti.
(1. Jan 1, 9.)

První zpověď měli vykonati první rodiče v ráji, když přestoupili příkaz Boží; ale byli slabí, netroufali si sice zapříti provinění své, ale upřímně ho také nevyznali, nýbrž dávali druh druhu vinu. Proto snad následoval hned trest.

1. Ano, zpověď jest nutná. Kdokoliv z křesťanů po křtu sv. se těžce provinil, nemůže dosíci odpuštění jinak, než že se z hříchů vyzná skroušeně a upřímně. Není-li možno ze hříchů se vyznati, očisťuje sice dokonale lítost hříšníka ode všech hříchů, ale jen pod tou podmínkou, že hříšník se ze všeho upřímně vyzná, bude-li mu dána možnost. Proto jmenuje církev sv. zpověď záchrannou deskou, druhým křtem.

a) Zpověď jest nutná, neboť zakládá se na příkazu božském, a ne lidském.

Božský Spasitel zjeviv se apoštolům po svém z mrtvých vstání, pozdravil je řka: •Pokoj buď s vámi. Přijměte Ducha sv.: komu odpustíte hříchy, jsou odpuštěny, a komu je zadržíte, jsou zadržány. (Jan 20, 22. 23.) Slovy těmi odevzdal jim dvojitou moc: hříchy odpustiti nebo zadržeti! nemají tak činiti dle své libovůle, nýbrž dle zásluhy. Aby rozsouditi mohli apoštolé a jejich nástupcové, kteří nejsou vševědoucí, kdo hoden jest rozhršení a kdo ne, musejí znáti duševní stav kajcníků, proto musí jim jej kajcník sám zjeviti, čili musí se vyzpovídati:

b) Křesťané po všechny doby se zpovídali, tak dokazují nám dějiny církevní.

Již ve skutcích apoštolských (19. 18.) vykládá sv. evandělita Lukáš, jak v Efesu, kde kázal sv. apoštol Pavel •mnozí, kteří uvěřili, přicházeli a vyznávali a říkali, co učinili. t. j. jinými slovy zpovídali se. Svatý Jakub píše (5, 16): •Vyznávejte si hříchy a modlete se za sebe, abyste spasení došli, sv. Jan pak učí (1. epíst. 1, 9): •Vyznáme-li hřích své, věrný jest Bůh, a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti. •

Rovněž sv. otcové prvních věků souhlasně učí, že třeba jest se zpovídati. Sv. Kliment římský, který kolem r. 100. po Kristu byl umučen, píše (v 2. listu ke Kor.): •Kdo se stará o svou duši, ať se nestydí vyznati představenému (biskupovi) své hříchy, aby od něho dosáhl posvěcení, t. j. odpuštění. •

c) Ještě jiný důkaz o nutnosti zpovědi podávají nám katakomby.

Vchody k podzemním katakombám v Římě, k oněm sv. místům, kde první křesťané slavili mši svatou, přijímali sv. svátosti a pochovávali své mrtvé, upadly v pohnutých dobách a válkách stěhování národů v zapomenutí. Ve středověku hledali je pilně, ale marně. Teprv za doby naší, kdy nepřátelé a nevěrci útočí na mši svatou, sv. svátosti, zpověď a j., jako by první křesťané jich byli ani neznali, stalo se řízením božím, že nalezeny byly zase katakomby. A co bylo nalezeno v těchto prvních bohoslužebných prostorách křesťanských?

Je tam viděti oltáře ozdobené symbolickými obrazy o mši svaté, a také zřejmé důkazy, že první křesťané se

zpovídali. Jsou tam malby, jimiž se znázorňuje zpověď, pak v drobné skále vytesané prohloubeniny, podobné našim zpovědnicím, které zřejmě neměly jiného účelu než tohoto.

Z důvodů uvedených lze poznati, že zpověď jest nutná podmínka odpuštění hříchův.

2. Zpověď jest také prospěšná.

Noviny častěji píší, že zločinec, který tajil po dlouhá léta spáchaný zločin, puzen výčitkami svědomí dostavil se k soudu, anebo se alespoň priznal ke skutku svému na loži smrtelném.)

Jest přirozenou potřebou srdce lidského, že sdělí své zájmy, své bolesti druhu; neboť sdělený žal jako by byl jen polovičním žalem. Co škodí člověku více, co skličuje více jeho srdce, než bolest, kterou tajiti musí ve svém nitru? Sdělití jinému, co nás bolí, poráčí se, ulehčuje značně naši strast! Proto kotvi zpověď hluboce v přirozenosti lidské; neboť ta sdělení nejenom nám ulehčuje, nýbrž zbavuje nás úplně všeho břemene hříchův.

Když kněz promluví slova: »Odpustějí se tobě hříchy tvoje, jdi v pokoj.« (Luk. 7, 48—50), odchází kajcník sprostěn hříchů svých, spadá kámen, kterým srdce naše bylo zavaleno, pokoj a mír svatý rozhošťují se v duši naší.

Již nevznáš se nad hlavou naší ostrý dvojsečný meč Damoklův, který každé chvíli může na nás padnouti; již nemusíme se báti, že objeví se nám tajuplná hrozná slova: »Sčítán, zvážén, zavržen« (Dan. 5. 25), nýbrž Bůh jest zase Otcem naším, my jsme jeho lidem, neboť jest opět naším údělem, věčnost jest nám zajištěna.

Řínou sice ještě z očí slzy, z prsou vznášejí se vzdechy, ale slzy ty nejsou hořky, vzdechy ty nedusí nás: zármutek náš podobá se řece tekoucí upraveným korytem, až ústí v okeánu útěchy a pokoje. Již nejsme nepřáteli Božími, nýbrž spočí-

váme na nejsladším Srdeci Pána Ježíše, které volá: »Pojďte ke mně všichni, kteří obtíženi jste, já vás občerstvím«.

3. Zpověď je snadná.

Nevěříš, milý křesťane? Nuže uvaž!

Hřích jest nejčernějším nevďekem proti Bohu, jest odpadem od dobrotvého Otce, vypourou proti všemocnému Pánu. Uražený Bůh mohl proto položit podmínky; a jaké kladou uražení lidé? Či dostačí světské spravedlivosti pouze přiznati se a chyby své litovati? Tu se veřejně vyšetřuje a ničí čest, hrozí vězení, pouta, posty, provaz, meč, kulka, olovo! Či vleče tě někdo násilím do zpovědnice? Či je zpovědník nelostným tyranem?

Všechno děje se v úkrytu; žalobcem, svědkem, obžalovaným jsi ty sám; mluvíš, jak víš, a věří se ti na slovo; A čím upřímněji se vyznáváš, tím větší důvěry nabýváš. Soudcem jest člověk, zástupce toho, který doutnajícího kahance nezhasne, nalomené třítny nezlomí, ale vyasnaží se, oheň rozohní, třítnu narovnat (Isai. 42, 3.) Jak těžko jest opět nabýti pozbyté přízně velmožů tohoto světa? Kolik tu třeba proseb, omluv, pokoreni, a jen pozvolna otvírá se brána milosti! Zde jen upřímné vyznání, a smír jest proveden.

Několik podobností!

Dům stojí v plamenech; mohl bys požár ten okamžitě uhasiti, ano poškozené části znova postaviti, kdybys nabral kapečku vody z blízkého potoka a vylil ji do horoucí výhně: nebyl by to laciný prostředek? Hle, zpověď hasí věčný zář pekla! Dlužníkům milion zlatníků, mohl bys dosici odpuštění celého dluhu, kdybys složil nepatrný penízek, nebyla by to snadná pomoc? Zpověď splácí věčný dluh! Jdeš pustinou, najednou stojí proti tobě lev rozevírají hladové svůj chřtán; není vyhnuti, nemáš zbraně. Lev již chystá se k smrtícímu skoku, jediný pokyn osvobodí tě od hladové šelmy, není to snadná záchrana? Zpověď vytrhuje duši tvou z jicnu pekelného řabla.

Jsi smrtelně nemocen; řekneš lékaři svůj neduh, projevíš přání, že chceš zdrav býti, a již jsi zdrav; není to levný lék? Zpověď zbavuje tě nejhoršího malomocenství hříchu.

Zpověď není tedy duševní trýzní, nýbrž pramenem vši potěchy. (O. p.)

¹⁾ Dne 28 února 1905 psaly berlínské noviny: Dne 25. března 1900 byla nalezena v lese u Zeuthen děsně zohavená mrtvola; dle všeho stala se tam ukrutná vražda, ač vražedníka nebylo možno se dopátrati. Prostředkem února 1905 omeocněl v Köpeniku tovaryš řeznický Teichmann; na smrtelném loži priznal se, že vraždu spáchal; byl sice hned po vraždě zatknut, jelikož na něm lpělo podezření, ale pro nedostatek důvodů byl opět propuštěn.

Jak rozšiřovati úctu k božskému Srdci Páně?

Ve svaté paměti zesnulý svatý Otec Lev XIII. častokrátě poukázal na božské Srdce Páně jako na vydatný pramen, z něhož může se vyléčiti churavé lidstvo doby nynější; a proto také zsvětil dne 11. června roku 1899 celý svět se všemi národy Srdci nej-světějšímu. A vskutku je pobožnost k Srdci Páně pobožností časovou. Veliké poslání uloženo jest jí od Boha: zlepšiti křesťanský a náboženský život v celém katolickém světě. Především k tomu je tato pobožnost od Boha ustanovena, aby studený svět, svět bez lásky, opět naplnila láskou k Bohu planoucí, aby byla medicinou proti hlavním zlům moderní doby, pyše a smyslnosti, indiferentismu náboženskému a nevěře, konečně pak také k tomu, aby přivedla lid zbloudilý ke svatostánku, k Ježíši svátostnému.

A tu samoděť naskytá se otázka: Dosáhla již tato pobožnost svého účelu? Odpovídám: Nikoli. Snad jsou tu a tam na různých, třeba i četných místech zbožní, láskou k nejsvětějšímu Srdci planoucí křesťané, kteří pobožnost tuto věle milují a v ni vytrvale se cvičí; než přece daleko větší je počet takových míst a krajů, kde je úcta tato buď naprosto neznáma, nebo známa sice, avšak málo pěstěna. Zejména svět Kristu a církvi odcizený je to, jemuž zůstává stále cizí, jenž nedá se osvětliti světlem jejím a ohřáti žářem jejím.

Má-li pobožnost tato přinésti jednou ovoce, k vůli kterému vsadil ji božský zahradník do zahrady církve svaté, nutno je, aby všichni ti, kterým dostalo se zvláštní milosti Boží poučení o této vznešené pobožnosti, starali se o hojný její rozmach, aby snažili se, každý dle sil svých, ji rozšiřovati. »Jména těch, kteří tuto úctu odporují, budou zapsána v Srdci mém a nikdy z něho nevymizí,« takové příslibení učinila sama Pravda věčná blah. Markétě Marii Alacoque, tak příslibuje i nám, budeme-li se nésti po snahách takových. Než jak jen rozšiřovati pobožnost k nejsvětějšímu Srdci Páně?

1. Chce-li kdo rozšiřovati pobožnost k nejsvětějšímu Srdci Páně, nejspíše

potkají se šlechetné snahy jeho se zdarem a nejsnadněji se mu dilo podaří, začne-li s dítkami. Jako stromeček dokud je mlád, třeba byl poněkud křivý, velmi snadno dá se narovnat; daleko snadněji než ve věku pokročilejším, tak také je tomu u člověka; snadno vypleje se v mládí z duše dítky všechno býlí, snadno vstřípi se v ni sémě křesťanských ctností, zvykův, obyčejův. A proto také s naší pro doby nynější veledůležitou pobožností nejlépe jest začíti hned u dítek, do jejichž útlých, nezkažených, pro věci nebeské nejlépe připravených srdéček vnikne toto sémě lásky nebeské nejhlouběji a poměrně také nejsnáze. Daruj jen dítku obrázek nejsvětějšího Srdce a vysvětlí mu, kdo to na tom obrázku a jakých získal si o nás zásluh ten, jehož obrázek představuje, nauč je několika krátkým modlitbičkám k nejsv. Srdci, připomeň mu každý pátek, zejména však každý první pátek v měsíci, že je to den nejsv. Srdci zasvěcený, vybiřni je, zda nechťelo by jíti o své újmě na svátek nejsv. Srdce ke svatému přijímání, zmiň se častěji o tom Srdci přesvatém, o lásce jeho k nám, o vzniku úcty k němu, — dosti jsi vykonal pro rozšíření této pobožnosti a brzo uvidíš první potěšitelné plody takto zasetého semene. Hle, jak vznešený, prospěšný a záslužný to úkol všech, jimž Všemohoucí světil dítky, by je vychováva-li, učitelů, pěstounů, především však rodičů!

2. Než nejenom dítky, ale i lidi dospělé, celé rodiny, obce získávati pro tuto vznešenou pobožnost budiž našim heslem. Nejjednoduším a přece mocným k tomu prostředkem je zavěšení a uctívání obrazu nejsv. Srdce ve chrámech i rodinách. Vždyť tak přál si sám božský Spasitel: »Požehnám i domům,« řekl totiž Markétě Alacoque, »kde je vystaven a ctěn obraz mého svatého Srdce.« Velmi dobře také je obraz tento každý pátek ať v kostele, ať v domácnosti ozdobiti, zejména v měsíci červnu a tak jej zavěsiti, aby při vkročení do chrámu nebo do domu zraky každého naň padly nejprve. Věru obraz takový mluví již sám sebou řečí každému srážlivě a a

mocnou: vybízí všechny, aby spláceli Kristu láskou lásku, obětí obět, milosrdenstvím milosrdenství; zve všechny, aby v důvěře vložili v toto božské Srdce všechny svoje prosby a záležitosti.

3. Ma-li pobožnost naše hojně vylíti požehnání na všechny její stoupence, mají-li věřící pobožností touto se zlepšovati a zdokonalovati, nejsvětějšímu Srdci stále se připodobňovati, jakož je výslovným přáním Spasitelovým, je nutno, aby také byli o ní častěji poučováni. Necht proto pilně navštěvují a poslouchají kázání, ve kterých se jedná o nejsvětější Srdci Ježíšovu, po případě necht sami věřící poprosí si svého duchovního otce, aby uspořádal jim celý cyklus takovéhoto kázání, jenž by byl zejména vhodný pro měsíc červen, necht však také sami se vzdělávají ve směru tomto v soukromí čtením dobrých knih a časopisů, jež jednají o nejsv. Srdci. Jest zcela přirozeno, že, má-li se člověk pro něco nadchouti, pro něco se rozhodnouti, že třeba, aby byl o tom dříve náležitě poučen. A tak tomu je i při této pobožnosti. I tu je třeba, má-li se totiž zakotvíti hluboko v srdcích věřících, aby dříve poznali, kdo se ctí, proč se ctí, jak se má ctiti, jaký je vznik a vývoj této pobožnosti a jaké její ovoce. O tom všem poučí nás taková dobrá kniha, dobrý časopis. V naší mateřštině časopsem takovým je zejména »Škola Božského Srdce Páně.« Kn ha taková je věru přítel dobrý, jenž nejlépe poradí nám v radosti i žalu, kam jiti, abychom bolest i radost sdělujíce, onu uměnšili, tuto pak zvětšili.

4. Prostředkem jiným k rozšíření účty k božskému Srdci Páně je obzvláštní jeho uctívání každého prvního pátku v měsíci.

První pátek v měsíci obzvlášť mají slaviti všichni ctitelé nejsvětějšího Srdce, poněvadž Kristus Pán sám tak si přál, vybičnuv blahoslavenou Markétu Al., aby po devět měsíců po sobě jdoucích přistupovala každého prvního pátku ke stolu Páně, a i jiné pobožnosti jí doporučil pro onen den, kterými by mohla jeho přesvaté Srdce uctívati, aby usmíření a náhradu poskytla za všechny urážky onoho měsíce mu způsobené a aby dosáhla milosti setrvání až do konce. A co přislíbil vyvolené služebnici své bl.

Markétě Marii Alacoque, to slíbil i nám: »V překypujícím milosrdenství svého Srdce slibuji ti, tak pravil jí, »že má všemocná láska všem těm, kteří po devět po sobě následujících měsíců vždy v první pátek přistoupí ke stolu Páně, propůjčí milost konečného setrvání; nezemrouť ve stavu nemilosti a aby nepřijali svatých svátostí; neboť moje božské Srdce bude jim v tomto posledním okamžiku bezpečným útočištěm.« Nejlépe je přistoupiti dne slavnostního tohoto ke stolu Páně, neboť tak nejlépe uctíme božské Srdce a pak také takovýmto způsobem nejvíce přispějeme k rozšíření účty k němu. Vždyť otáží se tebe jistě, zachováš-li se dle tohoto pokynu, mnozí z těch, kteří budou přítomni ve chrámu, proč přistupuješ právě v tento den ke stolu Páně, ty ovšem povíš proč, a nepochybují, že dobrým tvým příkladem povzbuzen brzo bude následovati tebe ten a onen člověk dobré vůle ke stolu Páně.

5. Prostředkem obzvlášť působivým, jak získati Srdci Spasitelovu v osadách našich účtu a lásku, prostředkem, jenž je nade všechny jmenované daleko účinnějším, je co nejnádhernější oslavení svátku Srdce Ježíšova, jenž slaví se prvního pátku po oktávě Božího Těla. — Bývá zvykem, že, slaví-li některá osoba vážená svoje jmeniny, má-li svátek, že přicházíme, abychom ji blahopřáli. A je to jistě dobrý zvyk, neboť tak dáváme veřejně na jevo, že osoby té si vážíme, že ji milujeme. Než kdo za-luh-je více, aby byl od nás milován, než Kristus Ježíš, přesvaté jeho Srdce? Kéž sejdou se v počtu nejhrojnějším všichni jeho ctitelé k němu v den jeho svátku do chrámu, kéž přistoupí četné ke sv. přijímání, aby tak zavítal do srdcí jednoho každého nebeský onen host a učinil srdce každého, kdo mu poskytl u sebe přístřeší, podobným Srdci svému, kéž slaven je svátek tento v rodinách, kéž však slaven je na prvním místě co nejnádherněji ve chrámech. Vždyť tak, sejdou-li se všichni ctitelé na svátek nejsv. Srdce Páně k němu, ke svatostánku, v den to, jež sám Pán označil jako korunu celé pobožnosti, nejlépe tím dokáží, jakými jsou ctiteli tohoto přesvatého Srdce, a jestliže každé veřejné vyznání mnoho působí na přítomné, tím větší bude účinek ta-

kového veřejného projevu lásky, jelikož Pán jistě hojně jemu požehná.

6. Jiný prostředek. Přirozeno jest že, má-li útlý stromček u sebe kůl, jenž je mu oporou, že stojí daleko pevněji a odolá i velikým větrům. Podobně také člověk, má-li k opoře kol sebe více lidí stejně smýšlejících, cítí se daleko silnějším ve svých snahách a úmyslech. A ten právě jest účel různých spolkův, aby všichni členové se navzájem podporovali, silili v určitých těch či oněch snahách, k vůli nimž byl ten či onen spolek založen. Prot. ku příkladu sešly se kongregace Mariánské, aby v nich pěstila se dětinná úcta k Boží Matičce, a to především a nejbliže u členů, potom však a vzdáleněji i u osob jiných, proto také sešlo se »Bratrstvo nejsvětějšího Srdce Ježíšova,« jež založeno bylo zákonitě pro všechny věřící v Římě u Panny Marie »ad Pineam« zvané, a nyní trvá tamtéž při chrámu Páně »de Pace.« V Praze zřízeno je právě toto bratrstvo při chrámu Páně sv. Ignáce u OO. Tovaryšstva Ježíšova a připojeno je k arcibratrstvu v Římě. Ostatně takováto bratrstva lze zřizovati ve kterékoli osadě se svolením biskupským a za určitých podmínek, je-li dostatečný počet členů (žádá se v některých diecesích nejméně 20)

7. Vypočítal jsem již všechny prostředky, kterými možno rozšiřovati úctu k nejsv. Srdci? Ovšem že nikoli. Je ještě veliké množství jiných prostředků, které se naskýtají každého dne. Každá rozmluva s bližním, ať již churavým, ať již postiženým jakoukoli pohromou, soužením, útrapou, křížem, je takovou příležitostí vhodnou, které můžeš použiti k rozšíření

této úcty, když poukážeš mu na to Srdce, které tak nesmírně trpělo, bolesti své tak trpělivě snášelo a snáší snad i pro nás a které všechny lidi chce oblažiti tu i na věčnosti. Snad máš děti, máš čeleď, příbuzné — i těm můžeš zajistě vstěpovati se zdarem tu úctu. Vždyť čím srdce kypí, tím i ústa přetékají, a kypí-li srdce naše láskou k nejvyššímu svému vzoru, Srdci Ježíšovu, zajistě i rty častěji budou šeptati to sladké jméno, ať již v modlitbě, ať již ve vhodném rozhovoru. Sta jiných příležitostí jistě se naskytne, kdy můžeme tu pobožnost, kterou sami ze srdce milujeme, jiným doporučiti a tak získá atí Srdci nejsvětějšímu vždy nové stoupence a následovníky, sobě pak zásluhy nesmrtelné, za něž jistě nešťastně dluhovati nám to Srdce, jež je »schránkou spravedlivosti a lásky.«

Hojné požehnání vylévá božské Srdce Páně na každého, kdo je ctí, čím hojnější však a toho, kdo úctu k němu rozšiřuje; i my, budeme-li horlivými lásky jeho apoštoly, budeme moci míti již nyní to potěšitelné vědomí, že jména naše vepsána jsou v Srdce božské písmem, které nikdo nikdy nesmaže, že hojným bude nám to Srdce jednou odplatitelem a milosrdným všech zločinů soudcem a že dovolí ten božský Spasitel, jako druhdy sv. Janu — Miláčku při večeri poslední, i nám jednou při nebeském zástolí na prsou svých spočinouti a po celou věčnost pěti:

Budiž pochváleno,
budiž pozdraveno,
Ježíši, Srdce Tvé
ode všech buď ctěno.

J. V. POJEZDŇ.

Ježíš učitel pokory.

K 10. neděli po svatém Duchu.

va lidi, jednoho pyšného a druhého pokorného, předvádí nám před oči náš milý Spasitel v evangeliu o farizeovi a publikánu. Pyšný a nadutý farizej si myslí, že nemá žádných hříchů na sobě, a ty, které snad má na sobě, že jsou tak nepatrné, že ani za řeč nestojí; on se domýšlí, že je ctnostným mužem, daleko vynikajícím nad jiné, na něž se dívá s opovržením. Opakem jeho pravým je celník. Možná, že ani není tak špatným jako druzí celníci; možná, že častěji něco dobrého vykonal; on však myslí jen na své hříchy a pokládá se za nehodného, dělá místo druhým a zůstává státi v zadu, bije se v prsa a prosí Boha za odpuštění.

Na tento příklad nesmějí se však odvolávat ti, co rádi pod kruchtou a pod podloubím v kostele státi zůstávají, neboť ti to nedělají z pokory. V kostele jsou lavice na to, aby se v nich sedělo. Kdo sedí na předku, bude jistě hodně pobožným, poněvadž ho lidé pozorují; musí dáti dobrý příklad. Sám Spasitel žádá po nás, abychom svým spolubližním předcházeli dobrým příkladem. Tak svěť, pravil jednou, světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše skutky dobré a velebili Otce, jenž jest v nebesích.

Jinak však máme býti hodně pokorní; všechno dobré, co na nás jest, máme přisovíati Pánu Bohu; sebe samy máme za nepatrné považovati, vlastní chvály a cti nikdy nevyhledávati; nemáme se nikdy dráti do popředí, obcujeme-li s lidmi, zato však dáti druhým přednost; též máme býti trpěliví, pakli nás druzí odstraňují.

Pan Ježíš Kristus sám nám dává krásný příklad křesťanské pokory. On praví: Učte se ode mne, neboť jsem tiichý a pokorný srdcem. Podíváme se tedy, jak byl pokorným a jak jest jím dosud, abychom se od něho této pěkné ctnosti přiučili a také v ní se cvičili.

Už to bylo důkazem pokory, že Syn Boží, jenž se sdíli s Otcem svým o vládu nad světem, všemohoucí Král

a Stvořitel všech věcí, se odhodlal se-stoupiti na tento bédný svět a vzíti na sebe stvořenou lidskou přirozenost. „Tak smýšlejte,“ napomíná nás svatý Pavel v epístole na květnou neděli, „jakž smýšlel Kristus Ježíš, kterýž jsa v způsobě Boží, sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka, ku podobenství lidí učiněn a v způsobu nalezen jako člověk. Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.“

Z pokory nevyvolil si dcery knížecí nebo královny nebo císařovny za svou matku; chudá panna dostala přednost před dcerami bohatců. Ne místodržitele, aniž konsula, aniž ministra nebo vojevůdce nebo patricia, ale chudobného tesaře zvolil sobě z pokory za svého pěstouna. Ne v paláci nádherném, ba ani v domě měšťanském nebo v chýši venkovana, ale v stáji chtěl se zroditi. Jesle si vybral za svou kolébku, chudé plénky za svůj o.ěv. Z vůle jeho nemělo se jeho narození zvěstovati mocným tohoto světa, ne Herodesovi, ne Cyrinovi, ne velekněžím a starším lidu, ne zákoníkům, ale chudobným pastýřům. Náš milý Spasitel se neostýchal osmého dne po svém narození přijati známku hříšníka při svém obřezání a všem zákona předpisům se podrobiti, ačkoliv, sám jsa zákonodárcem, předpisům těm nikterak nebyl podroben.

V Nazaretě poddán byl třicet let své Matce a svému pěstounu, aniž minil, že by na cti utrpěl, když konal práce domácí a tesařské, sbíral třísky, chodil pro vodu a dělal posla. Z pokory postavil se u řeky Jordanu mezi hříšníky a přijal křest pokání. Z pokory byl spokojen s tím, co mu dobří lidé d rovali; přijímal almužnu, ačkoliv oči všech v něho doufaly, že jim dá pokrm v čas patičný. K úřadu apoštolskému nepovolal řečníky a filosofy, ale chudobné rybáře nemající žádného vzdělání. Při proměnění na hoře Tábor, a kolikrátkoli zázrak nějaký vykonal, zapověděl to dále rozhlašovati, a když j-j lid chtěl králem učiniti, skryl se na osamělém místě. On obcoval s hříšníky, celníky, samaritány a pohany, kterými každý žid opovrhoval a jim se vyhýbal.

Když jej za jásotu a s palmami vedli do Jerusalema, nikterak se z toho neradoval, spíše slzy proléval. Při poslední večeři vlastním rukama a na kolenou myl nohy učedníkům svým. Jaké to ponížení, jaká pokora! Proto se i Petr zdráhal a nechtěl si nikterak dáti nohy umýt od Mistra svého. Nechal se zajmouti, jako zajímají loupežníka, k soudu vésti jako vedou zločince a anarchistu; trpělivě snášel všeliká příkoří, nechal se nohama kopati, pěstěmi tlouci, poplávati, zbičovati, za blázna vyhlásiti, obnažiti a na kříž přibít; mezi dvěma lotry jako největší z nich zločinec chtěl zemřít na potupném dřevě kříže. Jeho život byl nepřetržitým cvičením se v pokorě.

Učil nás pokorě svým příkladem; než i slovy nám ji vřele doporučoval a na srdce vkládal. Když se ho učedníci jednou tázali: »Koho máš za největšího v království Božím?« zavolal pachole, postavil je uprostřed nich a děl: »Amen, pravím vám, neobráťte-li se a nebudete-li jako děti, nevezdete do království nebeského. Kdož tedy se poníží jako toto dítě, ten je největším v království nebeském. Každý, kdož se sám povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.«

První z farizeů pozval jej jedenkrát k sobě na hostinu. Když Spasitel spozoroval, kterak si všeci první místa vybírali, řekl k nim: »Jsi-li pozván k hostině, nesedni si na první místo, aby, když by snad vznešenější tebe pozván byl, ten, který tebe a jeho pozval, nepřišel a neřekl tobě: Udělej tomu zde místo! a ty bys potom s hanbou dole sedět byl nucen. Ale, když jsi pozván, jdi a sedni si na poslední místo, aby když přijde ten, jenž tě pozval, tobě řekl: Příteli, posad se výše! Potom dosáhneš cíle u těch, kteří sedí u stolu.«

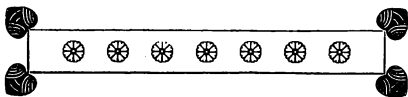
Při jiné příležitosti řekl k lidu o farizeech: »Na stolici Mojišově sedí

zákonci a farizeové. Proto zachovávejte a číňte všechno, co vám povídají; ale podle jejich skutků nemáte se řídit; neboť oni o tom sice mluví, ale nekonají toho. Všechny své skutky konají, aby je lidé viděli. Mají rádi první místa při hostinách a první sedadla v modlitebnách. Nechávají se rádi na trhu pozdravovati a od lidí »mistře« titulovati. Vy však nenechejte se jmenovati »mistr«, neboť jeden jest váš mistr, vy však jste bratři. Kdo je největším mezi vámi, buď vašim služebníkem.« Jindy zase řekl: »První budou posledními, a poslední budou prvními.«

Matka synů Zebedeových přistoupila s nimi jedenkrát k Panu Ježíši a padla před ním na kolena s výrazem tváře prosebným. On pak řekl k ní: »Co chceš.« Ona mu odpověděla: »Řekni, že tito dva moji synové budou sedět v království tvém, jeden po pravici a druhý po levici.« Ježíš však jí odpověděl a řekl: »Nevíte, zač žádáte!« Tu se rozhorsili ostatní apoštolé nad těmi dvěma bratry. Ježíš však pravil jim: »Víte, že knížata národů nad nimi panují a mocní nad nimi vládnou. Ne tak buďte mezi vámi; nýbrž kdo mezi vámi chce být prvním, buď vašim služebníkem, jakž i syn člověka nepřišel, aby se dal obsluhovati, ale aby sloužil a život svůj dal na vykoupení za mnohé.«

Tak tedy při každé příležitosti doporučil nám Pán Ježíš ctnost pokory. Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem! Učte se ode mne, chtěl říci podle výkladu svatého Augustina, ne svět zhotoviti, ne všechny viditelné a neviditelné věci tvořiti, ne zázraky konati a mrtvé křísiti, ale tichým a pokorným být. Rádi se tudíž pokokujme! Čím hlubší základy se kopají, tím vyšší stavení se postaví. Čím hlouběji se ponížíme a pokoříme, tím většího významání dostane se nám v království nebeském.

JAR. ST. PAVLÍK.

Korunování posvátných soch a obrazů.

Za posledních dob bylo častěji slyšeti, že některé, od lidu zvláště uctívané obrazy Bohorodičky slavně korunovány byly. Tak stalo se zejména v Haliči roku minulého a letos 1. května v Linci, kde socha Panny Marie v novém domě slavně korunována korunou zlatou, darovanou zemřelým sv. Otcem Lvem XIII. Bude zajisté čtenářům „Školy“ vítané, když o tomto obyčeji, korunovati totiž některé sochy a obrazy posvátné, něco povíme.

Již pohané měli v obyčeji zvířata obětí věnovati květinami; také kněží pohanští, i ti, kteří se oběti účastnili, krásili hlavu svou věnci. Chtěli tím naznačiti, že oběť jest božstvu zasvěcena, a proto že má býti krásná, také ti, kteří obětují, že se mají božstvu líbiti. Obyčej tento církev naše z počátku nepřijala, aby se nezdálo, že snad se stotožňuje s oběťmi pohanskými. Proto v katakombách nalézáme jen pořídku obrazy světců, kterých hlavy by krásil věnec nebo koruna, ačkoli se v Písmě svatém častěji zmínka činí o „nevadnoucí koruně věčného života“.

Když však za císaře Konstantina církev zvítězila úplně nad pohanstvím a došla svobody, tu počal také zvyk kříž anebo hroby svatých mučedníků okrašlovati věnci nebo korunami, na znamení vítězství a slávy. Tak svatý Paulinus, biskup v Nole (vynálezce zvonů), popisuje kříž ve svém velechrámě a praví, že okrášlen byl věncem jako korunou, a sice celý kolkolem, a že ve věnci tom byly obrazy svatých apoštolů. Jiný způsob byl, že se kříž na vrchním konci věncem či korunou krásil, a konečně máme z oné doby doklady, kde na kříži visící Kristus místo koruny trnové měl korunu zlatou nebo stříbrnou pozlacenou. To vše mělo znamenati vítězství, kterého ukřižovaný Kristus Ježíš dobyt nad pohanstvím. Podobně chtěli křesťané ve 4. století naznačiti slávu a vítězství sv. mučedníků nad tyrany pohanskými, jejich pevnou víru a vytrvalost a radost v nebi, proto zdobili hroby jejich věnci a korunami

z palem, květin, vavřínu anebo drahého kovu. Tak sám císař Konstantin dal u oltářů svatých apoštolů drahocenné koruny pověsiti. Příkladem jeho následovali císař Karel Veliký, Luitprand a jiné vznešené a bohaté osobnosti. Také jest viděti na obrazech z oněch dob pocházejících, kterak ruka s nebe (Boha Otce) drží korunu nad hlavou některého svatého mučedníka; anebo kterak Kristus Pán v každé ruce korunu drží nad hlavami dvou světců, na př. Petra a Pavla nebo sv. Pavla a Tiřothea, nebo sv. Abdona a Sennena atd. V kostele sv. Anežky viděti jest posud obraz této svěřice ze 7. století, na němž hlava korunou ozdobena jest. Dle zpráv dal papež Řehoř III. (731—741) sochu blah. Panny Marie zlatou korunou okrášlit. Později okrášlovaly se i obrazy svatých vyznavačů a panen, kterýžto obyčej ve středověku velice rozšířen byl, jak z obrazů zachovalých vidno jest.

Od obyčeje tohoto však rozdílný jest zvyk obrazy nebo sochy svatých, které již jsou, z nějaké důležité příčiny korunou ozdobiti, t. j. slavně korunovati. A tu to byly výhradně obrazy nebo sochy Rodičky Boží, kterým se takové okazale pocty dostalo a dostává. Původcem této myšlenky byl zbožný hrabě Alexander Sforza z Pallavicinů, který chtěl svou lásku a úctu k Rodičce Boží na jevo dáti, jmění své k tomu účelu odevzdal, aby z něho zlaté korunky pořízeny byly pro ty sochy a obrazy Mariánské na světě, které Bůh zázraky dokázanými a pověřeními byl oslavil. Vykonavatelem této své vůle ustanovil Pallavicini kapitulu u sv. Petra v Římě, které přináleží zkoumati, zdali ten či onen posvátný obraz Mariánský se korunovati má; kapitola tato také korunky i pro Pannu Marii i pro Ježíška sama obstarává. Ke korunování takovému jest od stolice papežské ustanovený zvláštní slavný obřad, a bývá k obřadu tomuto zplnomocněn obyčejně diecesní biskup nebo některý vyšší hodnostář církevní. První taková korunovace, korunami vatikanskými (jak se jí m obecně říká), byla v Římě 27. srpna 1631, kdy korunována byla socha Bohorodičky

de la Fièvre v kapli u sv. Petra, kde kapitola kněžské hodinky konává. Od tohoto roku až na naše doby rozesláno bylo asi 400 korunek pro slavné Mariánské obrazy nebo sochy po celém katolickém světě

Nejnámější sochy Matky Boží korunami těmito ozdobené jsou: v Montserratě ve Španělsku, v Lorettě v Itálii, v Čenstochově v Polsku, v Lourdech ve Francii atd. Ve vlastech našich první případ také slavné korunovace se udál r. 1702 kdy krásný a zázračný obraz Bohorodičky na Svatém Kopečku u Olomouce korunami zlatými a bohatě, opatěm hradišským, drahokamy ozdobenými korunován byl. K účelu tomu posláno bylo země než 100 pověřených a dokázaných zázraků, které se na nemocných skrze přímělu Rodičky Boží Svatokopecké staly, aby papežskou stolicí zkoumány byly a na počest Panny Marie v obraze na Svatém Kopečku tak uctíván aby obraz ten korunami vatikánskými korunován byl. Svatá stolice uznala zázraky za pravé a dokázané a kapitola u svatého Petra v Římě poslala korunky pro obraz Panny Marie i Ježíška. Korunky ty nesou nápis v řeči latinské tohoto obsahu: »Nejdůstojnější kapitula u sv. Petra darovala tuto korunku zlatou z odkazu vznešeného hraběte Alexandra Sforzy Pallaviciniho blahoslavené Panně Marii.« Letopočet 1732.

Korunovaci vykonal s velikou slávou v zastoupení churavého kardinala arcibiskupa olomouckého V. Schrattenbacha tehdejší jeho světlý biskup Otto hrabě z Eků a Hungersbachů dne 21. září 1732. Jaký nával poutníků toho dne na Svatém Kopečku obcovať této tak řídké slavnosti vidno z toho, že toho dne 90 kněží zpovíдало, 200 mší svatých slouženo bylo a 12.534 osob přistoupilo k svatému přijímání, když před tím již od 8. do 15. září se bylo slavně slavilo stoleté jubileum nalezení posvátného obrazu, v kterýchžto dnech neméně nežli 84.426 osob u stolu Páně bylo a 1450 mší svatých se sloužilo. Byla to také první posud nevidaná slavnost korunovační netoliko na Moravě, nýbrž i v rakouském mocnářství vůbec. Ejhle, jak slavné jest místo poutní na Svatém Kopečku.

Několik měsíců po tom slavným způsobem korunován jest obraz Panny

Marie u sv. Tomáše v Brně, kterýžto se nyní nalézá v kostele OO. Augustiniánů na Starém Brně. R. 1733 korunovaná jest podobně s nádhernou slávou soška zázračné Panny Marie na Svaté Hoře u Příbrami v Čechách. Tyto tři obrazy Mariánské jsou posud jedinými v rakouské říši, jimž se dostalo pocty býti korunováno korunkami vatikánskými. Jest významno, že jsou to právě poutní místa ve vlastech našich, z čehož vidíme, kterak Maria Panna si u národa našeho zalíbila, vždyť se ne nadarmo říkalo: »Milá byla Čechům Panenka Maria, milí bývali Čechové Panně Marii!« O kéž by tak zůstalo vždycky! A proč se Mariánské obrazy korunují? Aby se naznačilo, že uznáváme Matku Páně, kterou Kristus, nejlepší syn její, do nebe vzal a tam nadevšecky anděly a svaté povýšil, za svou královnu, že chceme jejími poddanými býti, že chceme ji poslouchati a proto dle svatého jejího příkladu se říditi. Vyznáváme tím také vděčnost Marii Matce nejdobrotivější za všechna nám i jiným prokázaná dobrodíní, za její lásku, pomoc, přímělu. Vyznáváme tím, že ona přečistá Panna hodna je té největší pocty, kterou lidstvo komu udělití může, totiž korunování, neboť Bohem byla vyvolena k největší důstojnosti mateřství Božího. Ona jest největší, nejčistší, nejslavnější mezi lidmi, proto jí náleží i největší pozemská pocta. Ctíce Marii, ctíme i Ježíše; vyznávajíc, že Maria Matkou Boží jest, vyznáváme zároveň, že Ježíš Synem Božím jest, což jest základem celé naší svaté křesťanské víry. Tak užce jest úcta a láska k Marii Panně spojena s vyznáním pravé víry. Maria udílí audience a slýchá prosby a tužby svých poddaných a milých dítek v četných svých hradech a residencech, což jsou její místa poutní, proto nechť i její obraz, v němž chce býti ctěna, ozáří se leskem koruny královské, neboť ona vpravdě jest královnou. Toto vše jest příčinou a účelem slavné korunovace jejích slavných obrazů a soch po světě katolickém. Ku konci dodáváme, že ke slavné korunovaci obrazu potřebí je svolení papežské stolice nebo kapituly vatikánské, a že se při ní dbáti má zvláštního slavného, samou papežskou stolicí ustanoveného obřadu korunovačního.

Boh. Henzl.

Dobrý pastýř.

Po založení Říma r. 752, když císař Oktavian Augustus spravoval římskou říši a mír se rozhostil po veškerém okrese země, poutník jeden bohobojný v doubravu starou ubíral se hledat úkryt poustevní, neb dávnou touhu měl být sám se svými myšlenkami. Již k zemi se klonil soumrak večerní, když pojednou, nedaleko chyše pastuší a poblíž u ohrady ovčácké naproti mu vyšel krásný pacholik. Dítě nebes nemohlo být sličnější: oči jeho jako hvězdy jitrní, zlato kadeře, ústa korály a růže, lice jako iablek granátových květu podobný, postava jeho kosti slonové a safíru. V pravici berlu ovčáckou, na boku měl brašnu pastuší, ale tak plakal, že by se byl kámen ustrnul.

Bylo to divné poutníku, i jal se vyptávat: Co se ti stalo, dítě mé, a co robíš v této pustině? Jaký ten smutek, nač ten pláč? Ach, zavzlykalo sličné pachole, jak možno ještě mluvit, když tolik mluví oči mé! — Ale slyš! Měl sto ovec otec můj, jich devadesát devět chodí bez úrazu, bez bázně. Však přece jedna ovečka se zaběhla, od pastýře utekla, kdes vlkům majíc padnout za podíl. Toto ubožátko hledám já, pln strachu, že ta divá zvěr je roztrhala, sežrala: toť slzy mé!

A pověz mi, dítě, poutník dál se ptá, čím je tvůj otec a kde zůstává? Otec můj, pravilo dítě, na celém světě nejvyšší pán; nemá konce jeho vládařství, dům jeho zlato, drahé kamení; tisíce tisíců slouží mu, dvořanstvo jeho nikdo nesčítá. Řekl bys asi: Tomu-li tak, a otec tvůj světa nejvyšší pán — co mu pak o jednu, jedinou ovci ztracenou? O kousek dobytečka, ještě snad churavého? Pravdaže, škoda jen nepatrná, ale to zvířátko má on tak rád, raděj by neviděl celé své panství, všechny poklady. A proto všechno co mám, i své hrdlo chci dát, ale tu ovečku otci zase přivéstí musím. Ovečko má! Ovečko zabloudilá, co se mé srdce po tobě navzdychá! Ale což toho dbám, jenom to štěstí a tebe najítí zas!

Však řekni mi přece, hochu milný, když je ta ovce otci tak milá, proč tebe

poslal hledat ji do těchto pustin, ne koho jiného? Houf mohl vyslat věrných pacholků? — Ach, co by nemohl otec můj? Může on všechno! Na jeho pokyn, co kde, vše letí o závod! Tentokrát však poslati chtěl syna, by každý věděl, kterak jest drahá srdci jeho. Jak lidé spatří aneb se doví, že robě slabé, jediný dědic otecký, polonah, takto jak vidíš, přes hory běhám, trním, bodlinou; jakmile uslyší, že hlasem smutným volám až k mdlobám: Ovečko má! Ovečko milá, kde jsi? Vrať se jen, nic ti já neudělám a otec můj teprve ne! Pojď zase k nám, on si tě položí na klín, otec můj laskavý, dobrý! Paže své ovine ti kolem hrdla, jísti a pít budeš s ním s jednoho stola, stokrát tě zlobí jak vlastní, na srdce své si tě přivine, játku, až lidé to spatří a slechnou z mých úst, zvolají v udivení: O výše té lásky — takého pána ovečkou být, kdoby váhal?

Poutník zas po slovech děcka: Když otec již poslati chtěl tebe, jediného sluhu co ti nepřidal? V tom divokém kraji proti dravé zvěři kdo tě obrání? Rotu loupežnou kdo odrazí? Kdo sežene ti potraviny, kdo ruky pomocné, kdo skytne světla útěchy, když hrozí nebezpečí?

Arčiže, pravilo dítě, otec můj, on moh' to učinit; mně na cestu dát mohl dvanáct vojska praporů: bych však ukázal, že ztracenou tu ovci nemiluji méně nežli on, na nic jiného jsem nemyslel, v ráz z domu vykročil, málo se staraje o to, vrátím-li se mrtev nebo zdrav. Najítí jen tu ovečku, mně a otci tak drahou, toť myšlenka a bolest moje jediná!

K slzám pohnula tato slova poutníka a před mládcem stanul v němém údivu. Posléz promluvil: Co by řeklo tvé srdce, dítě předrahé, ta ovce zbloudilá kdyby ještě dnes tě potkala a tvých vběhla do rukou? Ta berla tvá by nezdvihla se místo pozdravu? A z úst i zraku nesršel by přívál výčitek?

Ó, nikdy ne! dí na to dítě milostné; svou náruč v touze nesmírné bych otevřel, jí pádil v ústrety a dopadna, bych k srdci

přítisknul a na smířenou vroucně políbil! A jestliže snad zatím zemděla a ochromnula, churavá, já s rozkoší ji vezmu na svá ramena a domů ponesu ji na vlastních rukou. A otcovského stihna paláce, tam všechno vybudím a svolám dvořany a taktó promluví: Radujte a veselte se všichni dnes, já nalezl tu drahou ovci ztracenou! A mám-li břemenu

i podlehnout, a nemůže-li ubohé to zvfátko jinak zachováno býti životu leč smrti mou: i tak se staň! Svou smrti rád mu život dám, a na znamení lásky mé ta slova napište mi na hrobě: »Mne usmrtila láska má.« (Z knihy Jakuba Demla »Slovo k Otčenáši Fr. Bílka«¹⁾).

¹⁾ Lze dostati v »Novém Životě« v Prostějově za 7 korun vázaně.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 10. po Svatém Duchu.

Evang. O farizeovi a publikánu. (Luk. 18.)

Často jistě mysliváš na své domnělé dokonalosti, ctnosti, přednosti ducha a srdce, avšak věz, že myšlení takové veliké v sobě chová nebezpečí, neboť jak snadno můžeš upadnouti v pýchu a tak prohřešiti se před Bohem a lidmi. Nemluv proto také před jinými tak často a mnoho o skutečích svých, vždyť jest možné, že by tě za pošetilého pokládali a tobě mnohé pokolení připravili, což by tě jistě bolelo. Avšak nikdy nevyčítej snad Bohu, co jsi dobrého již vykonal a co proto od něho požaduješ a očekáváš. Nezapomínej na slova Písma: »Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává svou milost.« Vznesený jest Bůh, jestli však se k němu pyšně povznášíš, vzdaluje se od tebe, pokorně-li se před ním skláníš, blíží se k tobě. Proto sám u sebe říkej: »O jak daleko jsem ještě od cíle mého!« a jiným doznávej: »Ještě nečiním dosti, co bych činiti měl!« a před Bohem volej: »Bože, buď milostiv mně hříšnímu!« Tak nalezneš u lidí lásku a úctu a u Boha milost.

Na neděli 11. po svatém Duchu.

Evang. O hluchoněmém. (Marek 7.)

Pohlédneš-li se tak po lidech a pozoruješ jak mnoho je těch, kteří bez vlastní viny bídni jsou a ubozí, zejména ti, kterým některý důležitý smysl, jako řeč a sluch nebo zrak schází; tu děkuj na kolenou Bohu Otci předobrému, jenž tobě beze vší zásluhy tvé zdravé smysly a údy udělil. Ale díky tvoje nebudtež jen planou řečí, nýbrž skutkem dokazované; važ si těla svého dle přikázání Božího a užívej jeho přednosti tak, bys mohl z propůjčených těchto velikých darů přirozených jednou směle účty složit. A maje na mysli, jak bys sám nešťastným byl, kdybys snad slepým, němým nebo hluchým se narodil, ujmej se s láskou milosrdnou takových ubožáků. Budiž okem slepým, uchem těm, kdož hlouští jsou, nohou chromým a ulehčej všem takovým nebohým stav jejich těžký, jak jen to možné jest. Pohlédneš-li na ně, věz, že i oni zrovna tak jsou dětmi Otce nebeského jako ty, a že i ty jistě miluje Bůh. Jestli tedy oni mnohdy bez radosti, ba v bolestech a neštěstí trávití musí život svůj pozemský, poznej z toho, že musí býti nebe, kde by jim Bůh vynahradil, čeho postrádali na zemi. Útrapy zbožných a spravedlivých lidí na zemi, jsou jedním z důkazů pro nebe, neboť spravedlivost Boží vždy a všude se osvědčiti musí. Jestli však tě stihlo podobné neštěstí, nezoufej; Kristus Pán léčil zázračně neduhy takové; posud je tak mocný a dobrotivý, že i tobě pomoci může. A jestli snad usouzeno jest, abys až do smrti takový kříž nesl, i tu neztrácej mysli. Bůh ví, proč jej na tebe seslal, jistě k tvému dobru, neboť tak si můžeš velikých zásluh dobytí pro život věčný. Každého vede Bůh cestou jinou, ale každá tato cesta jest jistá a bezpečná a všechny vedou k cíli jednomu, věčné spáse.

Boh. Hendl.

Obrázky z katolických misíí.

Podává MAXMILIAN WEINBERGER.

XXI. Missionář na cestách.

Lopoldinská nadace, pro kterou se i v naší diececi sbírají pravidelné příspěvky, podporuje, jak víme, misie americké. Misie ty jsou velmi rozsáhlé a hlavní jejich činnost směřuje na obrácení pohanských dosud kmenů indiánských. Velkou nesnáz působí katolickým missionářům ohromná vzdálenost jednotlivých stanic misijních od sebe a jest jim proto konati často cesty daleké a obtížné. Jednu takovou cestu apoštolskou vypisuje missionář P. Keil. Podáváme z ní tuto některé úryvky.

Divocí pohlaví indiánští — píše — neprojiždějí sice na svých ohnivých otích zdejší krajinou přibytky pokojných běbů ochů olupující a pálice a obyvatele jejich vraždíce, ale bezpečnost zde není dosud jistá a vším právem nazývá se naše území „divokým zřeváním“. Katolických kaplí je zde velmi poskrovnu a nedostává se i bohoslužebného nářadí. Všecko, od mešního kalicha až ke zvonečku musí kněz si obstarati a přinést sám. Ani ministrantů není vřdycky a pak slouží mši sv. také sám. Často dělá kostelníka, zpěváka a ministranta zároveň. Nejednou je pánem, sluhou, kočím v jedné osobě; svléknuv roucho kněžské čistí povoz, maže kola a zapřáhá potah. Práce taková je zpočátku obtížná, ale když ji člověk přivykne stává se milou a příjemnou záležitostí. Jestli si misionář vědom, že to činí pro spásu duší lidských.

Dva týdny prve nežli se vydám na cestu, oznámím svůj příchod všem, v jejichž domě mše sv. sloužena bude, a ustanovím čas služeb Božích. Moji známí a přátelé oznámí vše katolíkům v obvodu desíti mil bydlícím. Všichni těší se na ten den, kdy jim popřáno bude mši sv. obcovati a kázání slyšeti. Na jednotlivé stanice dochází jednou za čtvrt roku. Pořádek cesty zachovávám přesně, neboť věřící příchod můj jistě očekávají, a velmi by je bolelo, kdyby mne nezastali a s nepořízenou domů se vrátiti musili. Proto at si při práci nebo padá snh, at si je větrno nebo chumelice, nic naplat, cestu třeba na každý způsob

nastoupiti, aby všem a všude v určitý den a hodinu vyhověno bylo.

Za první návštěvy své farnosti zažil jsem mnoho trpkých zkušeností. Den odjezdu byl chladný, burácela strašná víchřice, jaká jenom na nekonečných stepích amerických, kde není ani pahorku ani stromu, je možná. Solva jsem ujel asi 6 km., uvázl můj vozík ve vyschlém řečišti v písku. Koně byli sice silní, ale nebyli přece s to, aby mne z písku vytáhli. Sestoupil jsem tedy s voza, složil všecken náklad, koně štastrě vyjeli ze zajetí a klusali dále celé tři hodiny po písčitéch nerovných cestách. Konečně dojel jsem první stanice, ubytoval se u zámožného katolíka, jenž se byl právě vrátil z delší cesty a zůstal jsem u něho přes noc.

Časně z rána hrnuli se věřící se všech stran na stanici. Zpovídal jsem dlouho, sloužil mši sv., kázal, křesťanské cvičení měl, několik dítek pokřtil a dvojí snoubence sezdal. Po snídání odjel jsem na stanici nejbližší a odtud do osady Kanadian Riveru, dva dni cesty vzdálené. Čím dále, tím špatnější byla silnice, tak že povoz hluboko zapadal do spousty navátého písku. Vítr naplňoval časem vzduch hustým prachem a nám nezbyvalo než oči zavírat a dech zatajovati, abychom se neudusili.

Konečně dostali jsme se šťastně ke břehu řeky Kanadian Riveru, na němž leží zmíněná osada téhož jména. Její řečiště je několik měsíců docela vyschlé a vypravuje se, že tou dobou proudí voda pod zemí. Rozvodní-li se však řeka na jaře, zaplavuje okolní krajinu a způsobuje mnoho škod. Na druhém břehu čekala mne misijní práce na sedmi stanicích. Přechod přes řeku byl snadný, ježto bylo řečiště zcela vyschlé. Jinak ovšem, je-li řeka plná. Pak je třeba několika statkových mužů, kteří vor i s povozem dopravují na druhou stranu. Byl jsem tomu velmi povděčen, že při přechodu nebylo žádných obtíží, neboť na protějším břehu čekali mne věci horší.

Nejbližší stanicí byla osada Re-vueltez. Španělské toto jméno znamená

»směsici«. A tamější krajina je skutečně pravou směsicí. Vidíme před sebou rozsáhlé lučiny, jimiž protéká celá řada potoků a potůčků, přes cesty leží obrovské kmeny vichorem poražené, silnice, po níž jedeme, je plná výmolů, stranou bromaďí se ohromné kupy pískové, jinde zeří na nás podivně prohlubně nebo jeskyně a opět jinde strmí do výše skalné balvány zvláštního útvaru. V této zajímavé krajině nabyt jsem dobrého přítele a katolika, jenž mne ochotně pohostil, moje umdlené koně za jiné vyměnil a vůbec pečlivě se o mne postaral. Odtud navštívil jsem tři menší osady, asi 30 mil stranou vzdálené a vrátil jsem se do Revuelta. Od svého odchodu z farního domu urazil jsem již 120 mil.

Nastávala mi cesta do nejvzdálenějšího místa mé missie. Vyjel jsem záhy z rána, následující noc mne však překvapila v širém poli. Brzy ztratil jsem v čiré tmě cestu. Přes to jel jsem na zdatbůh dále krkolomným jakýmsi úvozem. Spatřiv konečně kmitavé světélko, zaklepal jsem na dvéře chudé chatrče. Otevřela mi velká urputná žena, která mne nepozvala, abych vstoupil, nýbrž krátce se mne zeptala, co chci. Uvnitř spatřil jsem muže divokého vzezření; později dověděl jsem se, že to nebezpečný lupič v krajině té se skrývající. Žena naznačila mi úsečně směr cesty a dvéře zavřela. Jel jsem tedy ve tmě dále, přes hory, doly a potoky a ocl jsem se posléze na nekonečné stepi. Bylo 11 hodin před půlnocí; byl jsem již všecek znaven, vysílen, hladov a ospalý. Také koně nemohli již s místa. Zastavil jsem tedy, koně vypřáhl, aby se mohli pásti, rozprostřel na zem pokrývku a uleh jsem hladov, v jedné ruce drže růženec v druhé ručnici. Za několik okamžiků jsem tvrdě usnul, jako kdysi patriarcha Jakub na svém útěku do Haran. Ráno vzbudilo mne slunce, v 8 hodin seděl jsem již zase ve voze a o jedné hodině společně byl jsem, 26 hodin ničeho nepoživ, u cíle.

Dva dni na to přibyl jsem do Saladita, nejkrásnější to osady v mé farnosti. Sousední fara zove se Puerto de Luna, a působí tam můj krajan P. Haelterman. Ačkoli jsme sousedí, vidíme se jenom jednou za rok. V Saladitě žije bohatý Mexikán, který nemaje rodiny, mnoho

dobrého koná. Tak postaral se o stavbu tamější velmi pěkné kaple a kdykoli se nyní v ní slouží mše sv., pozve všechny katolíky v obvodu 15 mil a pohostí je.

Vraceje se domů, zastavil jsem se každý den na jiném místě. Nechci vypisovati všech nehod a nepřijemností, jakých jsem i na zpáteční cestě zakusil. Konečně jsem se dostal do Mosquera, poslední to stanice, 25 mil od fary vzdálené. Odjížděje odtud byl jsem přepaden sněhovou vánicí a byl jsem nucen na mnoha místech sněhem si prokopávati cestu. Bylo 10 hodin večer, když jsem se dostal pod střechu. Všecek skřehlý zimou potácel jsem se ke dveřím. Koně vjeli šťastně do dvora, ale když jsem zavíral vrata, splášili se. Za chvíli byl vůz roztrískán na kusy, koně však na štěstí neutrpěli pohromy žádné.

Tak pracujeme na vinici Páně v pustém západu. Než při všech nesnázích čerpáme útěchu a posilu ze slov apoštolových: »Všecko mohu skrze toho, kterýž mne posiluje.«

XXII. Velká výprava lovecká.

(Obrázek z dětského života v Africe.)

Dnes chci vypravovati něco veselého — píše jistá missijní sestra — co všechny hochy nadmíru zajímá: bude; neboť hoši, aťsi bílí nebo černí, jsou rozenými lovci. A zde v Africe je zvěře hojnost, byť i to kolikrát jenom myši byly! Ano, nesmějte se, byli byste zajisté rádi bývali přítomni, když nedávno byla podniknuta velká honba na myši a nedlouho potom na divokou kočku, která nám dlouho chodila na kachny a slepice. Avšak je-li na stanici tolik svěžích hochů, není třeba zoufati. Ozbrojeni klacky, holemi a kameny vyrazili mladí Nimrodové, a jejich zmužilosti, bojechtivosti a válečného ryku byl by se bál sám král pouště, nerci-li naše ubohá divoká kočka a teprv bojácné myšky! Napoleon, statný to výrostek, byl vůdcem a vedl si jako statečný burský generál Devet.

Honba se koná tímto způsobem: Hoši rozdělí se na dvě tlupy, postaví se na pole tam, kde je myších děr nejvíce, proti sobě, a klacky držíce pohotově zanoť »myši loveckou píseň«, t. j. křičí a povykují tak, že ubohá zvířátka ze svých děr utíkají a pod klacky hochů život svůj

končí. Nyní odnáší vítězové kořist svou domů — každý hoch nese na šňůrce okolo krku 30—40 myšek — kde se lahůdka prajednoduchým způsobem k jídlu upraví. Kůže se stáhne a myška, která často bývá velmi tučná a dobře vykrmená, i s vnitřnostmi se peče na ohni a pojídá. Dobré chutnání!

Myši lov odpoledne se tedy podařil. Večer téhož dne došlo na nepřitele nebezpečnějšího. Naši dva velcí psi vyčenichali brzy doupě divoké kočky, která nám už mnohou škodu způsobila. Potichu postavili se hoši za skály, kameny a křoví na číhanou a s tlukoucím srdcem čekali na svou oběť. Netušíc nic zlého, vyšla kočka z doupěte, byla v t m okamžiku obklíčena a dopadající na její tučný hřbet klacky a hole ji brzy dorazily. Radostný jásot zazněl z úst všech lovcův a nastoupen na zpáteční cestu; hoši zpívali lovecké písně, psi štěkali, radost byla všeobecná. Ano i dvouletý Otto vypravoval sestře radostnou událost žvatlaje: »Zlá kočka kradla slepice, teď je mrtva, dobře jí tak!«

Hoši vrátivše se z výpravy, představili se otci missionáři a ukázali mu tučné zvíře. Byla to skutečně štávnatá pečeně; poněvadž však lovců bylo mnoho, byly jednotlivé porce trochu malé. Kůži dostal vůdce výpravy Napoleon. Udělal si z ní čepici a tím zábava tentokrát skončila.

Brzy však bude třeba podniknouti loveckou výpravu novou. Krádeže drůbeže jsou sice řidší, ale za to vyssává někdo vejce v hnízdě. Domníváme se, že zlosynem tím jest useamu, velká, často na metr dlouhá ještěrka, která se podobá malému krokodilu a ve vodě, v kamení nebo ve štěrbinách skalních žije. Úkolem našich hochů jest nyní zvíře vysliditi. Jsou již v práci a těšíme se zase na veselý den. Vidím, jak se vám oči svítí; to by bylo také pro vás pěkné dobrodružství. Škoda, že nejste v Africe! Než pro dnešek dosti.

Vaše přítelkyně
v jižní Africe.

Královno vyznavačů.

○ Maria, kdož se k Tvému Synu hlásí s vírou pevnou, účinnou, aby nelnul k srdci mateřinu s důvěrou a láskou dětinnou? Kam až žezlo Krista krále sahá, prostírá se i Tvá vláda blahá!

Pán, jenž slíbil služebníky věrné stanovit své říše vladaři, Matku svou zda v lásce nedoměrné menším údělem tam obdaří? Jenž měl trůn kdys na matčině lůnu, odepřel-li Tobě nebes trůnu!

Ó kdo sčítá vítězné ty voje vyznavačů Páně nadšených, vstupujících z pozemského boje v řady oslavenců blažených: ať se králi, žebráky kdys zvali, nebes knížaty se všichni stali!

Královskou se brali cestou kříže, kterou za Kristem jsi kráčela, a když krušila je útrap tíže, Tys jich mysl znovu vznášela. Královnou si zvolili Tě v boji, nyní s palmou před Tvým trůnem stojí.

Také nám, když Krista vyznáváme,
v pevné víře, s celou duší svou,
podej ruky své, ať neklesáme,
než i nám se brány rozevrou,
nechat stanem po trnitě cestě
mezi vyznavači v Božím městě.

„Obzor.“

VL. ŠT.

Děkuvzdání božskému Srdci Páně.

Z Bučovic. Pánu Bohu všemohoucímu, božskému Srdci Páně, nejblahoslavenější Panně Marii, svatému Josefu, mému andělu strážci, mým patronům a všem svatým, kterých jsem v těžkostech života vzýval, vzdávám díky srdečné a nejpokornější za všechnu pomoc a ochranu.

A. K.

Od Bzence. Ve své tísní veliké prosil jsem o pomoc božské Srdce Páně, nejblahoslavenější Pannu Marii a svatou Kateřinu Sienskou. Bylo mi pomoheno, byl jsem vyslyšen, začez vzdávám nyní tisícové díky.

J. K.

Ze Bzence. Plnic slib svůj, vzdávám veřejné díky Pánu Bohu dobrotivému, blah. anně Marii a sv. Antonínu Pad. za uzdravení.

B. N.

Ze Skřipova. Dle učiněného slibu vzdáváme tímto vroucné díky nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše, blahosl. Panně Marii, sv. Josefu a jiným mocným přímluvčím za vyslyšení.

J. S.

Ze Střebčtic. Plnic slib svůj, vzdávám veřejné díky Panně Marii Lurdské a sv. Antonínu Pad. za uzdravení.

B. N.

Z Mistku. Vroucné díky vzdávám nejsv. Srdci Páně, nejbl. Panně Marii a sv. Antonínu Pad. za vyslyšení prosby v těžké záležitosti.

N.

Z Majetina. Díky nejvroucnější vzdávám božskému Srdci Páně, nejčistšímu Srdci Panny Marie, sv. Josefu jakož i sv. Antonínu Pad. za vyslyšení proseb svých.

J. B.

Z Prahy. Vroucný ctitel Matky Boží vzdává veřejné díky nejsv. Srdci Páně, nejbl. Rodičce Boží, sv. Antonínu Pad. jakož i sv. Ignáci za vyslyšení modlitby.

Z Něm. Brodu. Plnice svůj slib vzdáváme božskému Srdci Páně, neposkvrněné Panně, sv. Josefu, sv. Antonínu Pad. i sv. Anně nejupřímnější díky za přispění v jistých záležitostech, prosíce o další ochranu po čas vezdejší pouti, zvláště v hodinu smrti.

Školské sestry.

Různé zprávy.

Čestná stráž nejsvětějšího Srdce Ježíšova. Dne 1. června 1896 zřídil Jeho Ex. kardinál-arcibiskup Dr. Antonín Josef Gruscha v chrámě řeholnic nejsvětějšího Srdce Páně ve Vídni místní bratrstvo čestné stráže nejsvětějšího Srdce, které papežským brevem Lva XIII. dne 11. července 1896 bylo obdařeno titulem a výsadami arcibratrstva. Účelem nábožného spolku jest přilnouti k Srdci Ježíšovu a nahraditi mu nevděk a potupu, jež se mu stává od lidí. Proto volí ti, kteří do čestné stráže vstupují, jednu hodinu denní, která se do rozvrhu hodin bratrstva zapíše jejich jménem. Za této hodiny netřeba, by měnili něco v obyčejném svém zaměstnání; potřeba jen, by častěji vzývali nejsvětější Srdce Ježíšovo, zvláště zasvěcovali jemu všechno myšlení, všechna slova, všechny skutky a utrpení za tuto hodinu, především svoji lásku. Za nepatrnou tuto oběť

dojdou členové mnohých odpustků a četných milostí. Arcibratrstvo vídeňské čítá již mnoho členův; poněvadž pak opětovala se poptávka po české příručce spolkové, obstaralo ředitelství příručné knížky a přijímací lístky v jazyku českém. Kdož by přistoupiti chtěl ke spolku tomuto, ať obrátí se na ředitelství arcibratrstva čestné stráže nejsvětějšího Srdce Ježíšova ve Vídni III. Rennweg 31.

Z Prahy. (Slavnost nejsvětějšího Srdce Páně v kostele Srdci tomu zasvěceném na Smíchově.) Vlasti naše jsou tak šťastny, že v nich zbudovány jsou chrámy zasvěcené nejsvětějšímu Srdci Páně; kolik oltářů, soch, obrazů, Božích muk zasvěceno jest Srdci tomu po vlastech našich, kdož dovedl by vypočísti! V Praze konána jest slavnost Srdce Páně slavným triduem ve chrámě OO. jesuitů na Novém Městě; nelze však nezmíniti se o jediném klášteře v zemích našich, který učinil

si za úkol zvelebovati a prohlubovati blahodárnou úctu nejsvětějšího Srdce ve chladných, křesťan-tví odumírajících dobách našich; je to chrám a klášter řeholnic nejsvětějšího Srdce Páně čili Sacré Coeur na Smíchově. Tam kde strmá hora Petřín korunovaná věžatou svatyní svatého Vavřince a ověncena zubatou hladovou zdi Karla IV., otec vlasti, se sklání v půvabný údol Motolský, prostírá se v libém stínu věkovitých zelených olbřímů prostranné zahrady Kinské tichý klášter s útulným kostelíkem, na jehož hlavním oltáři pod zlatým baldachyem stojí přívětivá socha dobro-
tívého Spasitele, jak ukazuje na Srdce své trním korunované a kopím zbodané, a jehož lodí každodenně se nesou libezné zpvy a zbožné vzdechy k Srdci nejsvětějšímu, aby smilovalo se nad lidstvem a vlilo oheň lásky své do vystydých srdcí. Je to klášter a kostel nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše čili Sacré Coeur. Na slavnost nejsvětějšího Srdce slouženy v útulné svatyni od časného rána mše svaté u hlavního i vedlejších oltářů, jakož i ve spodní kapli; přítomny byly školní děti a věřící, kteří četné přistupovali ke stolu Páně. Dopolední služby Boží byly zakončeny slavnou pontifikální mší svatou, kterou sloužil za četné přísluhy kanovník svatovítský Josef Binder. Krásný gotický oltář zářil v moři jasných svíc,

přívětivým kostelíkem pak nesly se lahodné hlasy klášterních chovaneček a sester doprovázeny mistrovskou hrou na varhany. Po mši svaté vystavena velebná svátost, čímž dopolední služby Boží za dojemného zpěvu: »Srdce Ježíšovo nejsvětější, smiluj se nad námi« dokončeny. Odpoledne vystoupil na kazatelnu oblíbený a věhlasný pražský kazatel P. Cameli z Tov. Jež., který výmluvnými slovy promluvil o Srdci Ježíšovu doporučuje všem, by vešli s ním ve smlouvu pevnou. Pak přistoupil k oltáři opat ze slovanského kláštera na Emmausích v Praze, provázen četnou assistencí, a vedl průvod s nejsvětější Svátostí do zahrady klášterní. Cestou pěny latinské hymny církevní, v zahradě pak postavena velebná Svátost na připravený velmi pěkně ozdobený oltář, vykonána modlitba usmiřovací a odprošující; pak vrátil se průvod do kostela, kde slavným Te deum, svátostným požehnáním a písněmi k nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu slavnost důstojně zakončena. Druhého dne v sobotu dne 1. července t. r. sloužil u oltáře nejsvětějšího Srdce Páně první mši svou novosvěcenec Otto Kosatík za četné přísluhy. V neděli bylo generální svaté přijímání spolků a kongregací, které mají v chrámu nejsv. Srdce svůj domov, po celou pak oktávu nejsvětějšího Srdce Páně byla každý den vystavována velebná Svátost Oltářní.

Slavnosti velehradské.

Obvyklé výroční slavnosti velehradské budou i letos

a sice:

Slavnostní schůze Apoštolátu svatého Cyrilla a Methoda,

pod ochranou nejbl. Panny Marie,

s oslavou 25. výročnice encykliky „Vznešený úkol“,

31. července na večer a 1. srpna dopoledne;

akademie a pouť bohoslovou

1. srpna večer a 2. srpna dopoledne.

Zároveň bude sjezd katechetský.

K vůli většímu pohodlí poutníků nutno se přihlásiti.

Boje a koruny.

(Část další.)

Výstup 5.

Klemens. Cimber.

Cimber:

Je krátká naše naděj'. Na nebi
již mraky vyvstaly a nutí mne,
bych varoval tě.

Klemens:

Rci, co hrozí nám?
Kdo chce jim ublížit? — Či známo již,
že Kristu klaní se?

Cimber:

To zrazeno.
Již o tom šeptá se. A v lidu prý
již pověst jde, že principi křesťany
a císaři též zpráva podána.

Klemens:

Ó milé sny, co z vás mi zůstalo?
A odkud přicházejí výstrahy?

Cimber:

Z úst neznámých.

Klemens:

Ó tvoji vůli, Pane, klaním se!

Cimber:

Co činiti nám jest?

Klemens:

Co myslíš ty?

Cimber:

Bouři předejděme!

Klemens:

A jak?

Cimber:

Což máme život jejich vydat v šanc?
A máme v obět' přinést císaři
ty děti dobré, milé syny tvé?

Klemens (přemýšleje):

Jsou zváni k císaři, nuž, poslechněm!

Cimber:

Nikdy! Nikdy!

Klemens:

Co zbývá, Cimbře, nám? Snad vyčkati?
Neb útek v cizinu? Což jesti kraj,
kam unikli by hněvu císaře?
On všude stihne je!

Cimber:

Ty nerozumíš mně.
Co myslíš, rci mi, o Kristu?

Klemens:

Mluv dál!

Cimber:

Což bez konce on bude obětí
jen beránkem, jenž život dává svůj?
Což stále on, jenž přemoh' pekla moc
svou bude šlj' pod mečem skláněti
za divokého lůzy potlesku;
a stále bude jenom umírat?
Což proto přišel, aby tyranů
jen obětí se stal s tím lidem svým
a stále jenom tupen, týrán byl?

Klemens:

Mluv jen dál!

Cimber:

Ó věř mi, konsule, co myslím já:
My máme Krista činem milovat,
my nemáme jej zlobě vydávat,
však činem smělým vzhůru vztyčiti
a říši celou v jeho dáti moc!

(Rozhodně:)

Já syny své chci odvésti!

Klemens:

A kam?

Cimber:

Do tábora — a vojsku představit
jak císaře a na trůn posadit!

Klemens:

Ty myslíš na vzpouru?

Cimber:

Proč nutí k tomu nás?
Ať přičte vinu sobě císař sám!

Klemens:

Co pravíš, Cimbře?

Cimber:

My ihned do tábora odejdem'.
Tam za císaře je dám provolat,
a vojsko, Řím je přijme s nadšením,
neb Domitian nenáviděn jest.
My hněvu jeho budem' vzdorovat.
A kdyby hněv svůj zachtěl vybouřit
a krvi synů tvojich ubasit,
ať přijde jen! On dříve z rukou mých
je musí vyrvati, když chce je mít!
A vojsko naše pro ně nadšeno,
až pozná je, tím více nakloní
své srdce pro ně, krásné syny tvé.
Za věrnost jeho ručím, jak zde jsem.
Ať padne nestvůra, a žije Bůh!

Ó umlkní!
Konsule!
Klemens:
Již umlkní, neb hrozny plány tvé!
Já prokletí bych musil syny své,
když svolili by činu takému!

Cimber:
Což nemohl bych církev Kristovu
na nestvůře té pomstit po právu?
Je zločinem to v očích tvých?

Klemens:
Zda tobě, bratře, pomsta přísluší?
Jen Bohu patří mstít i trestati!
A ty chceš rušit danou přísahu,
jíž císaři jsi navždy připoután
a křesťanem chceš dobrým při tom slout?

Cimber:
On posmívá se Bohu pravému!

Klemens:
I přes to rouhání je zástupcem
vždy toho, jemuž rouhá se.

Cimber:
A nemožno přec dvěma sloužiti.
Co zbývá mně?

Klemens:
Nuž umři hrdinně,
bys nezradil ni Jej ni císaře,
pak v čistém rouše svého svědomí
před Boží stolicí se objevíš.
Svůj opušť plán a život císaři,
svou duši Bohu dej, toť křesťanské!

Cimber:
Pro křesťany jest tedy odvaha
a mysl statná zločinem!?

Klemens:
To nikdy netvrdila ústa má.

Cimber:
Když však všecko trpět musíme...

Klemens:
Jsou jiné doby, jiné zákony.
Tak často praveno nám od církve.
Ty hrozné zkoušky jednou přestanou,
a přijde hodina, jež oznámí,
že skončen zápas církve smrtelný,
že trůn se pokoří a uzná kříž
a v lůno církve padne diadém.

A tehdy v míru zazní její hlas,
jimž promluví ke světa národům,
a pod svá křídla lidstvo shromáždí
a sílu vdechne k velkým podnikům,
a v jasném lesku, prosta závoje
se oku zjeví v kráse převelké.
Bůh církve také bohem vojska jest!
Já legie zřím v duchu bez počtu,
jež duchem jeho svatým nadšené
ve stínu kříže v boj se dávají
a církev hájí, hájí Boží čest.
Já vidím v duchu statné vojiny,
jimž ctí je církev, Boha hájiti,
jimž ctí je zde na světě největší,
by v boji svatém církve za právo,
buď palmy získali, buď vítězství.

Cimber (s pochybností netajenou):
A přijde tato hodina?

Klemens:
Ano,
až Pánu uzdá se.

Cimber:
Dnes přišla by,
jen kdybys ty se v odpor nestavil.
Já Kristu město na ráz vydal bych,
a církev vládla by....

Klemens:
Ach, vládla by,
však našim zločinem. V to nesvolím!
Ó bratře slyš, své duše polituj
a hříchem nekal jít. Pryč zapuď žár,
jenž v prsou hárá ti. Nám ve palác
jest jíti císařův —

Cimber:
a zahynout,
své syny zahubit a právo jich!

Klemens:
Co pravíš? Právo? Jaké právo dls?
Na jaké právo mají nároky?

Cimber:
Vždyť císaři přec mají být!

Klemens:
Až dosud, bratře, nic jim nepatří.
Jen slíbeno, že jimi stanou se.
A ten slib má snad dovoliti jim,
by zdvihli se a špatně jednali?
Ty daleko jdeš! — Však tiše, jdou!
(Sabinus, Perennis, Eurykles, Nereus a Achilleus
vstoupí.)

Výstup 6.

Klemens. Sabinus. Perennis. Cimber. Eurykles.
Nereus. Achilleus.

Sabinus (napolo žertem):
Zde vizte Eurykla, on chce nám
zde činit násilí.

Klemens:
A proč pak as?

Perennis:
On čenichá zde u nás tajemství!

Sabinus (týmž tónem):
Tu musíme své moci užiti
a jako konsulové zakročiti!

Klemens:
Tajemství?

Eurykles:
Ach ano, pane, proč ho tajit mně?
Ó rcete, kdo je váš Bůh tajemný,
jenž sílu dává služebníkům svým
a mírnost zároveň. Já neznám ho
a přece miluji a jak vy ctím.

Klemens:
Co říci mám?
Eurykles:
O buďte upřímní!
Já chodím po světě a hledám jej.
A bojíte se snad? — Vždyť Řím už ví,
že bohů jeho, stínů ubohých
už nectíte a...

Sabinus:
Co pravíš, dítě, Řím?

Eurykles:
Vždyť právě teď vás chválil jeden žid,
to Elymas, jenž ctí vás převelmi,
před Nervou chválil vás.

Klemens (tíše k Cimbrovi):
Elymas?
Odpadlík?

Cimber (tíše ke Klementovi):
Zda nejsme zrazeni?
Co řekl jsem?

Klemens (tíše k Cimbrovi):
Jen tíše!

Cimber (pro sebe):
Ó ta zášť!

Klemens (tíše k Cimbrovi):
Jen poslyš dál!

Eurykles:
Že křesťany přý jste,
tak o vás mluví se...

Sabinus:

A co's ty řek?

Eurykles:

Co říci mohl jsem? Dal na jevo
jsem ošklivost nad sektou bezbožnou.

Cimber (tíše ke Klementovi):
Já pochybuji.

Perennis:
Ó šťastné poblouzení!

Eurykles:
A nyní, pane, vašem při bohu
vás prosím, rcete mi —

Klemens:
Nuž, dítě, slyš,
že pravda nebes zjeví se ti též,
vždyť čistého jsi srdce, upřímný,
však nebe samo čas ti vyvolá,
kdy svítne pravda ti. Však nyní čas,
kdy k císaři se brátí dlužno nám.
Až ozdobí mé syny diadém,
nechť oznámí ti Boží tajemství,
jež nás zde blázilo.

Eurykles:
Snad zítra již?

Klemens:
Jak Pánu zlíbí se!

Eurykles:
Ó konečně!

Klemens:
Však do té doby, dítě, o tom mlč
a slovem nezmiňuj se o ničem.
Ti pravím, o ničem.

Eurykles:
Chci věrně mlčeti.

Klemens:
A nyní k císaři!
Cimber (ke Klementovi prosebně):
Konsule!

Klemens (hlasitě, rozkazovacím tónem):
Cimbie, čiň,
co káže povinnost, mé syny provázej!

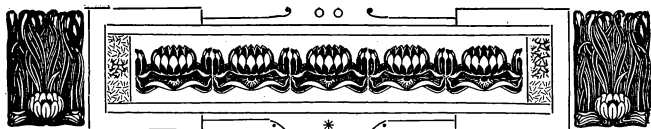
Sabinus:
Již jménem Páně tedy ku předu!

Perennis:
Ó s Bohem buď, domove útulný,
ty útočiště mladosti!

Sabinus:
Buď s Bohem, dome otcovský!

Klemens:
Jen vzhůru srdce! Jdem, kam volá Bůh!

* * * * *

Dobrota křesťanská.

(Hlavní úmysl.)

Za doby naší plné sobectví a závisti překvapuje každého, co napsáno ve Skutcích apoštolských o prvních křesťanech v Jerusalemě, v Antiochii, v Efesu a v Římě. Zdá se nám to býti nyní takřka nemožným a přece pravdu pravdoucí napsal sv. Lukáš: »Všickni také, kteří věřili, byli pospolu a měli všecky věci obecné (společné). Prodávali majetky a statky a dělili je mezi všecky, jakž komu potřebí bylo. A na každý den trvajíce jednomyslně ve chrámě a lámajíce po domech chléb, přijímali pokrm s veselím a sprostností srdce, chválice Boha a majíce milost u všeho lidu. Pán pak nad to rozmnožoval na každý den ty, kteří měli spasení býti.« (Luk. 2, 44—47.) Bylo to krásné ovoce lásky věřících k Ježíši Kristu, tak že z lásky k Bohu ujímali se zámožní chudých, rozdělovali se s nimi o chléb a jiné potřebné věci, tak že měli všichni všechno, každý druhému přál, nikdo druhému nezáviděl, všickni byli jak di sv. Lukáš dále: »Množství věřících bylo jedno srdce a jedna duše; aniž kdo něco z toho, co měl, pravil býti svým, ale všecky věci jim byly společné. Aniž pak byl mezi nimi kdo nucný. Nebo kolikkoli bylo těch, kteříž měli pole nebo domy, prodávajíce přinášeli peníze za ty věci, kteréž prodávali a kladli je k nohám apo tohů I rozdělovalo se jednomu každému, jakž komu potřebí bylo.« (Luk. 4, 32—35.) — Tak plnili první křesťané přikázání Páně: Přikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek, jakož já jsem miloval vás, tak abyste i vy se vespolek milovali. Po tom všickni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mítí lásku jedni ke druhým. (Jan 13, 34—35.) Jaký to utěšený obraz první doby křesťanstva! A nyní, kde je ta pravá láska křesťanská, která pro Boha přeje bližnímu všeho dobra a prokazuje vše dobré? Jedni utlačují druhé, jedni vykořisťují druhé, jeden druhému ničeho nepřije, každý by rád měl všecko sám, každý pamatuje jen na sebe. Co je to jiného, než hříšné sobectví? Kdo však nemiluje bližního svého, kterého vidí, jak bude milovati Boha, kterého nevidí? Kdo nemiluje bližního svého, nemá lásky ani k Bohu samému. Nepamatuje na slova Páně: »Všecko, cokoli jste učinili dobrého jednomu z nejmenších, mně jste učinili.« Nyní viděti je takovou dobrotu křesťanskou ještě v klášterích, v duchovních domech a po řídce také u světských rodin, kde chudina nalézá pravou lásku, kde se ti, co mají, deli takřka s chudákem o to, co mají více. Kdyby všichni řídili se duchem Kristovým, duchem lásky, dávno by byla rozřešena sociální otázka, dávno by nebylo takové nespokojenosti, takového roztrpčení, jaké jest nyní mezi lidem všech stavů. Co schází lidem, jest láska Kristova a z ní vyvírající dobrota srdce.

Kdo opravdu chová v srdci svém lásku k Bohu, ten má též s bližním trpčím útrpnost a rozděli se o všecko, jak sv. Martin, dá půl pláště chudému a půl nechá sobě. Nebo sv. Václav kníže český, přes všechny starosti vládní neopomenul dobrodiní prokazovati chudině, kterou sám vyhledával, ji pokrmu, oděv, dříví, peníze nosil a v bídě ulevoval. Nelze nezmíniti se též o sv. Alžbětě, která největší měla radost, když viděla před palácem a ve dvore zástupy nucných, které podělovala dary, jak každému bylo potřebí. Svatý Karel Borromejský rozdál vše po rodičích zděděné jmění a ze svého tolik, že nikdy neměl sám co jísti. I za novější doby nacházíme dosti takových pokladů šlechetné dobroty jak mezi muži tak i mezi

ženami, kteří kráčeji ve šlepijích prvních křesťanů, nebo milujíce Boha nade všechno, milují i svého bližního pro Boha, jejich srdce jest plno lásky Boží a tedy i pravé dobroty. Dobrým srdcem slynl i náš národ slovanský. Čím živější byla víra, tím lepší i šlechtetnější bylo i srdce lidu našeho. Zvláště prosluli předkové naši pohostinností, kteráž namnoze až dosavad se zachovala. Host platil za svatého, před ním zámky se ani nezavíraly, všechno co měli, mu dali. a pak třeba i několik dní cesty doprovodili. Papež Pius V. vždy pokládal chudé a nemocné za své dítky. Často navštěvoval nemocnice a chudým i nemocným nohy ráno umýval. Když jednou jistý protestantský šlechtic na své oči viděl, jak papež chudému, který celý vředy pokryt byl, nohy líbal, ihned stal se katolíkem.

Nejlépe naučiti se možno této dobrotě a lásce u původce vši lásky a dobroty u nejsv. Srdce Pána Ježíše, které tolik nás milovalo a vše nám obětovalo až do poslední kůrpě krve své. Budeme-li dle nejsvětějšího Srdce Páně milovati a dobře činiti, pak jednou bohatě budeme odměněni již zde na světě hojným požehnáním, a pak až přijde Pán jako spravedlivý odplatitel a řekne: Pojďte požehnání Otce mého a vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa, nebo jsem lačněl a dali jste mi jísti; žíznul jsem a dali jste mi pít; hostem jsem byl a přijali jste mne; nahý jsem byl a přiodělí jste mne; nemoučen jsem byl a navštívili jste mne; v žaláři jsem byl a přišli jste ke mně. A když budeme se tázati, kdy jsme tak učinili, řekne Pán: »Amen pravím vám, pokud jste to učinili jednomu z bratrů těchto mých nejmenších, mně jste to učinili.« I půjdou spravedliví do života věčného. (Mat. 25. 34 atd.)

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltární po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za dobrotu křesťanskou, aby v srdcích našich vzrůstala a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učin, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Co nejvíce dobré činiti.

Úmysl v září: Katolické kněžstvo.

Umysly apoštolátu modlitby.

V srpnu modleme se o křesťanskou dobrotu.

(Žehnán Jeho Svátostí papežem Piem X.)

Dne	Na slavnost:	Úmysly:
1. Ú.	Sv. Petra v okovech (439) — Milost roztrhnouti okovy hříchu. Sjednocení Slovanů ve víře katolické. Zdar schůzím. Tři ubohé rodiny. Sirotci.	
2. St.	Sv. Alfonse Lig. , bisk. a uč. cirk. (1748). — Dar pobožnosti. Bohoslovci naši. Obrácení nešťastného. Zdar pobožnosti. Řád kazatelský. † matka.	
3. Č.	Nalezení ostatků sv. Štěpána , prvomuč (415). — Za ducha lásky k nepřátelům. Zachování čistoty. Obrácení Anglie na víru katolickou. † syn.	
4. P.	Sv. Dominika , zakl. řeh. (1221). — Pobožnost růžencová. Bázeň Boží ve škole. Zachování víry a mravnosti. Obrácení nevěrců. † kněží. Umirající.	
5. S.	Panny Marie Sněžné (366). — Dětinná důvěra k Matce Boží. Obrácení Ruska na víru katolickou. Bratrstva Mariánská. Zdar podniku. † sestra.	
6. N.	Neděle VIII. po sv. Duchu. Proměnění Pána . — Obrození společnosti lidské. Zdar stavby. Církev katolická na východě. Zdar pouti. Duše v očistci.	
7. P.	Sv. Kajetána , zakl. ř. (1517) — Horlivost po spáse duší. Katoličtí tovaryši. Ošetřování nemocných. Včasné zaopatření sv. svátostmi. Dar tichosti.	
8. Ú.	Sv. Cyriaka , a soudr. muč. (303). — Duch obětavosti. Statečné vyznání víry. Živá přizeň. Ochrana naší mládeže. Nemocní. Dar bázně Boží.	
9. St.	Sv. Emilda , bisk. m. (III. stol.) — Velepastyřové naši. Poslušnost k církvi svaté. Zdar pouti do Sváté země. Obrácení hříšníků. Zemřelá přizeň.	
10. Č.	Sv. Vavřince , m. (258). — Dobročinnost k chudým. Za svornost v duchovní rodině. Zemřelí dobrodinci. Novosvěvenci. Katol. misijnáři mezi pohany.	
11. P.	Sv. Filumeny , p. a m. (300). — Dar čistoty srdce. Živí dobrodinci. Za bázeň Boží naší mládeži. Polepšení muže. Smíření manželův. Umirající.	
12. S.	Sv. Kláry , zakl. ř. (1257). — Dar pohrdati světem. Šťastná hodina smrti. Pokoření pýchy. Odvrácení zlého. Poutníci do Sváté země. † matka.	
13. N.	Neděle IX. po sv. Duchu. Bl. Gertrudy , abat. ř. prem. (1297). — Řeholní domy. Řády ve vlasti naší. Nemocná zákyně. Za Boží požehnání. † rodiče.	
14. P.	Sv. Eusebia , kn. m. (III. stol.) — Úcta ku kněžím. Utišení rozbrojů ve vlasti naší. Odvrácení pokušení. Vdova a sirotci. Obrácení kněze. Dar štědrosti.	
15. Ú.	Nanebevzetí Panny Marie . — Vyplnění prosby: Přijď království Tvé! Za ochranu poutníků. Bratrstva Mariánská. Horlivé kněžstvo.	
16. St.	Sv. Rocha , poust. (1327). — Trpělivost v soužení. Za Boží ochranu. Za obrácení syna a za dar bázně Boží. Pokoření nepřátel církve. † bratr.	
17. Č.	Sv. Liberáta a spolumuč. (483). — Dar sebezapření. Za polepšení dvou bratří. Smíření manželů. Dar stálosti v dobrém. Za jednotu a svornost.	
18. P.	Sv. Heleny , cts. (328). — Stálost v dobrém. Zemřelá císařovna Eliška. Úcta svatého kříže. Pobožnost v rodinách. Náležitě svěcení dnů Páně.	
19. S.	Sv. Ludvika , bisk. (1297). — Naši velepastýřové. Dar horlivosti v dobrém. Napravení mnoha rodin. Za odvrácení všeho zlého. Dar mlčenlivosti.	
20. N.	Neděle X po sv. Duchu. Sv. Joachima. Sv. Bernarda , op. a uč. cirk. (1153). — Úcta Panny Marie. Apoštolát sv. Cyrilla a Methoda. Za dar trpělivosti.	
21. P.	Sv. Bernarda Ptolom. , op. — Katolické řády v zemích našich. Přemáhání naruživosti. Zdar duchovním cvičením. Nemocní. Za Boží ochranu.	
22. Ú.	Sv. Timothea bisk. m. — Svatý Otec Pius X. Dar lásky Boží. Dva bloudící bratři. Pobloudilý mládenec. Rodina. Za 4 zemřelé. Za duše v očistci.	
23. St.	Sv. Filipa Ben. , řeh. (1285). — Za lásku k pokoji. Za skromnost, tichost a mírnost. Obrácení nevěrců. Důležitá záležitost. Za zemřelé spolubratry.	

Odpušky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Dne	Na slavnost:	Úmysly:
24. Č	Sv. Bartoloměje , ap. P. (71). — Za tichost a mírnost. Apoštolát modlitby. Katolické nřssie mezi pohany. Stavba nového chrámu. Dar skromnosti.	
25. P.	Sv. Ludvíka , kr. (1270). — Čísat a král náš. Za křesťanskou statečnost. Obnova křesťanské společnosti. Za ochranu poutníků ve Svaté zemi.	
26. S.	Sv. Jany Františky ze Chant. (1641). — Za důvěru k Matce Boží. Úcta sv. Anděla strážného. Věrné konání povinností. Za mravnost mládeže.	
27. N.	<i>Neděle XI. po sv. Duchu</i> Sv. Josefa Kalas. , zakl. ř. (1648). — Křesťanské školy a jich učitelé. Zbožné vychování dítek. Odvrácení pohoršení.	
28. P.	Sv. Augustina , bisk. a uč. círk. (430). — Za lítost nad hříchy. Obrácení hříšníků. Za hojná svatá přijímání. Za pokoj a mír v zemích našich.	
29. Ú	Stěti sv. Jana Křtitele (31). — Varování se zlých příležitostí. Přemáhání náruživosti. Zdar pouti. Horlivost v dobrém. Kazatelé. Dar pokory.	
30. St.	Sv. Růženy Lím. , p. (1617). — Aby si mládež nevinnosti vážila. Napravení zpusťlé mládeže. Dobročinné ústavy. Za služebné v městech. Starý otec.	
31. P.	Sv. Rajmunda , kard. (1240). — Za lásku k bližnímu. Pokoření nepřátel církve. Smlíení manželů. Sirotci. Zemřelí úřově katolických bratrstev.	
Odpustky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.		

Bůh jest nejvšš dobrotitivý či dobrota sama; miluje všecky tvory, zvlášť nás lidi, všecko dobré pochází od Boha. Těžko jest říci, co dobrota jest, ale zakoušíme mnoho dobrého. Dobrota tato jest ovocem lásky Boží k nám. »Bůh jest láska,« volá miláček Páně svatý Jan. A proto že jest Bůh láska, prokazuje zvlášť nám lidem nescíslná dobrodini. Nelze spočítati vše dobré, ale dobrota Boží nutí nás volati: »Oči všech doufají v Tebe, Hospodine, a Ty dáváš jim pokrm v čas příhodný; otvíráš ruku svou a naplňuješ všelikého tvora požehnaním.« Protože jest Bůh tak dobrý k nám, buďme i my dobří ke svým spolubližním. Prokazujeme i my co možno nejvíce dobrého každému i nepříteli. Nakrmme lačné, napojme žíznivé, odějme nahé, navštíme nemocné, těšme zarmoucené, umývejme jako milosrdni Samaritani rány bližního, nalejme do nich oleje útěchy, posilněme jej vínem dobrého napomenutí, a Bůh, který tak dobrý jest, odplatí nám vše dobré stonásobně.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětují Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvlášť Ti je obětují za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za dobrotu křesťanskou, aby v srdcích našich vzrůstala a na všechny úmysly, jež doporučený jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastiř ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učin, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.) Sv. Josefe, vzore a patrono ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. r. 1891.)

Sv. Michaeli, archanděle, sv. Cyrille a Methodě, orodujte za nás!

Řešlo apoštolské: Co nejvíce dobré činiti.

Úmysl v září: Katolické kněžstvo.

Škola Božského Srdce Páně.

ROČNÍK XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

ZÁŘÍ 1905.

*Kolem Srdce Páně věnec trnový, a tu bolest v srdně kdo ji vypoví? — A to Srdce čelá ruky
nevinné, že mu trny ostré růží ovine. (Vl. St.)*

Boží bojovník!

Kam pospícháš, můj bojovníku mladý,
hled jehož sálá mužnost hrdiny?
Jdu tam, kam král můj volá v boj své řady,
skrání vítěznou jim věnčí vavříny.
V boj táhnu vesel do odlehlých zemí,
mým praporem je svatý kříž znak,
„o s Bohem, s Bohem!“ drahé vlasti lemy,
mne Ježíš volá — jdu, jsem jeho žák.

„Což neraní bol krutě tvého nitra,
když opouštíš svůj domov čarovný?“
— Ó nikoliv! ač v cizině jsem zítra,
ples plní hrud mou, zápal bojovný.
Má naděje, má všechna touha spolu,
už nové vlasti mojí náleží,
kde očekává marně apoštolů,
lid v zármutku na dálném pobřeží.

„A jaká naděj z vlasti jít ti káže,
rci, jinochu, o čem tvé srdce sní?“
— Jak ten, jenž v potu zrno v brázdě háže,
sním, že mne odmění Bůh hojnou žní.
Prý mně tam sklizeň přebohatá kyne,
stkví se jak zlato bujné osení,
žel, úroda ta požehnaná hyne,
neb není dělníků ke sklizení.

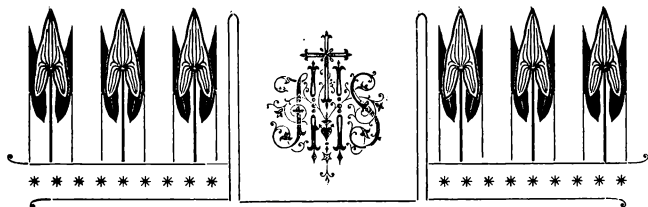
„A jakou skvostnou korunu ti chystá
za odměnu tvůj král a vévoda?“
— Před Božím trůnem září zlatolístá
má členka, mé slávy lahoda.
Je z bolů, strastí zemských upletena,
těž jiskří se v ní mnohý drahokam,
to mnohá duše v ranách opuštěná,
jž vyrvu nepříteli, věčným tmám.

„Rci, vojine, kde oddech uchystá ti
král tvůj po bojů, znojův únavě?“
— Stán nádherný mi připravují svatí
za úděl v zářném nebes přístavě.
[Chci věrověst být láskou zanicený,
chci zvédat mužně kříže korouhev,
bych rekovností zasloužil si ceny,
pro niž bych prolil rád i svoji krev.]

„Obzor.“

Die J. Diela. J. V. Pohořský.

Svátky v pohodí svatodušním.

Svátek Narození Panny Marie, dne 8. září. Slavnost tato připomíná nám narození Rodičky Boží Marie Panny z rodičů zbožného Jáchyma a svaté Anny. O narození tomto nevíme mnoho podrobností, a proto musíme se sv. Anselmen vyznati: »Ačkoli nic podrobného o narození Panny Marie nevíme, přece za to můžeme říci, že toto narození provázeno bylo zázraky velikými; jaké ovšem byly, ví jediné ten, jenž tuto Pannu za svou matku byl vyvolil.« Ze pak narození Marie matky Boží pro svět a člověčenstvo veliké důležitosti bylo, o tom poučují nás svatí otcové. Tak píše sv. Petrus Damian, že narození nejsvětější a neposkvrněné Marie Panny způsobuje právem celému světu a lidstvu zvláštní a velikou radost, neboť z ní posla spása světa. Právem tedy jása celé křesťanstvo dnešního dne, právem prozpěvuje celá církev při narození Marie chvalozpěvy. Protož radujme se všichni tohoto šťastného dne a chvalmež Boha z celého srdce svého, neboť uctívající nyní Matku Páně, slavíme počátek všech jejich slavností. A sv. Bernard dí: »Jsem přesvědčen, že narození svaté Panny jest tajemné a svaté, a že se narodila, aby svatého porodila. Matka našeho Pána byla svatá, dříve nežli světlo světa uzřela a církev zajisté dobře učinila, když svátek jejího narození zavedla a každoročně v celém světě s velkou slavností slaviti nařídila.« Kdy však ponejprv se svátek tento slavil, nedá se určit. Mnozí mají za to, že se to stalo již na sněmě Efeském, kdy slavně se prohlásila vira katolická, že Maria jest Matkou Boží (r. 431). Jestliže církev zavedla svátek narození předchůdce Páně sv. Jana Křtitele, že již před narozením posvěcen byl, tím spíše musila zavést svátek narození blah. Panny, která vůbec nikdy nebyla podrobena ani hříchu prvotnímu, a proto i svatá a čistá se narodila. Je tedy svátek tento prastarý. Vždycky pak slavil se svátek tento 8. září. Církev slaví jej s oktávou a považuje narození blah. Panny za denici, která zvěstuje blízký východ slunce, Spasitele světa. Proto také zpívá ve svých hodinkách: »Dnes jest narození svaté Panny Marie, jejíž život všechny církve ozařuje.« Svátek tento jest u lidu křesťanského velice oblíben. Noc před svátkem nazývá lid »nocí svatou«, a mnozí bdi po celou noc na modlitbách. Zejména na posvátných poutních místech, kamž toho dne nespočetní zástupové putují. Život Rodičky Boží dokázal, jak požehnané bylo její narození, kéž by i život náš byl vždy důkazem, že nenarodili jsme se nadarmo anebo ke zlému, nýbrž ku radosti rodičů, slávě Boží a spáse vlastní!

Svátek Jména Panny Marie. V neděli po svátku narození Panny Marie slaví se slavnost jména Panny Marie, tedy jmeniny Rodičky Boží. Svátek

tento není právě starého původu. První stopy jeho nalézáme ve Španělsku, kde se v chrámě Cuenchském již roku 1513 slavil. Když pak roku 1683 křesťané slavně zvítězili nad přem cí tureckou u Vídně, a tak zachráněna byla skoro celá Evropa od svedepých těchto lidí, tu papež Innocenc XI. připisuje vítězství počtem slabších křesťanských vojsk příměsí Rodičky Boží, rozšířil svátek ten na celou církev katolickou, aby tak památka na onen důležitý děj zachována byla ve věčné paměti. Z toho ovšem nevysvítá, že by křesťané již dříve nebyli jméno Marie Panny ve veliké úctě a vážnosti mivali. Vždyť se všeobecně za to mělo, že jméno Maria dítěti sv. Anny z rozkazu Božího dáno bylo, tak jako jméno Jan předchůdci Páně a jméno Ježíš vtělenému Synu Božímu. Sv. Antonín praví o tom: »V den narození svaté Panny dáno jest jí zjevením andělským jméno Marie.« Kristofor de Castra píše: »Poučení jsouce božským zjevením, nazvali rodiče dítě své Marií.« Proto také za starých dob, jen v nejdřívějších případech se dovozovalo dávat novorozenému jméno Maria. A jak křesťané jméno Marie Panny ctili a chválili, vysvítá z chvalozpěvů, které svatí Anselm, Bonaventura, Bernard a jiní na toto svaté jméno sepsali a drželi. Že pak se brzy po narození dítěte tomuto jméno dávalo, ustanoven byl svátek jména Panny Marie na neděli po svátku jejího narození. Krásně píše o sladkém jméně Maria veliký ctitel Rodičky Boží sv. Bernard takto: »A jméno Panny bylo Maria, což značí hvězda mořská,« a hodí se tak krásně na tuto panenskou matku. Maria se právem porovnává s hvězdou, neboť jako hvězda bez poskvrny a ztráty vyzařuje paprsky své, tak porodila Maria bez porušení panenské čistoty Syna Božího. Ona je tou slavnou hvězdou, jejíž světlo celý svět ozařuje, jejíž jas v nebeských stkví se výšinách, proniká všechny hlubiny, všechny tmy světa osvětluje, a více ještě duše nežli těla zahrývá. A proto kdokoli na moři této časnosti bouří a vlnami sem a tam jsi zmítán a nemůžeš pevně dostoupiti země, neodvracej nikdy oka svého o jas této hvězdy, nechceš-li zaplaven býti vlnami, kdykoli se zdvíhají větrové pokušení, kdykoli narážíš na úskalí, trampot, hled' ku hvězdě té a volej Maria! A býváš-li ohrožován vlnami pýchy a pronásledován bouřemi ctižádosti a pomluv, tu hled' ku hvězdě a volej Maria. A děsí-li tě velikost a ošklivost hříchů tvých a trápí tě pomstýplný hlas svědomí, chvěješ-li se strachem před soudem, jakobys stál na kraji propasti malomyslnosti a zoufalství, mysl na Marii V každém nebezpečí, v každé úzkosti, v každé pochybnosti mysl na Marii, volej k Marii. Pokud jdeš za Marií, nezboudíš s cesty pravé, pokud k ní se modlíš, nesmíš zoufat; ona-li tě povede neumdlíš, ona-li tě občerství neseslábněš; ona tě posilní a ty dosáhneš cíle a zakusíš potom sám na sobě, že právem řečeno jest: a jméno Panny bylo »Maria«. Jak krásná to slova: Kdo může lépe vyjádřiti lásku a všestrannou ochranu a pomoc Marie Panny?

Svátek Povýšení svatého kříže, dne 14. září. Svátek tento jest se svátkem nalezení svatého kříže 3. května ustanoven na památku zázračných událostí, které se s křížem Kristovým v Jerusalemě byly zběhly. Již jsme byli se o tom zmínili, kterak sv. Helena, matka prvního císaře křesťanského Konstantina roku 326 nalezla v Jerusalemě pravý kříž Spasitelův a že velikou část jeho synu svému do Cařihradu poslala. Větší část odevzdala tehdejšímu biskupovi Jerusalemskému Makariovi, který jej uložil v nádherném chrámě zbudovaném císařovnou Helenou na hoře Kalvarii asi roku 334. Na památku zasvěcení chrámu tohoto a vystavení svatého kříže úctě věřících ustanoven byl svátek tento, který obzvláštního

rozšíření doznal události, která se se svatým křížem stala roku 631. Před tímto rokem totiž vpadl do svaté země Chosires, král Peršanů, dobyl jí a odnesl svatý kříž do země své. Když však později poražen byl císařem Herakliem a zabít, tu do podmínek míru položil císař i povinnost svatý kříž zase vydati. A když vydán byl, nesl jej císař, oděn jsa celou nádherou své císařské důstojnosti, na horu Kalvarii. Když však přišel ku patě hory, nemohl ani kroku vpřed učiniti, jakási neviditelná moc mu zbraňovala. Provázející jej biskup Zachariáš napomenul císaře, aby svlékl císařský ornát, a skromně jako kdysi Spasitel svatý kříž na láz místa nesl. Císař poslechl, a ejhle, již mohl bez překážky svatý kříž na místo donést. Zásrakem tímto povznese se úcta k svatému kříži velice, a svátek tento slaven byl po veškeré církvi. Co slavnosti této přicházelo množství poutníkův ze všech stran do Jerusalema, dokud Turci svou sveřepostí jim přístup nezbraňovali. Že to byl svátek nad jiné větší, vidno z toho, že se slavil s vigilií a oktávou. I u nás v některých zemích býval svátek tento svátkem zasvěceným, tak na př. v diecesi kolínské nad Rýnem. Radujme se dnes s církví nad vítězstvím kříže Kristova! Co bylo znamením potupy a zlořečení, stalo se jím znamením slávy a požehnání. Zaskívá se na čele a na prsou věřících, na věžích chrámův a korunách králů. Znamením tímto se vše žehná a svěťí. V tomto znamení i my zvítězíme nad světem, hříchem a ďáblem. Znamenejme se tedy často tímto mocným znamením, prosíce Boha, aby zase vyslal horlivé a hrdinné křížáky, kteří by nových zemí, to jest srdcí lidských Kristu ukřižovanému dobyli. Prosme pokorně, neboť pýcha se kříží protiví, aby Bůh i z nás křížáky učinil, kteří by v trpělivosti, v utrpení Krista Pána ukřižovaného následovali.

Středa, pátek a sobota po svátku povýšení svatého kříže jsou suché dny, kdy za dob starých svěcení kněžstva se udělovalo. Jelikož jsme se o suchých dnech již zmínili, pomíjme je tuto, připomínajíc jen, že se křesťan toliko postem tělesným spokojiti nesmí, nýbrž půst duchovní zachovávatí má, t. j. hříchů se varovati i vši příležitosti k nim. Pravít zajisté dobře Sirach (34, 30): »Kdo se umývá od mrtvého a zase se ho dotýká, co prospívá myti jeho? Tenť člověk, kterýž se postí za hříchy své a opět se jich dopouští, co mu to prospěje, že se poníží? Modlitbu jeho kdo vyslyší?« Vždyť víme, že hledí Bůh více na úmysl a na duši, nežli na skutek zevnější.

Svátek svatého Matouše, apoštola Páně, dne 21. září. Matouš měl příměnění Levi a byl synem Alfea z Galileje a povoláním svým celníkem, čili vybíračem cel pro Římany. Celníci byli u židů v opovržení, protože utiskovali a šidili lid, a slovo »celník« bylo nadávkou. Když jednou Spasitel šel kolem domku celníkova, řekl k Levimu: »Pojď se mnou,« a celník nechav všeho, následoval Ježíše a byl přijat do počtu dvanácti apoštolův. Dříve však nežli Matouš z domu svého odešel, ráčil Kristus Pán u něho pohostinu býti ještě s jinými celníky, nad čímž se farizeové horšili, že prý jí s veřejnými hříšníky. (Marek 2, 14. Luk. 5, 29.) Po seslání Ducha svatého kázal Matouš svaté evangelium v Ethiopii, Persii, Syrii, u Partů a jiných národů, až konečně smrtí mučednickou zemřel. On byl první z apoštolů, který sepsal dějiny života a učení Spasitelova, svaté evangelium. Jelikož se památka všech svatých apoštolů slavila zároveň se svátkem sv. Petra a Pavla, přichází zvláštní svátek svatého Matouše teprve asi v 8. století po Kristu. Býval zasvěceným a slaví se posud s vigilií, mívá také v některých krajinách

oktávu. Svátý Jeroným píše o tomto apoštolu takto: »Ostatní evangelisté, zmiňují se o tomto apoštolu, nikdy jej z úcty a vážnosti, kterou zasluhoval, nejmenují jménem, nýbrž příjmením »Levi«. Avšak, poněvadž spravedlivý vždy bývá jen svým žalobcem, jmenuje se Matouš vždy jménem tímto a přidává ještě slovo »celník«, chtěje všem, kdož evangelium jeho čtou, ukázati, že nikdo nemá nad spásou svou zoufati, jen když se obrátí, neboť on sám stal se z celníka a veřejného hříšníka apoštolem Páně a svatým. I k nám volá Spasitel: »Pojď za mnou!« Matouš se netázal kam a proč, on poslechl a šel. Jestliže nás Pán volá, netřeba se nám rozmýšleti, nýbrž poslechnouti. Byl i cesta trnám a kamením, křížem a utrpením, ba i k smrti vedla, přece koncem té cesty jest nebe. Jak často jest nám za těžko poslechnouti Krista, když nás zve »pojď za mnou!« Ale pomněme, jak brozné bude jeho slovo jednou »odstup ode mne!« Proto abychom toto slovo jednou nemuseli slyšeti, učiníme co učinil Matouš, a následujme Krista hned a horlivě až do konce.

Svátek svatého Václava, dědice země české, dne 28. září. Je to den umučení a smrti našeho slavného knížete, vnuka prvního křesťanského knížete a kněžny české Bořivoje a Ludmily, a syna Vratislava a Drahomíry. Víme, že mládeňček tento již od útlého mládí byl zbožnou bábou vychován ve víře křesťanské, a že také ctnostmi daleko převyšoval všechny své vrstevníky. Zbožnost, čistota panická a mírnost byly jeho největší ozdobou. Slova Kristova: »Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne,« nalezla v srdci jeho místo, podle těch se řídil v životě. Neměl na sobě nic knížecího, leda ctnosti knížecí, netoliko sám následoval za Kristem, ale hleděl aby i národ jeho Krista vyznával, toť byla jeho první panovníčí starost, získati národ Kristu. Stavěl chramy, školy, zveleboval služby Boží, sám připravoval dary obětní chléb a víno, přisluhoval při oltáři. Jaká to hrdinná horlivost. Ale i kříž protiventství na se vzal a konečně zlobě lidské podlehl. Vlastní bratr usiloval ze ctižádovosti o jeho život a dal najatými vrahy jej zavraždit, právě když se ubíral na jitřní služby Boží v Staré Boleslavi. A lid znaje svatost života Václavova, hned za svátce jej vyhlásil, jemu doporučoval sebe i vlast, ve všech potřebách volaje: »Svatý Václave, vévodo české země, kníže náš, pros za nás u Boha. Ty jsi dědic české země, rozpomeň se na své plémě. Nedej zahynouti nám ani budoucím!« A církev od pradávna slavila svátek jeho v zemích české koruny co nejslavněji. Hrob jeho skvěl se zlatem a drahokamy, dokud lakota pozdějších vládců jej neobrala, a na lebec sv. Václava spočívala česká koruna, odtud se zove svatováclavská. Ku hrobu jeho velechrámu sv. Víta v Praze, který on byl sám založil, putují ročně tisícové věřících Čechů a Moravanů, aby se do přímluvy jeho doporučili. Kéž by lid náš následoval knížete svého svatého, dobře by mu bylo. Vždyť zbožnost vede ke spravedlivosti, spravedlivost k svornosti a lásce, a svornost základem jest blahobytu pozemského. Kéž sv. Václav nyní přimlouvá se za nás nehodné potomky své, aby to símě svaté viry, které on dal sítí v zemi, nezahynulo, nýbrž ustavičně kličilo — rostlo, a přinášelo hojný užitek. Kdo věrným chce býti Čechem, musí býti ctitelem sv. Václava, ozdobou vlasti a velikého přimluvce u Boha.

Svátek svatého Michala, archanděla, dne 29. září. Ze svatých písem učíme se, co máme o andělech věděti a věriti. Svátý Jan evangelista píše ve svém »Zjevení«, že jejich počet jest převeliký. A sv. Pavel praví: »Zdalíž všichni andělé

nejdou služební duchové, poslaní k službě pro ty, kteříž obdrží dědictví spasení. (Žid. 1, 14.) Ačkoli svaté Písmo rozeznává devět kurův andělských, máme přece tři nejhlavnější na mysli, a sice archanděla Michala (t. j. kdo jest jako Bůh?), Gabriela (sila Boží) a Rafaela (lék Boží). Již od dob nejstarších uctívala církev svatá archanděly, neboť jména jejich přicházela i v modlitbách mešních. Dle výroků Spasitelových pokládala je církev za své orodovníky, pomocníky a ochránce. O Michalovi, archandělovi, vypráví »Zjevení« sv. Jana, že na počátku stvoření podstoupil boj s odpadlým andělem Luciferem a jeho stoupenci, a že s pomocí Boží zvítězil, proto má název: »Kdo jest jako Bůh?« Svatý Michal zjevil se několika-krát, tak na hoře Gorganu v království neapolském ve 6. století (nyní se jmenuje hora ta San Angelo — svatoandělská), dále v Chorisu ve Frýgii ve 9. století, po třetí v 10. století na hoře Tumba ve Francii. Nejslavnější zjevení bylo v Římě nad hradem Hadrianovým, když se zjevil archanděl v době moru a schovával meč do pochvy na znamení, že prosby lidu vyslyšeny jsou a mor pominul. Proto stojí na hradě tom ohromná socha sv. archanděla Michaela a hrad sám nese název hrad andělský. To stalo se roku 607. Úcta sv. Michala však jest od starodávna v církvi. Již za císaře Konstantina zasvěceno bylo několik chrámů sv. archandělu Michalovi, a v Cařihradě měl tento svatý archanděl v starověku čtyry kostely. Ethelried, král anglický, nařídil roku 1014, že každý dospělý křesťan se musí před svátkem sv. Michala tři dni postiti o chlebě a vodě. Každý měl bosky jíti do kostela ke svaté zpovědi. Každý kněz musil po tři dny s lidem bosky v průvodech choditi a měl při tom 30 čtení říkati, jáhen pak třicet žalmů. Každý pacholek byl po ty tři dny práce sprostěn. Nedodržel-li půst, měl ranami trestán býti. Svobodný muž (totiž ne poddaný), učinil-li to, měl zaplatiti pokutu 30 penězů, úředník králův však 120 šilinků, a všechny tyto peníze se měly rozdati o svátku svatého Michala chudým. Z toho vidno, jaké účtě se tento svatý posel Boží těšil. I u nás býval svátek tento zasvěceným. Svatý Michal vypodobňuje se obyčejně s váhou v ruce a mečem. To znamená soud a trest. Jak asi bude lehká váha, až nás Bůh souditi bude? A proto tím tíže dopadne na nás meč trestu. Proto abychom příliš lehkými nalezení nebyli co se týče dobrých skutků na soudě, naplňmež nyní, dokud čas, váhy skutky bohubilými aneb alespoň strastmi trpělivě snášenými, varující se váhu hříchu, beztoho již těžkou dosti novými jako centy těžkými hříchy obtěžkávati. Vzpomeňme si na jméno sv. Michala »kdo jest jako Bůh?«, a nechťejme svět ve vzpouře proti Bohu následovati. Bohu nikdo neublíží, jenom sám sobě. Je-li však Bůh s námi, kdo zmůže něco proti nám? Proto i vše můžeme s Bohem přemáhati, dle slov svatého Pavla: »Všecko mohu v tom, jenž mne posiluje.«

Boh. Henzl.

Srdce Ježíšovo — nejlepší spojenec v boji života.

Dle slyšeného kázání upravil Dr. Ruď. Zhdněl.

Filistinsti byli zapřísáhlými nepřáteli národu israelského, Bohem vyloučeného; ač několikrát již byli poraženi a do svého území zatlačeni, povstávali opět a válčili s israelskými. Tak položili se jednou táborem na pohraničné hoře (I. Král. 17.) a proto rozbili také israelští tábor na hoře protější, vedeni jsouce králem svým Saulem; oba tábory nepřátelské dělilo pouze údolí terebintské.

Tu vystoupil z tábora Filistinských muž obr, jménem Goliáš, muž vyšší, než všichni ostatní, oděn v pevné brnění, ozbrojen ostrým hrotem, kovovým štítem a helmou; předstoupil před řady pluků israelských a volal vyzývavě: »Proč jste přišli hotovi k bitvě? Zda-li já nejsem svobodný muž Filistinský a vy služebníci Saulovi? Vyberte ze sebe muže a necht sestoupí se mnou k obzvláštnímu boji; bude-li moci bojovati se mnou a porazí-li mne, budeme vaši služebníci; pakli já přemohu, a porazím jej, vy služebníci budete a nám sloužití budete.«

Pak pravil ku svým: »Dnes zhaněl jsem vojska israelská.« Tak činil po čtyřicet dní, ale nikdo ze zástupův israelských neodvážil se vystoupiti proti němu; Saul a všichni jeho báli se velmi.

Tu přišel do ležení David navštívit svých bratří; když slyšel, jak Goliáš posmívá se israelským, přihlásil se u Saula, že chce bojovati s Filistinským. Král vymlouval mu úmysl ten: »Jsi mladeneček nezkušený, ale tento jest bojovníkem od mladosti své,« David však odpověděl pln důvěry v Boha: »Hospodin, kterýž vytrhl mne z moci lva a z moci medvěda, vysvobodí mne i z ruky tohoto Filistinského.« Tedy řekl Saul: »Nuže, jdi, a Hospodin budiž s tebou.«

Chťel Saul obléci Davida do brnění svého, ale David, nejsa tomu zvyklý, obléknul obyčejný svůj oděv, vzal do ruky hůl, vybral sobě pět kamenů z potoka, vložil je do mošny pastýřské, kterouž měl sebou, v ruce pak nesl prak svůj; tak šel proti Filistinskému.

Goliáš, vida ho, posmíval se mu, ale David »vpustil ruku svou do mošny,

vyňal jeden kámen, otočiv hodil jej z praku, udeřil Filistinského v čelo, kámen uváznuv v čele jeho a padnul na tvář svou na zemi.« David pak běžel, postavil se nad Filistinským, vzal meč jeho a dobyl z pochvy, zabil ho stav mu hlavu.

Jako slabý, v boji nezkušený David, bojoval s mužem obrem Goliášem, tak i jest věsti každému člověku boj zde na světě; vždyť již patriarcha Job dí, že bojem jest život člověka na zemi.

Bojovati jest o existenci svou muži práce, který v potu tváře své jí chléb svůj a vyživuje svou rodinu; bojovati jest muži vědy, jen dlouholeté, namáhavé, neustálé studium uschopňuje jej, aby vyplnil úkol sobě svěřený. Bojovati jest rolníku s nepřiznivými živly, řemeslníku s nesolidní konkurencí, dělníku s nepřátelskými okolnostmi, námořníku s rozkácenou bouří, vojínu se lstivým nepřítelem. Proto i život křesťanův jest bojem; bojovati jest nám s nejlstivějším a nejúskočnějším nepřítelem, zlým duchem, který obchází nás jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil. »Běda samotnému v boji,« platí i o záp su tomto; kde však nalezneme věrného spojence, který neopustil by nás v tísní, ale pevně vytrval po boku našem?

David, když posmíval se mu Filistín, řekl: »Což jsem pes, že přicházíš proti mně s hůl? Pojď jen sem, dám tělo tvé ptákům nebeským a zvířatům zemským,« odpověděl: »Ty přicházíš ke mně s mečem, kopím a s pavézou; já pak přicházím k tobě ve jménu Boha, Hospodina zástupův« (I. Král. 17. 43.—45.) Hospodina zvolil si David za spojence, a proto zvítězil nad nepřítelem.

Rovněž my, nemáme-li v boji proti úskočnému světu podlehnouti, musíme si najíti spolehlivého spojence, který by nás v neštěstí neopustil, a měl moc, nám přispěti; kde však nalezneme spojence takového? Přátelé pozemští v nouzi a neštěstí nás opouštějí, nechtějice se k nám znáti; mnozí zase rádi by nám pomohli, ale nemají k tomu potřebné moci.

Proto církev sv. poukazuje nás na spojence dobrého, který chce a může nám pomoci; spojencem tím v prudkém boji vezdejšího života jest nejsvětější Srdce Ježíšovo, které jest: I. nejvš do-
brotivo k lidem, chce nám přispěti, II. nejvš mocné, jsouc Srdcem všemohou-
cího Syna Božího, proto může nám pomoci.

»Božské milosrdenství, jež sneslo se k nám skrze nejsvětější Srdce Ježíšovo, rozestří se po všem světě a opatruj nás.«¹⁾

malomocní, neduživí, sklíčení, zarmoucení byli zasypáváni nespočty projevů lásky-
plného Srdce jeho; vždyť těšil je, udržu-
val, zbavoval neduhů! Z lásky k lidstvu
nelitoval žádné námahy, putoval přes hory
a dolů, po městech a vesnicích, všude
dobře činil, hojil neduhy, těšil, pomáhal.
Dva pouze případy z nespočty
jiných buďte uvedeny.

Vzdálení příbuzní Matky Spasitelovy
slaví svatbu, a zvou k ní Mistra s mi-

I.

Předmětem pobožnosti k nejsvě-
tějšímu Srdci Páně jest nevýslovná láska
dobrotivého Spasitele k lidstvu, jak si-
dlila v jeho Srdci přelaskavém. Kterak
milovalo Srdce to lidi již tenkrát, když
žilo zde na zemi! Chudí, nuzní, nemocní,

¹⁾ Nábožný vzdech, obdařený dne 10. prosince
1886 Piem X. odpustky 100 dnův.

lovanou Matkou a apoštoly. Ale svatebníci
jsou chudí statky pozemskými, proto
nedostává se jim vína; to pozoruje do-
brotivý Spasitel, Srdce jeho, láskyplné
ke všem, přemýšlí, kterak by se odpomohlo
nesnázi chudobných svatebčanů. Proto
poroučí, aby naplnili stoudve vodou,
pak aby nesli je ku správci svatby;
který okusiv prohlašuje, že jest to nej-

lepší víno. Tak přispěl dobrotivý Spasitel chudobným svatebčanům v nouzi, nám pak dal důkaz, že Srdce jeho předobrotivé vždy chce nám pomoci.

Opět jindy odebral se Spasitel na poušť u jezera Genesaretského. Následovaly jej veliké zástupy lidu a po celý den s napjetím poslouchaly jeho řeči. Když pak den se chýlil ke konci a zástup neměl, čím by se nasýtil, szelelo se láskyplnému Srdci Ježíšovu nesčetných zástupů, nasýtil je zázračně rozmnoženým chlebem. Hle, nový důkaz dobrotivého Srdce Ježíšova!

Zdaliž opustiti mohlo by nás milostivé, dobrotivé Srdce to v útrapách a souzeních života, zda zapomene na nás, když v krutém zápase utkáme se v boji života? Ó nikoliv, spíše zapomene matka na dítě své, než Srdce Ježíšovo na ty, kteří s důvěrou ho vzývají.

Buďmež proto horlivými ctiteli dobrotivého Srdce Ježíšova, které nikdy neopustí nás v boji života.

II.

Ale nejen láskyplným, nýbrž také mocným spojencem v boji života jest nejsvětější Srdce Ježíšovo. Neboť jest Srdcem jednorozrozeného Syna Božího, od něhož pochází všeliká moc na zemi. Nahlédneme jen do svatých evangelií a poznáme, jak mocným jest Srdce Ježíšovo!

Apoštolové plaví se po moři Genesaretském; vody nejprv klidné počínají se bouřiti, dmou se neustále výše, vítr burácí, křehká lodička potácí se na všechny strany, ba zdá se již, že rozezené vlny mořské pochovají ji ve chladném svém lůně. Božský Mistr však pokojně spí; plni strachu a bázně budí jej apoštolové, volající: Pane, zachraň nás, hyneme! Božský Spasitel vstává, poroučí větru a bouři, hned stane se utišení veliké, tak že všichni diví se, řkouce: Kdo jest tento, že i větr a bouře ho poslouchají?

Přítel Kristův, Lazar, umřel; Božský Spasitel přichází do Bethanie a dává se vésti k jeho hrobu. Když ukazují mu temný hrob a kámen veliký na něm položený, tu jest Srdce jeho útrpné překonáno bolem, tak že dává se do hlasitého pláče, okolostojící pak diví se, řkouce: «Hleďte, kterak jej miloval.» Božský Spasitel poroučí, aby odvalili

kámen, a když stalo se, volá hlasem velikým: »Lazare, vstaň,« a v tom okamžiku Lazar, který již tři dny ležel ve hrobě, vstává a vychází živ z hrobu. Ó jak mocné jest dobrotivé Srdce Ježíšovo!

Srdce Ježíšovo doposud zůstává Srdcem mocným a pomáhá rádo těm, kdož se mu zaslévají; tak zkusili bodf Tyrolané. Bylo to za válek francouzských, kdy do vždy věrného Tyrolska ze dvou stran valily se proudy nepřátelských Francouzů; zbožní Tyroláci však zůstali věrnými rodu Habsburskému, a hájili se proti přesile nepřátel. Byl to věru krušný boj; Francouzi hrnuli se jako kobylinky ze všech stran, Rakousko, jsouc nepřitelem sklíčeno, nemohlo věrným Tyrolanům přispěti, tak že zůstali úplně odkázáni na sebe. Než chraabrí Tyrolané nepozbývali myslí; zasněvivše sebe a vlast svou nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu, vrhli se na nepřitele a vypudili ho ze země. Tak se jim prokázalo Srdce Ježíšovo nejmnocnějším spojencem v tuhém boji.

Závěr.

Zasvěcujme častěji sebe a všechno jednání své nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu, prosme ho, by bylo nám věrným spojencem v prudkém boji tohoto života. Pak netřeba se nám báti, neboť máme s ojeoce láskyplného a velemocného.

Dějiny středověku vykládají o mocné republice Benátské; loďstvo bohaté republiky té bylo bez počtu, jezdilo po všech zemích, dováželo do vlasti hojné bohatství, tak že Benátky slynuły blahobytem. Jednou v roce odbyvala se v námořském městě tom tato významná ceremonie: předseda republiky, jemuž říkali dóže, vyjížděl na nádherné státní lodici čili gondole, obklopen nejvyššími hodnostáři a provázen nesčetnou řadou jiných lodic na širé moře a tam hodil drahocenný zlatý prsten do vln. Ceremonie ta měla naznačiti, že Benátčané chtějí s mořem uzavřítí smlouvu a volí si je za spojence, aby neslo jejich lodí a neznepokojovalo jich bouřemi. Leč ceremonie ta byla pouhou prázdnuou ceremonií; moře nešetřilo lodí benátských, a republika druhdy slavná pozbyla nyní úplně svého významu; bylo tedy moře spojencem nestálým, nejistým.

Volice si však Srdce Ježíšovo za spojení v boji života, volili jsme šťastně a našli spojení věrného, dobrotivého, mocného, který chce a může nám pomoci. Vyzýváme proto ve všech potřebách životních, v nouzi, soužení, zá-

rmutku, trápení, nemoci, pronásledování nejsvětější Srdce Ježíšovo, zasvěcujeme jemu všechny své podniky, práce, slova, myšleni, skutky, doufáme v ně a nebudeme zahanbeni na věky.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 12. po Svatém Duchu, svátek svatých andělů.

Evang. O pohoršení. (Mat. 18.)

Netoliko z úst lidí na zemi zaznívá chvála Stvořitele všeho míra, Boha našeho; i nesčíslní duchové blažení klaní se v nesmírném světě, nám posud nedostupném, před trůnem Nejvyššího, všemohoucího, a všechny oblažujícího. O jak veliký jest Pán všeho míra — Bůh! A co jest člověk? Maličký červík ve velikém světě, že přece ten Bůh naň vzpomíná a oň se stará a jeho volání slyší. Jen málo menším učinil jej Bůh andělů, ano, on přikázal andělům, aby ostříhali ho na všech cestách jeho. Od kolébky až ke hrobu provází anděl Páně z rozkazu Božího člověka jako věrný jeho druh, rádce — strážce. Jak dobrému vnukuje myšlenky, jak spasitelné úmysly, kéž by jich jen člověk vždycky také dbal! Jak opatrně vede nás onen přítel neviditelný, jak chrání nás před nebezpečím a v nebezpečí jak vydatně pomáhá. Vždyt dosti příkladů toho nalézáme jak v Písmě tak ve zkušenosti. Kéž bychom se vždy také jeho vedení s důvěrou odevzdali, a za ochranu jeho mocnou prosili! Kéž bychom však vždy také pamětlivi byli, že oko andělů nás vidí, ač my je nevidíme, vždyt pravil Spasitel, že nás andělé vidí vždycky. Jak mnoho hříchů by se člověk uvaroval, tajných lidem neznámých, ale Bohu a andělům zřejmých! Jaká to čest, býti bratrem duchů vznešených, ano býti jejich svěřencem, za něž oni Bohu zodpovědni jsou. O spojme tedy nedostatečnou chválu svou lidskou s chválou andělů, a učme se od nich poslušnosti k vůli Všemohoucího, učme se od nich, kterak máme ctíti Boha svého, za vůdcovství jejich zajisté dosáhneme bezpečně cíle svého, abychom s nimi mohli oslavovati Boha věčně.

Na svátek Narození blahoslavené Panny Marie.

Evang. Kniha rodu Ježíše Krista. (Mat. 1.)

Kdykoli stydne láska v srdci tvém k matičce tvé, která pod srdcem tě nosila a s velikým nebezpečím života vlastního tobě život dala, tu jen si vzpomeň na nesčetná krásná a veliká dobrodíní, která jsi od matky od prvního počátku až posud obdržel. Kolik pro tebe noci probděla, kolik slzí vyronila, kolik strachu zakusila; jak často s radostí za tebou na dlouhou obtížnou cestu se vydala, jak se o tebe starala, pro tebe pracovala do únavy. vše by s tebou rozdělila, i srdce své. Jak se přičiňovala, aby zlé od tebe odvrátila a dobré sítě v srdce tvé vsela, kolik modliteb vyšlo za tebe ze srdce jejího k nebesům, kolik dobrých řečí tobě dala, to vše víš jen ty — ona a Bůh. A pomyslí-li na to vše, může srdce tvé zledovět? Nebyl bys člověkem! A přece co jest matka pozemská proti matce nebeské Marii Panně. Všecka láska mateřská všech matek jest v porovnání k lásce matky nebeské jako kus ledu. Zdaž máš na tuto matku zapomínati? Ejhle, dnes slaví svůj svátek, kdy přišla na svět s tou úlohou býti matkou Páně a matkou našší. Vzpomínejme na ni s radostí, s vděčností, s úctou a láskou největší, neboť ne pro sebe, ale pro nás se narodila, žila a trpěla, a také nyní u trůnu Božího nic pro sebe, vše pro nás od Boha vyprošuje. Svátek jejího narození budiž nám všem svátkem rodinným. U jejích oltářů se sejděme, a tam propěvujeme chvalozpěvy matky nejlepší a nejmocnější.

Archa úmluvy.

A chrám Boží v nebi se otevřel, a viděna byla archa jeho úmluvy v chrámě jeho. (Zjev. 11, 19.)

Ve zjevení sv. Jana čteme následující tajemná a proročká slova: Zavzněly silné hlasy v nebi, řkouci: Učiněno jest království tohoto světa, Pána našeho a Krista jeho, a kralovali bude na věky věků. A 24 starců, kteří před obličejem Božím sedí na stolicích svých, padli na tváře své a klaněli se Bohu, řkouce: Díky vzdáváme Tobě, Pane Bože všemohoucí, kterýž jsi a kterýž byl a kterýž přijíti máš, nebo přijal's moc svou velikou a kraluješ. Přišel čas, aby's dal mzdu svým služebníkům, prorokům a svatým a těm, kteří se bojí jména Tvého. malým i velkým, a abys vykořenil ty, kteří zemi porušili. A otevřen jest chrám Boží na nebi a viděna byla archa jeho úmluvy v chrámě jeho. I ukázalo se znamení velké na nebi: Žena, oděna sluncem, a měsíc pod nohama jejima, a na hlavě její koruna dvanácti hvězd.

Touto archou úmluvy, jež v nebi byla spatřena, je blahoslavená Panna Maria, jejíž hlavu hvězdá zdobí koruna. V chrámě Božím lze ji viděti, totiž v nebi, po boku Ježíše Krista, jenž působením Ducha svatého tělo své z ní vzal. Když řekla Maria: Aj, já děvka Páně, staniž se mi podle slova Tvého, tu Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi, skutečně a tělesně a nejen v oblaku, jako v Starém Zákoně na arše úmluvy pod křídly cherubínu. Tato archa úmluvy byla předobrazem blahoslavené Panny, živé archy Nového Zákona, již viděl svatý Jan. Svatí otcové ji tak nazývají, a my ji též tak nazýváme, modlíce se v litanii loretanské: Archo úmluvy, oroduj za nás!

Pán Bůh řekl Mojžíšovi: Udělej archu z dříví Setim, a oblož ji zlatem nejjemnějším, vnitř i zevnitř; a udělej svrchu na ní dokola zlatý věnec a 4 zlaté kruhy na 4 rozích; zhotov i sochory z dříví Setim a oblož je zlatem a zastrč je do kruhů, které jsou po boku archy, aby se na nich nosila. A do archy vlož svědectví, jež ti dám (desky zákona). A slitovnici učin z nejjemnějšího zlata. (To bylo víko archy; jmenovalo se slitovnici nebo trůnem smilování, protože s něho

mluvil Bůh k lidu). Udělej i dva zlaté cherubíny z obou stran slitovnice. Jeden cherub nechť je na jedné straně, a druhý na druhé straně. Křídla rozpínající nechť zastíňují trůn smilování a přikrývají archu.

Mojžíš učinil vše, jakž mu Hospodin rozkázal, a vložil do archy zákon Hospodinův a později i mannu a prut Aronův. Archa úmluvy byla nejsvětější věcí u Israelitů, neboť na ní sídlil Bůh v oblaku.

Naše archa úmluvy je blahoslavená Panna Maria. Vizme jejich obaplnou podobnost!

Archa starozákonní byla z dříví Setim, jež roste v Arabii. Dříví to je krásné, bělostné, velmi tvrdé, práchnivění vzdorující. Krásnou byla i blahoslavená Panna Maria. Krásné bylo její tělo, ideál krásy; žádný malíř, žádný sochař není schopen, panenskou její krásu znázorniti. Její tělo bylo bez chyby, žádná nemoc nesměla je znetvořiti. A stálou byla její krása, nepomíjející jako u ostatních jejího pohlaví. Nesmíte se však domnívati, že si Maria na ní zakládala; o ne, ona byla nejskromnější a nepokornější pannou, ona chtěla býti jen děvkou Páně. Ona si hleděla krásy duše, která má pravou cenu; a duše její byla opravdu velmi pěkná, žádným hříchem neposkvrněná, žádnou z'ou žádostivostí nenadchnutá. Její nevinnost, čistota a ctnost byla pevnou a trvalou, i při své smrti byla zrovna tak nevinnou jako při svém narození, ona si ostala stejnou od kolébky až do hrobu, kdežto ostatní lidé během času bílý šat nevinnosti zapráší, poskvírní nebo zcela roztrhají. Avšak i její tělo bylo neporušené a trvalé, neboť vzdorovalo zpráchnivění jako dřevo Setim; nerozpadlo se v hrobě v prach, zůstalo neporušené a podle všeobecné domněnky vzato bylo do nebe.

Archa úmluvy byla nejjemnějším zlatem celá obložena; plná lesku a trpytu, stkvěla se jako slunce. Sluncem oděnou viděl svatý Jan archu novozákonní. Maria září jako slunce v lesku ctnosti, jež jsou všechny právě jako dobré zlato, v lesku milostí, v lesku předností a výsad. Po

pravici tvé stojí královna v zlatotkaném hávu, v nádheře pestrých barev. Slyš, dcero, viz a nakloň ucho své, zapomeň na svůj lid a na dům otce svého; i zachtouží král po kráse tvé. Všechna její krása, dcery královské, je uvnitř; se zlatým lemem stojí tady, v pestré nádheře. Tak čteme v žalmu 44, v tak zvaném žalmu svatebním, jehožto slova hlavně na Pannu Marii vztahujeme. O, v nebi je nejenom proto tak krásně, že je tam milý Pán Bůh, nýbrž i proto, že je tam Panna Maria, na jejíž kráse andělé a svatí se kochají; ona jest blaženosti andělů a vyvolených.

Archa úmluvy měla 4 zlaté kruhy k prostrčení dvou zlatých sochorů, na nichž ji levitě nesli. Žádný levit, žádný kněz nesměl se jí dotknouti. Když ji vezli za času krále Davida na horu sionskou ve voze novém, a když se při té příležitosti na bok nahnula, dotekl se ji Oza holýma rukama, aby ji podepřel; musel to však smrti zaplatiti. Tak svatou a nedotknutelnou pro obyčejné lidi byla blahoslavená Panna. Ona byla Bohu zasvěcená, ona byla nevěstou Ducha svatého. Žádný člověk nesměl si právo na ni osobovati, žádný se k ní přiblížiti; sám svatý Josef byl jenom jejím ženichem a opatrovníkem, ale žádným manželem v obyčejném slova smyslu. My jmenujeme v litanii blahoslavenou Pannu Matkou neporušenou a neposkvrněnou. Ona náležela jen Pánu Bohu.

Archa úmluvy byla dokola zlatou korunou ozdobena. Není však pěknější a vzácnější koruny jako ta, již byla Panna Maria korunována. Svatý Jan evangelista viděl na její hlavě korunu z dvanácti hvězd; ona sama jest třpytnou hvězdou, hvězdou jitřní, hvězdou mořskou, kteráž nám mile svítí ve tmách a bouřích života pozemského. Svatý otec v Římě korunuje slavné obrazy a sochy Mariánské, a protože se teď z Říma nemůže vzdáliti, posílává skvostné koruny na to neb ono poutní místo a nechává skrze svého zástupce svým jménem milostný obraz korunovati. To je velikým vyznamenáním. V nebi však Ježíš Kristus sám korunoval svou milou Matičku, jakž se modlíme v 15. tajemství. I my jí klademe na hlavu korunu z trojbarevných růží, bílých, červených a zlatožlutých, když se růženec

modlíme, a tato koruna je krásnější a skvostnější než koruna na arše úmluvy.

Viko archy nazývalo se trůnem milosti a smilování neboli slitovnici. Maria je živou slitovnicí, matkou milosti a smilování. Podle slov andělových jest sama plnou milosti; ona však i nám vyprošuje všechny milosti od Pána Boha jako uzdravení nemocných, potěšení zarmoucených, útočiště hříšníků a pomocnice křesťanů, ona jest takorůzda rozdatelkou božských milostí, nebeskou pokladnicí. Kdykoli se špatně dařilo Izraelitům, volali k Bohu o pomoc a smilování; Mojžíš vešel obyčejně do svatostánku a vrhl se před archou na svou tvář a přimlouval se za svůj hřešící lid. A co dělají křesťané, když se jim špatně daří? Obracejí se na Matku Boží a vyzývají ji o pomoc, a ne nadarmo; neboť ona ráda slyší a vyslyší prosby svých dětí s trůnu svého smilování, obzvláště na místech poutních. Každé poutní místo je skutečnou slitovnicí milé Boží Rodičky; tam rozdává plným rukama milosti, jichž nabrala z pokladu svého Syna, krále říše nebeské. Mějme k ní důvěru v každé potřebě, tak často již pomohla křesťanům. Když archu starozákonní sedmkrát nesli kolem hradeb města Jericha, sřítily se zdi města, a Jericho bylo dobyto. Kolik vítězství mají už křesťané novozákonní arše k poděkování, zvláště nad Turky! Podle zjevení svatého Jana stojí měsíc Marii pod nohama. Turecký půlměsíc stal Marii pod nohama u Lepanta, Bělehradu, u Vídně. Ne tak zbraně křesťanů, jako spíše perly růžencové a pomoc Mariina přemohly nepřítel křesťanstva. Necht nám pomůže, i toho starého nepřítel lidstva — ďábla — přemoci, jehožto jho je mnohem těžší a hanebnější než bylo jho turecké. Kéž nám pomůže Maria spomocnice, abychom přemohli všechna pokušení. Když vkročili kněží s archou do řečiště rozvodněného Jordánu, zastavily se rázem valící se vlny; jakmile však s archou na suchý břeh vykročili, daly se vlny opět do divého běhu a valily se k moti Mrtvému. Tyto divoce rozčeřené vlny představují nám pokušení, jež nás snadno mohou vehnati do moře věčné smrti, necháme-li se jimi unášeti. Maria je může zastaviti, tak že nám uskoditi nemohou; v její přítomnosti

ustává bouřiti moře náruživostí; proto ji vzývejme, aby vždy byla při nás, aby nám pomáhala, aby nás pod svým pláštěm ukryla před nepřítelem duše naší.

Na víku archy klečeli dva cherubové, svými rozepnutými křídly trůn její chráníce. Blahoslavená Panna Maria stála také pod ochranou andělů; ona obcovala s anděly, kteří do jejího příbytku vcházeli a z něho vycházeli. Svati andělé jsou doposud jejími posly a služebníky, ona jest jejich královnou; jako královnu andělů vzýváme ji též v litanii loretanské.

V arše úmluvy byly uschovány desky zákona. Rodička Boží nosila desky zákona ve svém srdci. Co nejsvědomitěji řídila se předpisy zákona: nechala Ježíška obřezati, představila jej v chrámě a přinesla dvě holubičky za oběť očistnou, ačkoliv, jsouc čistá, očisty nepotřebovala. Všechna slova Hospodinova, všechna slova Ježíšova, všechno, co jí řekli pastýři, mudrci, Simeon a Anna, přechovávala v srdci svém a rozjímalá o tom. Čteme o ní v evangeliu Lukášové: Maria pak přechovávala všechna tato slova a uvažovala o nich v srdci svém.

V arše úmluvy nalézala se i manna, chléb nebeský, aby měli Israelité ustavičnou památku na zázraky Boží. Pod srdcem Mariiným odpočíval ten, jenž se sám nazývá chlebem s nebe, chléb živý, pravá nebeská manna, kteráž všechnu libeznost v sobě obsahuje. Tělo Krista Pána v nejsvětější Svátosti je totéž, jež přijal z Marie Panny, a proto ne bezprávně můžeme říci, že v nejsvětější Svátosti je tělo i krev Marie Panny přítomno, ne sice tak, jako tělo a krev Pána Ježíše, ale přece jako původ a símě nejsvětějšího člověčenství Vykupitelova.

V arše úmluvy byl uschován i prut Aronův, jenž přes noc rozkvétl. I Marii Pannu nazývají svati otcové prutem Aronovým. Ona jest tím zázračným

květem, jenž na uschlé větvi lidského pokolení v temnu nočním a ve skrytu se rozvinul, vzácný květ, tu nejlíbeznější vůni všech ctností kolem sebe rozšiřující, květ, jenž poukazuje na kněžskou důstojnost Mariinu. Velekněžkou byla v tom smyslu, že vzala podíl na našem vykoupení, a že svého božského Syna jako dítě na rukou a jako muže na kříži a potom na klíně nebeskému Otci obětovala.

Jedenkrát v roce, v den smíření, v den velkého pokání, sněhl velekněz přestoupiti prah velesvatyně, kde stála archa úmluvy, aby ji pokropil krví obětní. Ve veliký den kající křesťanů, jenž je pro ně též dnem smíření, na velký pátek, stála živá archa úmluvy, bolestná Matka Boží, pod křížem, na němž visel Velekněz Nového Zákona, milý Syn její, smírnou obět za všechny lid přinášeje. Drahá krev obětní kapala z jeho ran a pokropila svatou Rodičku Boží. Jaký to souhlas mezi obrazem a skutečností! Tenkrát trpěla Maria hroznou bolestí na své duši, sedmý meč pronikl přečistě srdce její. Než jenom krátký čas měly bolesti její trvati; brzo zas se měla radovati nad vzkříšením a oslavením Syna svého, a po málo letech nad svým vlastním vzkříšením a oslavením, Svelikou slávou a nádherou byla archa úmluvy za času zbožného krále Davida do nově zbudovaného stánku a za času moudrého krále Šalamouna do nově postaveného chrámu přenesena. I živá archa, blahoslavená Rodička Boží, byla na křídlech cherubínů ze stánku pozemského do chrámu nebeského s největší slávou přenesena. Proto se s celým Israellem radovati chceme nad slavným dnem nanebevzetí a korunování jejího. a k ní se modlíti, aby byla naší ustavičnou přímělkyní a advokátkou u Pána našeho Ježíše Krista.

St. Pavlík.

Ó vítějí kříží počestný, ty naděje v čas bolestný!

K 14. září píše Ignát Zhdněl.

Kdy zaveden zvyk dělati kříž?

Znamenati se svatým křížem, je u nás katolíků zvyk, pocházející z prvních dob církve. Protože Kristus na kříži zemřel z lásky k nám lidem, bylo přirozeno, že vyznavači víry jeho lnuli velkou úctou k předmětu, na němž trpěl a na němž skončil po hrozných bolestech a mukách. Po nanebevstoupení Páně pak byl křesťanům kříž Kristův nejen podmětem k soustrasti, ale byl ozářen slávou vítěze nad smrtí a nad ďablem. Proto jistě obnovovali první křesťané památku na ukřižování Páně a na jeho smrt na kříži buď nějakým úkonem při bohoslužbě a v životě svém, ať to bylo slovem či nějakým znamením.

Již ve Starém Zákoně lze naléztí několik míst, z nichž se dozovuje, že byl v naší církvi brzy zaveden způsob znamenati se svatým křížem. Ústy sluhů svých Mojžíše a Arona rozkázal Bůh: »Rcete všemu lidu israelskému: Jeden každý hospodář vezmi beránka bez poskvrny a zabi ho nezlomě kosti jeho a pak pomaz kreví jeho veřejí i podvoji domu svého. Pošli anděla svého té noci a bítí budu prvorozené v zemi egyptské, ale užím-li krev na domech vašich, pomínú vás a pak vás vyvedu z Egypta.« (2. Mojš. 12.) Znamení, jež učinili israelští na veřejích svých domů, bylo pro ně znamením osvobození, spásy, proto praví svatý Augustin: »Jako znamením na veřejích osvobození byli židé od smrti, tak znamenají se znamením kříže všichni křesťané na čele, vzpomínajíce na utrpení svého Spasitele, vítěze nad smrtí a osvoboditele od ďábla a jeho moci. Mnozí učitelé církevní pak domnívají se, že po způsobu, o kterém mluví prorok Ezechiel 9, 4, kdež poznamenáni byli mužové lkající na čele písmenou T, znamenali se i první křesťané podobně, protože toto písmeno je tak podobno kříži. Ve Zjevení sv. Jana 7, 3 – 3 čteme: »A viděl jsem jiného anděla vystupujícího od východu slunce, majícího znamení Boha živého. I volal hlasem velikým na čtyři anděly řka: neškodte zemi ani moři ani stromům, dokudž nepoznamenáme slu-

žebníků Boha našeho na čelích jejich.« A 9, 4 tamtéž čteme: »A přikázáno jim, aby neškodily travě zemské ani žádné zelině ani kterému stromovi než toliko lidem, kteří nemají znamení Božího na čelích svých.« A ještě jednou mluví se v téže knize o kříži, a sice 14, 1: »A viděl jsem, a aj, Beránek stál na hoře Sion a s ním sto čtyřiceti a čtyři tisíce, majících jméno jeho a jméno Otce jeho napsané na čelích svých.« Z těchto tří míst Zjevení Páně, jež napsal sv. Jan roku 95 nebo 96 po narození Kristově lze souditi, že nebylo-li znamení kříže již dříve u všech křesťanů všeobecně zavedeno, nyní vešlo jistě ve všeobecný obyčej.

Znamení kříže bylo pro křesťany v prvních dobách církve zevnější známkou, podle níž se poznali a dozvěděli, že jsou vyznavači téže víry. Slova, jež dělajíce kříž říkati mají, naznačil božský Spasitel sám rozkazem apoštolům, udělív jim moc, aby v jeho jménu uzdravovali, ďably vymítali a jiné zázraky činili. A když byl zaveden obyčej znamenati se znamením svatého kříže, lze lehce domyslíti si, že zvyk tento hned velice se rozšířil jak v bohoslužbě tak v soukromém životě. Život prvních křesťanů byl ustavičně pronásledován, stále byli připraveni, že nuceni budou život za víru položiti a krev svou za Krista ukřižovaného vyliť; znamením, jež připomínalo jim hořkou smrt Kristovu, silili se k boji tomuto; bylo jim útěchou, posilou; čím více byl kříž světu k posměchu a k pohoršení, tím více vyznavači Kristovi k němu lnuli a tím častěji se jim znamenali.

Ačkoliv nelze dokázati, že způsob dělati kříž byl zaveden již od apoštolů, je pravděpodobno a uvěřitelné, že učinili to jejich žáci učedníci. Již za prvních dob vytýkali totiž nepřátelé křesťanům, že se klanějí kříži. Výtky této však nemohli učiniti pohané, než že vidávali jak křesťané sami sebe anebo jiné znamenali tímto znamením, anebo ho užívali při náboženských výkonech. Učení samo nedalo jistě podnětu k této námitce,

nýbrž něco co pohané viděli a čemuž neporozuměli. Koncem druhého století byl již kříž všeobecně v celé církvi křesťanské znám, a sice znamenali nejen vyznavači vřry Kristovy, nýbrž užívalo se ho všeobecně při všech úkonech církevních a byl stavěn i k veřejné účtě.

Nejstarší známý svědek je církevní spisovatel Tertullian, který častěji píše o znamení svatého kříže, jímž žehnají se křesťané na čele; ovšem zmiňuje se také o jiných způsobech a o jiném užívání. O císaři Juliánovi odpadlíkoví vypravují dějepisci, že ulekli-li se náhle, brával útočiště ku kříži, bývalému oblíbenému svému prostředku pomoci, vzýval tedy toho, jež pronásledoval.

Jak se dělal kříž ?

V nejstarších dobách dělali křesťané kříž jedním prstem, a sice palcem pravé ruky a znamenali se jím jen na čele, někdy i na prsou. Na čele znamenali se proto, že jak nahore uvedeno, mluví se a tomto způsobu ve Starém Zákoně a ve Zjevení sv. Jana; sv. Augustin napomíná: »Nestyď se za kříž Kristův. Proto ho děláš na čele, jako mistě, v němž sídlí stud.« Později znamenali křesťané také ústa znamením kříže. Podobá se, že zachoval se zvyk znamenati se jedním prstem na čele, ústech a prsou až do osmého století.

Od té doby pak povstaly různé způsoby dělání kříž. Řekové dělali ho třemi pravými prsty a ostatní dva pod ně podložili, znamenajíce čelo, prsa a pak dotýkající se pravého a naposledy levého ramene; v církvi východní pak povstal způsob dělání tak zvaný latinský kříž, při čemž dotýkali se všemi prsty natažené ruky čela, prsou, levého a naposledy pravého ramene. Způsob znamenati se prstem pravé ruky, při čemž ostatní čtyři prsty nataženy jsou a levá ruka se dá na prsa, je zaveden v době pozdější. Když dělali křesťané kříž pěti prsty, měli se upamatovati na pět ran Krista Pána, tři prsty vzpomínaly na nejsvětější Trojici, jeden na jednoho Boha Čelo znamenalo se ve jménu Otce jakožto původce stvoření, ústa ve jménu Syna jakožto slovo a srdce či prsa ve jménu Ducha svatého jako páska lásky.

Co se říkalo při dělání kříže ?

Dle svědectví sv. Matouše 28, 19 užívalo se při dělání kříže slov: ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. V nejstarších bohoslužebných knihách užívá se slov: milost všemohoucího Boha Otce, láska našeho Pána Ježíše Krista a obcování Ducha svatého budíž se všemi vámi. Třetí pak způsob byl užití slov: ve jménu Ježíše; neboť Ježíš sám poručil svým apoštolům, aby ve jménu jeho vymítali zlé duchy (Mar. 16, 17), hlásali evangelium, křtili a zázraky konali. Někdy užívalo se také způsobu odřikání se ďábla a vyznání Boha slovy: odřikám se tebe ďable, vši slávy a vši služby tvé a vstupuji ve službu tvou, ó Kriste, a svatý Jan Zlatoústý k tomu dodává: »a při tom dělej kříž na čele.«

V církvi východní zaveden byl záhy obyčej, že při všech modlitbách církevních dělali se kříž kdykoliv se užílo slov: ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, brzy také zaveden byl též obyčej, když vyslovovaly se následující verše žalmů: pomoc naše ve jménu Hospodinovu, který učinil nebe i zemi (123, 8), což někdy kratčeji znělo: pomoc naše ve jménu Páně, a při slovech: »Pospěš k spomožení mému, Pane Bože spasení mého« (37, 23), což změnilo se ve slova: »Bože, ku pomoci mé přispěj.«

Dělejme i my zbožné kříž.

První křesťané hojně a rádi užívali znamení svatého kříže, znamenali se jím při každé příležitosti, každou i sebe menší práci křížem počínali, věděli, že mocný jest, jenž na kříži pněl a že s kříže jako ze zřídla pramení všechny životu tělesnému i duševnímu potřebné milosti. Nezačneme i my žádného díla, žádné ani sebe menší práce, aniž jsme se zbožné poznamenali znamením naší spásy. Nebudeme-li my se stydět za Krista a za víru v něj, budeme-li dle víry žítí, vyzná nás za své žáky, za své přátele i když přijde soudit živých i zemřelých, a promluví k nám útechy a radosti plná slova: »Pojďte vyvolení do života věčného.« Nikdy nezapomeňme na důležitá slova: »Každému usouzeno jest umřítí a potom bude soud.« (Žid. 9, 27.)

Srdce Ježíšovo, smír hříchů našich.

VI.

Nenachyluj srdce mého k slovům zlosti,
k činění výmluv v hříchích, s lidmi pášícími
nepravost, a nebudu bráti podílů na li-
bostech jejich. (Žalm 140 4.)

Mnozí lidé nechťejí se zpovídati; co je toho příčinou? Většinou nevědomost; dají se od jiných svěsti lichými řeči; vynechali jeden rok sv. zpověď, druhý rok se k ní nedostali, pak si již netroufali, stali se vlažnými o spásu duše své se nestarajíce.

1. Nač bych se zpovídal člověku, tak říkají takoví lidé, já si to sám spravím s Pánem Bohem.

Zpupn: to řeč! Podobně mluvili svého času nevěřící Židé, když božský Spasitel pravil šlakem raněnému: »Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji.« Zajisté, že jenom Bůh může hříchů odpouštět, ale Bůh odevzdal tuto svou moc apoštolům a jejich nástupcům, proto jsme povinni jim hříchů své vyznati, chceme-li dosáhnouti jejich odpustění.

Objasněme si to na podobenství. Vojín kterýsi pochybil proti předpisům svého povolání; když ho povolali představení, pravil: »Ale dejte mi pokoj, já si to spravím s císařem pánem!«

Co bychom řekli ku počínání takovému? Nenazvali bychom člověka toho bláznem? Zda má císař tolik času, aby zabýval se přestupky každého jednotlivého svého vojína?

Podobně pošetile, hloupě, zpupně mluví, kteří pod záminkou uvedenou vyhýbají se zpovědi.

Jaká to pro nás útěcha, že jsme v církvi, jejíž sluhové jediné moc mají od Syna Božího hříchů odpouštět! A jaké šlenství, jaký nevděk, církve katolické se zřikati, a žiti ve stavu nemilosti Boží!

2. Jiní hlásají: Nezpovídám se, neboť zpověď je vynálezem kněží.

Jsou-li kněží vynálezci zpovědi, jak jmenoval se muž, který ji vynalezl, a kdy žil? Na otázku tu odpovědi ovšem nedostaneme, poněvadž — jak nahoře podotčeno — zpověď jest nařízením Božím a koná se v církvi od dob apoštolských.

Než totéž, že kněží zpovědi nevynalezli, řekne nám zdravý rozum.

Kdyby byl některý kněz v šestém nebo v sedmém století zpověď chtěl zavést, lid by se mu byl sotva poddal ve věci tak nepřijemné.

Některí zase namítají: Zpověď zavedl papež Innocenc III. na sněmě lateránském r. 1215.; kde bylo nařízeno, že každý katolický křesťan nejméně jednou v roce musí se zpovídati svému nařízenému knězi. Tak hlásají nevěrci slovy, písmem a tiskem.

Pravda jest, že na sněmě lateránském vysloven byl příkaz, že máme se nejméně jednou v roce zpovídati, ale z toho neplyne, že tak teprv zavedena zpověď.

Přirovnání nám to objasní.

V kterém si státu vydal finanční ministr nařízení, že daně mají býti do konce roku, do 31. prosince zaplacený; kdo to neučiní, bude potrestán.

Z výnosu tohoto ministra souditi, že zavedl daně, jichž poddání před tím neznali, bylo by pošetilství; z nařízení toho vyplývá pouze, že poplatníci stali se v placení daní liknavějšími; dříve platili pravidelně, nyní třeba daně nařízenými šhaněti.

Podobně sněm lateránský nezavedl zpovědi; křesťané, kteří v prvních stoletích velmi horlivě přijímali sv. svátosti, svlažněli časem; proto nařídil sněm, že musí každý křesťan alespoň jednou v roce, v čas velikonoční, svaté svátosti přijati.

3. Jiní zase obávají se: »Co pomyslí si kněz u mně, když s velikými těžkými hříchů přijdu k němu?«

Nic nepomyslí sobě, nýbrž bude mít jen soustrast. Jako rybáři radují se, když veliké polapili ryby, tak kněží těší se, když vrací se k Bohu velcí hříšníci. Snad na okamžik zachví se nad hlubokými otevřenými ranami, bolest, která proniká srdce a ledví hříšnickovo, mimoděk plyne i do duše jeho; ale s každou ranou, kterou mu ukazuješ, roste jeho soustrast, k ubohému zraněnému, k oklamanému hříšniku, láska k nemocnému a touha vyprostiti ho z propasti záhuby. Vždyť Bůh sám ho posílá, aby šel na cestu z Jerusáléma do Jericha a nalil oleje a vína do ran ubožáka ležícího polomrtvého u cesty.

Vždyť zastupuje místo dobrotivého Boha, který nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a spasen byl, vždyť má býti pastýřem dobrým, který hledá ztracenou ovci, až ji nalezá, vždyť má srdce jeho býti odleskem Srdce nejsvětějšího, které dychtí láskou nezměrnou po spasení všech duší! Proto přistupme myslí sice zkroutěnou, ale ne malomyslnou ke zpovědnici radující se, že brzy uslyšíme slova: »Jdi v pokoj, odpouští se tobě hříchové tvoje.«

4. Jiní konečně praví: »Nemohu se zpovídati, protože nevěřím.«

Lidem takovým říkává proslulý je-suita, apoštol Vídně, P. Abel: »Příteli, napřed se vyzpovídej, pak již budeš věřiti.¹⁾ Sídlem a původem nevěry není rozum, nýbrž srdce. »Nechci žiti jako křesťan, bojím se Pána Boha, proto ho zapírám,« toť heslo nevěrcův. Kdo nemá příčiny báti se Boha, nemá ani příčiny ho zapírat.

V Innosti ležel na smrt nemocen ve vojenském špitále starý poddůstojník; hejtman, velitel mužstva, velmi hodný muž přimlouval mu, aby si dal zavolati kněze, ale poddůstojník odpověděl: »Pane hejtmane, já nic nevěřím.« Hejtman vykládal to plukovnímu lékaři, který odpověděl: »Nechte jen, pane hejtmane, já s nemocným promluví.« »Sikovateli,« pravil poddůstojníkovi, »musíte narukovati, proto třeba výzbroj celou vyčistiti rozumíte?« — »Áno, pane plukovní lékaři.« »Třeba kněze zavolati!« — »Prosím, jak poručíte, pane plukovní lékaři.«

Kněz přišel, voják se vyzpovídal, přijal sv. svátosti, pak prosil, aby mu zavolali hejtmana a pravil mu: »Pane hejtmane, teď již věřím.«

Podobně daří se každému, kdo odhodlaně přistupuje ke zpovědnici.

¹⁾ Srovnej P. Heinrich Abel S. J., Zurück zum praktischen Christentum. Wien 1896.

VII.

Přestaňte převráceně činiti, učte se dobře činiti. (Isai. 1, 16. 17.)

Svatí otcové jmenují pokání myrrhou, pro její hořkost, vůni a léčivost; pokání jest evangelistou mocností, která strhne k sobě království nebeské.

Vůni pokání jest poslední částka, zadosťčinění; nazývají ji také luzným ovocem na stromě pokání.

Lékař, na kterého se nemocný obrátil, vyzpovídá se ho na všechny okolnosti, prohlédne ránu a pak udělí mu své rady, dle nichž se musí říditi, chce-li nabýti dřívějšího zdraví. Podobně musíme po zpovědi konati to, co nám zpovědník uložil, jeho pokyny učiniti si řídtkem budoucího života.

Svatý Petr, který třikráte Pána zaprel, vyznal třikráte, že ho miluje, a neustal již v lásce té po celý život. Cestoval po světě, kázal Krista všude, nebál se žádných překážek, ale snášel vše z lásky k milému Mistru, aby nahradil, čím ho urazil. Stará legenda dří, že v tváři jeho vytvořila se hluboká vráska od slz, které proléval pláče nad proviněním svým.

Čiňme proto i my pokání, abychom nezahynuli, ale měli život věčný. Volejme často k nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu, které jest smírem za hříchy naše:

»Všemohoucí věčný Bože, popať na Srdce svého nejmilejšího Syna, jakož i na chvály a dostiuchnění, kteréž Ti ve jménu hříšníků podává; jim pak, milosrdenství Tvé žádajícím, uděl milostivě odpuštění ve jménu téhož Syna Svého Ježíše Krista, jenž s Tebou žije a králuje v jednotě Ducha sv., Bůh na věky věkův. Amen.«

Dr. Rud. Zhdněl.

Boží prozřetelnost.

(Část další.)

III.

Ty jsi Petr (to jest skála), na té skále vzdělám církev svou — a brány pekelné jí nepřemohou! (Mat. 16, 18).

„Ubi Petrus, ibi ecclesia — kde jest Petr, tam jest církev“, pravil svatý Ambrož; a jako neviditelná ruka Pána podivuhodně stále zachovává a chrání stolce Petrova, tak i celá naše svata katolická církev jest veledílem Boží prozřetelnosti.

Jak podivuhodně, božsky jest založena církev! Jaký to docela jiný způsob, než jaký spatřujeme při zakládání děl prostě lidských! Zakladatel svaté církve naší Ježíš Kristus, od proroků předpovídaný, od patriarchů vroucený, žádaný, od archanděla Páně oznámený, narodil se z Marie Panny. Pán všeho světa má kolébkou prostinké jesle, leží v bídném chlívě, a přes to v této chudobě a nízkosti uctíván jest od hodných pastýřův a klanějí se mu mocní králové od východu a zpívají mu sborové andělští. Když pak ve 30. roce věku svého počal veřejně svůj úřad messianský konati, zdaž smýšlel jako druzí lidé? Nehledal sebe, nehledal slávy své; všude mu běželo o čest a slávu Otce nebeského, o jeho přesvatou vůli, kterouž on tak věrně plnil a k jejímž plnění chtěl kde koho povzbudit. Učil jako jiní učitelé? Vyšší duch, Bůh sám mluvil jím; odhaloval tajemství nejsvětější Trojice, odhaloval tajemství duše lidské a všeho života lidského; zjevoval, co jsme, kam se máme ubírat a jak bychom šťastně pouť onu dokonali. Jednal jako jiní lidé? Slepí prohlédali, bluší opět slyšeli, němí mluvili, chromí chodili malomocní se očisťovali, mrtví vstávali. Trpěl jako druzí lidé? Jako beránek veden byl k zabítí, neotevřel úst svých. Umíral jako my umíráme?

Nejnevinnější, Nejsvětější umřel, jako by byl zhrěšil, umřel smrtí nejpotupnější, nejbolestnější; jeho smrt stala se naším životem, jeho hrob naším vzkříšením, jeho kříž vítězným znamením, kolem něhož se budou shromažďovati všichni spravedliví všech věkův a radovati se ze spásy své. A apoštolé Páně, jež si byl zvolil, aby v díle jeho pokračovali, jsou lidé jako druzí? Oni většinou prostí rybáři obrátili filosofy, mudrce, učence; oni lidé chudobní získali Kristu, Bohu samemu, boháče; oni kdysi lidé bojácní stali se vítězi světa; kdysi malověrní obětují krev i život za víru v Krista a svatý kříž; smýšlejí všichni, jako svatý Pavel, jenž volá v epístole Římanům: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? zdali soužení? anebo úzkost? nebo hlad? zdali nahota? čili nebezpečenství? zdali protivenství? čili meč? — — I jist jsem, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížectvo, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani budoucí, ani síla, ani vysokost, ani hlubokost, ani jiné stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky Boží, která jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.“ (Řím. 8).

Takže jeví se Boží prozřetelnost při založení církve, a což při jejím rozšíření!

* * *

Svatý Augustin praví: „Kříž přemohl všecek svět a podmanil si ho.“ Toť krátká věta, ale veleobsažná. Jen považme, co to znamená: překonati pyšné, domýšlivé mudrce; osobivě zpupné násilníky a lidi kde jakou pověrou sevržené! A o to běželo. Tisíceletá moudrost lidí za nejmoudřejší pokládaných měla býti zahanbena a vira v evangelium Ježíše Krista získána. Moc a síla králů, kteříž — jak svatý prorok předpověděl —

proti Kristu se zdvihli, proti Kristu se radili, měla být překonána. Hluboce zakořeněná smyslnost a rozmařilost měla být ze srdcí zpuštěná zapuzena. Po- věrečné předsudky národů, v nichž se byli zrodili, v nichž byli vychováni, na nichž si velice zakládali, měly být odklizeny. A čím? Křížem, pokorou kříže, sebezapřením kříže, mučednictvím kříže. Kdož jiný, leč Bůh, mohl dílo takovéto vykonati slabými lidmi? A věru vykonal to Ach, jaké to krásné, bohonaděné časy, v nichž žili světcové a mučedníci Ignác, Polykarp, Kliment, Irenaeus a po nich světcové Athanasius, Ambroz, Chrysostom, Augustin, Jeroným, Řehořové! Zdaž to není božská církev, jež takovéto velikány, takovéto veleduchy z lůna svého vydala a jimi zase šířena byla? Tato požehnaná plodnost církve sv. trvá podnes; podnes jí přibývá svatých mučedníků, podnes ubírají se bohonadění misijnáři do dalekých zámořských končin pohanských, by tam probudili lid ze sna a temnot nevěry, pohanství a modlářství.

* * *

Všimneme-li si konečně i zachování církve, spatříme opět nové a nové divy prozřetelnosti Boží. Nesčíslná a nepřehledná jsou nebezpečnosti, jež zahrnula církev Páně od jejího založení až po naše dny. Brzy přikvačilo na ni strašné horko hrozných, krvavých pronásledování — jen za prvních tří století načítáno se třinácte milionů sv. mučedníků a mučednic; brzy zachváčena zhoubným ohněm kacířské domýšlivosti; brzy přikováno jí činěno zimou a chladem lhostejnosti, duševní lenosti, ba zjevné nevěry. Co pak zachovalo církev u všech těch bouřích a nesnázích? Obehнала se snad příkopy? Užila meče a ohně na svou ochranu? Zastala se jí knížata se svými vojsky? Ach nikoli; jí stačil jeden jediný, jí stačil božský její Zakladatel i Zachovatel,

jí stačil Ježíš Kristus, jenž se byl zavázal svým božským slovem: „Brány pekelné nepřemohou církve. Já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa“. Proto pro tuto stálou přítomnost Kristovu, pro jeho všemohoucnost vyšla církev vítězně ze všech bouří a nebezpečností; proto i za našich dnů přes všechny útoky proti svaté víře a počestnosti mravů, jež vy- chrluje zloba tak mnohých bohoprázdných spisovatelů a řečníků, zloba tak mnohých zkaženců a osob nemravných, nemravností takofka obchodujících — přes všechny ty útoky zůstává jádro lidu — Bohu věrno a spásy duše pamětlivo; proto i za našich dnů hlásí se obětavé duše počestných synů do řad kněžských, aby konali na svých spolubližních službu milosrdného Samaritána; hlásí se ušlechtilé duše zbožných dívek do řeholí a klášterů, aby po způsobě Rodičky Boží sprostředkovaly milost, lásku, ctnost duším svěřeným — aby byly anděly lásky trpčím lidstvu.

Toť působení prozřetelnosti Boží při zachování církve svaté. Dobře pravil Napoleon Bonaparte, žije u vyhnanství na pustém ostrově Svaté Heleny, a slyše jednou na břehu mořském zdaleka zvuky zvonů chrámových, zvoucích na služby Boží: „Národové mizejí, trůny se boří; ale církev trvá!“ Mluvil z vlastní zkušenosti, z trpké zkušenosti. Dav se roku 1804 prohlásil císařem francouzským, žádal papeže, aby ho slavně korunoval. Ač v zimě, vydal se Pius VII. do Paříže; doufal, že touto svou ochotou pohne císaře, aby zrušil některé státní zákony, jež byly církvi na výsost škodlivy. Marná naděje!

Válečným štěstím zaslepen ujařmoval Napoleon církev více a více, ba dal i Řím svým vojskem obsadit a přivtělil celé území, celý stát papežský k říši francouzské. Za to dán od Pia VII. do klatby roku 1809. Zaslepený Napoleon ani

nyní neustal. V noci se 4. na 5. července vtrhli francouzští vojáci násilně do ložnice papežovy, zajali ho a odvezli předalekou cestou do Francie; že mu však ve Francii prokazována veliká úcta od věrných křesťanů, dopraven do italského městečka Savonny u Janova. V Savonně vězněn náměstek Kristův tři léta. Souzení jeho bylo veliké, avšak nezoufal; vroucně vzýval Pannu Marii, Pomocnici křesťanův.

Napoleon dobýval zatím vítězství za vítězství; syna právě narozeného nazval »králem římským«; církevní klatby, kterouž byl stížen, nedbal, ba rouhal se jí právě posměšně: »Však proto nevypadne zbraň z rukou mým vojnům!« A vypadla!

Jeň pomněme nešťastného tažení do Ruska roku 1812! Ani touto pohromou nezmoudřel Napoleon. Znova přivezen svatý Otec Pius VII. do Francie, do města Fontainebleau, ač byl smrtelně nemocen, ač byl už zaopatřen svatými svátostmi; znova naň doráženo, aby svým papežským

slovem potvrdil hříšná ustanovení Napoleona. Ale marně!

Zatím blížilo se neohroženému náměstku Kristovu vysvobození. Napoleon konečně u Lipska roku 1813 poražen, a Pius VII. dne 24. května slavně, vele-slavně v Římě uvítán. Ujal se sice Napoleon ještě jednou vlády, ještě jednou vypuzen Pius z Říma; avšak konečně dopraven Bonaparte jako zajatec na pustý ostrov Svaté Heleny, kdežto papež znova u vítězoslávě bral se do Říma; stavil se v Savonně, v památné Savonně, kdež obklopen královskou rodinou savojskou, obklopen kardinály, biskupy, kněžstvem, knížaty, šlechtou a nepřehlednými zástupy lidu, korunoval přeslavným způsobem zázračný obraz »Matky milosrdenství«. Aby pak všecek svět věděl, či pomoci církve zvítězila v těch trudných dobách, poručil svatý Otec roku 1816, aby rok co rok konala se dne 24. května slavnost Panny Marie Pomocnice křesťanů.

(Přístě dále.)

* * * * *

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 13. po svatém Duchu, svátek Jména Panny Marie.

Evang. A jméno Panny bylo Maria. (Luk. 1.)

Jméno Maria stkví se v září bělostkvoucí, jako jméno Panny nejčistší a a nejmravnější. Ani lilie není tak bělostná jako byla Maria Panna a Matka Boží. Svátek dnešní jest svátkem paniců a panen křesťanských, kteří hledí v ctnosti této Marii Pannu následovati. Blaze jim, jestli čisté zachovají si srdce, neboť přijdou dnové, kdy jim bude jedinou útěchou vědomí, že nevinni jsou a srdce své ochránili před jedem hříchu. Jinak zajisté vstupuje do stavu manželského panie a panna čistá nežli porušená. A kdyby i potom láska spolumanžela ochladla nebo docela v nevěře se ztratila, anebo kdyby panna křesťanská osamělá zůstati musela a v ústraní odkvésti, tu svědomí nevinnosti své, vědomí, že důstojnost ženského pohlaví nepotřísnila a nesnížila hříchem, umění bol, utiší zármutek, usuší slzy a dá zase srdci kýženého pokoje. Proto kéž jméno nejčistší Panny Marie jako hvězda září všem lidem, zejména panicům a pannám, aby zachovajíce čisté srdce mohly směle pohlédnouti k té, která vzorem je této ctnosti tak vznešené a Bohu milé.

Na neděli 14. po svatém Duchu.

Evang. O mamoně. (Mat. 6.)

Netrap srdce a mysl svou tuze velikými starostmi o potřeby vezdejšího života. Či snad nemá země dosti darů a plodů? A nedal ti Bůh síly těla a ducha, abys jich užíval k dobývání všeho potřebného? A či nejsou posud na světě lidé

dobří, šlechetní, kteří by tobě tam, kde síly tvé nevystačí, pomáhali a rádi podporovali? A co více nežli toto vše váží, považ, že jsi dítětem Božím, otce že máš v nebesích mocného a dobrotivého. On, jenž kvítí šatí a ptačto živí, on by tebe měl opustiti? Opouští dobrý otec pozemský ditky své? Zapomíná pravá matka na potřeby dětí svých? A přece Bůh nad otce a matky všecky vyniká i mocí i láskou a dobrotou! Jen ty hleď, ať neopouštíš Otce nebeského neposlušností k jeho prikázáním a hříchy si jej nehneváš! Choď po cestě, kterou vytkl tobě a přičin se žíti život spravedlivý. Potom jistě ku práci tvé a pili přistoupí požehnání s hůry, a kde nevystačí síla tvá, nastoupí moc Otce všemohoucího. Ještě nikdo nebyl zahanben, kdo v Boha vpravdě doufal.

Na neděli 18. po svatém Duchu.

Evang. O mládeci naimském. (Luk. 7.)

Nikdy nechtěj se vyhnouti bolu, abys milé své, když byli zemřeli, nedoprovázel až ku hrobu. Či snad jsi je tak málo miloval, že ti za těžko přichází přinést jim oběť poslední, oběť slzí tvých, kterými bys hrob skropil, do něhož vloženy budou pozůstatky jejich tělesné? Či snad se stydíš za bol, za žal, za slzy své? O nestyď se, vždyť jsou to slzy čestné, slzy, které láska roní, láska upřímná, která trvá za hrob a slzy takové mají větší cenu, nežli perly nejdražší. Či snad chceš, aby o tobě jiní myslili, žeš nebožtíky své nemiloval? O jak brzy by se i od tebe odvrátila všechna srdce jiných lidí, neboť kde nenalezne lásku, tam netihne srdce lidské; cizímu zůstává zase cizím. A kerak by jiní mohli očekávati, že s nimi cítíš a laskavě jednáš, když bys tak necitelným a nelaskavým se ukázal ku vlastním svým příbuzným. Matka doprovázela v slzách syna ku hrobu, a hle, Pán života a smrti ji potěšil vzkříšením syna. Byl by to učinil, kdyby nebyla ona takovou lásku k zemřelému synu ukazovala? Tak i tebe potěší Pán a žalu a zármutku nadějí na radostné shledání se v životě jiném, lepším, věčném u Boha!

Na svátek sv. Václava, mučedníka, dědice a patrona českého.

Evang. Kdo chce za mnou přijíti. (Mat. 10.)

Bratra jednoho měl dobrý Václav, a přece tento jediný jeho bratr byl jemu nepřitelem, ano i vrahem. Jak hrozná to byla pro světce toho bolest! Maš-li bratry, máš-li sestry, zachovávej s nimi svornost, neboť tatáž matka vám život dala, téhož otce krev jste, u téhož stolu vás sytila láska rodičů. Svornost vaše a láska vespolečná bude jistě nejkrásnější odměnou, kterou dáti můžete rodičům za starost a péči i lásku jejich. Zachovej svornost a lásku s bratřími i sestrami, abys i v pozdějším věku, když rozloučí vás osud a povolání vaše, ještě s radostí rozpomínati mohl na léta prožitá pod střechou otcovskou s bratry a sestrami v upřímné shodě a lásce; aby až jeden nebo druhý opustí tento svět a ty u rovu jeho státi budeš, tobě svědomí nevyčítalo: proč stojíš zde, vždyť jsi za živa jej nemiloval, těžce jej zarmucoval aneb mu ubližoval. Vzpomeň na lítost Boleslavovu po zabítí Václava, přišla sice však pozdě. Kéž by byl dříve ve shodě s dobrým a svatým bratrem žil, nemusil trpěti tak hrozná muka svědomí. Žalostný osud obou bratří ukazuje nám, jak záhubná jest pýcha, která zaslepila Boleslava, a jak ničemná je snaha mnohých bratry rozeštváti; následky toho bývají pro celou rodinu smutné a žalostné. Svornost a láska tuží rodinu, nesvornost kope jí hrob. Spravedlivý mnohdy pohlédá ve světě zlobě, ale na konec vítězí přece, kdežto nespravedlivý zahanben bývá a týrán výčitkami svědomí i samým trestem Božím. Kéž svatý Václav vyprosí celé naší vlasti české, kterou tolik miloval, o jejíž blaho tolik pečoval, mír, svornost, lásku, a také Boží požehnání s blahobytem vezdejší, a nedá zahynouti ani nám ani budoucím!

Všude dobře, doma nejlépe.

Zajděte si kam chcete, projděte celou Evropu, Asii, Afriku, Ameriku a Australii — všude naleznete krajany — všude Čechy. Kterak se tam dostati?

Mocný činitel v životě lidském, bída vyhání je z rodných krajů v nehostinnou cizinu. Možná čísti téměř každý den, že nějaký hlouček krajanů opouští domácí půdu a odehrává se za moře v naději, že jim tam kyne utěšenější domov, pohodlnější a jistější živobytí.

Situace hospodáře u nás se snadno přirovná. Příklad pohroma, klesnou ceny hospodářských plodin, stoupnou okresní a zemské přírůstky, přijdou židovští lichváři, lichocení agentů, rodná chalupa se prodá, a spěchá se s růžovými nadějemi za moře. A podobně je tomu s dělnictvem. Stěhování ztrácíme sil tělesných i duševních. Kdož bude popírati, že není to ztráta, když několik tisíc práce schopných sil opouští svou vlast! A jak to vypadá v ohledu náboženském a národnostním. Jak může takový vystěhovalec navštěvovati chrám, když mnohdy ani na blízku ho nemá, a pak i kdyby měl, cizí řeči nerozumí. A než si novou řeč jakž takž osvojí, je dávno ve věcech náboženských vlažným. V ohledu národnostním konečně, je možno neutonouti ve vlivu cizím, nezapomenouti mateřské řeči? Svedeni byvše uhlazenými řečmi agentů, nebo snad lidí, kteří náhodou stali se za mořem bohatšími, prodávají lichvářům rodné statky a spěchají do ciziny, by se na vlastní oči přesvědčili, že celé ty zlaté americké doly a ty řeči, jež jim byly namluveny o lehkém zbohatnutí, nejsou nic, než namáhavá práce, kterou konali i doma. Jak velké je množství těch zklamaných, kteří povzbývše svého skrovného jmění, rádi by se vrátili do staré vlasti, ale nemohou, nemají ani peněz na cestu.

První doby stěhování byly jaksi pochopitelné a dosti konečně příznivé; neboť Spojené Státy stěhování toto všemožně podporovaly, vždyť proměnění divokých krajů v úrodná pole, stavění železnic, dobývání zlatých pokladů země,

vyžadovalo sta a sta obyvatelů cizozemských. Když však toto vše téměř dospělo cíle, cizí síly pracovní v Americe nepotřebují. A proto zabývají se Američané otázkou, vyloučiti cizozemce z práce v průmyslu i rolnictví. Dříve mohli vystěhovalci nabýti značných pozemků téměř zadarmo, stačilo jen se vyjádřit, že stanou se občany americkými, a už obdrželi pozemky na vzdělání, jež jim po pěti letech připadly jako vlastnictví. Nyní však musejí si pozemky koupiti, a sice za drahý peníz, poněvadž neznajíce ani řeči, ani poměrů tamějších, obrátiti se musejí na nesvědomitě agenty. A konečně v Brasiíi nedostane pozemky vystěhovalec zakoupiti, nýbrž státní pozemky prodány jsou společností a držitelům větších pozemků, kteří pak teprv prodávají půdu, vlastně ani neprodávají, nýbrž osadí pozemky novými přistěhovalci a uzavrou s nimi jakousi smlouvu: 1. sklizeň se rozdělí na stejné díly mezi statkáře a osadníky, 2. osadník odvede statkáři sklizeň za určitý obnos, 3. jednoduchá mzda. Ovšem o vyučování náboženství a o školním vzdělání dětí není ani řeči. Tedy konec konců vypadnou věci jako u nás, a přece doma je doma.

Dělník přibývši do Ameriky musí se snažit předně za každou cenu nalézt práci, kterou potom musí svědomitě a s obratností vykonávat, poněvadž pracuje většinou u strojů dokonalých a rychle pracujících. Dělník nedovedný zůstane žebrákem. A při takovém pracování přirozeně dělník americký spotřebuje více než dělník evropský, a pak veškeré průmyslové výrobky, jež dělník musí kupovati, jsou v Americe poměrně dražší než u nás. Teď čím více vydělá, tím více na své potřeby vydá. Konečně otázka dělnická ve Spojených Státech se přirovnává ke konkurenci samého dělnictva. Jsou to hlavně Číňané, kteří neúměrnou svou pracovitostí a střídmostí konkurují s dělnictvem domácím. Příval čínský byl tak mocný, že r. 1892 vydán byl zákon, jímž se na 10 let prodlužuje zákon o přistěhování Číňanů do Spojených Států. Konečně i přistěhování jiných chudých cizinců jest omezeno, neboť

v přístavu new-yorském byl ustanoven zvláštní kendař.

Vypovězení z země pro hrůžlivost má v Americe své příklady. Vlivem svabů a rodu kanadských Indů lidská práce uváděna je na úroveň ještě nižší.

Tak tedy to vypadá v zemi „zlaté svobody“, a přece se tam hne hů hlavně z Evropy, a tu zase Rakousko stojí na místě ne posledním. U srovnání s ostatními evropskými státy předstihuje až jen Itálie. Je zajímavé viděti v cifrách evropské vystěhovalectví do Ameriky:

roku	obyvateľstvo	z toho připadá na Rakousko
1898	217 785	39 797
1899	297 349	62 491
1900	424 700	111 847
1901	469 237	113 390
1902	619 063	171 989
1903	812 870	

Z celkového vystěhovalectví ze všech států zeměkoule připadá na nás 26·5%, tedy podíl slušný. Dle povolání bylo nejvíce nádeníků (52 07%), z nich nejvíce Slováků, Chorvatů, Slovinců, Maďarů a Rusinů; Češi a Moravané byli většinou vyučení dělníci, dělníci zemědělství byli z Dalmacie, Bosny a Hercegoviny.

V Americe prospívá toto laciné hromadění sil i finančně, neboť dle nového severoamerického zákona přistěhovačského stoupá daň z hlavy, již vystěhovači podléhají, z 1 dolaru na 2. Rovněž připojeno ustanovení, že cizinec, který připadne na obtíž veřejnosti nebo nezákonným způsobem do Spojených Států se dostane, bude dopraven do původní

své vlasti na útraty lodí, které ho do Ameriky přivezly. Vystěhovalectví je dnes zohromněno tou měrou, že i dosti chudší obyvatelstvo za moře se může dostat, kam ho lákají vyšší dělnické mzdy. Kdyby ovšem Amerika byla takovou, že by se v ní daly nahromaditi peníze a při tom neutrpeti žádné škody náboženské a národnostní, ještě by bylo pochopitelné opouštění rodných krajů, naopak bylo by jen doporučitelné, než chudák zůstane chudákem, ať je tu aneb jinde, minimálně hlavně nádeníky (u nás ubohé Slovaky). Poměry u nás existenční jsou jistě ubohé nejen u nižších tříd, ale i u intelligence, je tedy na státu, by této tisící bídě pomohl, leč uskutečnění leží ještě daleko v budoucnosti. Mimo to národnostní ubojení ztrpčuje beztoho nuzotou prostoupený život dělného lidu. Než při vši domácí bídě hladu neumírá (minimálně zase kraje naše), kdežto v cizině zapadne jako kapka v moři, utone ve víru hladových mass, jež ženou se za prací. Jak je možno takovému Slovákovi dostati povinností náboženským a národnostním v cizině, když o nich má v jazyku mateřském vědomosti velmi malé. Kdo si je jist, že uplatní tam svoje síly a schopnosti, byl by bláhov, aby zde za nízkou cenu vyčerpával sebe sama, když jinde je vše snadnější, výnosnější. Bylo by však velmi zajímavé stanovit, kolik přistěhovačů stalo se milionáři, kolik jich pouze zbohatlo a kolik konečně zůstalo na témže, ne-li horším stupni majetkovém, jako ve vlasti původní — možná, že posledních by počet největší.

F. H.

Obrázky z katolických misíí.

Podává MAXMILIAN WEINBERGER

XXIII. Nokukanya.

»Nokukanya«, vypravuje jistá sestra misijní v jižní Africe, »dívka to asi osmiletá, uprchla jsouc doma od své pohanské matky týrána, z rodné chatrče a hledala útočiště v naší misijní škole. My jsme ji přijali, měli jsme však s jejím vychováním nemalou klopotu. Byla svárlivá, se svými spolužákyněmi těžko se srovnala, měla slabé zdraví, a po nějakém čase těžce onemocněla. Tu přišla pohanská její matka, stavěla se velmi sklíčenou a žádala rozhodně, aby si nemocnou Nokukanyu domů vzíti směla. Po delším odporu povolili jsme a žena zavlekla své nemocné dítě zpět do pohanského kraalu (chatrče).

Stav děvčete horšil se den ode dne a bylo nebezpečství, že podlehně nemocí. Náš bratr katecheta, jenž pilně nemocnou navštěvoval, vynaložil vše, aby ji ku přijetí křtu svatého pohnul. Nadarmo! Ani matka ani dcera nechťely o tom slyšeti. Zatím modlil se za obrácení ubohého dítěte kde kdo: Trappisté, sestry a děti závodili takřka ve zbožné horlivosti. A hle! Když bratr katecheta jednoho dne nemocnou opět navštívil, byla k jeho a naší nemalé radosti všechna proměněna. Žádala nyní sama za křest svatý, a když byla dostatečně ve víře poučena, stalo se jí po vůli; bylo jí dáno jméno Anna.

Po křtu svatém byla docela jinačí. Divoká, prudká její povaha ustoupila

povaze klidné a mírné. Vnitřní spokojenost zračila se v celém jejím zevnějšku. Pohled, kterým návštěvnky vítala, jakoby byl chtěl říci: »Vidíte, že jsem nyní dítkem Božím?« Nikdy nedělala svému jménu Nokukanya »trpýtki se« tolik cti jako nyní.

Také její zdravotní stav od křtu svatého nápadně se zlepšil. Okřívala oči vidně a brzy mohla lůžko opustiti. Avšak v pohanském kraalu neměla více stání; nevýslovná touha po křesťanské škole zmocnila se jí a nedala pokoje, až matka vytrvalými a snažnými prosbami pohnuta jí k nám zase přivedla.

Po nějakém čase začala však Nokukanya zase churavěti. Tiše a smutně ležela v koutku nemocnice na slamníku. Jednoho dne — bylo právě poledne — odesla ošetřující sestra Kajetana na chvílku do kostela pomodlit se před velebnou Svátostí, děti skotačily před školou, najednou zazní pronikavý křik. Byla to naše malá Anna, která volala o pomoc. Její matka vložila se totiž tajně do nemocnice, vytrhla ji z postele a chtěla ji zavésti zpět do pohanského kraalu. Již ji byla kus cesty vlekla, ale uboha bránila se ze všech sil proti násilnému únosu. Vrhla se na zem, opřela se nohama a hlasitě křičíc zuřivou matku od sebe odháněla. Také ostatní školní děti, které byly svědky násilného činu, daly se do křiku. Sestra ošetřovatelka přiběhla všechna polekána, zpozorovala

nebezpečí a snažila se dítěti, které se za její oděv zachytilo, pomoci. Vztekla žena však nepopustila, ale vlekla dceru i sestru za sebou. Na štěstí šel kolem mladý muž, jenž rádění zuřivé ženy brzy konec učinil.

Všecka rozhněvána, že se jí úmysl nepodařil, vrátila se divoká pohanka do svého kraalu. Annu položili jsme do jejího lůžka. Byla všecka šťastna. Usmívajíc se a slzíc pravla: »Chci umřítí ve škole, na blízku Krista Pána, a ne doma, nechte mne přistě o samotě.« Od té doby je u nás. Má souchoť a proto většinu času ztráví v nemocnici. Přes to cítí se šťastnou a spokojenou, neboť sestry jí pečlivě ošetřují a po svém přání je na blízku milého Spasitele.«

XXIV. Za duši ztracenou.

Když se byla představená sester s. v. Josefa v Ubanghi v západní Africe dověděla, že v nedaleké vesnici leží těžce nemocná žena na otepi slámy, vydala se tam ihned na cestu. Chtěla se aspoň pokusiti, zda by nebylo možno zachrániti duši ubohé černošky, která byla neméně nemocna než její tělo. Za tlumočnicka vzala s sebou domorodé děvče a ubírala se po krivolakých stezkách černochoů do zmíněné osady, jmenem Vala-Vala. Za hodinu byla u cíle a jala se doptávati se po nemocné. »Není zde žádné nemocné,« pravili jí černoši. »Jak, není zde žena těžce nemocná?« »Ano, byla zde, ale odešla odtud do vzdálené vesnice.« »Dobře,« praví sestra, »dejte mi tedy průvodce, který by mne tam zavedl.« Pohlavár svolil a sestra ubírá se s průvodcem dále.

Slunce stálo již vysoko na obzoru, když se sestra vydala na další cestu. Chůze za palčivého vedra a po neschůdných stezkách je obtížná, ale sestra ráda snáší všechny útrapy, těšíc se, že se jí dostane přehojné odměny, podaří-li se jí nemocnou pro nebe zachrániti. Konečně blíží se vesnici, již vidí 4—5 chatrčí, ze kterých pozůstává; ale na jedné, právě kde se pěšinka zatačí, prostírá se před ní močál, jaké jenom v Africe lze viděti: několik set metrů široký, nekonečně dlouhý a v něm černé bahno neznámé hloubky. Ale naše sta-

tečná sestra necouvá; zouvá střevíce a svléká punčochy a již se brodí černým smrdutým bahnem. Jde to sice ztěžka, ale jde to přec. Na štěstí není močál hluboký a sestra vystupuje konečně na protějším břehu zase na souš. Aníž si byla nohy umyla a punčochy a střevíce oblékla, spěchá do vsi.

Obyvatelé vesnice byli ve více překvapení, když spatřili bílou ženu s černými rukama, a jejich úžas byl ještě větší, když se bílá žena jala doptávati na nemocnou osobu. Nicméně zavedli ji ochotně do chaty, kde na bídné rohožce nemocná ležela. Sestra Marie vstupuje do chatrče a nemocná právě procitnuvši vítá ji s úsměvem. A ježto už dříve byla od missionářů s dostatek poučena, netrvala příprava dlouho; sestra uvádí jí na paměť nejdůležitější pravdy svatého náboženství, a táže se jí, zda věří v Boha a křesť svatý si přeje. Dobrá stařena svoluje ke všemu, lituje svých hříchů a líbá vroucně obraz Ukřižovaného, který jí sestra podává. Brzy na to leje sestra vodu na její černé, vráskami proryté čelo a po té rozpředla se mezi oběma následující rozmluva:

»No, maticko! Nyní jsi šťastná, neboť přijdeš do nebe.«

»Ano, jsem šťastná, ale rci mi, kdy umru?«

»Ale vždyť ještě neumřeš; ano Bůh tě může ještě pozdraviti, to se stává často po přijetí svatých svátostí.«

»Ne, ne, já nechci dále žiti; viz jenom jak špinavá jsem a od celého světa opuštěná; všichni se mne strani. Ty jsi mi pravila, že nyní, kdy pokřtěna jsem, budu šťastnou v nebi; chci tedy co nejdříve tam odejti.«

»Chceš, abych tě dala zavéstí do naší nemocnice, kde tě budeme pečlivě ošetřovati?« Stařena se chvilku rozmýšlela, načež pravila:

»Nikoliv, nech mne zde a rci jen Pánu Bohu, že chci umřítí, abych k němu přišla.«

Sestra jí poskytla malého občerstvení a vydala se přes močál na zpáteční cestu. Na druhém břehu našla své střevíce a punčochy, obula se a k večeru šťastně vrátila se domů, těšíc se blahým vědomím, že zachránila pro nebe duši lidskou.

Boje a koruny.

(Část dalsí.)

Jednání třetí.

Palác císařský.

Výstup 1.

Domitian, Klemens, Sabinus, Perennis.

(Domitian spočívá na lehátku. Sabinus a Perennis sedí. Klemens stojí.)

Domitian:

Je tedy pravda, milý Sabine,
že válku miluješ?

Sabinus:

Ach, ano, Výsosti. Když nedávno
ty proti Rynu, Dunaji jsi tah'
a přísně zkontroloval's mnohé národy,
já mocnou touhou byl jsem uchvácen,
o slavných slyše činech válečných,
a mnohou slzu z oka vyronil,
že nemohl jsem s tebou do boje.
Již od mladosti toužím po meči.
Já chtěl bych hned... ty usmíváš se mi..

Domitian:

Mně líbí se tvé duše odvaha,
jež prince cílí a sluší zároveň
ti v letech tvých; však rozvaha
a moudrost, synu, mužnost říditi má.
Což, Klemens schvaluje, že Sabinus
tak po války se slávě roztoužil?
Teď mír panuje bohů řízením.

Klemens:

Můj syn zná dobře míru půvaby
a při všem nadšení pro války ruch
on dovede též mír ten ocenit,
jenž vane nyní veleřší tvou,
a který ty jsi Římu, světu dal.

Sabinus:

Říš' naše nemá venku nepřátel.
Jsou všichni ztrestáni, kdož brojili
a základy v ní chtěli otrásti.
Jest Persan pokořen i Sarmata,
i Gallie je klidná s Dacií
a v lesích svých se skrývá hlubokých
i statný German, Římu poddaný.
Však mír ten jesti jenom příměří.

Domitian:

Na velkém díle stále práce jest!

Sabinus:

Já dobře tuším, mír že zdánlivý,
že brzy Dákové neb Germáni

než Persané své sliby zrušíce
se vzbouří proti nám a žárhvi
na slávu Říma válku započnou.

Domitian:

To polem bylo by pro činnost tvou!
Však uvidíme...

Sabinus:

Kníže! Slovo jen!

Domitian:

Už teď?

Sabinus:

Proč váhat, výsosti?
Jen poruč, rei, na křídlech poletím
a slávu tvoji světa na pokraj
chci šířiti a říši množit tvou!

Domitian:

A šel bys zítra již?

Sabinus:

Ach, ano, hned.
Bez bázně šel bych proti úkladům,
já nebál bych se nehod, neštěstí,
a brzy vrátil bych se nesa ti
svých bojů šťastných brdé triumfy.
Jen námahu bych vzal si, nebezpečí,
však slávu tobě dal —

Domitian (úžaslý):

Tak dělil bys?

Klemens:

A dobře bylo by.

Sabinus:

A sladko pro mne též.

Domitian:

Až panovati budeš, tím se řiď,
tvým sluhům dopřej pocty, bohatství.
Sám slávu však si ponech samému.
Však co Sabinus zde nás k válce zve,
tu tiše sedí Perennis.

Klemens:

Ten o jiném sní polí, zápasech,
ty méně slavný, avšak plodnější.

Domitian:

Snad zlaté časy chceš nám přivést?

Perennis:

Ó Výsosti, jen kdybych moc tu měl
Jak rád bych Říma mravy bezúzdné

se světa odstranil a mužnou ctnost
zas do národa svého uvedl.
Tak mnoho srdcí hříchy zkaženo,
tak mnoho čel se sklání do bahna
a duše nejlepší jsou otroky
tak děsných neřestí, že úzko mně!
Zde jeden druhého do bahna zve,
a to jest život v tomto století.

Domitian:

Ty mravokárcem budeš zas.

Klemens:

Snad později.

Domitian:

A Katonovým hodným nástupcem!

(Ironicky:)

Však rád bych viděl krásné ovoce
vší snahy tvé!

Perennis:

Což nelze světu z bídý pomoci
a neřesti ty odstranit?

Domitian:

Máš, synu, k tomu v rukou prostředky?
Ach, poznáš brzy mrzké muže ty,
to smutné pokolení Římanů.
Já dovolím ti pokus učinit,
by zákony se přítrž učinila
těm hrubým požitkům a neřestem.
Uč Římany znát mužnou ctnost;
však takých mužů marno křísiti.
Ty do nebes bys musil vstoupiti
a svatý oheň pro ně ukrásti.
Či o jiném víš?

Perennis:

Já chci je milovat!

Domitian:

Ó krásný sen to, milý Perennis!
Ach, mírnost, láska — slabé okrasy
pro panovníka říše převleké.
Je šťasten kníže, který ctnosti ty
v svém srdci chová, jimi zdoben jest.
Však boží mně těch ctností nedali...

(Ironicky ke Klementovi:)

Tys učil svy této moudrosti?
By milovali lidstvo, ctní je?
To odvyknout si musí u mne zde,
já naučím je hledat prospěch svůj.

(K oběma princům:)

Vy chcete Římu vrátit mužný mrav?
Ó nechtějte, by to se zdařilo,
neb jinak sami trpce zkusíte,
jak prohloupili jste. — Neb každá ctnost

je nebezpečná vládě jednoho.
Vy hrdin nevzbuzujte v národě,
neb spatlíte, jak tyto rekové
se vztyčí proti vám a svrhnou vás!

(Zdvihá se; princí též.)

Však oba pak ve škole života
se naučíte teprv život znát
a cesty volit k cili vedoucí
a dobu pravou k činům voliti.
Již odejděte ve své komnaty,
jež připraveny vám. A radosti
den dnešní zasvěťte. Jsem spokojen
jak s vámi, synové, tak s osudem.
(K oběma princům, s nimiž pokynem ruky se loučí.)
Již zítra tedy velký pro vás den!

(Klemens se syny odejdu.)

Výstup 2.

Domitian:

Jsem spokojen se svými nástupci.
Jin záře jakás stkví se kolem hlav.
Jich duše mlády, dosud čisty jsou.
Já chladnou tvář k nim marně předstíral.
Jich pohled čistý cosi nutil mne:
Snad lásku k nim? Neb úctu? Úctu!

(S výměchem.)

Já dobře poznal cenu člověka;
vždyť sprostotu jsem Říma na dno až
já poznal přec a dlouho vládnou již,
než abych ve ctnost věřil na světě. —
I tito jednou vlády okusi;
až poznají tu hloubku života,
snad horšími se stanou nežli já,
a mne bude Řím potom litovat. —
Však co mi potom? — Nadešel již den,
po kterém toužil jsem. Dnes moje krev,
krev Flaviů si říši zajistí,
dnes na trůn svědčnou na vždy Flavie.
Již pokeř, Říme, se a na nás rad
jak na nád bráček...
nám úctu...
Tot první...
Však tušení...
že radost v...
Buď...
množ...
Ach Titus přede mnou, ten přízrak můj,
jenž kára mne, že náhlý jeho skon
já zavinil, bych na trůn vstoupit mohl.
Ten přízrak Titův jest mi výstřahou,
že neštěstí mne stihne nějaké.
Však odkud hrozilo by nyní mně?
Kde podezřívát mám? Proč bojím se?

Což nezmohu já vše? — A běda těm,
kdož mně se zprotiví. — Je člověk to,
ten zemře hned — a bohu vzdorují.
Já zvítězím a slavně zvítězím!
A kdybych senát vůle pokynem
měl rozsekat a časy Nerona
zas uvést do Říma, jsem hotov hned.
Má krev na trůně bude vládnout dál,
To přísahal jsem, vari! tušení!

(Slyší kroky. — Štěpán vejde.)

To ty jsi, Štěpáne?

Výstup 3.

Domitian. Štěpán.

Domitian:

Ty zde, kdo posílá tě sem?

Štěpán:

(Podává mu závitek pergamenovaný.)

Čti, prosím, výsosti!

Domitian:

Co je to zas?

Snad opět tupí kdos a zemřít chce
a touží zvěčným být jak mučedník
však tenkrát pohrdáním trestán buď!

(Useďne si.)

Štěpán:

To Messalinus jest!

Domitian:

Ach udavač, ježž platí sobě dvůr!
Mne nemuč dnes s tím bídným člověkem,
neb nejsem v náladě, bych slyšel ho.

Štěpán (pro sebe):

Však ty jej vyslyšíš. —

(Nahlas:)

On vzkazuje,
že zpráva vážná je.

Domitian:

To známe již. — Mně běží do zítřka
jen o věc jednu: o mé nástupce!
A mluví o princech?

Štěpán:

Mně zdá se tak!

Domitian:

Čti!

Štěpán (čte):

Jest v nebezpečí život císařův.

Domitian (převyšuje ho s pohrdáním):
To všechno jest?

Štěpán (čte dále):

Chceť zítra sekta, která bouří lid
na syny Klementa vši říše moc
a vládu převéstí —

Domitian (vstáváje):

Jen dále čti!

Štěpán:

A duši vzbouření jsou křesťané!

Domitian:

Co pravíš to? Vždyť jsou již shlazení,
vždyť hlavu jejich, jejich biskupa
jsem utratiti dal!

Štěpán (ukazuje na pergamen):

Dnes nový biskup od nich zvolen byl,
jenž slovem mocným všechny ovládá
tu bandu zločinců, jež za ním jde.
Euvaristus se jmenuje!

Domitian:

Tot jistě Řek! Ať vyhledají ho,
já hlavu jeho skvěle zaplatím!
A odtud tedy bouře hrozí mně?
Ti bidníci mi hrozí úklady,
jež bohové mi tušit dávají?

Štěpán (s přesvědčením):

Zde Messalinus sám buď mýlí se
buď zradu kuje. — Jak by princové
na vzpouru mysli?

Domitian (vytrhuje mu pergamen):

Snad podezřívá je?

Štěpán:

Vždyť myslit nedá se, by princové
s tím souhlasili, by jich ve prospěch
se vzpoura provedla. — Zde jistě as
chce někdo tebe poštvat proti nim,
neb dopis sám jest hrubým výmyslem —
nic více —

Domitian:

Ať Messalinus přijde sám!

Štěpán:

Hned zavolám jej.

(Podává císaři druhý list.)

Zde jiné poselství, však neznám písaře.

Domitian:

Přečti to!

Štěpán:

Jen císař obsah listu vědět má!

Domitian (netrpělivě):

Dej sem a jdi!

(Štěpán zdánlivě se vzdaluje.)

Co čtu to? Princové!
Je možno to? Perennis? Sabinus?
Sem, Štěpáne!

Štěpán:

Co stalo se?

Domitian:

Že moji dědici jsou křesťany?

Štěpán:

Ó bohové!

Domitian:

Kdo dal ti psaní to?

Štěpán:

Byl neznámý to otrok.

(Krátká pomlčka.)

Domitian (vzrušený):

Křesťany!

Je možno to, že oni křesťany?!

To nejtěžší je ranou osudu!

Já ubohý chci říši upevnit,

chci pilíři ji dvěma podepřít,

já dva si zvolím syny statečné

a ti jsou křesťany! — Ó běda mně! —

Štěpán:

Ó nevěř, Výsosti, té báchorce!
Jak mohla by ta sekta potupná
i cisářskou krev nakazit?

Domitian:

Kdož ví?

Štěpán:

Věc tak málo je pravděpodobna,
že nevěřím ni za mák zprávě té.
Je klam tu snad neb smělá pomluva.
Snad závistníci tvoji ukuli
tu lež a chtějí zničit plány tvé
a drzou lští tě chtějí poštvati,
bys princům nevěřil a zničil ty,
jež rukou svou jsi právě pozvěděl.

Domitian:

Ó bídák by by to, kdo tento jed
by v duši moji hodlal vylít!
Ó bohové, jen mně ho vydejte!
Ten vyvrhel by věru zasloužil,
by staletí se v mukách prosvíjel
za hrozný tento pro mne okamžik!
Znáš ho, Štěpáne?

(Elymas vstupí, aniž ho Domitian upozoroval.)

(Přítě dále.)

Různé zprávy.

Slavnosti velehradské. Jako dřívější léta, tak konány i letos krásné slavnosti na posvátném Velehradě. Dne 1. července v den slavný sv. Ignáce z Loyoly započala slavnost Apoštolátu sv. Cyrilla a Methoda slavným příchodem v právo .u od Cyrillky do velehrámu, kdež byli účastníci srdečně uvítání a ukončeno sv. požehnáním a zpovídáním. Druhého dne 1. srpna, ač se ráno mračilo, ano i trochu přšelo, přece spěchali účastníci na Velehrad ke schůzi Apoštolátu, již pořádá Ústřední výbor. Sotva schůze na nádvoří začala, nebe se vyjasnilo, a tak schůze se zdařila velmi. Účastníků bylo dosti, zvláště z království českého; řečníci všech slovanských odvětví srdečně shromáždění pozdravovali a pronášeli chválořeči na sv. Cyrilla a Methoda, apoštoly slovanské. Po schůzi byla slavná mše svatá, již sloužil předseda Ústředního výboru vys. důst. pan kanovník Dr. Jos. Pospíšil z Olomouce, za četné přísluhy kněží. Celá schůze vyznívala v ten smysl,

působiti, aby všechny slovanské kmeny sjednoceny byly ve víře římsko-katolické. Dejž to Bůh na přímluvu sv. apoštolů našich Cyrilla a Methoda. Pak byla schůze a porada katechetů a schůze bohoslovců a akademiků.

Útulná kaplička ke cti nejsvětějšího Srdce Ježíšova byla zřízena ve vojenské filiální nemocnici na král. Hradčanech v Praze, a dne 15. srpna t. r. odevzdána posvátnému svému účelu. Již dříve byla péčí c. a k. velitelství místnost během času sešlá důstojně vymalována, nyní pak opraven a znovu pozlacen oltář, sešlý pak stůl oltářní nahrazen novým, přiměřenějším. Nad oltářem zavěšen pěkný veliký obraz nejsvětějšího Srdce Páně, krásná to olejová malba, dar cti-hodných řeholnic Srdce Ježíšova, v prostorném výklenku postavena úhledná polychromová socha Marie Panny Lurdské. Na slavnost Nanebevzetí Marie Panny dne 15. srpna t. r. byly nové sochy a oltář církevně posvěceny, kterémuž po-

svátnému obřadu byli přítomni všichni choří nemocnice, jimž možno bylo lůžko pro tu chvíli opustiti. Všichni pozorně pohlíželi na novou výzdobu útulné kapličky, obcovali zbožné mši svatě a kázání, vzývající Srdce Ježíšovo, aby bylo jim útechou v utrpení, útočištěm v životě i smrti, aby požehnálo domu a nemocnici, v níž právě obraz jeho vystaven a ctěn. Záslibnou a smírnou modlitbou k nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu, modlitbou za císaře a hymnou byla dojemná slavnost ta důstojně ukončena.

Zloba nepřátel. Známo jest, že ve Francii zednáři a svobodní myslitelé (je to jedno) mají zvláště namířeno na vešchrám Sacré-Coeurský, který, stoje na Montmartru, vtiskuje ráz svůj celé Paříži. Chrám tento velikolepými příspěvky katolických Francouzů jest hotov — nyní budují věž a zvonici. Aby ohromné rozměry chrámové a význam budovy paralysovali, usmyslili si svobodní myslitelé, že zrovna před majestátní vchod do chrámu postaví pomník jakéhosi rytíře de la Barre, který r. 1766 byl popraven, jelikož nepozdravil kolemjdoucí processi. Pomník de Barrův má býti odhalen 3. září, ale jelikož na bronz a mramor

nesešlo se peněz, bude pomník prozatím ze — sádry. Sádrová soška proti velikolepé stavbě katolického chrámu!

Kříž zmizel. Píše se nám z B. Přebývala v domě našem jistá osoba, která celému domu velmi nebezpečnou byla, neboť již dlouhý čas tu sloužila a tím na vše ostatní veliký vliv měla. Vlivu svého zvláště proti představeným svým používala a jim jak na cti, tak i na statku škodila, takže tím všecek domácí pokoj trpěl. Ostatní spolubydlící ustavičným tímto nesnesitelným spoužitím jsouce již unaveni, vzali jsme útočiště k nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše na přímlovu sv. Josefa. Slibili jsme, budeme-li vyslyšeni, že vše uveřejníme. A vskutku nejsvětější Srdce Ježíšovo se smilovalo! Po vykonané obzvláště devítidenní pobožnosti ke cti svatého Josefa prosba naše vyslyšena, a sice tak laskavě se jak o nás, tak i o onu osobu svatý Josef postaral, že nemůžeme nic více než ty nejvřelejší díky tímto vzdáti a vzývání božského Srdce Páně v podobných případech doporučiti, neboť od okamžiku co osoba ona od nás se vzdálila, navrátil se zase do domu našeho ten vzácný mír a pokoj.

Díkůvzdání božskému Srdci Páně.

Prosba. Čtouc o různých vyslyšeních modliteb, prosím vás snažně, drazí odběratelé a odběratelky .S. B. S. P., abyste mně byli nápomocni v modlitbě v mé hrozné duševní tísní a úzkosti, a slibují uveřejnění, budu-li vyslyšena.

Odběratelka .S. B. S. P.

Z Vroutek (Čechy). Plněslib učiněný, vzdávám tímto vroucí díky Panně Marii za vyslyšení jisté prosby. Byla jsem kdysi povolána k nemocné své sestře A. Š. a tu vidouc, že každá lidská pomoc je marnou, bylo mou z prvních starostí, by sestra má došla na cestu k věčnosti duchovní posily; avšak přes nejlepší vůli nebylo mi možným jí samé o tom říci. Tu jsem se v tak velké tísní a úzkosti utekla v píseckém chrámu Páně před obraz Panny Marie, snažně prosíc, by

ona milostiplná v tak vážné potřebě ku pomoci přispěla. Doufám pevně, že na přímlovu Panny Marie † sestra má svátostí umírajících také dosáhla. A tudíž tímto zároveň co nejvřeleji doporučuji každému krajanu, by jak v potřebách tělesných tak i duševních neopomíjel s důvěrou se utíkat k Panně Marii ve chrámu Páně píseckém. A. Š.

Z Vodňan. Plně svůj slib, vzdávám tímto díky božskému Srdci Páně, svatému Janu Nep. a sv. Antonínu Pad. za vyslyšení proseb v duchovních i tělesných potřebách. Ž.

Z farnosti svitavské. Jistá rodina vzdává nejsrdčejší díky božskému Srdci Páně a neposkvrněnému Srdci Panny Marie za mnohonásobně obdržené milosti a zvláště za uzdravení matky z těžké nemoci.

Katolické kněžstvo.

(Hlavní úmysl.)

Nejvyšší kněz podle řádu Melchisedechova, Ježíš Kristus, přinesl největší oběť za spásu lidstva: bolestnou svou smrtí na kříži. Tím nechtěl ukončiti díl své, nýbrž chtěl, aby dále pokračováno bylo v díle vykoupení lidstva. Proto vyvolil sobě z lidu apoštoly a učedníky, jimž odevzdal zvláštní duchovní moc netoliko nad pravým tělem svým, nýbrž i nad mystickým tělem, to jest nad dušemi věřících, aby všechny věřící i nevěřící vedli ku spáse věčné. Či co jiného znamenají slova Pána Krista, jež pronesl při poslední večeři: »to činite na mou památku«, než, aby apoštolé a jich nástupci přinášeli oběť smírnou Otci nebeskému po všechny časy až do skonání světa. A co jiného znamenají slova Páně: »Komu odpustíte hříchy, odpustěny jsou,« než, aby hříšníky směřovali s Bohem a vedli na cestu spasení věčného. Co jiného znamenají slova: »Pas beránky mé, pas ovečky mé,« než, že apoštolé ustanoveni jsou pastýři stáde Kristova pod nejvyšším pastýřem a náměstkem samého Ježíše Krista?

Veliký jest úkol kněze katolického. Jest knězem, jest učitelem, jest pastýřem lidu. Kněz má spasiti sebe a jiným ku spasení pomáhati prostředky, které Ježíš Kristus v církvi své zanechal, totiž oběti naše svaté, svatými svátostmi, hlasáním slova Božího a vyučováním pravdám Božím. Jaký to vznešený úřad duchovní! Jaká to veliká zodpovědnost! Jaké svatosti vyžaduje úřad kněžský! Proto mnoho, ba vše na tom záleží, aby kněží byli opravdu vědomi svého vznešeného povolání a tím také hleděli co nejvíce posvěcení svého. Čím více snaží se kněz, aby sám spasen byl, tím také je způsobilější, aby duše sobě svěřené na cestu spasení uváděl a po ní bezpečně kráčet učil. Kněz jest v úřadě a v povolání svém viditelným zástupcem Ježíše Krista samého. Kněz má každodenně přinášeti nejčistější oběť, má posluhovati svatými svátostmi, má lid křesťanský učiti a vésti, kterak by měl zachovávat příkázání Boží. Kněz jest prostředníkem a přímluvcem u Boha, proto má býti přítelem Božím. Kněz potřebuje mnohých a velikých milostí, aby jiné spasil, sám pak aby nezahynul. Proto kněžím řečeno jest: »Svati buďte, jakož i já svatý jsem.« Kněžím řečeno: »Vy jste světlo světa.« Kněz má světlem ctnosti a nevinnosti všechněm svítiti, příkladem svým ctnost všem učiniti milou, hřích pak ošklivým. Kněžím řečeno: »Vy jste sůl země.« Kněží mají lid chrániti od nákazy hříchu, jako sůl chrání pokrmu před hnilobou. O kněžích nejvíce platí příkaz Páně: »Tak svitíť světlo vaše, aby viděli dobré skutky vaše a velebili Otce, jenž jest v nebesích!«

Může se říci, jaký kněz, takový lid, a také naopak, jaký lid, takový kněz. Blaze lidu, má-li kněze horlivého a duchem Božím nadšeného. Nešťastný pak lid, nemá-li horlivých a apoštolských kněží. Nešťastný lid, který dává se od nevěrců přemluvití a proti svým duchovním poštvatí. Takový pak jest podoben stádu bez pastýře. Budou biti pastýře a rozprchnou se ovce i stáda. Proto lide náš nevěř každému vlku, byť by i v rouše ovčím k tobě přišel a nejkrásněji tobě mluvil. Mluvi-li proti církvi, proti tvým kněžím, není to nikdy tvůj přítel. A kdyby i kněz chyby měl, promiň je, jako on i tobě nesčíslněkrát promíjí; vždyť je též člověkem a ne andělem. Uvaž vždy, jak vysoký zastává úřad a pro tento úřad jeho sobě kněze važ. Nejsou cizí, ale jsou krev z krve vaší, kost z kostí vašich.

Proto, že kněz tak vznešený vede úřad duchovní, má hleděti též větší dokonalosti a svatosti dosáhnout, než ostatní lidé. Základ pak veškeré svatosti a

spravedlnosti jest víra, která skrze lásku působí. Víra jest snahou všech ctností pravého kněze. Je-li ve víře neúhonný a dokonalý, jistě ve všech věcech bude neúhonný a dokonalý. «Spravedlivý muž z víry živ jest.» Ochrany, útěchy a síly, jakéž víra poskytuje, potřebuje kněz zvláště v těchto neblahých dobách, kdy nevěra bezuzdná zuřivý vede boj proti Hospodinu a lid křesťanský u velikém jest nebezpečí, že by sveden byl a o nejdražší statek, o víru oloupen.

Proto, aby kněz žil z víry, zachoval živé obcování s církví svatou, zachoval ducha církevního a obnovil milost, které se mu dostalo vzkládáním rukou biskupových, účastní se každoročně duchovních cvičení, aby naučil se bojovati proti trojmu nepříteli, který i na kněze si troufá, a netoliko sám aby uměl bojovati, ale aby i lid křesťanský učil bojovati proti zlému nepříteli trojí žádosti, žádosti očí, žádosti těla a pyše života. Aby kněz spravedliv a svat byl a zůstal, stále se cvičí u víře, pokore a sebezapírání, každé příležitosti použije, aby osvědčil svou víru, pokoru a odřikání se světa. Aby rozmáhal svoji nábožnost a učil lid sobě svěřený pravé zbožnosti, sám dbá modlitby a rozjímání, duchovních cvičení a duchovního čtení, návštěvy nejsvětější Svátosti oltářní, každodenního zpytování svědomí a častého přijímání svátosti pokání.

Věduce, že kněz tak vznešený zastává úřad, že povolán jest, aby byl prostředníkem mezi lidem a Bohem samým, věduce, že dobrý a horlivý kněz jest velikým dobrodínem a požehnáním pro lid křesťanský, modleme se za horlivé a apoštolské kněze, prosme nyní Srdce Páně, aby naplnilo kněžstvo svatou láskou a nadšenou horlivostí pro spásu duší.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(ce), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za rozhojnění a posvěcení kněžstva a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zacheňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš českoslovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patrone ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Modlití se za kněze a podporovati službu jejich.

Úmysl v říjnu: Spolky ve prospěch dětství.

Úmysly apoštolátu modlitby.

V září modleme se za horlivé kněžstvo.

(Žebňán Jeho Svatosti papežem Piem X.)

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
1.	P.	Sv. Jilji , opata (700). — Katolické řady. Křesťanské školy. Za bázeň Boží naší mládeži. Díky za šťastný návrat z pouli. Obrácení kněze. † rodiče.	
2.	S.	Sv. Štěpána , kr. uh. (1038). — Císař a král náš. Dobrodinci chudých. Zamezení svárů a různic. Pokoj a mír v zemích našich. Dar moudrosti.	
3.	N.	<i>Neděle XII. po sv. Duchu.</i> Sv. andělů strážných . — Úcta sv. andělů. Zbožné a mravné vychování naší mládeže. Za ochranu v nebezpečnostech.	
4.	P.	Sv. Rosalie , p. (1333). — Za ochranu Boží. Spása duší. Za jednotu a svornost. Obrácení nepřátel našich. Zamezení manželů. Dar pobožnosti.	
5.	Ú.	Sv. Vavřince Just. , bisk. (1155). — Důvěra v Boha. Naši velepastýřové. Sjednání národů slovanských ve víře katolické. Trpělivost v soužení.	
6.	St.	Sv. Magna , opata (655). — Povolání k životu řeholnímu. Obrácení kněze. Dar pravé zbožnosti. Dvě rodiny. Smíření manželů. Dar pobožnosti.	
7.	Č.	Sv. Reginy , p. a m. (281). — Přemáhání zlých náklonností. Zachování čistoty srdce. Polepšení mladika. Zdar katolickému podniku. Zemřelí.	
8.	P.	Narození Panny Marie . — Za duchovní obrození. Zachování víry a mravnosti. Družina Mariánské. Přemáhání lenosti v dobrém. † kněz.	
9.	S.	Sv. Petra Klavera , ap. ind. (1654). — Družina sv. Petra Klavera. Obrácení pohanů na víru Kristovu. Katolické missie v Japonsku. † rodiče.	
10.	N.	<i>Neděle XIII. po sv. Duchu.</i> Jména Panny Marie . — Vítězství církve nad nepřáteli. Návrat Ruska k církvi římské. Katoličtí Jihoslované.	
11.	P.	Blah. Karla Spinoly a soudr. m. (1622). — Rozšíření víry katolické. Dva † bratři Katoličtí Slováci v Americe. Dar lásky Boží. Rodina. Sirotci.	
12.	Ú.	Sv. Quidona , vyzn. (1012). — Dar moudrosti. Odstranění hněvu. Dar skromnosti, tichosti a mírnosti. Obrácení nevěrců. Za duše v očistci.	
13.	St.	Sv. Notburgy , p. (1313). — Náležitě svěcení neděle. Důležitá záležitost. Služebné v městech. Stavba nového chrámu Páně. Obrácení nevěrců.	
14.	Č.	Povýšení sv. kříže . (629). — Úcta sv. kříže. Horlivost v účtě nejsvětějšího Srdce Páně. Za Boží pomoc v povolání. Trpělivost v protivenství.	
15.	P.	Sv. Cypriána , m. (258). — Neohrožené vyznání víry. Obnova křesťanské společnosti. Smíření dvou rodin. Lásku k duším v očistci. Nemoení.	
16.	S.	Sv. Ludmily patr. země české. (927). — Bože, chraň naši vlast. Zbožnost v rodinách. Svornost. Vytváření u víře katolické. Za trpělivost. Statečnost.	
17.	N.	<i>Neděle XIV. po sv. Duchu.</i> Sv. Hildegardy , abat. (1179). — Křesťanská dokonalost. Řehole ženské. Navrácení rozkolníků k církvi katolické.	
18.	P.	Sv. Josefa a Kupert. , vyzn. (1664). — Dar sebezapírání. Přemáhání zlosti a hněvu. Napravení manželů. Horlivost v konání dobrého. Dar čistoty.	
19.	Ú.	Sv. Januarie a spolumuč. (303). — Šlechtnost křesťanská. Úcta nejsvětější Svátosti. Přemáhání smyslnosti a poživavosti. Obrácení pobloudilého.	
20.	St.	Sv. Eustachie a spolumuč. (120). — Trpělivost. Vytváření v dobrém. Katolíci v Rusku. Opouštění katolíci v Americe. Spolubratři. † J. B.	
21.	Č.	Sv. Matouše , apošt. P. (90). — Apoštolát sv. Cyrilla a Methoda. Horliví kněží. Katolická církev na východě. Přemáhání marnivosti. Rodina.	
22.	P.	Sv. Mořice a spolumuč. (330). — Statečné vyznání víry. † kněz M. K. Členové armády svatého kříže. Za odvrácení pokušení. Duše v očistci.	
23.	S.	Sv. Tekly , p. a m. (I. stol.) — Poslušnost ke svatému Otci. Vítězství církve katolické ve Francii. Obrácení Anglie. Za choromyslného kněze.	

Odpuštěky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
24.	N.	<i>Neděle XK. po sv. Duchu.</i> Sv. Jaromira , bisk. m. (1046). — Svatý Otec Pius X. Pokoření nepřátel Božích. Dachovní cvičení. Horlivé kněžstvo	
25.	P.	Sv. Pokojného , řeh. (1721). — Katolické řehole. Církev katolická na Rusi. Missie mezi pohany. Povolání k řeholnímu životu. Smíření manželů.	
26.	Ú.	Sv. Justiny , p. a m. (304). — Křesťanská spravedlivost. Dar kajicivosti. Odstranění pohoršení. Přemáhání nestřídmosti a požívavosti. Nemocní.	
27.	St.	Sv. Kosmy a Damiana , m. (303). — Uzdravení chorých duší. Obrácení jisté osoby. Obrácení nevěrců. Napravení zlých poměrů. Opustění.	
28.	Č.	Sv. Václava , patr. země české (935) Úcta svatých patronů. Ochrana vlasti naší. Za Boží požehnání. Úcta ke chrámu Páně. Dobrodinci.	
29.	P.	Sv. Michaela , archand. — Svatý Otec Pius X. Spolek svatého Michaela. Obhájcové zájmů církve svaté. Utíšení rozbouřených myslí. Děkčinnění.	
30.	S.	Sv. Jarolima , uč. cirk. (420). — Dar bázně Boží. Horliví kněží. Zemřelí údobé katolických bratrstev. Křesťanství učenci. † spolubratři. Rodina.	
Odpustky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.			

Prospěch církve svaté záleží na svatosti kněží. Již prorok Isaiáš pravil: „Takový lid, jací jsou kněží.“ Pravda svatá. Jaké má který národ kněze, takovým je. Kněží jsou světlo světa, plamen, rozžatý od Boha samého k osvětlení duší lidských, ku zahnání temnoty hříchův a nepravostí. Kněží jsou sůl země. Jako sůl chrání pokrmu před hnilobou, tak dobří kněží chrání lid před hnilobou hříchu. V osobě kněze zjevuje se Ježíš Kristus věřícím údům církve, chodí, dobře čině, nemocné uzdravuje a ďábly vymítaje. Kristus Pán pokračuje skrze kněze ve velikém díle svém ve vykoupení lidstva. Proto mají i kněží veliké povinnosti. Mají býti příkladem zbožnosti a svatosti, představující Toho, který z lásky k nám přinesl největší obět, podstoupiv smrt na kříži. Kněží mají býti plni lásky Boží k věřícím, aby všechny získali a přivedli k dobrému pastýři Kristu Ježíši.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjimaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za rozhojnění a posvěcení kněžstva a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastrž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce! Srdce Ježíše Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.) Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. r. 1891.)

Sv. Michaeli, archanděle, sv. Cyrille a Methodě, orodujte za nás!

Healo apoštolské: Modlití se za kněze a podporovat službu jejich.

Úmysl v říjnu: Spolky ve prospěch dětství.

Škola Božského Srdce Páně.

ROČNÍK XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

ŘÍJEN 1905.

*Potěcha oblaž srdce těžce zkoušené; dobrá rada vzbudí v něm novou naději; ale čin mu dá
obě: potěchu i naději. (R. M.)
V opanování vůle spočívá největší síla vůle. (G. W.)*

Modlitba sv. Františka Xav.

Ne pro nebe, kde ctnost a lásku splatí
Bůh zbožnému, jenž ruce k němu spíná,
ne pro peklo, kde pal muk nezhasíná,
chci nehrěšit a Boha milovati.

Zřím, Spasiteli, jak tě trýzní kati,
v Tvé nohy, ruce ostrý hřeb se vtíná,
jak poplvaná tvář Tvá v smrti síná,
zřím v hrozných bolestech tě umíratí:

A láskou vroucí duch můj k Tobě plane!
Tě miloval bych nade všecko, Pane,
byť nebylo muk pekla ani nebe!

Mne k lásce nutí Tvoje láska žasná;
byť bludem byla naděj naše krásná,
touž vroucí láskou miloval bych Tebe!

„Obzor.“

J. V. Pohorský.

Krása.

Jisto jest: jen duši člověka
může kouzlem nebes jímát krása,
jako poutnice kdy daleká
vlasti pozdrav slyšíc blahem jásá.

A jest krása všeho tvorstva květ
růže jeho ladem, nachem, vůní,
tak že v touze kleká všechen svět
před oltářem, na němž krása trůní.

Oltář však jen trůnem Božím jest,
růže vrátká za sídlo má hloží:
Má-li stálým nebes blahem kvést,
jest se dátí kráse — v službu Boží.

„Obzor.“

Vl. Št.

Harfa zvučná.

Srdce tvé jest harfou zvučnou,
jejíž struny zladil Bůh,
při níž života žalm svatý
nesmrtelný pje duch.

Nedej strhat vášni divě
ani struny jediné,
aby zplna zaznívala
i kdy život pomine.

Nedej strunám chabět, synu,
ani hříchem rezavět,
aby mohl Hospodinu
duch tvůj věčnou chválu pět.

„Obzor.“

Vl. Št.

Vzájemnost slovanská.

Ó Slované, 6 dětí jedné matky,
tak nespočetni, jako písek v moři
a jako hvězdy, jež se v blankyt noří,
ó nechte sváru, plodícího zmatky!

Kéž navždy ztichnou Eridiny hádky
a běsi v zárodku kdys nerozboří,
co snad si vzájemností Slávi stvoří,
co Samo chtěl už, háje předků statky!

Jen k Baltu zřete, k Labi ku zrádnému,
kde nesvorností zavinila zloba,
že slavská krev se nezná k bratru svému!

Dejž mocný Bůh, by Slovan zpětným chodem,
co vzal mu osud, zadržela doba,
zas jednou vlastním opanoval rodem!

„Obzor.“

Fr. Poldásek.

Trojí důstojnost Marie Panny.

Spasitel náš Ježíš Kristus zastával trojí úřad: prorocký, kněžský a královský. On byl nejvyšším prorokem, knězem a králem. Poněvadž blahoslavená Panna Maria na vykupitelském úřadě svého Božského Syna účast měla, má účast i na jeho trojí důstojnosti: ona jest prorokyní, kněžkou a královnou. V trojí té hodnosti předstupuje před nás v modlitbě svatého růžence.

Radostný růženec předvádí nám ji jako prorokyni. Prorokyně žily již v Starém Zákoně, ku příkladu Maria, sestra Mojžíšova, Debora a prorokyně Anna v Jerusalemě. Ony předobrazovaly královnou proroků, jakž blahoslavenou Pannu v litanii loretanské nazýváme. Proroci byli vyvolení muži neb ženy Starého Zákona, kteří s velkou zbožností a velkou horlivostí ve službě Boží se vyznamenávajíce, národ israelský k pokání napomínali a budoucí věci předpovídali. Blahoslavená Panna Maria je vyvolenou dcerou nebeského Otce; neboť archanděl Gabriel praví k ní v prvním tajemství: Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha; hle, počneš v životě svém Syna a nazveš jméno jeho Ježíš! — Prorok Jeremiáš a poslední z proroků Starého Zákona, Jan Křtitel, byli již v životě mateřském prvotného hříchu sprostěni a posvěceni. Maria stojí nad nimi; neboť ona není jen bez poskvrny zrozena, ale i bez

poskvrny počata. Ona byla přehorlivou ve službě Boží; ač nebyla povinná, přece každý rok chodila na svátky do Jerusalema; ona se pokorně a poslušně podrobila všem zákonům a předpisům. Prorok Samuel byl mužem svatým, zvláštním slibem Bohu zasvěceným; matka jeho Anna sama jej Bohu zasvětila; proto se jmenoval i Nazaretským. (Tak sluli Bohu slibem zasvěcení.) Blahoslavená Panna Maria, jejíž matka rovněž Anna se jmenovala, dívka bez poskvrny, v Nazaretě přebývajcí, též se Pánu Bohu zvláštním slibem zasvětila, první mezi pannami, královna panen. Jako panna nosila Ježíška pod srdcem, jako panna porodila jej v Betlémě, jako panna nesla jej do chrámu k obětování a později jej tam i našla. Jako veliká prorokyně, největší Sibylla, vystupuje v druhém tajemství: Kterého jsi, Panno, k Alžbětě nosila; neboť její chvalozpěv, jejíž před Alžbětou zanotila, je velkolepým proroctvím. Prorokuje v něm vykoupení národa israelského, bohaté milosti, jež větci mají od Boha obdržeti; prorokuje, že všechna pokolení budou ji oslavovati, což se také skutečně děje. — Proroci napomínali lid k pokání a plnění vůle Boží. Blahoslavená Panna Maria napomíná služebnky při svatbě v Káni, aby všechno činili, co jim její Syn poručí. Všechno, co vám řekne, to činite, pravila k nim. Lotra na kříži pohnula k lítosti.

Ještě dosud přivádí nesčetné hříšníky na cestu pokání a polepšení a vyprošuje jim odpuštění a milost. Ona je učitelkou lidí, jako byli proroci, stolicí moudrosti a matkou dobré rady.

Panna Maria je vskutku prorokyní; ona však je také kněžkou, a v této hodnosti jeví se nám hlavně v bolestných tajemstvích. Co koná kněz poněvíc? On obětuje. Kdyby neobětoval, není žádným knězem více, nýbrž jen kazatelem. Maria je kněžkou, protože mnohonásobnou obětí Bohu přinesla. Ona svůj vlastní život v oběť přinesla a službě Boží zasvětila; ona zůstala pannou jako kněž, kteří též panenský život vedou. I starozákonní kněží nesměli se ženami obcovati v čas, kdy byla na ně potřeba, aby sloužili v chrámě. Pod srdcem Mariiným stal se Syn Boží člověkem, tak jako i nyní pod rukama kněze svůj svátostný život začíná. Maria porodila Ježíška v Betlémě a zavinula jej do plenek; kněz též klade do plenek Božské Dítě, jež se bylo při mši svaté zrodilo. Maria nosila Jezulátko na svých rukou; totéž činí i kněz, hlavně na Boží Tělo. Ona se mu klaněla a nechala druhé se mu klaněti; podobně činí i kněz. Maria obětovala v chrámě své Jezulátko; kněz je též v chrámě obětuje, když slouží mši svatou. Už tedy v radostných tajemstvích vidíme Pannu Marii jako kněžku; ještě více však v bolestných tajemstvích. Ona bere vřelou účast na utrpení svého Syna, na jeho úzkosti smrtelné v zahradě olivetské, na jeho bičování a korunování, ona všechno s ním spolutrpí, ne sice na těle, ale na duši. Ona potkává svého křížem obtíženého Syna a vystupuje s ním na oltář Kalvarský; ona stojí pod křížem, obětuje svého Syna Otci nebeskému, aby se již více na lidstvo nehněval, nýbrž jim milostiv byl a nebe jim otevřel. Každý kněz modlí se (říká otčenášky) za lid

věřící, jakž i Ježíš za všechny lidi vícekrát se modlil, zvláště v zahradě getsemanské a na kříži. Totéž činila i Panna Maria, když se přimlouvala za svadebníky v Káni Galilejské, a ona to činí doposud, ona je naší přímělkyní a advokátkou u milého Pána Boha, nač nás i čtvrté tajemství slavného růžence upomíná.

Blahoslavená Panna Maria jest konečně i královnou; jako královna ukazuje se nám v tajemstvích růžence slavného. Ona jest královna matka, matka velikého vítěze nad mocnostmi pekelnými, jenž slavně z mrtvých vstal, jenž velkolepý triumf a vjezd do nebeského korunovačního města v 40. den po velikonoci slavil a 10. dne Ducha Svatého na apoštoly seslal. Tenkrát seděla Maria Panna uprostřed apoštolů, královna apoštolů. Když se čas jejího pozemského života schýlil ke konci, slavila svůj vlastní triumf a slavný vjezd do věčného království, v němž byla od nejsvětější Trojice za královnou nebes a země korunována. V koruně její třeptá se 12 hvězd, její královský plášť leskne se jako slunce, jejím podnožím je měsíc, její dvořané a ceremoniáři, její knížata, úředníci a ministři jsou andělé vyšších kůřů, její sluhové, posli a lokajové jsou andělé nižších kůřů, její dvorní dámy jsou svaté panny, jejím vojskem jsou svatí mučedníci, její aristokratická společnost jsou svatí vyznavači, její pážata jsou nevinné děti, její poddaní jsou všichni křesťané, kteří ještě na zemi žijí nebo v očlaci trpí.

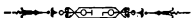
Císařovna Maria Terezia pozůstala svým poddaným dobrou památku, neboť ona byla milou a dobročinnou panovnicí. Nejlepší a nejdobrotivější a nejmilostivější panovnice je Maria Immaculata, neposkvrněná. Již mnohým k věčné smrti odsouzeným vyprosila milost a život; ona pomáhá křesťanům v každé

nouzi, neboť zná jejich potřeby z vlastní zkušenosti. Nikdo ji nevzývá nadarmo, chyba prostí-li o něco, co k blahu jeho duše neprospívá. Audience udíli na všech místech, v každou hodinu; jejími zamilovanými audienčními sály, jimž přednost dává, jsou kostely poutní; ty jsou vždy plny prosebníků ze všech stavů a ze všech národů.

Radujme se, že máme tak dobrotivou, ale i tak mocnou královnu, zá-

roveň prorokyni a kněžku. Císařovnu Alžbětu jsme ztratili, vražedná ruka bohaprázdného člověka nám ji vyrvala. Nebeskou císařovnu nikdo nám nemůže vzít, nikdo s trůnu svrhnutí, nikdo do vyhnanství poslati; ona je imunní, nedotknutelnou; její vláda, již sdílí se Synem svým, trvá věčně; ona zůstane na vždy, čím až dosud byla, jako Judit, naší slávou, naší ctí a ozdobou lidu našeho.

Jar. St. Pavlík.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 16. po Svatém Duchu.

Evang. Ježíš uzdravuje vodnatelného. (Luk. 14.)

Mnohý si stěžuje, že zásluhy jeho v dobré skutky nedocházejí uznání u světa a že lidé neprokazují mu takovou čest, jakou si dle svého mínění zasloužil a trápí se proto v duši své. Nenaříkej proto, milý křesťane, vždyť jest vždycky lépe, bude-li svět tvým dlužníkem, nežli bys ty něco jemu dluhoval. Nenaalezneš-li uznání u jiných — nalezneš je v sobě samém, ve svědomí svém. Vědomí, žeš konal řádně povinnosti své a po křesťanskou nezištně pracoval pro blaho jiných, blažiti tě bude více a déle, nežli povrchně mnohdy uznání a chvála světská. Chválu svědomí vlastního a to blahé upokojení v duši ti nikdo vzít nemůže, neboť do komůrky srdce tvého nedostane se žádný lupič. A potom pomysli. že za chválou a uznáním světa kráčí v patách netoliko sžíravá kritika, nýbrž i zlomyslná závist, která ztrpčí každému sebe větší oslavu světskou. Jeden jest, jenž vše vidí, posuzuje a odměňuje, jenž nejlépe ví, kdo jsi a jakou cenu mají tvoji skutkové; jeho úsudek jest správný, jeho pochvala jest nejcennější — na té dejte si záležeti více nežli na úsudku a pochvalě celého světa. Bůh, jenž vidí nyní v skrytém, vynese jednou vše na den, co skrytého bylo před světem, a také objeví před tváří všech zásluhy tvé, budou-li opravdové. Proto pro Boha a pro budoucí věčnou odměnu, kterou on dá, číň vše dobré, neboť dostaneš-li zde odměnu od světa, málo ji očekávati můžeš od Boha.

Na neděli 17. po Svatém Duchu.

Evang. O přikázání lásky. (Mat. 22.)

Nikdy sama sebe nepokládej za dokonalého a ve všem moudrého. Byť by míra zkušeností tvých a vědomostí sebe větší byla, přece jest to míra omezená. Vždyť jiní vedle tebe také nezaháleli, ale jsou skromnější nežli ty, vědouce, že všecko vědění lidské jest nedostatečné. Jsouť věci ve světě, které rozum učených nechápe, ale které jasné jsou rozumu zbožného a pokorného. Mnohé skryl Bůh velikým, ale zjevil malíčkým. Protož buď moudrým a rozumným, ale s mírou a nechtěj všudy a vždycky jen, aby úsudek tvůj platil; slyš rád i radu jiných a čerpej pilně ze zásob jejich staré i nové ku vlastnímu poučení a povzbuzení, a zajisté také ku prospěchu. Zachovej však ve všem lásku, neboť ona jest pouto dokonalosti, jak ve vědění, tak v konání.

Svátky v pohodí svatodušním.

V měsíci říjnu.

lavnost svatého růžence, dne 1. října. První neděli v říjnu připadá co rok slavnost svatého růžence, čili »Panny Marie Růžencové«, čili »Panny Marie Vítězné«. Papež Pius V. zavedl svátek tento pod jménem »Panny Marie Vítězné« na památku slavného vítězství slabých vojsk křesťanských nad velikou přesilou tureckou u Lepanta roku 1571, které všichni mocné přimluvě Panny Marie přičítali. Dvě léta po tom dal papež Řehoř XIII. svátku tomuto jméno »slavnost svatého růžence«, poněvadž křesťané tehdy v úzkosti své a strachu před Turky Rodičku Boží za pomoc vzývali modlitbou svatého růžence. Když pak opět křesťané slavně zvítězili nad Turky u Bělehradu, nařídil papež Klement XI., aby se slavnost tato konala po celém katolickém světě a ustanovil pro ni první neděli v říjnu. Slavnost tato jest

hlavním svátkem arcibitrstva svatého růžence po celé církvi rozšířeného. Žádný způsob modlitby nemá tolik nepřátel, jako svatý růženec, a to netoliko mezi jinověrci, nýbrž bohužel i katolíky. Proto se u modlitby této poněkud zastavme.

Jakýsi způsob růžence znali již křesťané za dob nejstarších. Víme, že již poustevníci v prvních stoletích křesťanství odpočítávali jisté modlitby své dle kaménků nebo kuliček, které v rukou měli. »Otčenáše« počítali dle hřebíků, které zavěšeny byly na páse, jimž bedra opásali. Způsob pak jistý počet »Zdrávasů« s »Otčenáši« se modliti a počet jejich dle růžence (kuliček spolu spojených) odpočítávati připisuje se svatému Dominikovi, zakladateli řádu kazatelského. Chtěje totiž s výsledkem bojovati proti bludům Albigenkých, kterýžto blud zachvátil tehdy celou skoro jižní Francii, prosil nejsvětější Pannu za radu a pomoc. I dostal ve zjevení pokyn, aby zavedl modlitbu svatého růžence spojenou se zbožným rozjímáním o životě Rodičky Boží a božského jejího Syna, v němž cele se jeví vykoupení naše, takže zase získá zbloudilé duše Kristu Pánu. A výsledek dokázal pravdu zjevení. Mnoho tisíc zbloudilých navrátilo se kázáním sv. Dominika a modlitbou svatého růžence do lůna církve katolické, neboť s píli a horlivostí Dominikovou působila také hojně pomoc a milost Boží na přimluvu blahoslavené Rodičky Boží vzývané svatým růžencem. Zavedl tedy sv. Dominik modlitbu sestávající ze 150 zdrávasů a 15 otčenášů, kterým se předesílá vyznání víry »Věřím v Boha«, a jelikož modlitba tato jako věnec z růží však nevaďnoucích zdobiti má nejsvětější Pannu Marii, nazvána jest svatým růžencem. Aby pak nebyla toliko planým odříkáváním slov modlitby bez vnitřního rozjímání, přidány jsou k jednotlivým desátkům tajemství ze života Krista Pána od počátku až do konce, a života blahoslavené jeho Matky, tak aby celé vykoupení naše při modlitbě této jsme na očích měli, Bohu za ně děkovali a životem kajícím a bohumilým také milosti hodnými se učinili. Je tedy svatý růženec modlitbou jak vnitřní tak zevnější modlitbou, při níž vnitřní rozjímání o předmět nejvznešenějším spojeno jest s vnější modlitbou, modliteb nejkrásnějších samým Bohem nám daných, totiž »Otčenáše«, »Pozdravení andělského«. Kdo může tedy co podstatného proti takovéto modlitbě namítati?

Že se tatáž modlitba, totiž »Zdrávas Maria« tolikráte opakuje, což mnozí za nedobré pokládají, myslíce, že se jen leda- bylo odbývati musí, tu uvádíme, že v nebi ule písma se ustavičně volá »svatý, svatý, svatý«, a že zajisté nechybujeme, když Marii Pannu často ba přechasto uctíváme těmitěž slovy, kterými uctil ji Bůh sám skrze anděla svého. Aby to však nebylo plané odřikávání slov bez obsahu, přidána jsou právě ona tajemství, která kdo roz- jímá, zajisté pobožně se modlí. Někteří zase říkají, že je to modlitba tuze jedno- duchá bez velkého vzletu myšlenek, a že se tedy hodí jen pro prosté, staré ne- vědomé lidi nebo děti, pro vzdělané že nemá ceny. Jak lichá jest výtku tato? Což Pán Bůh hledí na krásná vybraná vzletná slova, či snad spíše na srdce a pobožnost? A což nejsou slova »Otče- naše«, »Zdrávaš« a »Věřím Boha« dosti krásná, aby vyhověla vkusu vzdělanců?

Snad nebudou chtít se vznášeti nad Pána Boha samého a nad Krista Ježíše a jeho apoštoly? A hle, modlitby tyto jsou od Boha, Krista a apoštolů!

Ale ovšem víme dobře, že slova modlitby sebe vzletnější nechávají srdce chladným, jestliže nechce k nim přistoupiti zbožnost. A zbožnost podporuje svatý růženec velice. Naopak svatý růženec jest modlitbou všeobecnou, pro všechny vhodnou, ať učené či neučené, malé, velké, bohaté, chudé, i pro ty nejsprostší, kteří ani čísti neumějí se výborně hodí. Neučený se svatým růžencem povznese, neboť má už předmět rozjímání podaný, učený si v předmětu tom vždycky něco nového nalezne, co jeho víru osvětluje, posiluje, zbožnost rozmnožuje. Proto také vidíme svatý růženec v rukách všech vrstev společnosti lidské. Modlívali se růženec znamenití papežové a králové, slavní učenci i umělci, vítězni vojevůdcové princ Eugen Savojský, general Laudon, polní maršálek Radecký a j. Jděte v městech na příklad ve Vídni do chrámu, uvidíte pány z vysokých úřadů, vznešené hodnostáře vojenské, vysokou šlechtu, kterak drží v ruce růženec a modlí se. A vidíte zase stařenky a stařečky, kteří již ani na čtení nevidí, a sotva ještě se na nohou drží, kterak s pobožností vroucí se modlí růženec. Poutník přichází na místo Mariánské a má růženec, neboť se ho modlí cestou několikráte. Růženec jest přítelem a sou- druhem nemocných ve velikých bolestech utěšitelem, v zármutku potěšuje, v ne- bezpečí chrání, v štěstí napomíná, od zoufalosti uchovává. Blaze tomu, kdo rád a často a zbožně se růženec modlí, tak si získává věčnost mocné a dobrotivé Matěře Boží, která zajisté nezůstane za službu tuto dlužnicí. Proto také psáno mnohé zázračné buď uzdravení, buď vysvobození z nebezpečí, buď pomazením v nesnázích a bídě následkem modlitby svatého růžence. Slyšme muže svatého a učeného blah. Tomáše Kampenského, kterak chválí modlitbu »Zdrávas Maria« říka: Neznám nic slavnějšího pro Tebe (Maria) a nic potěšitelnějšího pro nás nad po

zdravení andělské. Všichni, kteří Tvé svaté jméno milují, slyší mne, a pozor dávají na slova má. Nebesa se radují a celá země se těší, když říkám »Zdravas Maria«. Moje hasnoucí láska se rozněcuje a moje duše se obnovuje, když se modlím »Zdravas Maria«. Tak velká je sladkost tohoto pozdravení, že není dosti slov, aby se vyjádřila, je tuze v srdce vryté, nežli aby ústa mohla je vysloviti. Znovu tedy padám před Tebou, Ty nejsvětější všech panen, abych k Tobě volal »Zdravas Maria, milosti plná«. Kdo ukojí moji touhu Tebe chváliti a ctití ze všech sil mojí duše? O kéž by všechny údy mé se proměnily v ohnivé jazyky, a Tebe svatá Boží Rodičko chválily! Padaje před Tebou, a proniknut jsa vroucnou zbožností a svatou úctou před Tvým jménem, obětuji Tobě radost, kterou jsi pocítila, když archanděl Gabriel Tebe pozdravoval; o kéž bych mohl svými ústy, čistý jako zlato a plný nevroucenější lásky se modliti: »Zdravas buď, milosti plná, Pán s Tebou!«

Ejhle, tak posuzuje světec modlitbu »pozdravení andělského«, která jest podstatou modlitby růžencové. Nevýváží slova jeho výtky všech odpůrců modlitby svatého růžence? O zajisté! Pro věřícího a zbožného katolika jest a zůstane svatý růženec modlitbou krásnou, příjemnou, snadnou a drahou, a proto neustane se ji co nejvíce a co nejčastěji modliti. Rozohněme tedy i my v duši své lásku k té, kterou s úctou pozdravoval slovy těmi posel Boží archanděl Gabriel, kdykoli při svatém růženci pozdravení jeho opakujeme. Vždyť jej důstojnost nevytryskla z královské krve Davidovy, která v žilách Mariiných proudila, aniž zjiného pozemského pramene, nýbrž z nadpřirozené a obzvláštní přízně a lásky, kterou Bůh sám nad ostatní tvory ji vyznamenával. Jakožto budoucí matku Syna svého, zasypal ji Bůh všemi milostmi a dary, které přjmouti tvor lidský schopen jest. Proto praví blah. Beda: »Maria byla naplněna vylitím Ducha svatého, který na ni sestoupil.« A tuto Bohem samým tak vyznamenanou, omilostněnou, milovanou Marii Pannu ctíme svatým růžencem, užívajíc i slov, kterými ona láska Boží i milost poslem Božím přesvaté Panně zjevena byla. Proto budiž svatý růženec naší okrasou, naší chloubou, i naší zbraní v životě, aby účinky jeho blahodárné se objevily pro duši naši v hodině smrti.

Slavnost posvěcení chrámů Páně. Je to výroční památka posvěcení jednotlivých chrámů Páně, zejména biskupských a farních, kterýmžto posvěcením domy tyto vyňaty byly z užívání světského a věnovány jedině Bohu, Pánu nejvyššímu a službě jeho. Již v Starém Zákoně zasvětil Jakub kámen, u něhož měl onen podivuhodný sen, v němž mu Bůh zjevil svou všudypřítomnost, vyliv naň olej. Mojžíš pak zřídil dle nařízení Božího stánek úmluvy lidu israelskému na poušti, posvětil jej a všechno nářadí jeho i oltář obětní. Šalomoun zasvětil slavný a krásný chrám, který byl v Jerusalemě vystavěl. Totéž stalo se, když zbořený chrám byl po zajetí babylonském znovu vystavěn. Ba i národové pohanští zasvěcovali své háje, kameny a chrámy svým božstvům mazáním oleje. Býval to tedy obyčej všeobecný u pohanů i židů, předměty bohoslužbě věnované olejem mazati, a tak je účelu tomu zasvěcovati. Posvátný tento zvyk přijala i církev křesťanská, ač z prvních tří století nemáme mnoho pro to důkazů. Vždyť tehdy i služby Boží konaly se potají v katakombách ponejvíce, pro pronásledování nevěřících, a proto zajisté i zasvěcení jednotlivých bohoslužebných míst a předmětů dalo se po tichu, bez okázalosti. Avšak z té doby máme svědectví o posvěcení chrámů Páně. Tak čteme v životopise biskupa toulouského sv. Saturnina († 250)

že jeho nástupce Hilarius na jeho hrobě vystavěl malý kostel, který biskupem Exsuperiem posvěcen byl. V aktech o mučednictví sv. Tryphona a Respitia jest zaznamenáno, že po smrti jejich roku 241 někteří zbožní muži a kněží se shromáždili, a ku počtě těchto svatých mučedníků kostel vystavěli a se slávou zasvětili doporučující duše své přimluvě svatých mučedníků.

Když pak církev došla zlaté svobody a práv, tu stavěny i chrámy na počest jediného pravého Boha, kteréžto slavnostně se světily. Císař Konstantin vystavěl první veliký chrám křesťanský u svého paláce Lateránu a věnoval jej i s palácem papeži Sylvestrovi, kterýžto také chrám ten posvětil, mazáním svatým olejem na téměř místě, kde byl císař Konstantin pokřtěn. Podobně byly slavnostně posvěceny kostely vystavěné Konstantinem v Antionchii a Jerusalemě, při čemž mnoho biskupů se shromáždilo. S jakou okázalostí se svěcení chrámů dalo, vidno ze zprávy biskupa cesarejského Eusebia, jenž dí: »Ve všech městech byly slavnosti posvěcení nově zbudovaných chrámů, četné schůzky biskupů, nával lidu z dalekých cizích zemí; vzájemná byla láska jednoho národa k druhému, neboť sešly se jakožto údové těla Kristova v jeden celek. Ukázala se tatáž síla a moc Ducha trojho, který všechny údy pronikal. Jedno srdce byli a jedna duše, tatáž horlivost ve víře všech, souhlasná chvála Boží v ústech všech přítomných. Každý z přítomných biskupů měl také řeč a hleděl dle svých sil přispěti ku zvýšení slavnosti. Ejhle, jak slavně slavívali předkové naši křesťanští slavnost posvěcení chrámů Páně. Papež Řehoř I. uvádí již obřady, kterých při tom dbáno, neboť dí: »Má se vzíti voda a chrám kropiti, oltáře postavití co některé posvátnosti (ostatky svatých) uložití.« Svatý Augustin mluví o mazání oltářů svatým olejem, a svatý Ambrož uvádí modlitbu, která při tom říkána. Již tedy za starých dob vznešenými a důmyslnými obřady zasvěcovány byly kostely Bohu, jakož až posud církev naše činí. A věru obřady při svěcení chrámů jsou překrásné, slavné a plné významu, dýše duchem božského náboženství Kristova a povznášející podivuhodným způsobem mysl i srdce věřících od této hroudy pozemské k nebeským výšinám.

Již to, že z pravidla chrám a oltář světi biskup sám, zvyšuje lesk celé slavnosti. Není-li možné, aby biskup přišel, činí tak jiný hodnostář církevní, ovšem potom se chrám vlastně nesvěti (totiž neužívá se při tom svatého oleje), nýbrž toliko zehná. Veliké chrámy v městech světí biskup domácí, kterému nápomocní jsou při tom biskupové jiní. A jelikož chrám v osadě první zaujímá místo, neboť jest místem oběti a modlitby pro celou osadu, místem, kde Kristus Pán v nej-světější Svátosti jakožto domácí Pán bydlí, proto se slaví památka jeho posvěcení rok co rok, a to slavným i radostným způsobem. Dříve se slavívala tato výroční památka po různu, jak právě u toho či onoho chrámu připadala. Císař Josef II. však nařídil, že se v mocnářství rakouském vsudy téhož dne slaviti má, a to v neděli po svatém Havlu, proto se zove také slavnost tato »císařské posvěcení«. Nic však méně mají mnozí chrámové zvláštní výroční slavnost svého posvěcení.

Slavnost tato bývá od starodávna spojena i s radovánkami světskými. Neměl by zajisté nikdo nic proti tomu, vždyť památná tato slavnost jest radostnou pro celou osadu, kdyby jen za dob našich nezvrhly se takové radovánky v hřích. Tak mnohý drží na radovánky světské toho dne, ale do kostela ani snad nejde, anebo nemírnosti v jídle, pití, hře atd. mnohdy tím více hříchů napáše. Tak se zapomíná. Že zděný chrám jest jen obrazem toho chrámu duchovního, který jest

naše duše, a že tato také posvěcena býti má, aby Duch svatý rád přebýval v ní. Proto, kdo věrným a zbožným křesťanem jest, zajisté památku chrámu svého slaví hody duchovními, zejména modlitbou, mši svatou, svatou zpovědí a přijímáním, příspěvky na okrasu domu Božího a vyhýbá se hříšným a hluchým radovánkám světským.

Svátek svatých apoštolů Šimona a Judy, dne 28. října. Šimon horlivec, byl jedním z dvanácti apoštolů a spolu blízký příbuzný Páně. O jeho apoštolských cestách se nám mnoho zpráv nezachovalo. Kázal svaté evangelium v Mesopotamii a Persii, kde také skončil smrtí mučednickou.

Juda, také Thaddeus či Lebbeeus zvaný, byl bratrem Jakuba mladšího a také příbuzným, či jak se v Písmě svatém praví: »bratrem« Páně. Poslán byl do Edessy hlásat víru Kristovu. Jak svatý Jeroným udává, zemřel v Persii podobně jako Šimon smrtí mučednickou.

Skrovné jsou sice zprávy o jejich životě, ale přece jisté jest, že je Ježíš uznal za hodné přijatu býti do počtu apoštolů, a že po celý čas Kristu věrní zůstali, pro něho trpěli a zemřeli, a proto že je církev za svaté ctí a k počtě jejich zvláštní svátek ustanovila, který dříve také zasvěceným svátkem byl. Památka obou slaví se téhož dne proto, že nejspíše současně smrtí mučednickou sešli. Svátek tento jest prastarý, neboť se připomíná již v 8. století, slaví se s vigilií až posavád. Od svatého apoštola Judy máme také jeden list, který patří ku knihám Pisma svatého Nového Zákona. V listu tomto horlí svatý apoštol Juda proti falešným a nemravným naukám a odsuzuje zpurné choutky proti zákonité vrchnosti. Pozoruhodná jsou zajisté slova epistoly jeho, která se tak dobře hodí i na naše časy: »Ale, vy nejmilejší, pamatujte na slova, kteráž jsou předpověděna od apoštolů Pána našeho Ježíše Krista, jež říkali vám, že v posledním času přijdou pomluvači, chodící podle žádostí svých v bezbožnostech. Toť jsou ti, kteří sami se oddělující, lidé hovaďní, nemající ducha. Ale, vy nejmilejší, vzdělávající se na nejsvětější víře vaší v Duchu svatém se modliče, sami sebe v milování Božím chovejte, očekávající milosrdenství Pána našeho Ježíše Krista k věčnému životu.« (Jud. 17.)

Boh. Hendl.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 18. po Svatém Duchu.

Evang. O dnou sklíčením. (Mat.)

S jakým klidem snáší Spasitel náš nespravedlivou pohanu svých nepřátel. S jakou nebeskou mírností vyvrací jejich bludné mínění a se přičiňuje, aby k lepšímu je přivedl. Proto kdykoli trpíš pohanění zlobou nepřátel, obrať oči své k obrazu Spasitelovu, jakožto zářnému příkladu a jedné rovněž mírné a klidné. Ukvapenost škodí povždy, kdežto mírnost vítězí. Ne nadarmo pravil Pán: »blahoslavení mírní, neboť oni zemi vládnouti budou«. Pohanu, kterou nepřítel po tobě hodil, nezasáhne tebe; spadne na toho, jenž nespravedlivě ti ublížiti chtěl. Tebe však budou chváliti všichni, kdož dobré vůle jsou a tvé mírnosti a klidu i v utrpení svědky byli. Kristus Spasitel náš jest nejlepší vzor, kterak s nepřáteli jednati máme. Svati se podle vzoru tohoto řídili a dobře pochodili. Činmež podobně!

Aj, stánek Boží s lidmi!

Ku slavnosti posvěcení chrámu píše I. Zhděň.

každé osadě, je-li jen poněkud větší, najdeme chrám Páně, buď s farou anebo bez ní. K politování je obec, v níž není ani kaple ani kostela, kdež lidé daleko jítí musejí, než dojdou k místu, na němž bydlí význačným způsobem Bůh. Jak pěkně vyjímá se mnohý z našich chrámů, když buď stojí na nějaké výšině, tak že zdaleka lze ho viděti, anebo je-li uprostřed obce, k němuž tulí se chalupy a chaloupky jako kuřátka ke kvočně.

My všichni spěcháme jistě vždy do kostela, kdykoliv zahlaholí zvucným hlasem zvony, zvonce nás k sobě nejen v neděle a ve svátky, ale i pokud nám možno uposlechneme jejich hlasu i ve všední dny. Kdykoliv uvidíme kostel, vzpomeňme si na slova, která pronáší svatý Jan ve svém zjevení řka: »aj stánek Boží s lidmi a přebývati bude s nimi!« (21, 2.) Ano Bůh přebývá zde s námi, v chrámě je stále přítomen v nejsvětější Svátosti oltářní. Kdykoliv vstoupíme do kostela, má zmocniti se nás svatá hrůza, máme si vzpomenouti, že Bůh je nejenom zde ve svatostánku, ale že je všudy přítomen.

I. Chrám, dům svaté hrůzy. Svatá hrůza má se nás zmocniti, kdykoliv vkročíme do chrámu, neboť místo toto jest svaté, máme ze srdce svého, objevující se přede tváří Boží vše odstraniti, co by neshodovalo se se svatostí tohoto místa. Mojžíš pásl stáda na poušti; tu uviděl ve vzdáli hořeti keř, který hořel, dlouho, ale nikdy neshořel. Puzen zvědavostí, co by bylo příčinou tohoto neobvyklého zjevu, šel blíže; tu však zavolał naň Hospodin z prostředku keře: nepřibližuj se sem, zezuj obuv z noh svých, nebo místo, na kterém stojíš, země svatá jest. (2. Mojš. 2, 5.) Národ židovský přišel na cestách svých po poušti ku hoře sinajské, na níž dal mu Bůh desatero přikázání. Jakou svatou hrůzou byli všichni naplněni, když postavivše se dle rozkazu božího, třetího dne na úpatí hory, zaslechli burácení broum, uviděli neustálé blyškání, byli

svědky zemětřesení a pak teprvé, když takto připraveni byli, ozval se hlas Boží a oznámil desatero přikázání.

Pro nás, katolické křesťany, není potřebí takových přísných a hrůzyplných napomenutí, vždyť my vstoupajíce do chrámu, cítíme svou nicotu, jsme předsvědčeni, že Bůh je náš Pán a Stvořitel a my jeho tvorové. Vzpomínáme si na jeho napomenutí: buďtež svatí, jako váš otec nebeský svatý jest. Není nikoho mezi námi, kdoby o sobě říci mohl: jsem bez hříchu, vždyť i Písmo svaté praví: řek-li by někdo o sobě, že jest bez hříchu, lhat jest; jinde se praví, že padne sedmkrát za den spravedlivý; což máme říci o sobě my, kteří nepočítáme se ku spravedlivým? Mezi námi není nikoho, kdo by nemusil se obávati, že nepromluví k němu hospodář u svatby: příteli, kterak jsi sem došel, nemaje roucha svatebního? Cítíme a jsme přesvědčeni, že nezachovali jsme duši svou čistou, že poskvřnili jsme mnohdy neporušené roucho svatební, že nepoužili jsme podávané nám často ruky Boží — tyto myšlenky činí vstupujícímu do chrámu, místo toto, místem svaté hrůzy.

Svatý Martin praví: kam vstupují andělé s ústypnou hrůzou, tam by měl vstoupiti hříšník netřesa se a neboje se všudy přítomného Boha? Vypravuje se o matce, která právě propouštěla syna svého, škoře odrostlého do světa; poklekla s ním před obraz, na němž vyobrazeno bylo oko Boží, z něhož paprsky a zář sálaly na všechny strany. Po modlitbě požehnala třesoucí se rukou své drahé dítě a pravila mu: zde na obraze vidíš, jak Bůh okem svým obsahuje všechnen svět; když nebude bdíti nad tebou mé starostlivé oko, vždy bude při tobě Bůh, této myšlenky se nespouštěj, na ni si vzpomeň častěji. Přicházejice do kostela, máme si vzpomenouti, že zde můžeme najíti pomoci proti všem nepřátelům spásy své, ať jsou to lidé zlí, ať jsou to myšlenky, žádosti špatné, anebo vůbec něco, co by nás mohlo uvést do věčné záhuby. Svatá hrůza ovane nás, vzpo-

meneme-li, že zde v kostele je místo, kde z hříšníků stáváme se spravedlivými, kde rozhrěšení dostaneme, vyznáme-li se z kroušeně, máme-li pravou lítost a slíbíme-li polepšení. Zde ve chrámu Páně jest místo, kde nepřítel náš ďábel, který obchází, jako lev fvoucí, hledaje, kde by koho pohltit, pobude své kořisti, již užívaje všech prostředků vábných a luzných, konečně do tenat svých, zde omráčí ho nebeská záře, která vychází z plamenného, stále bdícího oka Božího.

Avšak svatá tato hrůza má srdce naše naplniti radostí, když vzpomene na jeho přislíbení: aj já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa. Nejsou-li to slova milujícího otce, který rád dli mezi svými a pocituje radost nevyšlovnou, když jsou dobří a šťastní? Či neodložil božský Spasitel všechnu svou nebeskou slávu, neodložil své královské koruny a vzal na sebe podobu lidskou, říka: učte se ode mne? Nepřichází-li k nám Spasitel náš mírný, skromný, vzor pokory? Od té doby, co uzavřel smlouvu s lidmi, není potřeby blížiti se k němu jen s hrůzou, ale i s důvěrou, neboť vystavěl most, kterým spojeno jest nebe se zemí; všichni státi se můžeme spoludědici království nebeského. Vstupujeme tedy do chrámu se svatou hrůzou, ale vstupujeme tam i s důvěrou, že jsme dítky Božími, za něž trpěl a zemřel Ježíš Kristus.

II. Chrám připomíná vsudy přítomnost Boží. Mnozí lidé mají někdy podivná úsloví, říkají na příklad: Bůh na mne zapomněl, docela mne opustil. Ale což zapomínají na vsudy přítomného Boha! »Bez vůle Otce vašeho nebeského nespadne ani vlasu z vaší hlavy,« praví Ježíš Kristus, čím více stará se a pečuje Bůh o nás, kteří stvoření jsme k obrazu Božímu. Zvolejme se žalnistou Páně: »Kamž půjdu od ducha tvého? A kam uteku před tváří tvou? Jestliže bych vstoupil na nebe, tam jsi ty; pakli bych sestoupil do pekla,

přítomen jsi a byt bych vzal křídla svá na úsvitě a bydlil v končinách moře, i tam ruka tvá provodila by mne a držela by mne pravice tvá. I řekl jsem: snad tma přikryje mne, a noc bude mi světlem v rozkošech mých. Však ani tma nebude tmavá před tebou a noc, jako den bude světlá před tebou.« (138, 7—12.) Bůh je vsudy na nebi i na zemi, není místa, kde bychom se skrýti mohli před ním. Představme si tuto myšlenku: Bůh je u mne, vše je mu známo, vidí, slyší, pozoruje mne, zda když si na to pomyslíme, budeme žít tak, abychom nevykonali nic, co by bylo nedůstojno této vsudy přítomnosti Boží. Kdo odvážíl by se u přítomnosti císaře, pronést o něm něco zlého?

Seneka vypravuje o králi Antiogonu, kterak zaslechl jednou rozpravu dvou vojáků, kteří stáli na stráži u vchodu do jeho stanu a statečně ho pomlouvali. Král vyzdvihl klidně oponu a zvolal; běžte, když mne chcete na cti utrhati, trochu dále, abych vás neslyšel! Jak ulekli se strážcové? Kdyby byli věděli, že král je na blízku a slyší je, jistě by nebyli nic zlého o něm mluvili. A mezi námi a mezi nejvyšším králem naším, Bohem, není žádné opony, žádné záclony, Bůh je u nás, je blízko nás. Odvážl se někdo v jeho přítomnosti něco říci, něco učiniti, co by ho urazilo? Kéž posilní nás tato myšlenka a utvrdí v dobrém; buďž však též výstrahou všem ošemetníkům a přetvařovačům, kteří na oko jsou hošní, jako beránci, ale uvnitř jsou hltaví vlci, kteří jsou dovední v přetvářce; svět myslí o nich dobré, má je za poctivce, a zatím jsou špatní, padlí. Bůh zná ledví i srdce naše, nic není před ním skrytého.

Kdykoliv vstoupíme do chrámu Páně, ovanouti nás má svatá hrůza, chránící nás konati něco zlého; vzpomeňme si tam též na vsudy přítomného Boha, před nímž nic není skrytého, jenž zná a zkoumá srdce i ledví naše, lidi můžeme oklamati, Boha však nikdy.

Boží prozřetelnost.

(Část další.)

Ano, jako v dějinách celé církve, tak zvláště v dějinách papežů, nejvyšších pastýřů církve, záti ochrana a péče Boží prozřetelnosti. Jestliť náde vši pochybnost jisto, že Bůh pokaždé za dob zvláště těžkých a bouřlivých světil vrchní správu své církve mužům znamenitým, zvláště nadaným a dopřál jim dlouhého panování, delšího, než kterým jiným. Taktéž v době na výsost důležité, kdy církvi bylo podstoupiti poslední, rozhodný boj s pohanstvím ve staré římské říši, dal jí Bůh papežem svatého Silvestra. Když v V. století kudy chodil zuřil, vraždil, pátil strašný král hunský Attila, jenž se sám nazýval „metlou Boží“ — když se chystal i na Řím, aby ho srovnal se zemí — v té době přemutné dal Bůh církvi papežem sv. Lva Velikého, jenž neohroženě vyšel ve svatém procesi vstříc blížícímu se Attilovi a svým velebným zjevem i slovem zkroutil zuřivost jeho a přiměl ho, že Říma nechal. Když v VI. století hrozilo nebezpečí, že zátné světlo křesťanské vzdělanosti bude zhaseno bludařstvím a barbarstvím, dán církvi svatě papežem svatý Řehoř Veliký. Když o to běželo, aby všechny křesťanské státy byly postaveny na bezpečný základ a všichni křesťanští národové aby se pokládali za bratry, když běželo o tak zvané císařství svatě říše římské roku 800, dopřál Bůh křesťanům sv. Otce Lva III. Když nemravnost a prodejnost hrozila zpustošiti i církev Boží, když bylo třeba hájiti její svobody vůči přehmatům světských panovníků v XI. století, zříme sv. Otce světce Řehoře VII. Budovu církevního zákonodárství dobudoval svatý Innocenc III. V rozháraných dobách protestantských zříme kormidelníkem

lodičky Petrovy sv. Pia V., muže modlitby, a Pavla V., muže činu. Přehmatům Napoleonovým na začátku XIX. století čelil — jak jsme svrchu viděli — sv. Otec Pius VII. Známe nedávně rozbouřené doby, kdy tak neohroženě spravoval církev Páně svatý Otec Pius IX. a po něm slavné paměti sv. Otec Lev XIII., papež to dělnictva. Ejhle, jaké to mocné doklady, že prozřetelnost Boží vládne naší církvi svatou!

A kdo by nám chtěl vyčítati tak zvané „špatné papeže“, tomu odpovíme slovy sv. Lva Velikého: „I v nehodných nástupcích ukazuje se velikost sv. Petra; neboť ani jediný z nich přes všechny nedobré vlastnosti, jakéž měli, ani jediný z nich ve věcech víry neučinil nějakého bludného rozhodnutí. Ejhle, jaký to opět mocný doklad, že prozřetelnost Boží vládne církvi! Jakou úctou k církvi svatě, jakou důvěrou má nás to naplniti!

* * *

Úctu máme míti k církvi, jež božského jest původu, tak velebných vlastností, tak požehnané činnosti, tak zřejmě chráněna od Boha všemohoucího. Jsou ovšem i jiná náboženství, i jiné společnosti náboženské, a to velmi rozšířené po světě; avšak co jest pověra celých zemědílů proti světlému sv. evangelia? Pozorujme církev v celé její velikosti; vizme čistotu její nauky; srovnajme její výroky, její rozkazy s požadavky našeho svědomí, s potřebami našeho srdce; zpřítomněme si všechna požehnání, jež z ní vzešla a dosud ustavičně a ustavičně vzházejí; pomněme slavného sboru jejích apoštolů, jejích mučedníků a mučednic, jejích světců a světic, převelebných to vzorů zbožnosti, moudrosti, rekovství, jež všechny ona tak mateřsky

odechovávala — pomněme toho všeho a vyznejme upřímně: Není ústavu na světě, jenž by tak zřejmě byl z rukou Božích vyšel, jenž by tak zjevně od Boha byl zachováván, řízen a spravován, a proto tak požehnané a podivuhodné na lidstvo vždy působil a stále působí — jako církev svatá; rádi, velerádi ji ctíme!

K této úctě druží se důvěra, že Bůh, jenž církev dosud tak zřejmě řídil, bude ji řídit až do konce světa. Ovšem jsou časové nyní zlé a chystají se býti ještě horšími; nezuří se sice proti církvi ohněm a mečem; nehrnou se na církev hordy surových barbarů z končin severních, jako se dalo za dávných a dávných časů; nepovstávají ani tak nová bludařství, nové sekty — avšak antikrist zdvihá prapor mezi vlastními syny a dcerami svaté katolické církve, a mnoho ještě nezdárníků, kteříž pod praporem tím táhnou do boje proti vlastní své matce. Velice svůdných a nebezpečných prostředků užívá antikrist, aby kolem praporu jeho vždy více a více svedenců se hromadilo; slibuje velikou vědoucnost a osvětu — zrovna jako ďábel sliboval našim prarodičům v ráji; lichotí všemožně tělesným náruživostem a smyslností; rozněcuje pýchu, sobectví a sebezbožňování; děje se, před čím varoval svatý apoštol národů, píše Timotheovi: „Tresci, pros, žehři ve vši trpělivosti a učení. Nebo bude čas, kdyžto zdravého učení nebudou snášeti, ale podle svých žádostí sobě shromažďovati budou učitele, majíce

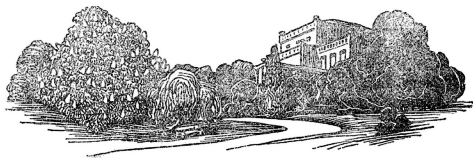
svrblavé uši, a od pravdy zajisté sluch odvrátí!“ (II. Timot. 4, 3. 4.)

Zdaž nemá nás úzkost z toho ze všeho pojati? Ó, věru úzkost můžeme mítí vůči sobě samým, abychom my za takovýchto zlých dnů svedeni nebyli a neklesli a církvi, matce předobré se nezpronevětili a tak nepozbyli koruny, kteráž čeká těch, kdož až do konce v dobrém setrvají; avšak vůči církvi netřeba mítí úzkosti; Bůh, který si ji založil, který ji už po 19 století zachoval, zachová si ji až do skonání světa; brány pekelné ji nepřemohou. Ach, kéž by vítězství matčino bylo vítězstvím i nás, dítek jejích! Nuže, ctěme ji, milujme ji a poslouchejme ji!

Milujme církev svatou, jako ji miloval náš veliký Sušil, jehož sté narozeniny s myslí povděčnou letos jsme slavili a jenž jak svým celým svatým kněžským životem, tak svými písněmi a básněmi pěl chválu církvi Páně; s ním zvolíme:

„Církvi svatá, choti přemilostná,
matko, děvó, krásko, bohyně!
Smí-li takto zváti bezvinné
tebe duše moje přeradostná?
Družka's Boží, nebes kněžna skvostná;
nebe celé v sličném nástině
obrazí nám tvoje svatyně;
pravdy Boží hradba's světohostná.
Objímám tě, svatá církvi, s láskou,
s jakou dítě k své se matce toulí,
jakou kochá milence se s kráskou.
Bezumec jen hrdě na tě škoulí;
kdo tě zná, ten zcela kochá tebe,
v tobě máť má, choť, milenko, nebe!“

(Přistě dále.)

Lze ještě věřit ve ctnost lidskou?

Cím dál tím více roste počet těchto, kteří viru ve ctnost lidskou ztrácejí, říkájíce: není pravé ctnosti, všechno jest jen na oko. Víra ve ctnost lidskou bohužel fádne, tím též ztrácí se důvěra a nedůvěra se zmáhá silou až děsivou. Kdo by tak asi 50 let byl býval v nějakém skrytu a o světě nevěděl a nyní z nenadání mezi nás zašel, ten by se zajisté zhrozil nad převratem, který se za ten čas udál, a myslil by, slyše co lidé mluví a jak vespolek o sobě soudí, že jsou všichni pošetilci a blázni. Vždyť mnozí veřejně učí a vyznávají, že není ctnosti mezi lidmi, protože člověk vůbec ctnostným být nemůže, vše co koná jest zlé a hříš. Podezřívání bývají tedy i lidé, kteří podnikli skutky sebe šlechtnější a to z čisté lásky ku dobru a poslušnosti k Bohu. Odkud vane tento zlomyslný duch, jenž ruší přátelské svazky života společenského, bratra odcizuje bratru a neslušnou podezřívavostí zavírá jako ledem srdce, která přece stvořena jsou, aby se vespolek milovala?

Což kleslo člověčenstvo i v křesťanství již tak hluboko, jak tvrdí oni pomluvači, řkouce, že jsou dobrými znatelci lidstva?

Což by i křesťanská nauka byla ztratila té moci, kterou dříve měla nad smýšlením a konáním lidským? To zajisté vše jest nemožno! Odkud tedy tento zjev, že víra ve ctnost lidskou přece mizí? Je to následek smutných poměrů lidského života. Duch tak zvaný duch času či duch světa ruší dílo Ježíše Krista na zemi, kazí všeobecnou jednotu a lásku duší lidských. Co Kristus hledí spojit, to duch světa roztrhuje, co Kristus napravuje, to on kazí, co Kristus očisťuje, to on znečišťuje. Je to onen duch, o němž pravil Kristus, že má moc nad světem, ale že na Kristu nenalézá ničeho. A duch tento vystupuje ze srdcí zkažených zjevnými nebo tajnými naruživostmi. Vždyť zajisté každý člověk nejlépe zná svůj vlastní vnitřní stav, který by druhým rád utajil, posuzuje tedy lidské srdce vůbec podle svého. To jest přirozené. Kdo úsudek pronáší o jiných, pronáší

ho tak, jak se mu sám zračí v jeho vlastní mysli, a v úsudku tom jeví se tedy buď jeho dobrota, buď pokazenost.

Kdo často a rád chodívá po cestách nedovolených, ten zajisté myslí o druhých, že činí totéž; vždyť zkušenost potvrzuje přísloví: »Kdo v té peci sedá, jiného tam hledá.« Osoba, která vždycky jen to činí, z čehož by zisk nějaký měla a vždy uvažuje nežli něco začne: co budu z toho mít? Taková osoba ztěžka uvěří, že jsou na světě lidé úplně nezištní a obětaví, kteří dobré činí ne pro odměnu časnou, ale pro Boha. Člověk takový jsa úplně tělesný nepochopí, že jest ctnost duchovní směřující ku vznešenému povolání člověka na zemi jakožto rozumného tvora Božího. Musí-li ale přece někde takový zjev uznati, tu ovšem nepochválí jej, nýbrž takové lidi nazve hlupáky, přemrštěnci či dobromyslnými blázny.

Kdo při všem, cožkoliv dobrého a užitečného kdy konal, měl za lubem ctižádostivé úmysly, bude také i u druhých při všem jejich dobrém konání totéž hledati. Že by byli lidé, kteří povinnosti své z čistého konají úmyslu, hotovi jsouce podnikati věci sebe obtížnější, hotovi za jiné obětovati i jmění i zdraví, ba i život bez naděje uznání a bez touhy po slávě, ano že by byli lidé, kteří takové skutky konají schválně tajně, aby kromě Boha nikdo o nich nevěděl, o těch ctižádostivcích bude vždy pochybovati, neboť není s to, aby je pochopil. Kdo sám nečistým jest v myšlení a skutečích, neuvěří, že by lidé čistého byli srdce; neuzná pravou cudnost a nevinnost, protože sám o ní pojmu nemá. On myslí, že jako on buď svedl nebo sveden byl, také i všichni ostatní podobní jemu jsou. Takovému člověku jest ruměnc studu na tváři jinocha a panny buď znamením hlouposti, blbosti aneb zrádce tajné viny; jemu jest ošklibost před nepočestností, jen líčenou upejpavostí, anebo zchytralým svatouštvím. A tak posuzuje každý pohnutky činu druhého, dle těch, jaké pozoruje sám u sebe. Odtud to pochybování o pravé, z čistého pramene se prýstící

ctnosti; odtud ta náchylnost viděti všude něco podezřelého a zlého; odtud ta nedůvěra ve slechetnost srdce lidského, neboť zmohutněl ve světě duch Kristu nepřátelský.

Ovšem někdy bývá nedostatek víry ve ctnost lidskou také následkem smutné zkušenosti. Ano neztídka přihází se, že i tēm, kteří lidstvo milovali, lidem důvěřovali, byvše několikrát zklamáni a podvedeni stali se jeho nepřáteli. Vždyť je to zcela vysvětlitelné, že člověk dobrý, byv zklamán nevěroštností, nevědoštností, zradou těch, kterých miloval a jimž dobře činil, nechce tuto bolest zase na novo pocítiti a proto se všech styků bližších s jiným odříká. Není to neobyčejné, že kdo jednou hanebně byl ošizen od přítele, v nějž důvěřoval, potom podezřívavost má v pociťování a pravé přátelství všech lidí. Není neobyčejné, že osoby, kterým to dobré, které učiniti chtěly, zlomyslností jiných bylo pokraženo, osoby jejichto upřímnost a přisnost vždy na zlou stránku se vykládala, jejich láska a dobré skutky nevědkem se splácely, že osoby takové jaty byly konečně nedůvěrou a nechutí ku každému jinému člověku. Takové ovšem přisně posuzovati nesmíme. Vždyť jest srdce jejich dobré, ale poraněné jinými a proto nemocné. Jsou nespravedliví k tisícům, ale proto, že někteří je hanebně oklamali. Ale srdce takové zase se uklidní, zase dobrota jeho zvíťezí nad bolestmi, urážkami způsobenými a víra v dobro a ctnost lidskou se mu zase navráť. A to musí býti, chce-li zůstati křesťanem. Či nebyl i Kristus Pán zrazen od toho, jež nazval přítelem? Neodplácela se i Pánu Ježíši láska nevědkem a potupou? A přece nepovrhoval pokolením lidským, modlil se za ty, kdož mu poranili srdce.

Ale ještě jiná třída jest povrhovatelů lidstvem, to jsou onino, kteří buď pro chorobnost, rozdrážďenou povahu, buď pro vědomí vlastní slabosti, nedůvěru v ctnost a dobro jiných jako druhou přirozenost v sebe pojali. Takoví lidé se vždy strachují, vždy jsou podezříví. Nebývají zlomyslní, ale uražení vždycky a zlobiví. Vždycky myslí, že se vše děje na jejich škodu, nic na jejich prospěch, že se vše proti nim spiklo, že je nikdo nemiluje, nikdo o jejich blaho nepečuje.

Je to přehrozný stav duše, choroba mnohdy nevléčitelná, která činí takové lidi neschopné lásky, přátelství a ve všem hledá něco proti sobě zlého. Tito ztrpčují sobě i jiným život, myslíce, že jiní jim to dělají. Jsou uboží! Všechny tyto způsoby, jakými nedostatek důvěry v lidstvo a ctnost jeho povstává nebo se jeví, přispívají nemálo k pokračování našich časů. Odtud rodí a zmáhá se vespolná neláska a nedůvěra mezi lidstvem. Neboť kterak je možná láska tam, kde jeden druhého se bojí nebo jim opovrhuje? A co je následkem toho všeho? Líceměrnictví a přetvářka. Lidé překrásně k sobě mluví a přece si druh druhu neváží, přátelství jeví se co pouhá zdvořilost a účta jako plané poklonkátství. A kolik domácího neštěstí a domácí nespokojenosti se rodí z takovýchto poměrů! Srdce chladne k náklonnostem vroucím a slechelným, otravuje každou čistou radost života, která by v domácnosti zkvésti mohla, sočení tajné, podezřívání, škádlení, výčitky, žaloby, nářky, žárlivost, toť ovoce nedůvěry v ctnost lidskou v rodinách. A dále budí nesvornost mezi představenými a podřízenými, čeledíny a hospodáři, mezi manžely, rodiči a dětmi, přáteli a příbuznými.

Šlo-li by to dále takým krokem, co by se z lidstva stalo? Nespokojenci, kteří nemohou sebe vystáti, boj stály by byl následkem! Kde by však potom se našlo domácí štěstí, pokoj života, víra křesťanská, zbožnost, obětavost, láska a všecky ty potřebné ctnosti a svaté dary pozemské? A přece jest jich tolik nám všem potřebí! Protož vypuď jeden každý ze srdce všecku nedůvěru, vzmuz se zase k víře v ctnost lidskou. Tvé vlastní dobro to žádá a náboženství ti to poroučí. Obnov v srdci svém zase upřímnost, pokoru, důvěru, mírnost a snášeš chyby druhého s trpělivostí, odpouštěj jiným tak, jako Kristus odpouští tobě. »Především obnovte se v lásce, jež jest svazek dokonalosti,« napomíná nás sv. Písmo. Láska však nesídlí v srdci, jež ztratilo viru v ctnost lidskou. A dále pomysleme, že svaté náboženství Kristovo ničeho neztratilo ze síly své a moci. Posud zahřívá nesčetná srdce láskou Boží a tedy i láskou k bližnímu, posud nutí a pomáhá nesčetným lidem,

aby zachovávali tato dvě hlavní přikázání: »Miluj Boha nade všechno a bližního jako sebe samého.« Církev Páně po všechnycky časy i nyní má v zahradě své ušlechtilé stromy i krásné květy, věřící to, jichž ctnosti a dobré skutky ozdobou jsou květnice i stěpnice Boží na zemi.

Ovšem řekne někdo: »Těžko jest se přemáhati, zná-li člověk lidi, jací za našich dob jsou; zvláště musil-li sám ubohý trpce zkusiti, jak velká jest zlomyslnost lidská.« O jen se nemyl milý brachu. Udám ti jednoduchý prostředek, kterým se lidé aspoň k tobě polepší, tvé trpké zkušenosti osladí. A prostředek ten jest: buď sám dobro-srdečným a čistým člověkem. Přemáhej křesťanskou přisnosití své poklesky, přemáhej marné náklonnosti své a vášně; staň se, co tobě svědomí velí, dítkem Božím a vskutku, dovedeš-li toho, pak sama sebou vznikne v tobě víra, že i jiní lidé totéž nad sebou dokázali. Buď dobrým a lidé se ti zdáti budou více dobrými nežli zlými. Věř ve ctnost a najdeš ji hojně. Ale aťbys v ni věřiti mohl, musíš ji také sám mítí. Potom se přesvědčíš, že druhdy ovšem i zločinec není tak pokažený, aby neměl též nějaké stránky dobré do sebe, nýbrž i na to si uvykneš, u všech lidí, s kterými obcovati budeš nejraději vyhledávati okolnosti dobré, budeš si jich vážiti a s jejich chybami mítí útrpnost! Ano, a to velice váží, poznáš, že osud chyby u jiných přiliš zveličoval. Jakmile však dospěješ tam, že u každého člověka nalezněš něco dobrého, pak se ti v srdci probudí láska k němu a ty vzbudíš u něho náklonnost k sobě a důvěru ve ctnost lidskou. Potom budeš šťastnějším

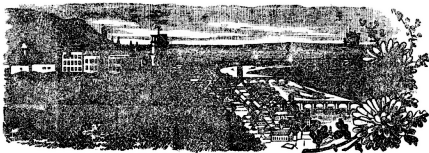
se cítiti, nežli jsi dříve doufal. Tvá důvěra vzbudí důvěru u jiných. A kdybys i zase byl sklaman, nedej se svéstí o nepravdivém posudku a neposuzuj podle jednoho všechnycky. Vlastní tvůj cit zajisté tobě praví, že by takový úsudek byl přemáhlený a nespravedlivý. Ano lepší cit tvůj řekne tobě, že jest lépe stokrát býti ošizeným od jednoho či druhého, nežli jednou ukrivditi všechněm. Protož nechť ti nevděk lidský srdce neotraví a důvěru i ctnost ostatních lidí tobě nevezme. Vždyť činil-lis dobré podle nauky křesťanské, zajisté jsi neočekával tak hojně odměny a uznání. Nevděčník je k politování, ale nikoliv pravý a a křesťanský dobrodinec člověčenstva. Odstup tedy od nás všechna podezřívavost a nedůvěra! Srdce naše nechť jsou jak křtisl čistá, aby paprskové nebeské ctnosti v nich se odrážeti mohli. Neobcuj s takovými, kteří naležaji ve všem všudy něco špatného u jiných, ale drž se jiných, kteří lepší stránky vyhledávají.

Obnovmež víru svoji v člověčenstvo, ať mnohdy klesá, přece ještě nekleslo úplně. Veliká část a snad větší část jeho přece ještě Boha poslouchá, ctnost křesťanskou miluje a tak čistě, spravedlivě a záslužně žije. Vždyť volá básník tak krásně:

Vstaň a protři si zrak zostuzený rode!
aj, tvůj hřích-li otec, matka-li mrákota,
vzor had, v ráji co proklat
k věčné hanbě a ostudě?

Vzhůru! Chytni se jen podpory naděje,
vírou jen si pomoz vzkřísiti mrákotu,
pak již hojná citův tvých
vroucí láska se ujme tě.

Boh. Hendl.

Uvahy na neděle a svátky v roce.

Na slavnost posvěcení chrámu.

Svatý Augustin píše: »Kdykoli slavnost posvěcení chrámu Páně konána, sami na sobě učiniti máme, co druhdy s posvěceným chrámem se stalo. Jako totiž posvěcením dům zděný, chrám, domem Božím se stává, podobně stal se i křesťan, skrze svatý křest chrámem Bohu zasvěceným a požehnaným, do něhož Bůh zavítal a příbytek v něm si obral. Chrám Boží svatý jest,« dí apoštol, »a chrámem tímto jste vy. Poněvadž tedy,« píše sv. Augustin dále, »chrámy Božtmi jsme, tudíž s milostí Boží máme a chceme usilovati, abychom tak živi byli, aby Pán v nás, v chrámu svém, ničeho nenalezl, co by oko jeho velebnosti uraziti mohlo.« Jak krásná a poučná to slova! Chrám, dům Boží, budiž nám svatým a milým! Dleme co nejraději a co nejčastěji v něm, ale dleme s úctou a pobožností, vždyť domu Božímu sluší svatost. Nemá užtku z docházky do kostela, kdo bez úcty, pozornosti a zbožnosti vchází, tam přítomen jest a vychází. Avšak nezapomeňme i na sebe. Duše naše chrám Boží, a tělo příbytek duše. Oba, duše i tělo stánkem Božím jsou. Jaká čistota, jaká střídmost jest potřebná! »Nevíte-liž,« volá k nám sv. Pavel, »že těla vaše jsou chrámy Ducha svatého, kterýž jest ve vás? Jaká to schopnost, jaká ale také zodpovědnost.« Nečíňme tedy chrám Ducha svatého v nás hříchy peleší lotrovskou!

Na neděli 19. po svatém Duchu.

Evang. O rouchu svatebním. (Mat.)

Jak dlouho volá tebe, jenž po cestáci hříchu chodíš a duši kazíš, jak dlouho již volá tě Pán ku pokání a polepšení života, ale marně, jsi hluchým, neslyše hlasu jeho, jsi slepým, nevidá srážnou cestu, po níž se ubíráš. Ba ty tupíš ještě sluhu Páně, kteří jménem jeho tebe zachránili, chtějí a napominají tě, abys opustil hřích a přidržel se ctnosti. Avšak nemyl se! Bůh nedá se posmívati! Dlouho sice shovívá, mnohdy až do smrti člověku dává přléžnost i pomoc k obrácení se, avšak jednou vyčerpá se i největší milosrdenství a potom běda zastihne-li tě ruka rozhněvaného Boha na cestě zlé! Nemilosrdně vyvrhne tebe, nemajícího roucha svatebního a roucho posvěcující milosti Boží — do temnosti zevnitřní, kde bude pláč a skřípění zubů. Zlost i lítost spojí se pak, ale bude pozdě; zlost bude bezmocná a lítost bez účinku. Obrátme se proto k Bohu dokud čas jest a Bůh čeká!

Na neděli 20. po svatém Duchu.

Evang. O synu královském. (Jan 4.)

V útlém mládí svém býval's snad častěji nemocen a život tvůj již jen visel na nitce. Otec i matka bděli u lůžka tvého, úzkostlivě počítali úderý srdce a pozorovali dech, strachující se o život miláčka svého. Kolik proseb vzneslo se tehdy ze srdcí jejich k trůnu nebeského lékaře za tebe, kolik slzi vyronilo oko matky, kolik obětí slibeno za tvé uzdravení! A hle Otec nebeský slyšel modlitbu jejich a vyslyšel, přijal obět i slib a za to udělil tobě zdraví těla, a prodloužil život tvůj. Protož žij také k radosti a útěše rodičů drahých, k jejich cti a chloubě, nikdy nedej podnět, aby zvolali musili: »Ó Bože, lépe by bylo bývalo, kdybys tehdy prosby naše nebyl vyslyšel, kdybys byl dítě naše k sobě vzal ve stavu nevinnosti, dříve nežli jedovatý dech hříchu je zkazil, dříve, nežli jsme větší bolesti a většího zármutku se dožili! Jak hrozná by to byla výčitka! Kdo by ji mohl zodpověditi před soudnou stolicí Boží! Protož plňte děti svatě a svědomitě čtvrté Boží přikázání a uvarujete se kletby, která by vás jinak zachvátiti musila.

Klíč nebeské brány.

Bylo ve svatvečer před slavností Všechny Svatých. Zvony kostelů slavnostně vyzváněly, svátek tak veliký a pro nás všechny tak významný, vždyť ti svatí a světice Boží nám nejsou cizí, byli to naši bratři a sestry, které pro dobré a čestné zásluhy odměnil Bůh korunou slávy věčné. Sedím a poslouchám libé zvuky zvonů, které jakoby k nám volaly: Za nimi, za nimi, tam spějte ku krásnému nebi! Tam nad hvězdy zalétl můj duch, tam snažil jsem se proniknouti rousku zastírající to království Boží, o němž pravý svatý apoštol: »Že ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří jej milují.« Duch se namáhá, bloudí těmi nesmírnými prostory, umdlévá, a ta hudba zvonů ukolebává jej v libezný spánek. Ale spánek ten nebyl klidný. Zdá se mi, že z nízkého údolí mocí tajemnou nesen jsem vždy výše a výše, vždy rychleji a rychleji. Dlouho letím ve výšinách těch sám a sám, až se mi zastesklo, a toužil jsem po soudruhovi nějakém. Sotva že se však v srdci mém ozvala tato touha, již vidím po boku kráčet jakéhosi stařečka, vážného sice, ale z míry přívětivého. I okřívá srdce mé vědomím, že nejsem sám a statečně vykračuji si nohy. Brzy tou, brzy onou bereme se krajinou, teď tu jindy zase onu prohlédáme hvězdu. Průvodčí můj jest všude jako doma, všechno zná, všemu rozumí, všechno mi vykládá. Já poslouchám, divím se, ptám a věru ani nasytiti se nemohu. Tu pojednou v dálividíme něco velikého, jakoby mlhou zamžené město ohromné. I ptám se starce, co by to bylo. Hned ochotně odpovídá, že je to největší zvláštnost, na kterou by mne byl sám upozornil, jen abychom zrychlili krok, bychom co nejdříve tam došli. Přijdeme na cestu úzkou, skalnatou, trnitou, ale přece mnohými chodci, jakoby poutníky oživenou. Konečně dospějeme města. Ale jaký to pohled! Jakási ohromná, ale prapodivná zeď obkličuje je, nezdá se mi ani býti důmyslem lidským vystavená. Jest jako jednolitá a toliko jedna jediná brána vede dovnitř. Dveře její jsou z ryzího zlata tlpytici se jako slunce, ale pevně jsou uzamčené. »Zůstaň zde maličko,« praví ke mně průvodce můj, »a pozoruj ty, kteří budou o vstup žádati. Věřu, nebude ti to na škodu.« I dávám pozor. Vidím veliké i malé, dle zevnějšku bohaté i chudí, vidím vznešené i nízké, a jak se mi dle obličejů zdá, učence i prosté lidi, kterak tlukou, prosí, volají, plačí, ale marně, brána zůstává zavřená a oni po marném pokusu se zoufalstvím od brány nazpět se kácí. Tu však přijde kdosi, zdá se, že jest velmi nepatrný člověk, skromně, ba bázlivě blíží se ku bráně, ale vztáhne tlpytici se klíč, jakoby z jednoho démantu zrobený. Sotva že byl jej do zámku vstrčil, rozlétly se dveře dokořán a jakási překrásná a přelibězná záře vyšlehla z brány, bylo to blažené místo nebesťanův. »Pro Bůh,« zvolám k průvodčímu, »pro Bůh, pověz mně, jaký je to klíč, který jediný otvírá tuto bránu, chci si také takový zjednat.« S vlídným úsměvem praví ke mně stařeček: »Chceš-li mít takový klíč, tu musíš jíti zase zpět odkud jsi přišel, tam jej najdeš, budeš-li jej horlivě hledati. Najdeš ho, budeš-li mít v srdci ctnost z víry a zásluh Kristových, to je ten démantový klíč, který nebe otvírá.« Ještě zněla slova starcova v uších mých a já se ze spánku probudil.

Jak krásné to naučení pro jednoho každého z nás. Klíč, jenž nebe otvírá, jenž blaženým nebesťanům pomohl do něho, jest ctnost z víry a zásluh Kristových! Takový si zjednejme! Svatí na světě rozuměli prospěchu svému, žili z víry a dle víry, skutky jejich byly podle vůle Boží. Víra bez skutků podle víry jest mrtvá, neboť víra nezáleží toliko v poznání, ale v životě, jest ona život, v životě se jeví, uskutěčňuje ctnosti křesťanskou v každém ohledu. A přičinění naše doplní Kristus a podepře neskonálními zásluhami svými a tak nám dá klíč ku bráně

nebeské. Všickni svatí a svěťce Boží proto volají k nám s nebes: „Čiňte jako my jsme činili, zhměsili-li jsme, pokáním jsme hřích napravili, na místě hříchů posadili jsme ctnost, kterou velí Bůh ve víře své. A Kristus pomohl, a my při smrti měli klíč dýmantový, jenž otevřel nám nebe. Čiňtež podobně a shledáme se v blažené věčnosti.“

Boh. Fendl.

* * * * *

Boje a koruny.

(Část další.)

Výstup 4.

Domitian. Štěpán. Elymas.

Elymas:

Zde jest, Výsosti!
Já jsem to, Elymas!

Štěpán:

Ty žes's to?

Domitian:

Jak že? On? — Ten drzý, smělý žid,
ten tu naslouchal? — Rei rychle mi,
tys zaslechl, o čem tu byla řeč?

Elymas:

Vše slyšel jsem!

Domitian:

A jak sem přicházíš?

Elymas:

To lhostejno, neb k tobě přicházím,
bych zachránil tě, to snad dostačí!

Domitian:

A kdo psal tento list?

Elymas:

Ten psal jsem já.

Štěpán:

Ó nestoudný ty lháři!

Domitian:

A ty se domníváš, že věřím to.

Elymas (chladně):

Jsou jistě křesťany. Vše dokáže
ti syn zde Štěpánův, jenž v domě jich
byl vychován a s nimi obcovał.
Přej jeho se!

Štěpán:

Ó bohové!

Domitian:

On zamlčel se. Snad i jeho syn
je křesťan též?

Štěpán:

Ó není, Výsosti! Jen jeho mám,
a žiju pro něho, on poklad můj!
Však kdyby Galilejce přijal křest,
já bohy mstil bych na něm sám,
a kdybys ty s ním chtěl mít útrpnost,
já před tebou bych v oběť syna dal!

Domitian:

Mně úzko k smrti jest!

Elymas:

Vši zbav ho puchyby a syna zavolej!

Štěpán:

Zvol cestu jinou, prince zavolej,
ať sami přede Tvoji Výsosti
vše oznámí a přiznají!

Elymas:

Tak jest!

Domitian:

Což jestli budou lhát?

Štěpán:

Ty křivdíš jim!

Elymas:

Lži oni neznají!

Štěpán:

O kěz ve srdce ti pokoj vrátí se,
ježž slovo jediné ti vyrvalo!
Já pro ně jdu!

Domitian:

Jdi tedy již!

(Štěpán odejde.)

Výstup 5.

Domitian. Elymas.

Domitian:

Ó pochlebníci, duše ničemné!
Což mohu věřiti vám oběma!
Kdo věrně slouží mi? Ni jeden z vás!

Elymas (chladně, uražen):

My oba tvoji jsme, buď ujištěn.
A věděl jsem já víc.

(K němu se blíží.)

Já propast zřel,
jež pod tebou již zela posupně,
však umění mé hned ji zjevilo.

Domitian:

Ty lžeš!

Elymas:

Ty v odměnu mne urážíš.
Však přijímám tu smutnou odměnu.
Já nejsem pochlebník, má horlivost...

Domitian:

Tvá horlivost je mrzká prorada,
tvé umění je salba, bidný klam!
Vy oklamat mne chcete, poštvatí!
Já revěřím, že princí Krista etí!

Elymas:

Jen jich se ptej a jim jen věř!

Domitian:

Jest, bohové, to rána slíbená,
jež mně jest souzena?

(Princové vstoupí, uvedení Štěpánem. Císař usedne na lehátko, princové stojí. Elymas postaví se těsně u císaře. Štěpán stojí v zadu na straně princů.)

Výstup 6.

Domitian. Sabinus. Perennis. Štěpán. Elymas.

Sabinus:

Ty voláš zpět nás, Výsosti?

Domitian (s vynuceným úsměvem):
Jen přistupte, vy sloupy říše mé!

Perennis (bázlivě):

Však rei nám, Výsosti...

Domitian:

Co přeješ si?

Perennis:

Proč chmurný je tvůj zrak?

Sabinus:

Tak šťastný byl jsi, když nás propouštěls.

Domitian:

Tak jest! Však tisícere starosti,
jichž mládí vaše ani netuší,
jsou každé vlády denním údělem.
Jen stín, jen pověst, malé slovo jen,
a štěstí vše, jež den nám přinesl,
se zakalí a mizí jako sen.

Sabinus:

A jaké slovo zlé a osudné
tvůj ruší mír?

Perennis:

Snad bídné úklady?

Sabinus:

Či pozvedá se národ nějaký?
Ó kéž je dopřáno mně nebesy
za mého císaře tasiti meč!

Domitian:

Vždyť na vás na oba já spoléhám!

Perennis:

My hotovi jsme vždy!

Sabinus:

Hned v boj se dáme, kdo je nepřítel?

Domitian:

Snad není tam, kde vy ho tušíte.
Mne poslyšte a suďte upřímně!

Perennis (poblíže na Štěpána a Elymu):
Však tito svědkové...

Domitian (chladně):

Zde mohou zůstat!

Co prospěje nám snění o válce,
když nepřítel, jenž hrozí, děsí nás,
nás nevyzývá zbraní do boje
a neslibuje hrdých triumfů? —
Jen moudrým zákonem a rozvahou
on ve jho může býti uveden.
Jen nehleďte v dál, v srdci jest,
snad rozumíte mi?

Perennis:

Výsosti!

Domitian:

On v sektě žije nové, kterou lid,
jak zasluguje, dávno pohrdá,
však sektu tu já marně zhubit chci.
Snad znám jest vám ten říše nepřítel?

Perennis:

Nám?

Sabinus:

Však prosím...

Domitian:

Musím jmenovati jej?
Já o křesťanech mluvím! — Co je vám?

Sabinus:

Jak? Křesťané že kuji spiknutí?

Perennis:

A těch že báti se?

Domitian:

Snad litovati, ne?

Perennis:

A líčení jsou v barvách přehrozných?

Domitian:

Ty znáš je tedy?

Sabinus:

Celý svět je zná!

Perennis:

Vždyť známo jest, že přísným ediktem
jsou ke smrti a mukám souzeni.

Domitian:

Já pozoruji na vás, princové,
že líto vám jest jich. — Nač litovat
těch škůdců říše, škůdců zákona?

Sabinus:

Zda lítost to neb jiný ve mně cit,
o tom jsem nepřemýšlel...

Perennis:

A praví se, že mlčky trpí vše,
a zakázáno že jim věrou jest,
by vzpouru podnikli neb spiknutí.

Domitian:

A ty věříš jejich svatoušství?

Sabinus:

Což víra jejich vskutku zločinem?

Domitian:

Jest zločinem a bude zločin vždy
těch bohů neznati, jež chrání Řím!
Než k čemu důvody a k čemu důkazy!
Co žádám já, je věrná poslušnost!

(Vstává)

Já za úlohu přední dávám vám,
jak svým synům, říše vladařům,
ze říše této Krista vypudit,
a křesťany vždy trestat, hubit je.
Já dilo započal, vy skončíte.

Sabinus:

Výsosti!

Domitian:

Ty váháš?

Perennis:

Výsost tvá...

Domitian:

Já nemohu si vaše váhání
a slabost vaši nijak vysvětlit,
a zlé pochyby...

Perennis:

O císaři!

Domitian:

Snad zřekli jste se, mě snad přemluvit,
bych milostiv byl jim?

Sabinus:

A je to nemožno, rei, Pane náš?

Domitian:

Sny pošetilé z mysli vypuďte,
jež ve hloubi mne srdce uráží!
Zde přede mnou mně slavně příslibte:
»My přísaháme pomstu křesťanům!«

Sabinus:

My?

Domitian:

Ano, přísahajte mi!

Perennis (kleknuv před ním):

Mne poslyš, Výsosti, jen okamžik!
O kéž vzdáli nebe onen den,
kdy na trůn Říma bude vstoupit nám!
Já netoužím po trůnu břemenech.

Mně milejším, že ničím nejsem zde!
A proč chceš nás, o velký kníže náš,
již nyní přísahou ku hněvu poutati.
My mládi dosud jsme na velkou říš'
a řídit máme její osudy!
Co žádáš ty? Že máme hubiti?
My trestati?

Domitian:

Již vstaň, Perennis, dosti již!

Sabinus:

O Kriste můj, já nezdržím se již!

Domitian:

Snad myslíš, že mne oklameš?
Teď vidíš, Štěpáne!

Štěpán (vstoupí do popředí):
Ó bohové!

Domitian.

Proč odpíráte splnit žádost mou?
Co poutá vás k té sektě židovské,
jež bohem zve člověka na kříži?
A Krista toho...

Sabinus:

Přestaň, nemluv víc!

Domitian:

Kdo? Já?

Sabinus:

Víc neodvaž se řečí potupnou
to jméno velké, svaté třísniti!
Ty žádáš přísahu? — Nuž, zde ji slyš!
Já přísahám zde Bohu pravému,
jenž milostí mne sílí, zahřívá,
já přísahám před tebou, když to chceš,
že bohy Říma budu káceti,
ty bohy nečisté, již svádí lid,
jenž přináší jim mrzké oběti!
Já přísahám, když v ruku mou
se žezlo Říma vloží přeslavné,
že jméno Boha, v něhož věřím sám,
od slunce východu až na západ
v své říši rozšířím a upevním!
A jestli těším se, že Výsost tvá
chce vsaditi mně vlády diadém,
tož těším se pro Krista, křesťany,
jež miluji. — Nuž, teď viš vše!

Domitian (chladně se usmívaje):

Dobře jest!

(Zlostně pro sebe:)

O vzteku! Bohové!

(K Perennisovi, skorem prosebným hlasem:)

A ty, Perennis?

Perennis (pokorně):

Výsosti, jsem křesťan též!

(Císař zdrcen klesá na lehátko.)

Obrázky z katolických misii.

Podává MAXMILIAN WEINBERGER.

XXV. Missie a rusko-japonská válka.

Dalo se očekávat, že rusko-japonská válka velký bude mít vliv na katolické missie v říši japonské. Že se tak skutečně stalo, vysvitá ze zpráv missionářů, které nedávno došly do Evropy. Ze všech jejich listů vyznívá stížnost, že válka zaujala veškerou mysl japonského lidu a od ostatních, jmenovitě náboženských záležitostí se odvrátila. Dilo obrácení pohanů vzalo na čas za své, neboť nejlepší katechisté byli povoláni do zbraně a domorodí kněží do služby v polních nemocnicích. Tak povstala i známá lživá pověst, že katolíci kněží jako polní kaplani vojsko doprovázeli.

Jakkoli podivuhodná jest obětavost, kterou celý národ v této válce dává na jevo, přece pocituje víc a více těžké břímě, jaké se zvláště nižším třídám ukládá. Obchod a řemesla vážnou, daně stoupají a nouze přinutila tisíce obyvatelů, že se vystěhovali. Mnohé obce zřídly a mnoho malých živností zaniklo. Krutší však ještě jest daň z krve, která mnoho chudých rodin zbavila jich životů. Ostatně jest vlastenecké nadšení u křesťanů i pohanů stejně veliké. Zajímavý jsou v této příčině dopisy křesťanských vojinů docházející z bojiště a ličící smýšlení ve vojsku.

»Postupujeme nepřetržitě,« píše katolický vojin z Urukami v diecési Nagasaki, své matce. »Až dosud mne Pán Bůh a nejsvětější Panna ve všech nebezpečnostech chránili. Avšak člověk neví, co ho čeká. Možná, že je tento list poslední, který vám píšu. Každý den bitevní může být mým posledním. Než Bohu buď poručeno! Posílám ti jen.«¹⁾ Dej za mne sloužití mši svatou, aby mi Bůh dal milost, abych umřel jako udatný vojin a dobrý křesťan. Nemáme zde žádného kněze, kterému bychom se mohli zpovídati. Můžeš však vzhledem k mému duševnímu stavu být pokojna. Ujišťuji tě, že člověk tak snadno na hřích nemyslí, má-li smrt denně tak blízko před očima.

Tento dopis byl skutečně poslední. Statečný vojin padl 18. července u Mo-

lien-lingu. Byl raněn hned na počátku bitvy, zastavil však krev z rány tekoucí, obvázal ji kapesním šátkem a vrhl se znovu do vrávy bitevní. Brzy skolila ho koule ranivši jej do prsou.

Z jediného Urukami je 70 katolíků na bojišti. Třicet z nich jsou mladí lidé, členové to bratrstva nejsvětějšího Srdce Páně, ostatní jsou otcové rodin. Všichni před odchodem přijali svaté svátosti, které pro mnohé z nich byly svátostmi umfrajících. Za každého padlého vojína koná jeho rodná obec pohřební slavnost, které se úředově i lid účastní. Za katolíky koná se slavnost podle obřadu katolického a její krása a vážnost se líbí všem i buddhistickým boncům (mnichům). Také ze seminaristů v Nagasaki byli mnozí povoláni pod prapory. Jeden z nich byl raněn a vrátil se domů, když pak se pozdravil, táhl zase na bojiště. Mezi ošetřovateli nemocných je živel katolický čestně zastoupen.

Nová úloha byla missionářům přidělena, když byli do Japonska dopraveni četní zajatci. Jedině v osadě Masuyamě bylo 400 zajatých katolíků, většinou Poláků. Tamější duchovní správce, P. Charron, dostal dovolení jenavštěvovati a jim služby Boží konati. Zajatci byli umístěni v pagodě; bylo to bezpochyby ponejprv, kdy v pohanském chrámě křesťanské služby Boží se konaly. Také Rusové konali v takových pohanských chrámech své bohoslužby a to velmi nábožně. Tak proměnila válka chrámy, Buddhovy v kostely křesťanské. Také do nemocnic měl kněz volný přístup. P. Charron chválí pečlivost, s jakou Japonci zajaté ošetřovali a úplnou svobodu, kterou jim u vykonávání křesťanských povinností ponechali. Pro zajatce bylo to velkou útěchou. Vira a nelíbená zbožnost Poláků P. Charrona hluboce dojímaly. Oltář z nouze stavěli a kvítím ozdobovali sami. Každá neděle byla pro ně pravým svátkem. Missionář je vyzval, aby zpívali mešní písně, což také učinili zpívající po polsku. »Nikdy z svého missionářského působení,« vyznává P. Charron, »nezažil jsem tolik duchovních radostí, jako tehdy.«

¹⁾ Jen = japonský peníz.

Město Hiroshima, kde se vojsko dopravuje na lodi, podobá se velké kasárně. Bez přestání táhnou městem nové a nové tlupy. »Můj dům,« píše tamější missionář, »je hotovou kasárnou. Skoro všichni katoličtí vojáci přijali před svým odjezdem na bojiště svaté svátosti. Nalezl jsem mezi nimi mnohé opravdové svaté duše, křesťany skutečně srdnaté.«

Dále dovídáme se z oné zprávy, že buddhisté války použili, aby se jako velcí vlastenci na účet křesťanů zvelebili. Tak na př. přišel jistý bonca do Vamaguchi, aby tam zahájil veřejné rozhovory. Obrovské plakáty nalepené na všech rozleh, oznamovaly, že přišel znamenitý řečník z Tokia. Na programu bylo mimo jiné »zničení křesťanství«. Shromáždění, jemuž ostatně jenom asi několik set lidí bylo přítomno, konalo se v jakési divadelní dvoraně. P. Cettour přišel také se svým spolutratem, který u něho dlel návštěvou, do řečené schůze. Přišli právě, když řečník začal mluvit. Když bonca oba vousaté muže spatřil, kterak jemu zcela na blízku zasedají, zarazil se tak, že zůstal trčeti a jenom s velkou námahou ztracený souvis zase našel. Nicméně přítomnost missionářů horlivost jeho značně schlazovala. Obsah jeho řeči byl krátce tento :

Jsou prý tři hlavní náboženství: buddhismus, konfucianismus a křesťanství. Buddhismus je ze všech nejlepší. Potom následuje křesťanství, které proto má přednost před náboženstvím Konfucia, ježto nejenom na život vezdejší, ale i posmrtný ohled bere. Avšak náboženstvím japonským křesťanství nikdy nebude a být nesmí. Proč ne? Proto, že je v podstatě nejaponské a nevlastenecké. Hlásá prý lásku k nepřítelům a žádá, abychom protivníku, který nás ve tvář udeřil, nastavili druhou a tomu, kdo nám ukradl oděv, i plášť svůj dali. Kdyby tedy Japonsko bylo křesťanské, nesmělo by s Ruskem, rozeným to nepřitelem Japonska, vésti válku. Tak by bylo po Japonsku.

Zatím co bonca učinil ve své řeči přestávku, aby si hltlem vody zvlažil ústa, zvedl se P. Cettour, dobrý to řečník a žádal o slovo. Bonca se zarazil, příslibil však udělit mu slovo, až sám

řeč svou dokončí. P. Cettour se tedy zase posadil a čekal. Avšak neočekávané toto přerušení výmluvnost boncovu patrně ochromilo, neboť skončil svou řeč dříve než se kdo nadál. Po té vystoupil missionář a jal se klidně vývody boncovy vyvracet. Bonca zmizel za kulisemi. Najednou přerušil řečníka a kýval mu, že mu za kulisami něco řekne. Avšak posluchači, které věc zajímala, křičeli: »Ven, na jeviště, na jeviště!« Japonec miluje totiž nadmíru takové zápasy řečnické. Chtějí, nechť jemu musil bonca vystoupiti a jal se missionáře zasypávat sprostými urážkami. Do sporu vmísil se divadelní ředitel, obávaje se bezpochyby všeobecné pranice. Promluvil s boncou několik slov. Po té přistoupili oba k missionáři a omlouvali se, že ho nemohou více ke slovu připustiti. Pater Cettour poklonil se tedy před posluchači a odstoupil. Následovala v celé dvoraně bouře nevole. »Hanba, zbabělost!« voláno ze všech stran. Všichni reptali, že nebyl missionář připuštěn k slovu. Tento odešel se svým průvodcem a jenom katechisté zůstali, aby viděli konec. Bonca skončil úplným nezdarem. Když chtěl opět slova se chopiti, povstali všichni posluchači jako jeden muž a z dvorany odešli. V Muiyagi a jinde obcházelí boncové v tlupách o pěti až šesti mužích okolní osady pod záminkou, že chtějí lid povzbuzovati k modlitbě za zdar zbraní japonských, zatím však všude všude proti »nevlasteneckým« křesťanům.

A skutečně, nebylo podezřívání křesťanů z nevlastenectví, jsouc i tiskem podporováno, bez účinku. »Co je zde katolické,« píše jistý missionář, »považuje se bohužel za francouzské. Francie však je spojencem Ruska.« Z toho povstal mylný náhled, jakoby katolíci nebyli dobrými vlastenci. Proto mnozí katolíci neodpadli sice od víry, nicméně však veřejných projevů katolických úzkostlivě se stranili. Válka roztřila v národě japonském vlastenecký cit až chorobný a způsobila takové rozčilení, že všichni francouzští missionáři byli od tisku křesťanům nepřítelství prohlášeni za ruské vyzvědače. »Dočkal jsem se,« píše missionář z okresu Utsunomiya blíže Tokia, »nemilobě překvapení; byl jsem v místních novinách vyhlášen za ruského

vyzvědače. Pohané směsnému tomuto obvinění věřili. Odvolávající se na to, chtěli některé katolické rodiny k odpadu pohnouti, na štěstí bez výsledku. Poslyšte, jak krásnou odpověď při této příležitosti dala jim stařena šedesátiletá. Asi deset pohanů přišlo k ní a vypravovali jí, že missionář z Utsonomiye a jeho katechista, jako vyzvědači byli zatčeni a do Hokhaida odvedeni. Dveře kostelní byly prý zapečetěny a jí že nezbyvá, než Krista Pána opustiti a k vře otců se vrátiti. Stařena klidně odpověděla: »Není to missionář, v něhož věřím, ale Bůh. Můžete-li tedy Boha zajmouti a spoutati, můžete-li brány ráje zapečetiti, pak přejdu k vám. Zatím zůstanu křesťankou.« A při tom zůstalo.

Totéž podezření bylo uvrženo na missionáře v Niigatě (diecese Hakodate). Mnozí křtenci dali se tím zastrašiti a ku křesťanství nepřistoupili. V Hirssaki dali se úředníci lživými zprávami novinářskými oklamati a vůči křesťanům jednání své změnili, dostali však za to přísnou důtku shora.

Tak přinesla válka missiím mnohé nepřijemnosti. Nescházelo však ani radosti duchovních. Roku 1904 bylo pokřtěno celkem 2105 pohanů, z nich 874 na smrtelném loži, počet to sice neveliký, ale uspokojivý.

Z podivuhodných často případů obrácení, stůjtež zde některé příklady:

Na jisté stanici v arcidiecesi Tokijské učil se námořní důstojník po dvě léta u tamějšího missionáře francouzsky. Z počátku používal misionář ke cvičením ve čtení mimo francouzskou bibli i různých knih světských. Na žádost důstojníka nechal knih světských a dával mu úlohy pouze z evangelia a katechismu. Smysl slov nedělal učenlivému žákovi žádných obtíží. »Vložil jsem mu,« praví missionář, »na jeho přání hluboký, božský, krásný význam svatých knih, jenž pod neúhlednou schránkou zevnější se skrývá.« Byl všecek překvapen a dojat, a za pomoci milosti Boží nastala v duši jeho vážná proměna. Zvláště libila se mu modlitba Páně. Brzy prosil za křest svatý. Missionář však se křtem odkládal, aby zkoumal jeho úmysl. Důstojník setrval při svém úmyslu, chodil v neděli,

kdykoli měl volno, na ranní mši svatou a modlival se společně s ostatními křesťany, kteří náleželi většinou ke třídám nižším. Nastala válka. Missionář pokřtil důstojníka v předvečer jeho odchodu a dal mu jméno »Viktor«, »Je těžko říci,« dokládá missionář, »kdo z nás obou byl tehdy šťastnější.«

Ve vyšší dívčí škole šlechtické v Tokiu byla mladá dáma ze vznešené rodiny. Jednoho dne pravila japonská ředitelka ve třídě: »Já sama nemám sice žádného náboženství, ale vy učinite dobře, budete-li mlti jaké; ono jesti pro ženy velkou oporou.« Toto slovo učinilo hluboký dojem na mladou šlechtici. Jala se tedy hledati a našla skutečně, co hledala u sester svatého Maura. Sestry mají v Tokiu nižší a vyšší dívčí školu a mimo to dobře navštěvovanou školu pro řeči a krásné umění, určenou hlavně pro dcery z lepších rodin. Tam dala se šlechtice ve víře křesťanské vyučiti aúčastnila se všech církevních pobožností. Mimo jiné docházela, oděna dlouhým svrchním oděvem, jaký nosí japonské studentky, nejméně jednou v týdnu do malé nemocnice sester. Brzy seznámila se se všemi nemocnými, rozmlouvala s nimi, nosila jim dárky: tabák, květiny, hračky a cukrovinky pro děti, měla tu a tam i křesťanské cvičení a předčítala staré ženě dějiny japonských mučedníků. Všecko to činila způsobem tak milým a nenuceným, že nemocní ji jako anděla s nebe ctili a toužebně na ni čekávali. Na začátku r. 1904 vdala se za japonského šlechtice a přijala před tím s jeho svolením křest svatý.

V Otaru na ostrově Tesso žil mladý professor, jenž se již dlouho zabýval věcmi náboženskými. Dvakráte denně chodil do kláštera bonců, aby hlouběji vnikl do učení buddhistického a konečně ustanovil, že se sám stane boncem. Náhodou dostal do rukou Písmo svaté. Četl v něm a byl zpočátku všecek unesen učením Krista Pána. Brzy však četl místa, kterým nerozuměl a která jej naplnila odporem. Na radu několika přátel zaslal k P. Cornierovi, katolickému to missionáři v Otaru, a prosil ho za vysvětlení oněch temných míst. Missionář použil této příležitosti, bavit se s mladým pánem a půjčil mu knihy,

kteří tento horlivě četl. Účinek byl, že professor nejprve pravidelně navštěvoval katolické služby Boží a po osmiměsíční bedlivé přípravě přijal křest svatý.

Takové příklady těší a povzbuzují misijnáře zvláště tam, kde jeho působení se zdá být beze všeho úspěchu, jak to často v Japonsku se stává.

Dvojí práce.

Dějiny vykládají o slavném caru ruském Petrovi, který se nazývá Velikým, jak cestuje Evropou; najal si v Holandsku u jakéhosi tesaře byt, zaopatřil si oblek tovaryše, dále se v lodnicích natesařství, prohlížeje zároveň všechny dílny, v kterých se pracovalo na lodích. Vznešený panovník veliké říše ruské nešťatil se práce, aby obohatil obor svých vědomostí a získal nové zkušenosti.

Práce člověka nikterak nehanobí, nýbrž jest údělem jeho zde na světě. »Člověk jest zrozen ku práci, jako pták k letu.« (Job 5, 7.) Lenost jest největším ponížením lidským, a původem mnohého neštěstí. Staré rčení praví proto: »V práci a vědění, jest naše spasení.«

Má-li však práce být člověku ku spáse, třeba, aby vycházela z pohnutek vyšších. Kdy práce lidská jest ku prospěchu duše naší, jest krásně naznačeno v evandělickém příběhu o zázračném rybolovu. (Sv. Lukáš 5, 1—11.)

Příběh ten uvádí nás do rozkošné krajiny jezera Genesaretského; k božskému Spasiteli, který tu právě dlel, valily se ze všech stran nesmírné zástupy, aby slyšely řeč jeho, která tak libezně plynula ze svatých úst jeho. Nedaleko břehu byly právě zakotveny dvě kocábky rybářské, majitelé jejich stáli opodál a vypírali své sítě; vrátili se právě z nočního lovu. Na jednu z lodiček, která patřila Šimonovi, vsednul Pán a mluvil k lidu.

Když dokončil svou řeč, pravil k Šimonovi: »Zajeď na hlubinu a rozestřete sítě své k lovení.« Odpovídaje Šimon, řekl jemu: »Mistře, celou noc pracovavše, nic jsme nepolapili; ale na slovo tvé rozestru sítě.« A když to učinili,

zahrnuli veliké množství ryb; trhala se až síť jejich. I pokynuli tovaryšům, kteří byli na jiné lodi, aby přišli a naplnili obě lodičky, tak že se téměř potopovaly.

Celou noc pracovali Šimon a druhové jeho, ale nic nepolapili, poněvadž nebyl Ježíš s nimi. Tak jde všem, kteří se namáhají a pracují bez Ježíše. Práce naše jest marnou, třebas spojena byla s největší námahou, pracujeme-li bez milosti Boží, ve stavu těžkého hříchu.

Pracujeme-li však ve jménu Páně, provází nás při práci požehnání nebes a práce jest nám ku prospěchu duševnímu.

Tyto dva body: práce bez Boha a práce s Bohem budtež předmětem rozjímání našeho. Rozjímání toto nebude nevčasným v době, kdy lid pracovní tak jest hojným a vydán na pospas živlům nejrůznějším, z nichž mnozí usilují vyrvati dobrému lidu tomu, v potu tváře své požívajícímu chléb vezdejší, poklad nejdrahocennější, víru svatou, po otcích zděděnou. Kéž rozjímání toto upevní v nás přesvědčení, že jen práce s Bohem trvale může nás oblažiti. K tomu dopomož nám nejsvětější Srdce Ježíšovo!

I.

Všemohoucí Tvůrce a Vládce všehomíra zařídil ve své neskončené moudrosti tento svět tak, že se střídají roční časy: jaro, léto, podzim a zima; každý roční čas má své pŕvaby, ale také své nepřijemnosti. Když krutá zima rozhostí se po zemi, odumírá valná část života přírodního, země leží ladem, oněměly luhy a háje, celá tvář země pokryta jest bílým rubášem, povrch země pak spoután krutým mrazem. Což pomůže tu rozsvítati sítě? Nevzroste, a byt by slunce sebe více se opíralo o zemi, tvrdá kůra její neroztaje, sítě

¹⁾ Evangelium na neděli IV. po sv. Duchu.

nevzkličí, libá, jindy občerstvující rosa mění se v bílý mráz, který ničí ledovým dechem svým veškeren život.

Čím zima je na zemi, tím jest hřích v duši lidské; smutná, přesmutná zima rozhostila se v ubohé duši lidské, která propadla těžkému hříchu. Všechny dobré skutky, které vykonala, jsou zničeny smrtelným dechem hříchu, a ztraceny po celou dobu, kdy hřích trvá nesmyt v duši. Jako vše, co ušknuto jest jedovatým zubem hada, zmirá, jako vadne kvítek, v němž zahlněl se žravý červ, jako hnije jablko, v němž skryl se zákeřný červík, tak kazí a bere vyšší cenu i skutkům nejslechetnějším jediný těžký hřích. »Pakliby se odvrátil spravedlivý od spravedlnosti své a činil by nepravost podle všech ohavností, které obyčej má činiti bezbožný, zdalíž živ bude? Na žádné spravedlnosti jeho, kteréž byl činil, nebude pamatováno.« (Ezechiél 18, 24.)

Proto dí svatý Pavel (1. ke Korintským 13., 1—3.): »Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými a neměl bych lásky, byl bych jako měč zvučící anebo zvonec znějící. Kdybych měl prorockví a znal všechna tajemství i všeliké umění; a kdybych měl všechnu víru, tak že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem. A kdybych rozdál na pokrmý chudých veškeren statek svůj a vydal tělo své k spálení, lásky pak kdybych neměl, nic mně to neprospívá.« Ti pak, kteří mají lásku, v nichž přebývá láska Boží, jsou ti, kteří jsou v milosti Boží.

Kain obětoval Bohu obět zápalnou z prvotin plodin zemských, ale Bůh neshlédl na obět jeho, poněvadž srdce jeho bylo zlé, duše pokálena těžkým hříchem; král Antioch volal v bolestech svých k Bohu o milosrdenství, ale Bůh neslyšel hlasu jeho, poněvadž nitro jeho bylo znesváčeno těžkými hříchy.

Tak mnohý dobrý skutek, námaha, práce měla by před Bohem velikou cenu, kdyby staly se ve stavu milosti Boží, ale hřích zatemníví duši sežehnu zlověstným dechem svým všechnu vyšší cenu jejich.

Jsou lidé, kteří pracují v potu tváře své, nepřejí si ani ve dne ani v noci oddechu, konají svědomitě obtížné povin-

nosti stavu svého, snaží se před očima lidí vésti život rozsaňný, udělují rádi chudým almužny, ale v duši jejich zahlněl se hluboce těžký hřích, vpustil do ní černé své kořeny; duše jejich jest proto pohřžena v temnou noc nemilosti, námahy a práce jejich, třebas od světa ceněny byly, nemají pro věčnost ceny žádné. Jak apoštolové lovivše celou noc bez Pána, nic nepopadli, tak i člověk, pracuje ve stavu nemilosti, neodnášeje dilo své k Bohu, neziskává zásluh pro život věčný.

Ó jak těžce prohřešují se proti zbědovanému lidu pracovnímu všichni ti, kteří olupující ho o víru v Boha, strhují ho rukou svévolnou do propasti nevěry, zbavují ho vnitřního poklidu, a skutky, námahy, práce jejich, které s Bohem konány získaly by jim zásluh nesčetných pro království nebeské, činí zcela bezcennými pro život duchovní! O kéž by lid poznal ošemetnost jejich, kéž by odvrátil se od proroků těch falešných, kéž by nedal se svěsti z cesty pravé na bezcestí bludné, končící u věčné propasti pekelné.

Nejsvětější Srdce Ježíšovo, dejž, at tito pracovníci noční navrátí se opět ke světlu spásnému, kéž poznají propast, do níž se střemhlav vrhají, kéž navrátí se opět k Tobě, získají milost Tvoř a pracují ku spáse nesmrtelné duše své!

II.

Staří vypravovali o kouzelném prutu, který dotknutím působí, že vše mění se ve zlato; podivný prutek tento neexistoval nikdy, ale my křesťané máme přece výborný prostředek, který všechny naše podniky mění ve šperky nad zlato dražší; prostředkem tím jest milost Boží. Slova svatého Pavla: »Milostí Boží jsem, co jsem« platí do dnes.

Apoštolové pracovavše celou noc od západu slunce až do ranních červánků nepolapili ničeho; vyhodivše však na slovo Kristovo síť, popadli hned takové množství ryb, že nemohli jich ani vytáhnouti ani vložiti do svých rybářských kocábek. Rovněž tak požehná Bůh všem, kteří v milosti a ve jménu jeho pracují na spáse duše své.

1. Jsou lidé, kteří s pohrdavým úsměskem patří na chudý dělný lid,

neváží si tvrdých mozolů na upracované dlaní jejich, necítí tváře v práci sestarále, posmívají se tělu v práci utýranému. Ale lidé ti, třebaš odívali se zlatem, nemajíce milosti Boží, žijíce ve stavu těžkého hříchu, stojí před vševědoucím okem božským mnohem níže, než dělník konající nejnížší práci, odívající se v hrubou kamizolu, který jest ve stavu posvěcující milosti Boží; skutky chudého toho muže práce, třebaš zdály se hrdopýškům těm nepatrnými, mají nekonečnou, cenu sáhající až do života věčného.

Božský Spasitel posadil se kdysi ve chrámě Jerusalemském ku schránce, do níž dávali Israelští almužnu pro chrám. (Marek 12, 41—44.) Šli tu lidé bohatí, vznešení, urození, učení a kladli s okázalostí velikou značné dary do pokladny chrámové; konečně šla kolem chudá žena, vdova, oděná v chudinký šat, v náručí nesla nemluvně, jediný statek, který zanechal jí nebožtík muž, a rukou chvějící se vpustila do schránky nepatrný měděný penízek. Právil pak Pán: »Amen, pravím Vám, tato chudá vdova dala více než všichni ostatní.«

Lidé bohatí dají sice dary veliké ceny peněžní, ale srdce jejich byla potřísněna neblahým kalem smrtelných hříchů, proto oběti jejich neměly ceny před okem božským, ceny nadpřirozené. Chudá vdova, vedouc život chudý a skromný, ostříhala příkázání Boží, nepoznala těžkého hříchu, proto oběť její převýšila dary všech ostatních. Bůh nehledí na osobu, nýbrž na srdce; proto nelíbí se mu dar bohatce, jehož duše pokálena jest těžkým hříchem, ale na oběti chudáše, žijícího dle Jeho příkázání, a zachovávajícího milost posvěcující, má zalíbení.

2. »Aťsi jíte nebo pijete, čiňte všechno ke slávě Boží«, napomíná svatý apoštol. Mají-li práce naše býti Bohu libé a k životu věčnému záslužné, třeba konati je s dobrým úmyslem, ke cti a slávě Boží. Nebesa i země hlásají slávu Hospodinovu, proto má i člověk pracovati na oslavu Boží. Tak svatý Ignát zvolil si za heslo svého života: »Vše ku větší slávě Boží«, a svatý Benedikt konal vše, »aby ve všem oslaven byl Bůh«.

Počínáme proto každou práci modlitbou, obracíme častěji mezi prací srdce a mysl svou k Bohu, prosíme ho o sílu,

pomoc a přispění. Když pak dílo jest dokonáno, děkujeme Bohu, že neopustil nás při práci a požehnal nám. »Neboť ani kdo seje ani kdo polévá není ničím, nýbrž ten, který dává požehnání — Bůh«, proto volejme pokorně se žalmistou: »Ne nám, Pane, ne nám, ale jménu Svému dej čest.«

Závěr.

Poznali jsme, kterak práce bez Boha jest nejhorším břemenem, nepřinášejícím ubohému dělníku žádné vyšší ceny, kdežto práce ve jménu Božím konána jest zdrojem časného i věčného blaha. Pracujme proto vždy s Bohem; nedejme se od nikoho svéstí lichými slovy a hesly, nýbrž zůstaňme věrni víře po otcích zděděné.

Práce s Bohem a pro Boha konaná nebude nám ničím jiným břemenem, naopak s radostí a myslí veselou budeme vše konati, vědouce, že Bůh odmění vše. Byť by trampoty života tohoto sebe více na nás doléhaly, byť by se zdálo, že nemáme již sil břemene prací svých snést, zbožný pohled k nebi a zbožný povzdech k Bohu ožví síly pokleslé, vědomí, že pracujeme s Bohem a pro Boha, uschopní nás k další práci.

Hleďme se vždy zachovati ve stavu posvěcující milosti Boží; močtší loupežníci nepasou po lodích prázdných, nýbrž vrhají se jen na koráby vezoucí hojné poklady. Roněž tak útočí i duch zlý hlavně na ty, kteří pracemi svými získati si mohou hojných pokladů na nebi, kterých nikdo neodejme jim. Proto neopouštějme v pokušení cesty pravé, nýbrž vzdychejme se svatým Františkem Saleským: »Bože, Tobě budiž čest a sláva«. Při všech pracích a podnikcích svých hleďme na nejsvětější Srdce Ježíšovo; jako šlechetné Srdce to plálo touhou zvětšiti slávu jména Otcova, tak i my budme horlivými šířiteli slávy Boží. Pán Ježíš podnikal a jednal vždy ve jménu nebeského Otce; také my sjednocujme úmysly své s úmysly jeho vznešeného Srdce. Všechny práce, námahy, útrapy, život a smrt obětujeme slávě Boží, tak posvětime a zuslechtime celý život svůj, a budeme mocí zvolati na sklonku života svého s Ježíšem umírajícím: »Dokonáno jest«, t. j. dokonáno jest dílo Bohem mi uložené.

Různé zprávy.

Rolnické slavnosti na Velehradě a Hostýně. Po ukončených duchovních cvičeních pro vzdělance, učitele a studující ožil znova posvátný Velehrad slavností rolníků katolických z Moravy, Slezska, z Čech i z Dol. Rakous. Účastníků se počítalo na 12.000. Slavnou pontifikální mši svatou měl J. M. ndp. opat Fr. Sal. Batina ze St. Brna. Potom konal se to nádvoří klášterním průvod s nejsvětější Svátostí, pak obnovili poutníci křestní slib a zasnětili se nejsvětějšímu Srdci Pána Ježíše, načež bylo uděleno svátostní požehnání. Po slavnosti církevní následoval slavnostní sjezd rolnický, na němž projednány poměry katolického rolnictva. Po ukončení slavnosti na Velehradě odebralo se mnoho poutníků na posvátný Hostýn na slavnost Jména blahoslavené Panny Marie. Samo nebe se musí radovat nad takovým projevem katolického života.

Sjezd československých terciářů na Velehradě. Slavnosti velehradské zakončeny letos 10. září sjezdem terciářským za účastenství velkého. Ač se zdálo, že sjezd rolníků bude překážeti, přece sjezd se více než 2000 terciářů již 9. září na posvátném Velehradě. Po vykonané pobožnosti a po přednesených řečích na upevnění terciářů a jich života směřujících byl večer o 7. hod. světelný průvod od Cyrillky vedený dpp. jesuity. Ubíral se okolo nádvoří pěkně osvětleného kláštera. Ve chrámu Páně bylo kázání, které měl vdp. rektor P. Wirsig, pak následovalo svaté požehnání, večerní modlitby a odpočinek. Druhého dne pokračováno v pobožnostech a jednáních.

Upřímná prosba. Při padesátileté štěstí slibující slavnosti svátku Neposkvrněného početí blahoslavené Panny Marie minulého roku plesali katolíci okruhu zemního. Rakousko přichystalo velkolepé Mariánské projevy. V Haliči však má býti jako jubilejní dar zřízeno dílo milosrdenství. Nedaleko města Krakova, poblíže ruské hranice, leží městečko Dembica, které asi od 6000 obchodníků větším dílem židovských obydlí jest, kdežto chudší katolická část se jako služebnictvo a dělnictvo zjednává. Rád

milosrdných sester pomoci vždy ochotný zamýšlí zde vystavěti a udržovati útočiště pro chudé, nevyhojitelně nemocné dle vzoru vídeňského útulku milosrdenství, aby i nejnuznějšímu chudých poskytnutím lidské pomoci a ošetřování umožněno bylo. Avšak nedostává se na to prostředků. Pročež vznáší se na každé dobro smýšlející a šlechetné srdce nejvroucenější prosba, aby z lásky k Bohu a jeho nebeské Matce se něčím přispělo. Laskavé dary buďtež dobrotivě zaslány s poznáčením »Pro útočiště milosrdenství« pod adresou ctihodné sestry Barbory v Dembici, Halič, aneb dp. Jakob Kuklinski ve ve Vidni III. Rennweg č. 5. Vždy neposkvrněná Matka milosrdenství a krásné lásky přijme každou dávkou k její památce se zalíbením a ji bohatě jistě odmění. Mimo to budou za dárce a dobrodince každoročně svaté mše čteny a od tisíců vděčných srdcí k nebesům vroucí modlitby vznášeny. »Byl jsem nemocen a navštívili jste mne; prostě a obdržíte; zaklepte a bude vám otevřeno.«

Socha Srdce Ježíšova na zámku v Konopišti. V krásném parku, který obklopuje nádherně obnovený zámek konopišťský, oblíbené to sídlo arcivévody Františka Ferdinanda, následníka trůnu, lze zhlédnouti nedaleko rybníka velmi pěknou sošku nejsvětějšího Srdce Ježíšova; socha jest velmi umělecky provedena, obličej má výraz velmi příjemný, ruce pak jsou rozevřeny, jakoby Spasitel volal: »Pojďtež ke mně všichni...« Na podstavci pak lze čísti letopočet: »A. D. MDCD« (t. j. Léta Páně 1900.) Socha ta je původu francouzského a byla sem dovezena od vznešených manželů arcivévodských.

Císař ve chrámě nejsvětějšího Srdce v Bolzanu. Za pobytu svého v Tyrollech vyvolil císař pán kostel nejsvětějšího Srdce Ježíšova v Bolzanu, v němž by v neděli přítomen byl mši svaté. Dne 27. srpna t. r. v neděli, kdy slaví se v četných krajích slavnost nejčistšího Srdce Marie Panny, přibyl z rána dvorní vlak do Bolzana; z nádraží ubíral se císař pán přímou cestou do kostela nejsvětějšího Srdce Páně, aby tam přítomen byl mši svaté. Kostel byl velmi

krásně vyzdoben, u hlavního vchodu přivítal císaře kníže biskup tridentský Dr. Celestýn Endrici v biskupském ornátě, podal kropáč a pak provázek Jeho Veličenstvo do chrámu; napřed nesen kříž, za ním šli choralisté, bratři a kněží řádu nejsvětější Svátosti, za nimi biskup a císař; při mši svaté, která hned počala, zaujal císař místo na straně evangelijní. Po evangeliu políbil císař knihu mešní, po Agnus Dei svatý kříž, od evangelia trval kleče až přes svaté přijímání. Při mši svaté zpíval klášterní sbor píseň německou k Srdci Páně (»Dem Herzen Jesu singe«), po mši svaté udělil biskup arcipastýřské požehnání, na konec pak bylo požehnání nejsvětější Svátosti. Po mši svaté vyprovodili biskup a duchovenstvo císaře pána až na práh svatyně. Na památku daroval císař pán biskupovi krásný náprsní kříž vykládaný brillanty a nádhernými amethysty se zlatým ře-

tězem. Za laskavé přijetí, jehož se císaři v Tyrolích, zemi to zasvěcené Srdci Páně, všude dostalo, poděkoval se panovník zvláštním přípísem: »Za Mého pobytu v Mé zemi tyrolské, obyvatelstvo osvědčilo chování v každém ohledu loyální a vlastenecké a uvítalo Mne na všech místech s vřelou srdečností, která Mne potěšila. Proto vyslovuji obyvatelstvu Mé země tyrolské za toto opétné jak na Mé cestě, tak i po dobu manévru osvědčené vlastenecké smýšlení Svě srdečné díky. — V Bolzanu, dne 30. srpna 1905. František Josef.«

Úcta k nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu v zemích našich je velmi rozšířena; skoro v každém kostele vidíme je na postranném oltáři, ve velmi četných kostelích věnován je Srdci Páně postranní oltář, na něm postavena socha nebo obraz Srdce nejsvětějšího; v jiných kostelích jest alespoň zavěšen obraz Srdce Páně.

Díkůvzdání božskému Srdci Páně.

Z Brna. V nemoci své obrátila jsem se s celou důvěrou k Panně Marii čenstochovské a k sv. Antonínu Pad. a byla jsem vyslyšena. Děkuji za vyslyšení a volám z hloubi srdce: Zdrávas buď královno, matko milosrdenství! *J. S.*

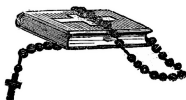
Z Uher. Brodu. Jistá odběratelka »Školy B. S. P.« vzdává nejsv. Srdci Ježíšovu, Matce Boží a sv. Antonínu Paduánskému vroucí díky za pomoc v jisté záležitosti, *Ž. S.*

Z Budějovic. Nejvroucnější díky vzdávám dle učiněného slibu božskému Srdci Páně, nejblah. Panně Marii, ustavičné pomoci, sv. Josefu, sv. Antonínu a svatému Blažejovi za uzdravení z těžké krční nemoci, kteráž vyžadovala operaci. *Šk. sestra.*

Z Chin vso (Čechy). Plníc slib svůj, vzdávám tímto vroucné díky božskému Srdci Páně, Panně Marii, Matce ustavičné pomoci, za uzdravení z nebezpečné nemoci. Zároveň prosím zbožné čtenáře tohoto časopisu za zbožnou vzpomínku a modlitbu za dvě nemocné sestry.

Šk. sestry.

Od Jaroměře. Konali jsme 9denní pobožnost k nejsv. Srdci Páně a nejsvětějšímu Srdci Panny Marie za vyslyšení prosby a vyplnění přání v jisté záležitosti. Stalo se, co jsme chtěli. Než opomenul jsem to uveřejnit, jak jsem slíbil. Proto plním nyní slib ten. Díky Bohu trojedinému za vše dobré!

Spolky ve prospěch mládeže.

(Hlavní úmysl.)

Blaze dítě, dokud jest pod dohledem zbožných rodičů a učitelů. Tito bdí nad svěcenými sobě od Boha dětmi jako andělé strážní. Povzbuzují dítě k dobrému, poučují je, varují je od zlého, károu také, ba i trestají chyby a poklesky, jichž dítě se dopustí. Takto může pak dítě dobře prospívat v mravnosti a kázni, ale také v umění a pravé moudrosti. Toť první ochranný spolek pro dítě, rodina a škola. Dejž Bůh, aby všichni rodiče dítě své vedli k Bohu a pečovali o čistotu duše a nevinnost srdce jejich. Dejž Bůh, aby dítě našlo ve škole dobrého přítele ve zbožném a moudrém učiteli a vychovateli svém. Dokud jen možno, má dítě zůstat u rodičů svých, pod jejich ochranou jest nejjistější přede všemi nástrahami světa. Míjme zde zbožné a hodné rodiče. Též má dítě s láskou a pilností, pokud jen možno, navštěvovati školu, tento druhý domov svůj, kdež učí se prospívat moudrostí a milostí u Boha i u lidí.

Hůře jest, musí-li synek do světa, hledat si práci, učiti se řemeslu nebo jde-li do města na studie. Podobně jest i s dcerou, musí-li z domu do služby nebo hledat si práci a učiti se nějaké živnosti. Tu již tak oko matčino nemůže bdíti nad dítětem, a to právě v době, kdy nejvíce potřebuje dohledu a ochrany. Mládež sama o sobě jest těkavá, nezkušená, náruživosti se probouzí víc a více a nebezpečí číhá všude. Zdrojem mnohého zla u mládeže jsou taneční zábavy. Podněcují smyslnost, zavádějí k nestřídmosti, ke krádeži a jiným horším neřestem. Jak dobré by to bylo, kdyby mladici i dívky jen mírně takových zábav se účastnili a vždy pod dohledem rodičů nebo starších lidí známých. Jak potřebné by byly takové jednoty, které by mládeži dospívající podávaly ušlechtilou zábavu, aby nevyhledávala zábav rozpustilých a hříšných po hospodách!

Také velice bývá na ujmu dobrým mravům mládeže, když na řemeslo do ciziny odcházejí mladici a dívky zase do služby se dávají. Zkušenost podává nám smutné důkazy o tělesné i mravní zkáze takových lidí mladých. Nemohou často ani do kostela jíti, musejí i v neděli pracovati, vidí špatné příklady na jiných, zejména ve městech. Jak dobré by byly katolické spolky pro učně a jednoty pro mladé dívky, aby zachráněni byli od zkázy duševní a tělesné. Tu se osvědčují pokračovací školy nebo katolické ústavy od šlechtitných lidumilů zřízené k tomu cíli, aby zejména dívky, které přišly hledat službu, nebo vystoupivše z jedné služby, jiné posud nemají, bezpečně našly útočiště, dokud by se jim nenahodila jiná služba, do které by bezpečně vstoupiti mohly. Takové ústavy zasluhují všestranné podpory šlechtitných dobrodinců.

Veliké nebezpečí pro dospívající mládež jsou noční toulky v městech i na venkově. Noční toulky působí zhoubně na mravnost, působí nekázeň a mrzutosti v rodinách. Hříchy nečistoty, opilství, marnotratnost, zlehčování dnů svátečních, rozepře, rvačky, zanedbávání modliteb, surovost mravů, toť zhoubné ovoce nočního se toulání.

Jak by dobré bylo, působiti k tomu, aby na př. v jednotě nějaké poskytla se slušná zábava čtením ušlechtilých knih, přednáškami, zpěvem, aby mládež netoužila po takových nočních toulkách. Péče o slušnou a užitečnou zábavu při

společném zaměstnání jest nejjistější cesta k odstranění zlého. Často bývá jen nevědomost a nedostatečné vzdělání příčinou, že mládež se vydává na bezcestí.

Kdo dobrou vůli má a záleží mu na zachránění mládeže, přispěj seč můžeš k tomu, aby dorost náš byl zachován víře a ctnosti. Pomáhají tu bratrstva zbožná a spolky katolické pro jinochy a dívky. Mezi spolky a jednotami zasluhují práce naší spolky pro mládež dospělou jako sv. Josefa, nebo spolky mládenecké a panenské, družiny Mariánské a jiné dobročinné jednoty.

Takovými spolky a jednotami nabývají mladí lidé zmužilosti, vidouce, že jich mnoho sjednoceno k jistému cíli, kdežto jinak ponechání sami sobě, bojí se a ochabují, když pro svou zbožnost a pro svůj spořádaný život snášeti musejí potupu a posměch. Spolky a jednotami katolickými podporuje se častější přijímání svatých svátostí, které mládeži v nejvyšší míře jsou potřebny. Spolky a jednoty katolické jsou bezpečnou ochranou mravů křesťanských; neboť jednotliví členové znamenají rychleji a lépe než rodiče každé nebezpečí, ve kterém spoludruhové se nacházejí; probouzí smysl pro čest a dobré jméno jednoty a pro čistotu mravů a zachrání tak mnohého člena před pádem v pravý čas.

Pamatujme vždy na slova Pána Krista, který tak vřele miloval dítky a mládež vůbec, pamatujme, co pravil: »Amen, pravím vám, neobrátíte-li se a nebudete-li jako malíčká pacholata, nevejdete do království nebeského. A kdo by přijal jedno takové pachole ve jménu mém, mne přijímá: a kdo by pak pohoršil jedno z malíčkých těchto, jež ve mne věří, lépe by jemu bylo, aby zavěšen byl žernov oslíci na hrdlo jeho a on pohřben byl do hlubokosti mořské.« (Matouš 18.)

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsi. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsi. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(ie), za příkladem nejsi. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Dec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za rozšíření zbožných spolků na záchranu mládeže a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš českoslovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učini, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patrone ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Všemohně pracovati na záchranu mládeže.

Úmysl v listopadu: Spolek šťastné smrti.

Škola Božského Srdce Páně.

Ročník XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

LISTOPAD 1905.

S nadějí a bádní k Tobě, sladký Ježíši, v té době volám o smilování nad dušemi trdpenými mukami očištěvými; jich žalosti změň v radosti v nebeském obcování.

SVATOSTÁNEK.

Před svatostánkem ve chrámě prodlívat,
k svému Spasiteli tam se modlívat,
který v nejsvětější skryt je svátosti,
největší na světě mou je radostí,
před svatostánkem bych dlel bez ustání
po celý život svůj až do skonání.

Svatostánek, trůn to Boha samého,
pod způsobou chleba tam přítomného,
na světě místem je mně nejmilejším,
před ním se velice vždycky potěším,
před svatostánkem bych dlel bez ustání
po celý život svůj až do skonání.

Jakmile libý hlas zvonů uslyším,
hned před svatostánkem ve chrám pospíším,
a když před ním padám na svá kolena,
ó jak je ta chvíle pro mne blažená,
před svatostánkem bych dlel bez ustání
po celý život svůj až do skonání.

Když zde v modlitbu se zbožnou ponořím,
se svým Spasitelem sladce hovořím,
oblažuje radost mne nevýslovná,
které se na světě nic nevyrovná,
před svatostánkem bych dlel bez ustání
po celý život svůj až do skonání.

Svatostánku, místo moje předrahé,
chvíle před tebou já travím přeblahé,
chvíle nejšťastnější svého života,
a kdyby mně byla dána milost ta,
před tebou bych dliti chtěl bez ustání
po celý život svůj až do skonání!

Ve svátosti skrytý Spasiteli můj,
Ty mně ku pomoci každé chvíle stůj,
abych si nevinnost duše zachoval,
Tebe naě všechno stále miloval,
a s Tebou v nebesích po mém skonání
radoval se věčně již bez ustání!

F. Vrátíl.

PÍSNĚ.

5 vězda svítí, z temna
se ke mně dolů chvěje;
ta její záře jemná,
jakoby sílu leje.

Ke mně se dolů snes
na moji duši krásně,
hned písní tryskne ples,
jak ty vysoko, jasně.

Jdou z duše písně ty,
se vzhůru k nebi nesou,
jak v srdce byly nasety
mi v dětství — nevinné jsou.

Kéž přijme také Bůh je jen,
jak srdce mé je cítí,
pak budu sníti svatý sen,
až v hrobě budu tlíti.

V. H.

Starý-li jest obyčej v církvi za mrtvé se modliti?

(K památce všech věrných dušiček.)

ezi nejdojemnější obyčeje svaté církve naší patří bez odporu modlitba za naše zemřelé. Jak krásný a do té duše dojímavý je to pohled, když vidíme u hrobu matky klečeti řadu dítek, jichž oči upřeny jsou na rov, pod níž odpočívá tělo té,

kteřá je tak velice milovala, a jichž srdce a mysl povznáší se v modlitbě tam do stánků nadhvězdných, kde by rády pomohly matičce k blaženosti nebeské přimluvou svou. A přece i tento tak krásný a srdci lidskému tak milý a drahý obyčej za mrtvé se modliti neušel výtce nekatoliků. Že prý není modlitba za mrtvé nic platná, proto prý také staří křesťané takové modlitby neznali, jest prý vynálezem papežů, a to teprve ve 12. století. Mnozí dokonce jmenují papeže Řehoře VII. za původce obyčeje tohoto, který panoval od roku 1073—1085, ač z dějin dobře dokázati lze, že křesťané již 1000 let před tímto papežem za mrtvé se modlili.

Zkoumejme jen staré otce církevní a vizme jakého oni byli mínění o modlitbě za zemřelé. Svatý otec Augustin, jenž žil kolem roku 420, odpověděl na osm otázek jemu od Dulcinia předložených takto: »Aniž se smí zapíráti, že

duše zemřelých pobožností svých se ulehčuje, když za ně obět mše svaté se přináší nebo almužny v kostele se dějí.« Na jiném místě praví takto: »Že však modlitbami svaté církve a mše svaté obětí spasitelnou, že almužnami, jež za jejich duše se činí, mrtvým se pomáhá, nelze pochybovati i že s nimi milosrdněji od Pána se nakládá, než to hříchy jejich zasloužily.« Tento svatý otec sám o sobě dosvědčuje, že často za svou zemřelou matku se modlil. V této modlitbě prosil Boha, aby pro umučení a rány Ježíšovy matce jeho na věčnosti milostiv býti ráčil. A že taková modlitba za mrtvé jest platná a účinná, dovozuje též svatý Augustin ve spisu svém proti kacířům arianským, řka, že kacíř Arius mezi jiným také bludně učil, »že modliti se a přináseti oběti za mrtvé se nemusí.« To pokládal svatý otec Augustin za blud a kacířství, byl tedy toho pevného přesvědčení, že se za mrtvé modliti máme.

Svatý otec Chrysostom, jenž dříve žil a to kolem roku 398, takto se vyjadřuje: »Mrtvému ať se nepomáhá slzami, ale modlitbami, prosbami a almužnami.« V jednom kázání svém dovozuje, že modlitba za mrtvé jest dědičným učením od svatých apoštolů v církvi chovaným, neboť takto praví: »Ne nadarmo to od apoštolů ustanoveno bylo, aby při konaných tajemstvích činila se zmínka o mrtvých, neboť věděli, že mnoho zisku

jim z toho vyplyne a užitek mnohý.«
(41 ke I. Kor)

A svatý otec Jeroným, jenž žil kolem r. 309, napsal Pamachiovi chválu, že dal pohřbítí manželku svou ne se světskou slávou, ale s hojnou almužnou ke prospěchu duše její a praví: »Ostatní mužové nad hroby manželek sypají fialky, růže a červené květy, ale Pamachius náš čistý svatý popel a pocty hodné kosti balsámem almužny, věda že psáno jest, jako voda shladí oheň, tak almužna hřích.«

Svatý otec Ambrož, jenž žil asi kolem roku 374, kázal veřejně o modlitbě za mrtvé, neboť drže pohřební řeč za císaře Theodosia, ujišťoval své posluchače, že se za císaře k Bohu vrouceně modlí. A chtěje bol Faustinův

nad úmrtím sestry umírniti, takto k němu mluvil: »A protož myslím, že pro duši její nemá se tolik nařikati, ano spíše následovati ji modlitbami, aniž ji más slzami svými zarmucovati.« Kdyby modlitba za mrtvé nebyla za dob svatého Ambrože v církvi obyčejnou, nebyl by zajisté svatý otec nic takového veřejně kázal. Svatý Cyprian jenž již roku 250 po Kristu za viru krev svou byl vycedil, napsal zjevně, že obyčej za mrtvé se modliti tak starý jest, jako samo křesťanství. Tertullian roku 199 po Kristu povzbuzuje v knize své »de monogamia« jistou vdovu, aby za mrtvého manžela se modlila a každoročně v den jeho smrti něco obětovala a almužnu udělovala.

A svatý Diviš Areopagita, jenž byl učedníkem sv. Pavla apoštola, píše v po-

jednání o potřebách, obyčejích prvních křesťanů takto: »Napotom ctihodný přednosta vyzývá božskou dobrotivost, aby zemřelým z mdloby lidské spáchané vady odpuštěny byly a oni do země živých se dostali.«

Ze církev od počátku za mrtvé se modlila, dokazují i obřadní knihy nejstarší, v kterých jsou modlitby za mrtvé při mši svaté. I ve starých katechismech učeno bylo, že se za mrtvé modlití máme. Svatý Cyrill kolem roku 380 po Kristu poučuje žáky své, »že modlitba a obět mše svaté mrtvým mnoho pomáhá«.

Obyčej za mrtvé se modlití, mši svatou obětovati a almužny dávatí jest tedy prastarý, již z dob svatých apoštolů pocházející, a proto vpravdě křesťanský. Vysvítá ze slov Páně v podobenství o nešlechetném služebníkovi, že nebude na věčnosti odpuštěno, dokud poslední balíř se nezaplátí. Bůh připouští, ale náhradu za zemřelého od jiných modlitbou, obětí nejsvětější a dobrými skutky. I v Starém Zákoně již ve knize Makabejské čtenie: »Dobré a spasitelné jest myšlení za mrtvé se modlití, aby od hříchů svých osvobozeni byli.« (12, 43.) I židé ve Starém Zákoně modlili se za mrtvé. Kdyby obyčej tento nebyl dobrý,

zajisté by jej byl Kristus Pán a apoštolé kárali, ale svatý apoštol Pavel pochvaluje právě kající skutky, které se za duše mrtvých konaly v listě svém ke Korintským I. 15, 29. Podle toho nařídil i sněm Nicejský první, aby smrt biskupa po celém okrese a po všech klášterích se oznámila, a aby za něho dalo se modlení.

Pravověrní křesťané tedy všech věků od počátku za povinnost svou pokládali zemřelým přispěti na pomoc modlitbou vřelou, aby jim Bůh podíl nebeského království udělil anebo alespoň trápení a zármutek jejich ulehčil.

A proto učí a káže církev katolická, že slušné jest a také záslužné za duše od těla oddělené se modlití, a dle starobylého obecného způsobu volá: »Lehké odpočinutí dej všem věrným zemřelým, o Pane, a světlo věčné ať jim svítí, nechť odpočinou v pokoji. Amen.« Proto neohlížejme se na novotáře a mínění jejich různá, nybrž držíme se církve své a modleme se mnoho a vroucně za spásu zemřelých, aby i za nás, až jednou tento svět opustíme jiní s láskou a horlivostí se modlili. Jakou měrou naměříme nyní jiným, takou bude i nám jednou naměřeno.

Boh. Hendl.

ODMĚNA.

Krev obětní už vytekla
tak červená a libá,
a já bych chtěl, by vykvetla
mí za odměnu bída.

Ta bída svatých touha,
pro niž se světa zříkali;
jeť život chvíle pouhá,
a blahobyt tak nestálý.

V tom dálném, tajném kraji
se za nic váží bohatství,
tam nitro lidské zná —
i pro bídu je Království.

V. H.

Svátky v pohodí svatodušním.

V měsíci listopadu.

Hned na počátku tohoto měsíce, a sice dne prvního slavíme veliký a útěchy plný svátek — slavnost »Všech Svatých«. Naše svatá církev katolická shromažďuje takorba toho dne všechny svaté ditky, které se u Boha již radují, aby je jedním dnem oslavila všechny. Tak nám živoucím na zemi celý ten obraz jejich ctnosti i pokání plného života pozemského na oči postavila spolu s mateřským napomeutím, abychom hledíce na nynější jejich oslavu — také takové si zasloužili, následující příkladu a vzoru jejich. Počet svatých jest nesmírný, neznáme jména všech aniž známe všech záslužný život; mnohé známé oslavuje církev v jednotlivých dnech roku — dnes však čest a slávu vzdává všem, a děkuje Bohu, že posvětil je na zemi a slávou korunoval v nebesích; nás pak vyzývá, abychom mocné jejich přímluvy si zabezpečili, upřímným jejich vzýváním a následováním. Vždyť věříme v o b c o v á n í svatých, proto také věříme, že svatí v nebi, totiž církev vítězná, spojení jsou páskou lásky s církví bojující, to jest s námi na zemi žijícími i s církví trpící, to jest s dušičkami v očistci. Jaká to útěcha pro nás, že máme u Boha tak mocné přátele, kteří láskou čistou nás milují, nám přímluvou pomáhají, abychom i my jednou s nimi společně tam Boha oslavovati mohli. Jak bohatý jest katolík ve víře své, která tolik pomůcek mu skýtá na zemi a i pomoci s nebe mu zjednává, aby jen cíle svého dojiti mohl. Jest pravdě podobné, že z oslavy jednotlivých svatých mučedníků, která se již v církvi staré konala ve výroční den jejich smrti, povstal brzy i svátek všech svatých mučedníků najednou a všech svatých vůbec. Již svatý Jan Zlatoústý zmiňuje se o svátku všech svatých mučedníků, který se slavil v oktávě Hodu Svatodušního. A církev východní slavila již za dob starých svátek všech svatých šestého dne po Seslání Ducha svatého, aby tak naznačila působení Ducha svatého v lidech, ku jejich posvěcení a zdokonalení. V církvi římské máme první známky svátku tohoto ve století sedmém, kdy papež Bonifác IV. (608—615) zasvětil bývalý pohanský chrám Pantheon v Římě ku počtě Nejsvětější Rodičky Boží a všech svatých mučedníků. Slovo »Pantheon« samo značí, že již pohané chrám ten zasvětili všem svým pohanským bohům a bohyním. Také poručil tentýž papež, aby všechna svatá těla mučedníků, která posud v katakombách uložena byla, do chrámu toho byla přenesena a tam uložena. Tím tedy povstal svátek všech svatých, který se však slavil 13. května, ve výroční den přenesení svatých ostatků. Papež Řehoř III. rozšířil svátek ten na celou církev a ustanovil mu den 1. listopadu († 741). Svátek tento slavil se a slaví posud s vigilií a oktávou jakožto svátek vyššího řádu.

Vzletný a krásný jest počátek mše svaté toho dne. Církev volá k nám všem: »radujme se všichni v Pánu, slavíce svátek ku počtě všech svatých, nad jejichž oslavou sami andělé se radují — Syna Božího velebi! Spravedliví, plesejte v Pánu, chvalozpěvy jistě sluší upřímným.« (Žalm 32.) Ano, jenom spravedliví mohou se radovati v Pánu, a jen spravedlivým přísluší chvála; proto modlí se kněz ve mši svaté, aby Bůh, jenž nám popřává zásluhy všech svatých najednou slaviti, na jejich přímluvu nám náplň svého milosrdenství uděliti ráčil. A v epistole připomíná nám církev vidění svatého Jana evangelisty, aby v nás vzbudila touhu

po vlastní nebeské, rozjímáním o nevypravitelné slasti, kterou požívají svatí v nebesích. Proto v evangelium ujišťuje nás sám Spasitel, že milujícím Boha, to jest chudým duchem, mírným, čistým, pokojným, milosrdným atd. nebeská blaženost přislíbena jest, proto mluví Spasitel o osmeru blahoslavenstvích. Pak jest celá mše svatá toho dne jednak chvála Boží a dík za prokázaná dobrodíní svatým našim bratřím a sestrám, jednak prosba, by i nám na jejich mocnou přímluvu podobných milostí a odměn se dostalo.

Svatý Bernard píše o svátku tomto takto: »nás prospěch a ne prospěch svatých vyžaduje, abychom památku svatých slavili. Nemyslíme nikdy na ně, aniž bych necítil v sobě vroucí touhu po jejich společenství, jejich blaženosti a jejich přímluvě.«

Staré letopisy nám vypravují, že rok co rok na svátek Všech Svatých se do Říma hrnulo množství poutníků, jako na den Božího narození, k slavným službám Božím. Věřící hleděli touto poutí a uctíváním všech svatých toho dne nahraditi, co snad byli ze slabosti lidské během roku opomenuli. Ctíme svaté a prosíme je za přímluvu u Boha, což nám mnozí nevěrci za chybu vykládají, říkajíce, že svatí nejsou vševědoucí, že tedy ani nevědí, zdali je ctíme, anebo k nim se modlíme. Že svatí vševědoucí nejsou, to zajisté i připouštíme, vždyť jest vševědoucím toliko Bůh. Avšak nemáme i my oči jen v předu na obličej, a přece také v zadu viděti můžeme! Jak to? V zrcadle. Pak i svatí nevědí o nás bezprostředně, ale vědí o nás a slyší nás prostředně — skrze Boha — tak, jako my předměty za námi můžeme viděti v zrcadle. Bůh učiní, že skrze jeho vševědoucnost dozvídají se svatí o naší úctě a našich modlitbách, čímž moc Boží i láska ještě u nás se stupňuje.

Ctíce svaté, nepodceňujeme svatosti samé a nezanedbávejme ji. Milujme vše to, co člověka svatým, bohumilým činí a užívejme toho co nejvíce. Nevymlouvejme se, že toho nedokážeme. I svatí žili jako my, i oni byli podrobeni téměř nedokonalostem a chybám jako my, bojovati museli se světem i ďáblem jako my, ale buď si zachovali vlastní píli a pomocí Boží nevinnost srdce anebo po hříchu činili upřímné pokání a tak spásy došli. Činíme podobně. A jako jim pomohl Bůh, tak zajisté pomůže i nám, vida naši dobrou, ale slabou vůli, podepře ji a dá milostí svou to, čeho není v moci naší. Aniž pak svatost záleží v činění zázraků nebo věcí neobyčejných. Věci tyto jsou následkem a ovocem svatosti. Svatost záleží v plnění přikázání Božích a tato nejsou těžká. »Jho mé sladké jest,« dí Ježíš »a břímě mé lehké.« Setrvejme tedy ve službě Boží věrně, horlivě až do konce varujíce se těžkého hříchu a budeme i my spaseni a připočtění k těm, které dnes ctíme, oslavujeme a vzýváme. Vždyť všecko můžeme v tom, který nás posiluje, jak dí svatý Pavel, tedy i svatými se státi; záleží jen na vůli a přičinění našem, Bůh zajisté nikdy pomoci a posily neodepře.

Památka všech věrných dušiček, dne 2. listopadu. Jestliže se radujeme nad blažeností našich svatých bratrů a sester v nebi, tož nesmíme zapomínati utrpení a muk ubohých duší v očištění, kteréž jsou rovněž nám tak blízké a páskou lásky křesťanské s námi co nejúžeji spojené. Článek: věřím v obcování svatých, zahrnuje v sobě duše trpící v očištění, neboť i ony jednou budou svatými, až odbudou si časný svůj trest. Proto zajisté dobře a moudře zavedla církev svatá po svátku Všech Svatých, památku všech věrných duší v očištění, aby jak svatí v nebi

tak i my na zemi se spojili k těmto trpícím našim miláčkům dle možnosti a vůle Boží ku pomoci přispěli.

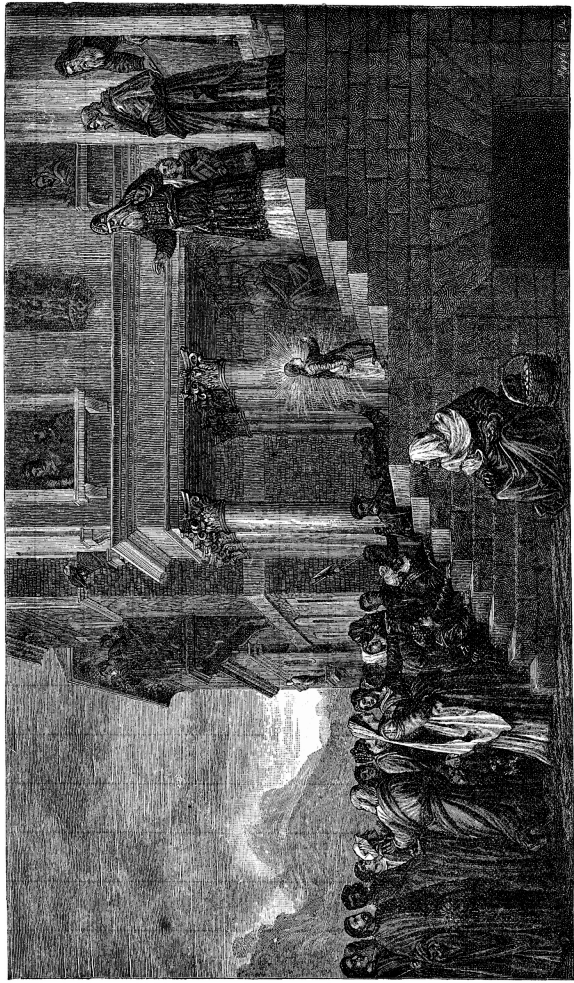
Již v dobách nejstarších věřili křesťané, že mohou a mají skutky dobrými pomáhati duším z očistce, proto na úmysl ten se modlili, konali obět nejsvětější, dávali hojné almužny, postili se atd. Avšak zvláštní den na památku dušiček posud zaveden nebyl. Stalo se tak však záhy. Již v osmém století připomíná Amalarius den v roce, jenž byl věnován památce zemřelých a služby za ně uvádí ve spojení se svátkem Všech Svatých. Slavnost tato byla v obyčeji, obzvláště v řádu svatého Benedikta, slavný opat kláštera cluniackého, blah. Odilo, pak slavil v klášteře svém dne 2. listopadu památku všech věrných dušiček modlitbami, obětmi mešní a almužnami, v čemž mnohé jiné kláštery a celá biskupství příkladu jeho následovaly. Papež pak Jan XIX. rozkázal, aby se tímto způsobem památka dušiček co rok dne 2. listopadu slavila; případně-li pak tento den na neděli, koná se pobožnost v pondělí.

Obřady a modlitby, které církve na tento den ustanovila, ukazují nám jasně vznešeného ducha našeho svatého náboženství, které nás nabádá i zemřelým projevovati lásku bratrskou a zároveň nás upomíná postarati se o spásu věčnou v tomto životě dokud čas a příležitost jest.

Již v předvečer na svátek Všech Svatých konají se po pobožnosti sváteční slavné nešpory za zemřelé. Okrasa s oltáře zmizí, vše zakrývá se barvou černou, barvou smutku; rakev černým přikrovem zakrytá, na níž stojí kříž uprostřed světél připomíná nám zemřelé, kněžstvo oděné rouchy barvy černé, píše temným hlasem žalmy, jichž ukončení jest: »odpočinutí věčné dejž jim, o Pane, a světlo věčné nechť jim svítí.« Modlitba za zemřelé, prosba za odpuštění hříchů jejich končí pobožnost svatvečerní.

Po klekání pak rozezvučí se všechny zvony chrámové ve hrany a volají: pamatujte na zemřelé, neboť i vy jednou zemřete! A na hřbitovech nesčetná zasvitnou světla na hrobech, dokazující lásku živoucích ku zemřelým a také viru v Krista ukřižovaného, v níž zemřeli a skrze níž doufali spasení býti. Je to obraz světla věčného, které tolikráte ze srdce přejeme milým zemřelým, zejména těm, kteří posud v čistci trvají. Člověk by musil býti z kamene, aby nebyl pohledem tímto a upomínkou dojat. Každému maně připadá na mysl: stojím na místě zemřelých; jak dlouho ještě i já budu zde odpočívati. Modlím se za jiné, zdaž i za mne se někdo pomodlí? Čin dobré jiným a odplatí tobě modlitbou po smrti.

V den samý pak po kázání, v němž vyzývání býváme, bychom neodepřeli zemřelým almužny modlitby, oběti a dobrých skutků a tak pomohli ubohým dušičkám z očistce, aby co nejdříve dostanouce se do nebe, za nás jako svatí orodovati mohli, slouží se slavné Requiem za zemřelé. Vždyť největším dobrodiním, které jim poskytnouti můžeme, jest obět nejsvětější, po níž Bůh nejvíce se smilovává a duším v očistci dle milosrdenství svého trest zkracuje či dokonce odpouští. Po nejsvětější oběti a modlitbách jde kněz s osadou průvodem na hřbitov, aby vykonal tam u kříže — slitovníka největšího — modlitby za v Pánu odpočívající a pokropil hroby vodou svěcenou, která, jak mnozí svatí tvrdí, jest jako rosa nebeská dušičkám v útrapách jejich očistcových. Věřící pak vyhledavše hroby svých milých, poklekají, a prolévajíce slzy bolesti a zármutku vroucně se modlí za věčnou spásu jejich. Není věru dne v roce, kdy by zřejměji se zračila vira naše v život posmrtný,

Obětování nejbláh. Panny Marie ve chrámě.

v soud a trest na věčnosti, jakož i ve smilování Boží a moc modlitby a oběti, jako právě dne dnešního. I člověk nejlehkomyslnější bývá dnes přístupten dojmům věčným i jemu, ač lpí celou duší na světě a jeho radostech, přece se namane myšlenka, také pro mne nadejde jednou konec a co potom? U mnohého již myšlenka tato měla v zápětí obrácení se a také pokání života. Jak mocně působí na srdce naše naše svatá víra a posvátné obřady víru tuto znázorňující! Zvláštním kouzlem mocným působí na duši zpěv při »Requiem«, upomínající nás na soud po smrti. Začíná slovy »Dies irae« = »den hněvu«, onen zničí svět ohněm, jak již David a Sibilla učili atd. Vylíčív celý strašný soud, končí zpěv modlitbou k Spasiteli: »O Ježíši skrze lásku svou dej jim odpočinutí věčné.«

Pamatujeme na dušičky, ale netoliko dnes, nýbrž den co den. Vždyť pravi písmo: svaté a spasitelné jest myšlení za mrtvé se modliti, aby od hříchů svých osvobozeni byli. (II. Makab. 12. 46.) Modlitbou touto není však rozuměna jenom modlitba ústní, nýbrž i dobrý úmysl s kterýmž cokoli dobrého činíme, ku pomoci a utěše věrných dušiček činíme a Bohu obětujeme. Není zajisté ztraceno, co pro ně činíme, prospěšné je to oběma, jim i nám. Trpí-li jeden úd, spolu s ním trpí údové všichni, tak píše svatý Pavel. (I. Kor. 12. 26.) Zkrátíme-li tedy utrpení dušičkám, prospějeme sobě, neboť odmění se nám potom mocnou svou přimlouvou u Boha. Vzpomínejme tedy denně na dušičky a z očiště jim pomáhajme, budou na nás vzpomínat, až budeme umírat...

Svátek obětování blah. Panny Marie, dne 20. listopadu. Předmětem slavnosti této jest slib, kterým Marie panenství své Bohu zaslíbila, čili se obětovala. Jiní také mají za to, že blahoslavená Panna Maria již v útlém věku svém od rodičů v chrámě Bohu byla obětována, kde také mezi ostatními Bohu zaslíbenými pannami nějaký čas pobyla. Svátek tento byl dříve v církvi východní slaven, odkud přešel do církve západní a připomíná se již ve století 14. Modlitba při mši svaté, která zní: Prosíme tebe, o Bože, který jsi přesvatou Pannu Marii, v níž přebýval Duch svatý, dnešního dne v chrámě obětovati dal, dej nám té milosti, abychom na její přimlouvu hodni byli učiněni také jednou do chrámu velebnosti tvé se dostatí. Modlitba tato dokazuje, že svátek tento k tomu určen jest, abychom nevinnost Panny Marie v jejím mládí ctili a ji o přimlouvu vzývali, abychom podle jejího svatého příkladu se řídili a také blaženosti její účastni byli. Svatý biskup Ambrož pravi o tom: Maria Panna byla takovým vzorem ctnosti, že celý život její příkladem nazýván býti může v každém ohledu. Čím více však nám přesvatá tato Panna se líbí, tím horlivěji zkoumáme její život a kdo si její blaženosti jednou žádá, ten buďž pobádán, aby jejímu vzoru učinil sebe podobným.

Svátek patrona kostelního, čili slavnost poutní. Každý chrám křesťanský jest některému tajemství ze života Spasitelova anebo některému svatému nebo svěťci Boží zasvěcen. Tomuto se pak říká patron či patronka kostela a výroční den tohoto slavivá se v chrámě tom s velikou okázalostí, čemuž se také obecně říká slavnost poutní.

Je to obyčej pradávný v církvi naší. Již v VIII. století bylo nařízeno, že každý kostel má míti svého svatého patrona a že se svátek jeho každého roku okazale slaviti má. Obyčejně to byl onen svatý, jehož svaté ostatky v chrámě tom uloženy byly. Patron kostela byl jaksi zvláštním ochráncem celé osady ke kostelu tomu náležející, jako otec, jenž o dítky své se stará a pečuje. K svatému patronu

tomuto utíkali se osadníci o pomoc a přímluvu v dobách nebezpečí, v dobách neštěstí, moru, války, hladu, nemoci, neúrody a jiných pohrom, neboť měli za to, že jako jej obzvláště v chrámě svém ctí, tak i on v nebi za ně obzvláště u Boha oroduje. Slavnost poutní slavívala a slaví se posud v každém chrámě posvěceném s oktávou, a to způsobem co možná nejslavnějším. Kostel se okrášlil — mnoho světél září na ozdobeném oltáři, slouží se více mší svatých, koná se slavnostní kázání o svatém patronu, jeho ctnostech, o příkladném životě a slaví se slavné služby Boží dopoledne i odpoledne. Ostatní čas pak věnován jest veselí, neboť je to zároveň svátek celé farnosti.

A tak dospěli jsme ku konci pohodi svatodušního, které se zavírá sobotou před první nedělí adventní. Pojednavše o svátcích a slavnostech důležitějších v tomto období se naskytujících musíme se svatým otcem Řehořem Nazianským vyznati: »ať se tomu či onomu ten či onen svátek více zamlouvá anebo důležitějším jeví nežli jiný, pravému křesťanu jest učení o nich se jevící věci nejdůležitější.« Slavímeť slavnosti podle potřeb ducha, a tento vyžaduje, abychom, jakož naši povinnosti jest, slovy uznali a skutky ukázali, že naše slavnosti v tom záleží, bychom duše naše něčím trvalým a stálým obohatili a se nedrželi toho, co trvání nemá a jen mysly naše dráždí a proto netoliko neužitečným jest, nýbrž i škodlivým.

Hlavním svátkem období tohoto, byl Hod Boží Svatodušní. Duch svatý vycházející z Otce a Syna, dokonává dílo Vykupitele Ježíše Krista v nás milosti svou, vede nás skrze učení Kristovo v životě po cestě dobré, posiluje nás svatými svátostmi na ní, očisťuje duši od hříchu a činí z ní dítko Boží. A tak nás vede až ku konci smrti, po níž nastane soud a konečný rozsudek. Proto také dává církev v poslední neděli po svatém Duchu čísti evangelium o soudu posledním, abychom povždy pamatovali na konec. Jak hrozné jest, co nám Kristus o posledním soudu pravi! I svatí a spravedliví chvěli se při vzpomínce na soud tento. »Běda mi,« vzdychal svatý Cyprian, »až před soudem se musím postaviti.« A čím více chvěti máme se my! Neboť hrozné jest upadnutí v ruce rozněvaného Boha. (Žid 10. 31.) Avšak jen hříšníkům je to hrozné — beznadějně — ne tak spravedlivým a Boha milujícím. Ustaňme hřešiti a přestaneme se i soudu báti.

Jak zastihne nás soud poslední? Tak, jakými jsme byli v okamžiku smrti. Neboť jak kdo umírá, tak souzen bude. Kéž jest tedy dobrý ten den smrti naší, pak potkáme se i s dobrým výsledkem při soudu posledním. Ježíš Pán Spasitel a Syn Boží dal nám znamení, v němž zvítězíme a nezahyneme — svatý kříž. Budiž tedy svatý kříž již nyní praporem nad naším celým životem vlajícím, nad činy i skutky i myšlenkami a žalostmi a pak až Syn Boží objeví se jako soudce v oblacích s křížem v ruce, budeme se radovati, neboť totéž svaté znamení bude naše naděje, naše podpora. Protož nezapomínejme, že v kříži Kristově jest naše spása. Zavírejme se zbožností rok církevní, abychom rovněž se zbožností uzavřeli celý život náš pozemský a započali život nový u Boha v nebesích, život blažený, nehynoucí!

Boh. Hendl.

Hroby zdobíme křížem, květinami.

K svátku dušiček píše *Ignd Zhdněl*.

Nebylo mezi všemi našimi spisovateli proslulejšího znatele lidu nad nezapomenutelného Václava Kosmáka; kdesi pronesl myšlenku, že chce-li poznati, jak je která obec horlivá a zbožná, zajde si na hřbitov. Je-li pole Páně v dobrém pořádku, má-li slušnou ohradu, jsou-li hroby květim a znamením naší spásy křížem okrášleny, jsou-li cestičky slušně upraveny, lze vždy skoro s úplnou jistotou říci, zde bydlí obec zbožná, zde jsou lidé opravdu hodní a katoličtí. Díky Bohu najdeme skoro všude u nás jen takto upravené hřbitovy.

Kdož by nevzpomínal v památný den všech věrných dušiček na své milé zemřelé a na duše v očistci? Kdož navštívil by hřbitov a vroucně se tam nemodlil? My katolíci dáváme na hroby nejraději kříže; kdo vstoupil na hřbitovy ve městech, častěji snad viděl tam sochy, znamení, sloupy, jež nejsou v žádném vztahu k naší svaté víře, ba mnohdy špatný vkus a nevěra tak daleko se zapomenou, že je ozdoba hrobů těchto přímo jako výsměchem našeho svatého náboženství.

Proč zdobíme hroby křížem? Nejkrásnější a každého křesťana nejdůstojnější ozdobou je kříž; všichni ctíme jej v životě, jím se znamenáme, v jeho znamení všechny svaté svátosti nám jsou udělovány; vyznamenán-li někdo bývá za své zásluhy, uděluje mu císař pán záslužný kříž. Všichni žijeme celý život svůj v Ježíši ukřižovaném, věřice v něj umíráme, doufáme, že skrze jeho zásluhy, skrze jeho předrahou krev, kterou vyliť ráčil za nás na kříži, dosáhneme jeho milosrdenství. Skrze kříž jeho nebojíme se smrti, neboť dle jeho příslibení očekáváme život věčný. »V pravdě neduhy naše nesl, bolesti naše snášel; raněn pak jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše; obětován jest, a protože sám chtěl a neotevřel úst svých; jako ovce k zabiti veden bude a jako beránek před tím, kterýž ho stříže, oněmí a neotevře úst svých.« (Isaiáš 53, 4—7.) Kříž Kristův je ozdobou našich přibýtků,

jím okrašluje pole, cesty, hory, louky; na všech věžích našich kostelů je připevněn, jakoby již od zdaleka nás vítal a k sobě zval, v kostelích vidíme ho na zdech, na oltářích, proto důstojně ozdobme i hroby tímto znamením naší spásy.

Svatý apoštol Ondřej byl odsouzen ku smrti na kříži. Když veden byl na popraviště, uviděv od zdaleka kříž nezbledl, jak by snad učinil člověk, slabý tvor, když uvidí předmět, který má být příčinou jeho smrti, neuschla a nezařadila se mu krev v žilách, nezežily se mu vlasy, neselhal mu hlas v hrdle, netřásl se na těle, nespletl se mu mozek, neomdlel, ale mluvil z plnosti srdce, láska, již naplněno bylo srdce jeho, rozohnila ho ještě více a vysílala plamené jiskry, jež ústa jeho promlouvala. Uviděv kříž, na němž měl být ukřižován, zvolal svatý Ondřej: »O kříži, po němž toužil jsem tak dlouho, konečně tě vidím, jsi připraven mému po tobě vzdychajícímu srdci; beze strachu, naplněn radostí přicházím k tobě, přijmeš zajisté radosti, mne žáka toho, který na tobě visel. Vždyť jsem tě vždy miloval a přál jsem si, abych tě mohl obejmouti.«

Svatý Bernard mluví ve svých homiliích o svatém kříži a takto vykládá jeho význam: v kříži je naše spása, ale jenom tehdy, když mužně, beze strachu jsme jeho následovníky. Svatý Pavel praví: slovo kříže je sice těm, kteří hynou, bláznovstvím, ale těm, kteří dosahují spasení, to jest nám, jest mocí Boží. (I. Kor. 1, 18.) Kříž je štítem, jímž býváme chráněni, abychom zahnali střely nepřátelské, čtyři jeho součástky. »Jako štítem obestře tě pravda jeho, to jest Nejvyššího, nebudeš se báti přistrachu nočního, ani střely létající ve dne, ani věci procházející se ve tmě, ani útoku a čábelství poledního.« Navazuje na tato slova žalmisty Páně (10, 5—6.) praví dále týž učitel církevní: spodní část kříže, na níž visely nohy Kristovy, pomáhéj proti přistrachům nočním, to jest proti malomyslnosti, kteráž pochází ze strasti a útrap tělesných, abychom se přicinili, to, co pod námi jest, tělo

totiž mužné krotiti, na úzdě držeti a přivéstí v poddanost. Posmívá-li se nám někdo, chce-li nás přivéstí a přemluvíti ku zlému, letí za dne střela, a sice z levé strany; kéž ji zachytne trám kříže levý, na němž pravá ruka Kristova přibita byla. Z pravé strany přilítne střela, když někdo lichotí, pod rouškou příjemného rádece roztrušuje jed bratrské pomluvy a chce zasiti hněv a roztržku, ano chce hřích, bezbožnost prohlásiti za něco spravedlivého. Ale je to Jidaš, zrádce, který zrazuje políbením a tuto věc, která se blíží ve tmě, zaženeme pravým trámem kříže, na nějž přibita byla levá ruka Kristova. Ale viz ještě ďábelství poslední, to jest duch pýchy, který jak může nadýmá se, vši silou se chce zaskvěti, ale přenebezpečným je tento ďábel, neboť je začátkem všeho zla; příčinou všeho hříchu jestiť pýcha. Nuže, ať jsi kdokoliv, chceš-li pracovati o své spáse, vzpomeň si, že máš proti tomuto nepříteli nad svou hlavou nejhořejší konec kříže, abys nezpýšněl, aby nezhrdlo tvé srdce, aby nekrácel ve velkých, nad jiné se vypínajících myšlenkách, nýbrž aby zachytl ony střely, které přicházejí s hůry, onen trám kříže, který visí vysoko nad hlavou. Věru, tato část kříže jediná jest, na níž napsán byl nápis spáasy i říše, neboť jen ten, kdo se ponizuje, zasluhuje, aby byl povýšen a zachráněn. Abych zkrátka předešel opakovat, znamenají čtyři částky kříže: zdrženlivost, trpělivost, opatrnost a pokoru. Šťastný člověk, který vítězí a chlubí se v tomto kříži, tím více šťasten na jehož hrobě tento kříž, ujistění naši spáasy, jest vztýčen. Nás živé upamatuj tedy kříž náhrobní, abychom hlavně vykonali ctnosti, jež znázorňují čtyři součástky, z nichž se skládá: zdrženlivost, trpělivost, opatrnost a pokora.

Proč zdobíme hrob květinami? Přijdeme-li na hřbitov sotva najdeme hrob, na němž nebyly by květiny pestrých barev zasázeny. Jaký účel, jaký význam má tento zvyk? Zelená barva je barvou naděje, zdobíce hroby svých milých doufáme, že sejdeme se s nimi na věčnosti; libá vůně, již vydávají květiny, značí dobré skutky, které způsobí, že duše člověka, který je vykonal, líbí se Bohu a vytrvá-li, bude odměněna; značí též

že pomoci můžeme duším zemřelých, konajíce a obětující za ně dobré skutky, čímž více je potěšíme, než kdybychom někomu zde na světě dali kytičku pěkně vonících květek. Květiny dáváme darem osobám, jimž ukázati chceme svou oddanost, vděčnost, lásku; dávajíce kvítka na hroby, ukažeme lásku a oddanost k zemřelým tím, že vykonáme za ně dobré skutky. Na sněmu tridentském bylo v sezení dvacátém pátém řečeno: mají-li mše svatá, modlitby, almužna a jiné dobré skutky zbožnosti, které vykonávají věřící, duším zemřelých prospěti, musí býti vykonávány zbožně a sebranou myslí.

Již původ svátku všech věrných dušiček dokazuje, že byl založen, abychom duším zemřelých pomáhali skutky zbožnými a dobrými. Ku konci desátého století přišel jakýsi poutník do Sicílie a vyprávěl, že měl zjevení, v němž ďáblové velmi byli rozhořčeni na mnichy v Clugny, prože vysvobodili mnohých duší z očistce svými modlitbami a almužnami; když se o tom dozvěděl opat clugnacký Odilo, umlín si, že pokud může, ještě více pomůže duším zemřelých, nařídil proto roku 998, aby ve všech klášterech jeho řádu slavila se po svátku všech svatých, totiž dne 2. listopadu památka na všechny duše zemřelých, a aby se za ně toho dne obětovaly všechny modlitby, všechny dobré skutky. Svátek tento došel velké obliby a rozšířil se poznenáhlu po vši katolické církvi.

Dáváme mrtvým na hroby květiny! nuže vzpomeňme si na ně také často modlitbou, vykonávejme v tomto úmyslu skutky kajicné, dobré, vzpomeňme si jak volají k nám o milosrdenství: smilujte se nad námi, aspoň vy přátelé naši. Sázejíce květiny na hroby, ukazujeme, že vzpomínáme na své milé zemřelé; vštěpujeme lásku tuto i našim domácím, známým, aby až nás zde nebude, vzpomněli si na nás modlitbou a dobrým skutkem, aby tak duše naše spíše vysvobozena byla z muk očistce a došla radostí slávy věčné. Často vidáme na jaře na hrobech krásné modré kvítko, pomněnku, kéž i my vždy pomníme a nezapomeneme modlitbou pomáhati duším, nejen našich známých, ale všech věrných zemřelých.

Smutné chvíle.

Dřív smavé nebe, nyní zachmuřeno,
jak by mu do pláče bylo,
a zdá se ti, že cítíš už,
jak tichoučko by silo.

Zda div by byl, když lkalo by
nad rychlým umíráním;
co dříve plno květů,
padá větrů váním.

Vše v smutný zahaleno háv,
jak k pohřbu ustrájí se
a čeká přijde-li už zima, kněz —
zda slzám ubráníš se?

Ten vábný jara znikl čas,
pln květů, jasu, žití,
už zvadly, bledly krásy vše,
víc nebudem jich zřítí.

Tak život lidský rok co rok
jde smavým — smutným tokem,
a než se nadáš a než zviš —
jdeš k hrobu chvatným krokem.

Když na hřbitov si zajdeš teď
se k mrtvým podívatí,
tu teprv cítíš s bolestí
svůj život umíratí.

A v hrobích tíše dřímají
tvých drahých mrtvoly
a čekají, až za ně
se někdo pomodlí.

Jich srdce nyní práchniví,
a necítí už více,
však trouby až se ozve hlas,
jich vstane na tisíce.

A s bůry nebes ozvěnou
se světem rozlaholí:
Hosana! radost v nebi je
už není „svatých polí“.

Pak duše k Bohu vznesou se
ku věčné světlé bytosti,
ne všechny však, jen některé,
ve tmách se zbytek uhostí.

Nuž, zastav na chvíli svůj krok,
jím věnuj zbožnou vzpomínku;
snad než se sejde s rokem rok
spát budeš „černou hodinku“.

V. H.

* * * * *

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Svátek Všech Svatých.

Evang. O osmeru blahoslavenství. (Mat. 5.)

Kristus Pan ukázal nám sám cestu k nebi, upravil nám ji, a kráčel sám po ní před námi. Nečíslní zástupové věřících následovali jej po téže cestě, a jsou nyní u něho a u Otce, radující se v říši věčného pokoje a nevypravitelných radostí. Chceš, duše milá, snad zůstatí pozadu? Anebo chceš si voliti cestu jinou, nežli ukázal ti Pán, po které svatí šťastně došli cíle? Jednoho jen poslal nebeský Otec nám na zemi, aby nám byl „cestou, pravdou a životem“, Ježíše Krista Syna svého, Spasitele světa. Jen tohoto vůdce si zvol, toho se drž a připoj se k zástupům těch, kteří oddali se jemu, a proto všemi nebezpečími a pokušeními života tohoto šťastně prošeďše, vítězně dokončili dráhu svou mezi vyvolenými Božími; potom i ty dojdeš cíle, jediné blaženého a podědíš korunu spravedlivosti, kterou zaslíbil Kristus Pán všem, kdož jeho jsou a zůstanou. Umdléváš ovšem často na cestě této, avšak pomni, že ruka Páně tě povždy podporuje, a že svatí bratři a sestry v nebi nespouští tebe s očí, nýbrž prosí a orodují za tebe, aby pomoc Boží tobě jistá byla. Proto zmužile kráčež po cestě Boží až ku konci.

Křesťanský otec.

IV.

Pismo svaté líčí nám štěstí etnost-ného otce uprostřed hodné rodiny těmito slovy: »Blahoslaveni všichni, kteří se bojí Hospodina a kteří chodí po cestách jeho. Nebo z práce rukou svých jisti budeš; blahoslavený jsi a dobře tobě bude. Manželka tvá jako vinný kmen plodný po bocích domu tvého. Synové tvoji jako mladistvé olivovníků kolem stolu tvého. Ať hle, tak bude požehnán člověk, který se bojí Hospodina.« (Žalm 127.) Opěvává slovy těmi Žalmista Páně zvláště štěstí rolníků a lidí rukama pracujících; opěvává štěstí, kteréhož lidé taci stejně užívají mohou s králi a lidmi mocnými, ba lépe ještě užívají mohou než onino. Jestli místem pravého štěstí, pravé radosti rodiny; té má otec náležeti nejen se svými rukama, jimiž pro rodinu dobývá chleba vezdejšího, nýbrž také srdcem, láskou; těší-li se zahradník ze svých květin, kochá-li se jimi, čím více těšiti se má ze svých dětí, čím více má otec milovati své děti! Dobře pravi božský Spasitel: »Kde jest poklad tvůj, tuť jest i srdce tvé.« (Mat. 6, 21.)

Pravým pokladem otcovým mohou a mají býti jenom děti; proto u nich má dlíti srdce jeho, dokonav práci k nim má chvátati, s nimi dlíti má mu radost a štěstí působiti. Staří Římané znali dvě posvátná místa: rodinný krb a oltář; z nich čerpali nadšení pro díla míru a války; křesťanskému otci mají ona dvě místa býti ještě ctihodnější a světlejší.

Budiž však toho Bohu žel, že za našich dnů mnoho otců podobá se krátkozrakým pouťníkům pouští se ubírajícím; zelené a převabné krajinky, oasy s milým stromovím a pramenem vody nevidí, ač jsou tak blízko, za to však někde cestou kupují si za drahý peníz vodu kalnou, teplou a nezdravou; podobají se pouťníkům takovým nešťastní otcové, jimž jest hospoda milejší než rodina; žena jest jako vdovou, děti jako sirotky, když otec strávív všecek čas denní v práci mimo dům, tráví i večer v hospodě; a ještě hůře ženě, ještě hůře dítkám, když se otec konečně vrátí napilý a pak sprostě, tvrdě, hrubě plísni a souží ubohou rodinu.

Pak se nedivme, že mnozí otcové jsou svým dítkám cizinci, že k nim dítky láskou nelnou, jich se štítí, bojí, lekají, před nimi přehají jako před škůdci domácího míru a blaha. Nedivme se, že otcům takovým ubývá vážnosti; nedivme se ro trpčenosti a nespokojenosti matčině, nedivme se hrubosti, drzosti dítek, nepořádku, rozháranosti v domě; že se doma nikomu nelíbí. Toť důsledky nesmírné, nerozumné lásky k hospodě!

»Rodina a hospoda těžko se spřítahají, rodina a hospoda dva nepřátelé,« píší biskupové švýcarské ve společném listě pastýřském z roku 1895. »Má-li zkvétati domácí štěstí, nesmí se přes míru choditi do hospod, sic počne hynouti blaho rodinné. Bohužel křesťanský duch a křesťanský mrav jsou za našich dnů v rodinách namnoze tak ochably, že nejsou s boj proti nesmírným návštěvám hospod, a dají-li se přec do boje, podlehnou.

Svět se takorka rozléhá nárkem nad nešťastnými manželstvy, nad zuboženými rodinami, nad zpustlými dítkami, a jak často bývá náрку toho příčinou nemírné pití, nemírná návštěva hospod!«

Jak blaze by bylo tak mnohému otci, kdyby večer po práci přišel pěkně domů k své choti, k svým dítkám a jimi se alespoň nyní obíral, když nemohl po celý den! Všem by dělal radost, všichni by se naň těšili; každý křížek byl by lehčí, každá slast byla by sladší. Avšak veta po tom po všem, kde jest otec pijanem, veta po radosti, po štěstí.

Ovšem mnohdykrát i manželka bývá příčinou, že manžel nesmírně pije; neuvaří pořádně, nedbá čistoty a pořádku nechová se k choti svému laskavě; nedostavši sama pravého vychování jest svévolna a umíněna, odpovídá muži vzdorně a urážlivě, trápí ho před dětmi a čeládkou a p. Ký div, že hledá venku potěšení v hospodě?

Nelze však upřít, že mnohdy i takoví mužové oddávají se pití, kteří mají sebe lepší manželky. Co lepšího tedy a potřebnějšího poraditi našim dívkám hodlajícím vstoupiti do stavu manželského, než aby se dobře zabezpečily, dobře ujistily, není-li ženich pijanem, a nedaly se zaslepti nějakými jinými zdánlivými dobrými vlastnostmi jeho? Sic se vrhají do zřejmého a jistojistého neštěstí!

A co říci ubohým, nešťastným manželkám, jichž manželé holdují nestřídmosti? Můžeme jich po litovat, avšak pomoci může jen Bůh; jim ubohým nezbývá zatím, leč trpěti a modliti se; ovšem mají také zkoumati, zdaž hněvivostí, nedůtklivostí či jinými svými chybami nejsou spoluvinný nestřídmosti manželů; mají prositi jich a zapřísahati ve chvíli příhodné, by se polepšili; mají se přičiniti, by je vymanili z mrzké společnosti pijanů a přivedli do společnosti lidí rozšafných; avšak především mají ubohé

modliti se, modliti se ustavičně, aby Pán Bůh sám ráčil přispěti svou všemohoucností.

K Windthorstovi, přeslavnému státníku německému a rekovnému vůdci katolíků, když byl ještě vrchním soudcem v Hannoveru, přišla nešťastná žena a podala žalobu na svého muže, toužíc býti od něho rozvedena; už prý nelze a nelze s ním žiti; každý večer že přijde opilý, hrozně láteří, všechno týrá. »A co děláte Vy?« ptal se Windthorst ženy.

»Inu také nemlčím.«

»Milá paní, zdá se mi, že Vám schází doma kus nábytku. Pořiďte si klekátko, a přijde-li muž opilý, nemluvte s ním, ale na klekátku mluvíte s Pánem Bohem, modlete se!«

Poslechla, a bylo dobře.

»Šťastný dobrý den, milý Josefe!« pravila muži, když se tento chystal ráno odejiti, ani nepozdraviv, ani nepromluviv. »Dnes je mokrý a chladno, a ty bys odešel ničím se nezahtáv? Počkej!«

»Našinec musí vzíti zavděk se studeným jídlem,« odpověděl drsně; nalil si kořalky do láhvičky, vzal kus černého chleba, sechoval obojí do kožené kabely a odešel. Než nespokojoval se už po kolik let s kořalkou jen při práci; večer u karet chutnala mu ještě lépe. Hrál, prohrával, pil a pil, a blahobyť hynul a hynul, bídy a nouze přibývalo, ač žena přivydělávala, prodávajíc mléko. Ubohá! Ale poslechla, jak jí soudce byl poradil, modlila se, vroucně se modlila.

Právě šla s mlékem do města. Napadlo jí, že muž nemá leč kus chleba. Koupila kus sýra; jidal ho rád. Za poleďna stavila se u něho. Po práci odpočíval a chléb pojídal. S radostí podala mu sýr. Tato laskavost mile ho dojala; Pán Bůh dojme srdce mnohdy skutkem sebe nepatrnějším. Přivětivě popatřil na ženu a pravil: »Sedni si, Markéto, poobědváme spolu!«

»Děkuji Josefe; děti doma čekají, spěchám.« Popatřila okem lásky na muže a chvátala za dětmi. Josefovi snad ještě nikdy tak nechutnalo, jako tentokrát. Dojedl. Papír, do něhož kupec byl sýr zavinul, zůstal mu v ruce; zadíval se naň, četl jej, četl, byl dojat; bytě to list ze staré modlitební knihy, list, na němž vytištěn žalm 50.: »Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého, a podle množství slitování svých sňad nepravost mou. Více obmyj mne od nepravosti mé a od hříchu mého očist mne. Nebo nepravost svou já poznávám a hřích můj proti mně jest vždycky. Tobě samému jsem zhřešil a zlé před Tebou učinil... Odvrát tvář svou od hříchů mých a a vymaž všechny nepravosti mé. Srdce čisté stvoř ve mně, Bože, a ducha přímého obnov v útrobach mých. Nezamítej mne od tváře své a ducha svatého neodjíměj ode mne. Navrať mi radost spasení svého a duchem statečným utvrď mne!«

Přečetl, pomodlil se zbožně slova ta, srdce se mu skrušilo. Přišel večer domů podal laskavě ruku ženě a pravil pokorně: »Markéto, co živ budu, nezapomenu, co's mi dnes dobrého prokázala; nebudeš litovati, že's mne neopustila!« A dostal v slově. Z pijana stal se nejpořádnější muž, blaho, štěstí, spokojenost uhostily se v příbytku jejich.

Není nad mírnost, nad střídmost; hleďme si jí, podporujme ji!

* * *

Za nynějších časů často musí otec býti vzdálen z rodiny; práce mimo, zaměstnání venkovské, v továrnách, dílnách nutkají ho; kdo však rozumný neplývá časem zbývajícím po práci takové a věnuje ho část náležitou své rodině; bývá to mnohdy dosti zatěžko, avšak nezapomínejme, že bez sebezapření není vůbec pravého křesťanství. »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám!«

(Lukáš 4, 23.) Komu se nechce polehnouti tohoto pozvání Páně, nýbrž vrhá se v náruč rozkoším tělesným, vrhá se v náruč nestřídmosti, ve špatných ocne se koncích; mařít nejen blaho své rodiny, mařít sebe sama, podkopává si zdraví, ničí sobě čistotu duše, pozbývá dobrého svědomí, ztrácí pokoj, soužen nesnesitelným nepokojem. Co pak se přihází rybám, když uchvátí vnaididla na udici zavěšeného? Chytanou se na háček, poraní se, jsou vytaženy a usmrčeny. »A hle,« praví kazatel, »jako ryby udici chyceny bývají, tak zlapání bývají lidé v čas zlý!« (9, 10.) Slyšme též svatého Augustýna: »Těší se ryba, když nevidouc háčku vnaidilo požirá; když však ji rybář udici z vody táhne, kroučí se vnitřnosti její. Tak se děje všem, kdož v rozkoších světských hledají blaženosti, přijde doba, kdy pocítí, jaké trápení pozřeli.«

Místo takového trápení, trápení pochodícího z nemírného užívání světa, z nemírných návštěv hospodských, může otec blaho a štěstí sobě chystati, blaho pochodící ze zdárného výchovu svých dítek, blaho, jež ho provází po všecku dobu manželství, zvláště však osladí mu těžké dny stáří, osladí vědomí, že poctivě vykonal svou úlohu, že zanechá po sobě zdárné syny, zdárné dcery, zdárné potomstvo, jež bude pokračovati na cestě, kterou sám byl kráčel, na cestě, na níž hledal slávy Boží, spásy duše své, spásy své rodiny a blaha svých spolubližních, mezi nimiž žil, pracoval, působil. Otcí takového bývá na sklonku života, jako bylo poctivému Tobíášovi, slavnému synu slavného otce; zaznamenáno o něm na konci knihy jeho: »A když vyplnil let 99 v bázni Boží, s radostí pochovali ho (t. j. těšice se ze šťastné a dobré smrti jeho). Všecko pak přibuzenství jeho a veškeren rod jeho v dobrém životě a svatém obcování trval, takže příjemní

byli tak Bohu, jako lidem, i všechněm bydlícím na zemi.« (Tobiáš 14, 16—17.)

Poctivý otec odebrav se na věčnost a byv milostivě přijat na soudě Božím i odměněn, jest neunavným orodovníkem za časné i věčné blaho svého potomstva, a každý nový šťastný příchodí z rodiny jeho rozmnožuje mu radost a útěchu; i trvají jeho slasti otcovské ustavičně, trvají věčně. »Aj hle, takť bude po-

žehnán člověk, který se bojí Hospodina.« Což však, nezdaří-li se výchova dítek, nepovedou-li se děti, stanou-li se z nich nezbedové, nezdárníci? Nebývá tím otec vždycky vinen, bývají toho příčiny i mimo otcovský dům, avšak Bůh sám ví a jednou na soudě všeobecném ukáže, že ve mnohých, přemnohých případech právě sami otcové způsobili nezdárnost, nezbednost dítek svých.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 21. po Svatém Duchu.

Evang. O služebnících králových. (Mat. 18.)

Nemysli si, že snad nespravedlivost a tvrdost, kterou bližní své trápíš, zůstane bez trestu. Vždyť panuje nad světem soudce spravedlivý, a dříve nebo později odplatí tobě za vše, čím jsi se proti bratřím a sestrám prohřešil. Všickni, kterým ubližuješ, volají k nebi, a Pán zástupů slyší je a naměří tobě měrou, kterou ty jim jsi měřil. Také na zemi žijí ještě duše, které dojmá trpce každá nespravedlivost a ktere ochotně ujmají se utlačovaných; jejich spravedlivý hněv rozleje se na hlavu tvou a stihne tě trest jejich opovržení. Protož sřez se, abys nikdy zlobou proti bližním svým nevyzýval Boha a lidi hodné ku hněvu a trestu!

Na neděli 22. po Svatém Duchu.

Evang. O penízí daně. (Mat. 22.)

Buď vždy upřímným v slovech a skutech a nepředstírej city, které srdci tvému cizí jsou. Či koho chceš pokrytectvím svým klamati? Boha? Vždyť jest vševědoucí, vždyť zkoumá srdce i ledví tvoje a vynese jednou na světlo všecko, co skrývalo se v hloubi duše tvé. Toho nemůžeš klamati, neboť zná tě lépe, nežli ty sám. Či chceš snad klamati lidi? Ovšem, nějaký čas snad se ti podaří, ale i ti brzy poznají; že všechno tvé pokrytecké chování se jest toliko škraboškou, která zastírá jiný vnitřek. A poznání to ti bude osudným, neboť padne na hlavu tvou veliká hana, a zajisté za dlouhý čas se tobě nepodaří získati si zase ztracenou důvěru svých spolubližných. Nebuď tedy nikdy podoben fariseům pokoušejícím Krista, abys nebyl zahanben a nestál před Bohem a lidmi zde jako lhář a lícoměrník, kterým každý soudný povrhne.

Na neděli 23. po Svatém Duchu.

Evang. O decti Jairově. (Mat. 9.)

Jak veliký tu učinil zázrak Spasitel náš, vzkřísiv mrtvou dcerušku Jairovu k novému životu! To učinil z božské moci své; takové zázraky ovšem činiti nemůžeš, avšak skutky lásky konati tobě možné jest, jaké činil Spasitel na ubohých a bídých. Tak jako zázraky oslavili Pána našeho, tak rovněž i skutky lásky oslaví tebe. Každý z nás dostal jistou míru síly a milosti od Boha ku konání dobrého, a jestliže věrně a poctivě jich užívá, tu aby slzy plačících sušil, tam aby nářek nešťastných mírnil, zde aby chudým pomáhal, tam nemocné těšil, pak i jméno jeho zapsáno bude ve knize života a Pán Bůh odplatí mu zajisté dle příslibení svého hojně v den soudný. Nenít krásnějšího skutku nad skutek lásky opravdové a křesťanské, neboť vyplývá z lásky k Bohu, kterou Bůh od každého bez výjimky požaduje.

Boje a koruny.

(Část další.)

Jednání čtvrté.

Palác císařský jako ve III. jednání.

Výstup 1.

Štěpán. Elymas.

Štěpán:

Mně věř, že dosud není vyhráno.
Svůj hněv vybouřiv císař opět kles'
do jakés únavy. Hned vše v něm krev,
on zabouří a mluví o pomstě,
hned hrozba zas mu na rtech umlká.
A zkoumám-li tu jeho náladu,
tu zdá se mi, že snad se rozhodne,
dát volnost křesťanům a svoliti,
by sami vládli zde.

Elymas:

Tot nemožno!

Štěpán:

Já bojím se.

Elymas:

My pokoje mu nedejme!
Což neřek' ničeho a nepodniká nic?
To nerozhodné srdce, zbabělé!
Dal rozkazy?

Štěpán:

Ne. Marně jsem se ptal.
Jen princům dána stráž pod záminkou,
že císařská tak žádá důstojnost.
Tot všechno je. On zdá se počítat
na mlčení a času vyčkávat,
neb prince miluje.

Elymas:

Již pozdě je. Lid donutí jej pokřikem.

Štěpán:

Již o věci ví Řím?

Elymas:

Již neurčitá pověst Římem jde
a slyšeti jest lidu reptání.
Vždyť jméno křesťanů zlou budí krev
ve vrstvách všech. Sem Nervu pošlu já,
ten jménem senátu ať promluví
a bohy římské vezme v ochranu.
Co mluviti má, jsem mu pověděl.

Štěpán:

Tot nebezpečný podnik, příteli!

Elymas:

A proč? Nám všeho třeba použít!
Což Cimber?

Štěpán:

Naň právě čekám zde.

Elymas:

Jej k činu pobídní, by vzbouřil se,
však zavčas jemu úzdu přitáhnu.
Za každou cenu ke vzpouře jej měj!

Štěpán:

Jen neboj se, já vnutím vzpoury meč
mu nějak do ruky, však chytrá lež
mně musí pomoci....

Elymas:

V tom vězí vše!
Tím zvítězím jen, když vzbouřím se!

Štěpán (slyše někoho přicházet):
Slyš! (Spatí Cimbru.)

On přichází!

Elymas:

Já odejdu!

(Odejde. — Štěpán jde Cimbrovi vstříc.)

Výstup 2.

Štěpán. Cimber.

Štěpán:

Zda slyšels novinu tu, tribune?

Cimber:

Jakou novinu?

Štěpán:

To strašné tajemství dne dnešního,
že princové jsou křesťany?

Cimber (snaží se být lhostejným):
Opravdu?

Štěpán

(k němu se přiblíživ tiše, však určitě):

A nejsi také ty?

Cimber:

Kdo? Já? Kdo mohl by to?

Štěpán:

Buď bez starosti, děkuji náhodě,
že o tom zvěděl jsem. Tot k dobru vám!

Cimber:

Jak to?

Štěpán:

Snad porozumíš mi. Již tasen meč
a vznášel se nad princů hlavami.
Jen okamžiku chmurná nálada
a vše jest ztraceno!

Cimber:

To vím já též.

Štěpán:

Chce císař nařídít, by jeho stráž se okamžitě měla k útoku.

Cimber (zaražen):

A kdo rozkaz má jim oznámit?

Štěpán:

Že znal jsem dobře víru tvou, já staral se, bys k tomu zvolen byl.

Cimber:

Je pravda to?

Štěpán:

A stráž paláce budiž zdvojena!

Cimber:

Též ode mne?

Štěpán:

Ovšem!

Cimber (po krátkém mlčení):

Co činit mám?

Štěpán:

Což mohu poroučet?

Ty rozvaž sám, což konat nyní máš. Jak voják rozsudí sám, co velí čest a jak bys jednat měl.

Cimber:

Ó Bože můj!

Štěpán (tajuplně a rozhodně):

Já myslím, že ve časech rozhodných jen prospěch větší ukazuje nám, kde spásu hledati. Můj náhled jest, že chopiti se třeba naděje, že třeba pevné myslí, ruky zde, jež meče chopí se a úklady v ráz rozetne a schladí slepou zášť. Já dobře vím, kam řečí takovou se odvažují, avšak láska má má láska k princům. Snad již chápeš mne?

Cimber:

Jsem vděčen ti.

Štěpán:

Však pozor pilný měj, čas kvapí již a bouře blíží se!

Cimber:

Již neměj obavy! Zde na mne volá Bůh. (Cimber odchází. — Štěpán provází jej až do pozadí, potom zavolá Elymu.)

Štěpán:

Elymo!

(Elymas vejde.)

Výstup 3.

Štěpán, Elymas, později Eurykles.

Štěpán:

Jest chycen již. Jak blesk cos zrakem mu by projelo. Já dobře viděl to. Již chopil plánu se.

Elymas:

A nyní k císaři!

Jej střežit musíme!

(Chtějí odejít, v tom vrazí Eurykles.)

Kdo je to zde?

Štěpán:

To's, Eurykle, ty?

Eurykles:

Já, dobrý otče můj! Mne hrozná zvěst tak zcela pomátla a zranila. Ach zranila, vždyť miluji je tak; viď, otče, že to lež, že princové jsou křesťany; o řekni, že to lež!

Elymas:

Jsou křesťany!

Štěpán:

Před tvář mou se k tomu přiznali.

Eurykles:

A pak...

Štěpán:

Jen rychle

Eurykles:

syny smrti jsou?

Elymas:

Snad.

Eurykles:

A ty, otče, tomu nezabráníš!

Štěpán:

Což já jsem císařem?

Eurykles (ruce spíná):

Jim umřít jest!

O princové... O draží přátelé!

O dopřej mi je spatřiti!

Elymas:

Tot nemožno!

Štěpán:

Jdi domů, dítě mé!

Eurykles:

Ó prosím vás, mne nechte zde!

Elymas:

Císař hněvá se!

Eurykles:

Snad chtěl by moji smrt?

Štěpán (zděšen):

Proč, dítě mé?

Eurykles:

Já zvolal bych: Jen bij, a zabij mne!

Elymas (pro sebe):

Jak neblahé to tušení!

Štěpán:

Eurykle!

Eurykles:

Ó otče můj, jak pověst klame zde!
Což může ctnost, jež zdobou člověka,
ze klamu vykvesti a podvodu?
Což může princů Bůh být bohem lži?
Já tomu nevěřím!

Elymas:

Hle! Křesťan to!

Štěpán:

Je trest to pro mne snad? Ó bohové!

Elymas:

Však tato víra plná hanby jest!

Eurykles:

Tot lež a pomluva! Jak zdravím tě,
ty pravé světlo, světlo přejasně!
Já vidím teď, že křesťanem jsem též!

Štěpán:

O nešťastný!

Elymas:

Ty synem smrti jsi!

Eurykles:

Nechť osud princů mým jest osudem!
Jest blažen ten, kdo v smrti, v životě
jít může s nimi, s nimi žít i umřít!
Když na ně čeká smrt, nuž s nimi mne
na popraviště veďte též — zde jsem!

Štěpán (zděšen):

O zrado! Zoufalství! Ó pomozte!
Mně pomoz, Elymo! Ó kde to jsem?
Můj rozum prchá mně.

Elymas (v náručí jej bera):

Jen utiš se,
a ducha svého upokoj!

Štěpán:

Co slyším, dítě mé?

Eurykles:

Slyš, otče, mnel

To přátelství přec tvojim dílem jest!

Já prince miloval, jak ty jsi chtěl,
a zamiloval jsem si oba dva.
Ó netrhej ten svazek přenězný,
ježž navázal jsi sám. Ó uvěř sám
v to světlo nebeské, jež svítí mně!

Elymas:

Již dosti řeči, promluv Štěpáne!

Štěpán:

Ó bohové, mně opět dejte hněv!

(K Euryklovi:)

Ty zrádče nevďěčný!

Elymas:

Někdo přichází!

Štěpán:

Tot císař je, poznávám jeho hněv.

Eurykles (nadšen):

Nuž pojďme, před císaře pohledem
já víru svojí vyznám bez bázně,
ať k princům vpustí mne!

Štěpán

(Eurykla do rukou Elymových strkaje):

Jen rychle, Elymo, ven vyveď jej
a muže opatř, by jej z Říma pryč
na venek vyvedl. Ó zachraň jej!

Elymas (Eurykla násilím odváděje):

Já ručím zaň! Buď na stráž!

Štěpán:

Jen rychle pryč!

Eurykles (na odpor se staví):

Ó otče můj! Ó princové!

Štěpán (úzkostně):

Pryč!

(Oba odejdou.)

Výstup 4.

Štěpán (sám):

O Eurykle, drahé dítě mé!
O hrozná pomsto! pomsto osudu!
Ty v jámu vrháš mne, již ruce mé
pro jiného kopali. A v srdci mém
to vlní, bouří, hučí přehrozně!
O Eurykles nezjeví se zde!
Vím, Elymas je věrný...

(Domitian vstoupí, provázen Nervou a několika senátory.)

Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu zhyne.

Myšlenková mosaika od Dr. Rud. Zhdněla.

Severně od královského hlavního města moravského Brna prostírá se kolem řeky Svitavy a jejích přítoků hornatý a lesnatý pruh země, který pro četné romantické přírodní krásy zove se moravským Svýcarským. Tichá údolí protékána bublajícím potůčkem jako křišťál čistý, smaragdové lučiny, pestrým kvítím poseté, úrodná pole vlnící se bujným obilím, střídají se s krásnými vysokými stepile urostlými lesy, groteskními skalami, ponurými jeskyněmi, pěkně utvářenými horami; na nedostupných horách a skalách černají se omšené zbytky prastarých hradů a šlechtických sídel, na pokraji lesů a břehů vesele hlučící říčky rozkládají se ztepilé letohrádky a pěkná letní sídla zámožných měšťanů, uprostřed pozeňhnaných vzdělaných niv a stinných sadů ovocných dřímají klidně tiché pohorské vesničky; ký div, že čarokrásný kraj tento stal se oblíbeným dostaveníčkem cestovatelů, turistů a milovníků neporušené přírody.

Roku 1896 podnikli žáci jednoho středního ústavu z nedalekého hlavního města výlet do zajímavých končin těch; provázeli je jejich učitelé a všichni byli zrovna uneseni nádhernými krásami tohoto krásného zákoutí milé vlasti naší. Ale pojednou dobrá nálada jejich obrátila se v děsný smutek!

•Spoluzák N. jest zraněn k smrti! Vezou bezvědomého do Kameného mlýna. Tak leti truchlá novina z úst k ústům. Co se stalo? Vždyť N. byl bodrý hoch, pilný student; ráno byl zdrav a vesel, nyní že jest zraněn k smrti?

Ano, byla to smutná pravda. N. v mladistvé horlivosti chtěl najíti kratší cestu; šel houštím, nevida mnoho před sebou, najednou sklouzla mu noha, spadl se strmé skály do hlubokého úvozu, kde zůstal polomrtve ležeti. Kolemjdoucí panský kočár naložil ho do hebkých podušek, ve mlýně ustlali mu nejměkčí lože, zavolali lékaře, ale vše marně; mladý život prchal, kněz rychle přivolaný posilnil ho svatými svátostmi, nadějný

mladík vypustil brzy mladistvou duši svou. Nás neštěstí toto učí: jak malé příčiny mívají veliké následky; jediný krok to byl, který zmařil tu život bujarého mladíka, jediného syna chudé matky vdovy.

Proto nikdo neříkej: »Což je to neb ono maličkost! Maličkovst nedbám!«

•Kdo pohrdá malichernými věci, pomalu zhyne, praví mudrtec starozákonní. (Sirach 19, 9.) Vlastní zkušenost, příroda nás obklopující a dějiny nás učí, že maličkosti přecasto bývají příčinou věcí velikých. Trní jest člověku věc nepřijemnou, kterou zhrdá; vyrostle-li trní na poli, vytrhne se a hodí do ohně, anebo odhodí na cestu, aby bylo ušlapáno.

Pohleďme na obraz nejsvětějšího Srdce Páně; jest trním korunováno. Jak kruté bolesti způsobily ty opovržené trny božskému Spasiteli! Hluboce zarývaly se do bílého čela a ztepilých skrání jeho, tak že bolest palčivá jak oheň pronikala svatou hlavou jeho, která neměla ani, kam by se položila; silný proud drahocenné krve jeho řinul z pod trní toho, a zaléval spanilou tvář božského Trpitele. Ó trní, jak bolestně zraňuješ milého Pána našeho!

Nám křesťanům jest nepatrná z prostých trnů spletená koruna Spasitelova nejvzácnější relikvií. Když Josef z Arimathie a Nikodemus posvátné Tělo Spasitelovo vložili do nového ve skále vytesaného hrobu, uschovali trnovou korunu svatou krví zbrocenou jako drahocenný poklad. Císařovna sv. Helena dovezla ji do Cařihradu, odkud získal ji svatý král Ludvík pro město Paříž. Ve slavnostním průvodu byla posvátná koruna uložena v nádherné kapli, kterou svatý král schválně dal pro ni vystavěti; kaple sama byla klenotem slohu gotického, na ochranu a stráž drahocenného pokladu založil král zvláštní kolegiální kapitolu. Nyní chová se trnová koruna v mariánském velechrámu pařížském Notre Dame zvaném, a vystavuje se každoročně věřícím k uctění. Během staletí byly četné trny z ní ulomeny a poděleny jimi nej přednější kostely křesťanské v Římě, v Cáchách a jině. Všude váží si jich

věfici lid jako vzácných památek po Kristu Pánu.

I nejsvětější Srdce Páně, trním korunované, volá k nám: „Nezhrdej maličkostmi, sice zahyneš!“ Malé počátky mají mnohdy veliké důsledky, malicherné příčiny ohromné výsledky; tak platí v přírodě, v obyčejném životě, v dobru i ve zlu, o ctnostech i o hříších. Bohužel, mnozí lidé a křesťané nevšímají si a pohrdají maličkostmi, poněvadž jejich dobré nebo zlé následky se hned nejeví.

Právě proto jest zásada Písma svatého: „Kdo pohrdá maličkostmi, pomalu zhyne, velmi důležitou. Kéž následující rozjímání přesvědčí nás, že křesťan nemá pohrdati maličkostmi: 1. ani v dobrém, 2. ani ve zlém, neboť na zdánlivě malých příčinách záleží mnohdy spasení duše naší.

Snad zdáti se bude někomu i toto rozjímání malicherností; kéž pak jen uváží, že rozjímání několika slov přivedlo již mnoho lidí ke svatosti. Ovšem třeba k tomu milosti Boží, o kterou před každým rozjímáním vzývati máme Ducha svatého.

I.

V druhém roce veřejného života svého přišel Pán Ježíš jedenkrát k moři Genezaretskému; poněvadž sešel se tu veliký zástup dychtiv jsa slyšeti jeho učení, vstoupil na lodičku, která tu stála zakotvena v přístavě, posadil se a učil, zástup pak stoje na břehu poslouchal pozorně. Promluvil tu Pán Ježíš v četných podobenstvích, z nichž obzvláště jedno často slyšíme v kostelích a v křesťanském vyučování. Pravidl (Matouš 13, 31, 32.): „Podobno jest království nebeské zrna horčičnému,¹⁾ kteréž člověk zasal na poli svém; kteréžto sice nejmenší jest mezi všemi semeny, ale když vzroste, jest větší všech bylin a bývá (jako) strom, tak že ptáci nebesí přilétajíce bydlejí na ratolestech jeho.“

Což jiného chce božský Učitel podobenstvím tímto říci, než že všechno dobro, všechna ctnost, všeliká dokonalost počíná malým a znenáhla se vyvinuje zvětšuje se? Kdož jest dokonalým, nestal se jím pojednou, nýbrž musil počítati od začátku, svědomitým býti v maličkostech, věrným v malém, aby se stal dokonalým.

1. Voli Pán Ježíš na znázornění pravdy té podobenství z přírody, poněvadž příroda učí nás v nesčíslných zjevech svých důležité pravdě té. Uvedme si několik příkladů.

Mohutným veletokem jest naše české Labe, když přeplovavši překrásný náš český ráj, opouští za Děčínem a Podmoklím milou naši vlast. V širokém zrcadle jeho zrcadlí se četná zkvétající města průmyslová, mocný hřbet jeho nese bílé stihlé parníky, začerněné těžké široké lodě nákladní, a břehy jeho jsou tak daleko od sebe, že zřídka jen spojuje je mohutný most železným poutem svým. Ptáme-li se, odkud bere velebný proud ten vody své, poukáží nás na dálné hory, které v modrých párách rysují se na obzoru. Na vysokých Krkonoších ukazují nepatrnou studánku, z níž čistý pramének jak stříbrná nitka táhne se temně zeleným mechem a pak jako rozverný klučina bujaře vrhá se přes strmé skály do tichého horského údolí; tento skromný potůček jest základem našeho majestátního veletoku. Malé počátky, veliké následky.

Na jaře zorává rolník svá pole, pak bere símě a klade do lůna země; símě klíčí, bylina vzrůstá, kvete, zraje, o žních pak rolník klidí mnohonásobné símě, které byl zasal. Rolníka, který by na jaře nesel, že mu maličkost ta nestojí za to, nazval by každý bloudem; podobně chybje těžce, kdo opovrhá maličkostmi.

Na počátku stala se zmínka o překrásném moravském Švýcarsku; čarovné kraje ty jsou také bohaty na podzemné jeskyně a sluje, které mnohdy táhnou se pod zemí na kolik hodin, jsou vysoké a prostranné jako velkoměstské chrámy, hostí v lůně svém podivná zvířata, skrývají v temných prostorách svých podzemní jezírka, široké potoky, roztodivné krápníky. Tážeme-li se, kterak vznikly prapodivné podzemní ty prostory, odpovídá nám věda zvaná zemězpyt čili geologie: voda jest příčinou, že پوستaly rozsáhlé ty sluje. Kráčíme-li podzemní tou říší, padají neustále kapky vodní nám na náš šat, častěji musíme se brodit podzemními potoky, nebo obcházeť široké rybníky; přišli-li, žene se voda všemi těmi prostorami, tak že nelze bez nebezpečí

¹⁾ Srovnej evangelium na neděli 6. po Zjevení Páně.

života sem proniknouti. Tak pracovaly vody v podzemních těch prostorách po sta a tisíciletí, až vytvořily obrovské ty jeskyně. Máme tu opět nový doklad rčení: »Nezhřdej maličkostmi!«

A podobných příkladů možno podati více: kterak drobné včelky sbírající nepatrné kapky sladiny v květech, vytvářejí z ní veliké pláсты medu a vosku; kterak kapky vody družice se k sobě shlukují se ve veliká hojnou vlahou zemí zúrodnující mračna, jakož i v nesmírná skoro celou zemi obklopující moře, množství nepatrných penízků dává ohromnou sumu a veliké bohatství, dlouhá cesta, kterou jsme vykonali, skládá se ze samých drobných kročejů a jině.

Tak tedy příroda neustále na všech stranách poučuje nás o pravdivosti slov nadepsaných, jež také krásně vyjadřuje staré lidové přísloví: »Kdo si mála neváží, po mnohu ať nebaží.«

2. Co platí v oboru přírody smyslné, platí také v říši duševní; tak dosvědčuje nám vlastní zkušenost a dějiny. Buďtež tu uvedeny některé příklady.

Pythagoras byl synem chudého venkovana. Chodíval do lesa na dříví, věnoval však zvláštní péči, aby svazek dříví náležitě si upravil. Jaká to maličkost! Stalo se, že bystrý hoch potkal filosofa Demokrita nesa svazek dříví. Upravný svazek upozornil Demokrita na bystrého a pilného hochu. Zastavil jej a žádal, aby svazek rozvázal a srovnal před jeho očima. Ochota a svědomitost chlapceva pohnula mudrce, aby se ujal nadaného

Pythagora. Tak zdánlivou maličkostí uveden Pythagoras na cestu, která mu podnes zaručuje jméno světové. Nikdo nepohrdej proto maličkostmi!

Jiný příklad. Roku 1838 putoval osmiletý hošík s matkou a tetou na pošvátné místo Mariánské Kevelaer;¹⁾ byla to hohova první pouť. Matka koupila mu tam cínový kalíšek a jiné předměty potřebné »ke sloužení mše svaté«; tetička dala mu zase darem knihu, kterou koupila u kevelaerského vetešníka: byl to svazek Annegarnova²⁾ dějepisu světa, kde jednalo se o posledním období středověku.

Když se dobří lidé ti vrátili domů, byli z Xanten na dolním Rýně, sloužil hoch mši svatou, spolužákům svým pak přednášel dějepis, jak se toho byl dočetl v knize darované od tety, kterou celou přečetl s obzvláštním zájmem.

Uplynula léta; z hochu stal se kněz a světoznámý dějepisec: je to svými dějinami posledních let středověku proslulý Jan Janssen.³⁾ Nepatrná kniha vzbudila v něm zájem pro vědy dějepisné a byla prvním podnětem, že vyspěl v muže tak proslulého a o církev zasloužilého.

¹⁾ Kevelaer je proslulé poutnické místo v Německu na dolním Rýnu nedaleko hranic holandských; leží na dráze vedoucí z Kolína n./R. do Cleve, první stanice za městem Geldern. Ročně dochází tam na 400.000 poutníků.

²⁾ Annegarn, německý dějepisec, sepsal dějiny světové ve více dílech.

³⁾ Jan Janssen proslavil se hlavně svým objemným dílem, v němž v pravém světle líčí tak zvanou »reformaci« v 16. století.

(O. p.)

Synu, dej mi srdce své!

Ó přestať jest, kdo porozumí
co je to Ježíše milovati,
blaze tomu, kdo pro Něho umí
sebou samým opovrhovati.

Co nám zde jest milo, opustiti
pro Ježíše rádi máme všecko,
neboť Ježíš milován chce býti
sám jediný od nás nade všecko.

Ten Ježíš každému z nás volá:
„Synu, dej mi srdce svoje celé,
vždyť i mé srdce k tobě plápolá
stále mocným ohněm lásky vřelé!“

Ó vyplňme toužebně to přání,
celé srdce své Ježíši dejme,
zůstaňme vždy v jeho milování,
pro Ježíše žijme, umírejme!

F. Vrdel.

Obrázky z katolických misíí.

Podává MAXMILIAN WEINBERGER

XXVI. Útok na život missionářův.

V Tichém oceáně prostírá se souostroví, jemuž název: Souostroví Salomonské. Obyvatelstvo je z části křesťanské, z části dosud pohanské. Křesťané bydlí z pravidla na pobřeží, nitro ostrovů je více pohany obydleno. Lid sám je celkem dobrý a mírný, ale poštván kolikráte nesvědomitými štváči vystupuje příkře proti křesťanství a ohrožuje pak majetek i život křesťanů, zvláště pak majetek missionářů. Na doklad stůj zde tento případ:

Dne 22. září, vypravuje P. Chatelet, vysadil dvoustěžný parník v naší missii v osadě Longu jedenáct domorodců na souš. Domorodci ti byli v Australii na práci a vraceli se nyní domů. Jak obyčejně shromáždilo se několik set domorodců na pobřeží, aby bedny příchozích vydrancovali. Sotva byla zavazadla vyloďena, nastal spor. Majitelé beden netroufali si ze strachu před sekýrami zlodějů klásti odpor. Po hádce následovalo násilí. Gonu, jeden z pohlavářů, tentýž, který byl prve missionářům prodal svůj pozemek na stavbu missie a s nimi dosud v dobré žil shodě, aniž však přijal křesťanství, tušil v bednách bohatou kořist záležející z oděvů, zbraní a tabáku. I vstoupil tedy na jednu z nich a promluvil ke shromážděnému lidu: »Já jsem pohlavář; vy stojíte na mém území a bedny náležejí mně.« Ne tak smýšlel jiný pohlavář, jménem Dandai. Již chtěl na Gonu se vrhnouti a jej skoliti oštěpem. Vrhł jsem se mezi ně. »Nenalézáte se«, volám, »na území Ganově, nýbrž na území katolické missie. Loď vysadila dělníky právě proto na toto pobřeží, abych je chránil před drancováním. To jest mé právo a má povinnost. Majitelé nechat své věci podrží; chtějí-li však něco mezi své přátele rozdati, je to jejich věc.« Návrh tento došel všeobecného schválení. Příchodí dělníci rozdali dobrovolně část tabáku a oděvů svým soukmenovcům, a tito byli spokojeni. Toliko Gonu bruchel mezi zuby, že se pomstí, z přítomných však nevyšel si nikdo jeho vyhrůžek.

Uplynulo několik neděl, aniž se stalo

něco zvláštního. Zatím jsem však pozoroval, že obyvatelé osady Longu, kteří jinak skoro denně velmi četně do missie přicházeli, najednou téměř docela se nám vyhýbali. Pripisoval jsem to nevyhnutelným pracím polním v této době. Když jsem však jednoho dne z rána ze své chýše vyšel, zpozoroval jsem po břehu asi 12 lidí, kterých jsem dosud nikdy neviděl. Pokládal jsem je za domorodce z nitra ostrova, kteří za obchodem na pobřeží přišli, a šel jsem do kaple. Mezi mši svatou můj katechista Alois, jenž byl sám domorodcem a na něhož missionáři spoléhati mohli, jal se cizí muže podezířovati, že nepřišli v dobrém úmyslu. Vyšel tedy tajně z kaple, ozbrojil se puškou a cizince ze své chýše pozoroval.

Po mši svaté vyšel jsem na pobřeží. V blízkém křoví skrývali se dva muži. Již mávali svými sekýrami chtějíce mne zabít, když jim najednou třetí muž dal znamení, aby ještě počkali. Tento radil jim, aby napřed Aloise učinili neškodným, ježto se jeho pušky mají co obávat. Obstoupili tedy jeho chatu a snažili se ho pěknými sliby ven vylákati, což se jim však nepodařilo. »Náš úmysl je zmařen«, povídali si, »zabijeme-li missionáře, přijde na jeho pokřik Alois a postřílí nás.« Mimo to zastrasilo vrahů »zlé znamení«. V noci před tím obětovali totiž svým bůžkům. Měl-li se útok podařiti, bylo nutno, aby jim duchové ukázali obraz missionářův a katechistův. To se však nestalo.

Několik dní později připlížilo se opět několik zlosynů právě mezi mši svatou ke kapli a pozorovalo kněze u oltáře skulinami ve stěně. Když však viděli, jak se později přiznali, že oden dlouhým světlým rouchem na počest velkého Ducha podivné obřady koná, báli se a odešli vyhrožujíce, že za čtyry dni přijdou zase. Missionář neměl ovšem o návštěvě divochův ani potuchy, dověděl se pak, co se stalo, poprosil písemně své druhy na nejbližší stanici o pomoc. Tito neváhali svému spolubratru přispěti k pomoci. Po několik téhodnů byla missie ve dne v noci na stráž. Křesťané počínali si

velmi statečně a byli odhodláni raději život obětovati nežli dopustiti, aby missonáři byl zkriven vlas na hlavě. Později bylo zjištěno, že původcem nepřátelských útoků byl skutečně pohlavár Gonu. Aby se na missonářích pomstil, přemluvil domorodce z vnitra ostrova, aby misii přepadli. U dvou sousedních kmenů namáhal se marně. Vrahům slibil zlato, tabák a dýmky a ubezpečoval je, že zůstanou bez trestu. Na udání apoštolského prefekta dal anglický mistrdržitel pohlavára i s jeho bratrem zatknouti a odsoudil oba k delší nucené práci ve vládních sadech. Také ostatním domorodcům bylo přísným trestem pohroženo, kdyby se přistě proti misii nějakého nepřátelství dopustili.

Případ tento měl však ještě dohru. Zúřice proto, že jim slíbená odměna ušla, dostali se najatí zlosynové na zpáteční cestě mezi sebou do hádky. Teprve když dva z nich zůstali mrtvi na bojišti, uzavřen mír, když prve obě mrtvolky na ohni upekli a snědli.

XXVII. Obrázek z misii mezi protestanty.

»Loučení je pro citlivé srdce těžká věc,« píše známý již čtenářům »Školy« missonář v protestantské části Německa. »a citlivé srdce měl jsem vždycky. Bohužel, neboť nebyl bych tolik trpěl, kdybych byl býval tvrdší povahy. A možné také, že bych se nebyl tak často ze srdce radoval. Odchod z misijní stanice, Celly sv. Blažeje jménem, přišel mně velmi za těžko. Až dosud vzpomínám si rád na dni tam ztrávené a mnohý příběh z mého tam pobytu tane mi na mysli. Sděluji s milým čtenářem následující dva.

Jednoho dne přišel jsem unaven domů. Před domovními dveřmi seděl bledý muž asi padesátiletý, vedle něho chlapec asi pětiletý. Jmenoval se Josef. Když mne muž spatřil, zvedl se a šel mi s hochem vstříc. Postava dítěte byla velmi útlá a jeho tvářičky bledé. Otázal jsem se muže, čeho si ode mne přeje. »Pane faráři,« pravil, »chtěl jsem vás poprositi, abyste se ujal mého dítěte. Má žena, matka tohoto dítěte, zemřela přede dvěma roky. Od té doby beru je s sebou do domu, kde stravuji. Domáci paní ponechává ho u sebe, dokud jsem

v práci. Cítím, že můj život se blíží svému konci: Nyní uprostřed léta kašlu ve dne v noci. Jsem vždycky tak unaven a mrazí mne, nestojím-li na slunci. Nemám nikoho na světě, komu bych dítě odevzdal. Proto přináším je k vám a prosím, byste se ho ujal.«

Nový záchvat kašle zabránil mu dále mluvit. Použil jsem tohoto okamžiku a odvrátil jsem se, abych zakryl slzy, jež mi při pohledu na ubohého součotináře a jeho dítě vytryskly z očí. Po chvíli pokračoval ve své řeči řka: »Není-liž pravda, vy mé prosbě vyhovíte. Rád bych, aby mé dítě bylo vychováno po katolicku. To je mé jediné přání na tomto světě. Splní-li se, pak rád umru.« Řekl jsem mu: »Ode dneška za osm dní přineseš mně pachole. Pojedu s ním potom do Erfurtu a poprosím o jeho přijetí do tamějšího katolického sirotčince; tam naleznou otce a matku, bratry a sestry.«

Po osmi dnech přivedl mně otec dítě a přinesl bedničku plnou košílek, kabátkův a punčůsek. Vše bylo chudičké, ale čistě vypráno a zalátáno. Také dolar na cestu položil na stůl. »To je vše, co mám,« pravil. Peníze jsem mu ovšem vrátil. Konečně objal a polbíl své dítě srdečně a odešel, já pak jsem s dítětem odcestoval.

V Erfurtě byli jsme velmi vlídně přijati. Správce sirotčince jakoby si byl malého Josefa ihned zamiloval. Zda bledé tvářičky nebo hubené ručky či snad jméno Josef byly toho příčinou, nemohu posouditi. Nabízel jsem se, že na dítě budu platiti, ježto otec nemůže. Ředitel pohlédl na můj trochu obnošený kabát a pak nedůvěřivě do mého obličej, jakoby chtěl říci: »Chudáku, chceš platiti a nemáš čím.« a pravil konečně: »Prijmu je zadarmo.« Poděkovav se srdečně odešel jsem. Josef byl dobře vychován a stal se hodným člověkem. Jeho otec psal mi ještě několikrát a doptával se na svého syna. Potom přestal psáti a já jsem o něm již neslyšel.

•

Jiný případ. V Celle žili hodní manželé. Muž byl dovedným a zámožným řemeslníkem. Měli šest dětí, ale všechny jim pomřely. Poslední jsem pochoval nedávno. V téže osadě přišel o život třiceti-

letý muž, jenž byl dvě leta ženat. Několik neděl po jeho pohřbu porodila mladá vdova sličnou holčičku. Ale žal nad ztrátou manželovou hloidal od té doby na jejím zdraví. Chřadla očividně. Cítila, že se konec její blíží a byla ihned srozuměna, když jsem ji radil, aby se dala zaopatřiti. Přijala svaté svátosti umírajících příkladně a odevzdána do vůle Boží. Po posvátném úkoně pravila: »Pane faráři, musím umřít, ale kdo se postará o mé ubohé dítě?« Při těch slovech hleděla na mne prosebně. Potěšil jsem ji řka: »V té příčině buďte pokojna. Víte, že paní S. umřelo nedávno jediné dítě. Manželé ti jsou zámožní. Zanesu jim vaši Klarinku a oni budou jí otcem a matkou.« — »Ano«, vzdychla umírající, »otcem a matkou. Ukažte mi mé dítě ještě jednou!« Když jsem tak učinil, položila ruku na hlavičku spícího dítěte a pravila: »Bůh tě zehnej a opatruj, mé dítě!« — »Nyní se však ještě pomodlíme«, pravil jsem jí, položil jsem dítě zase do kolébky, podal jí obraz Ukřižovaného, aby jej políbila, a vložil jsem jí jej pak do sepjatých rukou. Zavřela oči a ležela bez pohnutí na lůžku, jenom její rty pohybovaly se v modlitbě. Dech se očividně krátil a po chvílkách ustal docela. Začal jsem říkati modlitbu za umírající. Při posledních slovech se duše její odloučila od těla, aby se vrátila k svému Stvořiteli. Zesnulá ležela na lůžku jako obraz klidu a míru, jehož svět dáti nemůže. Vedle ní v kolébce dřímalo dítě sirotek. Řekl jsem ku přítomným ženám: »Zůstaňte zde a modlete se za zemřelou; vrátím se hned.« Po té přivedl jsem novou matku a prosil ji, aby se ujala ubohého sirotka, kterého jí nebožka darovala. Nepromluvivši ani slova vzala spící dítě, přitiskla je k srdci a zulíbala jeho tvářičky. S dtkem v náručí poklekla před lůžkem zemřelé. Co se asi v tomto okamžiku dalo v jejím srdci? Konečně povstala, uchopila mrtvou ruku matčinu a pravila: »Chci býti tvému dítěti matkou!« — »Amen, staň se«, doložil jsem, díky vzdávaje Bohu.

Bez pozdravu spěchala žena se sladkým břemenem domů. Byl bych se rád dověděl, co řekne její muž, až cizí dítě uzří, a odebral jsem se proto o šesté hodině večer do jejich obydlí. Dítě leželo již v poduškách jako sníš bílých

v téže postýlce, která pro vlastní dítě byla pořízena. Po šesté hodině přišel její muž a pozdravil přívětivě. V tomtéž okamžiku probudila se Klarinka a dala se do pláče. Muž se obrátil a vidí všecek překvapen dítě. I pohledně tážavě na ženu. Žena mu vyložila, co se stalo. Byl ihned srozuměn a tázal se: »Jak se jmenuje to dítě?« — »Klara.« — »Jak je stará?« — »Půl roku.« — »Podivno«, pravil, »právě tak stará, jako byla naše Klarka. Ó Bože, děkuji Ti; nyní aspoň vím, pro koho pracuji.«

Slyšel jsem dost a odešel jsem. To se stalo nedlouho po mém příchodu do Celly. Po roce slavili noví rodiče Klarčiny zase křtiny. Při křtu svatém radoval jsem se, že křtěnec je statné a zdravé pachole, a pomyslně jsem si: »Ten jim dojistá neumře.« Když byl čtvrt roku star, navštívil jsem rodinu. Manželka byla sama doma. Engelbert, tak se jmenoval hošík, ležel ve své postýlce a Klarinka si hrála na zemi. Žena byla jaksi zkomoučená. »Co je vám«, táži se, »je chlapec nemocen? Klarince, jak vidím, daří se dobře.« — »Nikoliv, ani Engelbert není nemocen, ale...« — »Co tedy?« ptám se znova. Žena hleděla k zemi a pravila: »Máme malé hospodářství a šest tisíc marek na hotovosti.« — »To je přece velmi dobré«, mínil jsem. »Ano«, koktala, »ale Klarinka?« — »Co je s Klarinkou?« — »Poškodí jedenkrát Engelberta.«

Toho jsem neočekával. Není mi možno vylíčiti, co jsem v tomto okamžiku cítil. Toliko jediné slovo vydralo se mi z úst: »Přineste mně sirotka nazpět! S Bohem!« — »Ale zůstaňte přece«, volala žena, »vždyť chci si Klarinku podržeti.« Avšak já jí neposlouchal. Pryč odtud, myslil jsem si, pryč do lesa, kde žádných lidí neuvidím. Ó těch osklivých, sobeckých lidí! V samotě jedlového lesa se konečně mé srdce upokojilo. Vždyť to řekla matka: »Klarinka poškodí jednou Engelberta.« I vzpomněl jsem si na všecku tu lásku, kterou mi moje matka prokázala, a soudil jsem o nové matce Klarinčině mírněji. Ostatně bylo to u hodné jinak ženy jenom pokušení. Klarinka byla později od nevlastních rodičů skutečně adoptována a nemá možná podnes ani potuchy, že její vlastní matka v Celle leží pochována.

XXVIII. Škoda tebe, že jsi bílý.

Černoši jsou zrovna tak pyšní na svou černou pleť jako Evropané na svou bílou a s tímtež podivením a úžasem dívají se na prvního bělocha, kterého ve svém životě ponejprv vidí, a jakým my pozorujeme prvního černocho. Jejich černá kůže zdá se jim býti krásnější. Bílá místa na těle černochové pokládají za nepěkná. Mnozí černoši na jezere Tanganyika za živý svět by nejedli masa gazely, která má na hřbetě bílé pruhy, neboť se domnívají, že kdo její maso jí, také takové bílé pruhy na jeho těle se objeví. Jakýsi mladík měl na tváři bílou jizvu po sečné ráně. Proto ho jeho sou-druhové často tupili nebo litovali. Ano v hádce mu kolikrát vytykali, že jest bílý. Jakési děvče mělo na těle vyraženinu, po které zůstaly na těle a zvláště ve tváři bílé skvrny. Pro tuto příčinu

nemohlo dostati žádného ženicha. Toto opovrhování černochoů bílou barvou vysvětluje se tím, že se domnívají, že jsme my Evropané jenom za trest a na potupu stali se bílími. Původně prý byli všichni lidé pěkně černí, dokud byli hodni. Tu dopustil se kdosi zločinu a za trest byla mu kůže stažena a on se stal bílým. Všichni jeho potomci zůstali bílími jak on. Tento zlosyn byl otcem Evropanů. Proto také černoši s dobrým Evropanem cítí soustrast; protože je dobrý — domnívají se — zasloužil by, aby byl černým; zlé, nelidští Evropané ať si jenom zůstanou bílími na svou vlastní hanbu. Tak pravila jistá dobrá starocha k misionářovi, jenž jí byl velké dobrodiní prokázal: »Ty jsi přece tak dobrý; věru škoda tebe, že jsi bílý.« A k okolo stojícím ženám připojila: »Když jest někdo tak dobrý, zasloužil by přece, aby byl černochem.«

Různé zprávy.

Pryč od Říma roku 1904. I vloni zle řádilo hnutí u nás »pryč od Říma«, nepřátelé namáhali se, aby mu získali mnoho členů, ale Bohu díky nebyl valný výsledek. Roku 1901 odpadlo 4000, 1902 3310, 1903 3119 a vloni ne úplných tři tisíce osob. Bohužel až doposud je nejvíce odpadlíků v sousedních Čechách, kde skoro třetina z celkového počtu odpadla, a sice na tisíc nešťastných odvrátilo se od své dobré matky, církve katolické, nejvíce jich bylo v Trnovanech a sice 184, v Jablonném 147, v Praze 34, ve Vidni 500, ve Štyrském Hradci 215, v Mariboru 174, v Lublani 57, v Solnohradech 52 osob. Bděme všichni a modleme se, aby ubývalo těchto nešťastníků, aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř.

Nešťastný den. Jako jinde, tak i v Paříži je velmi rozšířena pověra, že

je pátek nešťastný den prvního řádu, k němu pak družil se jako též nešťastný den třináctý den v měsíci. Nejhůře je, jestli případně třináctého v pátek, jak se letos stalo. Statistika v Paříži dokazuje, že bývá na podzemních tamějších drahách denně asi 418 tisíc cestovatelů, a v pátek je jich pokaždé o 25 tisíc méně, ano jeden pátek bylo jich o 61 tisíc méně. Zpráva, zníž data vyjímáme, výslovně praví, že byly pátky tyto krásné, sluneční dny, v nichž pro nikoho nebylo příčiny zůstatí doma, a že doposud nikdy nestalo se v pátek na této dráze žádného neštěstí. Jiné příčiny že není možno najíti, než že lid má ve své pověře pátek za nešťastný den.

Počet benediktinů. Nedávno vyšel v Římě seznam všech benediktinů, je to obsáhlá kniha o XXX a 731 stranách. Roku 1894 měl dle katalogu tohoto řád

benediktinský 2765 členů, roku 1898 na 5000, koncem pak loňského roku 6000. Počítáme-li k tomu i ostatní odvětví, a sice Cisterciáky s 4677, Kamaldulenské s 241, Vallombreské s 60, Silvestinské s 94, Olivetány s 122 a Mechitaristy s 152 členy, máme v celku 11.280 osob; připočtou-li se i benediktinky s 10.700 členy, čítá všecken řád benediktinský na 22 tisíc členů.

Šlechtitný kněz. Letos zemřel ve Vidni prelát Dr. Dörfler, který získal náhodou — výhrou, mnoho peněz. Věškeré toto jmění své v obnosu asi půl milionu korun, věnoval dle své poslední vůle dobročinným účelům; hlavním dědicem byl spolek vídeňský ku stavbě kostelů a dům milosrdenství ve Währingů. Mezi jinými pamatoval šlechtitný kněz na své rodné město Jihlavu, kdež obmyslil tamější dobročinné spolky legáty o dvou až třech tisících korun; ku stavbě husovického kostela poručil 20.000 K, vídeňskému sirotčinci Norbertinum dal 8000 K atd.; když se odpočtou všechny legáty příbuzným v obnosu asi 40.000 K a daně, zůstane výše jmenovaným hlavním dědicům asi 270.000 korun.

Katolická církev v Bulharsku. Dle posledního sčítání roku 1903 je v Bulharsku 28.569 katolíků, z nichž je 26.213 obřadu katolického, ostatní řecko-katolického. Biskupství obřadu katolického jsou dvě, a sice v Nikopoli s 11.775 dušemi a v Plovdivě, což je apoštolský vikariát s 14.438 věřícími. V diecési první působí dva kněží světské a 23 řeholní, z nichž je dvacet passionistů a tři assumptionisté. V plovdivském biskupství působí 13 kněží světských, 14 kapucínů, 26 assumptionistů, 1 resurekcionista a 11 školských bratří. Katolíci obřadu řeckého mají svého biskupa v Thrácku, kdež je sídlo apoštolského vikariátu. Všeho obyvatelstva je v Bulharsku 3¼ milionů.

Král anglický Edvard a jeptišky. Nedávno přijelo do Folkestone v Anglii několik klášternic, jež byly vyhnány z Francie. Jedna z nich, která uměla anglicky, byla vdávkyní. Když již chtěly sedati do vlaku, nemohly najít oddělení, v němž by všechny, osm na počet, měly místo, ustrašena a bojácná dávala se vdávkyně, zda by zahlédla někde představeného stanice, by jim pomohl. Po-

jednou uvidí tlustého pána, s bílou čepicí, dobromyslného zevnějšku, jde k němu, vypravuje, že jsou ubohé z Francie vyhnány sestry a prosí, by se smiloval a dal jim místo, aby mohly zůstatí pohromadě. Velmi zdvořilý a přelaskavý »představený stanice« odvětil, aby jen chvílenku počkala, že vyhová její prosbě a na jeho rozkaz připjali k vlaku vůz první třídy, o němž řekl, že je celý pro sestry. Skromně namítla anglicky mluvící sestra, že mají listky třetí třídy, ale pán s bílou čepicí ujišťoval velmi zdvořile, že na tom nic nezáleží. Krátce na to setkala se táž sestra v Edinburgu ve Škotsku s pánem, který jí pravil, že ji dobře zná; když se klášternice divila, odkud by ji znal, pravil: »Docela dobře se pamatuji na ten den, jak jste mluvila s naším králem Edvardem VII. ve Folkestone.« »S králem Edvardem,« ožvětila sestra, »to se asi velmi mýlíte, vždyť jsem ho doposud nikdy neviděla.« Tu jí řekl pán onen: »Mýlíte se, vy jste chodila ve Folkestone okolo vlaku hledajíc místo, a šla jste ku králi a o něco jste ho prosila. Neboť právě přijel po lodi a jel dále po vlaku beze všeho průvodu.«

Práce rakouské provincie redemptoristů. Roku 1903 měli kněží této provincie 4400 kázání, asi 535.700 svatých přijímání bylo uděleno v jejich kostelích, vykonali 122 misii, 49 obnovení svatých misii, 18 kněžských exercicií, 80 pro kláštery ženské, 60 pro laiky a udělili za misii asi 177.000 osobám sv. přijímání. Ze zprávy vyjímáme několik zajímavých událostí. Redemptoristům v XVII. vídeňském okrese podařilo se 61 konkubinátů uvést je svatý stav manželský, jedna z těchto nešťastnic čítala teprve 20 let a měla již čtvrté dítě, jiná žila již v divokém manželství 25 let a slavila jubileum toto přijavši svátost stavu manželského. V P. u Vratislavi dal hodný tovarník každodenně všem dělníkům a bylo jich na tři sta bez zkrácení mzdy ráno dvě a odpoledne hodinu, na den generálního svatého přijímání celé odpoledne prázdnou. Jinde učinil se všech pobožností zbožný zahradník, který vyzdobil překrásně misionářský kříž, posledního dne stál na ulici se známými a rozmlouval právě o mnohem dobrém výsledku svaté misie; pojednou se svalil a skonal. — V B.,

kde většina protestantů je, chodili skoro všichni jinověrci na kázání, v neděli byly v protestantské modlitebně jen tři ženy; výsledek byl uspokojivý. — V T. mnohé povzbudilo k dobrému neštěstí, které se přihodilo den před missiemi. Oběsil se totiž známý nevěrec, kterému domácí domlouvali, aby se účastnil pobožnosti této. Událost tato povzbudila všechny, že přehorlivě chodili i za špatného počasí a zdaleka na missie. V K. ohlásilo právě před počátkem missií 150 farníků svoje vystoupení z katolické církve, na štěstí však hejtmanství pro formální chybu odmítlo; všichni díky Bohu přehorlivě se účastnili a litovali upřímně kroku, jež již chtěli učiniti. V R. pohnula evangelička, která pilně chodila na kázání svého muže, že šel ku svatě zpovědi a k svatému přijímání.

Katolická církev v Dánsku. Ačkoliv byla naše svatá víra v Dánsku rozšiřována počínaje stoletím sedmým a kvetla tam po tolik set let, zmizela přece potlačena jsouc násilně v době reformace úplně. Roku 1536 byla prohlášena za státní církev evangelicko-reformovaná a teprve 1849 dána nová ústava, již povoleno i jiným vyznáním kostely stavěti a veřejně víru vyznávat. R. 1850 přišli do Dánska dva katoličtí kněží, kteří položili nový základ, usadivše se v hlavním městě v Kodani. Brzy na to usadili se jesuité zařídivše výchovavací ústav v Ordrupu a do Chambery došly sestry svatého Josefa, založivše školu a nemocnici. R. 1869 bylo Dánsko povýšeno za apoštolskou prefekturu a Monsgr. Grüder jmenován apoštolským prefektem; po jeho smrti je jím Monsgr. z Euchů od r. 1883. 15. března 1892 povýšil svatý Otec Lev XIII. tuto prefekturu na apoštolský vikariát a prvním biskupem kodaňským, kdež od r. 1536 již katolického biskupa nebylo, stal se též Monsgr. z Euchů.

Nyní jest mu podřízeno asi 40 kněží, kteří jsou z Dánska, z Německa a z Francie; z řádů mužských jsou tam jesuité, redemptoristé a maristé. Roku 1890 čítalo se v Dánsku 2,172.380 obyvatelů, z nichž bylo 3647 katolíků (židů bylo 4080, bez náboženství 2570, státní církev evangelicko-reformovaná měla 2,136.324 čili 98·4 procent vyznavačů); státní církev měla 1 primasa, 7 biskupů, 72 děkanů, 988 pastorů a 1721 farních kostelů. Dle nejnovějšího sčítání z roku 1901 bylo v Dánsku 2,449.540 obyvatelů. Ze církev katolická roste. viděti z následujících číslíc, roku 1848 bylo 600 katolíků, roku 1800 2985, 1890 3647, 1900 8723, ovšem počet v poměru ku všemu obyvatelstvu nepatrný, ale přece mnohoslibný. Roku 1901 navštěvovalo katolické školy 1195 dětí. Vyšší školy mají jesuité v Kodani, v Ordrupu a v Odensee, maristé ve Frederiksbergu, sestry svatého Josefa v Kodani a v Odensee. Sestry sv. Josefa mají nyní dvě stě sester a působí zdárně v mnohých nemocnicích a sirotčincích, sestry sv. Alžběty, počtem jedenáct, ošetřují nemocné i doma.

Manželské rozvody v Německu. Roku 1903 bylo v celém Německu, kdež valná část je protestantů 9932 manželských rozvodů; dříve, a sice roku 1899 jich bylo 9433, 1900 7922, 1901 7892, 1902 9074. Průměrně připadne na deset tisíc manželství roku 1900 81, r. 1901 81, 1902 93 a r. 1903 10 rozvodů, čili roku 1903 připadl na tisíc manželství vždy jeden rozvod, zajisté smutný a politování hodný úkaz.

Kostel ze železa. V městě Ebertonu u Liverpoolu mají vystavěný kostel vesměs ze železa; má délku 119 a šířku 48 stop. Plotny, z nichž je sestaven, mají gotické okrasy. Vedle kostela pní se do výše pěkná věž, též vystavená jen ze železa.

Díkůvzdání božskému Srdci Páně.

Z Králové-hradecké diecése. Nejvroucnější díky vzdávám božskému Srdci Páně za velikou milost, které se mi na přímluvu Rodičky Boží, svatého Josefa, sv. Jana Nep., sv. Antonína Pad., svaté Filomeny, sv. Františka Seraf. a jiných svatých, mocných to orodovníků, dostalo.

Kněz.

Z farnosti Nosislavské. Nejvroucnější díky vzdávám božskému Srdci Páně, neposkvrněnému Početí blahoslavené Panny Marie, svatému Josefu a svatému Antonínu Paduanskému za vyslyšení proseb a pomoc v těžkých záležitostech. *R. Š.*

Z Uher. Brodu. V jisté trapné záležitosti obrátila jsem se s celou důvěrou k božskému Srdci Páně, přesvaté Panně Marii a svatému Josefu a svatému Antonínu Paduanskému, hledající vyslyšení. Učinila jsem slib, že budu-li vyslyšena, své díkůvzdání uveřejním. Modlitba má byla vyslyšena; ale s vyplně-

ním slibu jsem dlouho odkládala. Snad proto poslal na mne Pán Bůh druhou zkoušku, by mne upamatoval na můj slib. V tomto druhém soužení mně Pán Bůh pomohl a proto spěchám se slibem svým a nejpokornější díky vzdávám za vyslyšení mých modliteb *St. L.*

Z Přivoru. Plně slib svůj vrouci vzdávám díky božskému Srdci Páně, Panně Marii, svatému Josefu a svatému Antonínu Pad. za náhle obdrženou pomoc v rozhodné chvíli. *A. J.*

Z Prahy. Nejvroucnější díky vzdávám nejblahoslavenější Panně Marii a svatému Antonínu Paduanskému za nejvýš obdivuhodné a hojně vyslyšení proseb ve třech velmi vážných případech, v nich pomoci lidské již takřka žádné nebylo; ale po vykonaných zbožných modlitbách proti všemu očekávání lidskému všechno opět do nejlepšího pořadku uvedeno bylo. *P. Fr. B.*

* * * * *

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 24. po svatém Duchu.

Evang. O ohavnosti spuštění. (Mat. 24.)

Jelikož nevíš, jaká bída a útrapa v budoucích dnech na tebe a tvé milé přikvačí, proto postav se, aby opatření jsi byli a neštěstí přicházející nemělo zlých následků. To platí jak o životě hmotném tak zejména o životě duchovním. Nezapomeň na soud, jemuž neujde nikdo ani ty ne, na soud Boha vševědoucího, přísného a spravedlivého. Obrň proto srdce své i těch, kteří tobě svěřeni jsou, stítem svaté víry, kterou udrž sobě přes všeliké lákání světa přes výsměch nevěrců, přes liché důkazy světské učenosti; obraz srdce svoje pevnou nadějí a neochvějnou důvěrou v Boha, jenž svět moudře řídí a i osudy života tvého v rukou drží a z trampot a neštěstí zase blahu a štěstí dítek svých vypučeti dává. Podrž nade všechno lásku, která všechno ozařuje, všechno ozclučuje a pravou cenu skutkům dodává, a potom nechť přijde cokoli, neboj se; ruka Páně nad tebou a Bůh nedá zahynouti těm, kteří věrou, nadějí a láskou povždy s ním spojeni jsou. Tyto tři božské ctnosti jsou také nejkrásnější ozdobou duše přicházející k soudu Páně; neboť podle tohoto znaku pozná a uzná je Spasitel za své. Na sklonku roku církevního děkuj Bohu za všechna dobrodíní a milosti tobě udělené, a zpytuj svědomí své přísně a důkladně, zdaliž jsi jich také ve prospěch duše své vždy užíval. Čas utíká a připozdívá se, proto ani minuty nelze ztratiti beze škody. Kež celý rok minulý stráven byl ve službě Boží a starosti o duši, potom není ztracen.

Spolek šťastné smrti.

(Hlavní úmysl.)

Každý zajisté ví, jak zhoubně působí členové jistého spolku proticírkevního, odprajice umírajícímu útěchy svatého náboženství. V té chvíli právě, kdy největší pokušení proti víře, naději a lásce k Bohu na nemocného dorážejí, kdy duch pekelný všecku moc svou vynaloží, aby se zmocnil duše umírajícího; v té chvíli, kdy nemocný patří na celý život svůj jako na obrazy, kdy jeví se mu všechny jeho skutky dobré i zlé, kdy nejlépe poznává, jak marným bylo sloužiti světu, kdy výčitky svědomí nejtrpčimi jsou; v té chvíli nudné, kdy nemocný nejvíce touží po útěše svatého náboženství, které jediné může uklidnit pobouřenou duši lidskou, odpirají mnohdy domácí z falešného strachu nebo studu umírajícímu největší dobrodiní, brání tomu, aby kněz nebyl zavolán k umírajícímu a tak nechají nemocného v největší bídě duševní, v největší zoufalosti umřít. Jak nazvati takové jednání? Děje-li se to úmyslně, pak jest to jednání ďábelské a ne lidské. Stává-li se to z nedbalosti nebo lhostejnosti, pak jest to hříchem a nespravedlností, které se domácí na umírajícím dopouštějí. Nejvíce bývá příčinou takového jednání, že domácí nechtějí nemocného postrašit, jakoby již umřít musil, když je zaopatřen svatými svátostmi, anebo sami se ostýchají říci nemocnému, že jest v nebezpečenství života, aby se připravil. Chybí-li se takto, dá se ještě napravit. Snad vždy se najde někdo z domácích nebo přátel, který má tolik odvahy, nebo aspoň tolik lásky k nemocnému, aby jej upozornil na útěchu křesťanského náboženství a nemocný se nebude bránit. A kdyby nebylo nikoho, kdo by nemocného upozorniti měl na zaopatření svatými svátostmi, ať pozvou domácí kněze třeba jen na návštěvu nemocného a ten již nemocného připraví.

Hůře však jest, brání-li domácí knězi přístup k loži nemocného a nechtějí-li vůbec slyšeti o zaopatření svatými svátostmi. Proti tomuto jednání jest nám se rozhodně brániti, zlozvyk ten přemáhati, a spolku proticírkevnímu čeliti zase jiným spolkem církevním. Kam strom padne, tam zůstane ležeti. Jak člověk umře, taková jest jeho věčnost. Říká se spořádaný život, dobrá smrt; dobrá smrt, šťastná věčnost. A naopak zlý život, zlá smrt a ještě horší věčnost. Na té chvíli poslední záleží celá věčnost. Umře-li člověk v milosti Boží, bude na věky blaženým; zemře-li smrtí bezbožných, bude na věky zavržen. Neodkládej tedy nikdo tak důležité věci až na poslední chvíli, kdy nemocný už ztratil vědomí. Proto napomíná svatý apoštol Pavel těch, kteří ošetřují nemocné: »Neptivozuj k zahynutí toho, za kterého Kristus zemřel.« (Řím. 14—15.) Již na prvním sněmu církevním v Ninci, nařizuje se, aby se dávali nemocní záhy zaopatřovati svatými svátostmi umírajících. Svatý Cyprian píše; »Nenechávejme těch, které k boji vybízíme, beze zbraně, ale ozbrojme je tělem a krví Páně!« Zkušenost učí, že zaopatřování svatými svátostmi nemocným velice prospívá. Neodkládá-li se až na poslední chvíli, uklidňuje mysl nemocného, srdce jeho potěšuje v naději na odpustění a nebes slávu oživuje. Proto se má nemocný přímo vybidnouti, aby se dal zaopatřiti svatými svátostmi, aby užil léku netoliko pro choré tělo své, ale pro nemocnou duši svou. Zdráhá-li se přece tak učinit, nejlépe je pomodlit se za něho. Blahoslavený Klement Maria Dvořák mívá neobmezenou důvěru v přimluvu Panny Marie. »Jsem-li volán k nemocnému,« říkával, »a vím-li napřed, že k přijetí svatých svátostí není připraven, modlím se na cestě k němu růženec, a všechno se mi pak u něho podaří.«

Nepomáhají-li domluvy, neztrácej mysli nad nemocným. Hleď dovědět se příčinu, proč se zdráhá a snaž se pak překážku tu odstraniti. Stává se, že nemocný zdráhá se dát zaopatřiti se buďto pro nemravný poměr, pro nenávisť a hněv proti bližnímu, pro nespravedlivě nabyté jmění anebo z lichého studu. Hleď křesťanský ošetřovatel přemoci tyto překážky, přátelskou domluvou, srdečnými slovy napomínej k pokání. Řci: Hledati mne budete a ve hříchu svém zemřete!

(Jan 8. 21.) »Neprodávěj obrátiti se k Pánu, aniž odkládej den ode dne; nebo náhle přijde hněv jeho a v čas pomsty rozptýlí tě.« (Ekl. 5. 8.) Velikým v tom ohledu dobrodiniím jsou v nemocnicích řeholní sestry, nebo také zbožné ošetřovatelky nemocných. Tyto již hledí vždy srdečnou domluvou připravit nemocného, aby se dal zaopatřit svatými svátostmi. Tím prokáží nemocnému vlastně největší dobrodinií, nebo postarají se o to, řaby nemocný dobře a kajícně připravil se na smrt, a pojistil si takto celou věčnost.

Jak dobré by bylo a prospěšné, kdyby se v každé farnosti utvořil takový spolek dobrých křesťanů, kteří by se všemožně starali o to, aby nemocný byl včas zaopatřen svatými svátostmi. Musel by spolek ten mít členy své v každé osadě, v každé ulici města, kteří by vyhledávali příležitosti, aby nemocné mohli navštívit a vidouce potřebu toho, připravit jej na přijmutí svatých svátostí umírajících a včas uvědomili o tom duchovního správce. Jako členové svatého Vincence Paulánského dbají o odstranění nouze a nezaviněné bídý mezi chudinou udlílením almužny a jiných dobrodinií tělesných, tak by zase členové tohoto spolku šťastné hodiny smrti, odklízeli překážky nekajivosti u nemocných a pečovali o spásu duší nesmrtelných. V pravdě apoštolské dílo by členové tito konali, zachraňující duše ve chvíli, kdy nejvíce tonou v nebezpečnosti zahynouti věčně. A není-li možno zříditi takový spolek, mohou tuto šlechetnou snahu mít také členové jiného již stávajícího spolku nebo bratrstva. Tím by jistě velmi prakticky působili a to v úmyslu nejsvětějšího Srdce Páně, které chce, aby všichni spaseni byli.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za všechny umírající, by dosáhli milosti šťastné smrti a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, řiší rakouskou, vlast naši a národ náš českoslovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cýrille a Methodě, orodujte za nás!

Hešlo apoštolské: Připravovati sebe i jiné na dobrou smrt.

Úmysl v prosinci: Svatopeterský hal. ř.

Úmysly apoštolátu modlitby.

V listopadu modleme se za šťastnou hodinu smrti.

(Žehnán Jeho Svatostí papežem Piem X.)

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
1.	St.	Všech Svatých. Následování svatých. Díky za uzavření míru a skončení války. Touha po blaženosti nebeské. Vytvrzení v bohobojném živobytí.	
2.	Č.	Všech věrných duší. — Láska k duším v očistci. † kněží, na něž málo kdo si vzpomene. † příbuzní. † přátelé. † dobrodince. Volba. † otec.	
3.	P.	Sv. Valentina, kn. a Hilária, m. (304) — Útrpnost s dušemi v očistci. Odstranění veliké nevraživosti národní. Vítězství spravedlivé věci.	
4.	S.	Sv. Karla Borrom., bisk. (1584). — Velepastýřové naši. Poslušnost k svaté církvi. Osada. Aby vše v Kristu obnoveno bylo. † dobrodince. † bratr.	
5.	N.	Neděle XXI. po sv. Duchu. Sv. Justy, hrab. a poust. — Odřikání se světa. Zbožnost v rodinách. Přemáhání marnivosti. Smíření manželů. † kněz.	
6.	P.	Sv. Leonarda, opata (559). — Duše v očistci nejvíce trpící. Opuštění katoličtí Slováci v Americe. Za zdar missiím v zemích pohanských.	
7.	Ú.	Sv. Engelberta, bisk. m. (1225). — Vítězství spravedlnosti. Pokoření nepřátel církve svaté. Oddanost k apoštolské stoli. Vyznávání víry.	
8.	St.	Sv. Bohumíra, řeh. (1118). — Častá upomínka na nebe. Za Boží požehnání. Zvelebení svatyně Mariánské. Za apoštol. ducha kněžím našim.	
9.	Č.	Sv. Theodora, voj. (306). — Křesťanský duch ve vojsku našem. Za svornost mezi národy. Za jednotu panovníků křesťanských. Dar čistoty.	
10.	P.	Sv. Ondřeje Avel., řeh. (1608). — Katolické řehole. Odstranění závisti a nevraživosti. Uprímná láska bratrská. Požehnání katolickému podniku.	
11.	S.	Sv. Martina, bisk. (400) — Útrpnost k chudým. Dobročinné ústavy. Zaopatření nemocných. Šťastná hodina smrti. Umírající. Dar pobožnosti.	
12.	N.	Neděle XXII. po sv. Duchu. Sv. Kristína a spolumuč. patr. morav. (1005). — Úcta sv. patronů u nás i v Polsce. Náprava mládeže. Nevinné dívky.	
13.	P.	Všech svatých řádu bened. a prem. Sv. Stanislava Kostky (1568). — Dar čistoty srdce. Povolání ke stavu duchovnímu. Pokoj a mír v zemích našich.	
14.	Ú.	Sv. Martina, pap. a m. (655). — Stálost ve víře. Sv. Otec Pius X. Odvrácení zlého. Za šťastnou hodinku smrti. Obrácení hříšníků. Moudrost.	
15.	St.	Sv. Leopolda, markr. (1197). — Dar pravé moudrosti. Císař a král náš. Za jistou rodinu. Za dary Ducha svatého studujícímu. Za trpělivost.	
16.	Č.	Sv. Otmara opata (729). — Dobrý příklad ctnostného života. Osada. Více rodin. Jednotu svatého Josefa. Zdar podniku. Křesťanské školy.	
17.	P.	Sv. Opatrudy, abat. p. (1292). — Úcta nejsv. Svátosti oltářní. Apoštolát sv. Cyr. a Methoda. Ženské kláštery. Zbožné vychování dítek. Rodina.	
18.	S.	Sv. Odona, bisk. — Velepastýřové naši. Dar stálého zdraví. Za trpělivost a mlčenlivost. Přemáhání pokušení. Kněz. Za odvrácení hříšníků.	
19.	N.	Neděle XXIII. po sv. Duchu. Sv. Alžběty, vd. (1234). — Dobrodincové chudých. Dobročinné ústavy. Dar štědrosti. Vítězství spravedlivé věci.	
20.	P.	Sv. Felixe z Valois. (1212.) — Pohrdání slávou světa. Živá přízeň. Bázeň Boží ve škole. † dobrodinci. Náprava pobloudilců. Odstranění pohoršení.	
21.	Ú.	Obětování Panny Marie. — Vzbuzení dobrého úmyslu každý den. Pokoj a mír v zemích našich. Trpělivost souzeným. Křesťanská obětavost.	
22.	St.	Sv. Cecilie, p. a m. (230.) — Horlivost ve chválách Božích. Pobožnost k andělu strážci. Zvelebení posvát. zpěvu církev. Missie mezi pohany.	
23.	Č.	Sv. Klementa, pap. m., patr. Morav. (100). — Sv. Otec Pius X. Svati patronové chraňte nás a orodujte za nás. Probuzení křesť. vlastenectví.	

Odpuštění 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
24.	P.	Sv. Jana z Kříže , řeh. (1591). — Pobožnost k umučení Páně. Pokorení nepřátel Božích. Dar pravé kajenosti. Dar nevinnosti duše. Zemřelí.	
25.	S.	Sv. Kateřiny , p. a m. (307). — Dar pravé moudrosti. Trpělivost nemocným. Pohrdání marnostmi světa. Dar pravé čistoty srdce. † matka.	
26.	N.	Neděle XXIV. po sv. Duchu. Ochrany Panny Marie. Sv. Silvestra , op. (1261). — Úcta nejbláh. Panny, ochraňkyně mocné. Duše v očistci nejopuštěnější	
27.	P.	Sv. Virgilia , bisk. (784). — Velepastyřové naši. Lidové missie v zemích našich. Obrození života křesťanského. Svornost v rodinách. Dobrodince.	
28.	Ú.	Sv. Štěpána , opata (768). — Svornost v duchovních rodinách. Obrácení hříšníků. Dar sebezapření. Napravení neblahých poměrů. Sebezapření.	
29.	St.	Sv. Saturnina , bisk. m. (65). — Horlivost pro spásu duší. Armáda svatého kříže. III. řád svatého Františka. Duše v očistci nejvíce trpící.	
30.	Č.	Sv. Ondřeje , apošt. P. (62). — Láska k sv. kříži a utrpením. Apoštolát sv. Cyr. a Meth. Zemřelí údové katol. bratrstev. V tomto měsíci zemřelí.	
Odpustky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.			

Kam strom padne, tam zůstane ležeti. Jaký život, taková smrt. Jaká smrt, taková věčnost. Všecko tedy záleží na smrti naší. Aby ta byla dobrá, musí jí předcházeti ctnostný aneb aspoň kajicný život. Co jest život lidský jiného než ustavičné umírání! Každým dnem blížíme se konci svému, jímž je smrt. Jest tedy anebo má aspoň býti celý život náš ustavičnou přípravou na šťastnou hodinu smrti, od níž celá věčnost závisí. Šťastná-li smrt naše, šťastná bude i věčnost pro nás. Nešťastná-li smrt naše, ó pak bude i věčnost pro nás nešťastná. Dobré jest, že se konají zvláštní modlitby nebo pobožnosti od církve svaté schválené a doporučené, za vyprošení si šťastné hodiny smrti. Neopomeň nikdy navyknutí si konati pobožnost některou za šťastnou hodinu smrti, aby byla blažená.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Tě sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(ce), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Dec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za všechny umírající, by dosáhli milosti šťastné smrti a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastříž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učni, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, buď mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.) Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. r. 1891.)

Sv. Michaeli, archanděle, sv. Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolské: Připravovati sebe i jiné na dobrou smrt.

Úmysl v prosinci: Svatopeterský halíř.

Škola Božského Srdce Páně.

ROČNÍK XXXIX.

Vychází
počátkem každého měsíce.

PROSINEC 1905.

Ó již se k nám požeňnaný, zavřen v život čisté Panny, Messias přibližuje; hosanna vděčně zpíváme, srdce své jemu chystejme, v němž on bydlet libuje.

Na štědrý den.

Má duše chyška prostá
kdys přála sobě Hosta
na štědrý večer míti.
Co jizba chová malá,
to všechno by mu dala,
jej kdyby mohla zřítí.

Tak nevlídno je venku. —
ó přijď jen na chvílenku,
když na den nelze celý!
Noc ku zemi se kloní,
zvon večerní již zvoní,
a kraj se sněhem bělí.

Ā čekala má duše
ve blažené předtuše.
Podruhé zvony zněly.
Ā u nebeských jeslí
andělé v prach klesli
a svatou píseň pěli:

Buď sláva tobě stálá,
Dobroto neskonalá,
tam ve blaženců kraji,
a klid na zemské pláni
necht ku lidem se sklání,
již dobrou vůli mají.

Hlas zvonů mijel v dáli,
na nebi hvězdy plály,
až zrak se jasně kalil.
Já Hosta nezřel okem,
však za to plným tokem
se klid v mou duši valil.

„Obzor“.

Fr. Richter.

Každý pahrbek bude ponížen.

Adventní rozjímání. Napsal *Igndt Zhdněl*.

Nikdo neodkládej s pokáním

Dlouhou řadu starozákonních proroků zakončuje svatý Jan Křtitel, který byl přísným kazatelem, ale co sám jiným hlásal, také vykonával, neboť vedl život přísný oděn jsa v oděv, který si zhotovil ze srsti velbloudí a pás kožený měl na bedrách; potravou mu byly kobylinky a med lesní. Rovněž přísně znělo jeho kázání: »Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho; každé údolí bude vyplněno, a každá hora a každý pahrbek bude ponížen; a místa krivá budou vzpřímena a ostrá budou cestami rovnými.« (Luk. 3, 4—5.) I nám až doposud platí v duchovním smyslu tato slova: »Odložme vše ze srdce, myslí, co je nerovné, krivé, ostré, co je pahrbkem a horou, to jest, odložme všechny nepravosti; kéž všimli bychom si tohoto vyzvání nyní, kdy v adventě po všechny čtyři neděle se čte evangelium jednající o svatém Janu Křtiteli. Vyberme si z tohoto Janova kázání větu: »Každý pahrbek bude ponížen.« Pahrbkem, horou vyrozumívá se pýcha, tvrdost, zatvrzelost srdce; zpuupnost, hrdost čili samé vlastnosti, které zabraňují člověku, aby se sám poznal, aby vyzpytoval jak, kde a čím pochybil; takoví zatvrzelí lidé nepomýšlejí na polepsení, na pokání, ale odkládají je říkajice: na polepsení je ještě dosti času; není-liž tato výmluva jedem hačovým, který ukryl se pod krásné obarvenou a malebnými barvami ozdobenou květinou? Nikdo nedej se klamati! Nikdo neodkládej s pokáním!

Nevíme, kdy zemřeme.

Každému člověku je vrozeno, že by rád byl živ, co možná nejdéle, mnozí užívají všech prostředků, jež lékařská

věda jim radi, aby prodloužili pokud se dá život svůj. Ale co je vše platno? Každý ať je pán či sluha, muž či žena, mladík či děvče, každý z nás jednou zemře, neboť jak píše svatý apoštol Pavel: »Uloženo jest jednou lidem zemřít.« (K židům 9, 27.) Nikdo nepopře pravdu slov, když tvrdím, že přijde jednou čas, kdy nikdo z nás, čtoucích řádky tyto, nebude na světě. Vždyť již žalmista Páně se táže: »Který je člověk, jenž by živ byl a neumřel?« (88, 49) Jako však je jisto, že jednou zemřeme, je také nejisto, kdy se tak stane, nikdo neví ani dne, ani hodiny, kdy ho Bůh k sobě povolá. Bojí-li se spravedlivý smrti, čím více má příčinu k strachu hříšník, je-li ve stavu nemilosti? V knize kazatele čteme napomenutí: »Nečin bezbožné!« a hned udává se příčina: »Abys neumřel před svým časem.« (7, 18.) Job vyslovuje tutéž pravdu těmito slovy: »Hříšníci vyplnění jsou před svým časem.« (22, 16) Moudrý Šalomoun rovněž praví: »Léta bezbožných ukrácena budou.« (Přisl. 10, 27.) Jak často povolá Bůh někoho, když nejméně se naděje, či neslyšeli jsme, že nezemřel někdo právě u jídla, když seděl a výborně se bavil se svými přáteli, či nezemřel ještě rolník u pluhu, kněz při oltáři anebo na kazatelně, dělník při své práci, učitel při vyučování, hudebník při hudbě, tanečník a tanečnice při tanci?

Hlavně hříšník má příčinu báti se smrti, neboť »osten smrti je hřích.« (1. ke Kor. 15, 55.) Či nezhylnul Farao pronásleduje Mojžíše a jeho národ, právě když domníval se, že již jich dostihne a donutí, aby se vrátili zpět; Bůh činí s lidmi jako se činí, když se kácí dřevo, přiloží se ku kmeni pila a strom se převrátí, podobně činí Bůh; svatý Lukáš

varuje hříšníky, aby neodkládali s polepšením řka: »Již zajisté sekera přiložena jest ku koření stromu. Protož každý strom, kterýž nenese ovoce dobrého, vyřazen bude a na oheň uvržen.« (Luk. 3, 9.) Ku žádnému z nás nepřijde prorok Jonáš a nebude hlásati: čiňte pokání, ještě čtyřicet dní a zhynete; z nás nebude nikdo upozorněn, kdy přijde anděl smrti s kosou, aby usekl nitku našeho života, ano právě kdy nejméně budeme snad připraveni, uslyšíme hlas: vydej počet z vládaření svého. Jsou lidé, kteří mluví stále jen o milosrdenství Božím, doufajíce a prosíce Boha, by jich neopustil, by jim dal šťastnou hodinku smrti, při tom však zapomínají, že je Bůh nejen milosrdný, ale nejvyšší spravedlivý, který nejen dobré odmění, ale také všechno zlé, co někdo spáchal potrestá. Dbejme všichni na slova Kristova: »Bděte a modlete se, nebo nevíte, kdy bude čas.« (Mat. 13, 33.) Nikdo neodkládej s pokáním, vždyť jisto jest, že zemřeme, ale nikdo neví, kde, kdy, za jakých okolností, zda brzy či za několik let.

Bez pokání neobdržíme nebe

Po pádu prvních rodičů přešel hřích dědičný i se všemi svými zlymi následky na nás, každý kdo se zrodí, má na sobě tento hřích. Ač očištění býváme při křtu svatém, přece zůstává vůle naše nakloněna k zlému, je nám velmi těžko dosáhnouti cíle, k němuž Bůh nás stvořil, abychom ho ctili, milovali, jemu sloužili a jednou na věky spaseni byli. Do nebe nás může tedy dovésti buď nevinnost nebo pokání; kdo čistoty a nevinnosti, které nabyl křtem svatým opět hříchem pozbyl, dosáhne věčné slávy jen pokáním. Nebe je královstvím a kdo ho chce dosáhnouti, musí ho uchvátiti násilím. (Mat. 11, 12.) Pohlédneme do dějin naší církve, čteme životy svatých, pozorujeme jak žijí lidé spravedliví, vždy se předsvědčíme, že kdo chce zvítěziti, musí bojovati, »království nebeské trpí násili a ti kteříž násili činí, uchvacují je.« Jsme úžasem naplněni, když čteme o mukách, která vytrpěli mučedníci, raději vše trpěli i smrt snesli, než aby urazili Boha nějakým hříchem, věděli že »nebývá korunován, kdo bojuje o závod,

leč by řádně bojoval.« (II. k Tim. 2, 5.) Cesta, která k nebi vede, není okrášlena libým kvítím, ale trním, kteréž chodce poraňuje, neboť »široká brána a prostranná jest cesta, kteráž vede k zabynutí a mnoho je těch, kteří vcházejí skrze ni, ale těsná brána a úzká jest cesta, kteráž vede k životu a málo jest těch, kteří ji nalezejí.« (Mat. 7, 13—14.) Každý kdo chce něčeho dosáhnouti, musí ze všech sil pracovati, čím větší a vznešenější je cíl, tím je třeba větší námahy, a může-li býti vznešenějšího cíle než je nebe a šťastná věčnost? Kristus Pán sám praví: »Podobno jest království nebeské pokladu skrytému v poli,« a jinde praví: »Podobno jest království nebeské člověku kupci, hledajícímu dobrých perel.« (Mat. 13, 44—45.) Kdo může najíti poklad a perlu bez práce a námahy? Kdyby někdo měl dosti nějaké odměny velké, počíná se zajisté každé nebezpečnosti, nezhrozi se žádné námahy, opustí ochotně všechny známé, svou rodinu, vydá se do krajín neznámých, ku každé oběti je hotov. Nuže i my budme hotovi ke všemu, abychom dosáhli království nebeského.

Pohlédneme na nejvznešenější příklad, na samého Spasitele. Všechn jeho život od jesliček betlemských až do posledního vydechnutí na hoře Kalvarii jest neustálá řada utrpení všeho druhu, již doplnil svou přehorkou smrtí na kříži. Byl trpělivý, když se mu vysmívali, když nazývali ho podvodníkem, rouhačem, když za svá dobrodíní nevěděk klidil, ano zemřel jako by byl nějaký velký zločinec ohavnou smrtí na kříži vise mezi dvěma lotry. A zdá-li se vše toto někomu býti upřílišněno, otázkou se svatého Lukáše o radu, který vypravuje, kterak Kristus když z mrtvých vstal a přidružil se k dvěma učedníkům, jdoucím do Emaus, řekl jim: »Zdaliž nemusil Kristus těch věcí trpěti a tak vjíti do slávy své.« (Luk. 24, 26.) Božský Spasitel proto musil tolik trpěti, aby nám ukázal cestu, po které i my kráčet máme a musíme, chceme-li vejíti do slávy věčné. A my vidouce tento vznešený příklad nechceme se odhodlati k pokání? Nechceme pít hořkého kalichu, který nám k pití podává božský Spasitel? Nechceme vzíti na ramena svá kříž, který je známkou kaž-

děho věrného Kristova učedníka? Kristus sám nás vybízí slovy: »Kdo chce býti učedníkem mým, vezmi kříž svůj a následuj mne.« Bohužel je mnoho lidí, kteří nechťejí se ozbrojiti proti sobě, nechťejí vypověděti neustálou a věčnou válku svým náruživostem, umrtvovati pýchu svého těla, odepřiti si všechny rozkoše, na uzdu vzíti všechny zlé žádostivosti, či zkrátka málo kdo chce vykořeniti hříchy opravdovým a bezodkladným pokáním.

Závěr.

Pokání nutno činiti, chceme-li Boha usmířiti, jež jsme urazili svými hříchy a chceme-li nebe, které je nám pro hříchy nepřístupno, dosíci. Kříž, útrapy jsou údělem spravedlivých, kdo si nebe nezaslouží, nebude jim odměněn; kdo

ztrativ čistotu duše, nečiní pokání, nevejde do království Božího. Cesta, která dovede nás do nebe je pokání; příklad nám dal náš Spasitel, jej následujme, jej prosíme o pomoc, obraťme se i k blah. Panně Marii, aby podporovala nás svou mocnou přímluvou. Kristus volá k nám: »Chce-li mne kdo následovati, vezmi kříž svůj,« cesta, již nám tuto ukazuje Kristus, je trnitá, obtížná, ale je jistá, spolehlivá a dovede nás k cíli. Kristus poroučí: »Čiňte pokání.« (Mat. 4, 17.) Nuže uposlechněme jeho hlasu, obejměme jeho svatý kříž, buďme jeho poslušnými dětmi, neodkládejme pokání na budoucí, neurčitou dobu, ale vykonejme je hned, dokud dává nám čas milosrdný Bůh. »Čiň pokání, pak-li nebudeš bdíti, přijdu na tě jako zloděj a nezvíš, ve kterou hodinu přijdu.« (Zjev. sv. Jana 3, 3.)

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na neděli 1. v adventě.

Evang. O znameních na nebi. (Luk. 21.)

Nový rok církevní počíná. Opět otevrou se prameny milosti Boží a nebeského požehnání, prameny nevysychající, které učení Kristovo, svatý jeho život, smírující jeho smrt v sobě zavírají. A protož pojdte všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, kteří jste chudí duchem a slabého srdce, pojdte a čerpejte světlo i poznání, sílu i útěchu i pokoj u Pána, který přišel, aby osvětlil, posvětlil, občerstvil a šťastnými učinil všechny, kteří prahnou po nebeských darech. Snad je to také poslední rok církevní, kterého se tobě Pán Bůh dožítí dává, snad dříve nežli rok tento se ku konci schýlí, odpočívati budeš již mezi těmi, kteří tebe předešli. Protož užij s horlivostí zbožnou, užij tohoto roku tak, abys, kdyby byl posledním v životě tvém, abys mohl s myslí klidnou opustiti tuto zemi a bez veliké bázně se postavit na soud soudce nebeského. Hleď, ať není ztracen tento rok nových milostí pro tebe, nýbrž zapsán ku tvému dobru v knize života.

Na svátek Neposkvrněného Početí blah. Panny Marie.

Evang. Vyslán jest archanděl Gabriel. (Luk. 1.)

Ach, jak těžké jest v tomto světě poskvrněném a porušeném zachovati neporušenost a nevinnost srdce, vždyť často již do srdce útlého dítěte bývá seto směř budoucí zkázy. Protož rodičové křesťanští, dávejte na děti své dobrý pozor, vzdalujte je od zlých soudruhů, varujte je před svůdci a nedopouštějte, by se přátelily s lidmi mravů zkažených. Hleďte pilně toho, co děti vaše čtou, neboť v tak mnohé knize vězí ďábel, jenž svůdnými a krásnými slovy svádí ku špatným myšlenkám, žádostem, od nichž ku skutkům jest jen malý krok. Mějte je pokud možno ustavičně na očích, aby hned z mládí nebyl se srdce jejich setřen pel čistoty a nevinnosti, jenž jest jejich nejkrásnější ozdobou a duši jejich dodává před Bohem nesmírné ceny. Učte je se modliti k Bohu za srdce čisté, za štěstí nevinnosti a dobrého svědomí. Navádějte je k účtě a zbožnosti ku Panně vždycky

neposkrvrněné; ji stavte jim za krásný, zářivý vzor. Vstípte jim záhy strach a bázeň před Bohem, jenž všudy jest a všechno vidí, a také ošklivost přede vším, co člověka ke zvířeti snižuje a zahanbuje. Sami pak ale dávejte vždy dobrý příklad, jak v řečích tak v chování svém, aby snad děti vámi samými pohoršeny nebyly, neboť hrozný trest určil Bůh tomu, skrze něhož pohoršen bývá malický v nevinnosti své. Tak položíte základ k dobré výchově a alespoň sami říci můžete, že jste vykonali, co v moci vaší bylo. Spojte-li s prací tou i horoucí modlitbu za své miláčky, pak zajisté s pomocí Boží zachovají srdce dobré, nevinné, a shledáte se s nimi tam, kde ta nejčistší Panna a Rodička Boží za vás oroduje, a dítky vaše dojdou odměny, kterou přislíbil Pán řka: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.

Na neděli 2. v adventě.

Evang. Jan v žaláři. (Mat. 11.)

Jestliže snad svět se horší nad tím, že kráčíš po cestě přikázání Božích a dle sil svých plníš povinnosti své a nenásleduješ dav na cestě hříchu, nic si z toho nedělej a nedej se úsudkem takovým másti aniž svěsti, abys opustil cestu spravedlivosti a běžel se světem po cestě hříchu. Snad víš, že člověk více musí poslouchati Boha nežli lidi? Víš také, že svět a lidé zlí často se horšíli nad Kristem Pánem, že se podle jejich příkladu neřídil, že šel cestou svou? Kdo by ze slabosti nebo hříšné pohodlnosti povoloval převráceným požadavkům světa a bál se jeho úsudku, ten vězí, že povolností svou jen přispívá ku zkáze a zhoršení mravů jiných. A to není dovoleno. Vždyť víme, že dle slov Spasitelových každý přísné musí skládati účty ze všeho svého jednání na světě a že souzen bude podle zákona Božího a nikoli podle zákona nebo mínění lidí. Kdo s hříšníky se spolčil, s hříšníky také odsouzen bude, spravedlivý však dojde odměny.

Na neděli 3. v adventě.

Evang. O svědectví Janově. (Jan 1.)

Ne všichni mohou býti ve světě velikými, ne každý může ve světě něco slavného vykonati. Avšak každému přece vykázal Bůh místo ve společnosti lidské, místo s povinnostmi, které byt byly nepatrnější, přece k dobru a prospěchu celku přispívají. Protož buď jen vždy tím, čím dle stavu a povolání svého býti máš a buď tím celý s tělem i duší. Polovičatost a nedbalost se tresce. Také proto nezavíď jinému, že snad výše stojí nežli ty, anebo koná skutky, kterým se svět obdivuje a jej vynáší. Jako v přírodě nejsou ani dva lupeny na stromě stejné, tak i mezi lidmi jest od počátku nesejnost; nedal všem Bůh stejný počet hříven, ale každému dal přece nějaké, aby s nimi hospodářil. Učiníš-li co v moci tvé jest, dle nejlepšího svého vědomí a svědomí zasluhuješ takového uznání jako onen, jenž učinil věci veliké, které učiniti mohl. Oba jste konali jen povinnost svou. A to jest právě, po čem se Pán jednou ptáti bude při soudu, podle toho rozděl odměnu či usoudí trest, jak kdo povinnostem svým dostál. Vždyť pochválil Jana Křtitele, že byl tím, čím jej Bůh mti chtěl, horlivým předchůdcem Páně. Kdo tedy koná povinnosti své Bohem mu uložené, dochází pochvaly u Boha, skutky jeho jsou dobré, neboť prýští se z poslušnosti k Bohu, a proto mají cenu na věčnosti. Jen takové provázejí duši do nebe; co z lásky k světu učiněno, to zůstává na světě.

Na neděli 4. v adventě.

Evang. V 15. roce císařství Tiberia. (Luk. 3.)

Nadešel štědrý večer, radují se mládí, a staří v radosti své stávají se dětmi. Radostná přítomnost potěšuje ony, vzpomínka na předešlé blahé doby mládí blaží tyto, vždyť je to den lásky upřímné, den, kdy rodiny křesťanské zase cítí se jako jeden celek, kdy pánka lásky je úžeji spojuje, kdy oblesk lásky Boží ozaruje i sebe pochmurnější mysl lidskou. Blahé očekávání milosti plné události narození Páně. Není na světě kouzla, které by srdce lidské více dojímal, nežli štědrý večer, tu jest něco božského, něco nebeského, co sklání se k nám lidem a povznáší nás

v onu tajuplnou náladu vánoční. Kdo má takou moc nad duchem — ne-li Bůh? A Bůh, láska věčná, dává nám okoušeti již zde, kterak sladký jest; dává nám okoušeti slast, kterou nám v hojnosti připraví na nebesích. Štědrý večer jest jaksi předsíň nebes, kde čekáme až nám Bůh, který za nás se obětoval, otevře bránu království svého. Blaze tomu, kdo den tento stráví v předtuše oné slasti, kterou přinesl vtělený Bůh na zemi, slasti lásky, spokojenosti, dobrého svědomí a spravedlivosti před obličejem Páně. Kéž by také štědrý den spojil vždy co svět byl rozloučil, kéž by zase přivedl ku Kristu tak mnohou duši, kterou svět mu odloudil, kéž by do srdce tak mnohého vлил zase klid a mír nebeský, kterého postrádá, kéž by den tento v pravdě štědrým byl milostmi a láskou pro veškeren svět.

PŘIJĎ, PANE!

du kolem sám a sám,
kol mrtvo je a pusto,
v duši bol se vkrádá.
Zdaž pomoci je dosud nám,
když v srdcích hříchů husto,
jich patrna je vláda.

Dopita je viny číše,
už se nechce hýřit,
těla zmalátněla —
vzduch jen zlobou dýše,
počíná se šířit,
kde dřív svatost dlela.

Jak ubozí jsme všichni,
dřív holdovat jen hříchu,
tělo dokad stačí —
svědomí, ty stichni!
V hrobovém tom tichu
se duše krví smáčí.

Leč duše pláč je mocný,
už zniká radovánek slast;
pelyňkem se srdce plní,
lká: „Přiď, ty Spásonosný!
v svou veď nás vlast,
touha všech se splní!“

A hle, sstoupá Kristus svatý,
by lidstvo hříšné spasil
s nebe na zem' ponížení,
jen láskou velkou jatý,
trhat zlo, jež ďábel nasil,
pro lidu všeho povýšení.

Jak budou srdce uchystána,
když zaklepe naň Kristus sám,
že tady už, se v chlévě zrodil;
nuž příležitost je teď dána
všem zmalátnělým, nuzným nám,
vše opustit, co duch zlý zplodil.

Očistit je srdce třeba,
by lilí se zaskvěla,
než v ně dítko božské přijde
pod způsobou chleba,
by radostí se duše chvěla,
když nad Betlemem hvězda vyjde.

V. H.

Období vánoční.

ako skrze jednoho člověka hřích na svět přišel a skrze hřích smrt, tak smrt i na všechny lidi přišla, neboť v jednom ztřešili všichni. Tak vykládá svatý apoštol Pavel ve svém listu k Římanům (5, 12.) původ smrti, a to smrti jak tělesné tak duchovní. Avšak Bůh nechtěl smrti člověka, nýbrž aby se obrátil a živ byl, a proto z nezměrné lásky a nevystihlého milosrdenství poslal nám svého jednorozeného Syna, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo, aby nás krví svou očistil od všeho hříchu. Lásku chtěl nám Bůh ukázati, skrze Syna svého Spasitele našeho, jenž měl býti naším záchrancem, neboť neposlal Bůh Syna na svět, aby soudil svět, nýbrž aby svět skrze něho spasen byl. (Jan 3, 16) A radostnou tuto, pro nás věčně radostnou událost, kdy Syn Boží na tuto zemi sestoupil, člověčenství naše na se vzal a na zemi nějaký čas žil, připomínáme si vděčně obdobím vánočním, které počíná se první nedělí adventní a trvá až do středy popeleční. Hlavním svátkem tohoto období jest Hod Boží Vánoční čili svátek Božího narození. Jakožto příprava k tak veliké slavnosti jest doba adventní mající 4 neděle, na památku 4000 let, v nichž lidstvo s touhou očekávalo Spasitele. Advent znamená příchod, totiž příchod Páně. Jest doba kající, doba přípravy duše na slavnost radostiplného narození Pána Ježíše. Vždyť není spásy pro nás jedině v Ježíši Kristu, Bohočlověku, neboť nebylo dáno jiného jména pro nás lidi, v němž bychom spasení byli, než-li jméno jednorozeného Syna Božího, proto máme příchod tohoto nejsvětějšího Pána slaviti srdcem, pravou pokorou a pokáním očištěným; proto máme dříve v sobě ducha hříšného umrtviti, aby se Kristu Pánu u nás zalíbilo. Aby nás církev svatá povzbudila k nápravě života a pravé kajivosti, proto uvádí nám při prvním příchodu Ježíše Krista také na mysl příchod jeho druhý, totiž příchod k soudu. Chce tím církev docílit, abychom všechny milosti, jichž se nám prvním příchodem Páně dostalo, užívali tak, bychom se druhého jeho příchodu příliš báti nemusili; chce hříšníky, ponořené ve spánek hříšný, z tohoto vyburcovati, lhotejně a vlažné věřící rozecháti, dobré utvrditi tak, abychom všichni slavnice narození Páně mohli zároveň s útěchou a nadějí vzpomínati na jeho budoucí příchod k soudu v den poslední. Proto také nařizuje církev svatá v adventě půst přísnější a radí dítkám svým, aby přijali hodně svaté svátosti pokání i oltářní, a tak duši svou na příchod Páně připravili.

Advent jest zřízení v církvi prastaré, a má svůj počátek z jisté od té doby, kdy se v církvi začala slaviti slavnost narození Páně. V staré době bylo nařizeno, že se v adventě po tři dny v témdni věřící postiti mají a sice v pondělí, ve středu a v pátek. V některých krajinách zachovávali v adventě tak přísný půst, jako v čase 40denního postu.

Vznešený význam adventu jakožto doby přípravné na příchod Spasitelovo byl také příčinou, proč církev první nedělí adventní také započíná svůj církevní rok, odlišný od roku občanského; vždyť spása naše vzala počátek právě narozením Ježíše Krista, světa Spasitele, proto také z jisté rozumné jest, aby církev toutéž dobou započala okruh všech svých památek a slavností ke spásě přispívajících a na spásu upomínajících, totiž svůj rok církevní, který také nazývá proto »Časem obnovy«.

Význam doby adventní nám nejlépe na oči staví evangelia, která se o čtyřech nedělích v adventě čtou. V evangeliu neděle první upomínání býváme na příchod Páně k soudu poslednímu, abychom slavnost příchodu Páně na svět v pozhnaném jeho člověčenství tak slavili, bychom i na onen druhý příchod Páně připraveni byli. — Druhou nedělí zvěstuje nám svaté evangelium, že přicházející Spasitel jedině pravým jest a že jiného očekávati nemáme, a že ten blahoslaven

jest, kd se na něm nehorsí, neboť očekávaný jest větší nežli prorok. — O neděli třetí obsahuje svaté evangelium zase svědectví veliké a sice svědectví Janovo, předchůdce Páně, že Ježíš Kristus Bohem poslaný Vykupitel světa jest. — A konečně neděli čtvrtou ozývá se ještě silněji hlas volajícího na poušti, hlas předchůdce Páně svatého Jana Křtitele, »připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho,« což nás má ještě jednou upomenouti ku vnitřní hodné přípravě na slavnost narození Páně. Velice oblíbeny a navštěvovány jsou ve vlastech našich od starodávna mše adventní zvané »Rorate«.

Mají jméno od začátečního slova mše svaté »rorate«, t. j. »rosu dejte nebesa a oblakové deštěte spravedlivého, otevři se země a vydej nám Spasitele!« Tyto mše svaté slouží se za časného jitra, kdy ještě tma panuje, v kostelích osvětlených, na znamení, že do tmy bludů a hříchů přišlo světlo s nebe, Syn Boží Ježíš Kristus, který se ráčil naroditi z přečisté Panny Marie. Proto také jsou tyto mše svaté na počest neposkvrněné rodičky Boží a v evangeliu jejich se vypravuje, kterak archanděl Gabriel k ní poslán byl, aby jí zvěstoval poselství blahé, že za matku Boží vyvolena jest.

Lid náš si složil překrásné písně adventní, z nichž vynikají ony staré, z dob císaře Karla IV., »Otce vlasti«, pocházející, které se až posud v mnohých chrámech při mši svaté rorátní zpívají.

Abychom pak nezapomněli, že jen přečistá, neporušená a všeho hříchu i prvotného prostá Panna mohla býti matkou nejsvětějšího Syna Božího, položila církev do adventu svátek Neposkvrněného Početí blahoslavené Panny Marie totiž na den 8. prosince. Jelikož jsme o Neposkvrněném Početí blah. Panny Marie za příčinou 50letého jubilea prohlášení jeho za článek víry roku loňského 1904 v listech těchto šite pojednali, pomůžeme nyní svátek ten připomínajice jenom, že Neposkvrněná Rodička Boží ustavičným jest nám připomenutím, kterak i my čistoty duše dbali býti máme, chceme-li hodně Synáčka jejího Krista Ježíše a svaté přijímání přijímati. Připomíná nám však také útěchy plnou pravdu, že Maria Panna sama jsouc bez úhony hříchu i nám mocnou přímluvou pomáhati může a chce, bychom i my pokáním svědomí své očišťovali a majíce její vznešený vzor na mysli, také vši silou proti zlému bojovali a tak alespoň v touze a snaze po čistotě úplné Matce Boží podobnými se stali.

V třetím týdnu adventním připadají suché dny, dnové přísného postu a kajcnosti, poněvadž slavnost Narození Páně již kvapem se blíží. O suchých dnech a jejich významu bylo rovněž v těchto listech již pojednáno. Zde církev svatá nás důtklivě vyzývá, abychom způsobem od ní určeným hleděli co možná nejlépe se očistiti a s Bohem smířiti, neboť jsou hříchové, od kterých se duše bez modlitby a postu očistiti nemůže, jak praví Písmo svaté (Evang. Mat. 17., 20.). Kéž by katolíci tyto čtrvřetní posty také svědomitě zachovávali!

Krátce před svátkem Vánočními slaví církev památku svatého Tomáše apoštola, dne 21. prosince. O muži tom stojí ve svatém evangeliu psáno, že se jmenoval Didymus, t. j. blíženec (byl z dvojčat, sestra jeho slulá Lysia), a že tři léta pilně s Ježíšem chodil a učení jeho poslouchal. Vida pak úklady mistrovi od velekněží a fariseů činěné, chtěl odhodlaně s Ježíšem umříti a vyblýzl i druhé k této oběti. (Jan 11. 16.) Spasitel vyznamenal po svém křesťení tohoto apoštola, jenž nechtel tak snadno o jeho zmrtvých vstání uvěřiti, zvláštním zjevením při němž Tomáš padnuv na tvář volal »Pán můj a Bůh můj.« (Jan 20. 24.) O tomto apoštolu píší svatí Otcové: svatý Chrysostom: »Tomáš sice uvěřil pomalu, ale tím jistěji.« Svatý Rehoř: »pochybnost Tomášova více církvi prospěla, než-li ochotná víra všech ostatních učedníků proto, že se Pán ráčil znova zjevití a tak zřejměji své z mrtvých vstání dokázati.

Po seslání Ducha svatého odešel Tomáš do Persie a Indie hlásat svaté evangelium, kde v Calamině (Heliaporu) smrti mučednickou svou víru zpečetil. Až posud jest jméno svatého Tomáše apoštola v Indii známo. Svátek svatého Tomáše apoštola býval u nás zasvěceným svátkem a v církvi slaví se s vigilií.

Starobylá jest modlitba k svatému Tomáši: »O Tomáši Didyme, skrze Krista, jehož jsi se směl dotknouti, prosíme tě modlitbami upřímnými, pomoz nám, bychom nebyli zavrženi s bezbožnými při příchodu soudce.« Hned na začátku roku církevního stavi nám církev na oči život svatého Tomáše, jenž svou váhavostí u víře se provinil, abychom poznali, že i svatí jako lidé chybovatí mohli a také skutečně chybovali, ale že milosrdenství Boží je ku poznání chyby a k lítosti a nápravě přivedlo. Rovněž i my hledme chyby své poznati a po příkladu svatých jich litovati a je odložití.

Ríká se obyčejně svatému Tomáši »nevěřící«, avšak neprávem. Vždyť nebyl »nevěřící«, nýbrž toliko váhavý u věření na první slovo apoštolů. Ostatní apoštolé také hned ženám nevěřili, že Kristus Pán z mrtvých vstal. Dá se to zajisté vysvětliti, neboť z mrtvých vstání jest zázrak tak veliký, že zajisté potřebuje důkazů velikých. Nebyla tedy chyba Tomášova v očích Páně tak veliká, sice by Kristus Pán nebyl tak laskavě s ním jednal při opětém se zjevení. Pochybování samo v sobě není ještě hříchem, zejména ne u toho, kdo horlivě a svědomitě hledá pravdu a dá se také ochotně pravdou přesvědčiti jako svatý Tomáš; jen tehdy jest pochybovačnost hříchem, je-li zatvrzelá a všem i nejzřejmějším důkazům pravdy nepřístupná. Z toho viděti lze, že svatý Tomáš přívlastku »nevěřící« nezasluguje.

A již nadchází krásný ode všech očekávaný stědrý večer čili svatvečer před Hodem Božím vánočním. Není dne v roce, který by větším kouzlem jímá srdce křesťana, a větších radostí duchovních skýtal, jako právě »Stědrý den«. Proto také lid náš nazval jej právem »stědrým« dnem, neboť tu otvírá se ruka Páně, aby takřka zahrnula nás milostmi a radostí, vždyť nebe přiblížilo se k zemi, spravedlnost potkala se s milosrdenstvím a výsledek byl »pokoj lidem dobré vůle«.

V staré církvi bývalo zvykem, před velikými svátky strávití noc modlitbami a zpěvy v chrámu, proto se tomu říkalo »bdění, t. j. vigilie«. Byla to zajisté krásná příprava na slavnost samu, příprava ducha modlitbou a chvalozpěvy a příprava těla přísným postem. Církev řídila se zde příkladem samého Spasitele, který před důležitými úkony celou noc probděl na modlitbách, nikoli, že by sám modlitbou si pomoci zjednával, ale aby nám příklad dal, kterak my si počínati máme. Když však rozmnožoval se počet věřících, stoupal také počet nepořádných křesťanů, kteří bdění těchto užívali k nekalým svým záměrům. Již svatý Jeroným stěžuje si do mladých lidí, kteří se při nočních pobožnostech těchto špatně chovali. Jelikož se zlořády tyto množily, přeložila církev pobožnost noční na den předcházející. Toliko před Hodem Božím vánočním zbyla posud stará vigilie — hodinky noční — se slavnou mší svatou o půlnoci na památku narození Páně. Půst se posud přísně zachovávala o stědrém dnu a teprve k večeru scházejí se členové rodiny ku společné postní večeři, což bývá pro všechny příležitosti k utužení vespolečné lásky, svornosti a upřímnosti, neboť si připomínají, že při narození Páně andělé pěli: »Slávu Bohu na výsostech a na zemi pokoj lidem dobré vůle.«

Mír a pokoj přinesl nově zrozený Spasitel lidem s nebe, mír s Bohem a vespolek a proto cítil to člověčenstvo, že alespoň toho dne musí každý všeho se zdržeti, co by pokoj a svornost rušilo. O kéž by tak bylo vždycky, vždyť nechce Bůh, aby pokoj trval jen nějaký čas, nýbrž ustavičně. Ovšem Bůh tomu chce, ale zlí lidé mají tuto vůli Boží.

K půl noci svolává jasný hlas zvonů věřící do chrámu ku kněžským hodinkám a slavné »jitřní«. Někde se slaví záhy ráno. V bílém rouše přistupuje kněz k okrášlenému a osvětlenému oltáři a brzy zanotí andělský zpěv »Gloria in excelsis deo« — »Sláva na výsostech Bohu«, který až do duše proniká a radost a ples přináší každému věřícímu katolíku. Ano radujme a veselme se, neboť Syn Boží jest mezi námi, račil jako dítětko sestoupiti k nám s výšin nebeských, aby byl naším učitelem, lékařem — Vykupitelem, aby byl nám ve všem vším, v pravém slova smyslu Spasitelem! Církev svatá raduje se toho dne posvátného tolik, že dovoluje kněžím přinášeti třikrát oběť nejsvětější, aby tak na jevo dala, že Bůh

zahrnuje nás dary nejdražšími a celou milost svou vylil na nás, takže se mu častější oběti mešní odměniti máme. Také upomínají nás tyto tři slavné mše svaté na trojí příchod Páně k nám. První byl v Betlemě, kdy ráčil se Syn Boží z přechisté Panny naroditi, a na to upomíná nás mše svatá »jitřní«. Druhý příchod slaví Spasitel v duši naší svatým přijímáním a na to upomíná nás mše svatá »na úsvitě« a třetí příchod bude jednou na konci světa k soudu a na tento upomíná nás třetí mše svatá »ve dne«. Obyčej těchto tří mší svatých o svátku vánočním jest v církvi prastarý. Již papež Telesfor (127—139) jej zavedl, ovšem zprvu sloužil je toliko papež sám a sice slavil první mši svatou u Panny Marie Větší, druhou u svaté mučednice Anastazie a třetí u svatého Petra ve Vatikáně. Do těchto tří kostelů putovával toho dne celý Řím v processích ku této slavné papežské bohoslužbě.

Ku zbožnému rozjímání o narození Páně slouží také »jesličky«, které se ve mnohých chrámech o vánocích stavívají a které znázorňujíce nám děj narození Syna Božího svou jednoduchostí a prostotou dobře nás upomínají na velikou pokoru Pána světa a lásku jeho k nám a proto hluboce dojmají každého starého i mladého pozorovatele. První jesličky postavil svatý František z Assissi ve svém chrámku »Porciunkula« zvaném ku potěše a poučení zbožných pastýřů a venkovanů. Obyčej tento rozšířil se potom jeho řádem frantiskánským a našel přístupu netoliko do kostelů, nýbrž i do mnohých domácností, jichž o vánocích nemaíou ozdobou jesličky bývají. Na pohled nepatrné toto zařízení bývá mocným činitelem v udržení víry svaté a povzbuzovatelem ku lásce toho, jenž nás tak nevýslovně všechny miloval, Spasitele našeho. Jesličky jsou obzvláště milým předmětem pro dítky naše, které ve své nevinnosti co nejbližše se mohou stavěti zbožným a

pokorným pastýřům betlemským po bok. Kéž by tento starý katolický obyčej se všude v rodinách našich udržel a neustupoval bezvýznamnému skoro stromku vánočnímu!

Hod Boží vánoční jest dnem čisté a svaté radosti a plesu pro nás všechny a proto padne-li na pátek, pomijí i páteční půst, dle nařízení církve, která si přeje, abychom se toho dne radovali v Pánu. Svátek vánoční je také v podání lidovém obestřen rozličnými ději, tak na př. že v noci vánoční zvířata mluví a sobě vespolek rozumějí, že se lidem zjevuje jejich budoucí osud atd., což ovšem nespočítá na pravdě, avšak pře je důkazem, že lid noci této přesvaté připisuje moc zázračnou pro narození Spasitele.

Slavnost vánoční slaví se s oktávou slavnou, aby význam její tím hlouběji se do paměti věřících vryl, a aby věřící příležitost měli vděčnost Hospodinu ukázat.

Radujme se tedy a plesejme radostí čistou a vznešenou nad narozením božského dítěte! Připodobněme se malíčkým dítkám, kterým dnešního dne rodičové a dobrodinci dárky dávají, a vzpomínejme na dary daleko vznešenější a cennější, které přinesl nám Syn Boží s nebes. Děkuje s takým upřímným srdcem Bohu za ně, jako dítky děkují za dárky pozemské a mějme tak čistou a vřelou radost z nich jako ony v nevinnosti své.

Největší dík Synu Božím učiníme, když pevně v něho věřiti nepřestaneme a následovati budeme jej v ctnostech oněch bohumilých a potřebných, v kterých on od svého narození nám byl zářným příkladem a vzorem. Pak potlačujeme vždy pýchu v srdci svém a učme se od něho pokoře. Vždyť byl tak bohatým — Bohem — a přece učinil se pro nás chudíčkým, byl tak vznešeným, že není mu rovného, a hle, pokoril se tak, že se ve chlévě narodil. Pokorou jeho povznesei jsme — chudobou jeho obohaceni jsme. Vypuďme z duše naší špatné a převrácené žádosti, náruživosti a vášně a vstřípme tam ctnosti a svatou horlivost, potom budeme doufati, že narození Páně nám dopomůže k usmíření Boha rozněvaného a vleje v duši naší potřebný klid a mír. To vše má za účel celá Bohoslužebná slavnost dnešního slavného a radostného dne vánočního, proto volá jeden učenec: »O svatá církvi katolická! jak jsi ustavičně veliká ve svých zařízeních bohoslužebných, jak mile září tvůj svatý duch ze všech tvých obřadů! O kdyby jen i smysl dítek tvých nakloněn byl vždycky ducha toho postřehnouti, poznati a pojmouti, pak by slavnost vánoční byla zajiště svátkem úplného jejich znovuzrození.«

Hned druhého dne po Hodu Božím vánočním slaví církev svátek zasvěcený svatému Štěpánu, jáhnovi jerusalemskému a prvnímu mučedníku mezi křesťany.

Ježíš se narodil, aby způsobil znovuzrození každého člověka pro nebe; Bůh stal se člověkem, aby byl lidem pomocníkem ku dosažení nebe. Štěpán, jáhen církve jerusalemské jeden ze sedmi, byl první, který se skrze Krista narodil pro nebe, proto položila církev svátek jeho bezprostředně po svátku Narození Páně, krásně o tom říká se v kněžských hodinkách: »včera modlil se Kristus jako člověk pro zemi, aby dnes Štěpán narodil se pro nebe.« Písmo svaté jest plné chvály svatého Štěpána. Když totiž počet vyznavačů Ježíšových v Jerusalemě se množil, tu reptali Řekové proti židům, jakoby jejich vdovy při denním podělování byly zkracovány. Proto svolali apoštolé shromáždění učedníků a toto vyvolilo sedm mužů dobré pověsti, kteří byli plni ducha svatého a moudrosti, aby jim odevzdali péči o chudé a vdovy; mezi těmito na prvním místě byl zvolen Štěpán, muž plný víry a ducha svatého. Jako jáhen činil také mnohé divy v lidu, tak že mezi židy povstali mnozí proti němu a hádali se s ním, ale nemohli odolati Duchu, který z něho mluvil. Proto objednali si muže, krivé svědky, kteří o něm vyovídali, že prý mluvil proti Mojžíšovi a r uhal se Bohu; tak pobouřen byl lid a starší lidu proti Štěpánovi. Povstal shon, Štěpán byl lapen a veden před vysokou radu židovskou, kde kriví vědkové naň falešně svědčili. Ale obličej Štěpánův a vědomí neviný zářil před nimi jako tvář anděla. Velekněz se otázal Štěpána, zdali učinil, co se mu za vinu klade. Na to Štěpán v krásné řeči, kterou Duch svatý mu

vnukl, hájil sebe netoliko, nýbrž i svědectví vydával o Jménu Ježíš. Slysíce to, skřípali zuby zlosti, ale Štěpán plný ducha svatého pohledl na nebe a zvolal: »ejhle vidím nebesa otevřená a Syna člověka na pravici Boží.« Tu se již nezdrželi. Vzkřikli hlasem velkým a zacpávali si uši a obořili se silou na něho. I vyvlekli jej za město a kamenovali jej. On pak modlil se řka: »Pane Ježíši! přijmi ducha mého!« a modlil se dále: »Pane nepokládej jim toho za hřích!« A když to řekl usnul v Pánu. Tělo jeho pak pohřbili bohobojní mužové a měli veliký smutek za něho. Tak stalo se v Jerusalemě na sklonku prvního roku po smrti Páně, jak nám vypravuje »Kniha skutků apoštolských«. Oslavy zajisté zasluhuje Štěpán, že dal tak krásný první příklad stálosti ve víře všem potomkům. Proto byl svátek jeho již záhy slaven jak na západě tak na východě v církvi křesťanské. Když pak na počátku pátého století r. 415. svaté ostatky jeho nalezeny byly v Kafargamale u Jerusalema, tu obdařeny byly částečkami z nich mnohé chrámy jak v Asii tak v Evropě, i veliké divy staly se u hrobu jeho, o nichž vypravuje nám veliký biskup svatý Augustin. Od té doby slavil se svátek svatého Štěpána obzvláště slavně a mnohé kostely byly na počtu jeho zasvěceny. I ve vlastech našich máme mnohé kostely svatému Štěpánu zasvěcené z dob starých. Svatý Štěpán byl také zvláštním patronem bývalého slavného opatství praemonstrátského v Hradišti u Olomouce; proto také nese pečet klášterní obraz tohoto světce. Prosme svatého Štěpána, který tak slavně dokázal první ctnost božskou, totiž viru, aby nám mocnou přímluvou svou přispěl, bychom i my stále svatý příklad jeho na očích měli a nikdy, ani ve štěstí ani v neštěstí a v pronásledování, Kristu a svaté víře jeho se nezpronevěřili.

Po svatém Štěpánu následuje svátek svatého Jana evangelisty a miláčka Páně. Jako svatý Štěpán dokázal viru svou a lásku k Ježíši Kristu mučednickou smrtí, tak i svatý Jan dokázal obě mučednictvím jiným, duchovním, dlouhým totiž a ustavičně věrným a svatým životem. Svatý Jan byl synem Zebedeovým a Salome a bratrem svatého Jakuba Většího, apoštola; byl tedy z příbuzenstva Páně. Čistou panickou duší svou přilnul k Spasiteli v lásce nejpřímější a byl také od Pána mezi všemi nejvíce milován. On to byl, kterého Pán vzal s sebou na horu Tábor, kde se proměnil, on spočíval na prsou Ježíšových při poslední večeři, on byl svědkem úzkosti Páně v zahradě Getsemanské, on jediný provázel svého mistra po cestě křížové a stál pod křížem, na němž umíral Spasitel. Jemu odevzdal umírající Ježíš matičku svou, o kterou se Jan poctivě staral až do její blažené smrti. Po nanebevstoupení Páně byl Jan s Petrem lapan a před veleradou souzen, do žaláře uvržen a tam bičován. Ale vše s radostí snášel pro jméno Pána svého. V době pronásledování za císaře Domitiana byl v Římě u Cetinské brány hozen do kotla vařících se oleje, zůstal však divem Božím neporušen. Ba olej byl pro něho osvěžující lázní, tak že krásnější a silnější vyšel. Potom byl vyobcován na osamělý ostrov Patmos, kde měl nebeská vidění, která obsažena jsou v knize »Zjevení svatého Jana«. Po smrti Domitiana vrátil se do Efesu, kde byl prvním biskupem a sepsal tam svoje krásné a důležité evangelium. Dožil se pozhnaného věku 100 let. Přezil všechny svaté apoštoly a zemřel smrtí klidnou. Poněvadž tak vynikal mezi apoštoly nevinností a láskou, proto i jeho svátek záhy zaveden byl v církvi a slaven jako svátek svatého Štěpána s oktávou. Dříve býval i u nás svátkem zasvěceným.

Toho dne světi se víno a podává věřícím na památku, že svatému Janu kdysi podán byl koflík s vínem otráveným. On však pozhnav jej, vypil vše beze vší škody na zdraví. Svatý Jan jest bez odporu apoštolem lásky, lásky k Bohu a bližnímu. Když již pro stáří nemohl delší řeči pronášeti v chrámě, tu vždycky přece říkal: »Synáčkové moji milujte se vespolek.« Viděl, že tak se vyplní příkaz Boží. O kež bychom byli vždycky pamětlivi tohoto napomenutí Janova. Jak krásné by se žilo na světě ve svornosti a lásce a jak lépe by oslavován byl Bůh pramen i předmět lásky největší. Ale bohužel lidé sobě nerozumějí a šlapají nohama první příkaz lásky Boží a proto nezachovávají ani druhého příkazu lásky bliženské. Sváry,

nepráteleství, vraždy, nespokojenost a neštěstí, jak jednotlivců tak i celých rodin a národů jsou pak nutným následkem a také zaslouženým trestem, pod kterým stěná lidstvo. Prosme svatého Jana, apoštola lásky, čisté a opravdové, aby přimluvou svou u Boha nám všem vymohl milost a pomoc, bychom příkázání svaté lásky vždy plnili; hledme však také s horlivostí svatého Jana a všechny svaté hrdiny lásky následovati ve ctnostech jejich, neboť nezáleží uctívání jejich tak ve slovech, nýbrž ve skutečném jejich životě následování.

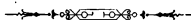
Po svátku svatého Jana, apoštola, slaví církev památku nevinátek čili Mladětek, oněch totiž nevinných dítek, které Herodes v Betlémě a okolí dal zavraždit, máje za to, že mezi nimi zavražděn bude také nověnaroděný Ježíš. Jak se to stalo, ví každý z nás z vypravování svatého evanangelia (Mat. 21—19.) Toho dne slaví se mše svatá v barvě fialové, neboť církev svatá truchlí s matkami nevinátek nad smrtí jejich násilnou, ale v oktávě v barvě bílé, neboť slaví jejich příchod do nebe. Svátek »Mladětek« slaven byl již v prvotní církvi, neboť se již záhy připomíná ve spisech svatých Otců církevních. V nebesích plesají nevinátka, že v mladistvém věku prolila krev za Spasitele. Blažený ten, kdo se jim podobá, a kdo dítky Boží miluje, miluje Boha samého. (1. Jan 5.), krásně o svátku tom promlouvá svatý Bernard řka: »slavnost »Mladětek« slaví se po vánocích proto, že Kristus přišel, aby všechny lidi ospravedlnil; neboť zde ve svatých Štěpánu, Janu a Mladětkách vidíme tři možné třídy svatých, totiž mučedníky vůli a skutkem, mučedníky vůli bez skutku a mučedníky bez vůle. V třídě první je svatý Štěpán, v druhé svatý Jan, ve třetí »Mladětky«. A Vilém Dürand vykládá pěkně: »novorozený Kristus, ženich církve, obklopil se při narození svým trojím zástupcem, totiž: bílým jako sníh, jehož zástupcem jest svatý Jan, červeným, jež zastupuje svatý Štěpán a výběrem nevinných dítek, jakož o něm již prorokoval Salomoun ve své »Písní písní« můj milý jest bílý a červený, vyvolený z tisíců.

A již nadchází poslední den v roce občanském o svátku sv. Sylvestra, papeže. Cit vděčnosti pudí každého, aby toho večera Pánu Bohu poděkoval za všechna prokázaná dobrodíní a milosti a z hloubi srdce zase prosil za potřebné v životě budoucím, pokud Bůh jej na světě ponechá.

Proto jest krásným zvykem v církvi poslední večer v roce oslaviti slavnou pobožností v chrámě na díkůčinění, při níž celá obec křesťanská stojíc před Hospodinem s radostným pocitem zpívá »Tebe, Bože, chválíme...« atd. Toho večera bývá srdce naše dojata city různými, dílem radostnými, dílem žalostnými, podle toho, jak komu udělil Pán radosti nebo žalosti v roce minulém. Ve všem však musíme viděti laskavou a otcovskou ruku Boží, která nás moudře vede a i když trestá, přece trest k našemu dobru obrací; kéž bychom to také vždy vděčně uznali a nezapomínali, že Bůh nad námi bdí, nás miluje, nás opatruje, nás neopouští; vědomí toto by nás povždy sliilo ve slabosti, těšilo v zármutku, varovalo před zlým a nabádalo k dobrým skutkům, abychom až poslední pro nás nastane den a večer života mohli jsme s uspokojením říci: vykonal jsem pokud jsem mohl, povinnost svou na zemi. Tobě, o Pane, odporoučím duši svou, buď jí za poklesky její milostiv. Tím končíme pojednání své o slavnostech, svátcích a obyčejích církevních v celém roce. Chtěli jsme poukázati na to, kterak církev svatá jako moudrá učitelka i tímto způsobem názorně nám představuje svaté své učení, zejména nás upomínáje na lásku Boha Trojjediného, která se jeví v trojím hlavním období roku, vánočním, velikonočním a svatodušním. Chce nás upomenouti na život Pána našeho Ježíše Krista a přesvaté jeho matičky, proto slaví rozličné svátky Páně a Panny Marie. Chce nám ukázati, kterak přecetní křesťané tuto lásku Boží láskou svou spláceli. Každý dle svého stavu a možnosti, ba že mnozí i život za Boha dávali, proto slaví svátky svatých a světic Božích zejména svatých apoštolů a mučedníků Páně. Poukazuje na naši hříšnost a tedy na potřebu pokání, která se jevíti má lítostí vnitřní a mrtvením náruživostí tělesných, proto zavedla doby kající a svatopostní. Ukazuje nám, že kdo čistě svědomí má, může se radovati i na světě, ale vždy v Pánu, proto slaví tolik

krásných slavností radostných v roce. Ukazuje nám, kterak nás Bůh otcovsky a moudře vede od kolébky až ke hrobu a se o nás skrže církev svou stará, aby nás mohl po smrti k sobě vzít, a proto zavedla celý ten okruh svých slavností, památek, svátků a obřadů v roce. Kéž církvi své rozumíme, s ní žijeme, s ní cítíme a dle návodu jejího se řídíme, pak celý rok bude pro nás dobou radostnou, utěšenou a dobou přípravou na šťastnou smrt!

Boh. Hendl.

VÁNOCE.

aplakal sirotek
o štědrém večeru:
„Kdo pak mne potěší
sirotka chudera?“

Bez matky, bez otce,
co si mám počít, i
proč jsi dal Bože jim
ode mne odejít?

Míval jsem jablíčka,
vše sladké ovoce,
teď hořké kůrečky,
když přijdou vánoce.

Míval jsem teplíčko
na prsou matičky,
v náručí tatíčka
blah jsem byl celičký.

Bože, ó Bože můj,
byli jsme bohati,
když přišly vánoce,
teď musím — žebrati.

Teď musím chodit,
hledat přístřeší,
Božíčku, kdo pak mne
chudera potěší?

Tak zalakal sirotek
a žebral smuten dál,
kde srdce útrpné,
tam dárek v těchu vzal.

Tu skývku chleba, tam
někdy i koláček,
aby se potěšil
ubohý žebráček.

Než slzí nesetřel
nikdo tak s líc jemu,
jako ten Ježíšek
zrozený v Betlemu.

Toho když v jeslích zřel
s Marií Matičkou,
že mají v příbytek
stáj bídnu, chudičkou.

Ustal hned plakati,
v srdci svém zaplesal,
že Bůh sám chudobu
z lásky k nám v lásku vzal.

„Obzor.“

Fr. Klímkd.

* * * * *

Tvou lásku, Pane!

Neber mi svou lásku,
můj Bože, vždyť jde noc;
ty útěchou jsi srdci,
a velká je tvá moc.

Jen neodvracej tváře
od velké mojí bídy,
neber mi svou lásku,
to zřídlo všechné síly.

Tvá láska je tak mocná
a já jsem sám a sám,
neber mi svou lásku
ti v oběť sebe dám.

V. H.

Sláva na výsostech Bohu.

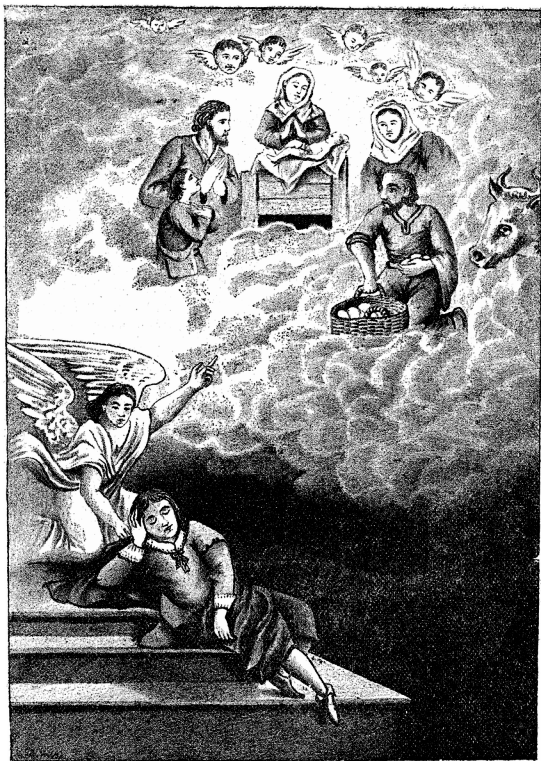
Slovutný komponist Beethoven složil píseň, jež zajisté v celém světě je známou. Tato píseň nese název »Sláva Boží«. Je podivuhodně krásná. Na počátku a na konci zní velebně a slavně, uprostřed potichu a tajuplně. Člověka zrovna uchvacuje! Opět a opět chtěli bychom ji slyšeti. Než ať je sebe krásnější tato »Sláva Boží« od Beethovena, zůstane přece jenom stínem proti »Slávě Boží«, kterou nebeští

hudebníci, andělé Boží, ve vánoční noc nad Betlemem zpívali. O jak krásnou musela býti tato »Sláva Boží« od samých andělů komponována! Svatý evangelista Lukáš píše o tom: A ihned bylo u anděla množství nebeských vojsk, kteří Boha chválili, dice: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!

Milé Jezulátko zasloužilo však tak pěknou přivítanou na zemi. Zasloužilo ji, poněvadž bylo Bohem; zasloužilo ji, poněvadž je nikdo na zemi nepřivítal. Nikdo zajisté mu neposkytl přístřeší; vyvrženo z lidských příbytků, bylo nuceno, u němé tváře hledati přístřeší. Narodil-li se korunní princ, následník trůnu, ach, jaká to pocta se mu vzdává! Rány z děl ohlašují jeho narození, města září v moři světél, senérady a koncerty se obývají ve všech městech, a ode všech mocnářů a velmožů docházejí telegramy a gratulace. Než narozenému Spasiteli nikdo pocty nevzdává, on ani té pocty nežádá; on chce, aby jeho nebeský otec pro jeho narození byl ctěn; proto zpívají také andělé: Sláva na výsostech Bohu!

Hospodinu Pánu Bohu má se v den Kristova narození pocta vzdávati: a sice Bohu Otci, jenž lidi tak miloval, že Syna svého jednorozeného vydal, aby nikdo, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný! Bohu Synu má se úcta vzdávati, že se odhodlal, vzíti na sebe naši křehkou lidskou přirozenost a v ní trpěti, aby nás vykoupil a na věky spasil. Bohu Duchu svatému má se též pocta vzdávati; neboť jeho působením stalo se Slovo tělem, aby přebývalo mezi námi. Celá nejsvětější Trojice má býti ctěna a oslavována, poněvadž všechny tři božské osoby účast měly na našem vykoupení. Církve to i opravdu koná; neboť první antifona, první pozdrav v modlitbách církevních Hodu vánočního zní: Král pokoje jest zveleben, a celá země touží jej spatřiti. A jako na dotvrzení toho, že k oslavě Boží sloužití má svátek vánoční, opakuje totéž v druhé antifoně, která zní: Zveleben jest král pokojný nade všechny krále celé země. A jako v čas velikonoční opakuje mnohokrte výkřik radosti: alleluja — chvalte Boha!

Celý viditelný i neviditelný svět, rozumný i nerozumný má a musí také Pána Boha ctíti a oslavovati. Nebesa vypravují slávu Boží, a dílo rukou jeho

zvěstuje obloha — modlil se David. Nebe hvězdami poseté, půvabné červánky ranní i večerní, majestátní hory, přívětivá údolí, stinné lesy, květnaté louky, bohaté lány, perlící se rosa, trpytný sníh, pestří motýli, zpívající ptáčekové, všechno, všechno v přírodě zvěstuje slávu Boží. Příroda sama zpívá »Slávu Boží« akkordy brzo velebnými, brzo tichými a dojemnými.

Totéž koná i beztělesný svět tam nad hvězdami, jak se v Isaiáši dočítáme: Viděl jsem Hospodina seděti na vysokém a vznešeném trůnu, a to, co pod ním bylo, naplňovalo chrám. Serafíni stáli na něm, a jeden volal na druhého: Svatý, svatý, svatý jest Pán Bůh zástupů; celá země jest plna velebnosti a slávy jeho. Svatý Jan vypravuje to samé: Cherubové neměli poklidu ve dne ani v noci, a volali: Svatý, svatý, svatý jest Bůh, Pán všemohoucí, kterýž byl, kterýž je, a kterýž bude.

A všichni andělé, píše na jiném místě, stáli vůkol trůnu, a starší, a padli p trůnem na svou tvář a klaněli se Bohu a řekli: Amen, chvála a oslava, moudrost a dík, úcta a moc i síla budiž Bohu našemu po všechny věky.

Titíž andělé, kteří v nebi Boha oslavují, napomínají nás, abychom podobně činili. Když se byl mladý Tobíáš šťastně domů vrátil a otec jeho opět zraku nabyl, řekl k nim archanděl Rafael: Chvalte Boha nebes a děkujte mu, protože učinil s vámi milosrdenství své. A ještě jednou pravil k nim: Pokoj vám, nebojte se! Z vůle Boží byl jsem u vás: jeho velejte, jemu pějte chválu!

To také konali všichni lidé spravedliví: v štěstí i neštěstí vzdávali chválu Bohu a zvelebovali ho. Rozmnožení slávy Boží bylo jejich životním úkolem. Spasitel náš Ježíš Kristus dává nám sám v tom ten nejlepší příklad. Farizeové nazývali ho posměšně samaritánem a obviňovali ho, že s pomocí ďábla zázraky koná. Ježíš pravil jim: Já nemám žádného ďábla, nýbrž ctím Otce svého, vy však zneuctíváte mne. Avšak já nehledám své cti. Kdybych sám sebe ctil, není ničím má čest; můj Otec to je, který mne ctil! A u večer před svým utrpením modlil se: Otče, já jsem tebe oslavil na zemi; dílo jsem dokonal, které jsi mi uložil. Já jsem zjevil lidem tvé jméno. Oslav nyní i ty mne onou slávou, kterou jsem měl již u tebe, spíše než svět byl.

Kromě Krista Pána je to blahoslavená Panna Maria, která čest vzdává Bohu. Když se stala matkou Boží, zpívala u Alžběty: Velebí duše má Hospodina, a můj duch plesá v Bohu Spasiteli mém, neboť on vzhlédl na ponížení děvky své. Veliké věci učinil se mnou ten, jehož jméno svaté.

Poslyšme i Zachariáše, kterak po narození Janově Bohu čest vzdává: Veleben budiž Pán Bůh israelský, protože navštívil lid svůj a vykoupil.

V žalmech se ustavičně zvěstuje sláva Boží a vybízí k jeho chvále: Zpívejte Hospodinu píseň novou, zpívejte Hospodinu všechny země! Zpívejte Pánu a dobrořečte jménu jeho, zvěstujte mezi národy slávu jeho, mezi vším lidem divy jeho! Neboť veliký jest Hospodin a velmi chvály hodný. Přineste Hospodinu, vy země národů, přineste Hospodinu chválu a čest!

Jak si počínali Mojžíš a jeho sestra Maria, když je byl Hospodin zázračně rudým mořem převedl? Oni vzdali Bohu čest, oni zpívali: Zpívejme Hospodinu, neboť slavně jest zveleben; koně a jezdce uvrhl do moře. Má síla a má chvála jest Hospodin, neboť on se mi stal spásou; on jest můj Bůh, jeho chci oslavovati, jej vyvyšovati.

Co činila prorokyně Debora po vítězství israelitů? Vzdala Bohu čest a pravila: Vy z israelitů, kteří jste se dobrovolně vydali v nebezpečení, chvalte Hospodina! Slyšte, vy králové, nakloňte ucho, vy knížata. Já, ano já chci zpívat Pánu, chci hrát Bohu Israele.

Archanděl Rafael vybidl Tobíáše, aby Bohu vzdal chválu, a potom zmizel. Tu padli všichni na zem a leželi tři hodiny na své tváři, Boha chválíce, a potom stanuli a vypravovali o všech jeho podivných skutečích. A starý Tobíáš otevřel ústa svá, chválil Hospodina a řekl: Chvalte Pána vy všichni vyvolenci jeho, slavte veselé dny a děkujte mu! Jerusaleme, město Boží, děkuj Hospodinu za své statky a chval Boha věčného. Ty se budeš skvíti jasným světlem, a z dalekých končin přijdou k tobě národové a dary donesou a klaněti se budou Hospodinu a zemi tvou svatou mítí budou. Požehnaný budiž Hospodin, jenž tě vyvýšil, a pa-

nování jeho budiž nad tebou od věků do věků. Poslyšme nyní ještě svatého Pavla, co píše Timotheovi: Králi věků, nesmrtelnému, neviditelnému, Bohu samojedinému budiž čest a sláva po všechny věky!

Než nejenom v štěstí, ale i v neštěstí vzdali spravedliví lidé Bohu čest, jako na příklad Job, jenž pravil: Hospodin dal, Hospodin vzal; jak se Hospodinu líbilo, tak se stalo; jméno jeho budiž velebeno. V žalmu 118. modlí se žalmista Páně: Dobře je mi, že jsi mne ponížil. A prorok Isaiáš modlí se též: Děkuji ti, Pane, neboť jsi se hněval na mne; ale hněv tvůj se obrátil.

Světcí novozákonní rovněž konali všechno ke cti a slávě Boží, následující napomenutí sv. Pavla: Buďte že jíte nebo pijete nebo cožkoliv jiného činite, činite všechno ke cti Boží! Znamé jest heslo sv. Ignáce z Lojoly: Omnia ad majorem Dei gloriam — všechno k větší slávě Boží. Aby Bohu čest vzdali, skláněli mučedníci pod meč hlavy své nebo vystupovali na hranici. Aby slávu Boží zvěstovali, opustili Bonifác, Patricius, Rupert, Cyrill a Method, Valburga a mnozí jiní svou domovinu a šli k cizím národům a hlásali jim evangelium. Aby slávu Boží rozmnožili, pracovali svatý Vincenc, František, Dominik, František Saleský, Jan Kapistrán a mnozí jiní horliví kněží na vinici Páně a složili Bohem nadšení učitelé a básníci svaté hymny, homilie a řeči. Při všem, co konali, modlili se s Davidem: Ne nám, ne nám, ale jménu svému dej slávu, ó Bože!

Všechno tedy stvoření, viditelné i neviditelné, nerozumné i rozumné, vzdává Bohu čest, aneb aspoň má vzdáti; ale tak mnohý člověk, tak mnohý křesťan odpírá Bohu čest mu povinnou. Turek se modlí několikrát denně: Allah je veliký, a Mohamed je jeho protok! Ale mnohý křesťan je moc pyšným, než aby vzdal Bohu čest. Nějaké balleríně, koketní dívce, pyšné dámě vzdá snad tu největší čest a strouhá poklony až na zem; ale Pána Boha nepovažuje hodným nějaké návštěvy, nebo pohledu nebo zbožné myšlenky, modlitby nebo kříže. On sám chce, aby ho druhí ctili a za moudrého člověka považovali. Já však pravím takovým lidem, ačkoliv toho nebudou čisti: Kdo Bohu nechce vzdáti úcty dobrovolně, musí mu ji po smrti vzdáti nuceně, a sice v pekle; neboť i spravedlivý trest bezbožných slouží k oslavě spravedlnosti Boží.

Můj milý křesťane, cti Boha svého, nejenom ve svátky vánoční, ale každého času, každý den! Jakmile vstaneš, vzdej Bohu povinnou úctu a modli se svou modlitbu ranní; dříve než jdeš spát, vzdej úctu Bohu a říkej svou modlitbu večerní. Svou práci denní konej ke cti a chvále Boží. Když přijde neděle, vzdej Bohu povinnou úctu a jdi do kostela, ne z musu a ze zvyku, ale abys Boha ctil. Potkáš-li Nejsvětější, vzdej mu úctu. Slyšíš-li zvonit, vzdej Bohu úctu a modli se! Měl jsi štěstí, vzdej Bohu čest a děkuj mu. Měl jsi nehodu, vzdej Bohu čest a přijmi všecko z jeho ruky bez reptání. Pomož úctu Boží na zemi rozšiřovati, podporuj misie, přispívej k okrášení kostela, zpívej a hrej v kostele, máš-li k tomu vlohy: je mnoho příležitostí, kde můžeš rozmnožovati slávu Boží. Čiň to, a vyplní se na tobě, co Pán Bůh řekl: Kdo mne oslavuje, toho i já oslavím.

Jar. St. Pavlík.

Úvahy na neděle a svátky v roce.

Na Hod Boží vánoční.

Evang. Narození Ježíšovo v Betlemě. (Luk. 2.)

Narodil se Kristus Pan veselme se, tak ozývá se dnes po chrámech i domech křesťanských. Ano radujme se, vždyť nejdrazší nám byl dán dar od Boha, Syn jeho v požehnaném člověčenství, jakožto Spasitel náš. Přislíbení dané po prvním hříchu splněno jest, protože veselme se! Tma pominula, světlo s nebe zasvitlo a osvětluje všechny lidi, kteří světlo toto poznávají. K lásce vespolečné spojují se dnes všechna srdce, která v dítěti Ježíši, položeném v jesličkách vidí svého Boha a největšího dobrodince. Chvála a dikůčinění ozývá se v duších zbožných, neboť slyší zpěv andělský: »sláva na vysostech Bohu.« Pokoj a mír vlévá se v srdce rozbouřená, neboť vnika do nich zpěv: »a pokoj lidem dobré vůle!« Odlož tedy všechnu trpkost, zapuď všechnu nevůli, rozšíř srdce své v lásku odpuštění a smíru, neboť jen tak slaviti můžeš dobře Hod vánoční. Sláva Bohu vstoupíš na nebesa a pokoj lidem sestoupíš na zemi, radost přijdiž na všechny lidi, ctnost vládniž v duších jejich, láska božská rozohniž je, naděje svatá sliž je v životě i ve smrti a vediž je všechny k Otci, jenž tak miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdo v něho věří nezahynul, ale měl život věčný.

Na svátek svatého Štěpána prvomučedníka.

Evang. Jerusaleme, Jerusaleme, kterýž usmrcuješ proroky. (Mat. 23.)

O kéž bys i ty jednou až umřeš mohl uviděti nebesa otevřená, jako je viděl prvomučedník svatý Štěpán. Protož budiž věrným Pánu Kristu jako on byl, bojuj až do konce pod praporem jeho svaté víry jako on. Ale zachovej si jako on srdce čisté, které se tolik chválí ve skutech apoštolských. Srdce toto bylo Štěpánovým největším statkem a pokladem. Budiž bohatým jako on skutky lásky a milosrdenství, a tak skládej sobě poklady, kterých svět ti nevezme, poklady pro svět omen lepší; potom i ty budeš moci jako Štěpán oči své pozvednouti k nebesům. Odpusť všem svým vinníkům jako svatý Štěpán, aby i tobě Hospodin odpustiti ráčil provinění tvé. S důvěrou upři oči své na kříž, neboť víš kam jdeš; že k tomu, v nějž jsi uvěřil. Znáš cíl svůj a naděje tvá, kterou měl v Ježíše Krista tě nezklame.

Na neděli po vánocích.

Evang. Josef a Maria divili se. (Luk. 2.)

K povstání a ku pádu mnohých byl Ježíš dle proroctví položen. K čemu jest nám položen? Ku pádu, jestliže se nad ním horšíme i ku povstání, jestli v něho věříme, doufáme a jej ze srdce milujeme. Ku pádu bude nám, pakli jej opustíme, ku povstání, pakli se ho přidržíme. Ku pádu jest nám, jestli ztratíme jeho milost v hříšném životě utoneme, k povstání jestliže posilnění a posvěcení jsouce milostí jeho se polepšíme. Kristus Pán přišel, aby nás spasil, tolik pro nás učinil, tolik pro nás obětoval; a hle má snad podruhé přijíti, aby nás odsoudil, ztratil? O jak hrozné jest pomýšlení toto! Nyní ještě čas, nyní ještě příležitost nám dána, abychom si Ježíše zvolili, buď ku pádu nebo ku povstání. Zachovávejme jako Maria všechna slova Páně v srdci svém, služme Bohu dnem i nocí jako stařenka Anna a potom zajisté bude nám Ježíš k povstání. Protož volejme: Ježíši Pane, řidiž mysl mou a vediž duši mou, abych vždy za tebou krácel a tak jednou k Tobě došel, neboť pravým cílem života mého jsi ty a království tvé v nebesích.

Na konec roku.

Den po dni, měsíc po měsíci utká, a nežli se člověk naděje, nadešel poslední den v roce a nám také končí se zase veliký a důležitý oddíl života. Rok není sice doba dlouhá, ale přece velmi důležitá, neboť mnoho člověk může za rok získati, mnoho může pozbyti nebo pro vždy ztratiti. Tak mnohý člověk dožije se toliko roku jednoho, jiný zase čtá roků skoro do sta, ale přece všem utká čas rychle a nežli se nadějí, i oni stojí u konce života svého. Mnohým byl tok tento nepřetržitým řetězem radostí; klidně a šťastně plynul jim život, jako plyne potůček. Avšak mnohým a snad většině byl život v roce minulém jako rozbouřené moře, jehož vlny vysoko stoupají a záhubou hrozí slabým lodičkám. Mnohému poskytl rok předešlý přiležitost k hojným skutkům záslužným pro Boha i pro lidi, tak že na konci roku duše plná jest milostí Božích a skví se krásou dítek a vyvolených Páně, mnohý však rozmnožil hříchy a poskrvnil duši tak, že dnes se skrývati musí před tváří vševědoucího Boha. Ale všem utekl rok rychle a dnes rozpomíná se každý na prožité hodiny a dny roku minulého, mnohý s radostí, mnohý s bolem a zármutkem. Byť i osud lidí byl velice rozličný, jsou přece hodiny, které bijí všem bez rozdílu, ba jsou tak jisté a stálé, že jim nikdo ujíti nemůže. A které jsou to hodiny?

Předně je to hodina *pokoušení*, která svým časem bije každému. Je to zajisté hodina, v níž člověk ukázati má, zdali si zachoval svobodu či se chce vrhnouti v porobu bídné náruživosti, hodina, v níž křesťan má voliti mezi nebem a peklem, mezi Bohem a satanem, hodina, v níž se jedná o spásu či zavržení nesmrtelné duše. Ó jak těžký bývá tu boj, jak mnozí v něm podlehnou! Žádostivost očí, kterou svět nás obklopuje, choutky smyslné, které se v nitru našem ozývají, pýcha života, která se i proti Bohu vzpírá, síla příkladu a lákání svědců, domnělý požitek z hříchu a nepřítel lidstva satan — toto vše útočí v hodině pokoušení na slabou vůli naši. Ó jak těžký je tu boj! Kdo může říci, že by takového boje nikdy nebojoval? Než jak sladká to rozkoš, jestliže člověk boj přestál a zvítězil! Jak se dnes raduje pohlédaje zpět na hodiny pokoušení a vida, kterak s pomocí Boží zůstal Bohu věrným a nezaprodal duše své hříchu. A naopak kterak truchlí dnes a se před sebou stydí, kdo sketou byl a dal se svést. Výčitky svědomí a porušená duše mu zbyly, strach a hanba pokryly tvář jeho, a dnes sténá duše pod tíhou hříchu nemohouc se tak snadno tíže této zbaviti.

Jiná hodina bila všem, a to *hodina radosti*. Neuplynul zajisté tento rok bez radosti pro nás, ba není člověka, kterému by alespoň

někdy slunce štěstí nezasvítilo, a doba radosti blahé nenadešla. Ó kéž bychom všichni také dobře věděli, v čem pravá radost záleží, a po takové toužili, takovou hledali! Radostí jest míti majetek a tímto podporovati vše ku cti Boží a k užitku lidstva. Radostí jest míti nezkalené zdraví, sílu těla a býti schopným k plnění povinností stavu a povolání. Radostí jest požívatí úcty a lásky svých spolubližných. Avšak největší radostí jest a má býti pro nás, jestliže nás Bůh miluje, nám žehná, jestliže čisté je svědomí naše a jestliže jsme co nejvíce dobrého mohli vykonati. Jak vděčně dnes za to vše máme Pánu Bohu děkovati!

Avšak radost jest jako růže, která má trny, a proto i radost není bez zármutku utrpení a bolesti; to jsou zajisté hodiny v životě našem, které často, bohužel velmi často se opakují. Jak není nikdo bez radosti, tak není ani bez žalosti. Vždyť jest utrpení toliké a mnohdy tak těžké, že síly naše sotva k tomu vystačují. Jdeme do chatěk chudiny a vyzme chudobu, bídu a strádání ubohých; jdeme k loži nemocných a slyšme jejich pláč a nářky; jdeme do paláců bohatců a vznešených a podíváme se jejich utrpení, které se mnohdy skrývá před světem, ale proto tím těžší a nesnesitelnější bývá.

Ale utrpení ze všech největší je kříž hříchu, který člověk nese a který jej tíží, až k zemi padá. Všecka jiná utrpení může Bůh sejmuti, a jestli je neseme s odevzdaností do vůle Boží a s trpělivostí, bývají mnohdy i pramenem potěchy, jak to bývá u svatých. Avšak tíhu kříže hříchu nemůže nám Bůh polehčiti, jestliže sami nechceme a k pokání útočiště své nevezmeme. Ó kéž by každý dnes uznal, že Bůh i utrpením ukazuje lásku svou, neboť nechává nás zde trpěti, aby tím více oslaviti nás mohl na věčnosti. Kéž by každý si usmyslil kříž hříchu složit ve zpovědnici, aby zase ve spojení s Bohem svým mohl započítí život jiný.

Jiná hodina, které nikdo neujde, jest *hodina smrti*. Vše, co začalo, má i konec svůj; tak i život náš na zemi. Uhoď hodina Bohem určená a duše loučí se s tělem, aby odebrala se k Soudci věčnému. Jaká to hodina důležitá, těžká! Netoliko bolesti těla ztrpčují nám přecasto hodinu tuto, nýbrž i hrůza a bázeň před soudem Božím, vzpomínáme-li nehodných skutků svých. Ó kéž bychom vždycky na hodinu tuto pamatovali, kéž bychom alespoň dnes, kdy poslední hodina roku uhoď, si na poslední činy v životě svém vzpomněli a tak život svůj zařídili, aby nebyla pro nás příliš strašnou, nýbrž abychom doufajíce v milosrdenství Boží a v přímluvu naší Matičky Marie a všech svatých mohli s nadějí na život věčný zavřítí oči své. Mnohý přijde pozdě k tomuto poznání, až bije hodina nejposlednější, hodina věčnosti! Ta přivítá nás na onom světě, ale kde? U Boha ve slávě jeho, či u satana v říši jeho, či v místě očištění dočasného? To ví Bůh sám!

Kéž tato poslední hodina oznámí nám všem začátek života nového, radostného a bezpečného, v němž nemusíme se již báti ani pokušení, ani starostí, ani bídy, ani zármutku a žalu, ani nemoci a bolu, ani smrti a loučení, neboť to vše pominulo. Kéž hodina tato nás připojí k oněm nesčíslným zástupům svatých Božích, abychom s nimi věčně

velebili moc a slávu Boží, děkovali za jeho lásku a radovali se z jeho radostí věčných! Proto vzpomínejme dnes na tyto hodiny života svého s díkůčiněním Bohu nejvyššímu a nejdobrotivějšímu, že ve všech nás zachoval, sliil, těšil, varoval, učil, nás vedl. Vzpomeňme zbožně na ty, kteří nás v tomto roce předešli a jimž poslední hodina už odbila, aby i je přijal Pán na milost svou.

V pokoře křesťanské u vědomí slabosti a hříšnosti své bijeme se v prsa volající: »Ó Pane, zhřešili jsme a nejsme hodni slouiti dítkami Tvými! Otevři však srdce své milosrdenství a lásce a nevzpomínej provinění našich!« U vědomí přijatých nesčíslných dobrodiní pozvedněme oči i srdce své k nebesům a volejme: »Díky Tobě, Pane na nebesích, za všecku Tvou dobrotu a lásku! Budiž požehnáno jméno Tvoje! Tebe chválíme a vebíme na zemi, dej, abychom Tě také jednou chváliti a vebiti mohli na nebi!« Chvalte Hospodina, neboť dobrý jest a věčně trvá milosrdenství jeho!

Boh. Hendl.

Milujte i nepřátele své!

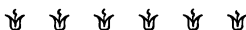
Kristus Pán na kříži snáší muka dlouhá,
dole zástup židů stále se Mu rouhá,
tupí Jezu Krista svou rouhavou řečí,
ale On zástupu tomu nezlořečí.

Modlí se na kříži Spasitel náš drahý
za své nepřátele a ukrutné vrahy:
„Otče, odpustiž jim!“ z úst Jeho zní slova,
o jak nesmírná je ta láska Kristova!

Miluj nepřátele své i ty, křesťane,
a k Bohu vyslej modlitbu svou za ně,
odpusť jim co tobě učinili zlého,
následuj příkladu Spasitele svého!

Buď následovníkem věrným Jezu Krista,
nenávisťi nedej ve svém srdci místa,
ale dobře číň vždy svému nepříteli,
jak ti Kristus slovem, příkladem svým velí!

F. Vrdtěl.

Kvítko nevinnosti.

Bůh daroval ti, dítě,
květ vznešený a jasný,
květ běloučký a krásný,
jejž nalezneš jen v skrytě.

Kéž zdaří se ti v žití
při každé bouři světa,
již v tvářinky ti vmetá,
vždy nevínoúčkým býti.

Snad záhy přijde doba,
kdy svět ten poznáš více,
snad uvadnou ti líce;
kde mír byl, bude zloba.

Jak zima krutá květy
vše zničí v krátký čas,
tak nevinného květu jas
zas přechá, žel ach, lety.

V. H.

Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu zhyne.

Myšlenková mosaika od Dr. Rud. Zhánela. (O.)

Neapatná mnohdy okolnost povzbudila v mnohém doutnající jiskru dobra; tak na př. jediná píseň dala lidu našemu milého »kukátkáře«; poslyšme, jak nám to sám vypravuje svým zlatým pérem! (Vzpomínky bývalého studenta 19.)

Aby květ národnosti v našich srdcích rozpučel, bylo nám, jihlavským studentům, podáváno málo potravy. Professori mluvili ve škole jen německy, ba někteří se nám i vysmívali, neobraceli se nám slovanský jazyk dobře v němčině... stali se z nás mladí němčourci. Česká řeč zdála se mi proti německé býti tak sprostou, jako Martinkov proti Jihlavě. Tak bylo až do páté třídy; v té však věc se poněkud otočila... Přišel květen a s ním obvyklé studentské radovánky — majales... Seřadili jsme se dle tříd a dali se pochodem špitálskou ulicí na »Šacherk«... Když hudba zahrála, zanotili oktávání německý pochod a ti malí napřed zpívali... Sotva jsme vstoupili do lesa, pokynul profesor W... zpěvákům, sestoupili jsme se, smekli klobouky a zazpívali s mladistvým nadšením: »Wer hat dich, du schöner Wald...« (Kdo tě, krásná doubravo...) Odtud jsme šli porůznu. Šel jsem za druhy, kde zpívali německé písně; když bylo po zpěvě, vstal jsem a obcházel pozoruje různé skupiny.

Na druhé straně, docela v zátíši, kam hudba jen přidušeně zaváněla, seděli osamotě »Slovani«. Zpívali. Stoupl jsem si nedaleko nich a poslouchal... Zanotili »Kde domov můj.« Slyšel jsem tehdy (r. 1859.) tu píseň po prvé. Stál jsem okouzlen. Každý zvuk, každé slovo padalo mi do duše, jako jiskra.

Když dozpívali, zazněl za nimi hluboký hlas: »Vyborně hoši, jen trochu ohnivěji; ještě jednou!«

Všichni se ohlédli a užřeli pana ředitele Chýle.

Pristoupil k samému stolu. »Dobře zpíváte, ještě jednou, a trochu rychleji!«

Nedali se dvakrát pobízeti. Vstali a s nadšením radostným zpívali píseň každému Čechoslovanu tak milou a drahou.

Přisedl jsem k nim a již se od nich nehnul. Láska k rodné řeči rozkvetla ve mně pojednou, jako květina zvaná »Aronův prut«.

S večerem jsme se vraceli domů; lesem tmavým litaly světlé svatojanské mušky a mou hlavou nové myšlenky!

Co neudělá jedna jediná píseň, padne-li do srdce a uderí na pravou strunu!

Nelze tedy v životě vezdejší přehlédnouti maličkosti; podobně i v životě duchovním mívají zdánlivé maličkosti mnohdy převeliký význam. Jediné slovo kazatelovo, přečtená kniha, kratičká modlitba, skutek milosrdenství nebo sebezapření, ba mnohdy i skutky indiferentní způsobily přecasto věci veliké!

Šavelslyšel slovo Spasitelovo: »Šavle, proč mne pronásleduješ?« a stal se z něho Pavel, nejhorlivější apoštol Páně! Samaritánka uslyšela z úst Pána Ježíše několik slov, uvěřila, přivolala celé město, tak že uvěřili ještě mnozí. Svatý Angustýn poslouchal pilně kázání svatého Ambrože a slyšel tajemná slova: »Vezmi a čti;« uposlechnuv četl Písmo svaté, zřekl se bludů svých a stal se horlivým křesťanem. Svatý Antonín slyšel na kázání: »Chceš-li býti dokonalým, prodej co máš, a dej chudým;« ihned povstal, prodal svůj majetek, rozdal vše chudým, odešel na poušť a vedl tu život Bohu libý. Svatý František Xaverský rozvažoval vážně o slovech: »Co pomůže člověku, kdyby získal celý svět, ale na duši své škodu utrpěl,« zřekl se krásného svého postavení, vstoupil do řehole a stal se horlivým hlasatelem evangelia. Svatý František Borgás pohleděl na mrtvolu zemřelé královny, opustil vysoké postavení své u dvora a vstoupil do kláštera.

Na sta příkladů uvádějí nám legendy svatých na důkaz, že Bůh nepohrdá maličkostmi, nýbrž užívá jich k věcem velikým.

Rovněž jasným písmem zapsána jest pravda ta v dějinách církve. V podobenství o zrna hořčičného právem spatřují svatí Otcové církevní předobrazen vývin církve svaté. Počátky její byly

pranepatrné: jen apoštolové, učedníci, několik zbožných žen uvěřilo a následovalo učení Ježíšovo; o prvních letnicích pojal je všechny jeden dům. Kdož by byl tenkrátě mysli, že církve ta v krátkém čase rozšíří se po celém světě? Ač meč, kat, oheň, všechny zloby jí hrozily, ač věřící její nejhorší smrti zmírali, ač mocní tohoto světa nezkrocenou nenávisť proti církvi zuřili, přece stala se církev stromem obrovským, který mocnými ratolestmi svými zakrývá celou zemi a pod jehož požehnaným stínem ve svatém pokoji spočívají nesčetní národové.

Kéž by četné příklady uvedené upevnili v nás pravdu, že v duchovním životě není maličkostí. Malé počátky mívají veliké následky. Buďme proto věrní v malém, abychom hodnými mluvení byli věcí velikých. »Kdo v malém věrný jest, bude ustanoven nad velikým,« dí Pán.

II.

Ve své řeči k lidu u jezera Genzaretského mluví Pán také o »kvasu, kterýž vzavši žena zadělala do tří měric mouky, až zkysalo všechno.« (Mat. 13, 33.) Podle přírodopytce skládá se kvas, jak pod drobnohledem pozorovati lze, z nespočíslných buníc rostlinných, které vmíšeny byvše do těsta velmi rychle se množí, tak těsto rozkládají a podstatu jeho mění.¹⁾ Proto kvas jest obrazem, kterak hřích zohyzďuje duši; drobet kvasu přimíchán těstu proniká celé; rovněž malé věšdní hříchy připravují cestu pokleskům větším, zapuzující z duše ošklivost před hříchem. »Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu zhyne.«

1. Pravda ta jasně zapsána jest v knize přírody. Počneme říši neživou!

V dalekých Alpách jsou hory 3—4000 metrů, jichž vysoká temena po celý rok, v létě i v zimě, jsou pokryta sněhem a ledem. Často stává se, že z vysokých hor těch celé spousty sněhu spadají do údolí, drtíce všechno, co jim v cestu přichází; lid říká jim laviny.

Také v našich Křkonoších laviny nadělají v zimě a na jaře mnoho škod.

Kterak povstává lavina? Na temeni hory ulomí se nepatrný kámen nebo kousek sněhu; padáje dolů, zabaluje se ve sněh, pročez čím dále klesá, tím více vzrůstá. Netrvá to dlouho a z kaménku utvoří se ohromná halda sněhová, která ničí a strhuje s sebou všechno, nač narazí; skály drtí se pod ní jak pružné sklo, celé lesy bývají smeteny jako bromačka třísek. Běda stavení a osadě, na kterou lavina narazí! Smete je úplně s povrchu zemského, že po nich nezůstane ani stopy, a všechno živoucí, co v nich bylo, nachází v lavině chladný, předčasný hrob. Hle tu všechnu spoustu, to všechno neštěstí způsobí nepatrný kámen, nepatrná hrouda sněhu! Nikdo nepovrhuj proto maličkostmi!

Podobně vznítí často malinká jiskřička nesmírný neskrotitelný požár, jemuž celá města a osady lehnou v obět, nepatrné kapky vodní vzrůstají v mohutný přívál, kterého nezadrží nejsilnější hráz, a který v kalných vlnách pohltívá celé kraje se vším živoucím i neživoucím, co jest v nich.

Jestě více dokladů toho, že z malých věcí vznikají veliké, z malých škod ztráty nesmírné, skýtá nám příroda oživená.

Přírodopytci a lékaři doby nové mluví mnoho o bacilech a bakteriích. Jsou to nejdrobnější organismy, které velmi rychle se rozmnožují a pronikají podstatu všech věcí. Předrobné, drobnohledem sotva pozorovatelné bakterie jsou dle výzkumů lékařských původem přemnohých nakažlivých nemocí, proti nimž věda lékařská stojí úplně bezmocna. Tyfus, cholera, souchotě, chřipka a jiné hrozné metly pokolení lidského povstávají a rozšiřují se hromaděním těchto nebezpečných drobných tělísek. Proto zabíjí věda lékařská proti nim boj na celé čáře, takto dokumentující slova nadepsaná: »Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu hyne.«

Než ještě jiných nesčetných dokladů pravdy této najdeme, čteme-li pozorně v knize přírody.

Velmi něžnými tvory jsou mořské korály; jsou to pranepatrní živočichové žijící na dně mořském. Než jakkoliv jsou maličci, přece vykonávají díla veliká, vylučující z těla svého pevné vápenité

¹⁾ Přidané k těstu kvasnice mění cukr v mouce obsažený neb účinkováním lepkou obilného ze škrobu vytvořený v líh a kyselinu uhlíčitou; poslední látka v bublinkách přehajíc těsto zdvíhá, líh pak při pečení z těsta přechá. (Slovník naučný.)

látky; tak vznikají na dně mořském sloupce, pně, útesy tvarů roztočivých. Neustálým vzrůstáním korálů povstávají korálové skaliny a útesy, které již mnohým lodím staly se osudnými. Mnohý moderní obrněnec, mnohá obrovská parolod' narazivši na skrytý pod mořem útes drobných korálů vzala za své a s ní na sta nadějných životů lidských.

Než spějme dále. Drobní termité tropičti, podobní našim mravencům, jsou sice nepatrný hmyz, ale přece již zničili mnoho pracných děl lidských. Anižby kdo co pozoroval vnikají drobní hmyzové ti do stavení, vyžirají uvnitř trámy a vše, co je ze dřeva; na oko zůstává vše neporušené, uvnitř však hlodají nenasytí termité, až pak nezbyvá nic, než tenká vrstva zevnější, tu se vše pojednou rozpadá. Tim způsobem zničili již celé domy, nábytek, bedny zbožím naplněné, sbírky listin a knih, ano i trámy v lodích a některé druhy dostaly se po lodích s cizozemskými rostlinami i do Evropy. Protože termité všecko, co není z kamene a kovu, v krátké době kazí a ničí, nazval je Linné největší trýzní obou Indií.

Kdož by si nevzpomenul tu na kobylky, pravou muku krajů jižních? Prorok Još: praví o nich (Kapit. 2): „Jako zahrada rozkoše země před ním, a po něm pustina pouště, aniž jest, kdož by utekl se před ním. Jako tvářnost koňů, tvářnost jejich, a jako jezdec přeběhnou... do města vejdou, po zdi běhati budou, na domy vylezou, skrze okna vejdou jako zloděj.

Od tváří jeho třásti se budou země. pohnou se nebesa: slunce i měsíc se zatmí a hvězdy ztratí blesk svůj.“

Kobylka jest nevelikým hmyzem, ale jaké zhouby způsobí veliké množství jejich? Zástupy jejich bývají někdy tak nesmírné, že to trvá kolik hodin, než-li přelítnou; zdaleka již je slyšeti hučení letu jejich, jako strašné bouře, a zastíňují slunce jako husté mraky. Když dopadly země a krajinu spásají, vzniká zvuk pohyby čelistí jejich podobný praskotu silného požáru; v několika hodinách je krajina do hola ožraná a vyhlíží hůř, než po krupobití a vyhoření. Zda ve spoustě té nečteme lapidárními písmeny významná slova: „Nezhrdej maličkostmi?

2. Co mysl pozorná čte v knize přírody jasně psáno plamenným prstem Božím, to dotvrzuje vlastní zkušenost a dějiny; všude, ze všech stran zaznívá tu heslo: „Kdo zhrdá maličkostmi, pomalu zhyne!“. Několika příklady budiž to dokázáno!

Nebezpečná nemoc počíná mnohdy jen nepatrnou mdlobou; malinká rána bývá někdy příčinou předčasně smrti, nepatrná churavost předzvěstí smrtelné nemoci. Nepatrné píchnutí trnem, jehož si nikdo nevšiml, stalo se příčinou zánětu, velikých bolestí a naposled smrti, lehká horečka přeměnila se časem již v nezhojitelné souchoť. Proto říkali staří: „Zlému odporuj v počátcích, později marným bývá lék.“

Nesčetných dokladů pravdy této prastaré podávají nám dějiny.

Kam přivedla nezřízená nepotlačená závišť Kaina? Byla příčinou první bratrovraždy. Pro zdánlivě nepatrný poklesek, ohlédnutí se, byla žena Lotova ztrestána smrtí; na místě proměnila se v solný sloup. Jak smutné následky měla nepatrná závišť u bratří Josefových? Závistě bratru svému lepší šat, než měli sami; proto ho chtěli zabít, pak ho prodali a způsobili nevýslovný zármutek starému otci. Israelita, který proti zákazu Božímu sbíral v sobotu rosti, byl proto ukamenován (4. Mojž. 15., 32.) Sestra Mojžišova, která reptala proti svému, byla za to potrestána brozným malomocenstvím (4. Mojž. 12., 10.). Mojžiš a Aron jedenkrátě poněkud pochybovali o všemohoucnosti Boží, a proto nesměli vejíti do země zaslíbené (4. Mojž. 20.). Levita Oz, který dotekl se neuctivě archy starozákonní, klesl mrtev k zemi. Bethsamité pohleděli všetečně na archu úmluvy a proto umřeli všichni (1. Král, 6., 19.) Pro nepatrnou neposlušnost byl prorok starozákonní potrestán smrtí (3. Král. 13., 24.).

Král David poručil vojevůdci svému Joabovi, aby sečtl veškeren lid v celé říši. (2. Král. 24., 13.) Rozkaz ten dal král z jakési ješitnosti, aby poznal, jak velkou a mocnou říši vládne. Dle lidského mínění jednal snad rozumně, že chtěl znáti sílu své říše, ale Hospodinovi

¹⁾ Principiis obsta, sero medicina paratur.

se to nelíbilo, a potrestal celou říši hrozným morem. Konečně vzpomeňme si na Jidáše! Začal malým, zpronevřeoval z počátku jen nepatrné obnosy z peněz, které dostal pro chudé; lakota jeho rostla, až zapomenul se tak dalece, že za hříšný peníz prodal i Pána a Spasitele svého.

V pravdě, pozorný pohled do přírody, zkušenost vlastní, dějiny posvátné a světské učí nás pravdě, kterou mudrlec vyslovuje v příslovích (14, 16): »Moudrý bojí se a uchyluje se od zlého, ale blázen přeskakuje a doufá.« Moudrý bojí se zla i nejmenšího, a čím moudřejší jest, tím více se ho straní. Nebo »kdo koliv by celý zákon zachoval, ale přestoupil by v jediném (příkázání), učiněn jest všemi vinen.« (Jakub 2, 10.) Kdo nechá i nejmenšímu hříchu volně vstoupiti do srdce svého, otvírá tím bránu hříchům jiným, a konce takových lidí jsou horší, než dal tušiti počátek.

Zcela jinak jednali svatí. Sv. Paula oplakávala po celý život své všední hříchy. Svatý Alois jsa dítětem pětiletým vzal v ležení otcovském kterémusi vojínovi něco střelného prachu, a opakoval nepřístupná slova, nerozuměje jim ani. Když ho však jeho vychovatel na tyto chyby upozornil, oplakával je hořce, kál se z nich, ano zármutkem nad nimi upadl až do mdloby.

Královská princezna nepovažovala by to za maličkost objeviti se před celým dvorem s obličejem začerněným nebo v nečistém oševu. Duše, která jest vykoupěna drahocnou krví Spasitelovou a tak povýšena až k stupňům trůnu božského, by neměla dbáti své nesmazatelné krásy a za nic to považovati, když jakýmkoliv způsobem jest zastíněna? »Bohem i v malých věcech pohrdati není nepatrným,« praví svatý Basilej (regul. mon., cap. de obed.).

Zlý duch, chtěje člověka svěsti k velikým hříchům, neopvažuje se mu je předvésti ve své děsné strohosti, nýbrž počíná maličkostmi; právě tak nepřítel, počínaje válku neuvádí hned rozhodné bitvy a neukazuje všech sil svých, nýbrž dráždí jen soka svého nepatrnými šarvátkami, při čemž opatrně zkoumá síly jeho a statečnost jeho řad, zároveň hledě ho oslabiti a vysíliti, podobně lstivě vedl si nepřítel duše naší

v boji proti nám. Pomalu, malichernostmi nepatrnými věcmi, kde toho ani nepozorujeme, dojde spíše ku svému cíli, než kdyby hned počal velikými věcmi. Proto dbejme maličkostí, nedejme se nikým osáliti ani k nejmenší zpronevěře.

Řádný vojn váží si císařského kabátu, který nosí, a nestrpí na něm ani nejmenšího prášku; svědomitý křesťan, který zde na zemi bojuje, aby dobyl koruny věčné, váží si bělostného šatu milosti, který mu na křtu udělil nejvyšší Pán jeho Ježíš Kristus, varuje se bedlivě nejnepatrnějšího hříchu, který poskvňuje vzácné roucho milosti.

Závěr.

»Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu hyne,« slova tato mudrce starozákonního obsahují věčnou svatou pravdu, platí o dobrém i zlém, potvrzuje nám je příroda, zkušenost, dějiny.

Nikdo proto nezhrdej maličkostmi! Hle, celý život náš jest nepřetržitá řada maličkostí. Či smí někdo z nás se domnívati, že jest nenahraditelným v tom obrovském řetěze lidské společnosti? A přece jsme všichni povoláni, abychom účastnými stali se slávy věčné a přijati byli za syny Boží!

Božský Spasitel pravil, že neztratí odměny, kdož ve jménu jeho podá bratru jedinou číši vody studené. (Mat. 10, 42.) Báh nepohrdá maličkostmi a dává nám výborný prostředek, abychom i nejnepatrnější úkony lidské učiniti mohli záslužným pro život věčný.

Je to dobrý úmysl. Staří vykládali ve svých bájích o kouzelnících, kteří podivným proutkem čarovným proměňují v ryzí zlato, čehokoliv se dotknou. Tím kouzelným prutem jest dobrý úmysl, který všechny naše skutky měi v úkony záslužné k životu věčnému; vzbuzující každodenně dobrý úmysl, konáme cvičení Největšímu Srdci Pána Ježíše obzvláště milé, a strádáme si zároveň poklad, kterého ani rez nezkaží ani zloději neukradnou.

Nezhrdejme maličkostmi ani ve zlém. Mějme se na pozor, aby zbytečně, nerozvádně, urážlivé slovo nikdy nevyšlo nám z úst. »Kdo jazykem nepochybil, jest dokonalý muž,« praví Písmo svaté. Kolik mrzutosti, nepřátelství způsobilo již jedině nepředložené slovo? Buď ne proto v malém věrni!

Mudrcové starověku srovnávají člověka s uměleckou, Bohem samým velmi dovedně zhotovenou loutnou, kterou postavil na zemi, aby pěla jeho chválu a zvěstovala jeho slávu. Pocity, hnutí a náklonnosti srdce našeho jsou strunami této vzácné loutny, které musí býti rádně zladěny, nesmí býti ani příliš nataženy, ani příliš uvolněné, sice by zněly děsnou dissonancí. Jsou-li všechny struny v souladu, zní loutna čarokrásně, nad krásným souzvukem tím raduje se nebe i země, Bůh i andělé. Ať je-li jediná

struna špatně naladěna, třebas jen velmi nepatrně, tu pozbývá zvuk loutny vši krásy, tóny její znějí velmi nepříjemně, ponechá-li se loutna tak po delší čas, nelze pak hry té ani poslouchati.

Podobenství toto učí i nás, dbáti maličkostí; kdo zhrdá jimi, zhyne, kdo však jimi nezhrdá, rybrž používá jich jako stupňů dokonalosti křesťanské, ten píše životem svým zde na zemi chvalu Hospodinovu, a bude po smrti udůstojněn, s nebeskými zástupy pěti po věky věkův píseň chvály ustavičné.

Obrázky z katolických misíí.

Podává MAXMILIAN WEINBERGER.

XXIX. Ze Svaté země.

Čím dál tím častěji ozývají se z východu a hlavně ze Svaté země volání o pomoc a prosby východních s církví katolickou sjednocených biskupů na dobrodince a podporovatele misíí v našich zemích. Francie, která dlouho východ štědrě podporovala a nad křesťany východními ochrannou ruku držela, uzavírá nyní svou kdysi tak štědrrou ruku a její příspěvky se v posledních letech značně zmenšily. A přece nedá se upříti, že východní sjednocené církve a jejich biskupové ve velké jsou bídě. Mnohá biskupství jsou teprv nová a byla založena beze všeho základního nadání. Jméno kostelní zůstalo v rukou rozkolníků. Tato bída váže ruce katolickým biskupům, mezi kterými jsou mnozí velmi důkladní mužové, kteří o opravu a rozkvět svých církví upřímně se starají. Poslyšme, jak mladý, horlivý arcibiskup z Akky, msgr. Gabriel Aggean svou církev popisuje.

Msgr. Aggean je jediný katolický biskup v Galilai. Jeho diecese obsahuje asi 24 obcí čili hlavních stanic a v nich tolikéž kostelů a kaplí. Katolíků je tam 9000 ovšem po celé zemi roztroušených. Většina z nich jsou chudobní dělníci, nádeníci, loďatí a maloročníci, kteří sami bídě se žijí a pouze jednoho dobrodince

mají, na kterého se ve svých strastech a trampotách obracejí, svého biskupa. Biskupovi jest o ně se starati, jemu jest pečovati o výživu svých asi 35 kněží a o vydržování 8—10 škol a kostelů. „Můj biskupský palác v Akce,“ píše msgr. Aggean, „obsahuje skrovný sál a tři světničky a to všecko nalézá se na věži mého stoličního chrámu. Mým nejbližším sousedem je velký zvon; visí sotva 1 $\frac{1}{2}$ metrů od mých dveří daleko, tak že nepotřebuji žádného budička.“ Druhá místnost je světnici pohostinskou, do které často 5—6 osob vejíti se musí a v třetí bydlí biskupský sekretář. O místnost pro sluhu není postaráno, t. n. se křčí, kde může. Tato chudoba a přirovnání k palácům rozkolnických biskupů bohatě zařízených tím více bije do očí. Mladý vrchnopastýř má hlavu plnou plánů, aby svou chudobnou diecesi ozvnesl a četným školám a ústavům rozkolníků a protestantů mohl čeliti.

„S 600 franků,“*) píše, „mohl bych školu, s 400 franků faráře vydržovati, 4000—5000 franků stačilo by na stavbu kostelíčka. To se vám zdá býti málo, není-liž pravda, a přece nemám ani tolik. Můj roční příjem na hotovosti páčí se na 400 franků, ovšem, jestliže nájemníci zaplatili nájemné za příbytky arcibiskupství

*) Frank = asi naše koruna.

patřící. K tomu druží se v úrodná léta desátky mých sedláků, kteří mi dávají chléb. To je všecko. Vypočítejte si sami, co mně zbude pro moje podniky, když jsem byl svým faráfům jejich služné vyplatil. A víte, kolik ono služné obnáší? Faráf I. třídy dostává ročně 18 franků, faráf II. třídy 8 franků, ostatní po 2 frankách. Mám vám nyní vyličiti bídu svých duchovních správců, nedostatečnost našich kostelů a nouzi svých křesťanů?»

Podobně píše katolicko-arménský arcibiskup z Aleppa, msgr. Augustin Sayegh. Co jej zvláště trápí, je nebezpečení, které z četných škol protestantských a rozkolnických jeho stádců brozí, ježto není s to, aby podobně a rovnocenné ústavy ve své diecesi stavěl a zařizoval.

XXX. Obrácená královna.

„Milovaná, etihodná matko,“ píše missijní sestra Filipa v Karemě v Africe své představené. „mám za to, že ti učiním radost, když ti budu vypravovati o obrácení naší milé Undy, která byla dříve manželkou sultána Kapera a královnou v Oufipy, která však nyní podejménem Maria Adolfiny v našem malém noviciátě pro domorodé čekatelky na přijetí křesťanství se připravuje.

Dne 1. září oznámil nám apoštolský vikár msgr. Lechaptois vrací se z apoštolské cesty po své diecesi, že přivádí s sebou tři chovanky: Undu, královnu z Oufipy, její malou služku Ndal a jednu ženu z její bývalé družiny. Jeho bisk. Milost přála si, aby bydlela od ostatních dětí oddělena, a aby s ní nakládaly jejím stavu přiměřeně. Bylatě svého vznešeného stavu se oděkla, aby mohla náboženství křesťanské přijati. Pospíšily jsme tedy, abychom závčas přiměřenou místnost v přizemí vyklidily a v pěknou světnici upravily.

Dne 10. září vstoupila Unda do našeho domu. V srdci byla již křesťankou. ačkoli ještě pokřtěna nebyla. Jak sama vyznala, přišla proto, aby vyučování ve víře křesťanské doplnila a s Boží pomocí křesťankou se stala. První dojem, jaký na nás učinila, byl příznivý. Byla skromná, neznala pýchy a v celé její bytosti bylo

něco, co jí ihned srdce všech získalo. Ještě též večer zařídila si svůj pokoj za pomoci svých služebnic podle své chuti a v následující dny přijímala s převětivostí vpravdě královskou četné návštěvy, neboť každý chtěl královnou z Oufipy viděti a přivítati.

Unda se na přijetí křesťanství teprv připravovala, ale nelze mlčením pomínouti, že už pro svou víru trpěla. Její manžel, sultán Kapere, dal ji uvrci do vězení, protože nechtěla odložit křížek, který na krku nosila jakožto křtěnka a ve vězení bylo jí trpěti hlad a jiné útrapy, protože nechtěla víry křesťanské se zřici. Konečně daroval jí manžel, pohnut jejími prosbami a přemožen její nezvratnou statečností, opět svobodu. V přítomnosti mnoha svědků oděkla se nyní sultána a odebrala se do naší missie, aby se zde službě Boží věnovala.

My jsme zpočátku skoro pochybovaly, že její velká horlivost bude stálá; ale nyní je Unda již osm měsíců u nás a zůstala podnes tatáž. Je to skutečně ctnostná duše, které Bůh neobyčejných milostí udělil. Nekouří, nešnupe, jak to u zdejších černošek je všeobecným zvykem. Dříve vůbec nepracovala; měla jako královna hejno služebnic, které jí všechno udělaly co si přála. U nás naučila se ochotně pracím, které jsme jí uložily. Nyní umí čísti, psáti, šiti, žehlit a má smysl pro pořádek a domácnost. O výtečných vlastnostech jejího srdce a jejím pokroku v dobrém zvláště v přemáhání sebe a v pokání svědčí následující případy.

Na začátku jejího pobytu u nás přišli lidé z Oufipy, mezi nimi několik žen z Karemý, a přinesli jí rozličné dary. Mezi nimi líbila se jí nejvíce pěkná slepice, ale Unda daru nepodržela, nýbrž dala slepici chudobné ženě, která měla malomocenství.

Jindy zase dostala několik koz, slepic, ovoce a jiných potravin a prosila nás za dovolení aby směla vystrojiti hostinu pro několik obyvatelů v Karemě, kteří dříve byli jejími poddanými. Chtěla jim ukázati svou náklonnost a přízeň a my jsme jí to rády dovolily.

Nějaký čas po svém příchodu k nám přišla k naší sestře představené a pravitila: „Pozorovala jsem, že vy bílé sestry

samy se posluhujete a že děti pracují jenom ve prospěch missie a vy jich nepoužíváte k své službě osobní. Proto jsem si myslila, že by bylo Bohu milejší, kdybych i já beze svých služek se obešla a sama sebe posluhovala. Moje služby mohly by pak pracovat pro misii. Kdo jenom trochu zná lenivost a domýšlivost černého panstva, tomu by se tento úmysl zdál být v pravdě rekovným a my jsme se také poněkud zpěchovaly, jejímu přání vyhověti. Ale Unda prosila tak dlouho, až jí bylo povoleno, a konala od té doby sama všechny ony malé služby, kterých dříve od svých služek požadovala. Zpočátku jí práce tak působila nemalé obtíže, ale dobrá vůle a zvyk způsobily znenáhla, že jí bylo zábavou, co dříve pro ni bývalo velkou obětí.

V měsíci říjnu vzaly naše sestry Undu sebou do města Boudouinville na Horním Kongu, kde měl posvěcen být nový stoliční chrám. Krása církevních obřadů, přítomnost několika biskupů, výzdoba posvátného místa a zbožnost věřících učinily na ni hluboký dojem. Jak sama vyznala, zdálo se jí, jakoby byla stála na prahu rájské brány.

Když v listopadu msgr. Lechaptois byl navštíven těžkou nemocí, která ho bezmála na kraj hrobu přivedla, nespokojily se naše zarmoucené chovanky pouze tím, že za uzdravení našeho milovaného apoštolského vikáře vroucně se modlily, ale vymýšlely sobě a i konaly jiné dobré skutky, aby požehnání nebes pro nemocného vyprosily. Jedna na př. položila a obětovala svůj pěkný náramek na Mariánský oltář, jiná obětovala svůj nákrčník, jiné ukládaly sobě dobrovolně mimořádné práce, všechny však překonala Unda. Postila se totiž dva dni, zachovala po celý ten čas úplné mlčení a dala hojnou almužnu chudým.

Když se blížil den křtu svatého, připravovala se Unda na památný úkon tím horlivěji; tím více učila a modlila se. I na procházce bylo jí vidati s katechismem v ruce. Mimo to učila se biblickým dějinám a církevnímu dějepisu, kteréžto předměty jí velice zajímaly. Následování svatých brala tak vážně, že by jich byla nejraději v jejich nejtěžších kajících skutcích následovala, kdybychom

nebyly majitelé zřetel k jejímu dosti chatrnému zdraví tomu zabránily. Často, když jsem večer v době odpočinku chodila po domě viděla jsem ji o samotě ponořenou v hluboké rozjímání, anebo modliti se růženec. Na mou otázku, proč se svých spoluchovanech tak straní, pravila: »Vánoce se blíží a já myslím jenom na to štěstí, že brzy se stanu dítkem církve svaté, a svého Boha přijmu. A já ho prosím, aby na přímělu Marie Panny sám srdce mé připravil, aby ho hodně přijalo. A to všechno nemohla bych činiti, kdybych nevyhledávala samoty.«

»Undo,« řekla jsem jí jednoho dne, »co učiníš po křtu svatém?« Navrátil se k sultánovi Kaperovi a nezapomeneš na naučení, která jsi zde dostala?

»Nikoliv,« zněla její rázná odpověď, »miluji katolické náboženství a k vůli němu přišla jsem do Karamy. Táhlo mne to k němu tak, že jsem nemohla odolati. Co mně pomůže titul královny, ztratím-li svou duši? Raději chci býtí malou a pokornou na zemi, abych mohla býtí velkou v nebi!«

A při jiné příležitosti řekla naší sestře představené: »Vzpomínka na mou rodinu trápí mne podnes často; ale já jsem k vůli Bohu ji opustila a Bůh mně v tomto boji bude nápomocen. Vy sestry pracujete pro nebe, chci tedy činiti totéž a žítí jenom pro Boha, jemužto mám vše k poděkování.«

Konečně přiblížil se důležitý onen den, Unda obstála dobře při zkoušce, která křest předcházela a očekávala netrpělivě onen okamžik, kdy se státi měla dítkem Božím. Aby obřad byl slavnější, ustanoven křest na hod Boží vánoční. Byla to událost skutečně neobyčejná, které Unda se svými dvěma družkami šla vstříc. V týž den měly býtí pokřtěny, první svaté přijímání přijati a nové oděv tak řečených čekatelek na se vzíti. Půlnoční mše svatá je velmi dojala a když potom zřana zvon svolával věřící na druhou mši svatou, byly první, ačkoli z jitrní poslední odtud odcházely. Vánoční Boží hod byl pro ně dnem nevýslovných radostí, nejvíce však se radovala Unda dostavši na křtu svatém jméno, které jí vždy připomínati bude Rodičku Boží, kterou tak vroucně uctívala.

Od toho dne žijí naše čekatelky podle jisté řehole; každodenně mají rozjímání, slyší mši svatou, navštěvují nejsvětější Svátost a modlí se růženec. Mimo to jsou určité hodiny pro učení a práci. Celkem jsou při práci zdoluhavý a výsledek neodpovídá vždycky dobré jejich vůli. Také je zapotřebí času a trpělivosti, aby se úplně změnily. Avšak dobrý příklad, jež dává Marie Adolfin, která žádné obtíže se neleká, povzbuzuje její družky k pilnosti a vytrvalosti.

Poroučím, ctihodná matko, tyto duše, které jsou mně svěřeny, do Vašich modliteb, doufajíc, že v nich i na mne bude pamatováno.

XXXI. Lékař missijní.

V každé missii je lékař osobnosti svrchované důležitou, ježto nejen tělo nemocného, ale i duši jeho zachrániti může. Tam, kde missionář, jako takový často ničeho nedosáhne, pořídí mnoho jako lékař. K lékařům mají černosi velkou důvěru. Jest známo, že na příklad Šilubové, obývají na východním pobřeží Afriky, k cizinci jsou velmi nedůvěřivi, ano často bělochy i nenávidí. A není divu. V minulých letech zakusili od nich mnohých příkoří a útisků. Proto o každém cizinci, který se usadil v jejich území, domnívají se, že k nim přišel ve zlém úmyslu. Oproti nám missionářům mizí nedůvěra očividně; nabývají totiž znenáhla přesvědčení, že nejsme ti, za jaké nás zpočátku měli, že jsme nepřišli, abychom jim ženy, děti a dobytek loupili, nýbrž naopak jim dobře činili.

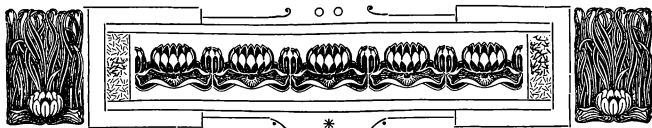
Jestliže nyní, Bohu díky, velký vliv na černochy máme, největší má přece jenom missionář — lékař. Od rána do večera bývá pacienty obléhán. Svými léky získal si takovou pověst, že je znám široko daleko. Šilubové sami žádných léků neznají. Jisté byliny, které rozmačkávají a na rány přikládají, nejen že často rány nehojí, ale naopak je

zhoršují. V obyčejných nemocech léky našich lékařů neminou se téměř nikdy účinkem a proto není divu, že Šilubové jsouce velmi nadaní, opouštějí své čaroděje a přicházejí k našemu lékaři, aby u něho hledali pomoci ve svých nemocech. Mimo to činíme my všechno z lásky k bližnímu, kdežto čarodějové a čarodějnice, kteří ničemu nerozumějí, drazé si svou radu zaplatiti dávají.

Avšak náš lékař nepřijímá pouze doma nemocné, nýbrž navštěvuje je v jejich dědinách. Před několika dny vzal náš otec představený svou skříňku na léky a vyšinuv se na osla vydal se na lékařsko-apostolskou cestu. Sotva kde přišel do vsi, byl ihned obklopen nemocnými i zdravými. Kdo měl bolavé oči, tomu je řádně vymyl a pak mu dal špetku stříbrového dusičnanu; kdo měl zimnici, dostal dávku chininu. Anglickou sůl rozdál všecmu, tak že z ní nezbylo ani zrnka. Když nemocní pozorovali, že léky docházejí, dělili se o ně po dvou, tak že každý dostal poloviční dávku. Jestli totiž domácím obyčejem, že někdo-li něco dostane, rozdělí se o to se svým sousedem. Kdyby tak neučinil, provinil by se proti zdvořilosti. Všichni tvrdí, že léky lékaře, missionáře jsou neomylny a že každou nemoc dovede zhojiti. Přicházejí k nám nejednou i nemocní postižení nemocemi těžkými a zavilými: Všecky podělujeme léky, potravinami, oděvem, doufajíc, že jednoho dne kliditi budeme hojnou úrodu, že naši nemocní nabudou zdraví nejen tělesného, ale i duševního.

Náš missijní biskup, ačkoli má mnoho jiných výloh, zaopatřil nám dobrého meška, bez kterého se v těchto krajinách nelze obejiti. Konáme tedy nyní své výlety lékařsko-apostolské koňmo a častěji a můžeme tak s pomocí a milostí Boží pro duše našich černochů ještě více dobrého působiti nežli prve.

Podpora sv. Otce Pia X. svatopetrským halířem.

(Hlavní úmysl.)

Rímský papež jako nejvyšší viditelná hlava církve katolické má povinnost, aby se také o potřeby církve svaté staral. Jako otec rodiny jest povinen o rodinu svou se starati, práci vydělati, čeho potřebí k živobytí, o blaho časné i věčné svých domácích pečovati, tak jest i u nejvyšší hlavy církve. Čím větší jest rodina, tím více potřebuje, tím více musí se otec přičinit, aby zaopatřil, čeho rodina potřebuje. Má-li otec majetek, pak je mu snadno se postarati o své. Hůře je, nemá-li žádného majetku. Dokud požívali papežové dobrodiní, jež jim stědří a šlechtití panovníci darovali, jako na př. papežské území. Řím a celé jeho okolí, dotud bylo snadno starati se o potřeby církve, vydržování papežského dvoru, kollegia kardinálů, papežských úřadů, kostelů, seminářů a jiných ústavů, jakož i missií v pohanských zemích. Ale když závistí světskou a mocí zbrání papež Pius IX. oloupen byl o všechno, o celý majetek církve, kde měl bráti prostředky, aby mohl vše tak podporovati a vydržovati jako dříve? Ponechán mu palác vatikánský s jeho bohatými sbírkami starožitnými a knihovnou, což však vyžaduje jen opatrování a výloh. A co ostatní úřady církevní, kollegia, kostely, semináře, missie, mělo to vše přestat, mělo vzíti za své? Toho přece nemohl papež Pius IX. dopustit. Chtěl se jako dříve starat o svěřence své a podporovati i dále církevní ústavy a missie katolické. Než kde nabrat k tomu prostředků potřebných? Nezbyvalo tehdy papeži nic jiného, než obrátit se s prosbou na katolíky celého světa a prositi je o podporu, aby mu sbírkami dobrovolnými umožnili vydržovati potřebné úřady, semináře, kostely a missie, jakož i jiné církevní ústavy. Takové dárky peněžní na podporu sv. Otce věnované, jmenují se svatopetrský halíř. Proto založeny v jednotlivých zemích takové spolky na sbírání podpory pro sv. Otce a potřeby církve svaté.

Horliví katolíci rádi věnovali takové dárky, vždyť uznávali potřebu toho, dobře vědouce, že z holé ruky nemůže ničeho udělit ani papež svým svěřeným lidem i ústavům. V letech 1861—1869 sebralo se ročně průměrně 8 mil. franků. Zdá se to býti mnoho, ale což je to, když bylo potřebí 30 mil., franků. Tedy i při této dobrovolné sbírce trpěl papež přece vždy nouzi a měl veliké starosti, kde sehnat to ostatní pro potřeby církve. Zdá se třeba mnohému, že to není papeži potřeba; ale mylí se. Papež jako nejvyšší kníže církevní musí míti také jakousi reprezentaci před ostatními panovníky světskými, musí míti své úřady a ústavy pomocné ku správě církve Kristovy. Dále musí vydržovat celý palác vatikánský i se služebnictvem. Missie v pohanských zemích nemajíce prostředků ku stavbě kostelů a škol, kamž jinam se obracely o pomoc, jako k papeži, nejvyšší hlavě církve. Z těchto a jiných důvodů, potřebuje papež nevyhnutelně také i peněžních prostředků k úřadování svému, ne tak pro osobu svou, jako pro jiné.

Tuto bídu snášel papež Pius IX. trpělivě a jeho nástupce slavný a veliký papež Lev XIII., rovněž musel tutéž bídu snášeti a se dobrého srdce katolíků celého světa dovolávati a o podporu prositi. Potřeby o podporu církevních ústavů rostly, vydání též přibývalo a tedy tím více bylo potřeby podpory peněžní. Proto hned při nastoupení svém obrátil se papež Lev XIII. listem na kardinála sekretáře Ninu a vykládá mu své úmysly a vznešené cíle, k jejichž dosažení mu potřebí

jest prostředků a že nezbývá mu jiného, než prositi katolíky celého světa, aby jej sv. Otce v jeho vznešených a šlechetných snahách peněžními dárky vydatně podporovali. Dostalo se sv. Oci Lvu XIII. všestranné podpory, zvláště z některých zemí, ale i tato obětavost přestala na mnohých místech na př. ve Francii. Co vláda zabrala veškeren církevní majetek, přestala také podpora papeže a missií se strany Francie. Tím odpadlo mnoho. A proto třeba jest, aby z jiných zemí tím více dobrovolných dárků bylo posíláno sv. Oci.

Nástupce Lva XIII., papež Pius X. převzal tutéž chudobu jako jeho slavní předchůdce. Potřeby na církevní ústavy jsou ještě větší, ač nynější svatý Otec se ve všem velice uskrovnil i ve služebnictvu i ve mnohých úřadech, tak že sloučil dva podobné úřady v jeden, a přece je mu tutéž bída snášeti, jako jeho předchůdci. Nezbývá tedy nynějšímu sv. Oci nic jiného, než obrátiti se s prosbou na celý katolický svět, aby jej podporoval v jeho šlechetných snahách, podporování tolik církevních ústavů, kostelů, seminářů, duchovních úřadů a mimo to všech missií po celém světě roztroušených.

Kéž by pohnulo se srdce věrných katolíků, aby uznávající tu chudobu nejvyšší hlavy a potřebu podpory, rádi věnovali větší nebo menší peněžní dárek pro sv. Otce a jeho i církve celé potřeby. Podporující sv. Otce a snahy jeho, přispíváme tím mnoho ku blahu církve a našemu vlastnímu. Trpí-li jeden úd, trpí s ním všichni údové. Trpí-li hlava církve, tím více trpí všichni údové církve. Proto prosíme dobrotivého Pána na nebesích, aby vzbudil hodně štědrých dobrodinců pro sv. Otce a církve svatou.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsv. Srdcem svým Bohu chvilý jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1885. Diec. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za šlechetnou obětavost katolíků u podporování církve a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apoštolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho svatého Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, řiši rakouskou, vlast naši a národ náš českoslovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, budiž mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patronu ctitelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. 1891.)

Svatý Michaeli, archanděle, svatý Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Heslo apoštolaké: Sbírati horlivě svatopetrský halíf.

Úmysl v lednu 1906: Volby zástupců lidu.

Úmysly apoštolátu modlitby.

V prosinci modleme se o podporu svatého Otce halířem svatopetrským.

(Žehnán Jeho Svatostí papežem Piem X.)

Dne		Na slavnost:	Úmysly:
1.	P.	Sv. Josafata , bisk. m. (1623). — Statečná horlivost v dobrém. Apoštolát nekneží. Apoštolát sv. Cyr. a Meth. Sjednocení Slovanů u víře katolické.	
2.	S.	Sv. Bibiány , p. m. (363). — Dar síly k odporování zlému. Apoštolát křesťanských mužů. Požehnání práce. Přemáhání naruživosti. † kněz.	
3.	N.	Neděle I. adventní. Sv. Františka Xav. (1522). — Za apoštolskou horlivost. Zbožné obcování mši svaté. Za pokoj a mír v zemích našich. † bratr.	
4.	P.	Sv. Barbory , p. m. (236). — Stranění se světa. Šťastná hodina smrti. Vroucná úcta Panny Marie. Křesťanský duch ve vojsku našem. † sestra.	
5.	Ú.	Sv. Petra Chrysologa , bisk. a uč. církev. (450). — Dar pravé výmluvnosti. Království nejsv. Srdce Paně. Za bázeň Boží. Náprava pobloudilých.	
6.	St.	Sv. Mikuláše , bisk. (327). — Láska k nevinným dětem. Dobrodinci chudých. Podpora spolků dobročinných. Apoštolské kněžstvo. Dar stédrosti.	
7.	Č.	Sv. Ambrože , bisk. a uč. cirk. (397). — Útrpnost s hříšníky. Vznešenost života duchovního. Velepastyřové naši. Obrácení nevěřců. † bratr.	
8.	P.	Neposkvrněné početí Panny Marie . — Láska k čistotě duše i těla. Mariánské kongregace. Růženova bratrstva. Sv. Otec Pius X. † biskup.	
9.	S.	Sv. Petra Kanisia , kn. (1570). — Učitelé náboženství. Úcta ku kněžím. Apoštolát mezi jinochy. Obrácení pobloudilců. Křesťanské školy. † bratr.	
10.	N.	Neděle II. adventní. Sv. Eulalie , p. m. (340). — Dar prave moudrosti. Denní rozjímání. Zabránění nákazy víry a mravů křesťanských. † otec.	
11.	P.	Sv. Damasa , pap. (384). — Sv. Otec Pius X. Láska ke službám Božím. Obnovení moci papežské. Živá i zemřelá přizeň. Poslušnost k církvi.	
12.	Ú.	Sv. Otilie , abat. (720). — Představené řeholí. Důvěra v Boha. Katolické hnutí v Rakousku. Ústavy slepců. Zdar odniku. Dar pravé pobožnosti.	
13.	St.	Sv. Lucie , p. m. (304). — Dar učenlivosti. Pronásledované řady. Láska k povinnosti. Vítězství spravedlnosti. Duše v očisti. Svatá trpělivost.	
14.	Č.	Sv. Dominika de Silos , opata (1074). — Svoboda synů Božích. Apoštolát modlitby. Včasné zaopatření nemocných. Za trpělivost. Duše v očisti.	
15.	P.	Sv. Irene , bisk. (202). — Horlivost v úctě Panny Marie. Pokrok katolictví v zemích protestantských. Přemáhání pokušení. † kněz. Dar síly.	
16.	S.	Sv. Adlety , vdovy (999). — Statečné hájení víry naší. Rozum náš a víra. Dobročinné ústavy. Zdar pouti římské. Křesťanské školy. Dobrodinci.	
17.	N.	Neděle III. adventní. Sv. Lazara , bisk. (75). — Obrození života křesť. Láska k víře katolické. Velepastyřové naši. Horlivé kněžstvo. Umírající.	
18.	P.	Očekávání porodu bl. P. Marie . — Dar pevné důvěry v Boha. Spása umírajících. Za svornost v duchovní rodině. Nemocní. Síla ve víře.	
19.	Ú.	Sv. Nemesia , m. (520). — Horlivá činnost pro spásu duší. Katolické hnutí v zemích našich. Odstranění nevěřivosti a závisť. Chudoba duše.	
20.	St.	Sv. Petra Klavera , miss. (1654). — Dar setrvání v dobrém. Missie mezi pohany. Obrácení hříšníků. Přemáhání lenosti. Upevňování se ve víře.	
21.	Č.	Sv. Tomáše , apošt. P. (73). Dobrá příprava na Vánoce. Přemáhání nevěry. Rodina. Odvrácení pohoršení. Katolický tisk. Nedělní klid.	
22.	P.	Sv. Servula , žebráka (570). — Dar pravé kajcnosti. Trpělivé snášení chudoby. Křesťanské dělnictvo. Dar sebezapření. Zachovávaní postů.	
23.	S.	Sv. Viktorie , p. m. (253). Štědrý den. — Příprava na příchod Paně. Polepšení katolíků. † matka. Vítězství svaté církve. Rodina. Sirotci.	

Odpušky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.

Dne	Na slavnost:	Úmysly:
24. N.	<i>Neděle IV. adventní. Adama a Evy, prarodičů</i> — Dar pravé kajcnosti. Hodnostáři církve svatě. Hojní kajcníci. Nevinné dítky. Nemocní.	
25. P.	Narození Krista Pána. — Milost znovuzrození k životu věčnému. Rozšíření katolické víry. Spolek sv. dětství. Dobrodinci. Dar nevinnosti.	
26. Ů.	Sv. Štěpána prvomuč. — Dar lásky k nepřítelům. Láska ke svatému kříži. Odvrácení všeho zlého. Premáhání zlosti. Obětování se Bohu.	
27. St.	Sv. Jana, evang. a apošt. P. (101). Dar čistoty srdce. Statečné hájení zájmů Božích. Dar vytrvání v dobrém. † kněz J. F. Stálost ve víře.	
28. Č.	Sv. Mladětek, m. — Nevinná mládež. Za obětavost katolíků. Obnovení společnosti lidské. Křesťanské vychování dítek. Odvrácení pokušení.	
29. P.	Sv. Tomáše, bisk. m. (1170). — Obrácení Anglie na víru katolickou. Velepastyřové naši. Pronásledování. Odvrácení záští. Láska k bližnímu.	
30. S.	Sv. Davida, krále. — Šlechtnost srdce. Za pokoj a mír mezi národy. Císař a král náš. Obrácení hříšníků. Obrácení bludařů a kacířů.	
31. N	<i>Neděle po narození Páně. Sv. Sylvestra,</i> pap. (335). — Vroucí díky za všechna dobrodílní. Sv. Otec Pius X. Zemřelí údobí katolických bratrstev.	
Odpustky 100 dní za každý dobrý skutek vykonaný na tyto úmysly.		

Dokud papež, nejvyšší hlava křesťanstva, měl svoje území a své příjmy, jako kníže a panovník, nepotřeboval pomoci se dovolávat u svých katolíků. Po zabrání Říma a území papežského vládou italskou, pozbyl papež prostředků, jimiž druhdy mohl vydržovati svůj dvůr papežský, platit hodnostáře kollegia kardinálů, a podporovati ústavy církevní a missijní. Nyní, když o vše jest připraven, nemůže to činit ze svého, nýbrž potřebuje pomoci všech katolických křesťanů, aby ti to dárky podporovali svatého Otce a tento zase, aby mohl vydržovat své úřady a pomocníky, jakož i hojně ústavy církevní. Jedná se totiž o tak zvaný svatopeterský halíf, kterým můžeme mnoho prospět zájmům svatě katolické církve. Proto nezdráhej se nikdo přispěti dárkem ku pomoci svatému Otci Piu X.

Obětování úmyslu denního.

Pane Ježíši Kriste! Ve spojení s božským úmyslem, za kterým Ty sám na zemi nejsi. Srdcem svým Bohu chvály jsi vzdával a nyní v nejsv. Svátosti oltářní po vši zemi bez přestání vzdáváš až do skonání světa, obětuji Tobě po celý dnešní den, ani sebe menší částky jeho nevyjímaje(íc), za příkladem nejsv. Srdce blahoslavené a neposkvrněné Panny Marie všeliké úmysly a myšlenky, všeliké city a žádosti, všeliké skutky i slova svá. (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. S. Congr. Indulg. 12. prosince 1886. Decr. kurenda brn. 1886 č. 11.)

Obzvláště Ti je obětuji za Tvou svatou církev a její nejvyšší hlavu, za šlechtnou obětavost katolíků u podporování církve a na všechny úmysly, jež doporučeny jsou na tento měsíc a na tento den členům Apostolátu modlitby.

Pane Ježíši, zastřiž ochranou svého božského Srdce našeho sv. Otce! Srdce Ježíše a Marie! zachraňte církev, říši rakouskou, vlast naši a národ náš česko-slovanský! Ó sladké Srdce mého Ježíše, učiň, abych Tě miloval(a) víc a více. Amen. (Pokaždé odpustky 300 dní; jednou za měsíc, modlíme-li se to denně, odpustky plnomocné. Pius IX. 26. listopadu 1876.)

Sladké Srdce Marie, buď mou spásou! (Pokaždé odp. 300 dní. Pius IX. 1852.)

Sv. Josefe, vzore a patronu titelů božského Srdce, oroduj za nás! (Odpustky 100 dní jednou za den. Lev XIII. r. 1891.)

Sv. Michaeli, archanděle, sv. Cyrille a Methode, orodujte za nás!

Helelo apoštolské: Sbíráti horlivě svatopeterský halíf.

Úmysl v lednu 1906: Volby zástupců lidu.